ÉRDÉSZETI
ÚJSÁG

1907

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.
Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Január 3.** **I. szám.**

Boldog Ujévet!

Az év első napjan, melyen az emberek boldog ujévet szoktak egymásnak kivánni, már elmult ugyan az emberiségre nézve, lapunknak azonban ma van az igazi ujéve, mert ezen a napon jelenik meg annak folyó évi első száma és köszönt be azokhoz, a kik minden lebeszélésnek és más oldalról jövő kecsegtetésnek ellenére hivek maradtak hozzá, illő tehát, hogy az ujév küszöbén náluk való megjelenésünk alkalmával mi is kivánjunk nekik boldog Ujévet!

Vajjon lesz-e eme szivből jövő kivánságunknak foganatja? Ez még a jövő titka, melynek fátyolát embernek fellebbenteni még eddig nem sikerült és nyilván nem is fog sikerülni soha.

Tagadhatlan, hogy ha valakire, akkor az erdészeti és vadászati altisztekre és egyéb alantas alkalmazottakra valóban ráférne egy kis boldogság s némi csekély adomány a szerencse istenasszonyának bőségszarujából.

Az erdészeti és vadászati altisztek ugyanis azok, a kik a velük hasonminőségü szolgálatban állók között csekély kivétel nélkül a legjobban elhagyatottak és a legsanyarubb helyzetben sinlődők s legtöbbjüknek csak a nyomoruság jutott osztályrészül. Vannak ugyanis számosan olyan kartársaink, kiknek nehéz, gyakran életveszedelemmel járó s mindenekfelett felelősségteljes szolgálatuk után annyi javadalmazásuk nincsen, mint a mennyit a legutolsó napszámos is két keze munkájával megkeres.

Az embernek földi boldogságához feltétlenül az szükséges, hogy önmagával és sorsával megelégedve legyen.

A megelégedés első feltétele az, hogy bár szerényen is, de meglegyen minden eszközünk arra, a mire szükségünk van az élet szükségleteinek kielégitésére. Szükségünk van tehát arra, hogy testi táplálékban, ruházatban szükséget ne lássunk s ezekre nézve ne csak a mára, vagy holnapra, de egész életünk napjaira biztositva legyünk, mert csak ez a biztositás simithatja el homlokunkról a gond redőit s fokozhatja munka és életkedvünket.

Másik feltétele a megelégedésnek az, hogy az ember müködése, munkálkodása erkölcsi elismerésben is részesüljön s mindenki részéről megbecsültessék ezek révén ő maga is.

Sajnos, hogy az erdészeti és vadászati altisztek legnagyobb részének sem az anyagi, sem az erkölcsi elismerésben nincsen részük, nincs kivált az utóbbiban egyáltalában, mert dacára fontos missiójuknak, a haza és az emberiség javára kifejtett buzgólkodásuknak, csak lenézés az osztályrészük.

A boldog ujévet tehát az hozná meg az erdészeti és vadászati altiszti személyzetnek, ha

OEE Könyvtár

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a megelégedésnek ezt a két feltételét szolgáltatná neki a sors vagy szolgáltatnák neki azok, kiknek erre a sors a hatalmat és a módokat megadta.

Nem is lenne ez olyan nehéz feladat, csak egy kis jóakarat, meg egy kis önmegtagadás és az eddigi gyakorlattal való szakitás kellene hozzá, de sajnos, hogy ezeket már évtizedek óta hiába várjuk. Az erdészeti és vadászati altiszti személyzet érdekeivel alig látszik törödni valaki.

Midőn a községi és egyéb közbirtokossági erdőket az állam saját kezelésébe vette, gondoskodott arról, hogy a kezelés élére állitott tisztviselők szükséget ne szenvedjenek, de nem terjesztette ki mentő karjait az őrző személyzet fölé s nem gondolt arra, hogy a 400—800 és csak a legritkább esetben több korona összes évi javadalmazás mellett mikép lesz az képes családostól megélni s szolgálatát hüséggel teljesiteni. Nem gondolt arra, hogy az őrző személyzetnek vagy családjának a jövőjét bármikép is biztositsa, hanem munkaképtelenségére a családfőt, ennek elhalálozása esetére a családot meghagyta a nyomor martalékának. Az egyedüli, a mint ennek a személyzetnek érdekében tettek, az volt, hogy elrendelték csekély fizetésének a kir. adóhivatalok által való kifizetését, de ezt is csak akkor, ha az erdőbirtokosoknak kedvük szottyan az őrzési dijakat be is fizetni, de ha ezek nincsenek ilyen jó kedvükben, akkor bizon ma is várhatnak az erdőőrök gyakran hónapokon keresztül a sokszorosan megérdemelt csekély fizetésükre.

Miután pedig a régi tapasztalás szerint ezeken a bajokon alig fog valaki segiteni, az erdészeti és vadászati altisztek ebben az évben is csak önerejükre lesznek utalva, a mi pedig gyönge vigasz, mert minden egyebük van, csak ez ez erejük nincs meg, nincsen pedig azért, mert hiányzik belőlük az, a mi egy testületnél az erőnek fő feltétele: az összetartás.

Az erdészeti és vadászati altisztek a hányan, annyifelé huznak s nem akarnak még csak annyira sem okosak lenni, mint a páros lovak, melyek ha nagy terhet kell huzniok, összevetik oldalaika s igy birkóznak meg nehéz feladatukkal.

A kaszás, kapás ember, a gyári munkás, az iparos segéd, mind, a hány csak van, szorosan összetart s ha nem is egyszerre, de apránkint mind több és több jogot, nagyobb és nagyobb jólétet viv ki magának. Az erdészeti és vadászati altisztek, kikben pedig több intelligenciát kell feltételeznünk, erre nem látszanak képeseknek.

A mostani viszonyok közt csak abban látjuk az erdészeti és vadászati altisztek boldogulásának lehetőségét, ha kivetközve eddigi közönyösségükből szoros összetartással, vállvetve igyekeznek kivivni maguknak azt, a mit másoktól hiába várnak. a mit a mostoha sors nem akar neki készen feltálalni.

Ha tehát az ujévben boldogságot és a jövőben boldogulást kivánunk kartársainknak,

TÁRCZA.

A karácsonyfa.

Legenda. — Irta: *Ott Ádám dr.*

Karácsony éjjelén, midőn Betlehemben az Üdvözitő született, nem csupán az emberek örültek, a pásztorok a mezőn, a kiknek az angyal hirdette a Megváltó születését, s a három napkeleti bölcs, kiknek egy aranyfényü csillag adta tudtára a csodát, hanem a mezők virágai, a fák, melyek az istálló közelében virágoztak, hol a kisded Jézus angyaloktól őrizve a jászolban feküdt. Mindnyájan látni és üdvözölni akarták, nyujtózkodtak, hogy csak egy pillantást is vethessenek a szegényes istállóba, mely a legfölségesebb Isten templomává lőn, csakhogy a szent kisdedet láthassák. A füvek és virágok a fák koronái közt az emberi imádsághoz hasonló fuvás és mozgás, bugás és susogás vala észlelhető a mennyei csoda miatt s hálaadásul a világ teremtőjének.

Valamennyiök közt a legjobban sikerült a látás három fának, mely közel egymáshoz, ugyszólva a jászol előtt állott, s igy a szunnyadozó kisdedet láthatták. Egy diszes pálma, egy illatozó olajfa és egy egyszerü zöld fenyőfa vala ez. Ágainak és leveleinek örvendező zörgése mindig nagyobb lőn s végre beszédbe ereszkedtek egymással. Jöjj, mondá a pálma az olajfának, mi is imádni és megajándékozni akarjuk a kisded Jézust. — Vigyetek engem is magatokkal, susogá halkan és szerényen a fenyőfa. Megvetőleg tekintett le a két büszke fa az egyszerü testvérre, s aztán mondá a pálma:

— Minek? mit adhatnál te az isteni kisdednek, hisz más sincs neked, mint szurós, hegyes tüid, hisz könyeid is csak csunya, rossz illatu gyanta.

Erre megszégyenitve vonult vissza a szegény fenyőfa s alig mert még egy félénk pillantást vetni a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

akkor első sorban azt kell kivánnunk, hogy plántálja beléjük az Ég az összetartás és a saját érdekeikkel jobban való törődés szellemét, mert csak ezek utján juthatnak el a boldoguláshoz. Ne hagyják magukat megtántoritani semmiféle hangzatos jelszavakkal, ne engedjenek bármely csábitásnak vagy rábeszélésnek, ne hagyják erejüket szétforgácsolódni, hanem csak a saját erejükben bizva igyekezzenek jogos és méltányos óhajtásaik teljesitését kivivni.

Adja meg a jóságos Isten az összes erdészeti és vadászati altiszteknek az összetartás szellemét s az ebben rejlő erőt s terjessze ki áldását minden munkálkodásukra!

Karácsonyhava a vadászatban.

Irta: *Remelei Kőváry János.*

Fehér lepel, hótakaró fedi a földet, köd ül az égen, nyomasztó csend terjeng a szunyadó természet ölén mindenfelé.

Minden oly csendes, néma, hogy ha a havon nem látnók a nyul, róka, nyest nyomait s a falvak közelébe huzódott citromszinü sármányokat, cinkéket, varjakat, hajlandók lennénk hinni, hogy a növényzet megszüntével kihalt éghajlatunk alatt az állatvilág is.

Némely állatnak még a szine is átalakul, ezáltal is védelmet keresve a ragadozók ellen. Ez időtájban a menyét is elveti nyári barna szőrméjét, hófehérré változik; a havasi nyul (Lepus variabilis), a hófajdok is már fehér szinezetüek, mi roppant előnyükre válik, mert a héja, ölyv. csonttörő harács (Helieatos ossifragus), róka, vadmacska stb. nem veszik észre őket oly hamar és ekként a menekülésükre alkalom nyilik.

Legnagyobb változás van az éneklő madarak között, ezek helyét most mások pótolják, ugy hogy a völgyek és terek szárnyas világát, kik elköltöztek, egészen más hangu és tollazatu alakok töltik be. Nagy számmal jelentkeznek a pirók, fenyves- és huros rigók, lenikék, harkályok, kivált a tarka harkály, a zöld küllő, néha egy-egy nagy fekete harkály is odahagyva a fenyvest, látogatást tesz az aljakban és kertekben, hol bokrokban és kerités közt vigan sürgölődik a kis ökörszem is, mitsem törődve a hideggel.

Befagyott tavakról nyilt folyókra megy a tőke- és kerce-kacsa.

A fogoly cserjés helyekre vonul, s helységek, források, szalmakazlak és baromállások körül keresni hitvány eledelét; ily helyeken hálóval vagy lószőrhurokkal fogja rendszerint a paraszt. A fogás módja igen egyszerü. Észrevéve az emlitetett helyeken a foglyok megjelenését, a tüskék, bokrok közt itt-ott buzát vagy kölest kell elszórni, a bokrok ágacskáit pedig több helyen összekötözni ugy, hogy köztük kis nyilások, melyeken a fogoly átbujhassék, maradjanak; ezen lyukakra mindenütt egy vagy két lószőrhurkot kell kötni, melyhez mindenkor eleven ló farkából vett néhány szálat összefonván, ezt oly gömbölyü fára tekerjük fel, minő nagynak a hurkot kivánjuk, ez aztán egy jó ideig forró vizben tartandó s kivétel után is, mig tökéletesen kiszárad, néhány napig a gömbölyü fán hagyandó. Az igy készült hurkot se szél, sem eső könnyen meg nem rontja. Ily módon készült lószőrhurokkal fogják nálunk a felvidéken a télen át tömegesen lehozott fenyves- és huros rigókat. Természetesen a foglyok hurokkal való fogását, csak — orvvadász szenvedélyét másképen ki nem elégithető — paraszt és tanyások gyakorolják, nemcsak az orv-

---

szép kisdedre, ki csillogó fénytől övezve feküdt a jászolban. Az angyalok egyike azonban, ki a kisded Jézust őrizte, meghallotta a fák beszélgetését, a büszke pálma kemény szavait és megsajnálta a szegény fenyőfát. Angyali jóságával sietett tehát segitségére.

A pálma koronája legszebb levelét tette le a jászol előtt. Legyeződ legyen kedves gyermekem, s a nap melege ellen óvjon, igy szólott ő.

Erre az olajfa kisded ágaiból jó illatu olajat csepegtetett le, mely az egész jászolt a legédesebb illattal töltötte el.

A szegény fenyőfa bánatos arccal, de irigység nélkül nézte, mint ajándékozzák meg kisded testvérei szép ajándékkal a kisded Jézust. Igazuk van, mondá önönmagához, én nagyon is szegény vagyok és nem is érdemes arra, hogy magamat az isteni gyermek előtt megmutassam. Erre az angyal hozzájött s igy szólott:

— Sajnállak, s mivel szegénységedben megaláztad magad, felmagasztallak és szebben diszitelek fel testvéreidnél.

Az angyal felpillantott a tiszta sötétkék égre, melyen megszámlálhatatlan arancsillagocskák fénylettek. Intett és ime! egy csillagocska a másik után a földre hullott s mindannyian ráereszkedtek a fenyőfa zöld ágaira, a mely olyan volt, mintha sok, igen sok gyertyácskával volna feldiszitve. A kisded Jézus felébredt, de sem a lábainál fekvő pálmával, sem a jászolt kellemesen eltöltő olafja illatával nem törődött, hanem tekintete a csodaszép fénylő fenyőfán csüggött. Mellette édesdeden mosolygott s pici kis karjait kérőleg a fenyőfa felé kinyujtá.

A jó fenyőfa e miatt szerfelett boldog, de legkevésbbé büszke lőn, sőt iparkodott fényével testvéreit, melyek most megszégyenitve a sötétben állottak, megvillágitani s a rosszat jóval megfizetni! Ekkor az angyal örvendező jósággal igy szólott:

— Vedd el jutalmadat te egyszerü zöld fa! Ezentul te légy hivatva hirdetni Megváltónk és Üdvö-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vadászat, hanem a nagymérvü állatkinzás miatt is; ha tetten éretnek, megérdemlik a leghathatósabb testi fenyitéket, mi őket e galád szenvedélyüktől egyedül hivatott kijózanitani.

Természetesen a földet takaró hólepel, valamint a friss hóesés is egy rendes utmutatóul szolgál a vadásznak arra nézve, hogy kik hogy és miképen látogatják hivatlanul is a területét, nemcsak a kártevők irtására ad utmutatást, hanem a vad váltóit, a vad tartózkodási helyét és a vadnem felismerését is megtanitja.

A vaddisznó vadászata folyik, de egyuttal e hónapban be is fejeződik, mert már görgetni (bugni) kezdenek.

A kocák csoportokban tartózkodnak együtt, csak a kanok hevernek külön; sürü gazban, hol mohhal, haraszttal s avarral bélelt meleg vackot készitenek maguknak. A fiatal sutaszarvasok is falkásan járnak s a nagy hideg miatt sürüséget keresnek. Meddők, borjak lőhetők.

Az őz elrugja borját s a bakkal sürü gazban bujkál. A meddő és borju örömest jár ki uj vágásokba.

A nagy nyulvadászatok is most folynak, sok helyen e hó végén végleg be is fejezik.

A nyul szél- és hófuvatagok ellen délnek eső helyen választja fekvését.

A fácán- és fogolyvadászatok e hóval befejeződnek, utóbbi a törvény, előbbi a célszerüség értelmében.

Hajtóvadászatok alkalmával különös figyelemmel kell lenni a hajtásba kerülő ragadozókra is; kimélet nélkül lövendők.

Tiszta, hideg időben sokszor lehet hallani a kopó csaholását s a vadász el-elgondolkozik, vajjon ki járhat itt most erre vadászni kopóval? Csalódás, mert a róka koma vadászik, kutyamódra ugatva, kopóként hajtja a nyulat.

A farkas, ha erdei vadat nem kerithet fogára, a juhaklokat látogatja meg; friss havon nyoma elárulja s holdvilágos éjeken dög mellett könnyebben megejthető.

E hó a társasvadászatok ideje, a midőn már a mulatságra is sulyt lehet fektetni, de ennek zártával a megmaradt törzsvad védelme, óvása és gondozása kell, hogy képezze a vadász főteendőjét.

A mint az időjárás, illetve a tél szigoruvá válik, nemcsak hogy etetni kell a vadat, hanem ezen etetést hatványozni is kell és e gondoskodásunk közepette — nem szabad elfelejtkeznünk ezidőszerint a vad legnagyobb ellenségéről sem — a lesipuskásról.

A lesipuskást, a vadorzót, ilyenkor nemcsak a semmittevés, hanem az e hónapra eső ünnepek is fokozottabb mértékben ráutalják az orvvadászatra; már csak azért is, mivel a nagy tél következtében a nagy hóállások, a friss hóesések mind kezére játszanak, hogy nagyobb fáradtság és utánjáras nélkül friss pecsenyéhez jnthasson.

De a friss hóeséseket a vadász is értékesitheti a saját hasznára, hogy ezuton hamarább nyomába kerülhessen vadjai legnagyobb ellenségének — az orvvadásznak, ki által némely időben a személybiztonsága is veszélyeztetve van.

E nagy munkában ne felejtkezzünk meg a ragadozókról sem és ha tömegesen jelentkeznének, a szokásos pusztitáson kivül a mérgezést is használhatjuk! V. és Á.

Vadászati dolgok.

Agyonlőtt orvvadász. Balog György 23 éves pathii orvvadászt a mult héten agyonlőtték a fazekasdencsi uradalmi erdőben. A nevezett vadorzó ugyanis

---

zitőnk születésének ünnepét örökzöld ruháddal s ama csillagos fényü gyertyácskákkal, melyeket az emberek az egész világon évről-évre meggyujtanak. A gyermekek örvendjenek rajtad, a nagyok pedig, a kik tiszta szivüek, gondoljanak vissza ifjuságuk ártatlan napjaira. Ez legyen ezentul a te hivatásod, ez jutalmad, te szép, te fenséges karácsonyfa! Bp. H.

Elefánt a hadseregek szolgálatában.

Nem is gondolná az ember, hogy milyen nagy szerepet játszott az ó-korban az elefánt a hadseregek szolgálatában, ha egy angol történetiró nem állitott volna össze erről statisztikát. Dárius, a persák gazdagságáról hires királya volt az első, ki elefántokat használt a Nagy Sándor ellen, az Arbellánál Kr. e. 331-ben vivott ütközetben. Dáriusnak csak tizenöt elefántja harcolt. Az elefántok ez időtől kezdve majdnem háromszáz éven át minden óriási, a világhatalom sorsa fölött vivott üközetben szerepeltek. A harcosok a hadielefántokat nagyon megbecsülték. Az elefántok hátára fából készült tornyocska volt erősitve, melyben rendszerint csak három ember foglalt helyet, nyillal és ijjakkal fölszerelve. A nyilásokon kivül az elefánton még egy vezető is ült az óriás állat nyakán. A vezető kezébe. Hasdrubal egy vésőt és egy kalapácsot adott a célból, hogy ha szükség lenne reá, az elefántot egy perc alatt megölhesse. A kalapácsra és a vésőre gyakran szüksége volt a vezetőknek, mert a harci lármában az állatok megvadulván, a saját seregének katonáit kezdték agyontiporni. A háboruban használt elefántokat a harcosok körülbelül K. e. 150-ig Indiából szerezték. Egyedül a Ptolemeusok voltak azok, a kik a harci elefántjaikat Aethiopiából hozták, de ezeknek szeliditése óriási munkával és veszedelemmel járt. Ptolemeus Euergeses hadiszolgálatra betanitott elefántjai nem akartak az ellenséges indiai elefántok ellen harcolni s bizony kevésbe mult, hogy a vivott ütközetet el nem veszitették az elefántok csökönyössége miatt. A karthágóiak

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

éjszaka vadászni ment Inkey József báró erdejébe. Egy társát is magával vitte, ez azonban még idejében ellépett. Balog a sötétben egy fácánt vett észre és rálött. A lövésre figyelmessé lett az erdő két őre, kik elősiettek s most megkezdődött az élethalálharc a vadorzó és az erdőőrök között, miközben egy golyó az orvvadász gyomrába ment, egy pedig sziven találta. Az őrök az eset után azonnal bementek Inkére és jelentést tettek a csendőrségnek.

Görényfogás tányérvasban. Beálló fagy után is eredményesen lehet a görény- és fanyestfogást tányérvassal folytatni, feltéve, ha a pagonyban sok korhadt, belül üres cserfa akad, melyeket a görények és nyestek tudvalévőleg gyakran meglátogatnak. Természetes dolog, hogy a korhadt cserfák üregének ugy kell megalkotva lenni, hogy abba egy tányérvas könnyen elhelyezhető legyen, azonfelül nedvesség be ne hatolhasson. Ekkor hangyabolyt vagy régi fürészport alaposan kiszáritunk, hogy abból mindennemü nedvesség eltünjön. Mikor ez megtörtént, a tányérvas elhelyezését megkezdhetjük. E célból teljesen száraz fából a vas alá tartós alapot rögtönzünk, a vasat ráhelyezzük s a fentebb emlitett anyaggal jól beágyazzuk. Takaróul mindig hangyabolyból való almot használjunk. A vas mögé pedig egy lőtt mókust vagy egy drb sült üregi nyulhust temetünk el, mely még hetek multán is képes a görényt vagy nyestet oda csalni. Ennek az eljárásnak az az elönye, hogy még erős fagyban is eredménynyel lehet a fogást gyakorolni, a nélkül, hogy a csalfalatot minduntalan megujtani s a fogóhelyet nap-nap mellett revideálni kellene.

Érdekes lelet egy őzbak májában. Planitzban (Csehország) az idei üzési idényben egy hatos őzbakot lőtt az ottani közjegyző, melynek felbontása alkalmával sajátságos lelet találtatott annak májában. Ugyanis a mikor a bakot felbontották, mindjárt észrevették, hogy a májának egyik fele normális sötétszinü, fele pedig teljesen halvány s a nélkül is teljesen elütő formát mutatott. Rögtön kettévágták egy késsel a máj halványszinü részét, s ime abból egy kemény tárgyat szedtek ki, mely porcszerü anyaggal volt teljesen beburkolva. Midőn ezt az anyagot lekaparták, a glediciának 7 cm. hosszu tüskéje tünt elő abból. Később a hastakarót és a vad börét vették szemügyre s csalhatatlan nyomai látszottak a már teljesen behegedt helynek, a hol a hegyes tüske behatolt. A bakot látszólag nagyon megviselte ez a sebesülés, mert nem volt valami jó husban, bár agancsa elég jó volt.

Halálos vadászat. Komáromból jelentik, hogy Margl Sándor mészárosmester, Piszarek Albert kovácsmester és Rudiger István banktisztviselő vasárnap délelőtt kocsin vadászatra indultak. A keszegfalusi határ országutján Piszarek leszállt a kocsiról és midőn ujra fel akart szállani, a kezében levő fegyver elsült és oly szerencsétlenül találta Margl Sándort, hogy az szörnyet halt. A lövedék Piszareket is jobb arcán sulyosan megsebitette. Margl holttestét beszállitották a keszegfalusi halottasházba, Piszareket pedig a komáromi közkorházban ápolják.

Hasznos tudnivalók.

Január havi erdészeti teendők.

Erdőtenyésztés. Erdei magvak. Gyüjtsünk köris, bükk- és akácfamagot; erdei-, fekete- és lucfenyőtobozokat. Enyhe időjárás beálltával halászszunk égerfamagot. Fütött magpergetőkben pergessük a magot a gyüjtött tobozokból. Csere vagy vétel által lássuk el magunkat az alátelepitésre, vetésre és csemete-

---

a pun háborukban az elefántoknak azért vették nagy hasznát, mert az ellenségnek nem volt egy elefántja sem; egy ütközetben az elefántok segiségével a rómaiak vezérét, Regulust is elfogták. Kelet-Indiában még most is használnak elefántokat harci célra s az állatok nem egyszer jelentékeny szerepet játszanak az ütközetekben. A sziámi királynak huszezer szeliditett, többnyire hadiszotgálatra betanitott elefántja van. Angolországnak Hátsó-Indiában, a birmánokkal 1825/26-ban folytatott háborujában a birmánok elefánt-dandáraikat oly nagy szerencsével használták, hogy a mint a háboru 1852-ben ujra kitört, maguk az angolok is kénytelenek voltak a háboruban nagyobb mennyiségü elefántot használni. Ezóta van az indiai angol hadseregnek elefánt-csordája. Hanem másképen is igen érdekes ez a hadsereg. Kisérete majdnem nagyobb, mint maga a hadsereg. A katonák ütközetek idején sem élelmezésükre, sem fegyvereik jókarban tartására nem kénytelenek gondot forditani; minderről a benszülött indiai szolgák gondoskodnak. A katonai kormány gondosságában odáig megy, hogy minden századhoz több nőt alkalmaz — néha karhatalommal — kik a rizst viszik, a katonaság számára mosnak és mindennemü női munkát végeznek. Egy lovasezredhez a következő kiséret tartozik: 438 lópásztor 18 főkaszás, 702 közkaszás, 24 tisztogató, 24 vizhordó ember, 16 ökörhajtsár, 10 másféle munkás. Igen érdekes látni az indiai angol hadsereg tüzérségi elefántjait, melyeket csak akkor alkalmaznak háboruban, ha előbb a lövéshez hozzászoktatták. Az abesszíniai hadjáranál (1868-ban) az indiai kormány két hajót bérelt arra a célra, hogy e hajók mindegyike 15—16 hadielefántot szállitson át Afrikába. Afrikába azonban csak harmincegy elefánt érkezett meg, mert a harminckettedik a hajóra szállás pillanatában megtagadta az engedelmességet. A szigoru katonai fegyelem alatt harmincegy társával engedte magát vezetni a hajó rakodóhelyéig, ott azonban az utolsó pillanatban a legerélyesebben protestált a hajóra tétele ellen. Nem volt ember, ki meg tudta volna fékezni a felbőszült állatot. A kikötő összes személyzetét kirendelte a katonai kormány a felbőszült elefánt leteritésére, de mind hiába. Végre el kellett pusztitani a a drága, okos állatot, mert már türhetetlen pusztitásokat vitt végbe a kikötőben.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kertekbe szükséges magvakkal és próbáljuk ki a már meglevő magvaink csiraképességét. Verőfényes napokban vizsgáljuk meg a teleltetésre elhelyezett tölgy és bükkmagot és szükség esetén lapátoljuk át.

Erdőhasználat. A siksági, az elő- és középhegységi, kisebb hó mellett a magas hegységi erdőkben is a favágás folytatandó; — de leginkább és különösen szorgalmazandó a favágás az áradásos, mocsaras és egyébként hozzáférhetlen helyeken álló éger-, nyir- és egyéb puhafa sarjerdőkben, melyek most a legkönnyebben megközelithetők. Ezekben a fa levágandó, még a hó- és jégolvadás előtt kiszállitandó és a vágások a galy- és rőzsefától megtisztitandók. Cserkéreghántó üzemben kezelt erdőkben a puhafa kivágását és a hozzáférhető állabokban kisebb hó mellett a ritkitást is folytathatjuk. A favágók szorgosan ellenőrizendők, hogy csak a kijelölt fákat vágják, magas tuskókat ne hagyjanak; a ledöntött fát a kivánt választékok szerint gondosan feldolgozzák és a tüzifaméreteket jól tömören rakásolják. A termelt fának rendeltetési helyére, u. m. farakódó- és szenitő helyekre, az usztatók- és csusztatókhoz való szállitása most a kőkeményre fagyott földön a legkönnyebben eszközölhető. Szállitsunk fát a mészégető helyekre és termeljünk a mészégetéshez szükséges kőanyagot.

Erdővédelem. Erősitsük meg az őrizetet a falopások ellen. Ellenben mód nyujtandó arra, hogy a szegényebb és egyébként csakis a falopásra szorult nép becsületes munkája révén a szükséges tüzifához juthasson. A fenyvesekben található hernyók és bábok pusztitása céljából hajtsuk be a disznókat. Őrizzük a vetéseket és a csemetekerteket a nyul- és egérrágástól. Magas hónál lerázás által mentsük meg a fiatalosokat a hótöréstől.

Nemi ösztön jelentkezésének késése az üszőknél. E jelenség leggyakrabban a tulbő táplálástól s a mozgás hiányától származik, amikor tehát a soványabb tartás s a sok mozgás a legjobb orvosság. A tengeridara s az olajpogácsa okozza a nagyon jó kondiciót s azzal a nemi ösztön késését. is. A szarvasmarha felnevelésénél az az elv követendő, sőt jövedelmezőségi szempontból kell is követnünk, hogy $1^1/_2$ éves koron tul nem adunk abrakot mindaddig, mig az előrehaladott vemhesség s a közelgő ellés szükségessé nem teszi. »Az abrakolást illetőleg bizonyos az, hogy a tejelőfajták borjaival a $^3/_4$ éves koron tul már alig érdemes abrakot etetni, vagy legfeljebb csak némi olajpogácsát akkor, ha sok répát s szalmát adagolva, kevés fehérje jutna nekik. Nyáron tehát a legelőn táplálkozzék a tejelőfajtabeli növendékmarha, télen pedig főleg csak répát, szénát s szalmát kapjon, de darát, korpát s általán oly koncentrált takarmányt, mely fehérjében nem különösen gazdag, aligha ajánlatos a $^3/_4$ éves koron tul etetni, mert a most már nagyon megcsökkent növekedéshez a közönséges takarmányok is elegendő keményitőértéket szolgáltatnak. Ellenben a szimmentháli borjut sokkal hosszabb ideig célszerü belterjesen táplálni, mert annak csak $1^1/_2$ éves korban hanyatlik a takarmányértékesitő képessége annyira, mint a tejelőfajtáké $^3/_4$ éves korban. Ezért tehát a szimmentháli borjuval $^3/_4$ éves korán tul is etethetünk darát, korpát stb., még pedig ha inkább tejelővé akarjuk fejleszteni, legalább 1 éves koráig, mig ellenben, ha inkább husmarhává akarjuk átalakitani, akkor esetleg $1^1/_2$ éves koráig is, de azon tul a szimmentháli marha is beéri nyáron legelővel, télen pedig répa, széna s szalmával.« Idejegyezzük még, hogy némelyek jó hatást tapasztaltak attól, ha naponta egy tenyérnyi kendermagot etettek üszőikkel, valamint hogy a tyukokról is azt tartják, hogy jobban tojnak, ha kevés kendermagot kapnak. Hogy a bikávali gyakori együttlét is hozzájárul az üsző nemi ösztönének ébresztéséhez, eléggé ismeretes dolog.

KÜLÖNFÉLÉK.

Drága karácsonyi ájándék. Egy nagy londoni játékárugyáros érdekesen nyilatkozott a minap a modern idők karácsonyi ajándékáról. Ismert dolog, hogy a játékáru-kereskedő raktárában manapság csodásnál-csodásabb dolgot találni, de sok tehetős szülő már nem elégszik meg ezzel sem, hanem a maga, néha igen különös ötletét akarja megvalósitva látni. A mi aztán sokszor óriás költséggel jár.

Igy például, mondta a gyáros, nemrégen egy vidéki uriember teljes és tökéletes állatseregletet rendelt meg. Minden állat külsejére a maga természetes bőrét kellett alkalmazni, azonkivül mindegyikbe olyan gépezetet készitenі, a melylyel a gép-állat élő mintájának mozdulatait lehető hiven utánozza. A dolog annyira sikerült, hogy némelyik állatot szinte élőnek gondolta volna az ember. Természetesen aztán a költség sem volt csekély. Maga az oroszlán tizenötezer koronába került. Sőt volt a menazsériában egynéhány állat, a melyért huszonötezer koronát fizettek. Az illető ur vidéki lakóházát egészen átalakitotta, hogy az állatokat megfelelő környezetben helyezhesse el. Az egész dolog karácsonyi tréfának készült és nem került többe — negyedmillió koronánál.

Egy ismert nevü, nagyrangu katonatiszt meg a kolenzói csatateret rendelte meg nálam. Egy hatalmas termet átalakitottunk ugy, hogy kicsiben Kolenzó tökéletes mása lett. Megvolt ott minden domb, völgy, szakadék és a folyó is. És e festői környezetben harcolt kétezerhatszáz játék-katona, hatvanöt ágyu és egy teljesen fölszerelt szekerész-osztály. A tiszt ezt az érdekes karácsonyi ajándékot két fiának készittette, a kik szintén katonapályára lépnek. Valószinüleg igy akarja őket játszva megtanitani a stratégia tudományára. Egyébként a kolenzói csata mása hetvenezer koronába került. Egy másik, tengerésznek készülő ifju, meg

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Nelson zászlós-hajójának, a Victory-nak hü utánzatát kapta karácsonyi ajándékul. Egy wimbletoni ur egész vasuti hálózatot épittetett a háza mellett a fiainak. Csak a sinpár hoszsza több négyszáz méternél.

Az állat és a zene. Angol ujság irja: Egy zeneértő állitása szerint a ló nyeritése nagy zene tehetségről tesz tanuságot. A nyeritès tökéletes kromatikus skálának felel meg, a melynek minden hangja szabatos és sorozata hiánytalan. A szamár-orditás pedig teljes oktávákban hangzik. A majomról, illetőleg egyik-másik fajáról azt mondják, hogy hangja teljes oktávát ölel föl, mely fölfelé és lefelé minden egyes félhangra kiterjed. A kutyáról több megfigyelő állitja, hogy hangja nem a természetes állathang, hanem a háziálattá való szelidülés folytán módosult, és tökéletesedett annyira, hogy sebészi mütéttel a kutyát akár beszélni is meg lehetne tanitani. A zenének legnagyobb hatása a kigyófélékre van. Az indus kigyószeliditők sikerének is ez a magyarázata.

HIREK.

A ki százszor nősült. Londonból táviratozzák: Buffalóban párnapelőtt letartóztatták Witzhoff György neuchateli születésü harminckét éves fogteknikust, a ki előbb az Egyesült-Államokban, azután Kanadában, majd Angliában és Franciaországban különböző neveken közel száz leányt és özvegyet vezetett az oltár elé s rövid házasélet után a feleségnek hozományával eltünt. Egyik volt felesége, a kitől hatvanezer koronát lopott el, följelentést tett ellene. Körülbelül három esztendeig hiába keresték, mig végre most sikerült elfogni.

Életunt gyermekleány. Bártfán a tizenkétéves Spisák Mariska beleölte magát a malomárokba, a honnan másnap kihuzták a holttestét. Végtelenül nyomoruságos volt az élete. Anyja elhalt, apja részeges ember, gondját nem viselte. Nagyszüleihez jutott az elhagyott árva. De az öregek is folytonosan részegeskedtek, a szegény gyermek napokig éhezett s a hideg majd megvette. Elkeseredett szivvel nézte, hogy karácsonyra mi mindenfélét küld más gyermekeknek a kis Jézuska, neki még egy falat kenyér se jutott. Leszámolt a gyermek áldatlan életével és jobb hazába költözött.

Kis gyermekek tüzhalála. Megrenditő katasztrófa történt karácsony éjszakáján Ujpesten. Az Andrássy-ut 14. számu házban Baranyai György hajóács nagy vendégséget csapott. Éjféltájban az egész társaság felkerekedett és elment az éjféli misére. Baranyai két kis leányát, a 4 éves Gizát és a 2 éves Emmát, a kik ágyban fekve aludtak, otthon hagyta. A karácsonyfán égő gyertyákat elfelejtették eloltani. A gyertyák leégtek és lángragyult a karácsonyfa. A tüz rohamosan terjedt, a karácsonyfától meggyuladtak a butorok s mire a jókedvü társaság az éjféli miséről hazaérkezett, az egész lakás lángban állott. A boldogtalan szülők két kis leányukat összegve, holtan találták az ágyban. A két kis holttestet az ujpesti temető halottasházában helyezték el, a rendőrség pedig vizsgálatot inditott annak a megállapitására, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Az udvarlójának gyilkosa. Hazlehurst amerikai városban érdekes gyilkossági pert tárgyaltak a multkor. A vádiottak padján Angie Birdsong, egy csodaszép asszony volt, ki azzal volt vádolva, hogy háziorvosát, Thomas Butler dr.-t agyonlőtte. A meggyilkolt, ki nős és több gyermek apja volt, egyre szerelmi ajánlatokkal üldözte az asszonyt, s mikor nem ért célt, mindenféle rágalmakat terjesztett róla. Mikor az asszony megtudta, hogy a rágalmaknak Butler a terjesztője, azonnal az orvoshoz sietett, hogy kérdőre vonja, s izgatottságában öt lövéssel leteritette. A tárgyaláson habozás nélkül bevallotta, hogy az orvost ő ölte meg.

— Megöltem, — mondá — mint a hogy a mérges kigyónak is széttaposs az ember a fejét. Ez az ember tönkretette a jó hiremet, az egyetlent a miért érdemes élni. A tárgyaláson a vádlottat a nagybátya védte, a vádló a meggyikoltnak a nagybátyja volt.

Gyermekgyilkoló barlang Párisban. A párisi rendőrség borzalmas büntényeknek jutott nyomára a minap. A Vivienne-városrészben, a Nemzeti Könyvtár tájékán, lakik egy bábaasszony, a kinél egy esztendő lefolyása alatt körülbelül száz fiatal nő betegedett le. A lebetegedett asszonyok gyermekeit soha senki nem látta. Most azután kiderült, hogy a bábaasszony egy nőcselédje segitségével tömegesen irtotta a szerencsétlen ujszülötteket. Darabokra vagdalta testüket, azután felégette őket az ebédlőszobája kandallójában. Legalább száz pici tetem hamvadt el ily módon a kandallóban. A bünös asszonyt is, cselédjét is letartóztatták s legközelebb hasonló sors éri számos cinkosukat is. A Petit Parisien szerint az elpusztitott csecsemők száma 120, a Petit République hire szerint meg éppen kétszáz.

Öngyilkos vőlegény. Karácsony második napján Zomborban — mint onnan jelentik — agyonlőtte magát Rosenfeld Sámuel könyvelő, a zombori Weidinger S. és Zs. cég alkalmazottja. A szerencsétlen fiatalember vőlegény volt s esküvőjét éppen karácsony ünnepének második napján kellett volna megtartania egy zombori leánynyal. A karácsonyestét menyasszonya családjánál töltötte. Ez alkalommal azonban szóváltása támadt menyasszonyának anyjával, ugy hogy el kellett hagynia a házat. A fiatalember annyira szivére vette ezt, hogy lakásán minap egy pisztolylövéssel megölte magát.

Oláhok és magyarok verekedése. Alpestes, hunyadvármegyei községben, mint Dévaról jelentik, karácsony estéjén véres verekedés volt a magyarok

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

és az oláhok között. Az állami iskolában a tanitó karácsonyfa-ünnepet rendezett, a melyen a gyermekek magyarul szavaltak. Néhány oláh legényt, a ki e miatt zugolódott, a tanitó kiutasitott az iskolából. A legények a korcsmába mentek s az ott mulató többi oláh legénynyel szövetkezve, megtámadták a karácsonyfa-ünnepről hazatérő magyar legényeket. Nagy verekedés támadt, a melyben sokan megsebesültek; egy Kota Péter nevü román legényt agyon is ütöttek. A faluba csendőrséget küldtek.

Életmentő kutya. A Maybach partján a közelebbi napok egyik délutánján több gyermek játszedozott, mikor hirtelen egy nagy szentbernáthegyi kutya termett közöttük és vad ugrásokkal tovairamodott. A gyermekek el akarták fogni a kutyát és utána futottak. Az egyik gyermek, egy berlni kereskedő nyolc éves kis fia, annyira közel ment a viz széléhez, hogy elvesztette az egyensulyt és a vizbe esett. A kutya észrevette ezt. Megállott és egy pillanat mulva a vizbe ugrott. Odauszott a fiuhoz és addig tartotta a ruhájánál fogva a viz felett, mig a közelben lévő halászok csolnakon a fiu segitségére nem jöttek. A fiut a szárazföldre vitték, a kutya pedig ezalatt kiuszott és eltünt.

Önkéntelen medvevadászat. A napokban Handjery hercegnek Pont-l'Evéque mellett levő kastélya előtt néhány medvetáncoltató cigány állott meg s a cselédségtől követelő hangon élelmiszert és pénzt kértek. Majd bementek a kastélyba három hatalmas medvéjükkel s a nyitott lépcsőházban telepedtek le. Mikor a kastély cselédsége el akarta őket a lépcsőházból távolitani, haragra lobbantak s medvéiket a megrémült cselédségre uszitották. A cselédség lármájára megjelent Handjery herceg s látván a garázdálkodó medvéket, felfegyverezte szolgáit s valóságos hajtóvadászatot inditott a fenevadak ellen. Egyet közülük sikerült is leteritenie, a másik kettő azonban gazdáikkal együtt elmenekült.

Szerkesztői üzenetek.

Orend János urnak, Alsóárpás. Mi is azt hisszük, hogy akadnak, a kiket az uj lap a hozzánk való hüségben megtántorit, de viszont sokakat, kik átlátnak a szitán, arra fogja buzditani, hogy hozzánk csatlakozzanak. Erre a reményre az jogosit, hogy a legutolsó napokban is több kartárs lépett be előfizetőink sorába. Küzdelmünknek csak erőt ad az, ha az ingatagok, kikben nincs akaraterő, kitartás és áldozatkészség, kilépnek a csatárláncból, mert a gyáva katona a bátor és vitéz szellemét is megronthatja. **Catilina Sergius** urnak, Véza. Preparátorunk hosszabb távolléte miatt csak most értesithetjük, hogy a vadkanbőr kidolgozása 18 koronába kerülne. Természetes, hogy az ide és visszaküldés költségeit a megrendelő viseli. **Keresztes István** urnak, Kürpod. A farkasbőr kidolgozásának az ára 16 korona. Szállitási költség mint fent. **Darvas János** urnak, Bács. A jó kivánságokat tiszta szivből viszonozzuk. Adja az Ég, hogy fáradozásunkat minél jobb siker koronázza! **Balogh Imre** urnak. Lokk. A. J. urnak, N. E. Rendkivül nagy elfoglaltságunk miatt közleményeiket, melyek egyébként mindig helyén valók későbbre — talán a jövő számra — kellett halasztanunk, a miért szives elnézésüket kérjük.

A kiadó hivatal postája.

Tálas János urnak, Zsibó. A helyesbités megtörtént. **Kolonics Szilárd** urnak, Feketearadó. A mult év végeig szóló 6 kor. 67 fill. annak idején beérkezett. **Oltyán László** urnak, Szentágota. A kérdéses számokat megküld ük volt, de mintán az egy postára menő több példány egy kötegben megy, az ottani posta nyilván az Ön lapjait is B. J. ottani kartársunknak kézbesitette. A két hiányzó számot egyébként mult számunkhoz csatolva ujból megküldtük. **Orend János** urnak, Alsóárpás. A 49 számot pótlólag elküldtük. **Piller Lajos** urnak, Patt puszta. Előfizetése a mult év végeig van rendezve. **Sas József** urnak, Görcsön. A mult év végeig szóló 4 koronát köszönettel vettük s a lapot uj állomására, melyhez sok szerencsét kivánunk — irányitottuk. **Vajda Ferenc** urnak, Arapatak. Az Évkönyv I. évfolyamát mult hó 28-án ujból ajánlva postára adtuk. **Janda Ágoston** urnak, Szentkereszt. Üdvözöljük hiveink sorában! Szivekedjék másokat is vidékén lobogónk alá toborozni. A lapot kivánságához képest mult hó elejétől küdtük el. **Ráskovits Imre** urnak, Felsővissó. Az Évkönyv I. példányát f. hó 2-án postára tettük. Sziveskedjk azt másoknak is ajánlani. **Lamoss Lajos** urnak, Ujmassa. Nem csak hogy életképes lesz a lapunk, hanem minden jel arra mutat, hogy hivei száma még gyarapodni fog, mert abban, hogy az uj lap az erdészeti altisztek érdekeit valóban képviselni fogja, senki sem bizik. Erre nézve már számos nyilatkozatot kaptunk.

Hirdetések és pályázatok.

Pályázati hirdetmény!

A méltóságos gróf Batthyány Zsigmond ur novai uradalmában (Zala megye) egy erdőőri állás azonnal is betölthető. **Gróf Batthyány Zsigmond**
3—3 novai uradalma.

Bábler Nándor

puskamüves.

Szent-Gál (Veszprém megye) készit mindennemü vadászfegyvereket, kilőtt fegyvereket jó lőképességre hoz és elfogad minden e szakmába vágó munkát.

Állást keres 3—3

20 éves fiatalember, ki az erdőőri szakvizsgát a jövő év őszén fogja letenni, erdőőri vagy erdőlegényi állást keres. Szives ajánlatok az alábbi cimen küldendők:
Járosch Károly
Tatabánya (Erdő u. 160) Komárom megye.

Élő vadak.

Foglyokat, fácányokat, nyulakat, őzeket, szarvasokat, dámvadat, uhukat kunyhóleshez, minden faju ragadozó emlősöket és madarakat, tyukokat, libákat diszfácányokat vásárol és erre vonatkozó ajánlatokat kér

Mayer Ede

élővad kiviteli üzlete.

Wiener-Neustadt (Austria) Schneeberggasse **Nr. 10.**
(Fiók vadkereskedés Magyarországon Savanyukut, Sopron megye). 18—52

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« cimére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Január 10.** **2. szám.**

Szervezkedjünk!

Kedvelt lapunk mult évfolyamának 49-ik számában a fenti felirás alatt egy erdészeti altiszt tollából megjelent harci riadó azt hiszem, nem csak az én keblemben, de mindazoknak a kartársaknak kebelében is, kik a cikket elolvasták, élénk viszhangot keltett.

Azt hiszem, hogy csak természetes, ha kijelentem, hogy az emlitett cikkben kifejetett eszmének testestől-lelkestől hive vagyok s kinyilatkoztatom, hogy abban az esetben, a melyet ugyan egészen biztosra veszek, ha az Erdészeti és Vadászati Altiszti Országos Egyesület megalakul, annak nem csak magam szándékozom rendes tagja lenni, hanem igyekezni fogok ilyenekül a környékembeli összes kartársakat is megnyerni s azt hiszem, hogy az egyszer nem lesz majd meddő fáradozás, mert utóvégre egyszer csak ütnie kell annak az órának is, a melyben a kartársak annak a tudatára ébrednek, hogy csak szoros összetartással, igaz lelkesedéssel és áldozatkészséggel párosult egyesüléssel boldogulhatunk.

Nem szabad elzárkóznia az egyesüléstől még annak a kartársnak sem, kit jó sorsa olyan helyzetbe juttatott, hogy ugy jelene, mint jövője biztositva van, mert a tervezett egyesület közcélt képez, a melyért mindnyájunknak egyaránt egyesület erővel kell sikra szállanunk.

Lapunk tisztelt olvasói elött nem szükséges bővebben fejtegetnem, hogy miért van nekünk talán első sorban mindazok közt, kik a mindennapi kenyér megszerzése végett az élet mezején küzdeni kénytelenek, egy olyan egyesület megalakitására, mely buzditsa a csüggedezőket, felemelje az élet sulya alatt rosakdozókat s mindenek felett gyámolója legyen a kenyérkeresőtől gyakran erőszakos kéz által megfosztott özvegyeknek és árváknak, melyek ilyen gyámolitás nélkül legtöbb esetben koldusbotot kénytelenek ragadni a saját szivük nagy fájdalmára s még nagyobb szégyenére egész szakunknak.

Nekünk igyekeznünk kell a tervbe vett egyesületet ha nem is mindjárt a kezdetén, mert ez nyilvánvalóan nehézségekbe ütköznék, de idővel mindenesetre oda fejleszteni, ha az akkor, midőn ezt a szükség ugy hozza magával, nem csak erkölcsi, de anyagi tekintetben is gyámolitónk lehessen.

Az utóbbira az erdészeti és vadászati altiszti személyzetnek feltétlenül szüksége van, mert hiszen ennek a körülbelül huszezer főnyi testületnek legtöbb tagja akkor, midőn közhasznu, nehéz és felelősségteljes szolgálatát minden pillanatban testi épsége, sőt élete kockáztatásával teljesiti, mindig azzal kénytelen számolni, hogy hozzátartozóit a legnagyobb nyomoruságban fogja hátrahagyni, mert nem akad senki, a ki gondjukat viselje.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ilyen helyzetben vannak kivált a magán uradalmaknál, az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazott kartársak, kiknek ha meg is van ilyen vagy amolyan mindennapi kenyerük, de szolgálatképtelenségük esetére nekik, elhalálozásuk esetére pedig családjaiknak semmiféle megélhetési mód sincs biztositva s arra, hogy ez az erdőtulajdonosok részéről legyen, semmi kilátás nincs és nem is lehet, mert ilyen terhet az erdők jövedelmezősége nem birna meg.

Az ilyen sorsban élő kartársaknak tehát első sorban maguknak kell gondoskodniok a saját és családjaik jövőjének biztositásáról, de nem lenne szabad ez alól kivonniok magukat az erdőbirtokosoknak és vadászuraknak sem, annál kevésbé, mert egy nagy testület tömörülése esetén az évenkint fizetendő hozzájárulási dij oly csekély lenne, melyet mindegyik minden nagyobb megerőltetés nélkül megbirhatna.

Természetes, hogy erre csak abban az esetben számithatunk, ha előbb magunk tömörülve megalakitjuk az egyesületet s kimutatjuk annak életképességét.

Egy kis lelkesedés és áldozatkészség mellett ez nem lenne olyan nehéz, mint a hogy azok képzelik, kik a kezdet nehézségeitől visszariadnak.

Nekünk első sorban arra lenne szükségünk, hogy több ezren tömörülve megalakitsuk az Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Egyesületet s pontosan fizetve tagsági dijainkat, rendezve annak javára mulatságokat, pár év alatt oly tekintélyes tőkét gyüjtenénk, melynek kimutatása mellett nem kellene aggódnunk azon, hogy a végleges nyugdijegyesületet is megalakitsuk.

Nem kételkedem abban, hogy az erdőbirtokosok és nagyobb fakereskedők látva komoly törekvésünket, segitő kezet fognak nekünk nyujtani nagy alkotásunkhoz s készséggel fognak egyesületünkbe alapitó tagok gyanánt belépni s igy vagyoni gyarapodásához hozzájárulni.

Az egyedüli kérdés tehát ismét csak az, a melyet lapunk már annyiszor felvetett, hogy megtaláljuk-e a kartársakban a tömörüléshez okvetlenül szükséges összetartást s nem lesz-e a mostani szózat is éppen ugy, mint annyi más, elhangzó szó a pusztában.

Oly számos meddő kisérlet után még egyszer sikra kell szállanunk valamennyiünknek s megnyernünk mindazokat a kartársakat is az egyesülés eszméjének, kik eddig még minden küzdelmünket tétlenül, ölükben pihentetett karokkal nézték.

Nem csak ezeket kell azonban megnyernünk ügyünk részére, hanem meg kell nyernünk első sorban előljáróink jóindulatát s hathatós erkölcsi támogatásukat s nem szabad megfeledkezniök kivált a magán uradalmi kartársaknak arról sem, hogy az egyesülés célját uraikkal megismertetve, ezeknek pártfogását és anyagi segélyezését is kinyerjék.

TÁRCZA.

Az orvvadász.

A Természet« után. — Irta: *Jurán Vidor.*

Feketevág partján félszáz tót atyafi sürög s forog. Vörös, a kincstári főerdőőr dirigálja őket.

A parton fölhalmazott szálfákat lehengeritik a vizbe. A rásztokai tóból szabadon eresztett hóviz árja magával ragadja a guruló rönköket s a fatörzseket fenyőkkoszoruzta nagy hegyek között zugó robajjal leviszi az ujvári zsilipig.

A főerdőőr a parti gátról osztogatja szét parancsait.

Van a munkások között nehány juhász is, kik egyéb munka hiján most ibolyavirulatkor beálltak fausztatóknak, mert fönt a havasokon még élet-halálharcát vivja az öreg télapó az életerőtől duzzadó fiatal tavaszszal.

Vörös ezekkel veszekszik s nagyokat kiált, ha nem hajtják végre parancsait. Szavait sokszor elnyeli a legördülő fatörzsek dübörgő zaja s a nyüzsgő emberek szabálytalan lármája. A hangzavarból csak néha-néha hallatszik ki egy erősebb kiáltása, az is a rusnya legényeket buzditja nagyobb szorgalomra.

Most egy pillanatra megakad a munka zaja. Minden szem az öreg ur felé fordul, a ki az erdészlakból kilépett.

A fatörzsek egyszerre hangos dübörgéssel ismét gurulni kezdenek, a fenyves erdők tizszeres visszhanggal visszaverik a zugó zajt.

Az öreg ur fölsiet a parti gátra s onnan nézi a munka folyását. Azután odafordul a főerdőőrhöz:

— A fenséges ur eljön. Hallgasson ki a közelben pár siketfajdkakast.

— Meglesz főerdész ur, — válaszolja Vörös fölcsillanó szemekkel.

A Feketevág partján serényen tovább folyik a munka. Félszáz tót atyafi élénk sürgés-forgás között

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ha ezeket ügyünknek megnyerhetjük, nem lehet kétségünk az iránt, hogy a felvetett eszmét hamarosan diadalra juttatjuk és olyan erős egyesületet alakithatunk magunknak, mely hivatva lesz nem csak társadalmi tekintélyünket növelni, hanem egyuttal anyagi jólétünket is biztositani.

Fel tehát munkára, szeretett kartársaim! Ne találjon a dolog senkit sem előkészittetlenül, hanem addig, mig a belépésre való jelentkezéshez a felhivást megkapjátok, készitsétek elő a talajt.

Nem szabad késedelmeskednünk, mert az idő drága s az egyszer elmulasztott perc soha sem tér többé vissza. Ugy is nagy nehézséget okoz annyira szétszórt testületünknek tömöritése, igyekeznünk kell tehát ezt a nehézséget fokozott buzgósággal ellensulyozni.

Isten segedelme és áldása legyen igyekezetünkön.

Balogh Imre
uradalmi erdővéd.

Ujév után.

Még fülünkben hangzik az a számtalan »Boldog Ujévet kivánok«, mely a folyó év első napjaiban az egész országban uton — utfélen elhangzott s most már csak ennek a jókivánságnak a foganatját kell bevárnunk.

Mikor az emberek elérkeznek egy-egy esztendő végére, csodálatos módon valóságos áhitattal lesik az ujesztendő első pillanatát s szinte kivétel nélkül rebegik: »hála Istennek, itt az ujesztendő!«

Csodálatos, hogy ez igy van s csak azt látszik bizonyitani, hogy az ember a szokás rabja. Mintha bizon az a január elseje különb lenne akár december harmincegyedikénél, akár pedig az év valamely más napjánál! Mintha bizon az év utolsó napján több sziv törne meg bánatában, mint az év elsején és ez letörölné mindazokat a könyeket, melyeket elődje sajtolt ki szemeinkből!

Kedves kartársaim, az egyik nap éppen olyan mint a másik s boldog csak az, kinek az igazságot ugy osztják ki az utolsó, mint az első napon.

És mégis sok tekintetben a polgári év első napja valóban igen fontos. Az örökkévaló időnek egyik nyugvópontja ez melyről az ember szeret visszapillantani a multba s még jobban szeretne betekinteni a jövőbe. Ilyen nyugvópontok nélkül az emberre nézve az örökkévalóság is; nélkülök nem jegyezhetne fel emlékezetének lapjaira egyetlen boldog percet sem. De nem folytatom tovább, hiszen ugy is tudja azt mindenki, hogy csak a küzdelem örök, mig a megelégedés és az üdv többnyire csak pillanatokig tart.

Ebben találja magyarázatát az, hogy a polgári év kezdetén mindenki boldog ujévet kiván felebarátjának, az az: egy nyugvópontot az örökkévalóság láncszemében, a mikor és a melyen boldognak érezze magát.

Ez a kivánság helyettesitette az év első pár napján a »jóreggelt«, »jónapot« s más hasonló kivánságokat, a mi más szóval annyit jelentett, hogy ebbe a pár szóba bele foglaltuk az egész évre szóló jó kivánságainkat.

A sablonos boldogujév kivánást sokan szinte felesleges valaminek tartják, pedig ha valamikor, ugy korunkban erre fölötte nagy szükségünk van.

---

lehengeriti a parton fölhalmozott szálfákat. A tompa dübörgéssel leguruló rönköket magával ragadja az ár s viszi le az ujvári zsilipig.

A többit elvégzi a gőzfürész.

* * *

Sötét van.

A muranszkói szerpentin ösvényen magányos alak kapaszkodik föl a meredek hegylejtőn.

Vörös az, a kincstári főerdőőr.

Kimért léptekkel könnyedén egyre följebb baktat; pihenőt sem tart, mert megszokta a nagy hegyek közötti járást kelést.

A Királyhegy felől hüvös szél ereszkedik le a szaggatott mély völgyekbe, a mely megrázza a fenyőóriások koronáit. A galyak s a tülevelek százezreinek egyenletes mozgásából zsongó susogás kél az erdő fái között.

Az erdőőr egy pillanatra megáll.

Valahányszor a fák között bus panaszszal végigsóhajtott a fenyők leheletszerü halk suttogása, mindmindannyiszor eltünődött ő is a néma, a fenséges erdő beszédén. Természetimádó volt, mint minden szabadságot szerető ember. Imádta a napot verőfényeért, szerette az éjszakát összes rejtelmeivel s misztikus bns hangulatával. mely sokszor fölszivódott a lelkébe. Akkor volt a legboldogabb, ha órahosszat elbolyongott az erdő szivében.

A lágy susogás egyre halkabban zsong a fenyő sudarai között. Egyszerre megszünik az is s a csönd és nyugalom ismét édes álomba ringatja az erdőt.

Vörös most letér az ösvényről. A vágás utján keresztül egyenesen nekivág a havas véderdőjének.

Mig a girbe-görbe utat végig méri, sok mindenfélén eltünődik, mert a magányosan járó ember saját gondolatira van utalva.

Tehát a fenséges ur eljön!

Taval is itt járt fajddürgéskor.

Fönt a Javorinkán ugyanakkor vasban megfogódzott az a hatalmas medve is, mely nyáron keresztül megtizedelte a havasi pásztorok nyáját.

A fenséges ur, a főerdész s nehány erdőőr kivonult a havasra. A hatalmas fenevad a sziklásgerinc alatti erdőben huzódott meg, ott ümmögött, morgott, mikor támadói hozzá érkeztek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Azoknak, kik ezt nem hiszik, csak egy-két alakot kell bemutatnom s ezeket látva, biztosan leteszik a fegyvert és meghajolnak állitáson igaz volta előtt.

Az utca szegletén látok állni egy szerencsétlen embert. Nyilt tekintete becsületességre vall, de magas homlokának redői nem mindennapi gondokról tesznek tanubizonyságot. Egész fellépése intelligenciát árul el, de torzonborz bajusza, szakálla, hiányos ruházata nyilt bizonyságai annak, hogy bizon nagyon is reá férne a »boldog ujév«.

Jól szakképzett kartársunk volt az illető, de éppen talán kitünő képzettsége és az ezen alapuló szabadabb fellépése miatt s mert az igazságot mindig leplezetlenül kimondani elég bátor volt, föllebbvalói nem szerették s előbb csak lehetőleg háttérbe szoritották, majd üldözni kezdték s végre is kiturták állásából s most hiábavaló minden képzettsége, szaktudása, csak a nyomor lett osztályrészévé. Helyét a simulékony, a hizelgő utód foglalta el, mert annak meg volt a protekciója.

Ez az ember pedig nem egyedüli részese az ilyen sorsnak, hanem száz, meg ezer hasonló áldozata van annak az embert pusztitó szörnyetegnek, a melynek protekció a neve.

Higyjétek el, kedves kartársaim, hogy hazánknak az lesz a legboldogabb napja, a melyen megszünik a protekció és csak az igazi érdem, a szakismeret és a szolgálati buzgóság lesznek azok a mozgató erők, melyek pályánkon előre visznek, vagy legalább abban megtartanak.

Látok ismét egy másik alakot is. Ennek a testét már csak rongyok takarják, szemeit vadul forgatja s görcsösen összeszoritott öklei nyilván mutatják benne az embergyülölőt.

Vajjon mi tette őt ilyenné?

Hajdanában szorgalmas, törekvő kézmüves volt, üzlete virágzott, embertársaitól megbecsülve és tisztelve boldogan élte napjait családjával.

Sajnos boldogsága nem tartott soká. Szomszédságában az ő iparához tartozó munkából raktárt nyitott egy tőkepénzes, vagyonos és mindenekfölött élelmes osztrák, ki ugyan nem volt szakembere az iparnak, hanem győzte pénzzel s bár silányabb, de olcsóbb portékájával felvette ellene a versenyt s a győztes nem a becsületes szakember, hanem az uj versenytárs lett. A honi jó ipar elbukott a külföldi silány mellett. A mi iparosunk dolga napról-napra rosszabbul ment, házánál mind sürübben megjelent a végrehajtó s a vége a teljes bukás lett. Koldulni nem mehetett, mert ez sértette büszke önérzetét, de ha akart volna is, azt mondták volna neki az emberek, hogy menjen dolgozni, mig ha munkát kér, akkor azt mondják neki, hogy koldus részére nincs munka.

Becsületérzete még küzd a bün csábjaival, de már a kétségbeesés küszöbén áll. Egy boldog ujév talán még megmenthetné, de vajjon lehetséges-e részére az a mentség addig, mig az idegen ipar lenyügözve tartja a saját becsületes honi iparunkat?

Bizon szeretett hazánk történetében az az év lesz a legboldogabb, a melyben kiszoritva az idegent, saját polgáraink megtalálják itthon a biztos megélhetésüket és senkinek sem fog eszébe jutni vándorbothoz nyulni s más idegen országokban vagy világrészekben keresni boldogulását.

Nagy szükségünk van nekünk mindnyájunknak a boldog ujévre s azt hiszem, hogy ha a lapunkban most ujból hangoztatott egyesülésünk sikerül, ez meg fogja hozni nekünk a boldog ujévet! **N. A. J.**

A fenséges ur lőtt — s eltörte a mackó lábát.

Több sem kellett a medvének!

A kiállott óriási fájdalmak ugyis felbőszitették a hatalmas bestiát. Az uj sebesülés most már meg is vaditotta. Hátsó lábaira pattant s a mázsányi vasat magával vonszolva, a fenséges ur felé rohant, aki ujból lőtt — és hibázott.

A medve pár ugrással előtte termett s mikor sujtásra készen fölemelte a hatalmas vasat, eldördült a főerdész életmentő expresse.

A fenevad fején találva a fenséges ur lábai elé zuhant. Vége volt . . .

Vörös a véderdő szélén megáll s körültekint.

A keleti messzeségben, az ég alján már kiveri magát a hajnal halvány derengése. Most kezd pirkadni.

Az erdőőr a gerinc mentén nesztelen léptekkel s óvatosan behatol a fenyvesbe. Olykor-olykor megáll s hallgatózik.

Mi volt ez?

Mintha valahol messze, nagyon messze földre esett volna egy harmatcsepp. Most meg a másik . . . Majd a harmadik is . . . Ezt leste az erdőőr!

Most már minden rendben van, dürrög a nagykakas.

Lassan, közbe szüneteket tartva, megkezdi szerelmi dalát: klap . . . kalap . . . kalakalakalakalaklok . . . Vörös minden köszörülésnél kettőt ugrik, azután mereven, mozdulatlanul megáll, mint a szobor.

Valahányszor szárnyas Don-Juanokat hallgatott ki, mindannyiszor érezte a dürgés gyönyörének lázát is, mely megremegtette összes idegeit. Végig hallgatta a nagy madár szerelmi dalát, a fa alatt mozdulatlanul állva, végig nézte összes mozdulatait: a szép állat most löki fel zománcos fényü nyakát . . . szárnyait levágja . . . farkát legyezőszerüen szétteriti . . . s valóságos mámorban ledürrögi egyszerü s mégis oly izgató nászdalát.

Azután—azután!

Eljöttek a nagy urak s lelőtték a szerelmi lázban önmagukról megfeledkezett kakasokat.

Ilyenkor kimondhatatlan szomoruság nehezedett az erdőőr szivére. A havasi szép madár halála lehangolta az ő lelkét is, mert végtelenül szerete a fenyők s a nagy hegyek bübájos poézisét . . .

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Vadászati dolgok.

A mókus mint csirketolvaj. Egy községben, alig 500 méternyire az erdőtől, a faluvégi házak egyikében a tulajdonos két nap egymásután baromfiainak egy-egy pár hónapos csibéjét elhullva találta a baromfiudvaron; egyik a nyakán, a másik a mellén mutatott marási sebeket. Harmadnap, a délutáni órákban, a paraszt a baromfiudvarból lármát hallott, mire rosszat sejtve, kifutott a helyszinére, a hol nagy meglepetve látja, hogy egy mókus ugyancsak fojtogat egy csibét. Persze rögtön egy nagy husángot kapott fel, hogy a rablót agyonverje, de a mókus sem volt rest, hanem egyszeriben kereket oldott, s keresztül ugorván a keritésen, a bokrok között ugy elbujt, hogy minden szorgos keresés dacára sem találták meg. Ime az erdők virgonc pojácája mire nem képes!

A vidra prémje. A divat változik s bizony ma már hermelin is kezdi divatját mulni, ellenben a vidra fényes prémjéről divathölgy és világfi egyaránt álmodozik. Ismerkedjünk meg közelebbről ez állat természetrajzával, melyben magyarázatot találunk arra a körülményre nézve is, hogyan tudott ez az állat annyi kiméletlen üldöztetés mellett is elterjedni? Ennék okát első sorban is elpusztithatatlan életképességében kell keresnünk. Láttak már kutyáktól széttépett, vadászkéstől halálra sebzett, tökéletesen élettelen hullának vélt vidrát, mely azonban az éj sötéte alatt lassanlassan annyira magához tért, hogy elvánszoroghatott a folyóig, s azon át vackáig. Néhány nap mulva ugyanez a vidra már vigan fogta a halat, mintha semmi sem történt volna vele. Némelyek magasabb intelligenciát tulajdonitanak neki; annyi igaz, hogy egy állat sem tudja oly ügyesen és annyi furfanggal megtéveszteni a kutyákat és a vadászt, mint a vidra. A nyomokat annyira összekuszálja, menekülése közben folyóban, homokban, avagy a füben olyan bonyolódott köröket ir le, hogy kutya legyen, a mely el nem veszti a nyomát. Évekig lakhatunk folyók vagy tavak mellett, anélkül, bogy észrevennők a vidra nyomát, pedig ez a husevő emlős állat izes falatait a vizi állatok világából veszi. Csakhogy felette óvatos. De legbámulatosabb páratlan alkalmazkodó képessége. A föld minden zugában és mindenféle éghajlat alatt föltalálható és a világ legkülönfélébb tájékán élve is, fizikai és faji tulajdonságai, ösztöne, szokásai változatlanul ugyanazok.

A világ legnagyobb vadászterülete. New-Braunschweigben egy vadász-társaságot alakitott Amerika száz leggazdagaab embere. Az uj társaság neve »New-Braunschweigi halász- és vadász r.-társaság«, Az 1.700,000 acre-nyi vadászterületet, mely jóval nagyobb mint Ausztria és Magyarország együtt, vasut szeli keresztül minden részében. Eddig egy Szt. Hubert nevü vadásztársaságé volt a terület, melynek tagjai csak szórakozás céljaira használták. Most azonban a száz milliomos és azoknak barátai, a kik tuladonukba veszik a vadászterületet, a zsakmány jó értékesitéséről is fognak gondoskodni. Ezen az igazán ideális vadászterületen kényelmi berendezésekre 400.000 koronát, egy szép vadászlak épitésére pedig 200.000 koronát forditottak. Vadász-házak vannak széltiben-hosszában. ugy hogy az előkelő vadászok éjszaka is bárhol megpihenhetnek. A kisebb és nagyobb folyókon hidak, bárkák és csolnakok vannak, igy a vadászat mellett a halászatot is kényelmesen üzhetik. Egész vezetőgárdát tartanak, kik a gazdag vadászokat mindjárt a vaddus helyekre viszik. Egyébként az amerikaiak azt ismerik a leggazdagabb vadászterületnek, hol szarvas, medve, sőt még bölény is található. (V. L.)

A kakas ismét dürrög. Vörös előugrik, de ebben a pillanatban ugy megrázkódik, mintha delejes áram érintette volna.

Mi volt ez?

A gerinc alatt álló száraz fenyő irányában, ahol a kakas dürrög, eldördült egy lövés.

A Királyhegy alatti havasok élesen visszabugják a dörrenést. A nagy hegyóriások még sokáig morognak, dohognak, mert a lövés, megzavarta hajnali álmukat.

Vörös lekapja fegyverét. Itt vadorzók járnak!

Izgalomtól villogó szemekkel, előrehajolt testtel nesztelenül a száraz fenyő felé lopakodik.

A hiuz is igy közeliti meg zsákmányát!

Az erdőőr hirtelenül megáll. Valamit megneszelt. Tátott szájjal hallgatózik, hogy a legkisebb zaj se kerülje el figyelmét.

Egyenletes kopogás távolodik a hegyoldalon fölfelé.

Valaki nagy zajjal arra felé megy.

Vörös mint a suhanó árny, csöndesen előre iramodik, egy kis behorpadáson áthaladva, a gerinc ösvényén a távozó puskás férfiu elé kerül, aki semmit sem sejtve, zavartalanul bandukol a sötétségben.

Az egyik hatalmas fenyő mellett egyszerre csak azt érzi, hogy valaki hátulról acélkézzel lefogja a karjait s hogy földre zuhan. Kényelmetlen helyzetéből szabadulni akar, azonban Vörös ráripakodik:

— Ne mozdulj, mert agyonlőlek!

Ugyanakkor leszoritott karjait körülbogozza a készen tartott erős lenzsinór, A puskás férfiu meg van fogva.

Vörös fölszedi az idegen fegyverét s kedélyesen hozzáfordul:

— Nem pajtikám, te most az én vedégem leszel. Az arcodat nem látom ugyan, mert sötét van, de azért gondolom, hogy jó fiu vagy, hisz nem is rugdalóztál valami nagyon. Siketfajd kellett neked? Kár volt ide jönni, mert Vörös nagyon jól őrzi kakasait. Hát csak azt mondom: mig megvirrad, maradj veszteg, mert a puskámnak is van magja. Nem szeretném azt rád pazarolni. Kár volna!

A fogoly fölkel a földről s nekitámaszkodik a hatalmos fenyőnek. Az erdőőr vele szemközt megáll, töltött fegyverét lövésre készen tartja s várakozik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hasznos tudnivalók.

Rozsetetés fejőstehenekkel. Rozsot csak mérsékelten ajánlatos a fejőstehenekkel etetni, mert ez a gabona a legnehezebben emészthető s legkevésbé természetszerü valamennyi között s mert az állatok csakhamar megunják a rozsot, ha napról-napra sokat kapnak. Továbbá igen kivánatos az is, hogy rozsetetés alkalmával zsirosabb takarmányt, pl. olajpogácsát is adjunk a teheneknek, részint mert a takarmányzsir az a táplálóanyag, mely ujabb vizsgálatok szerint a legnagyobb hatással van a tejelválasztásra, részint mert a rozsnak nehéz emészthetőségét zsirszegénységére vezetik vissza. Ami pedig a rozs keményitőértékét illeti, az változik 65—74% között s legfeljebb akkora, mint az árpáé. minélfogva tehát csak akkor érdemes rozsot etetni, ha olcsóbb mint a hasonló minőségü árpa, mert mig az árpát igen jó tejtakarmánynak ismerjük, addig a rozsról azt tartják, hogy csekélyebb természetszerüsége s nehéz emészthetősége folytán hátrányban marad a vele megegyező keményitőértékü magvakkal, tehát az árpával szemben. Etetés végett természetesen daráltatni kell a rozsot.

Rózsafák kiteleltetésére nézve egy szakember azt mondja. hogy azokat november vége előtt nem célszerü betakarni, mert ez idő előtt vegetációjuk még folyamatban van, s mig ez be nem szünik, az elfagyásnak kevésbbé birnak ellenállani. A jó áttelelésnek rózsafáknál az az első feltétele, hogy az ember addig hagyja betakaratlanul, amig csak az elfagyás veszélye nélkül lehet, mert igy edződik meg a téli nagyobb hidegek elviseléséhez. A rózsafa az őszi hidegebb levegőt, sőt a nem huzamos 5—7 C. foknyi hideget is megfagyás nélkül jól állja. Bizonyos, hogy a rózsa, ha azelőt betakarják, vagy földelik be, mielőtt vegetációja beszünt volna — s ez pedig november vége előtt ritkán következik be — rothadás következtében romlik s ki is vesz. Már hogy leveleit is lehető tökéletesen lehullassa, célszerü a befedésével várni, mert a levéllel együtt földelt rózsafák könnyebben romlanak.

Pajzstetvek irtása. A fiatal gyümölcsfákon az apró pajzstetveket a gyümölcsszedés után kezdjük irtani, amikor jól bemeszeljük a fák derekát, s azután tavaszszal másodszor meszeljük be, amikor a tetvek biztosan elpusztulnak. Ha ezzel az első meszeléssel elkéstünk, akkor sodronykefével és egyéb alkalmas eszközzel a fák derekát lekefeljük s azntán csak egyszer meszeljük be. Ez által is sima féregmentes fatörzseket fogunk kapni.

KÜLÖNFÉLÉK.

A géppuska. E modern fegyvernemet a Termeszettudományi Közlöny utolsó számában Kreybig Rezső következőképp ismerteti: Az önmüködő lövőfegyvereknek egy különleges és már háboruban is kipróbált, kitünően bevált fajtája a géppuska. A géppuskát már az amerikai szecesszió háboru idejében is alkalmazták. de azóta a fegyverteknika számtalan célszerü változtatást tett rajta, ugy, hogy a ma részben már alkalmazott, részben pedig kipróbálás alatt álló rendszerek a tökéletességnek bizonyos fokára emelkedtek. Az orosz-japán háboruban a géppuska annyira értékesnek bizonyult, hogy mindkét harcoló fél még a háboru folyamán megszaporitotta géppuskáinak

---

Az erdőben lassan eloszlanak az éj sötét árnyai. A fenyők koronái már megfürödnek a derengő hajnal halvány fényében, lent a fatörzsek között még sötétség honol, mely csak lassan, nehézkesen kezd fakulni. A homályból eleinte csak a közeli fák körvonalai bontakoznak ki, később előtünnek a többi konturák is.

Vörös most az idegenhez fordul:

— Menjünk Feketvágra reggelizni!

A fogoly a jelzett irányban előre megy, az erdőőr követi. Künn az erdőszélen teljes világosság mellett jól megnézi a maga emberét.

Elsőnek a vidrabőrös sipka s bekecs ötlik a szemébe. Azután a remek loden nadrág, a pompás bagaria csizma, a szép szarvasbőr kesztyü.

No ez nem lehet valami közönséges vadozó, Azok kemény legények, velük legfeljebb golyóval s puskaszóval lehet beszélgetni. Ezt meg milyen gyorsan hurkolta le!

Most közelebbről megnézi az elszedett fegyvert. Biz azon nincs is kakas! A kis kulcsot félretolja, a csövek lebillennek. Mind a kettőben megvannak a töltények, a jobboldali azonban már ki van lőve. Az üres hüvelyt kiszedi, az oldaláról leolvassa a cég nevét; Eley, London.

— Tyüh, a manóját, gondolja magában az erdőőr — ez londoni patronokkal vadászik?

Vörös megállitja foglyát. Kezeiről leszedi a zsinórt s kettecskén szótlanul végigmennek a vágás utján egészen a szerpentin ösvényig.

Az idegen itt megáll. Bekecéből kiveszi szivartárcáját s megkinálja Vörösst is egy pántlikás szivarral.

Az erdőőr elfogadja ugyan, hanem zsebre is teszi, mert ilyenkor jobban izlik neki a vadászpipa.

A szerpentin ösvényen csöndesen lemennek.

A nap most emelkedik a hegyek fölé, az avaron s az aszott füvön megcsillan a harmatcsepp. Az enekesek tele tüdővel dicsérik az örök fény, a meleg uj föltámadását. Csak ugy zug, csattog az erdő a madárdaltól.

A két férfiu most leér a Feketevág partjához. A hidon keresztül egyenesen az erdészalakba mennek,

Az erdőőr erős kopogtatás után benyit az erdész szobájába s keményen jelenti:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

számát. Alkalmazásuknak, fontos harchelyzetekben, gyakran döntő jelentőségük volt; különösen nagy céltárgyak ellen a legrövidebb idő alatt igen nagy hatást értek el velök; ellenben kisebb céltárgyak ellen, huzamosabb ideig tartó tüzharcban kevésbbé váltak be.

A géppuskát vagy az ágyuhoz hasonlóan talpakon, vagy pedig a nélkül, emberek, illetőleg lovak szállitják. Külsőleg általában hasonlitanak egymáshoz. Sulyuk talp nélkül 25—30 kilogram között váltakozik, Percenkint 400—500 töltényt lehet belőlük kilőni; irányozó készülékeik 200—2000 méterig vannak berendezve. A legnagyobb hordótávolság a közönséges katonai puskához hasonlóan körülbelül 4000 méterig (6000 lépésig) terjed. A kaliber és ennek folytán a tölténynem is többnyire ugyanolyan, mint a gyalogsági fegyveré, a cső azonban kissé rövidebb. Egy géppuskának tüzhatása körülbelül 40—50 emberből álló gyalogsági szakasz tüzelésével ér föl.

A már alkalmazott, illetőleg még kipróbálás alatt álló legjobb rendszerek a következők: 1. Maxim-féle géppuska. A lövés alkalmával keletkező hátralökés lefelé hajló emeltyüt hoz müködésbe s ez a csövet a závárzattal együtt hátrahuzza, a kilőtt töltényt kidobja, azonkivül pedig egy tekercsrugót is megfeszit, mely azután önmüködőleg fészteleniti a závárzatot és ezzel együtt az ujabb töltényt ismét előre löki. Az elsütés egy gombra gyakorolt nyomásal történik s a puska addig müködik a leirt módon, mig a nyomás meg nem szünik, A csövet a gyors tüzelés következtében való áttüzesedéstől vizhütő készülék óvja. Percenkint 500-szor lehet lőni. Sulya 26 kilogram. 2. Hottschkiss-féle géppuska. A lövésnél keletkező puskaporgázak, egy a csőbe furt csatornán át, a cső alatt levő üres hengerbe jutnak, a hol egy ütőszeg visszadobásával a závárzatot hátralökik, mely azután rugó segitségével ismét előre fut és ezzel a müködéssel először a kilőtt töltényt kilöki, majd a következő töltényt a csőbe vezeti. A cső hütése a csövön alkalmazott több kidudorodó gyürüvel, ugynevezett radiátor-ral történik, melyek a felületet nagyitva, a hőkisugárzást elősegitik. Az elsütés billentyü segitségével történik. Percenkint 500 töltényt lehet belőle kilőni. Sulya 24 kilogram. 3. Skoda-féle géppuska. A hátralökést használja ki oly módon, hogy egy ingát alkalmaz, mely csapószerkezettel a billentyüre csap. A lövés után a závárzatnak az inga csapószerkezetéhez való ütődése következtében az utóbbi visszalöketik és ily módon állandó lengésben marad. Az ingának magasabban vagy mélyebben való állitásával a lövés gyorsasága szabályozható és percenkint 500 lövésig terjed. A hütés vizzel történik. Ennek a géppuskának a föltalálói tulajdonképpen Károly Szalvátor kir. herceg és Dormus őrnagy. 4. Schwarzlose-féle géppuska. Szerkezete a legegyszerübb (egyetlen rugóval müködik), e mellett ez a géppuska a legolcsóbb és a legkönnyebb (19 kgr.). A legtöbb kilátás van arra, hogy a hadseregünkben rendszeresitsék. A kisérletek a jövő év folyamán befejezést nyernek, előreláthatólag azzal az eredménynyel, hogy csövét megröviditik.

HIREK.

A királyhalmi rablógyilkos. Kádár Károlyt, a szeged-királyhalmi erdőőri szakiskola növendékét azzal vádolták, hogy 1906. év nagypéntek éjszakáján meggyilkolta Kardos Vilmos tanyai kereskedőt, ennek feleségét és kis cselédjét. A szegedi esküdtbiróság előtt kihallgatott orvosok véleménye alapján a törvényszék elrendelte a vádlott elmebeli állapotának megvizsgálását. Kádár Károlyt most szállitották Budapestre a gyüjtőfogház melletti elmegyógyintézetbe.

— Főerdész, ur, vadorzót fogtam!

Az öreg Tóni bácsi majdnem kiugrik az ágyból:

— Bravó Vörös! Maga szép kakast hozott! Ott a pohárszéken áll a sligovica.

Az erdőőr megvakarja a fületövét:

— Az orvvadász uri embernek látszik, mit csináljunk vele?

— Ha tilosban tudott járni, akkor csak várjon kint, mig rá kerül a sor, — feleli az erdész.

Az öreg Tóni bácsi még csak most fordul a másik oldalára. Előbb átböngészi a napilapokat, azután a vadászlapokra kerül a sor. Az öreg ur helyenként már nagyokat mordul. Végül előkerülnek a hivatalos levelek. A legujabbi rendeletek olvasása közben kitör belőle a düh. Hogy mérgét valahogy csillapitsa, rágyujt kedvenc csibukjára.

A vadorzó ezalatt a tornác lócáján ülve már három pántlikás szivart is elszitt s egyéb mulatság hiján unatkozva nézi, mint veszekszik a kis dakszli a a cirmos cicával.

Egyszerre kinyilik a főerdész szobájának ajtaja:

— Vörös!

— Parancs!

— Hozza be a vadorzót!

Az idegen belép.

E pillanatban kiesik az erdész kezéből a csibuk:

— Méltóságod itt? Hogy kerül ide méltóságos uram?

És az orvvadász: K—y, a vármegye főispánja, kacagva meséli, hogy a szomszéd gondnokság erdésze meghivta dürgésre. Az egyik erdőőr fölkisérte a havasra, hol szépen elhibázta a nagy kakast. A többit Vorös fogja elmondani, hogyan került Feketevágra — »reggelizni.«

* * *

Még akkor történt az, mikor Feketevágon Vörös dirigálta a fausztató tótokat, mikor még a néhai jó Tóni bácsi, a hires feketevági főerdész kakasai dürrögtek.

A feketevági kakasok!

Kis ur, méltóságos ur, fenséges ur vadászott rájok maga az öreg ur csak 104 darabot lőtt ki belőlük.

Hej, de az régen volt!

Más emberek éltek még akkor, mikor a Királyhegy felől is más szelek fujdogáltak!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A pórul járt ördög. Szeriznu orosz községben pénzt kapott a minap ajándékba egy majoros ember a gazdájától. A pénzt elvitte feleségének, a ki nagyobb biztonság okaért, az »ikon«, a családi védőszent képe mögé rejtette. Kis idővel azután, hogy a férj elment hazulról, megzörgette valaki az ajtót. Az asszony bebocsátotta a kopogtatót, de majd hanyatt vágódott, a mikor magát az ördögöt pillantotta meg a küszöbön. A piros nyelvü, uagy szarvu, farku, szőrös testü ördögöt. Az ördög nem mókázott. Ráriadt az asszonyra, hogy adja elő a pénzt. Az aszonynak közben lehült a vére s elmult az ijedtsége. Odaszólt a kis fiának, hogy vegye ki a kép mögül a pénzt, Miközben az ördög a bankókat számlálgatta, az asszony zsebébe rejtette férje pisztolyát. Mikor azután a hivatlan vendég kifelé indult, két golyóval leteritette. A dörrenésekre összegyültek az emberek. Levetköztették nagy sebtében az ördögöt és bolyhos gunyája alatt fölfedezték a majoros legjobb barátját. Már akkor egy szikra élet sem volt benne.

Hegymászás szkivel. Vakmerő kisérleten esett tul a minap ritka szerencsével két svájci hegymászó müvész. Zürichből indultak el és lábszánkón siklottak fel a 3600 méter magas Keschcsucsra, a melyet különben kötéllel és alpesi bottal megközeliteni is halálos veszedelem. Négy órai csuszkálás után szerencsésen le is jutottak az Engadin völgyébe. Hogy a merész kirándulás baleset nélkül mult, főképp a szokatlanul magas hónak volt köszönhető.

A házőrző eb féltékenysége. Borzalmas dráma játszódott le Bagnolet-ben, Páris egyik külvárosában. Bagnolet-ben él a maga kis házában, kertjében a Vrain-házaspár. Egy óriás szelindek vigyázott a házuk tájára éjjel-nappal. A hatalmas állat végtelen hüséggel ragaszkodott gazdáihoz, de ugyanolyan foku gyülölettel vicsorgatta fogait minden idegenre. A házaspárnak három évvel ezelőtt kis fia született. A mig a gyermeket benn nevelték a házban, a ház őrzője szokott hüséggel teljesitette kötelességét. Mikor azonban a gyermek fölcseperedett, ki-kijárt az udvarra, a kertbe s a szelindek szemtanuja lett annak, hogyan becézik gazdái a betolakodott porontyot, halálos féltékenység fogta el. Morgott, csaholt, a láncát rázogatta, valahányszor megpillantotta az ártatlan gyermeket. Nem birt a dühével ilyenkor senki. Az erdei zord télen Vrainék a konyhába bocsátották nappal a kutyát, hogy kinn ne kelljen digeregnie a hideg ólban. Minap is a tüzhely előtt melengette magát, a mikor egyszerre csak ráugrott arra a bölcsőre, melyben a házaspár kis fia aludt és torkon ragadta a gyermeket. Az anya sikoltozva futott magzata segitségére, ököllel ütötte a nekibőszült állatot, az állkapcsait feszegette, hogy kiszabaditsa szörnyü szoritásából a kicsikét, de hiába volt minden erőfeszitése, nem birt a kutyával. Ekkor kifutott az udvarra és jajgatva hitta segitségül a szomszédokat. Össze is futottak az emberek. Valamelyikükkel revolver is volt. Kivette zsebéből és a kutya halántékának szoritotta. Halálos szorongásban mult el néhány másodperc. Ekkor eldördült a fegyver s a bestia holtan fordult le áldozatáról. A gyermeket lóhalálában kórházba vitték vérző nyaksebével. Állapota igen veszedelmes. A kutya holttestét most a Pasteur-intézetben vizsgálják.

Szerkesztői üzenetek.

Baka János urnak, Csurgó. Azt hisszük, hogy most jobban fog sikerülni a dolog és nagyobb lesz az érdeklődés. **Székely János** urnak, Csapdákra vonatkozó árjegyzéket küld: **Weber R.** (Haynau, Szilézia).

A kiadó hivatal postája.

Pék József urnak, Köblérőrtanya. Kivánságához képest beszámitottuk. **Dobál Ferenc** urnak, Urvölgy. Az eltévedt 49-ik számot ismét megküldtük. Az egyesüléshez való hozzájárulásra a nyilatkozatok már a legközelebbi napokban szétküldésre kerülnek s ezek lesznek azután beküldendők. **Tokera János** urnak, N. Köveres. A 4 koronát köszönettel vettük. **Farkas Izsák** urnak, Orlát. A 2 korona beérkezett. **Károlyi József** urnak, Padurány. Szivélyes üdvözlet ujból való jelentkezése alkalmából! **Roskó Pál** urnak, Óhuta. Most pár hét alatt eldöl, hogy vállalkozhatni fogunk-e a mult évben tervezett naptár kiadására; ha nem, akkor azt a néhány megrendelőt kielégitjük. Az egyesülethez jelentkezőket majd csak a szétküldendő nyilatkozatok visszaérkezése után fogjuk lapunkban közölni. **Lázár József** urnak, B. Szt. István. Beszámitottuk. **Imre József** urnak, Szabéd. Mult év végeig van rendezve. **Boncz József** urnak, Goszton. A cimet kiigazitottuk **Mázsa Imre** nrnak, Zalaegerszeg. Március végeig van előfizetve. **Kaffka Károly** urnak, Tinkova. Kiigazitottuk. **Szedlák Mihály** urnak, Sztracena. Igen, április 1-ig. **Minarcsek Mihály** urnak, Parasznya. **Öhlmann Ferenc** urnak, Csákberény. Az Évkönyv I. évfolyamát ajánlva postára tettük. **Köteles Ferenc** urnak. Sitér. Az utolsó számot még egyszer elküldtük. **Wass József** urnak, M. Apáti. Beszámitottuk.

Hirdetések és pályázatok.

2064/1906 sz.

Pályázati hirdetmény.

A Miszlóka székhellyel rendszeresitett II. osztályu járási erdőőri állásra.

Javadalmazás: Évi 500 korona fizetés, 200 korona utazási és irodai átalány, 120 korona lakpénz.

Mellékjárandóságok: az erdei kihágásokból behajtott kártérítési összegeknek egy harmadrésze és két tagsági könyv a gazdasági munkás és cseléd segélyző pénztárból a vármegyei erdőőri alap terhére az erdőőr és családjának baleset, rokkantság, halál esetén való segélyezése céljából.

Kellően felszerelt folyamodványok alulirott bizottsághoz legkésőbb 1907 évi január hó 14-ig nyujtandók be.

Kassán 1906 évi december hó 14-én.

Abauj-Torna vármegye közigazgatási erdészeti bizottsága.

Élő vadak.

Foglyokat, fácányokat, nyulakat, őzeket, szarvasokat, dámvadat, uhukat kunyhóleshez, minden faju ragadozó emlősöket és madarakat, tyukokat, libákat diszfácányokat vásárol és erre vonatkozó ajánlatokat kér

Mayer Ede

élővad kiviteli üzlete.

Wiener-Neustadt (Austria) Schneeberggasse **Nr. 10.**

(Fiók vadkereskedés Magyarországon Savanyukut, Sopron megye). 18—52

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.
Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Január 17.** **3. szám.**

Atyai gondoskodás.

Számtalanszor elhangzott már a panasz az erdészeti és vadászati altisztek és szolgák ajkain, hogy az ő sorsukat a magasabb körökben senki szivén nem viseli, velük senki sem törödik, hanem hagyják őket — eltekintve a jobb sorsban élő csekélyebb számtól — az ő nyomoruságukban sinylődni.

Azt ugyanis, hogy az erdészeti és vadászati altisztek és szolgák között fölös számmal vannak olyanok, kik kereset tekintetében még a legutolsó kaszás-kapás, kubikos embernél vagy urasági béresnél alantabb állanak, senki sem tagadhatja s mig az utóbbiak tömegesen vándorbotot ragadnak, hogy maguknak uj hazában jobb keresetet és megélhetési módot biztositsanak s ezért a bizonytalan jobblétért átszelik a mérhetlen tenger hullámait, addig az erdészeti és vadászati altiszti és szolga személyzet némán türi tovább az ő nyomoruságát s teljesiti hüségesen azt a kötelességét, melyet szolgálata reá szab s mely kötelesség hü és odaadó teljesitése hazánk boldogulásának es felvirágoztatásának egyik láncszemét képezi.

A beavatatlan kérdezni fogja, hogy hát miben rejlik az a kapocs, mely ezeket a szegény sorsban élő embereket megtartja a hazának és annak a birtoknak, mely az ő buzgóságuktól várja fejlődését s nem engedi őket azt elhagyni.

Azt lehetne hinni, hogy talán egy jobb jövőben való bizakodás ez a kapocs, a hit abban, hogy végre valahára szolgálatadóik tudatára fognak ébredni annak, hogy a hü és odaadó szolgálat megérdemli a maga tisztességes bérét s nem engedik őket tovább is nyomorogni a mai drága világban, melyben az évtizedekkel ezelőtt meghatározott fizetéseiken kell tengődniök ma is, midőn az élet a régihez képest szár és több százalékkal megdrágult.

A reményüknek meg is lenne a jogosultsága, ha viszont figyelembe vesszük azt, hogy az erdei termények, az erdei legelők ára is az élet drágaságához mért arányban szinte megnövekedett s valóban helyén való lenne, hogy a jövedelmezőség gyarapodásával azok javadalma is fokoztassék, kiknek a jövedelmet nyujtó erdő gondozásában és fenntartásában legnagyobb érdemük van.

Ez a remény azonban nyilvánvalóan csalóka és hiu. Csak a közel mult napokban került árverésre három szeben vármegyei község erdejének fája, melyet még csak pár év előtt is szivesen odaadtak volna a legelső vevőnek három-négyszázezer koronáért s melyért most a faárak rohamos emelkedése folytán egy millió-nál is több koronáért adtak el. Ebből a horribilis árkülönbözetből méltán lehetne arra következtetni, hogy ezek a községek a maguk jószántából fognak ajánlkozni arra, hogy most már az erdeiket gondozó erdőőr vagy erdőőrök fizetését is arány-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

lag meg fogják javitani, a dolog természete ezt legalább ugy hozná magával, de félünk tőle sőt biztosra vesszük, hogy bizon maradni fog ott is csak minden a régiben s mig az erdőbirtokosok tekintélyes vagyonra tesznek szert erdeikből, az azokat gondozók tovább is nyomorogni fognak, ugy, a mint nyomorogtak eddig.

Pedig ez nem az egyedüli eset hazánkban, mert ha figyelemmel kisérjük az ezzel foglalkozó szaklapok értesitéseit, ugy találjuk, hogy az erdők eladásánál az egész vonalon a kikiáltási áraknál hatvan—száz, sőt több százalékkal adnak többet.

A jövedelem tehát gyarapodik és szaporodik mindenfelé, az erdőőrök fizetése azonban mindig egy ponton áll, akár cssk a nap, midőn Jósua szavára megállott a Gabaon völgyében s nem mozdult helyéből három napig.

Nyilvánvaló tehát, hogy az erdészeti és vadászati altisztjeinket nem a jobb jövőben való bizakodás, hanem más valami tartja vissza és ez a valami nem egyéb, mint a szabad természet imádása, a szakma őszinte szeretete. Nem azért tartanak ők ki hüségesen erdeik és vadjaik mellett, mert ez nekik gondtalan életet s jólétet biztosik, hanem azért, mert gyermeki vagy atyai szeretettel csüggnek a reájuk bizott javakon.

Jól is van ez igy, hogy ilyen nemes érzelmek kötik őket hivatásukhoz, mert ezt nem mindig az tölti be becsülettel, kinek az viszont jólétet biztosit, hanem inkább az, ki jó barát marad a rossz sorsban is és nem csak addig tartja barátságot, a mig abból neki magának haszna van.

Ezeket azonban csak amugy — semmit sem mondó — bevezetésképpen mondtuk el, mert cikkünknek tulajdonképpeni célja az volt, hogy rámutassunk arra, hogy ujabban mégis csak kezdenek törödni az erdészeti és vadászati alantas személyzettel is, a mint az az alábbiakból nyilvánvaló lesz.

Az erdészeti altiszti személyzet legnagyobb mizériáinak egyike eddig az volt és az ma is, hogy iskolaköteles gyermekeiket a lakásuktól nagyobbrészt távol eső iskolákban képtelenek iskoláztani, mert a házon kivül való iskoláztatást a szerény és a mindennapi megélhetésre is alig elégséges javadalmazás meg nem engedi.

Az ezen a téren való szomoru helyzet még a tisztviselőknél is érezhető volt, pedig ezek tulságos nagy részben falvakban és városokban lakván, gyermekeiknek az iskola a hogy, ugy mégis csak hozzáférhető volt s mégis a földmivelésügyi m. kir. ministerium indittatva érezte magát még 1892 évben az állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyző alapot létesiteni, mely alap az évtizedet meghaladó idő alatt megizmosodván, most már annak áldásait a kincstári erdészeti tisztviselők gyermekeinek százai és százai élvezik. Ugyancsak az erdőtisztisztek gyermekei részére az Országos Erdészeti Egyesületnél is számos össztöndij áll rendelkezésre. Azzal azonban, hogy az erdészeti altisztek gyer-

TÁRCZA.

Egy szilveszteréjszaka az erdőben.

Irta: *Imecsfalvi Imecs Béla.* — A Magyar Erdész után.

Ma egy éve történt. Szilveszter reggelén erős hózivatarra ébredtünk s én az erdőhivatal ablakaiból gyönyörködtem a mind sürübben és mind gyorsabban szálló hópelyhekben. A vérbeli vadásznak semmi sem okoz akkora örömet, mint a hó. Ő tárja fel előttünk az erdők titkait, elárulja az erdők állandó lakóinak, különféle vadállatoknak a körülbelőli nagyságát, rejtekhelyeit, tőle tudjuk meg, hol és merre keressük a szarvast, vaddisznót, őzet, a farkast, rókát stb.

Én is már reggelizés után kész voltam egy kirándulás tervével. Az egyik fővölgyön szándékoztam végig menni oda, hol a szarvasbefogó van. Hajtott a kiváncsiság megtudni, ugyan nem vetődött-e néhány darab fővad a részükre mindenféle izletes takarmányfélével körülrakott jól bekeritett térségbe, az ugynevezett befogóba, melynek kapuja télen mindig nyitva áll a befogás céljából. Hózivataros időben, mikor az erdő fáit, a vágás füvét hótakaró boritja, leginkább sikerül a fogás; mert a vad ilyenkor nem pihen, egész nap kóborol és a födél alatt levő száraz takarmányt: a szénát, bükkönyt, vadgesztenyét, tölgymakkot akkor fogyasztja legszivesebben. Ha aztán a léprement vad a kapu csapószerkezetét legelés közben megérinti, az magától bezáródik s a fogoly nem menekülhet többé. A csapdába tévedt szarvasokat ketrecekbe kényszeritjük s ugy szállitjuk az ország ama vidékére, a honnan a »rendelés« érkezett.

A zivatar egyre erősebb lett, de nem birtam magammal. Nyugtalanságom a szél erejével versenyt tartva, egyre növekedett. Neki készültem tehát; meleg vadászruhába öltöztem, lábszánomat vastagtalpú cipő-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mekeiről is hasonló gondoskodás történjék, eddig még kivülünk, kik a dolgróól ismételten de természetesen megfelelő eszközök hiánya miait hiába irtunk és hiába fejtettük ki erre vonatkozó nézeteinket. ki sem törődött.

(Folytatása következik.)

A hörcsög kártékonysága a fácánosban.

Kedvelt lapunk mult évi 43-ik számában vetettem fel azt a kérdést, hogy vajjon a hörcsög tesz-e és milyen kárt a fácánosokban s illetve milyen befolyást gyakorol a szaporulat visszamaradására s egyuttal kértem a tapasztaltabb kartársaknak erre vonatkozó véleményeit. A szerkesztő ur volt szives ugy felvetett kérdésemnek, valamint az erre beérkezett válaszoknak helyt adni s legyen már most szabad nekem az utóbbiakra néhány szóval reflektálnom.

Az I. számu válaszban Mold Vilmos kartárs ur tollából olvasom, hogy a hörcsög ide-oda futkosásával és morgásával nem tesz kárt s csak növényekkel és azok magvaival táplálkozik. Utóbbit magam is sajnosan tapasztalom a saját konyhakertemben, mely az erdő közepén fekvő lakásom mellett van.

Térjünk azonban a tárgyhoz, a melyről irni akarok, bebizonyitandó, hogy a hörcsög nem csupán növényevő állat. Ha ugyanis kizárólag csak növényfélékkel táplálkoznék, kérdem, mit keres a bozdabokor ágai közt akkor, midőn az teljes virágjában van, tehát még nincsenek bogyói, pedig az elmult nyáron, midőn estéli lesemről hazafelé mentem, ismételten volt alkalmam látni, hogy a hörcsög leugrott a bokorról. Utánna néztem a dolognak s egy esetben a bokorban egy éneklő madár fészkét találtam ott s benne csupasz fiókákat. Ugyanezt a fészket másnap reggel ismét megnéztem s azt meg is találtam, de a kicsinyeknek már csak hült helyét találtam. Hová lettek ezek? Nyilvánvaló, vagy legalább alapos a gyanu, hogy a hörcsög falta fel őket, mert jóformán minden olyan bokorban, hol a hörcsögöt leugrani láttam, fészek is volt, tehát alig mászkált oda puszta kedvtellésből.

Előbb emlitett kartárs ur szives válaszában még arról is tesz emlitést, hogy a sün sem tesz számottevő kárt a tojásokban s illetve a költésben. Már bocsánat, de ebben a tekintetben szemben kell helyezkednem a kartárs urral, mert bizon ez elég sok kárt okoz nem azért, mintha morgásával a kotlókat megriasztaná, hanem mert a tojás inyenc eledele s a mit ebből el nem fogyasztana, azt széthordja. Ilyen manipulációjánál már számosat sikerült vasba fognom.

A kartárs ur ama véleménye, hogy nálam a meddőségnek a tyukok vén kora lett volna az oka, az én esetemben nem állhat fenn, mert fácánosunk csak négy év elött lett telepitve s igy vén tyukjaink még nem igen vannak.

A kakasok sokasága sem lehetett ok, mert mint régi vadász elég tapasztalattal birok arra nézve, hogy hány kakast lehet és kell hagyni.

A mi végül a záporesők által netán okozott károkat illeti, ezek sem foroghattak fenn, mert bizon a mult nyáron kevés záporban volt részünk s egyébként is a mi dombos erdőnkben ez sem lehetett volna káros befolyással.

A Paulin Vilmos kartárs ur tollából eredő második közlemény már elitélőbben nyilatkozik a hörcsögről, mert helyesen von közte és a szinte rágcsáló patkány közt párhuzamot s nyilván igaza van abban, hogy a mint az utóbbi, ugy az előbbi is szivesen él csirkepecsenyével. Ezek mellett kérdést tesz arra nézve,

---

imre csatolva, egy rövid csövü fegyverrel a hátamon elindultam a hegyek felé. Legszivesebben mindig akkor járom az erdőt, ha zug a förgeteg, szemembe csapkodja a havat, ha tombol a vihar, az elemek élet-halál harcot vivnak egymással. Hiába, csak az éles levegő, a hóvihar zsibbasztja, csendesiti nyugtalan idegeimet. Most az egyszer azonban magam is rossznak találtam az időt. Csak fél órát töltöttem kint s már is megbántam, hogy kimozdultam iróasztalom mellől. A völgyön oly szilaj erővel dühöngött a vihar, hogy minden pillanatban attól tartottam: a földre teper. De harmadfél méteres lábszánom s az éles szegü hosszu két botom, melyet fékezésre használok, most igazán jó szolgálatot tettek. A hóréteg helyenként már félméteres volt s a fagyott száraz hópelyheket még mindig sürün szórta arcomba a viharrá fajult szél. Tizhusz lépésnél tovább nem láttam az egyre változó hófuvások miatt, az egyenetlenné vált pályán pedig alig csuszott a ski. Egy órai kinos vergődés után rövid pihenőt tartottam s azon járt az eszem, hogy tulajdonképen merő bolondság ilyen veszett időben a kiváncsiság miatt ekkora erőltetett utat tenni, mert a kerületi vadőr estére ugyis jelentkezik s tőle megtudom, ha eredményes volt-e a fogás. Gondolatomat követte a tett s azon fáradoztam, hogy a lábszánnal visszaforduljak, — a mi a szük meredek völgyben nem sikerült olyan könnyen — midőn ugy tetszett, mintha puskalövés hangja ütött volna fülembe. A tomboló vihar ugyan elnyelte a dörrenést s én csak annyit hallottam, mintha egy kisebbszerü pisztolyból lőtt volna valaki. De latolgatva a környéket és kivált azt, hogy ezen a tájon tudtom nélkül senki sem puskázhat vadra, igen gyanussá vált a lövés eredete. Máskor azonnal utána jártam volna a valónak, most azonban azt sem tudtam, mely irányból hozta fülembe a hangot az egyre kavarodó orkán. A völgy mély és szük, két oldalt párhuzamos magas bércek határolják, nem messzire tőlem egy csunya meredek mellékvölgy ágazik be, de ott ember most nem járhat. Ilyenkor méteres hófuvásokkal van az tele.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hogy a fürj és és fogoly szaporulatnál nem észleltem-e hasonló meddőséget, mire válaszom a következő:

Kerületem kétféle talajon fekszik; az egyik rész dombos és fekete föld, a másik része pedig homokos talaj. A fekete földön a foglyoknál és fürjeknél nagyon sok volt a meddő, a homok területen ellenben alig lehetett meddő foglyot találni, nyilvánvalóan azért, mert homokos helyen a hörcsög nem tanyázik.

Ragadozókra nem igen panaszkodom, mert szarka, vaju már alig van, ezeknél ugyanis megteszi hatását a bagoly kunyhó; menyét elvétve található csak s még ritkább a görény. Nyest egyáltalában nem fordul elő; róka ugyan akad itt-ott, de az sem soká tanyázhat, mert lesen, hajtásban vagy kotorékban hamarosan végzek vele. Azelőtt borz is volt elég szép számmal, de már ez is teljesen kipusztult. Bagoly kevés van s a lehetőség szerint azt is gyéritjük.

Acs János kartárs ur válaszában azt irja, hogy a hörcsög teljesen ártatlan s erdőben nem is üti fel a tanyáját, pedig hogy ez — legalább nálunk — nem áll, az abból is nyilvánvaló, hogy — mint már elől is emlitettem — az erdő mélyén lévő konyhakertemben is felütötte tanyáját.

Ezek előrebocsátása után s midőn az itt emlitett kartárs uraknak a kérdéshez való hozzászóllásért hálás köszönetemet nyilvánitanám, még egyszer kérem a többi tapasztalt kartárs urakat is, hogy ennek a kérdésnek tisztázásában segitségemre lenni s szerzett vagy szerzendő tapasztalataikat lapunk hasábjain közölni sziveskedjenek.

Köszönettel venném végül, ha valaki velem a hörcsögök tömeges pusztitásának módját megismertetni szives lenne.

Krausz Ferenc
urad. erdész.

Vadászati dolgok.

Küzdelem a farkasokkal. Grecu Danilla alamori csordást Vizaknáról hazafelé tartva, az esteli órákban két farkas megtámadta. Erős küzdelem támadt közte és a fenvadak között, mig végre sikerült ólmos botjával az egyiket leütni és a másikat elriasztani. A farkas bőrét az előljáróságnak beszolgáltatta.

Vadászszerencse. Székesfehérvári tudósitónk irja: Havranek József polgármestert csütörtök reggel arról értesitették, hogy a sorompón kivül, a város vadászterületén egy egész falka vaddisznó tanyázik. A polgármester az értesités után fiával, ifj. Havranek József vármegyei aljegyzővel kocsira ült s kihajtatott a határba. A vadászoknak nem kellett sokáig várakozniok; a hóval boritott cserjésből csakhamar öt hatalmas vaddisznó történtett elő. Mindketten puskatüzzel fogadták a vadul iramodó állatokat és sikerült közülük kettőt elejteni. Néhány perc mulva ujabb vaddisznó-csorda tünt föl s került puskacső elé. Egy rövid óra alatt a polgármester öt vaddisznót ejtett el. Az utolsó vad leteritésekor a polgármester fia komoly veszedelembe került. Ugyanis ifj. Havranek egy lövéssel csak megsebezte a vaddisznót, a mely azután bőszülten rontott támadójának. A fiatalember erre hirtelen félreugrott, miközben egyensulyt veszitve, a földre bukott. A következő pillanatban lövés dördült el s a vadkan élettelenül terült el a havon. A polgármesternek egy jól irányzott lövése tette ártalmatlanná.

Vadorzók gyilkos merénylete. Montenuovo Alfréd herceg szálkai főerdésze ellen gyilkos merényletet követtek el nemrégiben hajnali 5 órakor. Három évvel ezelőtt ugyanazon az ablakon keresztül lőtték

---

Töprenkedve igyekeztem hazafelé s a napos erdőőrt átküldtem a vadőr lakására azzal, hogy várja őt be, mig hazajön s mindketten jelentkezzenek nálam, bármily későre járjon az idő.

Izgalmas várakozásban telt el a rövid délután, beesteledett, de se a küldönc, sem Bódi Jóska a vadőr, nem jelentkezett, a förgeteg pedig szüntelenül tombolt, szakadatlanul szórta a havat. Vacsorához ültem, családommal megünnepelni az év utolsó napját, de kedélyhangulatom nyomott volt s gondolataim nem hagytak pihenni.

Az asztalnál ültünk, midőn 8 óra után kopogás nélkül beront az ajtón a napos erdőőr. Egyedül jött. Feldult arcvonásaiból azonnal láthattam, hogy baj van. A fiatal életerős ember csak ugy remegett a fölindulástól s alig tudta akadozva kimondani: Bódi Jóskát meglőtték, halálos ágyán okvetlen beszélni akar az urral!«

A hir meglepett ugyan, de mégsem talált egészen készületlenül, hisz nálunk az erdészeti személyzet már többször tüzött össze a vadorzókkal s most is azokra gondoltam. Az erdőőr még sok mindent összehadart a meglőtt Bódi-ról, róbsiccekről, a rettentes időről, a fárasztó utról, arról hogy én nem tudok a vadőrhöz kijutni a nagy hó miatt stb., de elhallgattattam azzal, hogy küldjön be azonnal más két embert, kik előttem törtetik a havat, mert az éj sötét volt s nem biztam benne, hogy lábszánnal a vadőr lakását, mely öt kilométerre volt a falutól, a sötétben könnyebben elérhessem, mint gyalogosan.

Feleségem ugyan kétkedve, nyugtalanul tekintett készülődésemre, látva azt, hogy sebkötőszereket, villamos kézilámpát s hallina-csizmám előkeresésére tettem meg a rendelkezéseket, de hát ki kellett mennem, mert éreztem: hogyha Bódi ilyen időben üzenetet küld s látni kiván, nem éri meg a reggelt. Mire felkészültem, két markos erdőlegény várt az ajtóban. Nem panaszkodott egyik sem a miatt, hogy a szilveszter-estét nem töltheti családja körében, hisz nem első eset volt, hogy nagy ünnepre is az erdőn virradtak. Szótlanul indultunk

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

agyon a mostani főerdész elődjét, Mayer Károlyt. A merénylő tudta, hogy melyik szobában és annak mely részében alszik Schindler, a jelenlegi főerdész s áldozatára a sötét ablakon keresztül rálött. A főerdész azonban, a ki rendesen korán kel, néhány percel öt óra előtt odahagyta ágyát és igy szerencsésen kikerülte a halálos lövést, a mely az ágyba furódott. A merényletet kétségkivül vadorzók követték el, a kik vakmerőségükkel és cinkostársaik gaztetteinek támogatásával és leplezésével, valósággal türhetetlenné teszik az ottani köz- és vagyonbiztonsági állapotokat. Különösen is figyelmébe ajánljuk e sorokat az illetékes hatóságoknak, a kiknek kötelessége ezen ázsiai állapotok megszüntetésére minden lehetőt megtenni.

(V. L.)

A róka természetrajzához. Hunyadmegyéből irják lapunknak: Sylvester éjjelén kocsin jöttem Hátszeg és Boldogfalva között. Egyszerre az országut szélén egy árny közeledett; mikor összeértünk, legnagyobb meglepetésemre látom, hogy róka. Rögtön megállittattam a zörgös kocsit és revolverem után kezdtem kutatni a télibundám zsebében. A róka — mondhatnám: kiváncsiságtól üzetve — még közelebb jött a kocsihoz s vagy 5—6 lépésről tekintgetett fel reám. Lövésemre, mely nem talált, vészsebesen elillant a közeli berek irányában. Ekkora bizalmat rókánál még nem volt alkalmam tapasztalni. Egyik vadászom jelentése szerint egy strychnintől elhullott rókát egy másik pajtása kikezdett. Husának circa egyharmadrészét elfogyasztotta. Minap vadásztunk ugyanezen területen, mikor is a hajtók egy elhullott rókára bukkantak. Talán az emlitett lakoma részese számolt be irhájával? — B.

(V. L.)

Hasznos tudnivalók.

Az erdei növény és a vámtarifa. Az erdei növény az uj vámtarifa 50-ik száma szerint vámmentesen hozható be hozzánk a külföldről, hollott a virágzó növény 8 korona, diszfa és cserje 7 korona, a különböző virághagyma, virággumó után pedig 4 korona behozatali vámot kell fizetni, a mennyiben oly külfödi államokból hozatnak be, a melyekkel szerződéses viszonyban állunk; ha pedig olyan országokból hozatnak be, a melyekkel ezidő szerint nincs kereskedelmi szerződésünk, a behozatali vám még nagyobb. Az erdei növény fogalmának részletes meghatározása a vámtarifában eddig nem volt meg és igy a hiány pótlásáról gondoskodni kellett. A magyar és az osztrák kormány között e tekintetben megegyezés jött létre és sikerült olyan megállapodásra jutni, a mely a magyar erdészeti és kertészeti érdekeknek egyaránt megfelel. E szerint erdei növénynek egyrészt azok a lombfacsemeték tekintendők, a melyek egy méternél, másrészt azok a tülevelü facsemeték, a melyek egy és fél méternél nem magasabbak és fatenyésztő, illetőleg erdősitő célokból, nem pedig mint disznövény park, vagy fasor telepitésére használtatnak föl. Hogy azonban abban a kedvezményben, a melyet a vámtarifa az erdei csemetéknek nyujt, csakis az erdősitő célokra szolgáló növények részesülhessenek, ellenben más növénytermeléssel foglalkozó mezőgazdasági iparágak az esetleges külföldi verseny miatt kárt ne szenvedjenek, a magyar kormány bizonyitványok kiállitásához kötötte a kedvezményekben való részesedést. A bizonyitványokat egy királyi erdőfelügyelő, illetve Horvát-Szlavonországban a bán által kijelölt hatóság állitja ki. A bizonyitvány, mely igazolja, hogy a behozandó

---

utunkra. Elől a két erdőőr, utánuk én a villamos lámpával. Az erdőhivatal öreg hársfái között oly vésztjóslóan süvöltött az orkán, mintha örökre bucsut akart volna mondani nekünk, de mi nem láttunk az erdőben sem egyebet, csak a fehér szüztiszta havat. A kihalt természet, az erdő, az ő százados fáival melyek mint valami óriási csontvázak boritva a vastag fehér hólepeltől a lámpa gyarló fényénél, hatalmas kisértetekként tekintgettek reánk, — a szokatlan időben járókra, — cseppet sem érdekeltek most. Elfoglaltak gondolataim, a fárasztó ut és a vadőr üzenete.

Soha olyan fárasztó utam nem volt, mint akkor. Az öt kilométeres utat a magas hóban valóságosan átgázoltuk. Halálra fáradtan, végre 11 óra után felérkeztünk a vadőr lakására. Kisérőimet a külső szobában hagytam, egyedül léptem a beteghez. Felesége kezeit tördelve, hangos sirásra fakadt s egyre ismételte: »meglőtték az istenverte róbsiccek.« Tizenöt éves leánya egy második lámpának gyujtásával foglalatoskodott s elfulló zokogása egészen megrenditett. Az ágyon halvány arccal, beesett szemekkel feküdt a hatalmas testü vadőr. Melle nyugtalanul járt, zakatolt, arcának fakó szine elárulta, hogy sok vért vesztett. Kérdésemre, hogy csakugyan meglőtték-e, fejével bólintott; félre huzta paplanát s oldalán levő friss lősebre mutatott, melyet szó nélkül kimosni s bekötözni engedtt. Bódi különben bizonyos intelligenciával birt. A katonaságnál őrmesterségig emelkedett s nálam 8 éven keresztül igen hasznavehető, szorgalmas embernek bizonyult. Példás rendet tartott a rábizott kerületében, szerette az erdőt, a vadat, a falopókkal, orvvadászokkal pedig igen gyorsan elbánt. Féltek is azok tőle, mint a gonosz szellemtől. A mint a sebet kimostam és jégzacskót tettem rá, egy pohár konyakot adtam a betegnek s felszólitám, mondana el mikép keveredett bajba a vadorzókkal, mert magam is azt hittem, hogy azokkal volt összeütközése. A vadőr néhány pillanatig hallgatott, mintha gondolatait szedte volna össze, azután közbe-közbe pihenőt tartva érdekes vallomást tett, melyből megtudtam mindazt, a mi két embernek halálát okozta. Elbeszélését a magam szavaival lehető hüen mondom el.

* * *

(Folytatása következik.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

erdei növény erdősitő célokra fog szolgálni, a külföldről rendelt csemete-szállitmány behozatala előtt személyesen, vagy rövid levél kiséretében kérendő a a fentebb megjelölt hatóságoktól. Egyébként Darányi földmivelésügyi minister az erre vonatkozó utasitásokat rendeletileg közölte a törvényhatóságokkal, az erdőfelügyelőkkel és az édekelt gazdasági szaktestületekkel. Az érdeklődő nagyközönség szükség esetén kimeritő fölvilágositást kaphat ezeknél a testületeknél is.

KÜLÖNFÉLÉK.

A növényi magvak hosszu életéről. Pittoni irja a Természettudományi Közlönyben a következőket: A növényi magvak csirázó képességének időtartamát még nem ismerjük pontosan, pedig megállapitása gyakorlati és tudományos szempontból egyaránt fontos. Valószinü, hogy ez a képesség nemcsak fajok, hanem az egy fajhoz tartozó egyének szerint is változik, mert sok külső és belső tényező közremüködésének eredményétől függ a mag lappangó élete. Nemcsak a légkör nedvessége és hőfoka, továbbá a fény, a földbe való elmélyesztés foka és a talaj baktériumtartalma van hatással rá, hanem a magburok áthatósága, a magban fölhalmozott tartalékanyagok minősége és a mag konzerválási módja is.

Bár igen sok tudós foglalkozott már a magba zárt csira életfölételeinek tanulmányozásával és a mag élettartamának megállapitásával, mégis a legpontosabb és legmegbizhatóbb adatokat ma is de Candolle régi munkájában találhatjuk meg. Ö is vizsgálatait 368 növényfaj magvaira terjesztette ki, melyeket sajátkezüleg gyüjtött össze és külön zacskókban, világosságtól és nedvességtől elzárt helyen 14 évig tartott. Ezeket a magvakat 1846-ben ültette el s azt tapasztalta, hogy a 368 faj közül csupán 17 faj csirázott ki. A csirázó fajok a mályva-félék, hüvelyesek és ajakosviráguak családjába tartoztak.

De Condolle vizsgálatait most hasonló alapossággal Becquerel Pál folytatta. Kutatásai 30 családba tartozó 550 faj magvaira vontkoznak, melyeknek leszedése óta 25—135 év mult el. A magvakat először nagy óvatossággal sterilizált vizzel mosta meg s a nagyon kemény burku magvak héját részben lehántotta. Az igy előkészitett magvakat üveglappal befedett edénybe, nedves, sterilizált gyapotra helyezte s álladóan 28 foku hőmérsékleten tartotta. Ilyen előkészületek után a hüvelyesek 90 faja közül 18 kelt ki, közülök egy 1819-ből. A mályva-félék családjából 15 faj közül csupán egy faj magvai csiráztak ki 1858-ból. Az ajakosviráguak családjából 14 faj közül szintén csak egy fajnak 1829-ből származó magvai csirázatak ki. Az összes többi mag nem kelt ki.

Azok közül a ki nem kelt magvak közül, melyeknek kora 30—60 év között változott, említésre méltók a vérontó pimpó, a málnaszeder, angol galaj, fütej, mezei mustár, stb. magvai, még pedig azért, mert számos kisérletező szerint ezek a magvak a földben sok évtizeden, sőt századon át is megtartják csirázó képességüket.

Az a régóta ismert jelenség, hogy a talaj fölbolygatása, tavak kiszáritása, erdők irtása után oly helyeken bujtak ki hirtelen növények, a hol azelőtt éveken, sőt századokon át nem fordultak elő, koránt sem bizonyitja a magvak hosszu életét. A környezet megváltozása, a viz és a szél szállitó hatása sokkal jobban magyarázzák meg e területeken az uj fajok megjelenését; e mellett az állatok és emberek közvetitő hatását sem szabad figyelmen kivül hagynunk. Már csak azért is valószinübb ez a föltevés, mert Becquerel kisérletei alkalmával még zacskókban eltett, világosságtól nedvességtől, hidegtől gondosan megoltalmazott magvak sem tartották meg csirázó képességöket, már pedig a természetben ritkán találkozik ennyi kedvező körülmény.

HIREK.

Kérelem! Lapunk zártáig tisztelt olvasóinknak alig harmadrésze ujitotta meg lejárt előfizetesét. Tisztelettel kérjük, hogy ezt még e hó folyamán megtenni sziveskedjenek. Kérésünk kivált azoknak szól, kik a mult egész évre vagy annak háromnegyedére és felére hátralékban vannak. Lapunk küldését senkinél sem szüntettük be, mert meg vagyunk győződve arról, hogy bár némi késedelemmel, de utó- és előfizetéseiket mégis rendezni fogják s lapunknak továbbra is hivei maradnak.

Halálozás. Két visszaérkezett lappéldányunkra a posta által tett megjegyzésből sajnálattal értesülünk két buzgó hivünknek elhalálozásáról. Ezek egyike Kuth Ignác volt járási erdőőr Esztergomban, másika pedig Farkas János kerületi erdőőr Soborsinban. A küzdelemteljes élet után adjon nekik a Mindenható csendes pihenést.

A baboma áldozata. Déváról irják, hogy Nagypestyénben Achim Juon parasztgazda babonájának lett áldozata. Minap volt az oláh karácsony első napja, miről a babona azt tartja, hogy a ki akkor ellenségének a kujtára ráolvas, az győz, az ellensége pedig még az évben a viztől meghal. Achim rossz vlszonyban élt szomszédjával és karácsony éjjelén átbotorkált a szomszédba, hogy a kutra ráolvasson, azonban a sötétben rosszul lépett és beleesett a kutba, a hol összezuzva magát, meghalt. Hulláját másnap reggel találták meg a kutban.

Tizenkilenc kilométerre hordó ágyu. Néhány napja érdekes vendége van London városának: G. B. Auctin, ausztráliai épitész, kieszelője egy zseniális talál-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mánynak, a mely fenekestől felforgatja majd a hadviselés egész tudományát. Auctin találmánya lehetségessé teszi, hogy az egyszerü ágyugolyót tizenkilenc kilométernyi távolságra lehessen ellőni. Készülékét már hét évvel ezelőtt felajánlotta Anctin az angol kormánynak s komoly tárgyalásokat is folytatott vele. Megszakadt azonban a tárgyalás, a mikor a találmány hire elterjedvén, idegen hatalmasságok igyekeztek tárgyalásra lépni a feltalálóval. Auctin minden külföldi ajánlatot eleve visszautasitott. Ettől fogva mindenképpen el akarták lopni titkát és számtalanszor törtek be lakására. Most, hogy Melbourneből Londonba utazott is, két izben törték rá éjjel a kabinját, mindannyiszor elkábitották s megmotozták még a zsebeit is. Mégis sikerült megőriznie titkát. Londonba azzal a szándékkal érkezett, hogy tulad a talalmányán. Auctin különben számos más találmánynak is feltalálója, azonfelül pedig kitünő épitész.

Tizenötesztendős férj. Különös pört tárgyalt a minap a paderborni büntető bíróság. Egy házaspárt vontak felelősségre. A férj még csak tizenöt éves, az asszony már negyvenhét, Az asszony beleszeretett a gyermekbe, a kit, hogy a felesége lehessen, rábirt arra, hogy hamisitsa meg születési bizonyitványát. Ily módon a huszonkét évesre öregitett »férfit« megeskették mennyasszonyával. De mivel a házassághoz pénz is kell, az asszony férjét lopásra is biztatta. A mikor a lopás kitudódott, nyomára jutottak az okirathamisitásnak is. A férjet két, a feleséget kilenc hónapi börtönbüntetéssel sujtották. Az itélet alapján a házasságot érvényteleniteni fogják.

Bakakaszinók. A honvédelmi ministernek rendelete értelmében a m. kir. honvédség-, gyalog- és lovascsapatainak állomáshelyén mindenütt altiszti olvasótermeket állitanak föl. Ezek az olvasótermek a laktanyában lesznek: megfelelő butorzattal, egyelőre szerényebb méretü könyvtárakkal fogják felszerelni és folyóiratokat, komoly irányu lapokat járatnak a tanulni vágyók számára. — Az altiszti olvasótermekből természetesen ki lesznek zárva a politikai és szocialista természetü ujságok. Mindenesetre üdvös intézmények lesznek ezek az olvasótermek, mert azután lesz legalább alkalmas hely a laktanyában, ahol az altisztek és a legénység értelmessebb része napról-napra találkozni fog és az alárendeltség nyomasztó érzete nélkül eszmecserét folytathat egymással. A honvédelmi minister az olvasótermek fölállitásának céljaira állomásonként a létszámhoz mérten 400—6000 koronát engedélyezett és föntartására évenkint bizonyos hozzájárulási összeget biztositott.

Hamuvá égett munkások. Londonból jelentik: Pittsburgban a Jones-Laughlin-acélgyárban szörnyü robbanás történt. A katasztrófának huszonkét munkás lett az áldozata, hét munkás pedig sulyos égett sebeket szenvedett, A robbanás szétvetette a kohó falait s az izzó acélt szerte árasztotta a környéken. A kit az acéltömeg elért, egy pillanat alatt a szó szoros értelmében hamuvá égett. Ilyen módon az áldozatok közül tizennégy nyomtalanul eltünt. A robbanás közelében csupán egy Knox nevü munkás maradt csodálatosképpen sértetlenül. Ez a munkás a következőket beszéli a katasztrófáról:

Éppen munkában voltunk valamennyien, a mikor borzasztó recsegést hallottam. Azonnal futásnak eredtem, mert szemem előtt a legborzasztóbb halál réme lebegett, mely biztosan utólér, ha nem futok elég gyorsan s a megolvadt érc hömpölygő folyama utolér. Végre biztos helyre értem. A legutolsó percben még tiz embert láttam, a kiknek ruhája lobogó lánggal égett. Néhányan közülök látszólag meg voltak sebesülve, mert a futás szemmelláthatóan nehezükre esett. Mások megbotlottak és az izzó fémfolyamba estek, a mely elnyelte és alhamvasztotta őket.

Tizéves gyilkos. Zsombolyáról irják, hogy Gyurgyev Szofra 10 éves cseléd Joszin Koszona három éves leányt pajkosságból kétcsövü vadász fegyverrel agyonlőtte.

Gyilkos magyar leány. Moszkvából jelentik, hogy ott egy magyar leány féltékenységből meggyilkolta Staniszlavszki Boris Szergejevics Alexejevet, Sztaniszlavszkinek, a moszkvai müvészszinház igazgatójának testvérét. A leány éjjel kendőt csavart az alvó férfi nyaka köré és megfojtotta. A leány nevét nem emliti a távirat.

Szerencsétlenség a malomban. Ó-Bessenyőn halálos baleset érte Beller Jakab malomtulajdonost. A kerekeket vizsgálgatta, miközben a szij elkapta s a kerekek közé hajitotta. A mire megállitották a gépet, a kerekek valósággal megőrölték Bellert.

Megégett család. Borzalmas szerencsétlenség történt Dánosd községben. Pászk Mátyás korcsmáros házában éjjel, a mikor az egész család aludt, a kályhából szikra pattant ki s a fából épült ház csakhamar lángba borult. Pászk, a felesége, özvegy édesanyja és öt gyermeke benne égtek a házban. Másnap a romok között nyolc elszenesedett holttestet találtak.

Felrobbantott amerikai bank. Philadelfiában a First National bankban megjelent egy férfi és az intézet elnökétől 5000 dollárt kért. A bankigazgatónak gyanus volt az ismeretlen férfi viselkedése és azért telefonozott a rendőrségre és segitséget kért. Közben az illető a bank pénztárnokához fordult és tőle kérte az 5000 dollárt. A pénztárnok felszólitotta, hogy várakozzék s ekkor az ismeretlen férfi egy bombát hajitott a pénztárhelyiségbe, a mely irtózatos dörrenéssel szétrobbant. A robbanás megölte a pénztárnokot, két hivatalnok halálosan és néhányan többé-kevésbé sulyosan sebesültek meg. A merénylőt is darabokra szaggatta a bomba és a bank épülete kigyulladt. A vizsgálat csak annyit deritett ki, hogy a tettest Williamsnak hivják, ruházata szegényes és toprongyos volt. A First National Bank egyike Philadelfia legnagyobb pénzintézeteinek, amelyben negyven millió dollár letétet őriznek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Petróleumrobbanás a tengeren. A Krisztiánia és Bergen közt közlekedő »Windholm« nevü gőzösön utközben petróleumrobbanás következtében tüz támadt, a mely igen gyorsan terjedt. Az erős viharban minden oltási kisérlet hiábavalónak mutatkozott. Több tengeri betegségben szenvedő utas félmeztelenül támolygott a fedélzetre. Az utasok közül négy elégett, vagy megfult, a többiek pedig elkészültek a rettenetes halálra. Egy utas megőrült egy másik utas a tegerbe ugrott és megfult. A kapitány teljes gőzt adott a hajónak és szerencsére sikerült homokos talajra érnie, mire a még élő utasokat megmentették. A hajó rakományával együtt teljesen leégett.

Visszautasitott szerelem. Lübeckből táviratozzák lapunknak: Egy Schulz nevü hölgy a lübecki kereskedelmi bank igazgatóját, Stiller Ernő volt képviselőt, a ki visszautasitotta szerelmi ajánlatát, két revolverlövéssel nyilt utcán leteritette. Stiller nyomban meghalt. A gyilkos nő egy házba menekült és ott golyót röpitett a mellébe. Nemsokára ő is meghalt.

A fegyver. Kézsmárkról irják: A napokban Gnézdán Lász Benedek kocsis a falon függő fegyverrel célbavette tréfából cselédtársát, meg akarván azt ijeszteni, hogy lelövi. A legény azt hitte, hogy a fegyver nincs töltve és szembeállt Lászszal, ki véletlenül meghuzta a ravaszt, a fegyver elsült és a golyó a fiatal legény testébe furódott. Lászt elfogták.

Szerkesztői üzenetek.

Sipos János urnak, Szurdok. Örvendünk igaz lelkesedésének. Sziveskedjék ezt a környékbeli kartársaknak is szivükbe plántálni, hogy készen álljanak a napokban becses cimére érkező nyilatkozat aláirására. **Vaskovits Béla** urnak, Kis-Tapolcsány. Meg vagyunk győződve arról, hogy a kérdéses olvasás után is hivünk fog maradni. **Udvardi Ferenc** urnak, G. Szt-Imre A közölt uj előfizető cimére a lapot megindittottuk. **Markovits István** urnak, Nagybér. A minta megy. **Vajda Ferenc** urnak, Arapatak. Az Évkönyv I. évfolyama mindenesetre nagyon sok hasznos dolgot tartalmaz s csodálatos, hogy azt nem igyekszik minden kartárs megszerezni. Örvendünk, hogy jó hasznát vehette. **Kerekes Gusztáv** urnak, Kalina. V. M. és T. M. kartársak lakhelye Bisztra, u. p. Szászcsor, Szeben megye. Sreiner Endre lakását nem ismerjük. Vizauer Imrének szivesen megküldenők üdvözletét, mert talán igy hozzájutnánk a nála levő követelésünkhöz, de sajnos, állitólagos utolsó lakhelyére küldött leveleink válasz nélkül maradtak. Jó kivánatait szivből viszonozzuk. **S. F.** urnak, A Vadász Lap évi előfizetési ára 12 korona. Kiadóhivatala: Budapest, V. Kálmán utca 2. Erdőőri állásokra alig közöl pályázatot s ebben a tekintetben a mi lapunk áll első helyen. Vadőri állásra is kevés benne a pályázat, de annál több az ajánlkozás.

A kiadó hivatal postája.

Fekete József urnak, Becse puszta. Az Évkönyv I. évfolyamát keresztkötés alatt f. hó 10-én postára tettük **Mészáros János** urnak, Dallos. A 8 koronát köszönettel nyugtázzuk. **Kiszelák József** urnak, Muraerdő. Igen, Junius végeig van előfizetve. **Kiss István** urnak, Eötvös. A 4 koronát készséggel nyugtázzuk. **Schuberth János** urnak, N. Födémes. A 2 koronát beszámitottuk. **Tálas János** urnak, Balla. Az Évkönyv I. évfolyamát 13-án ajánlva postára tettük. **Sztaskó Lajos** urnak, Eperjes. Most az évfordulónál annyira felhalmozódott ugy lapunk szerkesztőjének, mint a nyomdának munkája, hogy a lapnál pár számon át akaratlanul is késés van, melyért szives elnézést kérünk. Igyekezni fogunk, hogy már legközelebb a lap a megjelenés napján legyen postára adható. **Janicsek Antal** urnak, P. Toldi Átvezettük s március végeig rendben van **Gunszt Péter** urnak, Szt. László. Bejegyeztük. **Spangl Imre** urnak, Szergény. A hiányzó számokat utánküldtük **Oltyán László** urnak, Szt. Ágota Az előfizetési dijat csak azoknál nyugtázzuk, kik azt egyenest kivánják, mert ha valamennyinél tennők, lapunk néha ezzel telne meg. Most készséggel elismerjük a 2 k. beérkeztét. **Molnár István** urnak, Bruznik. Az Évkönyv I. évfolyamát vasárnap postára tettük. Az árát kérjük az ahhoz csatolt utalványon beküldeni.

Hirdetések és pályázatok.

1907. évi
29. e. h. ügyszám.

Pályázati hirdetmény.
Erdőszolgai állásra.

A brassó vármegyei XIII-ik tömösvölgyi őrjárásban lemondás folytan az 1906. év december hó 31-ével üresedésbe jött 2 (kettő) erdőszolgai állásra, melyek évi 432 korona bérrel, 48 korona lakbérrel, 36 korona egyenruha átalánynyal és 36 korona faváltsággal vannak javadalmazva, a közigazgatási erdészeti bizottságnak 1906. évi 1367 és 1368. e b. számu határozatal alapján pályázat nyittatik.

Pályázók felhivatnak, hogy Brassó vármegye tekintetes köz. erdészeti bizottságához Brassóban cimzendő, sajátkezüleg irt kérelmüket az erdőtörvény 37 §-ban előirt kellékekkel, nyelvösmeretőket és eddigi alkalmaztatásuk igazolására szolgáló okmányokkal és ép erős testalkatukat, jó látó, halló és beszélő képességüket igazoló orvosi bizonyitványnyal felszerelve a »Brassói m. kir. állami Erdőhivatalhoz« legkésőbb folyó évi február hó 15-ig nyujtsák be. — Kellőleg fel nem szerelt vagy későn érkező kérelmek tekintetbe nem vétetnek.

Brassó, 1907. évi január hó 10-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

Élő vadak.

Foglyokat, fácányokat, nyulakat, őzeket, szarvasokat, dámvadat, uhukat kunyhóleshez, minden faju ragadozó emlősöket és madarakat, tyukokat, libákat diszfácányokat vásárol és erre vonatkozó ajánlatokat kér

Mayer Ede

élővad kiviteli üzlete.

Wiener-Neustadt (Austria) Schneeberggasse **Nr. 10.**

(Fiók vadkereskedés Magyarországon Savanyukut, Sopron megye). 18—52

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Január 24.** **4. szám.**

Atyai gondoskodás.

(Folytatás)

Most — mint már emlitettük, az erdészeti altisztek gyermekei nevelésének ügyével mégis látszanak törödni s a ki ezt teszi, az nem más, mint a Országos Erdészeti Egyesület.

Az Országos Erdészeti Egyesület választmánya ugyanis — mint arról már lapunk mult évfolyamában megemlékeztünk, elhatározta, hogy az erdészeti aliiszti személyzet gyermekeinek nevelésére egy segélyalapot fog létesiteni. Ez valóban szép és nemes elhatározás, de nagyon csodálatos az a mód, a hogy ezt végrehajtani szándékozik.

Az Országos Erdészeti Egyesület ugyanis ezt a segélyalapot nem a saját erejéből s nem az eddig összegyüjtött rengeteg — közel millió koronányi vagyonából szándékozik létesiteni, hanem oly módon, hogy az erőőrök részére a folyó év elejétől egy szaklapot indit, melynek tiszta jövedelmét azután a kérdéses alap létesitésére fogja forditani, de ez az alap sem lesz általános, nem lesz hivatása áldásait az összes erdőőrök gyermekeire árasztani, hanem inkább csak az emlitett lap előfizetőinek gyermekeit szándékozik némi segélyben részesiteni.

Ugyanakkor, midőn az Országos Erdészeti Egyesület választmánya elhatározta, hogy a mult év december 9-én tartott közgyülés elé abból az alkalomból, hogy az egyesület akkor tartja meg jubiláris, 40 évi fennállását ünneplő közgyülését, azzal a javaslattal járul, hogy »az egyesület erdőtisztek fiainak középiskolai neveltetését megkönyitendő, valamely internátusban fenntartandó ingyenes helyekre a jövő évtől kezdve pénztári feleslegeiből fokozatosan 25000 koronát alapitson«, továbbá »hogy az egyesület folyó évi egész pénztári feleslegét a Wagner Károly nevét viselő jótékony alapitvány gyarapitására forditsa«.

Itt meg kell jegyeznünk, hogy a Wagner Károly féle alapitvány kamatjövedelme is arra szolgál, hogy erdőtisztek gyermekeinek neveltetését segélyezze.

Az inditványok az emlitett közgyülések alkalmával csakugyan megtétettek s egyhangulag el is lettek fogadva, a mi egyébként természetes is, hiszen a gyülésen résztvevők majdnem kizárólag erdőtisztek voltak s a mit megszavaztak, azt maguknak, illetve gyermekeiknek szavazták meg.

Mig tehát az Országos Erdészeti Egyesület a gyermekek iskoláztatása dolgában az ezen a téren tagadhatlanul s nem csak jobb javadalmazásaik révén, hanem azért is, mert nagyobbrészt, sőt majdnem kivétel nélkül olyan helyeken laknak, hol ha már nem is közép — de elemi iskola mindenesetre van, jobb sorsban élő erdőtisztek gyermekeinek nevelését ilyen módon a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

saját vagyona egy részének feláldozásával gondoskodik, addig az erdőőrök gyermekei fölé csak abban az esetben szándékozik védő szárnyait kiterjeszteni, ha azok a részükre kiadni szándékolt s azóta »Az Erdő« cimen csakugyan ki is adott lapot tömegesen előfizetik s ez által lehetségessé teszik bizonyos tiszta jövedelem elérését.

Erre az eljárásra nagyon ráillik az a tréfás magyar meghivó, a mely igy szól:

»Ha jöttök, lesztek,
Ha hoztok, esztek!«

Ha jöttök ugyanis ti erdőőrök lapunkhoz mint előfizetők annyian, hogy az általatok beküldött előfizetési dijakból a lap nyomási és szétküldési költségeit, a szerkesztő és munkatársak dijazását fedezni lehessen és ezek után még mindig marad valamelyes fölösleg, ebből azután ti is ehettek, illetőleg gyermekeiteknek is juthat egy-két kicsiny morzsa.

Mint már előbb emlitettük, az erdőtisztek gyermekeik iskoláztatása tekintetében sokkal előnyösebb helyzetben vannak, mint az erdőőrök s kivált az államkincstárnál alkalmazottak ebben a tekintetben ma már alig panaszkodhatnak, hiszen az állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyező s 1892 évben a földmivelésügyi m. kir. ministerium által létesitett segélyalap ma már annyira megizmosodott, hogy mintegy négyszáz erdőtiszti gyermeket részesit évi 200—400 korona segélyben s igy szinte azt lehetne állitani, hogy alig van kincstári erdőtiszti gyermek, mely — ha erre a tanulmányaiban tanusitott előmenetele által magát erre érdemessé teszi — nevelési segélyben ne részesülne.

A dolog ugy áll tehát, hogy az Országos Erdészeti Egyesület akkor, midőn az erdőtisztek gyermekei nevelésére uj meg uj alapokat létesit, ha nem is éppen tengerbe hordja a vizet, de legalább is nem ott igyekszik segiteni, a hol arra a legnagyobb szükség van, hanem a csak türhető állapotot teszi még türhetőbbé, a türhetetlen állapot pedig, melyben az erdészeti altisztek gyermekeik iskoláztatása tekintetében vannak, továbbra is megmarad.

Ne áltassuk ugyanis magunkat azzal, mert az az alap, a melyet az Országos Erdészeti Egyesület az erdőőrök részére meginditott lap tiszta jövedelméből létesiteni szándékozik, még hosszu évek után és a lapnak legkiterjedtebb pártolása mellett is olyan csekély lehet csak, hogy abból illetve kamataiból alig lehet egy pár gyermek nevelését is előmozditani, holott az erre szorulók száma nem százakra, hanem talán ezrekre rug.

A mi ugyanis egy hirlapnak a jövedelmezőségét illeti, erre nézve magunknak mint immár közel tizenöt év óta a hirlapirással foglalkozóknak bő tapasztalataink vannak s jól tudjuk azt, hogy az Országos Erdészeti Egyesület az általa meginditott »Az Erdő« cimü lapnál 1000 előfizető mellett rá fog fizetni s némi csekély jöve-

TÁRCZA.

Egy szilveszteréjszaka az erdőben.

Irta: *Imecsfalvi Imecs Béla.* — A Magyar Erdész után.
(Folytatás és vége.)

Ezelőtt öt évvel ugyancsak Szilveszter-napján a Jegető-völgyben töltötte a delet a vadőr. Hideg száraz idő járt s ő egy tuskóra ülve, fogyasztotta az egri déli harangszó hallatára, szalonnáját, kenyerét. A mint kenyerezik, egy keskeny cserkészösvényen, az erdő sürüjéből közvetlen mellette nyolc darab sertést hajt maga előtt a rosz hirü Csontos Mihály, öcsével Ferenccel, a suhanccal. A vadőr tudta, hogy lopott jószágot csempésznek át az erdőn, de máskor is szemet hunyt rá s most sem vonta kérdőre a két szegény-legényt. Mikor Mihály oly közel ért a vadőrhöz, hogy akár kezet foghattak volna, csizmájából hirtelen előrántja kétcsövü pisztolyát, minden köszönés nélkül rászegezi annak homlokára s rákiált: »Szerencséd kutya, hogy utat adsz nekünk, mert különben Isten uccse meggyült volna velem a bajod!«

A vadőrt elfutotta düh, a bosszu érzete, de látva tehetlenségét a gazemberrel szemben, mérgét magába fojtva hallgatott. A hetyke legény kacagva, káromkodva indult öccse után. Bódi agyán rettenetes gondolat villant át. Hátha a szegény-legény ujja akaratlanul is elhuzza a ravaszt, felesége három gyermekkel árván marad. Valami gonosz szellem sugallallatától ösztönözve, fához támasztott fegyveréhez nyul, azt a még alig husz lépésnyire levő hajcsárra fogja s rárivall: »Hé, Mihály!« Az vissza fordul, a puska elsül s Csontos mellén keresztül lőve, holtan bukik a földre.

Harmadnapra jelentette hivatalunkban a gyilkos vadőr, hogy egy meglőtt emberre akadt az erdőben. A birőság éveken át kutatott a dolog után, de nem derithette ki a valót; Csontos Ferenc nem jelentkezett

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

delmet, mely azonban nem ezrekre, hanem legjobb esetben csak százakra rughat, csak 2000 és ennél több előfizető után mutathat fel, de ezt is természetesen csak abban az esetben, ha azok az előfizetők valamennyien egyuttal pontos fizetők is lesznek s a lap kiadóhivatala nem lesz kénytelen az előfizetési dijakból évente 15—20 százaléknyit mint örökre elveszettet s behajthatlanl törölni.

Az Országos Erdészeti Egyesület ama igérete tehát, mellyel az erdőőrök s tulajdonképen nem is ezek összessége, hanem ezek közül csak azok részére, kik a lapját előfizetik, gyermeknevelési alapot fog létesiteni, csak olyan, mint a melyikre a magyar ember azt szokta mondani, hogy: »nesze semmi, fogd meg jól!«

Ez tehát nem az az atyai gondoskodás, a melyet az Országos Erdészeti Egyesület részéről vártunk, bár azt követelnünk egyáltalán nincs jogunkban, bár tagadhatlan az, hogy bizon ennek az egyesületnek nem csak az erdészeti tiszti, — hanem az altiszti személyzet ügyeivel — bajaival is kellene bizonyos mértékben törődnie, mit azonban eddigi 40 éves müködése alatt még nem tett meg.

(Vége következik)

Szervezkedjünk!

Afenti cim alatt első izben lapunk mult évi folyamának 49-ik számában kibocsátott felhivás nyomán már eddig is számosan jelentkeztek a kartársak közül olyanok, kik készségüket nyilvánitották arra nézve, hogy abban az esetben, ha az Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Egyesület megalakul, annak rendes tagjai óhajtanak lenni. Az illetők neveit eddig azért nem közöltük, mert az egyöntetüség kedvéért kivánatosnak tartottuk, hogy az erre vonatkozó nyilatkozatok melyek annak idején minden valószinüség szerint a felterjesztendő alapszabályok mellé lesznek csatolva, vagy legalább a megtartandó közgyülésnek támpontjául fognak szolgálni, egyformák legyenek.

Ennek a célnak elérése végett lapunk szerkesztője a folyó hó első felében a rendelkezésére álló összes cimekre, első sorban természetesen lapunk előfizetőinek cimére nyomtatott nyilatkozatokat küldött, melyet kitöltve beküldeni kért.

A szétküldött nyilatkozatok eddig csak gyerén érkeznek vissza, mit annak tulajdonitunk, hogy az illetők, kik azokat megkapták, nem csak maguk óhajtanak tagokul jelentkezni, hanem környékbeli s lapunktól távol álló kartársaikat is igyekeznek a nemes eszmének megnyerni. Azt, hogy ez igy van, legjobban bizonyitja az ebben az ügyben már eddig is hozzánk beérkezett több levél.

A legközelebbi jövő nyilván meg fogja mutatni, hogy ez a vélekedésünk mennyiben válikke s tanuságot fog tenni arról is, hogy milyen mértékben érdeklődik az erdészeti és vadászati altiszti személyzet a saját

---

panaszosnak, sőt mi több, ugyanakkor ő is eltünt a vidékről nyomtalanul.

Öt év mult el azóta. Bódi iszonyu lekifuradalásokat állhatott ki. Szótlan, magába zárkózott természetü lett s a mint most meggyónta, minden év Szilveszternapját a Jegető-völgynek azon a helyén töltötte, a hol a gyilkosság történt, imádkozva bünéért. Ma is a rettenetes időben derékon érő hóban oda igyekezett, midőn egyszerre, mintha a pokol fenekéből pattant volna ki, maga előtt látja Csontos Ferit. Öt év alatt megnőtt, hatalmas, vállas emberré vált, szakasztott olyan, mint a bátyja Mihály volt. A vadőr összeborzad, Feri villogó szemekkel feléje tartja fegyverét s rákiált:

— Leszámolni jöttem! Te kutya! Bátyám gyilkosa Te! A következő pillanatban rá süté puskáját a vadőrre, a ki ép oda bukik, hová Csontos Mihály élettelen teste zuhant ezelőtt öt évvel.

— Feri elillan; elnyelte a förgeteg. A vadőrt szivós testi ereje nem hagyta ott meghalni. A jéghideg szél frissitőleg hatott forró homlokára, hamarosan magához tért, egy csomó havat nyomott a sebre, melynek vérzését sikerült elállitani, azt kendőjével beköté s roppant kinok között haza vergődött. A mint nekem mindezeket elmondá, egész nyugodtan tette hozzá, hogy most már könnyebb neki a meghalás s bizonyosan az Isten rendelte, hogy igy legyen. Arra kért még, senkinek ne emlitsem halálának okát, egy éven belül.

Én meg gondolatokba merülve, azon tünődtem, milyen gyarló is az emberi élet és sokszor mily véletlen esemény szülheti a legnagyobb szerencsélenséget. Két eleterős, még javakorabeli ember, gonosz indulatának, pillanatnyi felhevülésének ellent nem állhatván, miként dobja el magától az életet. Vagy mi is okozta halálukat?

Talán a végzet akarata volt . . . .

Az idő már későre járt. Az öreg fali óra madara régen elkakukolta a tizenkettőt, sőt az uj-évből már egy óra is lepergett, midőn gondolataimtól szabadulni akarván, kiléptem a házból. A fergeteg egyre tartott,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

sorsa iránt s érdemes-e egyáltalán érdekében tovább is még küzdelni, vagy pedig teljesen vissza kell-e vonulni a további küzdelemtől.

Mindenesetre óhajtandó, hogy az erdészeti és vadászati altisztek végre valahára kimutassák, hogy törödnek a saját sorsukkal s ennek megjavitása érdekében még ádozatokra is képesek, mert csak abban az esetben remélhetik felkölteni az irányukban való érdeklődést másokban, ha előbb megmutatják, hogy maguk is szemük elött tartják a saját érdekeiket.

Mint már előbb emlitettük, a jelentkezők neveit csak a beérkező nyilatkozatok alapján fogjuk közölni a beérkezés sorrendjében.

Ez alkalommal arra is kérjük összes barátainkat, hogy az olyan jelentkező kartársakat, kik lapunknak nem előfizetői, annak előfizetésére is buzditani szivesked-jenek, hogy ennek révén lapunk megizmosodván, az eszme érekében annál erdélyesebben léphessen sikra. A lap előfizetési ára egyébként oly csekély áldozat, melyet ilyen nagy eszme érdekében mindenki szivesen meghozhat.

Az igy alakitandó egyesületbe való belépésre eddig a következők jelentkeztek;

1. Kisfaludy János
2. Urbán István
3. Tálas János
4. Názer Károly
5. Boncz József
6. Virányi János
7. Baumann Andor
8. Kincses Árpád
9. Cserfai Endre
10. Fodor István
11. Varga V. Antal
12. Aschenbrenner István
13. Szabó József
14. Tóth János.

Vadászati dolgok.

Hivatásos vadászok kötelességtudása mindig óriási szolgálatot tett és tesz a vadászat terén. Ott, a hol a vadász-személyzet hiven teljesiti kötelességét, szereti vadját, azt gondozza, óvja az ezer és ezer ellenségtől, ott eldorádója van a vadnak; viszont az a terület, a melynek gondozója csak a felvett fizetést akarja valahogy, de csak valahogy kiérdemelni s önmagát is napszámos félének tekinti, a ki naplemente felé siet haza, hogy otthon kényelembe tehesse magát, a ki nem gondol vadjával, sajnálja a fáradságot, kenyéradóját nem biztatja, hogy ezt és ezt kellene tenni a sokat nyomorgó szenvedő vadért, bizony ott a terület nyomoruságos. Nincsen és nem is lehet azon a területen a szezónban elegendő vad soha.

Régi idő óta volt ilyen szigoru tél, mint most van. A ki bent ül a meleg szobában, nem tapasztalja, hogy kint a földeken a hó kérget kapott, jégkérget. Olyan az a szegény vadnak, mintha vaspáncéllal lenne az élelem elzárva előle. Nem juthat hozzá, nem tud magának egy kis élelmet kaparni. Éhen, nyomorultul kell elpusztulnia, vagy pedig az orvvadászok, héják és más efféle ragadozó bestiáknak lesz áldozata, mert nincsen gondozó, nincsen jószivü ember, a ki gondoskodnék róluk.

Most a nagy inséges idő alkamával bejártam az ország nagy részét vasuttal meg szánkón. Sajnos, mindenfelé azt tapasztaltam, hogy a szegény nyomorult éhezőkről nem gondoskodik a jó Istenen kivül más!

Uton-utfélen, mindenütt a rengeteg fogoly a lóhulladékon tengeti nyomoruságos életét. Összehuzódnak a nagy hideg ellen huszan is egy rakásra. Az embereket, kocsikat bevárják öt-hat lépésnyire, nem

---

üvöltve, bömbölve száguldott végig a bérctetőn. A ház előtti fenyőfának sürü ágain megtört kissé a vihar ereje s onnan egész más hangokat hozott fülembe. Ugy tetszett, mintha az erdők manói gyültek volna a fa koronáján tanácskozásra s keseregtek volna a vadőr esetén. A szobából hangos zokogás hallatszott, mely harmonikusan vegyült a szél siró-rivó kesergésébe . . .

Ilyen nehéz éjszakám nekem sem volt még az erdőben.

* * *

Január hatodikán elhantoltuk a szerencsétlenül járt vadőrt. Utolsó kivánsága az volt, hogy oda temessük, a hol a gyilkos merénylet történt. Nem tagadhattam meg töle azt. Egy hatalmas bükkfának a törzsébe bevésettem az áldozatok neveinek kezdőbetüit és az évszámokat. Ezek az egyszerü jelek megőrzik a szomoru emléket addig, mig a százados fát kidönti a vihar, akkor aztán az is, mint minden a világon, elmerül a mulandóság, a feledékenység tengerébe.

Karvaly Laczi.

Irta; *Borsiczky Ottó.*

Volt a jámbornak tisztességes neve is, na megcsinos fiu is volt; csupán az volt szegénynek természeti fogyatkozása, hogy a jobb szemével a bal mellényzsebére, ballal meg a jobbra kacsintgatott s ezért elkeresztelték Karvalynak, mely név azután rajta száradt.

Hires Nimródnak ismerték öt nemcsak abban a faluban, mely büszke lehetett arra, hogy lakosának nevezheti, hanem vadászkalandjai elhatottak messze a vidékre is. De nehogy azt gondolja valaki, hogy mint correct vadász lőn ő oly nevezetessé? Nem! Sőt ellenkezőleg, szörnyü baklövései és ugynevezett »pech«-jei szereztek neki hirnevet. Egyetlen vadászati kirándulása sem sikerült s ha sikerültnek látszott is, az igen keserves siker volt.

Az igazi vadászból egyedül a szenvedély volt

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

repülnek el, talán némelyik el se tudna már repülni. Fel van borzolva mindnek a tolla, alig szaladnak, alig tötyögnek. Szánalmas ez a látvány!

Ennek a kedves madárnak, a mely annyi örömet szerez, a mikor vadászunk reája, most nincsen védője.

Magyar vadőrök! Igyekezzetek igaz vadászhoz méltó szeretettel gondozni ezeket a szegény madarakat, melyeknek létfentartása, megmaradása a ti kezetekbe van letéve. Igyekezzetek a terület tulajdonosait, ha kell a legékesebb szavakkal, rávenni, hogy etetőt és ennivalót adjanak a szezónban olyan nagyon szeretett vadnak.

Sajnos, de az egész országban, elkezdve a földmüvelésügyi ministeren nem gondol senki a hasznos vaddal, csak ti, hivatásos vadászok gondoltok, a kiknek ha szeretetetek nem lenne a hasznos vad iránt, ugyan mi lenne belőle?

Szivvel, lélekkel azon legyünk, hogy ha szenved is a hasznos vad a hideg tél miatt, de ne pusztuljon el. Tartsuk meg őket a jövőnek, szeressük, óvjuk, gyámolitsuk őket, mert ilyen tél tiz évre visszavetheti állományunkat. Az igaz vadász most mutatja meg vadász-mivoltát, a mikor a szegény vad rászorul a nemesen érző vadászszivre. **Fónagy József.**

Budapesti vadpiac. Fodor Károly jelentése a vadpiacról. Budapest, központi vásárcsarnok 1907 január 20-án. Vad jelenleg már csak kisebb mennyiségben érkezik, tekintve, hogy Őz, Nyul, és Fácán lövési ideje e hó végével lejárt és igy kizárólag Vadsertés és ministeri engedéllyel lőtt Szarvasok iránt van élénkebb érdeklődés, reá vételkedv.

Mai árak: Vaddisznó nehéz (hetven) 70—90 fil., könnyebb sulyuak 80—140 fil. kgrként, Nyul 220—360 fil. drb-ja, Fácán 600—700 fil. párja, Fenyves madár csomója (4 drb.) 90—110 fil., Vadkacsa 300—300 fil. páronként, fogyasztási adóval együtt.

Ajánlom a teritékre kerülő Vadaknak minden menyiségben cimemre való beküldését.

Farkasvadászaton. A Serel község melletti erdőben Zsurzs Márton erdővéd segédjével farkasokra ment vadászni. Mélyen benn voltak az erdőben, mikor az erdőkerülő a havon megcsuszva, orra bukott és a kezében levő fegyver esés közben elsült. A golyó az erdőkerülő mellett haladó Zsurzs oldalába furódott. A sulyosan sebesültet a dévai közkórházba szállitották.

Vadázkaland. Csik vármegye békási járásában, a Nagy-Hagymás nevü havason január másodikán érdekes vadászkaland történt. Montbach Imre és Jenő egy medvebarlangra bukkantak, melyben hatalmas mackó tanyázott. Minthogy besötétedett, kénytelenek voltak a tervezett vadászatot másnap reggelre halasztani. Több ember segitségével sikerült a barlang száját farudakkal és kődarabokkal betömni, ugy hogy a medve nem jöhetett ki. Az éj folyamán többször megtörtént, hogy a medve kifelé igyekezett. Orrát száját kidugdosta a barlang szájának még kitöltetlen maradt nyilásán. Egyik vadőr rá is lőtt és alsó álkapcsán meg is sebesitette. Reggel Montbach Imre és Jenő a fadarabokat elvették a barlang elől és lesték a mackó jövetelét. Mintegy egyórai várakozás után Montbach Imre, látván, hogy a medve nem jön ki, viaszgyertyát ragasztott a fegyvere csövére és bement az alig félméter magas és ugyanily széles nyiláson a barlangba. Háromnégy métert négykézláb mászva, tágasabb üregbe jutott, melynek egyik végében mintegy huszonötméternyi távolságban megpillantotta a mackót és rögtön rásüttötte fegyverét. A mackó hirtelen elszédült, de a másik pillanatban Montbach Imrére rohant, ki a barlangból gyorsan kifelé igyekezett. Alig érte el a barlang első nyilása előtt levő sziklaalapot, a medve nyomában volt már és egy pillanatban mellette termett. Két lábra állva rávetette magát támadójára. Ez azon-

---

meg benne, ez azonban oly nagy mértékben, hogy még gyakori kudarca sem tudta azt lelohasztani.

Gazdasági gyakornok volt az ipse egy kisebb birtokosnál s mivel sok dolga nem volt, a vadászat nemes sportjának szentelte minden idejét; s ezt annál is inkább tehette, mert főnöke az intéző is nagy hive volt Diana istenasszonynak s igy nem bánta, ha Laczi koma egész nap buja is az erdőt és mezőt.

* * *

A principálissal együtt éppen kinn voltak a munkásoknál, midőn egy csősz azzal a jelentéssel ált elő, hogy az »itató kut« dülőnél, a nyár-erdőcskében, rókaodut fedezett fel, melyet a vörös huncfut kényelmes családi otthonául tart, — következtetve a lyuk előtti fris nyomokról és a felkavart porondról, mely az ifju ravaszdiaknak játszó helyét képezi.

Az intézkedés azonnal megtétetett. Szuszit és Muszit, az intézőnek két tacskóját madzagra vették. A két gőrbelábu méregzsák, nemcsak az udvaron levő összes rendü és rangu baromfinak, macskának és idegen ember jól nevelt lábikrájának, hanem a rókáknak is esküdt ellensége volt, s hogy az utóbbival nem egyszer volt összeütközésük, arról jól összemart pofájuk tanuskodhatott.

Megérkeztek a helyszinére. A róka lakásának három kijárata volt. Az egyikhez az intéző, a másodikhoz a csősz, a harmadikhoz pedig Laczi állott fel, mindegyik egy-egy fütykössel felszerelve. A két kutyát két oldalról beeresztették a lyukba.

Rövid idő mulva hallatszott már a föld alatti morgás, moszatolás, dulakodás.

Egyszerre csak a Laczi mellett lévő lyuknál kidugta egy vörös kabátos a kormos pofáját, — zsuppsz! és a fütykös célt tévesztve, óriási erővel zuhan a földre, a róka pedig visszasurrant az oduba.

— Hagyja jobban kijönni a rókát s azután kólintson oda — szóll az intéző, ki mondását példával is illustrálva, egy vonagló rókát huzott ki a nyiláson.

Alig, hogy a figyelmeztetés elhangzott, egy áldo-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ban a medve szájába sütötte fegyverét. A lövés nem volt halálos. A medve veszedelmesen kezdett kapálódzni. E pillanatban azonban elsült Montbach Jenő fegyvere, mindkét csöve egyszerre s a medve sziven találva Montbach Imrével együtt a mélységbe zuhant. A medve holtan feküdt támadója mellett, a kin csak kisebb sérülés esett. A medvének 278 kilogramm volt a sulya, a hossza pedig fejétől a farkáig két méter huszonhat centiméter.

Hasznos tudnivalók.

Kerti gyep trágyázása.

Szép kerti gyep és pázsit létesitésében és fentartásában nemcsak a füfélék fontosak, melyek a gyepet alkotják, hanem elhatározó az is, hogy miként gondoztatik és mivel trágyáztatik az.

Egy hirneves kertész szerint a pázsit trágyázásában kivált a következők jöhetnek számitásba.

1. a legalább is 3 esztendős, jól kezelt komposzt, mert ebben dudvamagvak csirázó állapotban már rendszerint nem foglaltatnak. A komposztot egyenletesen kell elteriteni;

2. a korom, melyet nemkülönben lehető egyenletesen kell felszórni, legcélszerübben a hótakaróra, hogy ennek olvadáskor a korom egyformán juthasson a gyep közé. Ha a korom közé hamu is kevertetik, annál jobb;

3. a trágyalé, melyet az imént jelzet okból szintén legcélszerübb a hótakarón egyenletesen felöntözni;

4. ha mindezen trágyázó anyagok rendelkezésre nem állnának, vagy mennyiségükben elégtelenek volnának, ugyancsak télidőben igénybe vehető a gyep trágyázására egy-egy árra 4–5 kg. Thomas-salak és kainit, amit hasonlóképen egyenletesen kell felszórni. Ha még kikeletkor egy ár-ra egy kg. elaprózott chilisatromot is ráviszünk s ezt 4 hetenkint tavasz és nyár folyamán megismételjük, egyben pedig a pázsit kellő nyirásáról és öntözéséről gondoskodunk, ugy kifogástalan szépségü gyepet érhetünk el, mely be a télig örvendezteti s szemet.

A tyukól és az élősdiek. Az ólnak oly berendezéssel kell birnia, hogy a tojók, a fiatal baromfiak és öreg állatok teljesen elkülönitve legyenek egymástól. Az ól meg száraz, jól szellőzhető, világos, télen meg meleg és ajtaja jól elzárható legyen, továbbá, hogy ajtajával déli vagy pedig délkeleti irányban épittessék. Ha a fenti körülmények megvannak, akkor elsősorban szem előtt tartandó, hogy ezen ól első követelménye a tisztántartás, amiért is az legalább naponta egyszer tisztára kiseperendő, az ülő rudak és falak évente gyakrabban luggal felmosandók és gyenge (körülbelül 20 százalékos) lyzol vagy creolin oldattal bekenendők, hogy az ovantag (baromfi poloska) és más élősdiek be ne fészkelődhessenek. Az olyan ól, amelyben azonban még nem igen sok, de azért már mutatkozik az élősdi — mert, hogy ha az egyszer nagy mértékben elszaporodott, akkor arra más orvosság nincs, mint az ólat elégetni és az ól helyén a földet felásni —, az az által pusztitható el a legjobban, hogyha az ól belsejében jól bezárt ajtó, ablak és szellőztető nyilások mellett izzó szénparázsra kénvirágport hintünk és pedig oly mennyiségben, hogy az igy keletkezett kénessav (sulfurdioxyd 802) az ól összes repedéseibe és hasadékaiba behatolhasson, hogy ez minél könnyebben történhessék, azért ezen kénsavat mintegy 5 órán át az ólban hagyjuk. A baromfi élősdiekre vonatkozólag egy amerikai baromfitenyésztési lap a következő viccet irta: Egy és ugyanazon helyen nem tenyészthetsz baromfit és tetveket!

Ez tiszta igaz.

---

zatra szánt róka kölyök csakugyan megint a Laczinál iparkodott kifelé s ő a figyelmeztetéshez hiven, ki is eresztette egészen s pompásan oda ütött a nyomába.

— Ugyan hogy tud ugy ügyetlenkedni — szólalt meg ismét az intéző.

S ime! A biztositás megtevé hatását. Rövid idő mulva megmozdul a lyuk szájánál a porond s valami állat prüszkölve, kaparva iparkodik belőle kifelé. A Karvaly oda cserdit s a csattanás igazolta, hogy a fütykös jó helyre talált, — mire Laczi megvető pillantással tekint látszólag a czősz, de tényleg az intéző felé.

De mily nagy volt a meglepetés és még nagyobb az ijedtsége, midőn róka helyett a szegény Muszit huzta ki a nyiláson!

* * *

Hosszabb idő mult el azután, a nélkül, hogy Laczi vadász-életében valami feljegyzésre való történt volna, mert e kudarc után végleg fel akart hagyni a vadászattal s tényleg szegre is akasztotta a puskát. De a szent fogadás nem tartott soká; megint csak kedve szottyant a vadászatra s most már nagyobb vadra fájt a foga, olyanra, a milyent még soha sem lőtt. Szarvast akart lőni minden áron.

Befogatott. Az erdőbe érve, kiváiasztott magának egy alkalmas helyet, a hol véleménye szerint okvetlen meg kellett jönni a szarvasnak; a kocsisnak pedig meghagyta, hogy az erdő szélén várjon reá.

Alig ül egy negyed óráig, már hallatszik valami nehéz állat csülkei alatt az ágak ropogása; hallja a mint a vad legelészve a füvet tépi; majd megpillantja a mint a hatalmas állat a tisztáshoz ér s a sürü gyepet mohó étvágygyal legeli. Most vagy soha, gondolja magábau Laczi s a másik pillanatban eldördül kezében a puska.

Elhangzik a lövés okozta zaj, el a vágtató állat patáinak dübörgés is, — csend van köröskörül . . . . Csak a kocsis káromkodik éktelenül s a huszár-imádság igen kellemetlenül érinti Laczit . . . .

Az eset ugy történt, hogy a kocsis a lovat kifogta s szabadjára ereszté legelészni, az pedig eközben

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az irodalom hatása — az erdőre. Az irodalom, különösen a tulhajtott szenzáció irodalma ellen már sok panaszt irták, de azt még nem mondta róla senki, a mit egy angol iró hozott föl a minap a regény ellen. Ez az ur ugyanis a szenzációs regényeket hozza föl — az erdőirtás egyik okozójául. És a meglepő vádat fontos számitásokra alapitja. Kilenc rendes, jól kelendő angol regény körülbelül másfél millió könyvet jelent. Esetleg két, háromszor annyi kötetet. Ez a könyvek két millió fontnyi papirosa ugyanis annyi nyersanyagot kiván, a mennyit csak négyezer kivágott fa szolgáltat. Látható tehát, hogy a modern szenzációs regények nemcsak a jó erkölcsöt pusztitják, hanem — az erdőt is.

Fehér rabszolgák Amerikában. Sokat irtunk már azokról a keserü tapasztalatokról, melyeket európai bevándorlók Amerikában tesznek. Most ismét oly esetről értesitenek, hogy hét európai hónapig volt kénytelen kényszermunkát végezni, s a ragyogó igéreteknek e szánandó áldozatai nemrég tértek vissza New-Yorkba. Októberben az épülőfélben levő North-Carolina-vasuttal oly szerződést kötöttek, hogy ez napi 12 korona fizetéssel irnokoknak alkalmazza őket. Reményekkel eltelve mentek le délre Altapasba, honnan még hat óráig utaztak erdős hegyvidéken keresztül. Mikor célhoz értek, nyomban kiábrándultak. A bevándorlókat négerekkel együtt szállásolták el s ágynak nem kaptak mást, mint csupasz deszkát. A felügyelő semmibe sem vette a tiltakozásukat s revolverrel kényszeritette őket, hogy egy alagutba menjenek s ásóval és kapával dolgozzanak. Kettőnek sikerült megmenekülnie, de később elfogták s visszavitték a szerencsétleneket a telepre, hol követ kellett törniök. Végre sikerült levelet irniok Washingtonba az igazságügyi osztályba, pár nap mulva egy államügyész jelent meg a telepen, a sheriffet s több hivatalnokot rabszolgatartás miatt vád alá helyezték, a charlottei törvényszék pedig a vasuttársaságot 15.000 korona pénzbüntetésre itélte.

HIREK.

Erdészeti altisztek mulatsága. A következő meghivókat vettük: Az ungvári m. kir. főerdőhivatalhoz tartozó erdészeti altisztek segélyegyesületük alapja javára 1907. évi február hó 2-án Perecsenyben, a »Korona«-szálló helyiségeiben zártkörü táncvigalmat rendeznek, melyre kivül czimzett urat és becses családját tisztelettel meghivja a rendezőség. Kezdete este 8 órakor. Belépődij: személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. — Meghivó. A »hosszufalusi m. kir. járási erdőgondnokság« kerületéhez tartozó erdőaltisztek a Brassóvármegyében létesitendő nyugdijalapjuk javára 1907. február hó 2-án Hosszufaluban a Bartha Zsigmond-féle vendéglő nagytermében zártkörü táncestélyt rendeznek, melyre czimedet és becses családját tisztelettel meghivja a rendezőség. Belépődij: Személyenkint 1 kor. családjegy 3 személyre 2 kor. Kezdete este fél 8 órakor. Jegyek válthatók este a pénztárnál. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Husz ember a lavina alatt. Liptó-Teplicskán a hegy alatti völgyben a Glesinger-cég munkásai fát vágtak. Hirtelen hólavina zuhant le és husz munkást maga alá temetett. A mentőakciót Singer Miksa dr. poprádi orvos végezte, ki több emberen láb- és kéztörést, némelyiken sulyos fejsebesülést konstatált. Egy ember elveszett.

Megmart emberek. Vágbeszterce, Vághéve, Nagyugyics és Alsómostence községekben veszett kutyák megmartak tizennégy embert, a kiket a budapesti Pesteurintézetbe szállitottak. Pár nap mulva egy vágkévei bérlő istállójában egy ökrön tört ki a veszettség s az ökör megharapta Szemere Sándor állatorvost és a béresgazdát, a kiket szintén fölszállitottak Budapestre. Az emlitett községekben most az összes kutyákat és macskákat elpusztitják.

Pofon és vasvilla. Dévaról jelentik: Dombrovicza község főutcáján Stancsecs György és Bisztrián József — kiki a maga megrakott szekerén — szembe találkozott egymással. Egyik sem akart a másiknak kitérni. És azért mindakettő leugrott a kocsiról és vere-

---

Kavaraly elé tévedt, ki a lovat öt lépésről gyönyörüen — elhibázta.

Persze a megijesztett tátosnak volt hozzá esze, hogy hazáig meg se álljon!

Hanem azért mégis sikerült Laczinak — egyszer életében — a szarvas-lövés is.

Cserkészeten próbált szerencsét. Hogyan, hogyan nem történt, elég az hozzá, hogy ráhibázott egy 8-as bikára. A szép állat törött gerinccel a földre rogyott.

Az volt most az égető kérdés, hogyan szállitsa haza. A sebesült állat természetesen rugkapált, tőle kitelhetőleg, de azért a kocsis meg a nadrág-szijjak segélyével sikerült feltenni a kocsira.

Vigan döcögött haza Laczi, dacára összerongyolt ruhájának és égető sebeinek, melyeket a szarvas a csülkével és az agancsaival ütött rajta. Haza érve, első dolga volt természetesen a principálisnak a nagy eseményről referálni.

Intéző ur szarvast lőttem, — állit be hozzá. Erre kijön a szobából az intéző s szinte meghül ereiben a vadászvér, midőn a szekéren az élve beszállitott 12-est megpillantja.

Laczi az inkorrekt dolog tudatára ébresztve ugy elpárolgott mint a kámfor, — a szarvas pedig megkapta a kegyelem-lövést. (V. L.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kedni kezdtek. A vita hevében Bisztrián arculütötte Stancsecst; ez kocsijáról lekapta vasvilláját s keresztülszurta ellenfelét. Bisztrián a helyszinén kiszenvedett. Stancsecst a csendőrség átadta a dévai ügyészségnek.

Szétmarcangolt házaspár. Gömör község Kelemér nevü gyalopostását nem messze a községtől farkasok megtámadták és széttépték. Felesége estefelé férje elmaradásán aggódva, keresésére indult és ugyanott, hol a farkasok férjét széttépték, a vadak őt is megtámadták. Másnap reggelre már csak ruhájuk foszlányait és csizmájukat találták meg.

Szerkesztői üzenetek.

Granzer Jenő urnak, Sarval. Egy gyüjtő ivet már sorai vétele elött küldtünk, de látva, hogy tágabb körben szándékozik az eszmét terjeszteni, még egyet tettünk postára. **Huszka Pál** urnak, Alattyán. A beküldött hirdetés előző számunk zártakor érkezett s igy csak a mostaniba vehettük be. A uyilatkozat beküldését várjuk. **Catilina Sergius** urnak, Véza. Ha a zsebnaptárra csak a táblázatok végett van szüksége, ugy a mult évit feleáron, 1 kor. 50 fillérért átengedhetjük. Ujat 3 koronáért az Országos Erdészeti Egyesület (Budapest, V. Alkotmányutca 6) szdllit.

A kiadó hivatal postája.

Róna Lajos urnak, Znióváralja. A 46, 47 és 49 lapszámok teljesen elfogytak s igy azokat legnagyobb sajnálatunkra már nem küldhetjük. Kiváncsiak vagyunk, hogy a régi lakására küldött lapokat kinek kézbesitették. mert vissza egy sem érkezett. Nyilván az utódja vette át. Az Évkönyv I. évfolyamát 17-én ajánlva postára tettük; sziveskedjék azt ott másoknak is ajánlani. **Höffner Gyula** urnak. A. Schönborn. Az Évkönyv I. évfolyamát ugyanakkor keresztkötés alatt megküldtük. **Kincses Árpád** urnak, Sz. Cseh. Átvezettük az 1 kor. 10 fillért. **Hermán Ferenc** urnak, Csönödér. A cimváltozás bejelentését nem kaptuk meg. Most a lapokat pótlólag uj cimére elküldtük. **Polcsek Ferenc** urnak, Strimtura. A postát helyesbitettük. **Puha Vendel** urnak, Abrahámtelek. A beküldött 4 koronával julius 15-ig van előfizetve. **Miklai Pál** urnak, Deseda. A 2 koronát vettük. **Sticz László** urnak, Veszprém. Sajnáljuk, hagy éppen akkor szándékozik elhagyni, mikor a legnagyobb támogatásra lesz szükségünk. **Varga Ferenc** urnak, Lankóc Az Évkönyv I. évfolyamát ajánlva postára tettük. **Csitkovics Antal** urnak, O. Szilas. Az uj előfizető nevére a lapot az első számtól kezdve küldtük. **Bognár Ferenc** urnak, Gesztenyés. Az Évkönyv I. évfolyamát keresztkötés alatt megküldtük.

Hirdetések és pályázatok.

Erdészsegéd

irodai és külső, — de különösen az elöbbi szolgálatra kerestetik.

Évi javadalmazás: 720 korona készpénz, szabad lakás, tüzifa, az általa elejtett vadak után lődij és egy öltözet ruha.

Feltételek: Jártasság az irásbeli munkákban, a magyar és német nyelv tökéletesen birása szóban és irásban. Az erdészeti és vadászati szakban s kivált a nagyvad körüli teendőkben jártas nőtlen pályázók előnyben részesülnek.

A kétfélekép (magyarul és németül) kiállitandó pályázati kérvényekhez melléklendők: kimeritő életleirás az eddigi tevékenység feltüntetésével, szerzett elméleti és gyakorlati ismeretek bizonyitványai és arckép.

Diós-Jenő (u. p. Rétság. Nógrád megye).

Stölzel s. k.
főerdész.

Pályázat erdőőri állásra.

Esztergom vármegye területén, állami kezelésbe vett községi stb. erdőknél a közigazgatási erdészeti bizottság 1906. évi 1796. számu határozata folytán, egy járási erdőőri állás betöltésére pályázat hirdettetik.

Az erdőőr évi bére 700 korona lakbér 130 korona, tüzifaváltság 60 korona, utazási és irószer átalány 120 kor., összesen 1000 korona.

Pályázhatnak mindazok, ki magyar állampolgársággal birnak, feddhetetlen előéletüek, legalább 24 évesek, de 35 évesnél nem idősebbek, ép szellemi és testi erővel, különösen jó látó-, halló- és beszélő tehetséggel birnak és az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel letették. Mindezek hiteles okmányokkal igazolandók.

Sajátkezüleg irt, egykoronás bélyeggel ellátott kérvények 1907. évi február hó 28-áig a komáromi m. kir. állami erdőhivatalnál adandók be.

Későbben beérkező kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Komárom, 1907. évi január hó 9-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

VADÁSZ

fiatal, nős, lehetőleg kevés gyermekkel kerestetik. Erdőőri vagy vadőri, vizsga nem szükséges, de ha van, előnyt biztosit. Érdeklődők forduljanak az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez.

Élő vadak.

Foglyokat, fácányokat, nyulakat, őzeket, szarvasokat, dámvadat, uhukat kunyhóleshez, minden faju ragadozó emlősöket és madarakat, tyukokat, libákat diszfácányokat vásárol és erre vonatkozó ajánlatokat kér

Mayer Ede

élővad kiviteli üzlete.

Wiener-Neustadt (Austria) Schneeberggasse **Nr. 10.**

(Fiók vadkereskedés Magyarországon Savanyukut, Sopron megye). 18—52

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Január 31.** **5. szám.**

Atyai gondoskodás.

(Folytatás és vége.)

Ami véleményünk szerint az lett volna az Országos Erdészeti Egyesület részéről atyai gondoskodás, ha az erdőőrök gyermekei nevelésének segélyezésére a saját erejéből és jószántából létesitett volna, mondjuk azzal a 25000 koronával, melyet az erdőtisztek gyermekei nevelésének előmozditására szánt, egy ilyen számottevő alapot s akkor nem lett volna szavunk az ellen, hogy ha ennek az alapnak a növelésére felhasználta volna az általa meginditott lap jövedelmét. Igy azonban, a hogy ezt az alaplétesitést most megcselekedte, olybá tünik fel, mint a milyen lenne az az apa, a ki gyermekének azt mondaná, hogy: »Adj fiam pénzt, majd vásárolok neked érte ruhát«.

Az ilyen apát bizon senkinek sem jutna eszébe valami nagyon megdicsérni, de azért — ha ez minden hátsó gondolat nélkül történt — az Országos Erdészeti Egyesület tervét teljesen kárhoztatnunk nem szabad, mert ha ő maga nem is járul sokkal az erdőőrök gyermekeinek nevelését segélyező alaphoz, legalább kezébe veszi annak a kezelését s módot nyujt mindenkinek az alap növelésére.

Egy már megteremtett és kezdetén bár milyen kicsiny alapot ugyanis nagygyá növelni nem valami nagy mesterség és semmi különös boszorkányság sem kell hozzá, hanem elég egy kis igaz lelkesedés azok részéről, a kiknek érdekében áll az alap növelése.

Jól tudjuk azt, hogy a kicsiny patakokból támadnak a nagy folyók s ezek vize létesiti és növeszti a tengereket s éppen igy lehet apróceprő de sürü hozzájárulásokkal nagyra növelni az erdőőrök gyermeknevelési alapját is, hiszen erre nézve nézeteinket már számtalanszor kifejtettük lapunkban s azt, hogy az eszmét legelső izben mi penditettük meg, nem engedjük magunknak elvitatni.

Lapunk tisztelt olvasói elött ismeretes lesz, hogy az elmult év folyamán megpenditettük egy az erdészeti és vadászai altiszti személyzet gyermekei részére létesitendő nagyobb szabásu Internátus eszméjét s lapunk szerkesztője ennek érdekében nagyobb tanulmányokat is tett és ezekről egy füzetet szándékozott kiadni, mely nem csak az eszme terjesztésére lett volna hivatva, hanem annak tiszta jövedelméből tekintélyes részt az internátus alapjának megvetésére szánt és mi lett az eredmény? Lapunk sok száz, talán ezernyi olvasói közül összesen négyen tették magukévá az eszmét s készeknek nyilatkoztak az ügyet pártolni és a nemes célt némi csekély áldozattal előmozditani, mig a többiek, kik tudomást vettek a dologról, még a fülük hegyét sem mozditották meg, hanem mint a csiga a házába, olyanképen huzódtak visszak a rideg közöny burkába.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Nyilvánvaló ebből, hogy az itt előbb vázolt tervével az Országos Erdészeti Egyesület is teljes kudarcot fog vallani abban az esetben, ha az erdőőrök gyermekei nevelésének segélyalapját tisztán csak arra a tiszta jövedelemlmre alapitja, melyet a szárnyai alatt megjelenő »Az Erdő« cimü lap hajtani fog, mert ugy látszik, hogy az erdészeti és vadászati altiszti személyzetet ma már nem az eszmék, hanem csak a látható tények lelkesitik.

Ez az állitás kissé merésznek látszik lenni ugyan, de ki tagadhatná, hogy ha nem is általánosságban, legalább a nagyobb részre vonatkoztatva kétséget kizárólag létjogosultsággal bir.

Az erdészeti és vadászati altiszteknek egyik, nevezetesen az a része, mely az állásához illő intelligenciával rendelkezik, elégedetlen a maga sorsával egyrészt annak mostoha volta miatt, másrészt meg azért, mert sem polgártársai, sem elüljárói részéről nem részesül abban a megbecsülésben, melyre ugy állásánál, terhes és felelősségteljes és a közérdek előmozditását célzó hivatásánál, valamint megfelelő müveltségi fokánál fogva joggal igényt tarthat. A suszter, szabó inasból felszabadult legényt a mestere, ki addig csak lábszijjal és röffel érintkezett vele, megembereli, megbecsüli, de megadja neki a tisztességet minden más polgártársa is; urrá lesz alig pelyhedző állal, 17—18 éves korában, mig a terhes szolgálatát évtizedeken át hüséggel viselő, abban megőszült erdőőr vagy főerdőőr öreg napjaiban is csak »hallja maga«, »János«, legjobb esetben vezetéknevén »Nagy« vagy »Kis« vagy nem tudjuk miféle néven lesz szólitva, mintha az illetők attól félnének, hogy eltörik a nyelvök, ha a megszólitásánál az »ur« szócskát is alkalmaznák, melyet pedig készséggel használnak a nekik mértéket vevő suszterlegénynyel szemben.

Ruházat dolgában nem engedik meg nekik, hogy a velük egy minőségben szolgáló más ágazatbeliekkel egyenlően ruházkodjanak s ennél némi csint is kifejtsenek, hanem kényszeritik a már régen elavult, ósdi szabályrendelet pontos betartására.

Csekélységek ezek, mind az emberi hiuság folyományai, de létezésüket tagadni nem lehet s ha már csakugyan olyan csekélységek, kérdezzük, hogy miért ne lehetne azokat megadni s ez által százakat, sőt ezreket, ha nem is teljesen, de legalább részben elégedetté tenni.

Ezeket kellene az Országos Erdészeti Egyesületnek, mint olyan hatalmas és befolyásos testületnek felkarolni és az erdészeti altiszti személyzet részére kivivni, mert ma már az ember nem csak kenyeret, de jogot is kiván attól, a ki viszont tőle kötelességének hü és buzgó teljesitését követeli.

Addig, mig ezeket a csekélységeket és ehhez hasonlókat meg nem kapják, nehezen fognak mostani fásultságukból kivetközni s hidegen hagyják őket a nemesebb eszmék is.

Az erdészeti és vadászati altiszti személy-

TÁRCZA.

Digán Péter.

Az egész falu odáig volt már, hisz mégis sok, a mit elkövet az a fekete konda. Ha igy megy, egy pár hét alatt, mire le lehetne törni a málét, nem marad belőle egyéb a csutkánál.

A kerülők mindennap hangosabban hirdették, hogy most itt járt a vaddisznó, most meg amott. A biró minden nap dühösebben kergette ki őket, mert nem tudott a bajon segiteni. Az agyarasoknak bizony nem lehetett kidoboltatni a tilalmat, azok a maguk gyomra szerint intézkedtek a falubeliek termése tárgyában.

Még növelte a zavart, hogy nem volt a faluban Digán Péteren kivül puskás ember, mert épp az időtájt hozták be a vadászati és a fegyveradót, a mitől ugy megijedt a legtöbb lesi-puskás, hogy ki eladta, ki összetörte rozoga fegyverét, mely után csakugyan nem lett volna érdemes két forintokat fizetni évenkint.

Később, mikor kinyilt a megijedt emberek szeme s látták, hogy 'iszen ez is csak olyan törvény, mint a többi, arra való, hogy kijátsza az önállóbb felfogásu polgár: ők is visszavasárolgatták az öldöklő szerszámokat s ha már uj puskát vettek, hát nem volt elég nekik a régi disznóláb, hanem átpártoltak a hátultöltőhöz, a mit könnyü szétszedni, a szekérkasba széna közé dugni, hogy meg ne lássa a csendőr meg a finánc. De egyelőre, mondom csakugyan nem volt puskája másnak, mint a gazdag Digánnak, a ki miatt kényelmesen megvénülhettek a nyulak és a rókák, a biz' nem avatkozott a dolgukba.

Hanem most az egyszer mégis kijöve a sodrából. A nép nem hagyott neki békét, hogy menjen már és lövöldözze össze a kártevő kondát. Elhitették vele, hogy ha csak egyszer elsüti is a puskáját, leg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zetnek másik és sajnos, nagyobb része a müveltségnek olyan alacsony fokán áll, hogy a nemesebb eszmék iránt teljesen érzéketlen. Jó sorsa többet juthatott neki, mint a mennyit képzettségénél fogva megérdemelt s igy azzal teljesen meg is van elégedve. Magasabbra vágyni sem nem tud, sem nem akar.

Az atyai gondoskodásnak tehát egészen más alapokra kellene fektetve lennie s kiterjeszkednie nem csak arra, hogy az erdészeti és vadászati altiszti személyzet megkapja az ő fekete kenyerét, hanem arra is, hogy emberi jogai nem csak megadassanak, de azután mindenki által tiszteletben is tartassanak.

Szervezkedjük!

Az Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Egyesület megalapitását célzó mozgalom mind nagyobb hullámokat kezd vetni s immár az ország minden vidékéről érkeznek a belépésre vonatkozó nyilatkozatok, ezek közül számos buzditó és lelkesitő sorok kiséretében.

Utóbbiak közé tartozik az alábbi is, melyet kiváló érdekessége miatt kötelességünknek tartjuk közölni.

A kérdéses közlemény a következő:

Negyvenkilenc!

Jeles szám ez hazánk történetében, ha visszagondolunk az 58 év előttire és örökke emlékezetes marad, mert ekkor érte gyászos végét szabadságharcunk, de hivatva van ez jeles számmá válni az erdészeti és vadászati altisztek életében, mert lapunk, az Erdészeti Ujság mult évi folyamának 49-ik száma volt az, melyben elhangzott a riadó, mely tettre hiv és szervezkedésre szólit mindnyájunkat.

A riadó elhangzott s elterjedt széles e hazában s most csak az van hátra, hogy azt ne csak meghallja, de kövesse is minden egyes kartárs, mint a hogy a 48—49-iki riadókat követte az egész haza népe. Azt mondom én is, hogy »Talpra, kartársak, itt az idő, most vagy soha!«

Itt nincs mit gondolkozni és tétovázni, hanem minden egyes kartárs siessen a kitüzött lobogó alá, Igyekezzünk mindnyájan mielőbb eljutni a szervezkedés terére, melyen — bizon elég szégyen — a kubikosok is már régen megelőztek.

A szervezkedés mozgalmától nem szabad távol maradni egyetlen egy kartársnak sem, hanem valamennyiünknek oda kell állani a csatasorba, hogy kivivhassuk magunknak azokat a jogokat, melyek terhes és felelősségteljes szolgálatunkból kifolyólag méltán megilletnek.

Ne mondja azt senki, hogy hiszen ő ugy sem fogja élvezhetni az alakitandó egyesület gyümölcseit, hasonlatossá válván ez által ahhoz, ki csak azért nem akar gyümölcsfát ültetni, mert annak termése csak a későbbi nemzedéké lesz.

Mi nem a mai napnak, de a távoli jövőnek is a javát akarjuk előmozditani.

Az alakitandó egyesület programmjának tiz pontját egyébként még a következőkkel vélném kibőviteni:

11. Ugy az erdőtörvény 17 §-a alá tartozó, valamint bármely más magán erdőbirtoknál csak az legyen alkalmazható, ki a törvény 37 §-ában megszabott szakképzettséggel bir.

---

alább féltucat vaddisznó marad ott, mert ugy járják a málét, mint a veréb. A kerülők mindennap elmentek ő hozzá is és vitték neki a Jób-hirt hogy tegnap már a Kristya szomszéd földjén volt a sor, ma bizonyosan a Digán Péter csinkatinjában fog dőzsölni a beste fajzat.

Digán Péteren végig futott a hideg erre a szóra. Most már ugy tetszett neki, hogy a saját lelke mélyén is megszólalt a harci riadó. Borzasztó poltronságnak tünt volna fel előtte, ha még most is vonakodik vala rendelt csinálni ebben a rendetlenségben.

Nem szólt semmit, csak megcsóválta a fejét, de a terv már készen volt agyában. Már elhatározta, hogy a mint bealkonyodik, olyat tesz, a mire emlékezni fognak az unokák is. A kerülők dühösen mentek el tőle, kivált az egyik, a ki már százszor kérte, hogy adja oda neki kölcsön a puskáját, majd ő ellátja a bestiákat; de Digán Péter hallani se akart az efféléről; azt tartván maga is, hogy asszonyt, puskát, lovat soha sem szabad másra bizni.

Mikor azután lement a nap s a vörös sugarak befestették az erdővel boritott domblánc gerincét: Digán nyakába keritette hosszabbik subáját, s a kertjén keresztül kilopózott a faluból a kukoricaföldre.

Nem valami nagy utat kellett tennie. A szép zsenge csövekkel megrakott máléföld alig egy kis félórányira volt a falutól, éppen az erdő szélén. Ha a reten végigment s a patakon átgázolt, már hallotta a kövér, zöld tengerilevelek susogását a mint egymáshoz surlódtak a feltámadó, meg ujra elülő szélben.

Az ő földje kürülbelül a közepén volt a zabbal váltakozó tengeri-tabláknak. A falu felé eső oldalon egy pár kökénybokor ölelkezett össze, természetes buvóhelyet kinálva a bátor vadásznak. Digán felnézett az égre s a holdjárásból megállapitotta, hogy lesz már vagy kilenc óra. Behuzódott a kökény közé s megtöltötte szépen a puskáját.

A ki nem szokott az ilyen éjszakai egyedülléthez, kint a mezőn, az erdőszélén, a hol mindenféle különös hang, nappal sohasem hallható rikkantás,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

12. A kincstáriaknál a 10—10 éves nyugdij ciklusok eltörlésére és a nyugdijjogosultságnak az erdőtisztekéhez hasonlóvá tételére kell törekedni.

13. Az erdészeti és vadászati altisztek szolgálatadóik által és azok költségén időközönkint tanulmány utra küldessenek, hogy tudásuk fejlesztésére mód nyujtassék. Az egyesület — ha megizmosodott — maga is karolja fel a tanulmányutakat s ilyenekre tagjait küldje ki.

Az utóbbi pont egyébként a szolgálatadóra is előnyös, mert ha alkalmazottja okul, ezt az ő javára értékesiti.

Föl tehát önzetlen ambicióval az ügy érdekében!

Egy előfizető.

Azt hisszük, hogy ezek a lelkesitő szavak nem fogják hatásnkat téveszteni.

Ujabban a következők küldték be a belépésre vonatkozó nyilatkozatukat:

15. Nagy Károly
16. Bőczén Lajos
17. Kovács Mihály
18. Vass József
19. Fischl Péter
20. Lakatos János
21. Gardiás János
22. Fodor József
23. Komáromi Mátyás
24. Buváry Ferenc
25. Bolcsó András
26. Dániel Rupert
27. Fartek Ferenc
28. Divéky József
29. Klespitz János
30. Süle Péter
31. Tihanyi József
32. Hegyi Gyula
33. Kolonics Szilárd
34. Tarnai Miklós
35. Tyirka Demeter.

Ajánlatos lenne, ha a jelentkezők közül azok, kik még lapunknak nem előfizetői, azt megrendelnék, hogy igy módjuk legyen a szervezkedés terjedését figyelemmel kisérni.

Vadászati dolgok.

Január a vadászatban.

A fogolyvadászatnak is vége van. E hó elsejével nem szabad reájuk vadászni. Szomoru látványt nyujt a szép fehér takaró. Az országban mindenfelé félméteres hó boritja a szántóföldeket, réteket, erdőket, szinte megdermed a vadászember szive a félelmetes látványtól. Az igazi vadászt nagy aggodalmak töltik el, mert a kis vadnak, de különösen a legkedvesebb madarainknak legnagyobb ellensége a hó. Ilyenkor pusztul ki néha az utolsó fogoly is némely területen. Méltán szoronghat az igaz vadász szive a szeretett vadért, de ha végigszaladunk az országban. vajjon az aggadalmon kivül találunk-e mást?

A vasuti töltésekről, a kocsiutakról csak az utólsó pillanatban repülnek el az agyongyötrött, agyonéhezett kedvenc madarak, melyek az egész idény alatt olyan sok őrömet okoztak.

Nem szabad most már a foglyokra vadászni, nem is törődik szegényekkel senki, nem kapnak a részvéten kivül semmit, nincsen buvóhely, nincsen etető-hely az országban ugyszólván sehol. Száz terület közül tiz területen ha gondozzák a foglyokat, igy pedig el kell pusztulniok és évek kellenek, a mig ismét benépesedik a terület.

---

zugás, sóhajtás riadoz, ijesztget: az nem is tudja felfogni, hogy micsoda átalakulásban van része ilyenkor még a hibátlan bátor idegzetnek is. A levegőben valami fojtó, aggasztó van: a szénsav, a mit a növényzet kilehel, lidércnyomásként nehezedik a szivre; a fölöttünk elcsapódó denevért kisértetnek nézzük, az erdei bagoly sirását gyilkos kezek közt haldokló ember segélyhivásának gondoljuk.

Digán Péter előtt ugyan nem volt uj dolog az ilyesmi, de azért még sem egészen jól érezte magát. Neki meg az volt most a baja, hogy e pillanatban nagyon is veszélyes embernek érezte magát ezzel a töltött puskával, s egyszersmind nyilvánvalóvá kezdett előtte válni, hogy komoly ok adta kezébe a halálthozó szerszámot.

Hogy is lesz az, majd ha a disznók jönnek?... Megvárja, mig egy csomóban lesz valamennyi; bizonyosan ott jönnek le azon a tisztáson, a hol a vadlóhere kiverte magát. Egy kicsit messze van, de annál jobb, annál széjjelebb szóródik a posta, a mivel a puskája töltve. Igy fog célozni majd, ni!... Igy huzza meg a ravaszt, ni!

Iszonyu dörgés rázta meg a levegőt; Digán Péter kis hija volt, hogy hanyatt nem vágódott. A boldogtalan felhuzott kakassal próbálgatta a puskáját s persze, mikor megrántotta a ravaszt, elsült.

Egy darabig nem is tudott ijedtéből magához térni, de lassankint mégis feleszmélt s izgatottan megtöltötte ujra a puskáját.

Ilyen baleset után valamire való vadászember kétségbeesett volna; hisz erre az ágyuzásra minden reménynek fuccsba kellett menni a mai éjszakán. De Digán Péter nem volt vadászember s azért szent Hubert is kivételt tett vele, nem vette komolyan élhetetlenségét.

Alig állott a kökénybokorban egy kis óra hosszat, nagy fujást, maszatolást hallott az erdőből.

Ahán! ez a disznó!

Nem mondom, hogy okvetlenül meg szokás ijedni az ilyen hangok hallatára, de azt is tapasztaltam,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A nagy hó most nemcsak a szalmakazlakhoz, hanem az udvarokba is bekergeti a szegény éhezőket. Pedig mindenütt mi az osztályrészük? Mindnyájan tudjuk, hogy pusztulás. Ezer ellensége van a mi hasznos vadunknak: A legkisebb parasztgyerektől kezdve a legöregebbig, mind-mind pusztitja, a hol éri, a fészektől kezdve egész a nagy hóig, a mikor nagyon könnyen bánhatnak el velök. Most mutassa meg a vadász, hogy igazán vadász, most, a mikor némi szolgálatot tehet annak a kedves vadnak a mely neki sok örömet szerez. Most vegye védelmébe, oltalmába, most tegyen érette valamit, egy csekélyke fáradsággal és költséggel sok kedves madarat menthet meg a sok gonosz ellenségtől, az éhinségtől.

Etető helyeket kell készitenì. Leirom röviden, hogy miképpen. Egy méter széles, két méter hosszu létrákat készitünk, az egyik fogát az egyik oldalra, a másikat a másikra szegezzük. A fogak egymástól 8—10 centiméter távolságra legyenek, csak olyan távolságra, hogy egy fogoly beférjen. A létrákat összeállitjuk, négy létra képezzen egy ketrecet, a tetején még egy rudat vagy kettőt is keresztbe fektetünk, ezeken át pedig kóró kévéket helyezünk el, dróttal az egészet összekötözzük, a havat elkotorjuk az etető alól, polyvát hintünk, a polyvába pedig kölest vagy rostaaljat hintünk. Igy elkészül az etető és az óvó hely. Az igy gondozott területen sem a hideg, sem az éhség, sem a ragadozók nem pusztitják el a foglyokat, de vigyázni kell az orvvadászokra, mert ezek kegyetlenek s ha egy lövésre 8—10 darabot lelőhetnek, nem sajnálják a lövést.

Nagy boldogság, nagy öröm az igaz vadásznak, ha már lépésnyiről látja a kényszerüségtől megszelidült kedves madarait az etető-helyen, de sokkal szebb érzés, ha tudjuk, hogy vadász mivoltunkat igazán töltjük be. Nincsen szebb, mint mikor a vadász az ő kedves vadját gyámolitja, óvja, becézgeti. A ki ezt át tudja érezni, a ki ezt próbálja, nemcsak önmagának szerez örömet, nagy, igaz örömet, de az észszerüen is jár el, mert a csekély költséget visszakapja sokszoros kamattal a jövő szaporulatban.

A vadásznak nemes törekvése, hogy a vadat kimélje s védje s most pedig igazán rászorult minden vad a kiméletre s védelemre!

De nemcsak a foglyokat, hanem mindenféle más vadat is kimélni és gondozni kell. A fácánok alig mernek lerepülni a felgalyazó-helyről, járni alig birnak a nagy hóban. Nem elég csak az etetők alatt hinteni nekik, hanem a cserkészutakat el kell tisztogatni, hogy lehetőleg tiszta helyen futhassanak az etetőkhöz. Most jobban kell őket etetni, mert a mély hó alól nehezen vagy sehogy se tudják élelmüket megszerezni.

Ott, a hol fővad-tenyésztéssel foglalkoznak, ugyis megtesznek mindent e nemes vad jólétéért, mert a jövő szezónban csak igy lehet hatalmas fejdiszre számitani.

Az őzek szenvednek legtöbbet. Hegyes kis körmeik földig sülyednek alá a hóban s ha a hólepel teteje meg talál fagyni, hihetetlen mennyiségben pusztulnak el szegények. Ezeknek etető helyet kell készitenì, végetlen óvatosan kell bánni velők, óvakodni kell megzavarásuktól.

Vaddisznókat most könnyen lehet hatalmunkba keriteni. Rövid lábaikkal nem tudják a nagy havat meggázolni, de ott, a hol egész konda verődik össze és egy jókora kört legázoltak, ott az egész állományt össze lehet lőni. A ki a disznóállományt ki akarja pusztitani, az célját ekkora hónál elérheti.

Nemcsak a hasznos vadat lehet most könnyen hatalmunkba keriteni, hanem a ragadozókat is. Mérgezés, csapó vasak most mind kitünő szolgálatot nyujtanak, a területeket most jól meg lehet tisztitani a kártékonyaktól. A hótakaró igazán irott könyv, csak tudjon abból

---

hogy a kocapuskások ritkán állják ki láz nélkül az effajta szituációt. Van is abban valami lélekzetet visszafojtó, mikor az éjszak csöndjében egyszer csak elkezd recsegni-ropogni a vágás é hallani, hogy mint töredezik össze a fiatal cserje a rátipró, nekidörgölődő nagy állat utjában. Egyszer-máskor nagyot fuj bent a sürüségben, azután jó soká hallgatózik; ha gombát talál, azt csámcsogva megcsemegézi, azután indul megint ki, a szélek felé, a merre a málé zsenge csövei csalogatják.

Digán Péter megint megcsóválta a fejét majd kiugrott a szeme, ugy meresztett a nagy szuszogás irányába.

A mozgás nesze jóval közelebbről hallatszott már, s tisztán ki lehetett venni, hogyan pattog a tengeri szár, melyet a disznó lépten-nyomon letört. Vajjon az-e ez, a melyik az imént még az erdőben maszatolt, vagy talán a konda egy másik agyaros tagja, a melyik ki tudja, mely irányból lopta be magát a tegeribe?

A máléból éles sivitás hangzott ki, ott már verekedtek a kanok. Ráakadtak egymásra s az öreg hirtelenében hasitott egyet a fiatalabbon.

Digának összeszorult a torka s a mennyire lehetett, jól bevonult a kökénybakor közé. Nagyon alkalmatlan volt neki a puska, leeresztette hát a kakast s behuzta fegyvert a hosszu suba alá. Egyáltalában bántani kezdte már, hogy fegyver van nála, a mi gátolja a szabadabb mozgásban.

Egyre meresztette a szemét, addig-addig, mig a nagy káprázattól azután éppen semmit se látott. Igy megvakulva, még borzasztóbbnak tünt fel előtte a diszőók agyarkodása, röfögése. A tájék mintha összefolyt volna, csak egy fekete, rezgő mezőség táncolt előtte. Ebből a sötét purgatoriumból pedig egyre hallatszott az elkárhozott lelkek jajgatása.

Digán némely pillanatban már közel volt ahhoz, hogy ő maga is versenyt jajgasson a siránkozókkal; egyre jobban vacogott a foga s ki tudja, miféle nagy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a vadász olvasni és az olvasottakat nemes célra forditva, üldözze az ellenséget, óvja, ápolja a hasznosat.

Mostanában mindenféle ellenségre kettőzött, sőt tizszeres éberséggel vigyázzunk. Kutyákra, orvvadászokra nagyon kell ügyelnünk, mert a vadak éhhalála mellett ezek az ellenségek is hihetetlen kárt okoznak.

A rókákat, görényeket, nyesteket ügyes, óvatos kitartó nyomozás mellett eredményesen lehet pusztiani.

Minél zimankósabb az idő, annál jobban fel kell használni a rókák ama tulajdonságát, hogy ilyenkor odujukba huzódnak. Be kell őket füstölni, hadd pusztuljanak ki.

A vad védelme, óvása legyen legfontosabb feladatunk, igy számithatunk a jövőben jó mulatságra.

Fónagy József.

Hasznos tudnivalók.

Hogyan kell fejni. A fejésnél a fő, hogy a tej az utolsó cseppig ki legyen fejve. Nemcsak azért kell ezt tenni, mivel hogy igy több tejet nyerhetünk, ámbár mindenesetre ezért is; de legfőképp azért, mert, ha a tej bentmarad a tőgyben, a tejmirigyek elválasztási képessége hovatovább csökken; sőt beállhat a tőgynek gyuladása is. Ha a tőgy beteg, nem fog rendesen müködni. Betegség folytán a tőgynek egyikmásik részlete örökre is elveszthetí müködési képességét. A tőgy lobosodásának jele, hogy a tőgy kemény, dagadt, vörös, minden részletén fájdalmas, ugy hogy az állat rendesen állani nem képes, hanem szétterpeszti lábait, hogy a combok ne érintsék a tőgyet. Gyógyitására lehet olaj-, 2% kámfor- és 5% sáfrány-keveréket használni, melylyel a tőgy szükség szerint kenendő. A tőgyben levő tejet teljesen ki kell fejni, nehogy bentmaradásával izgassa a tőgyet, A tőgy puhitására gőzöléseket is szokták alkalmazni. Ha egyikmásik csecsbimbón nem jönne tej, akkor el van dugulva; a tejkivezető csatornába óvatosan hurt vagy kötőtüt dugva, az akadály megszüntethető. Tőgylobot nemcsak a tejnek bentmaradása okozhat, hanem hülés, léghuzam, döfés, ütés, vagy gyenge borju is, ha az anyaállatot kiszopni nem tudja. Minden oly okot tehát, mely tőgygyuladást okozhat, óvatosan igyekezzünk elkerülni.

A fák fenésedése. A fenésedésnek oka lehet a téli fagy is, mely téli napos időben keletkezhetik, különösen ha nedves a talaj. A fa kérge télen a déli napos oldalon felmelegedvén, helyi nedvkeringés áll be; éjjelre a nedvkeringésben levő kéreg rész megfagy és megfeketedik; ez a feketésedés körüléri a fa derekát és a ha folt egyik vége elérte a másikat, akkor a fának el kell pusztulnia.

Csüdsömör. Sáros, havas uton ha sokat jár a ló, különösen a hátsó végtagokon a csüdsömör keletkezhet. Létrejöhet ez a tisztátlanul tartás és fertőzésköveikeztében is. Az e bajban szenvedő ló csüdjének hátulja megdagad, ez a mozgásban az állatot akadályozza, s annak fájdalmat okoz, mi nem egyszer sántitásban nyilvánul. Pár nap alatt a daganat gennyedni kezd. A baj orvoslása abból áll, hogy a dagadt gennyedző részt tisztán és szárazon kell tartani, mely alatt a csüdsömör hamar gyógyul, azaz helyén var, majd uj felhám képződik. Vizzel mosni a csüdsömört nem szabad, mert ez csak hosszabbitja, veszedelmesebbé teszi a bajt s orvosi gyógykezelés mellett is hosszan eltart és a esüdtáj is vastag maradhat, előidézvén az ugynevezett »elefántlábat«, felborzolt szőr mellett a »sündisznó-lábat«. Ha azonban nagyon hosszan tart, lehuzódhatik a nyirhez s nyirrothadást idézhet elő.

---

baj éri, ha valami mentő gondolatot nem ad neki az isten az utolsó percben.

A mily csendben csak tudta, lerakta a puskáját a füre, a subáját meg reáboritotta s igy megszabadulva a sok hiábavaló cókmóktól, négykézláb, nagy óvatossággal megkezdte a visszavonulást.

Mondhatatlan aggodalmak közt csuszott végig a réten, folyvást rettegve, hogy az agyarkodó kanok észreveszik; de mikor azt hitte, hogy immár lehet bizalma a lábszárában; felugyrott és ugy neki iramodott, hogy majd kitörte a nyakát, mikor a patakon áteset.

Másnap déltájban csakugyan jelentette neki a kerülő:

— No lám, megmondtam ugy-e, hogy megeszi a máléját a disznó?! . . .

Digán Petru ümmögött és csóválta a fejét.

— Persze megeszi, ha ihes szegin! — mondta megadással a saját ékes dialektusán.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szikes talajra való fanemek. A szikes, tehát nem tiszta sziktalajon a következő sorrendben ajánlható az egyes fanemek elültetése. Az időnként vizállásos, gyékénnyel benőtt feneket rudas füzfadudványokkal, égerrel s főképp kőrissel ültethetjük be, mig az emelkedettebb gyepes szikest vadkörtével (nemes is lehet), szillel, fehér nyárral és tölgygyel fásitjuk, ez utóbbinak a legjobb, a vadkörtének, vadalmának a legrosszabb helyeket válogatva ki, a két talajféleség között a szil és fehér nyár foglalhat helyet.

Cser mint épületi fa. Nagyon helyesen teszi, aki a tölgyfával takarékoskodik ott, hol az más fanemmel is pótolható. Még az edőben dusan boritott

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vidékeken is oly nagy árra szökött a tölgyfa, hogy a helyi fogyasztás épületfaszükségletét nagyobb mennyiségben a cserfából fedezi, mely eddig majd kizárólag tüzifának becsültetett. De meg is felel száraz helyen rendeltetésének, sőt a lóistálók hidlását előszeretettel régtől fogva cserfapadlókból csinálják. A slipperek közé is már sok cserfát csempésznek s csodálkozva veszik észre aztán, hogy némely talpfa 2–3 esztendő mulva egészen elkorhad s mivel meg nem tudják különböztetni a tölgytől, az okot könnyen abban keresik, hogy nem a helyes időben lett vágva. Az idő viszontagságainak kitéve, a cser helyét meg nem állja. Száraz fedél alatt gerendának, szarunak és ducnak is bizton felhasználható. A fát legjobb télen dönteni, novembertől februáriusig, nem mintha a nyári fa is nem volna eléggé tartós, de a tenyészanyag nedvkeringés idején jobban felhalmozódván, a rovarok jobban felkeresik s rongálják a fát. E rongálás azonban főképpen csak a külső fehér fára, ugynevezett szijácsra szoritkozik, mely azért célszerüen lefaragandó.

Ablaküveg izzadását meg lehet akadályozni ugy, hogy az üvegtáblákat a szoba felé néző részükön, glycerinnel vékonyan bekenjük. A glycerin t. i. a szoba levegőjének vizgőzeit magába veszi s azokat összegyülni és lecsorogni egyideig nem hagyja. Ha már vizzel telitve van a glycerin, ugy letörlendő az üvegtábla s ujra bevonandó glycerinnel. Egy másik eljárás abban all, hogy az ablak közé lapos csészében klórmeszet helyezünk el. E mész tudvalevőleg nagymértékben képes vizpárákat felvenni s ekként az ablak izzadását megakadályozni. Háromnaponkint az átázott klórmeszet el kell távolitani s frissel pótolni. Kiszáradás után a már használt klórmész e célra ismét igénybe vehető. Aki a klórszagot, mely esetleg a szobába hatolhat, nem birja elviselni, az az előbbi módon járhat el.

HIREK.

Előnyomott utalványlapokat csatolunk mai lapunkhoz mindazoknál, kiknek előfizetese már régebben lejárt és annak megujitásáról nem gondoskodtak, valamint olyanoknál kiknek előfizetése folyó hó végével, illetve február 15-én jár le, kérve az illetőket, hogy ezek segélyével az előfizetéseket legkésőbb folyó évi február hó közepéig beküldeni sziveskedjenek.

Szerencsétlenül járt végrehajtó. Kassáról jelentik: Havas Oszkár dr. zsadányi ügyvéd Ilykevics Irén zsadányi járásbirósági végrehajtóval Szkáros községbe ment egy ingatlanárverésre. Hazafelé jövet Zsadány község határában a lovak megbokrosodtak egy hógörgetegtől, ugy, hogy sem a kocsihajtásban ügyes Havas ügyvéd, sem a kocsis nem tudták a lovakat visszatartani, melyek a szánt nagy sebességel vitték egy dombnak. A szán itt fölborult s mind a három bennülő a szán alá került. Havas és a kocsis néhány méternyire azután kikerültek a szán alól, de Ilykovics Irén végrehajtót a megbokrosodott lovak a szánnal Zsadány községen keresztül egész Csány község határáig vonszolták. Itt a szánnal rohanó lovakat elfogták. Ilykovics Irén végrehajtót teljesen összeroncsolt testtel holtan huzták ki a szán alól.

Játék fegyverrel. Debrecenből jelentik: Draveczky Sándor hajdunánási földbirtokos tizenhat esztendős fia, László a revolverrel játszadozott, miközben a fegyver elsült s a golyó megölte a fiu nőtéstvérét, Juliskát.

Lépfene. Szegedről jelentik, hogy Nacsa József szegedi kefegyári munkás lépfenében meghalt, mig két munkás életveszélyesen megbetegedett. Konstatálták, hogy a munkások lépfenés állatok szőrétől kapták a bajt. A főkapitány a Stieglitz-féle kefegyárat azonnal bezáratta, az üzemet beszüntette és elrendelte a lépfenés anyagok megvizsgálását. A gyár munkásait egyenként megvizsgálva orvosi ellenőrzés alá vették.

Kettős rablógyilkosság. Dunaszerdahelyről irják: Borzalmas büntény történt a pozsonymegyei Vásárut községben. Január 20-án, vasárnap délelőtt tiz óra tájban istentiszteletre ment Orbán Móric hentes és sertéskereskedő; vele ment a családja is. Csak felesége és tiz éves leánykája maradtak otthon. A midőn tizenegy óra után a férj a többi gyermekkel a templomból hazatért, rémes látvány tárult szemük elé. Orbánné és leánykája vérükben eszméletlenül feküdtek az udvari szobában. Az asszony délben, a leányka pedig estefelé meghalt. A szekrény fiókjából 400 kor. ezüstpénz hiányzott, de a kissé eldugottabb helyen levő pénztárca, melyben 1500 korona papirospénz volt, értintetlenül maradt. Ámbár a dunaszerdahelyi főszolgabiró már délután kiszállt a községbe és másnap Denk Tivadar vizsgálóbiró is megjelent, mindeddig nem sikerült kikutatni a rablógyilkost. Megállapitották, hogy féltizenegy óra tájban a leányka még az utcán csuszkált, s a mikor valamivel később egy cigány gyermek be akart menni Orbánék házába, hogy zsirt vegyen, zárva találta a kaput. A boncolás szerint az áldozatok halálát baltaütések okozták. A szobában találtak is egy baltát vérnyomokkal, a melyet Orbán Móric a magáénak mond. Egyébként semmi néven nevezendő nyom, mely a tettes kézrekeritésére vezethetne, nincs.

A sötétség hatalma. Glucsics Iljinov orosz paraszt folytonosan torzsalkodásnan élt fiával. Végre megunta s a falusi javasasszonyhoz ment tanácsért. Ez azt mondta neki, hogy a fiával oly vizet ittasson melyben emberi holttest tekszik, akkor a fiu nem fog többé veszekedni vele. Glucsics elment a temetőbe, fölásta egy nemrég eltemetett gyermeknek a holttestét, otthon beledobta az udvarán levő kutba, s egy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hónapon keresztül ebből ivott a mit sem gyanitó fiu. A hulla végre fölkerült a viz szinére s kitudódott az egész dolog. A parasztot letartóztatták, miután bevallotta a bünét.

Borzalmas lelet. Londonban a Szent Pál állomáson egy bádógládát fölnyitotak, hogy tartalmát majd elárvereztetik, mert már tizenöt hónapja hevert a raktárban, mint gazdátlan jószág. A ládában két kis gyermeknek a holtteste volt az oszlásnak oly előrehaladt stádiumában, hogy sem a nemüket, sem a halál okát nem lehetett földeritenni.

Lövőgyakorlat husz fokos hidegben. Kőszegről jelentik, hogy az ott állomásozó honvédszázadot e hét elején husz fokos hidegben lövőgyakorlatra rendelték ki. Több honvédnek füle, keze, lába megfagyott. A vezérlő századosnak szintén a kezén, lábán történt baj a nagy hideg folytán.

A kiadó hivatal postája.

Szép Károly urnak, Pozsony-Püspöki. **Somossy Ferenc** urnak, Temesvár-Gyárváros. **Fodor József** urnak, Frsztena. **Szákovits Imre** urnak, Karakó. **Zecha Jenő** urnak, Diós-Jenő. Leveleik vétele után azonnal válaszoltunk az azokban feltett kérdésre. **Buváry Ferenc** urnak, Vadászlak. A beküldött madár már ki van tömve. de elküldés előtt még száradnia kell. A legközelebbi napokban postára lesz téve.

Szerkesztői üzenetek.

Grellneth Ferenc urnak, Bisztricsény. A lapot az évfolyam kezdetétől küldtük, hogy igy meg legyen a teljes évfolyama. **Fischl Péter** urnak, Borostyánkő. A 4 korona beérkezett. **Máthé Mózes** urnak. Bányabükk. Folyó évi november végeig van előfizetve. **Grellneth János** urnak, K. Dumbrava. A küldeményt most is köszönettel vettük. **Szücs Miklós** urnak, Szaplonca. A lap rendetlen érkezésének csak az ottani posta lehet az oka, sziveskedjék ott intézkedni. A két számot igyekezni fogunk utánküldeni. **Czifra Ferenc** urnak. Vakonya. A 4 darab Évkönyvet megküldtük. Köszönet a rendelésért. **Bardiovszky János** urnak, Kis-Koszmály Sziveskedjék a nyilatkozatot kitöltve beküldeni. Az 1 K 10 fillért átszámitjuk. **Bolcsó András** urnak, N. Bátony. A 4 koronát köszönettel vettük.

Hirdetések és pályázatok.

Tótpelsőcz szab. m. város előljáróságától.

93 szám.
Ikt. 1907.

Pályázati hirdetmény.

Zólyomvármegye közigazgatási erdészeti albizottságának 1574/1906 számu határozata folytán üresedésbe jött itteni erdőőri állásra ismételve pályázatot hirdetünk s felhivjuk a pályázni szándékozókat, hogy keresztlevél, erkölcsi és szolgálati, valamint orvosi bizonyitványnyal és erdőőri képesitő okmánynyal felszerelt kérvényeiket folyó évi február hó 15-ig alulirott községi elüljárósághoz nyujtsák be.

A magyar és tót nyelv ismerete feltétlenül megkivántatik.

Az erdőőr javadalmazása: 480 korona fizetés, 100 korona lakbér, 30 korona földváltság, összesen 610 korona havi előleges részletekben a zólyomi m. kir. adóhivatalból, továbbá 24 ürköbmeter tüzifa a vágásban kiadva és az általa feljelentett kihágásokból beszedett kárdijak negyedrésze.

Tótpelsőcz 1907 évi jauuár hó 20-án.

Szalontai s. k.
jegyző.

Piskó János s. k.
biró.

Állást keres

1—3

32 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, ki a m. kir. csendőrségnél 3 évig szolgált, jó lövő. az erdőgondozásban, a vadtenyésztés körüli tenndőkben, valamint a duvadak pusztitásában jártassággal bir. Nyelvismerete magyar és tót, kissé németül is ért. Állását folyó évi április hó 24-én foglalhatná el. Cime megtudható az Erdészeti Ujság szerkesztőségénél Szászsebesen.

Állást keres

38 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek az erdészet terén minden tekintetben kitünő jártassága van s több éven át nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva. Vadászatban, valamint vadászebek idomitásában szintén kiválló jártassággal bir. Három nyelven folyékonyan beszél. Utóbbi időben mint önálló erdő- és mezőgazdaság kezelő erdőirtással, a fának feldolgozásával és eladásával is meg volt bizva miről jó bizonyitványa van. Próbaidőre is elmegy. Gyermekei nincsenek. Szives megkereséseket alábbi cimen kér:

Polcz József
Bizovác (Slavónia)

1—5

VADÁSZ

fiatal, nős, lehetőleg kevés gyermekkel kerestetik. Erdőőri vagy vadőri, vizsga nem szükséges, de ha van, előnyt biztosit. Érdeklődők forduljanak az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez.

Élő vadak.

Foglyokat, fácányokat, nyulakat, őzeket, szarvasokat, dámvadat, uhukat kunyhóleshez, minden faju ragadozó emlősöket és madarakat, tyukokat, libákat diszfácányokat vásárol és erre vonatkozó ajánlatokat kér

Mayer Ede

élővad kiviteli üzlete.

Wiener-Neustadt (Austria) Schneeberggasse **Nr. 10.**

(Fiók vadkereskedés Magyarországon Savanyukut, Sopron megye). 20—52

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.
Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Február 7.** **6. szám.**

Néhány szó a kartársakhoz!

A fenti cim alatt »Az Erdő« cimü uj lapunk folyó évi második számában Bartha József m. kir. főerdőőr kartársunk tollából eredő egy felhivást közöl, mely szóról-szóra a következőképen hangzik:

Azt hiszem, hogy szügségtelen a meginduló lapunkat, az Az »Erdő«-t kartársaim figyelmébe ajánlani, mert valószinüleg mindegyik kartársam, a ki az első számát látta, tekintve annak kiinduló helyét, a lap megjelenését, mint meglepetésnek és uj évi ajándéknak veszi s örömmel gondolja, hogy hála Istennek mi sem leszünk már teljesen elhagyatva . . . immár illetékes kezekbe került a mi ügyünk is. Hálánk és köszönetünk érte a Nagytekintetü Országos Erdészeti Egyesületnek és Török Sándor m. kir. erdőmester urnak. Hálájuk meg a mindkét részről irántunk nyilvánult jó indulatot azzal, hogy már most mindnyájan sorakozzunk a lap mellé, különben ezt a mi érdekünk kivánja s nem hiszem, hogy akadna egyetlen egy kartárs is, a ki nem segitene a saját háza épitésénél, tegyük ezt a lapot életképessé és erőssé, hogy megfelelhessen nemes céljának, a mely végeredményében a mi javunkra vállik.

»Az Erdő« legyen a mi illetékes, ugy szólván vérbeli lapunk, a mely hivatva lesz bennünket vezetni, érdekünket védeni és ott, a hol és a mikor szükséges lesz, érettünk szót emelni. Rendeljük meg tehát »Az Erdőt« mindnyájan, még pedig, mivel az előfizetési dija nagyon mérsékelt, a ki csak teheti, mindjárt az egész évre egyszerre fizessen elő.

Krakkó 1916 december 28-án.

Kartársi üdvözlettel

Bartha József
m. kir. főerdőőr.«

Eddig szól Bartha József kartárs ur felhivása, melyre én a következő szerény véleményemet bátorkodom nyilvánitani és megjegyzéseimet megtenni:

Miután én a szakmánkba vágó minden dolgot és ügyet támogatni szoktam, mi sem természetesebb, mint hogy az »Az erdő« cimü uj lapunkat is örömmel fogadtam és már mielőtt az erre vonatkozó felhivás kezembe került volna, arra elő is fizettem.

Én is éppen ugy, mint Bartha József m. kir. főerdőőr kartársunk szép reményeket füzök »Az Erdő« cimü uj lapunkhoz, a minek természetes folyománya az, hogy a fent idézett felhivásnak az értékéből semmit levonni nem akarok s az sincs szándékomban, hogy annak hatását bármikép is csökkentsem, mindazonáltal nem mulaszthatom el a felett való csodálkozásomnak kifejezést adni, hogy Bartha József kartársunk nem intézett hasonló irányu felhivást a kartársak-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hoz annak idején eddigi egyedüli lapunk, az »Erdészeti Ujság« érdekében is. Talán nem is tudott volna ennek létezéséről? Legalább felhivásának ezek a szavai: »Hála Istennek, mi sem leszünk már teljesen elhagyatva« arra engednek következtetni, hogy nem volt és nincs tudomása arról, hogy az »Erdészeti Ujság« és az azt megelőző »Erdőőr« cimü lapunk immár tizenkét évet meghaladó idő óta teljes odaadással és hüséggel, tőle kitelhető erélylyel, mindig jó információk alapján küzd a mi érdekeinkért, ápolja és fejleszteni igyekszik olvasóinak önérzetét, fejleszti ugy szakbeli mint társadalmi tudásunkat, küzd, társadalmi és anyagi jogainkért és érdekeinkért. Vagy talán tudott is róla, de a felhivás mellőzésénél ahhoz a példabeszédhez alkalmazta magát, hogy: »Jó bornak nem kell cégér.«

Bár miként álljon is a dolog, az én szerény véleményem az, hogy a ki csak teheti, fizessen elő ugy az »Erdészeti Ujság«, valamint az »Az Erdő« cimü lapjainkra, ugy, a mint azt én is teszem, utóvégre is a kettőnek együttes előfizetési ára éven át 12 korona s igy egy-egy hónapra 1 korona, melyet pedig akárhányszor kidobunk egy liter pancsolt borért, mely csak pillanatnyi és csak látszólagos élvezetet nyujt, azután pedig fejfájást okoz. Arról meg vagyok győződve, hogy az, a ki hozzám hasonlóan cselekszik, nem fogja megbánni, mert csak igy lesz módja megismerni azt, hogy a két lap közül melyik szolgálja jobban a mi érdekeinket.

Utóvégre is az nem elég a lelkiüdvösséghez, hogy mi valamely lap eredetének és kiindulásának a helyére tekintsünk. Nem mindig a hely teszi csupán az embert, hanem igenis mindig az ember teszi a helyet is nagygyá, nekünk tehát nem a lap kiindulási helye, hanem annak iránya és célja a fő.

Igaz, hogy az »Az Erdő« cimü lap kiindulási helye és a szerkesztőjének személye elegendő biztositékot nyujthat nekünk arra nézve, hogy érdekeinket jól tudná képviselni, de azért nem szabad elhanyagolnunk eddigi lapunkat, az Erdészeti Ujságot sem, nem pedig kivált most, midőn a valódi boldogulásunkhoz vezető egyedüli és legbiztosabb utat mutatta meg nekünk a szervezkedés és egy Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Egyesület alakitása eszméjének felvetésével.

Az ilyen uttörőt nem szabad cserben hagynunk, hanem a hü bajnokunkat tovább is minden erőnkből, sőt most az eddiginél is jobban kell támogatnunk.

Nekünk erkölcsi kötelességünk, hogy azt, ki évtizedet meghaladó idő óta élünkön küzdött, érdekeinket szivén viselte és azokat minden erejéből előmozditani igyekezett, a ki mindig jó és hüséges barátnak mutatkozott, most, a nehéz megpróbáltatás napjaiban is felkaroljuk s elesni ne engedjük. Egyébként teljesen meg vagyok győződve arról, hogy az eddigi vezérünk, az Erdészeti Ujság szerkesztője abban az esetben,

TÁRCZA.

Szomoru az erdő.

A Magyarország után. — Irta: *Tanos Pál.*

z Adám és Éva idejéből reánk maradt szájhagyományból tudjuk, hogy abban az időben még függélyes volt a Föld tengelye, s hogy ennélfogva abban az eszményi aranykorban csak egy vég nélkül való tavasza volt a Természetnek és teljes volt a boldogsága az ebbe beleteremtett emberpárnak.

A mezők megmunkálás nélkül ontották az ő kincseiket; a fákról sohase fogyott el az üde bimbó, az illatos virág és a zamatos gyümölcs, az összes állatok szelidek voltak és önként kinálták az ő nagy hasznaikat; a Nap szünet nélkül ragyogott és egyenletesen melegitett meg minden zugot; hőség és fagy, vihar és zivatar teljesen ismeretlenek voltak ezen, az akkor még mozgásra nem kényszeritett égi testen, amelynek kizárólagos szolgálatára voltak rendelve az ég összes egyéb alkotásai.

Tudjuk, hogy a kigyó csábitásainak engedett első emberpárt mily keményen meglakoltatta ezért a nagy bünért a mindenható Ur, tudtukra adván ezeknek a ruhátlan gyámoltalanoknak a hozzájuk leküldött angyal által, hogy az eddigi gond nélkül való boldog életüknek immár vége, a Paradicsomból örökre számüzetnek; nehéz, verejtékes munkával kell megkeresniök a mindennapi kenyerüket; keserves gondok között fogják nevelni a szülöttjeiket; az örökifjuságuk el fog mulni s helyet ad az öregségnek, a nyavalyának, a halálnak.. S hogy ennek a foganatositására megrugta az angyal a Föld sarkát, aminek folytán az rögtön behorpadt s a tengelye is kiökkent a függélyes helyzetéből és félrecsuszott — tudós csillagászok tanusága szerint — egy 23 fokot és 27 fokpercet befogó szöggel.

Tudjuk, hogy ettől az angyali lóditástól fogva

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ha meggyőződik arról, hogy az erdészeti és vadászati altisztek nálánál jobb vezért kaptak s hogy az uj lap érdekeinket nem csak anyagi, hanem társadalmi téren is jobban megvédi és előmozditja, mint ő, maga is készséggel fog mindnyájunkat az uj vezér táborába átvezetni. Egyébként a jövő majd meg fogja mutatni nekünk a követendő utat.

Tercseny, 1907. január 29.

Varga V. Antal
uradalmi erdővéd.

Szervezkedjünk!

Alétesiteni tervezett Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Egyesület tagjainak sorába való felvételre a nyilatkozatok nap-nap után érkeznek ugyan, de nem olyan mértékben, mint a milyenben az kivánatos lenne. Immár több mint egy hónapja, hogy a felhivást szétküldtük s még eddig száz kartárs sem akadt olyan, ki az egyesületbe való belépésének szándékát bejelentette volna, pedig nem hisszük, hogy ha a felvetett eszmét a kartársak figyelmükre méltatnák és annak a jövőre való nagy hord-erejét méltatnák, csak egy is akadna, a ki azt nem akarná magáévá tenni és teljes erejéből pártolni.

Mindenestre első sorban arra lenne szükség, hogy azok, kik a kibocsátott felhivásról tudnak, annak tartalmával azokat a kartársakat is ismertessék meg, kik még mit sem tudnak mozgalmunkról s igyekezzenek minden kitelhető módon oda hatni, hogy a nemes ügynek ezeket is megnyerjék.

Jó példával járt elől ebben a tekintetben Gross György vurpodi kartársunk, ki a magyar nyelvet alig biró kartársaihoz német nyelvü felhivást intézett, melyben felszólitotta a csatlakozásra. A jó eredmény nem is maradt el, mert ezek kivétel nélkül valamennyien, számszerint tizenegyen magukévá tették az eszmét s a belépésre vonatkozó nyilatkozatok megküldését kérik, mely kivánságuknak természetesen a legnagyobb készséggel tettünk eleget s hisszük, hogy az aláirt nyilatkozatokat már a legközelebbi napokban beküldik. A mennyire őrülünk az ilyen igaz lelkesedésnek, annyira elszomorit az olyan hir, a milyet egy tuladunai kartársunktól vettünk, ki azt irja, hogy bár tizenhat társa van az uradalomnál, ezek közül csak egyet sikerült megnyernie az eszmének. Hát bizon ez elég szomoru fényt vett az illetők gondolkozásmódjára s kivánatos hogy ezt mielőbb megváltoztassák.

Most ismételve felkérjük mindazokat, kik felhivásunkat megkapták, de a nyilatkozatot még nem küldték be, hogy ezt lehetőleg még e hó folyamán juttassák hozzánk, mert csak a jelentkezők számbavétele után foghatunk hozzá az alapszabályok tervezetének kidolgozásához. A kik bármely okból nem kapták volna meg eddig felhivásunkat és azt megkapni óhajtják, sziveskedjenek ezt lapunk szerkesztőjével egy levelezőlapon tudatni.

Ujabban a következők küldték be a belépésre vonatkozó nyilatkozatot:

36. Hajdu István
37. Bodnár Mihály
38. Barta Józsei
39. Birnbaum István
40. Ay Mihály
41. Hajdics János
42. Czifra Ferencz
43. Süle József
44. Kmostinec János

---

forog a Föld, immár milliónyi évek óta, örületes sebességgel a saját tengelye körül egyrészt, és még szédületesebb gyorsasággal a Nap körül másrészt. A csillagászok matematikailag igazolt elméleteit el kell hinnünk. S igy hinnünk kell azt is, hogy az arkangyal azon végzetes rugásának köszönhetjük a földöveket, az évszakokat és mindazt a sok nyomoruságot, ami ezekkel kapcsolatban az első emberpárra rászakadt, és reánk, az ő nyomorult örököseire átöröklődött. El kell türnünk a napokkal váltakozó éjjeleket, a telet és a nyarat, a hőséget és a fagyot, a gondot és nyomoruságot, a betegséget és a halált... Már nem is zugolódunk ezek ellen. Megszoktuk.

Hanem az már mégse járja ám, — s ez ellen szeretnénk tiltakozni — hogy a Nap kiszámithatatlan »protuberanciái« nekünk még a tavasz kellő közepében is kemény telet hozzanak a nyakunkra!

Mert ezzel szemben nem vigasztalás ám nekünk a tudós csillagászoknak az az állitása, hogy a függélyes helyzetéből félreléditott földtengely visszanyomul minden 125 esztendőben egy fokpercet, s hogy igy a mostani 23°, 27'-nyi elhajlása valamikor okvetetlenül teljesen megszünik, a tengely éppen 177 ezer esztendő mulva ujra visszakerül az eredeti függélyes helyzetébe, meghozva ujra azt a paradicsomi aranykort, amikor ismét nem lesz se tél, se nyár, se halál . . .

Sokkal jobban szeretnénk, ha a mostani nyomoruságaink mellett bár a mi mostani évszakaink: a tavasz, a nyár, az ősz, a tél most maradnának meg szépen a nekik csillagászatilag pontosan megszabott időszakokban.

* * *

Kizökkent a természet szekere az ő régi kerékvágásából s megzavarodott ennek a nyomán minden földi lény.

Az ősz közepén köszöntött be egy éjjelen át a tartós fagy, az állandó hó, a kemény tél. A fák még nem hullatták le lombjaikat, s meg sem érlelték a gyümölcsüket, amikor orvul támadt reájuk a gyilkos hideg. A vándormadarak még a második keltésüket

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

45. Mező Károly
46 Mészáros Tamás
47. Szobodeczky Amand
48. Domokos Nagy Péter
49. Hegedüs Antal
50. Schroff Antal
51. Drozsdják Ferenc
52. Hajduk János
53. Köteles Ferenc
54. Székely Ferenc
55. Jauch Ferenc
56. Alakszai János
57. Falda Antal
58. Hovanyec János
59. Sichta Károly
60. Polják Antal
61. Ludrovszky József
63. Draganovszky János
64. Abszolon József
65. Szokol János
66. Lenkay József
67. Sipos János
68. Csifféry Lajos
69. Dohnácky István
70. Pechtol János
71. Fetz Lajos
72. Kodilla Péter
73. Ziegelhoffer Kálmán
74. Szabó József
75. Haller József
76. Demkovics József
77. Kovács János

Vadászati dolgok.

A vadorzók ellen. Andrássy Gyula gróf belügyminister nagy örömet szerzett az ország vadászainak. A vad és a vadász legnagyobb ellenségének, a vadorzónak megrendszabályozásáról intézkedik legujabb rendeletében. Az orvvadászt nehéz tetten érni, még nehezebb elfogni. Habár fegyverrel a kezükben el is fogják őket, a legritkább esetben lehet rájuk bizonyitani a vadorzást. Azzal védekeznek leginkább, hogy eszük ágában sem volt lelőni a vadat s ezért a büntetéstől is megmenekültek. A hatóságoknak ezentul ezt a védekezést elfogadni nem lesz szabad. A belügyminister ugyanis kimondotta, hogy a ki fegyverrel idegen vadászterületre lép s mielőtt fegyverét haszálta volna, tetten érik, az endegély nélkül való vadászás által elkövetett cselekmény véghezvitelét nemcsak megkezdette, hanem be is fejezte; a vadorzók tehát nem védekezhetnek azzal a szokásos kifogással, hogy vadat nem lőttek, mert a hatóságok a szigoru birságot minden körülmények közt kirójják rájuk.

Gyilkos vadorzó. Temesvárról táviratozzák, hogy Szecsányon Ardelean Manó vadorzó a temető bejáratánál agyonlőtte Pakurar Mózes vadőrt, a ki őt már több izben feljelentette vadorzás miatt. Pakurar azonnal meghalt. A vingai járásbiróság meginditotta a vizsgálatot.

A strychnin hatásáról. Igen sok szó esett már a szaklapokban a strychnin hatásáról. Az egyik csakis a strychninum purumot mondja egyedüli biztos méregnek, a másik a strychnin arsenicumot, a harmadik pedig a strychnin nitricumot; ez utóbbit tartják a vadászok a legjobbnak. Ezeken kivül még három strychninsó volna, ezeket azonban bátran elhagyhatjuk

se bocsáthatták ki a fészkeikből, amikor az önfentartás ösztönének engedve, hirtelen kellett menekülniök, hogy a szegény fiaik életének az árán a maguk életét megmenthessék; vagy el kellett magukat arra szánniok, ha kis sziveikben a szülői szeretet volt erősebb, mely a fészkeikhez, a gyámoltalan fiaikhoz kötötte inkább őket, hogy ezekkel együtt maguk is elpusztuljanak. Az ősz kései virágjai nem nyithatták ki a szirmaikat, nem válthattak szerelmi csókokat, nem szülhettek utódokat, mert még szüz bimbó-korukban ölte meg őket a fagy, érte el valamennyit a hirtelen halál.

Tél közepén érkezett el hozzánk a tavasz, az állandó, a meleg tavasz. Hazugnak bizonyult minden hagyományos jóslás. A szent gyertyaszentelő ünnepen hasztalan sütött fényesen a nap és hiába bujt vissza — ha megtette — a körültekintő maczkó az ő barlangjába, hogy ujabb 40 napot átaludjék: nem láttunk többé se havat, se fagyot, se hideget. Hasztalan történt, hogy hires Mátyás napján nem volt semerre semmi jég, azért bizony őkelme után is csak megmegmaradt nálunk továbbra is minden jég nélkül a magát már szinte nyárnak is képzelő, elbizakodott hivatlan tavasz, a mely ujra alaposan zavarba is ejtett mindent, ami élettel birt, vagy életet kért magának a földön.

A föld mind nagyobb melegét táplálták és fokozták a nap mind melegebb sugarai; a fák, a bokrok, a virágtermő növények gyökereiből fölszállt az uj életre keltett vér a törzsekbe s innen ki az ágakba, ahol vidáman keringett már a legszélsőbb csucsokban is. Duzzadtak a rügyek, fejlődtek a bimbók, kipattantak a zöld levelek, kinyiltak a virágok és széttárták az illatos kelyheiket, hogy a nap forró csókjait és a méhek édes öleléseit méltó módon fogadhassák.

A meleg földnek és a forró napnak, a zöldelő fáknak és a bimbózó, nyiló virágoknak elhitték az erdő általjai is, hogy már itt a tavasz. Az ő vérük is pezsgésnek indult, s az ő sziveik is megnyiltak az édes szerelemnek. Ami kedves vándoraink, az erdő dalos madarai, ott a messzetávolban fekvő téli szál-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Sokan óvatosságra intenek a méreg beszerzésénél, állitván, hogy a régibb strychnin hatásában gyengébb s ennek tulajdonitják, hogy a mérgézett vad némelykor olyan messze elviszi az irháját. Erre nézve saját tapasztalásaiból, a következőket irja nekünk egy vadásztársunk: Fiatal, vagy öreg strychnin nincs; nincs egy gyógyszertárban sem olyan quantum, amely jól és godosan elzárt üvegben a méregszekrényben, világosságtól, levegőtől igen, de igen jól el ne lenne téve, illetve csomagolva; igy pedig a strychninnek! A hatást illetőleg figyelembe kell venni, hogy a méregnek fel kell szivódnia a gyomorba, ami természetesen a strychninum purumnál a legnehezebb, de annál könnyebben megy a strychninum nitricumnál, mely 1 rész 9° sulyrész hideg vizben oldódik. Ha már most apró madarat, töpörtős pogácsát, stb. teszünk ki csaléteknek, ezt a róka szőröstül bőröstül lenyeli s bizonyos idő kell hozzá, mig ez a gyomorban feldolgozásra jut, De meg az is bizonyos, hogy fiatalabb állatnak jobb emésztése van, mint az öregnek, az utóbbit tehát később éri a bünhődés, Ilyen és sok más mellékkörülmény játszik közbe a különféle mérgezési eseteknél. Igy például én láttam azt is, hogy a róka rágta a nyers hust, majd kiköpte, trüszkölt tőle és mégis megdöglött, mert a strychnin felszivódott a szájában levő nyál által; az igaz, hogy bizony beletellett abba jó negyedóra is. Én részemről határozottan állitom, hogy nincs öreg strychnin, de van egy bizonyos idő, mely szükséges a méreg hatásának eléréséhez a fentiek alapján és ezen időt használja fel a »koma« a csalétektől való ellantolásra,

(V. L.)

lásaikon is megérezték, hogy itt nálunk, az ő kedves hazájukban, már tavaszi szellők lengedeznek. És jöttek tömegesen, sietve mindannyian, hogy a család boldogságot mielőbb élvezhessék.

A szalonkák meg se pihentek a szokott állo másokon, hanem iparkodtak föl a magas hegységeinkbe amelyeknek a hüvös árnyékában szokták kikölteni az örököseiket. A fogolypárok már költötték a tojásaikat a husos rigók már etették is a fiaikat, s a fülemülek már javában csattogtak az ő asszonyaik gyönyörködtetésére. A daru és a gém kurrogott, bugott a bölömbika, talicskázott a szárcsa, káricsált a nádiveréb, csicsergett a fecske. Méhek döngicséltek a mézes virágokon, tücskök cirpeltek az ajtóik előtt, bogarak zümmögtek a levegőben, pillangók táncoltak a napfényben és a békák hangversenyeztek az ő vizes birodalmaikban.

* * *

(Folytatása következik).

Hasznos tudnivalók.

Alomszalma szecskázása. Nem egy esztendőben előfordulhat, hogy kevés a szalmakészlet a gazdaságban, minélfogva az almozásnál nagyon kell spórolni vele. Az almozásnak kettős célja van: először, hogy puha fekvőhelyet adjon az állatoknak; másodszor. hogy a szilárd, de különösen a hig ürüléket felfogja, magába szivja. Köztudomásu, hogy a szecskázott szalma erre a célra jobban megfelel, mint a szálas, a trágyával egyenletesebben elköverődik, miáltal az jobb minőségü lesz. A trágyatelepen jobban lehet tipratni, keverni, a földekre való kihordása, szétteregetése jobban, gyorsabban eszközölhető, mert könnyebben omlik széjjel. Ezen okokból az alomszalma szecskázása mindenkor előnyös — de különösen, ha a szalmakészlet kevés — mert a szecskázott szalmából emlitett tulajdonai miatt kevesebb kell, mint a szálasból. Ha álomszalmával nem rendelkeznénk; helyettesiteni lehet falombbal, fürészporral, tőzeggel stb., mely utóbbinak alom értéke nagyobb a szalmáénál, nálunk azonban használata még általánosan elterjedve nincsen.

A friss és régi tojás megismerése. E célból többféle próbát használnak, igen egyszerü és jó a vizpróba. Eljárása a következő: Oldjunk fel 120 gr. konyhasót egy liter vizben és az igy telitett folyadékba tegyük bele a kipróbálandó tojásokat. A frissen tojt tojás lassan a fenékre fog szállni, az egy napos nem egészen a fenékig, az egynaposnál régibbek pedig a felszinen maradnak. Ha nagyon régi a tojás, akkor a folyadékban először a szélesebb végével fordul felfelé s igy uszkál benne. Hogy eltartásra alkalmas-e a tojás, azt ugy tudjuk meg, ha egy rész konyhasót, 10 rész vizben feloldunk. A mely tojás ebben a fenékre száll, azt bizvást eltehetjük; mert jol fog elállani.

A rozsdara mint takarmány. Rozsot takarmányozásra kevésbé használják, mert nem tartják annak etetését természetszerünek. A rozsot pedig mérsékelt mennyiségben valamennyi állattal lehet etetni az esetben, hogy ha azokat ahhoz fokozatosan hozzászoktatják. A rozs etetésének különösen akkor van jelentősége, ha annak ára, a tengeri áránál alább száll s belőle megfelelő készletünk van. A rozs zsirtermelőképessége csak néhány százalékkal kevesebb, mint a tengerié s ez azt mutatja, hogy a rozs bizlalásra is jól használható.

KÜLÖNFÉLÉK.

Itélet Amerikából a magyar műiparról. A nagy amerikai magkereskedés és kertészeti cég: W. Attlée Burpée & Co. Philadelphiából, mely a legnagyobb cég a maga nemében, az utóbbi években igen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hizelgő elismeréseket közöl Mühle Vilmos mag- és kertészeti cégnek Temesvárott Légrády Testvérek budapesti müintézetében készült főárjegyzékéről. Többek között a következőket irja:

»Vettük ma uj főárjegyzékét és a legszivélyesebben gratulálunk Önnek nemcsak az árjegyzék gyönyörü külsejéhez, bekötéséhez, hanem különösen a remek kiállításhoz, beosztáshoz és az igen szép ábrákhoz. Ahogy észrevesszük, Ön a mi uj ábráinkból egy sorozatot, ugy más nagyobb cégek ábraiból is többeket reprodukált; kénytelen vagyunk azonban elismerni, hogy az Ön másolatai sokkal jobb benyomást tesznek a szemlélőre, mint eredeti ábráink, bár ezek drága tametszetek után készültek. Ezenkivül amig az általunk használt papiros sokkal erősebb és duplán enyvezett, addig az Öné vékonyabb és nem olyan drága, mint a nálunk készült; dacára ezeknek az Ön ábrái hatásosabbak! Valami eljárással lehetséges Önnek ábráival fényképek hatását elérni. Nem lenne szives velünk közölni, hogy a gravirozásnak, cinkografiának milyen féléjét használja, hogy olyan kitünő eredményeket elérni képes?«

Valóban igen szép elismerése a hazai müiparnak és kereskedelemnek, mely Légrády Testvérek budapesti cég által és Mühle Vilmos temesvári cég világkereskedelmével eléretett. — Utóbbi cégnek képviseletei es raktárai vannak Japánban Tokio és Yokohamában, továbbá Chinában Shanghaiban magyar magvakkal, melyek onnan Koreába és Mandschuriába is elkerülnek és már általános elterjedésnek és keresletnek örvendenek.

Farkascsapás Spanyolországban. Spanyolország északi videkein, különösen a Pyrenék lejtőin oly nagy havazások voltak a minap, hogy a farkasok nemcsak a völgyekbe, de a falvakba is lemerészkedtek, hol nemcsak a nyájakat pusztitották, de embereket is faltak fel. Huesca tartomány egyik falujában egy farkas a templomba menekült s ott ütötték agyon. Egy koldusasszony, ki egy tele tarisznyán kivül négyéves gyermekét is a hátán vitte, át akart menni egy patakon s előbb a tarisznyáját vitte át. Alig ment át a gyaloghidon, egy éhes farkas nekiesett a tulparton hagyott gyermekének s az anyja szemeláttára felfalta.

Andorra köztársaságáról, erről a csöppnyi csöpp államról, a mely a Spanyolország és Franciaország közé ékelve gondosan óvakodik attól, hogy a világ figyelmét magára irányitsa, szokatlan hirek érkeznek most. A tropikus spanyol verőfény e kis országára olyan zord tél köszöntött rá ez idén, hogy magas északon kell hozzá foghatót keresni. A kicsi Hospitalet faluban hat méternyi vastagságu a hóréteg. A jószág éhezik az istállókban, mivel lehetetlen takarmányt keriteni. A falu lakosai az ablakon, vagy a padláslyukon át mozdulhatnak csak ki házukból, a szomszédok pedig csak a hóban ásott alagutakon közlekedhetnek egymással. A falu nagy kutját nyolc méter magas jégfal keriti el, ugy hogy a lakosok havat kénytelenek olvasztani, ha vizet akarnak.

Az irógép csodái. Az irógép-kezelés terén egy washingtoni üzlet alkalmazottja, missz Mari Pretty érte el a rekordot. A kisasszony ugyanis a minap hat órányi időben 20.400 szót irt le a gépen. És pedig igen olvashatatlan kézirat után, amelyet néha pillanatokig kellett betüznie. Percenkint tehát 76, óránkint 4560 szót irt le. Mellette kiváló irógépes az angol James Wright, egy new-castlei gépgyár hivatalnoka, aki 28.944 szót irt le hét óra alatt és pedig — mint büszkén megjegyezte — egyetlen percnyi pihenés nélkül. Csakhogy ezt a 28.944 szót toilbamondás után irta, ami lényegesen megkönnyitette a dolgát az amerikai hölgyével szemben, Az iráshelyességében azonban egy liverpooli hölgy, missz Shermann vezet, Ő ugyanis egy egész nyolcvanezer szavas regényt leirt ugy, hogy mindössze három kisebb hibát ejtett. Még érdekesebb missz Gladys Walker esete, aki ámbár születése óta vak, mégis egy irógépvállalat vezetője. Diktálás után egy óra és negyven perc alatt ötezer szót irt le és e közben egyetlen egy hibát ejtett. A rövid, de gyors irás terén már a fönt emlitett James Wright vezet, mert egy perc alatt száztizenkilenc szót irt le és csak kettőt kissé hibásan. Ennyit olvasni is alig lehet.

Megfeledkezett a saját lakodalmáról. A brentfordi szent Pál-templomban karácsony ünnepén esküvőnek kellett volna lenni, de a nagy aktusra a vőlegény nem jelent meg. A násznép türelmesen várakozott, közben azzal szórakozva, hogy a többi párok egybekelését végignézte, de a vőlegény csak nem jelentkezett. Végre elküldtek valakit érte. A vőlegény nagy nyugalommal épp a reggelijét fogyasztotta el, tejesen megfeledkezve arról, hogy esküvőre kellene mennie. Mikor meghallotta, hogy a mennyasszony a templomban zokog, gyorsan ünnepi diszt öltött s lóhalálában vágtatott a templomba, hová még idejében érkezett s szive választottját oltár elé vezethette.

HIREK.

Családirtó magyar ember. Borzalmas családi dráma történt, mint Newyorkból irják, Barton, Ohió államban levő városában. Bálint Sándor, egy hosszabb idő óta Amerikában lakó magyar ember, a mult héten egy konyhakéssel átvágta feleségének a torkát, azután tizenhat éves fiatal, szép leányát ölte meg, végül pedig önmagát lőtte agyon. A három holttestet a szomszédok találták meg. Bálintné az első szobában feküdt holtan, iszonyatos vértócsában, leányát a konyha padlóján elterülve találták s mellette feküdt atyja. A gyilkos, a mint megölte feleségét és leányát, egy székbe ült és ott lőtte főbe magát egy vadászfegyverrel, melynek ravaszát egy madzaggal rántotta meg. A szomszédok azt mondják, hony Bálint és felesége sokszor veszekedtek a miatt, hogy az asszony nem akarta pénzzé

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tenni Magyarországon levő birtokát. Bálint a pénzt Amerikában akarta valami jobb vállalatba fektetni. Bálint leánya csak néhány héttel ezelőtt jött haza Kolumbusból, a hol hat esztendeig tanult egy kolostorban.

Rákóczi emlékfák. A milleniumi és Erzsébet emlékfák után ujabban abból az alkalomból, hogy a nagy fejedelem hamvait haza hoztuk, számos helyen Rákóczi emlékfákat is ültetnek. Ezek megjelölésére, éppen ugy, mint a többiekére csinos kivitelü és tartós emléktáblákat készit *Winkler Gusztáv* tilalmitáblagyáros Szászsebesen. A szolid és olcsó árut szállitó eme céget a legmelegebben ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe. Arjegyzéket kivánatra bérmentve küld.

Gyujtogatás. Déváról táviratozták: Minap Zayk báró gazdaságában tüz támadt, melyet azonban sikerült lokalizálni. Mindössze háromszáz kocsi szalmát tartalmazó kazal égett le. Azt hiszik, hogy a tüz gyujtogatás müve volt, mert Zayk báró pörben állott a zaykfalvi legelő miatt a felsőnádasdi oláh parasztokkal, a kik a pört minden fórumon elvesztették. A vizsgálatot ebben az irányban meginditották.

Vadember Szatmáron. Szatmárnémetiben Tankóczi Gyula főkapitány a város határán a cserjésben vadászva, véletlenül egy földalatti barlangra bukkant, ahol egy valóságos vadembert fedezett fel. A főkapitány csendőrökkel szállittatta ezt az embert a városházára és kitünt, hogy neve Laboncz János, 27 éve lakik az erdőben, növénynyel táplálkozott, beszélni már keveset tud és kinézése borzadályt kelt. A rendőrség a barlanglakó embert a kórházba szállittotta.

Üvegpalack egy emberi testben. Különös leletre akadt a minap mütét közben a pármai kórházban Coriolano Monguidi tanár. Egy porvanoi szegény vargát operált meg s egy teljesen ép üvegpalackot szedett ki a szerencsétlen ember gyomrából. Szegény maga sem tudja, hogyan került oda a veszedelmes tárgy. Alkalmasint részegen nyelte le valahogy. A mütét különben pompásan sikerült s a varga egészen jól van.

Hamis százasok. Ujvidékről távirják: Vécsey ujvidéki kapitány hosszas nyomozás után az ott fellépő pénzhamisitók egyikét Cziczera Pál személyében elfogta, a midőn az egy hamis százkoronást akart felváltani. Cziczera beismerte, hogy számos büntársa van, köztük egy tiszakálmánfalvi asszony, a kit szintén elfogtak s a kinél több hamis százkoronást találtak, melyek közül az egyiket már felváltotta. A rendőrkapitány Tisza Kálmán-falvára utazott, hol a hamisitóprés van felállitva.

Meggyilkolt legény. Szatmárnémetiből jelentik, hogy Csorba Vaszil, Mihók Vaszil és Csókán Tógyer avasujfalusi lakosok Izrael Salamon korcsmájában régi haragból megtámadták Csorba Tógyert, aki futva menekült Pap Juon házába. A támadók követték őt és ott késekkel megölték Csorbát és a házbeliek közül többeket megsebesitettek. A három gyilkost a csendőrség elfogta. A gyilkosok közül a legfiatalabb 14 éves.

Éhinség Kinában. Londonból jelentik: Egész Észak-Kinában borzasztó éhinség pusztitja a lakosságot. Számos falu egészen kihalt s a kevés életben maradt ember rabolva járja be a vidéket s ennivalót keres. A sanghaii amerikai konzul azt táviratozta kormányának, hogy ne pénzt, hanem eleséget küldjön.

Megfagyott beteg. Nyiregyházáról irják, hogy Nagy Annát Vencsellőről Nyiregyházára a kórházba hozták, de mivel a kórház tul volt zsufolva, nem vették fel. Az asszonyt vissza akarták vinni Vencsellőre, de az uton nagy hófuvás érte el és az asszony reggelre megfagyott.

Nyegyvennyolcemeletes ház. New-Yorkban Hudson Terminal Building babérai nem hagyják nyugodni az épitészeket. Ez az épület, mely alatt New-York összes földalatti vasutjai össze fognak futni, mint végállomásra, huszonkétemeletes lesz 1000 irodahelyiséggel, amelyekben 10,000 ember fog foglalatoskodni, 1908-ra lesz kész, de akkorára a Madison Square sarkán egy mégnagyobb épület épitésébe fognak. Ennek negyvennyolc emelete lesz. A tulajdonképpeni épületnek csak tizenkettő, de egyik sarkán óriási, harminchat emeletes torony fog emelkedni. Ez a torony jelentékenyen tul fogja szárnyalni New-York összes felhőkarcolóit.

Gyilkos lavina. Az Algauer Zeitung jelentése szerint Littelberg közelében két hótavina zuhant alá, mely két házat és nyolc istállót eltemetett. A két házban tizenöt személy, az istállóban harminc állat volt. Eddig nyolc holttestet és két sulyosan sebesült személyt találtak meg.

Szerkesztői üzenetek.

Roskó Pál urnak, Óhuta. Amerikába lapunk volt előfizetői közül is többen mentek ki, de cimét egyiknek sem ismerjük. Talán olvasóink közt akad valaki, a ki bár egynek is a cimét közölheti. A Kanadába kivándorlottakra nézve is csak ugyanezt mondhatjuk. **Riedl Gyula** urnak, Kelemenliget. **Rohonczy Dezső** urnak, Kiskóh. **Csáky Bálint** urnak, Kisberivoj. **Lakatos János** urnak, Máriavölgyi fürdő. **Kerekes Gyula** urnak, Nagy-Récse. A hozzánk beküldött tudakozásokra külön adunk feleletet. **Fodor István** urnak, Szergény. **Viertl Jenő** urnak. Csicsó. A mint azt a hirdetésünkből láthatják, a kivánt könyv megszerzését megpróbáljuk. Talán sikerülni fog egy párt olyanoktól kapni, kiknek arra már nincs szükségük.

A kiadó hivatal postája.

Kodilla Péter urnak, Puj. A 3 koronát vettük és megfelelően elszámoltuk. **Sofáriu Galatzán** urnak, Zernest. Hát bizon Tatár tőlünk is magával vitt 7 K 34 f előfizetési dijat s igy arra bátran elmondhatjuk, hogy: »elvitte a tatár.« Sajnos, hogy nem csak tatárok, de mások is számosan cselekedtek hasonlóan s szegény lapunknál valósigos tatárjárást csináltak. **Longauer József** urnak, Iglóvéghely. A cimet helyesbitettük. **Tóth Ferenc** urnak, Kesztölc. Üdvözöljük előfizetőink sorában s kérjük, hogy lapunkat környékbeli kartársainál is terjeszteni sziveskedjék **Gaál György** urnak, Felső-Eőr. Adja Isten, hogy ne találjon süket fülekre és taggyüjtését siker koronázza. **Hajduk János** urnak, Dobrest. Köszönet a buzgólkodásért. Csodáljuk, hogy D. M. ottani kartársunk még nem tért vissza hiveink közé.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Erdőgyakornok

19 éves, egészséges, másféléves erdészeti és vadászati gyakorlattal, jó duvadirtó, beszél magyarul és németül, Felsőmagyarországon, Erdélyben vagy Slavoniában egy erdőházban ellátást keres. Ellátás és gondozásért járó fizetés megjegyzés szerint.

Szives ajánlatok »Ellátás« cimen az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez küldendők. 1—3

34/1907.

Pályázati hirdetmény.

Az alulirott közalap. kir. erdőgondnokságnál megüresedett közalap. kir. erdőlegényi állomásra évi 400 K szegődménydij, 72 K lakbér és 9 ürm.[3] házhoz szállitott I. o. dorong tüzifailletménynyel pályázat nyittatik.

Ezen állásra pályázók felhivatnak, hogy az erdőőri szakiskola végzését, továbbá katonai szolgálatra alkalmas ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, vagy honvédtörzsosvos által kiállitott bizonyitványnyal, valamint életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, nemkülönben tanulmányaikat és a hivatalos magyar nyelvnek szóban és irásban való birását igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezüleg irt és a nagyméltóságu vallás- és közoktatási ministeriumra cimzett kérvényeiket az 1907. évi február hó 23-áig ezen közalap. kir. erdőgondnoksághoz nyujtsák be.

Znióváralja (Turócm.), 1907. évi január hó 12-én.

A közalap. kir. erdőgondnokság.

Pályázati hirdetmény!

A Csik vármegyében lévő csikszentmártoni m. kir. járási erdőgondnokság kerületében Csikkozmás székhelylyel szervezett II. oszt. hatósági erdőőri állomásra ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen erdőőri állomás évi javadalmazása: Évi bérfizetés 400 K, drágasági pótlék 160 K, 30 ürköbméter tüzifailletmény, 4 K irodai átalány.

Pályázótól megkivántatik a magyar állampolgárság, feddhetlen előélet, legalább 24 éves, de 35 évesnél nem magasabb életkor, ép szellemi és testi erő, valamint az erdőőri szakvizsga sikeres letétele mely adatok hiteles okmányokkal igazolandók.

Csik vármegye közigazgatási erdészeti bizottságához intézett, egy koronás bélyeggel ellátott és sajátkezüleg irt kérvények 1907. évi febrnár hó 20-ig a csikszeredai m. kir. állami erdőhivatalhoz annál is inkább benyujtandók, mert a később beérkezett kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

A csikszeredai m. kir. áll. erdőhivatal.

Állást keres

1—3

32 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, ki a m. kir. csendőrségnél 3 évig szolgált, jó lövő. az erdőgondozásban, a vadtenyésztés körüli teendőkben, valamint a duvadak pusztitásában jártassággal bir. Nyelvismerete magyar és tót, kissé németül is ért. Állását folyó évi április hó 24-én foglalhatná el. Cime megtudható az Erdészeti Ujság szerkesztőségénél Szászsebesen.

Állást keres

38 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek az erdészet terén minden tekintetben kitünő jártassága van s több éven át nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva. Vadászatban, valamint vadászebek idomitásában szintén kiválló jártassággal bir. Három nyelven folyékonyan beszél. Utóbbi időben mint önálló erdő- és mezőgazdaság kezelő erdőirtással, a fának feldolgozásával és eladásával is meg volt bizva miről jó bizonyitványa van. Próbaidőre is elmegy. Gyermekei nincsenek. Szives megkereséseket alábbi cimen kér:

Polcz József

2—5 Bizovác (Slavónia)

VADÁSZ

fiatal, nős, lehetőleg kevés gyermekkel kerestetik. Erdőőri vagy vadőri vizsga nem szükséges, de ha van, előnyt biztosit. Érdeklődők forduljanak az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez.

Élő vadak.

Foglyokat, fácányokat, nyulakat, őzeket, szarvasokat, dámvadat, uhukat kunyhóleshez, minden faju ragadozó emlősöket és madarakat, tyukokat, libákat diszfácányokat vásárol és erre vonatkozó ajánlatokat kér

Mayer Ede

élővad kiviteli üzlete.

Wiener-Neustadt (Austria) Schneeberggasse **Nr. 10.**

(Fiók vadkereskedés Magyarországon Savanyukut, Sopron megye). 20—52

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállitó

TEMESVÁR.

Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.

(Müvelési terület 94 hold.)

VILÁGKIVITEL!

A legjobb magvak kerti és mezei veteményezésre
(Mühle magvai jóságban elérhetők, de ebben felülmulhatatlanok.)

A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskolázottak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak.)

A legszebb fenyőfélék, diszcserjék, rózsák stb.
(Mühle tulevelüi mind télállók, disz- és kuszócserjéi, valamint rózsái a létező legszebb virágnak.)

Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek.

Mühle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatolnak.

Dusan illusztrált főárjegyzék — páratlan a maga nemében — kivánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.
Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Február 14.** **7. szám.**

Ne menjünk külföldre!

Mágnásaink és más gazdagabb erdőbirtokosaink nagy része eddig, ha erdőőrre vagy vadászra volt szüksége, elővette a külföldi erdészeti és vadászati szaklapokat s azokban végig böngészte az ajánlkozások rovatát, hogy magának a szükséges emberét megtalálja s miután ebből a fajtából ugy Ausztria, mint Cseh- és Morvaország a szükségesnél is többet termel, talált is elég ajánlkozót, melyek közül azután ki is kereste magának a véleménye szerint neki legjobban megfelelőt s beültette a saját elég zsiros állásába, arra azonban figyelmet sem vetett, hogy vajjon nem találna-e idehaza, a saját hazájában megfelelő, vagy talán annál a németnél vagy csehnél még sokkal jobb tudásu embert, ki hivatását sokkal jobban töltheté be, hanem is egyébért, már csak azért is, mert a hazai viszonyokkal jobban ismerős, szükség esetén pedig a munkásokkal és más olyanokkal, akikkel szolgálatából kifolyólag érintkeznie kell, magát megértetni képes.

Az illető főuraink és más erdőbirtokosaink ezen a téren még a Bach korszakból fennmaradt hagyományoknak hódoltak s méltóságukon és rangjukon alólinak tartották, hogy honfitársukat alkalmazzák, mikor a divat ugy hozza magával, hogy aki csak teheti, mindennemü szüségletté a külföldről szerezze be.

Ez az átkos felfogás volt oka és oka ma is annak, hogy ami édes hazánk minden tekintetben kénytelen volt a külföld mögött visszamaradni, amin nem is csodálkozhatunk, ha azt látjuk, hogy leggazdagabb mágnásaink egyike a haza szivében évtizedeken át tartott, sőt talán még ma is tart német szintársulatot a saját uradalmán a maga és vendégei mulattatására, dusan fizételt német szintársulatot akkor, midőn a sajáthazai kulturánkat terjesztő szinészeink nyomorusággal küzködve kénytelenek terjeszteni nemzeti kulturánkat.

Nekünk sok helyen még ma is csak német vagy cseh vadász kell, vizslánkat német nyelven idomitjuk, mintha az nem éppen ugy tanulná meg a magyar — vagy mondjuk bármely más hazai — nyelvü vezényszót.

Nekünk a tulipánszövetség erőlködésére van szükségünk, hogy hazai dolgokkal iparkodjunk kiszoritani a külföldit, mert a tulipánt csak a kabátunkon hordjuk, de a kabát alatt, a szivünkben hiába keressük annak a nyomát.

Azt mondják sokan, hogy azért kénytelenek külföldre menni vadászért, mert nekünk erre a hivatásra nincs megfelelő emberünk.

Lapunk legutóbbi két számában egy kis hirdetés jelent meg, amelyben egy vadász keresztetik, azzal a megjegyzéssel, hogy azok, akika a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

állás iránt érdeklődnek, forduljanak lapunk szerkesztőségéhez.

A hirdetés eredménye annyira meglepő, hogy hirtelen azt sem tudjuk, vajjon örüljünk, vagy szomorkodjunk fölötte. Rövid két hét leforgása alatt ugyanis nem kevésebb, mint huszonöt olyan levelet kaptunk, amelyekben a levélirók hajlandóknak nyilatkoznak az illető állást elfogadni s kérik a szerkesztőséget, hogy arról nekik a közelebbi felvilágositást adja meg, sőt akadtak olyanok is, kik még jutalmat is igértek lapunk szerkesztőjének, ha nekik az állást megszerzi, illetve ha azt az ő ajánlatára megnyerhetik. Egy vadász állást, amelyről még azt sem tudják, hogy hol van, milyen lesz ott az ő munkakörük s milyen lesz az azért járó javadalmazás.

A viszonyainkkal nem ismerős ember azt mondhatná erre, hogy a huszonöt pályázó nyilván kétes exisztencia, mely másutt az életben nem képes érvényesülni, hanem a megélhetése végett — hasonlóan a fuldoklóhoz — még a szalmaszál után is kapkod.

Dehogy! A folyamodók megannyia szakképzett emberek, legnagyobb részük már sok tapasztalattal biró, komoly férfi; valamennyinek most is van állása, mégis törik magukat egy teljesen ismeretlen állás után, abban reménykedve, hogy ez jobb lesz annál, amelyet most betöltenek.

A dolognak éppen ez a szomoru oldala.

Nálunk az erdőőri és vadász állások legnagyobb részben még olyan nyomoruságosan vannak javadalmazva, hogy azok egy családos embernek a megélhetését semmiképen sem biztositják s ami még a legrosszabb, a legtöbb erdőőrnek, vadásznak, azok családjának a jövője semmiképen sincs biztositva, hanem minden percben ki vannak téve annak, hogy egyszer csak utilaput kötnek a talpuk alá és szélnek eresztik őket, lefeljebb annyit engedvén meg még nekik, hogy az általuk addig hüségesen ápolt és őrzött erdőből kivághassák a koldusbotot.

A mig pedig a saját hazai szakképzettjeink ilyenformán nyomorognak, addig az idegenből hozzánk szakadt s illetve a saját uraink által ide átplántált försterek és jágerek vigan élik világukat, dusàlkodnak a jó fizetésekben és zsarnokoskodnak a nekik alárendelt saját hazai — sokszor náluknál jobban képzett — szakembereink fölött.

Nem jól van ez igy, uraim! Nem ér az semmit, hogy hangzatos szavakkal hirdetitek a ti nagy hazaszereteteket, veritek a melleteket, hogy igy-ugy viselitek sziveteken a haza sorsát, egyébként pedig dédelgetitek azt, amit a külföld ad nektek. Nem puszta szavak, cifra frázisok, hanem a tettek vannak hivatva arra, hogy a felvirágzás helyett mindinkább pusztulásnak induló szegény hazánk minden téren boldoguljon.

Ne menjen tőlünk senki külföldre erdészt, vadászt keresni, hanem nézzen körül a saját

TÁRCZA.

Szomoru az erdő.

A Magyarország után. — Irta: *Tanos Pál.*

(Folytatás és vége.)

De . . . »megszaporodtak a napfoltok« éskitörtek abból a nagy, izzó tüzgolyóból a csillagtudósok veszedelmes »protuberanciái.« Hát persze, persze: nagyon sok meleget vesztett ennek folytán a nap s igy csak természetes, hogy emiatt kellett hirtelen telet kapnunk a tavasznak, a csillagászati tavasznak, kellős közepén. Még pedig nem ám valami máról-holnapra elmuló telet, hanem heteken át tartó, hóval, viharral, fagygyal járó valóságos telet, olyant, amely embernek, állatnak, növénynek egyaránt megrontotta minden örömét, egyformán pusztitotta el minden reménységét.

Az egyik meleg nap estéjén hüvös szellő kerekedett, mely az éjen át folyton növekedvel reggelre már viharrá vált. Hozzászegődött a fagy, mely csonttá keményitette a sáros földet; s szövetkezett ezekkel a hó, mely vastagon betakart mindent az ő jeges bundájával. A hó . . . Az a gyönyörü szép, szüzfehér hó!

Amikor már elvonult az orkán és elállt a hóesés, egy végtelen fehérség volt minden, az erdő, a mező egyaránt.

Kihalt ujra az erdő, puszta és kopár. Fáj a szemed, ha nézed, sajog a szived és sir a lelked ha benne jársz. Nem remény tölt el, akárhová esik is a tekinteted és nem öröm, ha dolgod akad ebben a sivár fehér tömegben. Kivágyódol belőle ösztönszerüen, ki a szabadba, az itt rád nehezedő ólomsuly alól.

Néma csönd honol mindenütt. Nincs madárdal, nincs csicsergés a bokrokban. Nem szól a rigó, hallgat a gerlice, csöndes a csalogány. És hallgat a lombok többi lakója is mind, mert éhezik, fázik és busul valamennyi. A szines pillangók és a fénylő bogarak

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

környezetében: találni fog itt már mindenre kitünően képzett embert eleget, csak azután becsülje is meg, ha nem jobban, legalább ugy, a hogy eddig azt az idegent megbecsülte.

Kormányunk már évek előtt kiadta a rendeletet, hogy bármely állami vagy annak felügyelete alatt álló más vállalatnál külföldi munkásokat tilos alkalmazni és csak rendkivüli körülmények esetén s mindig az ő engedélyével lehet annak helye.

Vajjon nem lenne-e helyén való ezt a tilalmat az erdész és vadász állásokra is kiterjeszteni? Bizon sokan maradnának ezek közül is itthon olyanok, kik most Amerikába mennek jobb hazát keresni!

Ültessünk és ápoljunk fákat!

Komoly intés és rövid utasitás a faállomány szaporitása és ápolàsa a városok és vidékek részéről! Az ország haszna, egészsége és szépitése érdekében.

«Ültessétek fákat! Miuden galy, melyet most elástok,
Idővel édes gyümölcscsel és kellemes árnyékkal frissiteni fog!»

Minden faültetvény hasznot hajt, szépen elhelyezett és gondosan ápolt faültetvények mindig diszére válnak a vidéknek és helynek; közvetlen hasznot hajtanak gyümölcsük, magjuk és faanyaguk által, oltalmat nyujtanak viharok és a tikkasztó napsugarak ellen, mindenkor, különösen nyár idején felfrissitenek és felviditanak bennünket, előmozditják a tömeges esőzések arányos ielosztását, elvonják a lég kártékony gázait és emelik a föld és talaj értékét.

Minő fákat ültessünk?

Az ültetendő fák megválasztása elsősorban a használat célja, azután részben az éghajlati és részben a talajviszonyoktól függ. A legnagyobb hasznot a gyümölcsfák hozzák, azonban ezeket nem lehet mindenütt előnyösen alkalmazni, nem is felelnek meg mindenütt a célnak. miért is sok helyütt árnyék- vagy sorfákat kell ültetni, A gyümölcsfák közül a dió, alma, körte, cseresznye és szilva hozza a vidéknek a legnagyobb hasznot és ezek közül nagyobb ültetvényekhez első sorban az alma, szilva és dió ajánlható; végtelen vagyont lehetne ezen három gyümölcsfából meriteni, ha sok tájék területeit ezen három gyümölcsfajjal beültetnék és óriási hasznot hajtanának a dióerdőségek ott, ahol jelenleg dombokon, hegyoldalakon csak juhlegelők léteznek, amely területek a diótermelések részére mintegy teremtve vannak. A dió valamennyi gyümölcs közt a legjobb kiviteli cikk és hónapokon át jól eláll, anélkül, hogy kárt szenvedne. A nagybani vásárlók csak oly helyeket látogatnak, ahol nagy kivitel van.

Árnyék-, sorfák nagy számban és mindenütt ajánlhatók. — Szép árnyék elérésére, nem tul sürü ültetvények ajánlatosak, olyanok, melyek a lég szabad mozgását nem gátolják. — Sürü árnyékot nyujtanak: a gesztenye, dió, szil, hársfa, Ailanthus, Juglans americana, Catalpa és kőrisfa; félárnyékosak: az akác, Gleditschia, Celtis, jegenyenyárfa és pyramisakác. — Sovány. száraz és rossz talajban még mindig jól megterem az akác, kőrisféle jávor, Gleditschia, Ailanthus, hársfa, szilfa és nyárfa. Jó talajban ugy a felsorolt fajok mint minden más fa megterem. — Nedves talajban jól megterem a füz, kőriefa, égerfa és nyárfa; sövényekhez és élő keritésekhez a legjobbak: az akác,

---

megfagytak s a tücsök visszabujt az ő föld alá épitett várába. Nem látunk egyetlen méhecskét, mert ezek most, ahányan csak vannak, otthon. az oduikban melengetik a keltésüket, nehogy ez a legfőbb kincsük megdermedjen, elpusztuljon. Még a szegény vadak is megrémülve, remegve hagyták el az otthonukat, azt az öröklött völgyet, amelynek sürü bokrai alatt látták meg a napvilágot.

A félelmetes zugás, a rejtélyes bugás után mély csönd fekszi meg az erdőt. És ebben a csöndben meg-megmozdul egy-egy fa a rajta fekvő sulyos teher alatt; s nekünk, ugylátszik, mintha ezek ilyenkor suttogva panaszkodnának egymásnak . . .

*

De nagyszerü azért az erdő ebben a riasztó, félelmet és fájdalmat keltő komorságban is. Visszataszit, de magához is vonz mindannyiszor a nagy fönségével.

Más alakot, más képet varázsolt a hó mindenre. Mintegy varázsütésre átváltozott itt minden. A fa és a bokor s a gaz és a kóró mindmegannyian uj koronát kaptak egyszerre. A szerény zöld korona fölé: fehéret, fénylőt, csillogót. Csupa szikra, káprázlató gyöngy és vakitó drágakő itt minden, amint most csókot vált vele a kisütött nap arany sugára. A fák összehajlanak, a bokrok egybeiolynak a hóerdő nehéz terhe alatt. Nincs ut, nincs ösvény semerre. Egyetlen kusza homolylyá vált minden, ami az imént még élesen határolt külön részekből állott. Ahol egészen otthon valánk, nem ismerünk rá most már semmire. Ismeretlen tündérvilágban járunk, amelynek csodás utvesztőin eltévedünk.

De hasztalanul látszik előttünk az erdő élettelennek, kihaltnak: maga az a lábnyi vastag hólepel árulja el nekünk az erdőben rejtőzködő sokféle életet; most még inkább, mint a téli hóesések idején. Az a kevés vad, mely a hótalan területen föl se tünik, mintha megszázszorosodott volna, annyi csapája van a hóban mindenfelé, ha bejárjuk az erdőnket.

Itt egy szarvascsapat szántotta föl csülkeivel a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Gleditschia, Maclura, galagonya, füz és bokorbükk, továbbá tülevelüek, mint a fenyők, vörösboróka, tiszafa és életfák kiváló szépek.

A faültetvények létesitése.

Ez a legfontosabb rész, mert a gondos ültetvényezéstől függ az egész siker; ne sajnáljunk ezen munkánál semmi fáradságot és figyeljünk a következőkre:

1. Az ültetvényezendő anyagot: fákat, cserjéket, csemetéket jól ki kell válogatni, ezeknek jól iskolázott, egészséges, erős fáknak kell lenni megfelelő gyökérzettel. Gyengébb anyag értéktelen, a legcsekélyebb árat sem éri meg és ilyentől óvakodjunk.

2. A fák elhelyezése legyen a szemnek kellemes és a körülfekvő tárgyakkal arányos. Magas fák alacsony környezetbe és alacsony fák magasabb környezetbe való elültetése kerülendő.

3. Az ültetés előtt a talaj jól előkészitendő; ássunk nagy fagödröket és a felső jó földet tartsuk meg, mig az alsó rossz földréteg eltávolitandó, hogy a gödör csak jó földdel legyen feltöltve. Minél keményebb és rosszabb a talaj, annál nagyobb gödröket kell ásni: ezen esetben $1^1/_2$ méter széles és 70 $^c|_m$ mély gödör szükséges; jó talajban elegendő 1 méter széles és 60 $^c|_m$ mély gödör is. — Ha trágya is lesz használva, ugy ennek öregnek, rothadtnak kell lenni és a gödör alján és oldalt, nem közvetlenül a fa alatt ásandó el. Minél korábban lesznek a gödrök ásva, annál jobb; a tavaszi ültetvényezésekhez a gödrök már őszszel vagy télen ásandók. A felső földnek mindig lejebb, az alsónak pedig felülre kell kerülni.

4. Nedves helyeken és rossz, áthatlan, sziklás talajnál, az ültetvényezés dombocskákon végzendő, — Ezen dombocskákon való ültetvényezés, különösen és álhatlan talajoknál igen jó; a gödör bőségesen meg lesz töltve földdel ugy, hogy a föld még 20—30 $^c|_m$ magasabb legyen és csak erre lesz a fa állitva és aztán földdel feltöltve, ugy hogy egy 60—80 $^c|_m$ magas domb keletkezik, a domb hajlásai legyenek ferdék.

5. Az elültetett fáknak sohasem szabad az ültetvényezés után magasabb és csak legfeljebb 3 $^c|_m$-el mélyebben állani, mint azelőtt a faiskolában állottak. — Igy tehát az ültetés alkalmával körülbelül 15 $^c|_m$-el kell a fákat magasabban állitani a körülfekvő talajnál, mert a föld még süpped és csak 2 év mulva lesz ismét egyenlő a területtel. — Az ültetvényezésnél a gyökerek és galyak éles késsel visszavágandók. A megsértett gyökerek és ágak egészen levágandók! A hosszu gyökereket 30—40 $^c|_m$-nyire vágjuk vissza. Az ültetésnél a gyökerek kézzel sugár alakban helyezendők és közéjük kézzel szoritsuk a földet; a gyökereknél mindig friss és jó földet kell használni; igen hasznos ha a föld közé éles homok van keverve. — A földet keménynyé taposni és meglocsolni mindig szükséges, különösen a tavaszi ültetvényezéseknél. — Minden fának adjunk cölöpöket; ezeket azonban az ültetés előtt verjük a földbe. A facölöpöknek sohasem szabad a koronába nyulni, mért akkor akadályozzák a korona minden iránybani fejlódését és megsértik az ágakat. — Az ujonnan ültetett fákat lazán kell a cölöpökhöz kötni, hogy leülepedhessenek. A fa alatti területnek, rövid trágya, pelyva, turfa, fürészpor és hasonlókkal való fedése igen jó, mert a talajnedvességet fentartja és elősegiti a gyökerezést.

6. A legjobb és legalkalmasabb ültetvényezési idő a késő ősz és a korai tavasz; ha későn, midőn már a rügyezés megindult, vagyunk kénytelenek ültetni, akkor a fák busásan locsolandók az ültetés után is fedjük be a fa alatti területet rövid trágyával; ez esetben az első hat héten át hetenként kétszer kell jól locsolni.

---

havat. Nem láttuk sehol, de azért nemcsak azt állapithatjuk meg a csapáikból, hogy hány darab jár ebben a csapatban, hanem még azt is mondhatjuk, hogy melyiknek milyen a neme, milyen a kora. Tudjuk, hogy ez az együttartó sutáknak egy társasága, amelynek a védelme alatt ott vannak még az egy-kétéves bikaborjuk is. Másutt látjuk a most még szintén csapatosan járó büszke agancsároknak a bélyegeit. És ezekből szinte csalhatatlanul meghatározhatjuk azt is, hogy melyiknek hányágu a koronája?

Majd őzeknek, az erdőnk e legbecsesebb lakóinak a nyomdokait látjuk magunk előtt. Ezek is összebarangolták egy éjen át az egész erdőt és valóságos mozaikot rajzoltak a nagy hómezőre. Egy erős bak is van közöttük. amelynek a kedvéért érdemes ezeket a nyomokat addig követnem, ahol ez a csapat a nappali álmát aluszsza. A puha hóban nesztelenül megközelithetem a fekvőhelyüket s könnyen kiválaszthatom közülök a bakot, amelynek most már teljesen érettek a keresztes agancsai is.

Tengersok a nyulcsapás, mintha csak ezernyi volna a számuk. Ehelyütt valóságos mértani vonalat látok a hóban pontozva. A »koma« rajzolta ide ezeket az ő pontosan egymásra kerülő lépéseivel. De nini: megszakad a hosszu egyenes s egymás mellett látom a nyomokat; világos jele ez annak, hogy itt megállt a ravasz, figyelt és szimatolt. Ok nélkül nem tette. Az oldalról került szellő ingerlő szimatot hajtott az orrába; lakoma kinálkozott ott jobbról a bokrok között. Nem látta még, de már tudta, hogy azon a helyen nyulpecsenye várja. Ezt biztositania kellett. S a hó, oly hiven, mint a tükör, mutatja, hogy a róka terve sikerült s hogy hogyan sikerült. Visszafordult, elkerült a szél alá, lopva, kuporodva, csuszva, mászva megközelitette az áldozatát s leste egy kökénytüskés tövében, mig az ostoba tapsifüles az ő gondatlan bandukolásával a kellő közelbe ért. Egy pillanat még . . . és — már a róka éles fogai között sirt-ritt az a gyámoltalan, teljes fegyvertelen állat, amely még a varju szemtelenségével szemben is védtelen. A leta-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A fák ápolása.

Minden fának gondos ápolásra van szüksége, hogy jól fejlődjön

1. Az ültetvényezés első évében és lehetőleg később is, szárazság idején a fákat öntözni kell. Az öntözést ritkán szokták jól teljesiteni; a legkevesebb viz, mennyi egy fának szükséges, egy kanna, de jobb 2 kanna viz.

2. A gyümölcsfák koronáját metszés által kell a belső ágaktól megszabaditani és tisztán, világosan tartani, miáltal a kivánt alakjukat is el lehet érni és őket ezen alakban megtartani. Arnyék- és sorfák természetes fejlődésükben hagyandók.

3. A legnagyobb befolyást gyakorolja a fákra az alattuk levő talaj lazitása, mert ez a növés előmozditásának fontos tényezője. A talajlazitás ugy történik, hogy a törzs körül a földet mélyen felássuk, ami leginkább őszszel, november és december hónapokban történjék és emellett minden második évben ássunk el trágyát is, hogy a fának friss tápanyagot nyujtsunk. A fa alatti területet a fünek sohasem szabad ellepni.

4. Utakon, tereken és forgalmasabb helyeken a fatörzseket alkalmas eszközökkel, mint füz vagy sodronyfonatokkal vagy fából, nádból, tövisekből stb. készitett keritésekkel kell megkárositások ellen megvédeni.

Kivánatos, hogy minél több fák ültettessenek, ami nagy hasznára és javára lenne az emberiségnek és az egész országnak.

Szervezkedjünk!

Az elmult hét ismét hozott egy pár hivet táborunkba s bár a kibocsátott felhivás eddigi eredménye még mindig nem elégiti ki várakozásunkat, reméljük, hogy az eddigi hiányt a még ezután jövő számos jelentkezés ki fogja elégiteni.

Örvendetes jelenségnek mondhatjuk, hogy nagy része az olyan jelentkezőknek, kik eddig lapunknak nem voltak pártolói, kilátásba helyezték, hogy a jövőben belépnek az előfizetők sorába s igy módot nyujtanak arra, hogy az erdészeti és vadászati altiszti személyzet érdekeit az annál jobban szolgálhassa.

Ujabban több helyről kértek tőlünk belépési nyilatkozatot, még olyanok is, akiknek ilyet már kezdetben küldtünk s igy nyilvánvaló, hogy a küldöttek egy része a postán is elkallódott. Felkérjük mindazokat, kik a nyilatkozatot még nem kapták meg és annak birtokába jutni óhajtanak, hogy ezt velünk levelezőlapon tudatni sziveskedjenek.

Az ujabban jelentkezők az alábbiak:

78. Dobál Ferenc, Urvölgy
79. Horváth István, Alsótörök
80. Skultéty József, Óhegy
81. Lehocky Jenő, Kánalja
82. Garcsik Rahur, Óhegy
83. Sperka József, Dóval-Misód
84. Paulovics Mihály, Bulló
85. Krasznec Iván, Luzsna
86. Rajcsányi Ferenc, Koritnica-fürdő
87. Babják Vendel, Stubnyó
88. Fielk Sámuel, Nagytalmács
89. Viertl Jenő, Csicsó

posott, vérrel pirosra festett hó és a szerteszét heverő gyapjupamatok világosan tárják elénk az itt lefolyt szörnyü tragédiát . . .

Azután a nyest páros lábnyomait látom, amint az ő hatalmas ugrásaival iparkodott meleg otthonába. Ennek még most is megvan az ő drága télibundája; követem hát a nyomait, ha csak azért is, hogy a tanyáját kipuhatoljam. Egy sok százados tölgyfánál elvesznek a nyomok. Bizonyos, hogy itt lakik, ennek a fának az odvában. És csakugyan: egy-két kopogás a puskaagygyal az odvas fa derekára s már szökik is ki a nyest az ágak között nyiló lyukon, föl a fa tetejébe, ahonnan — mintha ott már semmi veszély se fenyegetné — szinte gunyosan nézeget le reám az ő szép fekete szemeivel. Csak egy pillanat még s már haláltusában vonaglik előttem szegény pára.

És összejárva az egész erdőmet, szinte sirni szeretnék, amikor látom, hogy ez a tavaszi tél mennyi pusztitást tett mindenben.

A már lombosodó fák, nem birva a hó terhét, itt az ágaikat, ott a koronáikat vesztették el; a kedves, szép virágok s a már fejlődő zsenge gyümölcsök a hóban, fagyban mind elpusztultak, a madaraknak megfagytak tojásaik és akárhány fészekben még meztelen fiaik is. Hasztalan melegitették a gondos szülők, ketten is, azt a fészket felülről, az irgalmatlan hideg betört abba alulról, oldalról és megölte az apró fiókokat az anyjuk pihés teste alatt . . .

Nincs is most madárdal az erdőn. Nem énekel, hanem sir, szomorkodik itt most minden madár.

Mintha ki volna halva, olyan szomoru most az erdő . . .

Adomák.

Becsapás.

— Pistike, mondok valamit.
— Mit mondsz Ilon?
— Tégy ugy, mintha rám akarnál ütni. Én sirva fakadok, mamuka süteményt ad és aztán osztozunk. Jó lesz?

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

90. Kovács István, Branyicska
91. Szarvas János, Branyicska
92. Járos Ernő, Kaphegy
93. Traub Károly, Herman-major
94. Sütő Lajos, » »
95. Járos Károly, Kaphegy
96. Trobert Ferenc, Urkut
97. Fortenbacher Károly, Urkut
98. Garay István, Leánykut
99. Rohonczy Dezső, Kiskóh
100. Matyóka Tivadar, Petróc
101. Orend János, Alsóárpás
102. Erdősi József, Edelény
103. Takács András, Sápi-puszta

Vadászati dolgok.

A vadorzók ellen. Lapunk mult számában erre vonatkozólag jelzett belügyministeri rendeletre a »Budapesti Hirlap«-hoz az alábbi megjegyzések érkeztek: E cimen megjelent közleményünkre a következő sorokat kaptuk: Tagadhatatlan, hogy a vadorzók sok kárt tesznek, de hogy a puskapor árának fölemelésével rettentsük el őket, célravezetőnek nem tartom. Hanem javaslom, hogy a puskapor árusitása joghoz legyen kötve, mint például a trafik. Csak az kapjon puskaport nevének bejegyzése mellett, akinek vadászkártyája van; vadászkártya pedig csak annak adassék ki, aki valamely területnek a bérlője, vagy valamely vadásztársaságnak tagja. Ezt a vadászkártya váltáskor a szolgabiró, vagy a polgármester előtt igazolnia kell. Ilyenformán orvvadász nem igen lesz.

A vadorzók ellen. Egy főerdésztől kapjuk a következő sorokat: Olyan ember irja e sorokat, aki nap-napután halálraszánva indul ki otthonából a vadorzók istentelen gonoszsága, hihetetlen vakmerősége miatt. Valóságos guny nekem azt hallani becses lapjukból, hogy a belügyminiszter ur nagy örömöt szerzett a vadászoknak és erdészeknek, mert a vadorzók ellen ismét egy ujabb rendeletet adott ki! Ó, kérem, hagyjanak föl ezzel az irott malaszttal, dobják a tüzre mind s adjanak helyette egy szemernyi realitást! Mit érnek a rendeletek azok szerkesztésében, akiknek fogalmuk sincs a való állapotokról. Bár akadna valaki jótevőnk nékünk szegény erdészeknek, aki megsugná a miniszter urnak, hogy akkor fogjuk őt áldani, amikor a puskapor árát fölemeli kilogramonkint legalább 8—10 koronára, hogy minden naplopó ne juthasson oly könnyen hozzá. Ha már semmiképp sem akarják megadni nekünk e fegyveres rablókkal szemben azt a szabadságot, amit birnak a csendőrök, legalább nehezitsék meg a munkakerülők erkölcsrontó, léha életmódját. Hát miféle sors, miféle igazság az, hogy egy diplomás erdőtiszt, ambiciótól sarkalva megy kötelessége után s egy forgalmas helyen: közlekedési ut mellett fekvő faraktárában három fegyveres vadorzó, a vidék elaljasult, munkakerülő, teljesen vagyontalan szemétje, mellének szegezett fegyverekkel állja utját s halálos fenyegetéssel, ha fegyveréhez merne nyulni, hátrafelé lépkedve, távoznak a negyedik után, ki hátán cipeli a vérétől párolgó szegény őzet! Ez megtörtént velem s rá harmadnap az egyik erdősömet vadorzóktól félholtra lődözve szállitattam kórházba. Ezek ellen csak az segit, ha a fölesketett erdészeti személyzet csendőrségi szabályzatot kap s ha a puskapor ára oly nagy lesz, hogy ahhoz mindenki ne juthasson hozzá s akkor is csak a vadászjegy — vagy a szolgálati eskü-bizonyitvány előmutatása mellett. Ezt adja meg nekünk a belügyminiszter ur, akkor azután valóban örülni fog minden erdész, minden nemes vadász! Vajha a sajtó venné mostoha ügyünket hathatós pártfogásába, mert elébb ugy sem érünk sikert és csak hull napról-napra seregünk legjava s velök hullanak porba a nemzetgazdaság ama milliói, melyeket a vadászat fölvirágzása rejt jövőjében.

Farkaskaland. Kellemetlen kalandja volt a minap, mint lapunknak Miskolcról irják, Bottlik József dr. mező-csáthi főszolgabirónak. Az emődi állomásról kocsin hazafelé tartott, amikor az állomástól alig két kilométernyire négy hatalmas farkas támadt rá. A főszolgabiró azonban nem ijedt meg, fegyvert fogott s az ordasokból kettőt lelőtt, mig a másik kettő elmenekült. Borsodmegyében különben a mezőkeresztesi szőlők között annyira elszaporodtak e veszedelmes bestiák, hogy e napokban hajtóvadászatot fognak rendezni kiirtásukra.

Hasznos tudnivalók.

Fák magasságának mérése. Legegyszerübben ezt oly módon tehetjük, hogy veszünk egy tetszés szerinti hosszuságu botot és ezt beszurjuk a földbe, azután köréje rajzolunk egy kört olyan hosszu sugárral, mint a milyen magas a botnak földből kiálló része. Ezután egyéb nincs hátra, mint azt megfigyelni, hogy mikor éri el a bot árnyéka a kör szélét. Miután a kör sugara ugyanakkora, mint a bot maga: ennélfogva a bot árnyéka is abban a pillanatban, mikor a kör szélét érinti, ugyanakkora, mint maga a bot. A megmérendő fa árnyéka természetszerüleg szintén egyenlő nagy lesz a fa magasságával. A faárnyék hosszát a mondott időben megmérve, kapni fogjuk a fa magasságát.

Méhek kiröpülése. A méh rendkivüli tisztaságánál fogva a kaptárba ürülékét le nem rakja. Ezt csak a végső esetben akkor teszi meg, ha sok bélsár halmozódik fel beleiben és többszöri háborgatás által mintegy kényszeritve lesz annak letételére. Hogy ez mennyire hátrányos, mutatja azon körülmény, hogy a fölhalmozódott piszok egy járványos betegséget, a vérhast terjeszti el közöttük, aminek azután áldozata lehet

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

az egész méhcsalád. Ha a kaptár körül télen csönd van és fokozott takarmány (méz) felvétel elő nem áll, mi miatt belükben az ürülék nagyon felhalmozódnék, a méh ürülékét visszatarthatja a melegebb februári napokig. E hóban a + 6 fokos száraz meleg napot használjunk föl a méhek pillanatnyi kiröpülésére; de a méhes körüli területet előzetesen hótól, viztől tisztitsuk meg. A tisztuló kiröpülés alkalmával a felgyülemlett bélsárt letehetik a méhek s visszarepülve a kaptárba, a későbbi jobb időt nyugodtabban bevárhatják. Napos, de hideg időben a méheket ne engedjük ki, mert kiröpülve megdermednek, elhullanak.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kővé vált erdők. Mint Newyorkból irják, az amerikai kormány elhatározta, hogy a nagyhirü arizonai kővé vált erdőket törvény oltalma alá helyezi. Ezek a kőerdők a nagy amerikai természeti csodák legérdekesebbjei közé tartoznak. Megkövesült fa magában véve nem éppen nagy ritkaság: mindenütt láthatni ilyen maradványokat és különösen Kairó környékén találtak szép példányokat, valamint az ujabb tunisz és algiri ásatásoknál is. De az arizonai sivatag erdejének nagyszerüségével nem vetekedhetik más a világon. Itt egy egész hatalmas kővé vált erdőség tölti ki a több mérföld hosszu, kilométernyi széles és 15—20 méter mély völgyet. Az egész vidék kopár és puszta, a völgy oldalain is csak igen gyér és satnya növényzet tengődik. A kővévált fatörzsek közül sokat széthasitott már az idő és félmétertől egész hét méteres darabokban hevernek körül, mig a legérdekesebb példányok óriás magasságig épségben nyulnak föl. Nem egy hetven méter magas és másfél méter átmérőjü. Az egyiket a kövesült hidnak nevezik, mert rengeteg mélység fölött nyulik át a hatalmas törzs, két végével a két partra támaszkodva. A törzsek kövesedése oly tökéletesen ment végbe, hogy a belsejük valósággal chalcedonná és acháttá vált. Igy természetesen az értékük is tetemes és alapos oka volt rá az Egyesült-Államoknak, hogy az ipari kihasználás ellen megvédje őket.

Egyébként az amerikai tudósok ezt a magyarázatát adják a fák megkövesülésének: A növények a komzerák családjába tartoznak és a földről már régen eltüntek. Ebben az igen régi korban az arizonai tájékra, földsülyedés révén, behatolt az Oceán vize és elboritotta a növényeket. Ezek közül a gyöngébbeket elragadta az Oceán árja, az erősebbek azonban helyt álltak és a körülöttük zajgó só és homok lassankint vastag, erős réteggel vonta be őket. Évezredek multán a talaj ismét emelkedett és a viz lefolyott róla. Ekkor azután a természet folytatta müködését. A forróság, fagy, esőzés és áradások hatása alatt lassankint lerepedezett a fatörzset körülvevő réteg és az évezredes páncél mögött előtünt a fa eredeti alakja.

HIREK.

Az előfizetés lejáratára emlékeztetjük mai és a következő számunk cimszalagján mindazokat a tisztelt olvasóinkat, kik előfizetésük rendezését az illető lap szétküldése napjáig nem rendezték s kérjük őket, hogy ezt mielőbb megtenni sziveskedjenek.

A kártevő hörcsög. A ruttkai vonalon a táviródrótok egy részét nemrég földalatti kábelekben helyezték el. A kábelek azonhan már rövid idő mulva felmondották a szolgálatot. Kutatták, keresték, hol lehet a baj. A monometer azt mutatta, hogy Hatvan felé kell keresgélni. Leástak a földbe, mindenfelé kotorásztak, végre kiderült, hogy a négy milliméter vastag kábelcsövet egy hörcsög, melynek a kábel mellett volt a földalatti lakása, körülrágta. Ennek következtében pedig a villamos áram a földbe szaladt. A hörcsögöt kitömték és a körülrágott kábelcsővel a pósta és táviró elnökigazgatójához került.

Téli köszönés. A csehországi Chrudin város tanácsa hirdetményt bocsátott ki, amelyben felhivja az összes felnőtt embereket, hogy a hideg időjárás alatt azaz novembertől április végéig a szokásos kalapemelés helyett csupán meghajlással vagy katonás tisztelgéssel köszöntsék egymást. Az egészségi tekintetekkel megokolt könnyités fejében minden ember egy koronát tartozik fizetni a felállitandó városi árvaház alapjára.

Duhaj legények. Gyöngyösről jelentik: Novembertől fogva a város területén a csendőrség tartja fenn a rendet, mely szigoruan őrködik, hogy a szokásos duhajkodást megakadályozza. Ezzel a gyöngyösi kapáslegények sehogy sincsenek megelégedve, ezért néhányan összebeszéltek, hogy a csendőröket megtámadják, azonban e megállapodásuk tudomására jutott a csendőrségnek és sikerült azoknak a legényeknek a névsorát megkeriteni, akik a csendőrség megtámadásában részt akartak venni. Már eddig is néhányat elfogtak és a többieknek elfogatása is küszöbön áll.

Ártatlanul kivégzett emberek. Pétervárról táviratozzák: Odesszában a katonai biróság február elsején halálra itélt három embert, a Tréger-testvéreket és Órenbach Simont, mert állitólag anarkista üzelmekben vettek részt. Mind a hármójukat az itélet kihirdetése után azonnal fölakasztották. Utólag kiderült, hogy mind a hárman teljesen ártatlanok voltak s hogy alaptalan följelentés áldozatai. A Tréger-fiuk anyja fájdalmában megőrült.

Egy telepesfalu, mint tolvajbanda. Kecskeméti tudósitónk irja: A város mellett lévő Hetényegyháza telepesfalu lakosait följelentették a kecskemét,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

rendőrségen, hogy a közeli Nyiri-erdőből a város tulajdonát tevő rengeteg mennyiségü kivágott fát elloplkodták. A rendőrség azonnal nyomozást inditott és meglepő fölfedezésre jutott: harmincöt házat talált (nem sokkal több az egész falu), ahol keritések, ól, mind a Nyiri-erdő fájából épült. Az udvarokban hralommal volt a lopott szőlőkaró. Volt olyan ház, ahol a disznóólat a lopott fával fütötték! Számos helyről 6—7 szánkó farakományt vitt el a rendőrség. Több udvarban a hórakás alá rejtették el az értékes és épitésre szükséges szálfát. A legtöbb lopott fát már beépitették gerendának és oszlopnak. Védekezésül azt mondják, hogy »a fa közvagyon, ők közpolgárok és nekik ahhoz jussuk van.« A város kára sok ezer korona; meg sem becsülhető, mert ez a manipuláció évek óta tart.

A korcsmázás vége. Körmendről táviratozzák: Birószéken Vrecsics Mátyás öcscsével, Istvánnal mulatott a korcsmában. Utóbbi ott maradt, majd feldühödve azon, hogy bátyja magára hagyta, hazasietett. Az udvaron karóval ugy fejbe ütötte bátyját, hogy az rögtön meghalt. A csendőrök a gyilkost letartóztatták.

Szerkesztői üzenetek.

Misuta Ferenc urnak, Koncanica. **Göczi János** urnak, Nagycsány. Levelezőlapon értesitettük. **Balogh Imre** urnak, Lokk. A nyilatkozatot még egyszer postára tettük. A magán uradalmiak dolgával nagyon szivesen fogialkoznánk nagyobb mértékben, de sajnos, ezek maguk nem igen látszanak érdekeikkel törödni, mert sem lapunkat nem pártoljuk, sem pedig a szolgálatukra vonatkozó adatokkal nem szolgálnak. **Dobál Ferenc** urnak, Urvölgy. Köszönet a buzgólkodásért. Az illetőknek megküldtük mutatványul mai számunkat.

A kiadó hivatal postája.

Polják Antal urnak, Bártfafürdő. A tévedés onnan eredt, hogy előfizetése megujitásánál átvezettük a folyó évi nyilvántartásba, de elfelejtettük a mult éviben törölni. Ezért kapta a lapot duplán. **Kis Mihály** urnak, Beszterce. Az elmaradt 5. számot elküldtük. Nem lenne szives velünk közölni, hogy Németh Sámuel kartársuk hová költözött? **Lenkay József** urnak, Nyögér. A 4 koronát köszönettel vettük. **Lichner Pál** urnak, Cajla. A lapot az év elejétől küldtük meg. **Harangozó Emil** urnak, Ny, Bajna. 4 korona beérkezett. **Plakinger Pál** urnak, Felsőszinevér. Köszönet a szives értesitésért. **Falda Antal** urnak, Ótura. Junius végeig. **Máthé Mózes** urnak, Bányabükk. Az Évkönyv I. évfolyamát mindkét cimre küldjük. **Fehér István** urnak, Frigyesfalva. Március végeig van előfizetve. **Lázár Vince** urnak, Botfej. Talán lehetne arról tenni, hogy a jegyző rendesen kézbesitse a lapot. Sajnálnók, ha e miatt pártolna el tőlünk. **Máyer Ferenc** urnak, Zajk. A beküldött 4 koronával julius végeig van előfizetve. **Obuch Mihály** urnak, Cseklész. Az Évkönyv I. évfolyama megy.

Erdőgyakornok

19 éves, egészséges, másféléves erdészeti és vadászati gyakorlattal, jó duvadirtó, beszél magyarul és németül, Felsőmagyarországon, Erdélyben vagy Slavoniában egy erdóházban ellátást keres. Ellátás és gondozásért járó fizetés megjegyzés szerint.

Szives ajánlatok »Ellátás« cimen az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez küldendők. 1—3

Állást keres 1—3

32 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, ki a m. kir. csendőrségnél 3 évig szolgált, jó lövő. az erdőgondozásban, a vadtenyésztés körüli teendőkben, valamint a duvadak pusztitásában jártassággal bir. Nyelvismerete magyar és tót, kissé németül is ért. Állását folyó évi április hó 24-én foglalhatná el. Cime megtudható az Erdészeti Ujság szerkesztőségénél Szászsebesen.

Állást keres

38 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek az erdészet terén minden tekintetben kitünő jártassága van s több éven át nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva. Vadászatban, valamint vadászebek idomitásában szintén kiválló jártassággal bir. Három nyelven folyékonyan beszél. Utóbbi idöben mint önálló erdő- és mezőgazdaság kezelő erdőirtással, a fának feldolgozásával és eladásával is meg volt bizva miről jó bizonyitványa van. Próbaidőre is elmegy. Gyermekei nincsenek. Szives megkereséseket alábbi cimen kér:

Polcz József
Bizovác (Slavónia)
2—5

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

MÜHLE VILMOS
cs. és kir. udvari szállitó
TEMESVÁR.
Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.
(Müvelési terület 94 hold.)
— VILÁGKIVITEL! —

A legjobb magvak kerti és mezei veteményezésre
(Mühle magvai jóságban elérhetők, de ebben felülmulhatatlanok.)
A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskolázottak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak.)
A legszebb fenyőfélék, diszcserjék, rózsák stb.
(Mühle tülevelüi mind tállálók, disz- és kuszócserjéi, valamint rózsái a létező legszebb virágnak.)
Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek.
Mühle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatolnak.
Dusan illusztrált főárjegyzék — páratlan a maga nemében — kivánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételné minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Február 21.** **8. szám.**

Szomoru viszonyok.

A m. kir. belügyminiszter urnak a vadorzás meggátlását célzó s lapunkban is ismertetett rendelete számos felszóllalásra adott alkalmat s minden felszóllalónak meg van a maga eszméje, melynek segélyével a vadorzást meggátolni lehetne. Ilyen eszmét a »Budapesti Hirlap« nyomán mi is közöltünk egy párat s bár teljesen célravezetőnek egyet sem találunk, mégis azt véljük, hogy ezek is számot tesznek a többiek között. Most ismét találunk a nevezett lap folyó hó 16-iki számában egy erre vonatkozó közleményt, mely valóban a többinél is nagyobb figyelmet érdemel s éppen ezért kötelességünknek tartjuk azzal bővebben foglalkozni.

A kérdéses közlemény a következő:

»*A vadorzók ellen.* Egy uradalmi vadásztól a következő sorokat kaptuk: Olvastam, hogy a vadorzók ellen milyen óvószabályokat javasolnak. Szerintem mindez nem vezetne célhoz és pedig azért nem, mert számos magánuradalomnál, sőt még a kincstárnál is akad olyan erdőőr és vadőr az alsóbb néposztályból, a kiknek halvány fogalmuk sincs a becsületről és a vadőri vagy erdőőri eskü megtartásáról. A mig ezek kapnak puskaport, addig a vadorzóknak is lesz puskaporuk, mert nagy részük a vadorzókkal szövetséges. Csak egy példát hozok föl. Krassó-Szörénymegyében van egy uradalom, ennek az uradalomnak van egy tizennyolcezer hold erdeje; ehhez van tizennyolc erdőőr és négy vadőr. Ezek, kettőt-hármat kivéve, mind román parasztok, akik a környékbeli lakosokkal mind komaságban vagy sógorságban vannak. Az erdővadászterület a bérlettel együtt negyvenötezer hold és e rengeteg területen alig akad már néhány őz; más vad már nincs. Hát lehet-e kívánni vadállományt ilyen viszonyok között? És ez nemcsak itt van igy, hanem az országban mindenfelé. Hogy annyi a vadorzó, annak csak az erdőtulajdonosok az okai, mert hitványul dijazzák mind a szakembereket, mind az őröket. Segiteni nagyon bajos, hanem csökkenteni a vadorzást lehet az által, ha a puskaport a csendőrségre bizzák és a főszolgabiróságra; az uradalmakban pedig épp ugy, mint a kincstárnál, a személyzet kapjon kész patront és minden egyes kilőtt patronról köteles elszámolni, hogy hova és mire lőtte ki.«

Ez a körülmény valóban szomoru fényt vet nem csak vadászati, de erdészeti viszonyainkra is.

Egy óriási nagy uradalomról van szó, amely erdőőrül és vadőrül 1—2 embert kivéve közönséges parasztokat, tehát a két szakmában teljesen járatlan embereket alkalmaz nagy számban akkor, midőn hazánkban a jól képzett szakemberek százai nem képesek szakmájukban érvényesülni, szaktudásuk holt kincs, hasonlatos a rossz szolga által elásott talentumhoz s más téren kénytelenek megélhetésüket keresni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ilyen uradalom pedig nem csak egy, de számtalan van az országban, melynek tulajdonosa abból az elvből indul ki, hogy: »az én házam az én váram», vagy is nekem az én birtokomban senki sem parancsol. Azzal ugyanis nem törődnek, hogy ugy az erdő, mint annak vadjai bár magán tulajdonban vannak, szigoruan véve közkincset képeznek, melynek pusztulását ha nem is közvetlenül, de közvetve mindenesetre az állam is megérzi.

Arra nézve, hogy az ilyen személyzettel ellátott birtokon milyen sáfárkodás folyik, élénk világot vet az elől idézett közleményt iró uradalmi vadász véleménye.

A környékbeli népből összehozott erdőőrök és vadőrök minden egyébre alkalmasak, csak arra nem, hogy a reájuk bizott javakat hüségesen megőrizzék, mert hiszen csak nem kivánhatja senki egyiktől sem, hogy falopáson, tilos legeltetésen, vadorzáson ért apát, fiut, testvért, sógort, komát, szomszédot feljelentsen, mert hiszen ha ezt tenné, meglazulna a rokoni viszony, ellenségeskedésbe menne át a jó barátság.

Ez azonban még csak kisebb hátránya az ilyen személyzet tartásának. Sokkal nagyobb hátrány van abban, amiben számos erdőbirtokos előnyt vél látni, nevezetesen abban, hogy ilyen módon olcsón véli megőriztetni és megvédetni erdejét, vadját, mert azoknak a bocskoros parasztoknak nem kell olyan javadalmazást adni, mint amilyet a jó szakképzettségü egyén méltán megkivánhat és éppen ebben van a nagy tévedés.

Az ilyen csekély javadalmazásu emberek ugyanis nem azért vállalkoznak az erdőőri vagy vadőri szolgálatra, mintha igényeiket az a csekély fizetés teljesen kielégitené, sőt ellenkezőleg a szolgálatot éppen azért vállalják, hogy ennek révén dus jövedelmekhez jussanak. A szabad lopás elve ugyanis az ilyen erdőőröknél és vadőröknél szokott leginkább érvényesülni s ezt éppen a sok rokonság segitségével a legnagyobb biztonsággal gyakorolhatják. Csábitja ezen kivül az ilyeneket még az erdőőri pályára az is, hogy azon honfitársaik közt bizonyos tekintélyre tesznek szert, gyakran nagyobbra, mint amilyen a falu birájának van.

Sajnos, hogy hiányos erdőtörvényünk s annak még hiányosabb végrehajtása még mindig lehetővé teszi az ilyen embereknek akár az erdészeti, akár a vadászati pályán való alkalmazását. Hiszen ha közönséges kerülőkként vagy csőszökként vannak a szakképzett egyének mellé beosztva, ez még megjárja, de hogy erdőőri vagy vadőri szakvizsgai bizonyitványra az ilyen elemek még mindig szert tehetnek, az valóban szomoru állapot s a szakvizsgákat vezető férfiaknak már csak magának a szaknak megbecsülése végett is jobban meg kellene válogatniok azokat, a kiket egy egész életre szóló képesitő bizonyitványnyal ellátni akarnak.

Segithetne talán az ilyen áldatlan viszonyokon az államhatalom is az által, hogy az ilyen nagyobb birtokokat — ha azok kezelésében és

TÁRCZA.

Az Obokyak családi átka.

Irta: **Garvay Andor.** (»Az Ország« után)

Nagy, sulyos átok terhe nehezedett egykor az Obokyak nemzetségégére. És meg is maradt késő századokig rajtuk. Ha meghallgatják, elmondom töviről-hegyire hiven, ugy, ahogyan történt.

*

Vérebek csaholása, kürtök harsogása, vidám harci zaj veri fel a gömöri ősrengetegek szendergő visszhangját. Dicsőségesen országló nagy Mátyás királyunk mulatja magát a hajszában, levetvén lelkéről egy pár pihenő órára országok, nemzetek töviskoronás gondját. És erdő, mező, hegy, völgy, berek csak ugy zeng a hangos hujjahótól.

Egyszerre föntt a lankás pagonyban megrecscsen az ág s mindjárt utána megint az egész növendék erdő, mintha orkán seperne rajta keresztül. Tompa, nehéz csapások dobogása hallatszik a sürüből s végre kitörtet a tisztásra fujva, tajtékozó haraggal egy óriás, bozontos bölény.

Egy pillanatra megtorpan a vad s rövid, szaggatott bömbölést hallat, aztán tehetetlen bőszült dühében felturja szarvával maga körül a gyepet.

A bestia láthatólag ellenséget sejtett valahonnan és ösztöne nem csalta meg. Egy hirtelen recscsenéssel szétcsapódott a bozót s a sürü szederindahálón egy felgyult ábrázatu, bőrzekés vadász erőszakolta tagjait keresztül.

A lovag láthatólag a vad nyomát kutatta, de a hirtelen találkozástól egy pillanatra mégis meghökölt. Meglepetése azonban csak egy szempillantásig tartott, aztán mindjárt döfésre emelte a gerelyt. Csakhogy a vad nem várta be a támadást, hanem egy rettentő szökéssel vakon a vadásznak rohant.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

őrzésében szabálytalanságokat tapasztal — éppen ugy mint ahogy azt a községi, közbirtokossági és urbariális erdőknek állami kezelésbe vételével tette, szinte bizonyos felügyelet alá helyezné s felettük legalább némi felügyeletet gyakorolna, de erélyesebben, mint ahogy azt az előbb említetteknél teszi, mert hiszen az állami kezelésbe vett erdőknél is az őrzéssel megbizott személyzet tekintélyes része nagyon alacsony fokán áll a müveltségnek s szakképzettségéhez is sok szó fér. Természetes ez egyébként ott, hol csak arról van szó, hogy lehetőleg olcsó személyzetet alkalmazzanak s mig ilyen módon évente pár száz koronát megtakaritanak, addig éppen némely alkalmazott tudatlansága folytán ezreket veszitenek.

Nem lenne szabad szem elől téveszteni, hogy a magán erdőbirtok is a haza kincse, már pedig azt mondják, hogy: »Salus respublicae suprema lex esto!« ami magyarul annyit tesz, hogy: »a haza jóléte legyen a legfőbb törvény!«

A gyümölcsfák ültetése.

A fák ültetése, nevezetesen a gyümölcsfáké sokfelől lesz ugyan ajánlva, mindazáltal mégsem vagyunk képesek ezt elegendő behatóan javasolni, mivel aránylag még mindig kevés, igen kevés lesz ültetve, noha jutányos árakon jól tenyésztett ültetvények kaphatók s ezek legtöbbje alig 5% kivételével jól fogamzik s vigan tovább tenyész. Mégis találunk elég oly határokat és területeket, amelyek üresek, beültetlenek. Mennyi haszon, mennyi jólét volna ebből nyerhető!

Mindenféle fa, még a legközönségesebb lombfa is ad hasznot; de mennyivel több hasznot ad a gyümölcsfa. Románia az elmult évben e tekintetben törvényt hozott, amely ugy a nagy- mint a kisbirtokosokat kötelezi, egyelőre az utakmenténi birtokrészleteiket gyümölcsfákkal beültetni. Ezen ültetvényezésnek azonban magastörzsü **gyümölcsfákkal** kell történni, a legnagyobb részben az ő kiváló jó Domnesta és Krucseszta helyi almafajváltozatokkal, továbbá körtefa és szilvafával, amelylyel a kisbirtokosnak mellékjövedelem lesz biztositva; de ezzel egyidejüleg nemesitik a szép iránti érzéket is, mert a fákkal beültetett ország-, megyei és közutak élénkitik és szépitik az egész környéket. Nagyon ajánlatos volna, nálunk Magyarországon is az utmenti faültetést kötelezővé tenni.

A fák késő őszi — novemberbeni ültetése a legcélszerübb, mivel az őszi ültetvényezésnek különféle előnyei vannak s az őszön ültetett fák szebben fogamzanak s már az első évben erőteljesebben hajtanak.

Ezideig a tavaszi ültetés volt mindig szokásban s mindannak, amit őszszel el nem lehetett ültetni, annak tavaszszal kell megtörténnie.

Hogy a fák mentől biztosabb fejlődését tőlünk telhetőleg előmozditsuk, tartsuk be a következő főszabályokat:

Az ültetési gödröknek mentől nagyobbnak s mentől mélyebbnek kell lenni; legalább 1 m. széles s vagy 80 cm. mélynek. Minden egyes gödörhöz adjunk egy jó nagy rész tápdus jó földet, hogy a gödör ezzel egészen megteljen; az ültetvény akkor állitandó be a gödörbe, midőn ez $^3/_4$ részben jó földdel már meg lett töltve. Ekkor állitsuk csak be a fát, töltsük ki a

---

Az összeütközés iszonyu volt. Az elbukó lovag kezében derékon kettéroppant a vaskos lándzsanyél a szörnyü ütéstől; testén pedig bőszült iramban gázolt keresztül a véresszemü, tajtékozó szörnyeteg. A lovag hirtelen fel akart ugrani fektéből, de lába elcsuszott a nyirkos gyepen és ujra elbukott, éppen az állat lábai előtt.

A játék élet-halálra ment.

Ebben a szörnyü, istent kisértő pillanatban végre, éppen szemben a rohanó bölénynyel, egy lányos arcu, karcsu legényke törtetett ki a térre nagy lihegve. Fegyvertelen volt ő is, csupán csak derékövén függött egy kurta tőr. Olyan, amilyet a nemes apródok viselnek.

A fiu egy pillantással látta a veszélyt és tehetetlen kétségbeesésében elébe ugrott a vadnak. A szörnyü küzdelem aztán halálos csendben folyt le.

A bölény leszegzett fejjel rohat uj ellenének és vakon felédöfött; a fiu azonban villámgyors mozdulattal félreszökkent s mindkét kezével megragadta az állat hatalmas szarvait. A vad felbődült és szilaj erővel rázta meg bozontos üstökét, hogy kényelmetlen uj terhét levesse.

A fiu teste ugy kivágódott, mint az ostor suhogója, hanem azért rajt maradt a bestia nyakán, mint a csapó a karikáson s alig hogy lába a földet érte, talpra szökkent ujra, mint a macska; kezében megvillant a tőr és lecsapott.

Hatalmas, feketés piros vérsugár lövelt a magasba; a vad felhördült, aztán térdre bukott.

A tőr még egyet villant s a szörnyeteg egész hosszában elnyult mozdulatlan a zsombékos, sáros gyepen.

Hanem akkor aztán a legény is odaroskadt szépen melléje a fübe.

A lovag ijedten futott oda hozzája és gyöngéd aggódással kérdezte:

— Az istenért! Megsebesültél gyermek?

Amaz elébb megtörülte verejtékező homlokát a zekéje ujjával s csak azután felelt, bágyadtan, alig hallhatóan, de mosolyogva:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

gyökerek közötti ürt finom apró, avagy jól összeaprózott földdel szorosan, tiporjuk meg a gyökereket fedő talajt óvatosan, öntsünk minden egyes fa gyökerére a magasból 2—4 kanna vizet, hogy a föld szorosan a gyökerekhez tapadjon s ezek között üresség ne maradjon; csak ezután töltsük meg a gödröt véglegesen, hantoljuk fel a földet a törzs körül s e magaslatot tányérszerüre alakitsuk. Ekkor a fának egyenesen és helyesen kell a talajban állania, sem mélyebben, sem magasabban, csak ugy, amint eddig a faiskolában állott, mégis jobb ha vagy 3—4 cm. mélyebben lesz ültetve, mint azelőtt volt. Fődolog, hogy minden fa jó talajban legyen ültetve, jól megöntözve, az ültetést követő évben is folyton nedvesen legyen tartva; a forró nyári hónapokban többször erősen meg kell ezeket öntözni. Nagyon előnyös minden egyes fának támaszt azaz karót adni, hogy szél és vihar gyökerében meg ne mozgathassa, mely körülmény a friss gyökerek elromlását, eltörését vonná maga után, de egyszersmind a fát feszesen tartja s védi minden ellen.

Az ültetés előtt a megsérült gyökerek végeit simára vágjuk el éles késsel.

A fák koronaágait, ha az ültetés őszszel történt, nem kell visszavágni, csakis tavaszszal, de mindig éles késsel; az almástermésüeknél, mint pl. az alma, körte, birs stb. kevésbé, a csonthéjas termésüeknél, mint a kajszinbarack, őszibarack, cseresznye, szilvaféléknél jobban, mélyebben.

Ami magát a faalakot illeti, azt a helyi viszonyok s követelményekhez kell alkalmazni; ujabbi időben a féltörzsüekre forditanak nagy gondot.

A magastörzs. A magastörzs a legjobb s legcélszerübb alak fasorok és utmenti ültetésre; mezőkön, legelőkön, határokon, szóval mindenütt, ahol marhajárás van, ahol is 8 m. távolságra ültetjük ezeket egymástól.

A féltörzs ma már jobban lesz pártolva, amit valóban meg is érdemel. A magastörzshöz viszonyitva a féltörzsnek tagadhatlanul különféle előnyei vannak. Könnyebben fogamzik, vidámabban tenyészik tovább, korábban lesz termékeny, többnyire szebb gyümölcsöt terem, szél és viharoktól kevesebbet szenved, a termés pedig könnyebben, jobban s gyorsabban szedhető le. Előnyei sokfélék s minden körülmények között mindjobban érvényesülni fognak. A féltörzsek ültetési táva átlag 6—7 m.-re tehető.

A törpefa, bokor- vagy gulaalak, kis keretekben, kisebb területeken, szük helyeken határozottan a legcélszerübb alak s hamarosan szép tiszta s jól kifejlődött gyümölcsöt terem s egyre jobban-jobban lesz ajánlva. Bokoralaku fákat 4 m. egymástóli távra ültessünk. Szükebb helyekre nagyon ajánlatos a gula-alak, különösen az oszlopdad gulaalaku almafák, de kiválóan az ilyen körtefák, mely utóbbiak ezen alaknak igen jól megfelelnek s finom csemegegyümölcsöt szolgáltatnak. Az alakitott fák, mint viziránvos füzérfa, a szárnyas emeletes redélyfa stb. különféle alakuak ugyan s a legszebb és legfinomabb termést adják, azonban határozottan csak urasági és diszkertekbe illők, ahol ügyes gyakorlott egyén mindig kéznél van, aki a fák további fejlődését irányitja, ezeket megmetszi. termésre készteti, alakitja; csakis ily helyekre ajánlhatók. Aki ezzel nem rendelkezik, ültesse inkább a helyi szokásos fákat.

Legnagyobb figyelem forditandó a fajválasztékra! A faiskolatulajdonosnak csakis a legalkalmasabb fajokat szabadna szaporitani, első sorban a honi, ezután a helyi s végül az általánosan jónak bizonyult asztali fajokat; mivel számtalanszor megtörténik, hogy az oly sokszor felmagasztalt fajok más fekvésben, más égalji viszonyok között nem mindig válnak be.

Az alma nemzetgazdászati tekintetben a legfontosabb gyümölcs, többnyire ez lesz ültetve s majdnem

---

— Semmi! . . . Semmi bajom felség, csak elcsigázott egy kicsit ez a bestia. Hát te uram? Nem történt valami bajod?

— Nem, fiam. Éppen idején érkeztél, hogy megmentsd a királyt.

— Oh felség! — szabadkozott a fiu szemérmes pirulással, de büszkén ragyogó szemekkel.

— Sohse szerénykedj gyermek! — ellenkezett a király. — Ezt derekansan csináltad. Az apródi sorból kinőttél, láttam. De kinek is hivnak? Hadd tudjam legalább uj lovagom nevét.

— Bánóczy Vajk vagyok! Szolgáló nemes apród felséged udvarán. A Bánóczy Boldizsár fia.

A király arcára pajkos vidámság lebbent a bemutatkozásra és dévaj enyelgéssel kötött bele a fiuba:

— Ugy?! Hát te vagy az a hires Bánóczy gyerek? Na, teneked nem valami jó hired járja. Azt mondják lurkó, hogy nem maradhat tőled még az öklömnyi fehérnép se nyugton a palotán.

A fiu ugy elpirult a korholásra, mint a bazsarózsa pirospünkösd napján és egy szó sem sok, de annyi beszéd se birt kiférni a torkán.

— No urfi! — sürgette a király. — Mi a mentséged?

— Rágalom ez, felség! — fakadt ki végre a gyerek, megemberelve egy kicsit magát. — A rossznyelvü, henye udvari nép mindenkit eláztat.

Aztán mohón, bizonykodva tette még utána:

— Hiszen azok még Grimaldi comes kapitány uramon is kivetőt találnak! Az pedig már csak eléggé tisztes, nagyuri személy. A király kapitánya! . . .

A király szempillája összerebbent és erőltetett komolykodással kérdezte:

— Grimaldi comes kapitányról fecsegnek? Hát mi bajuk van vele?

— De azt már el nem mondom, ha mindjárt négybe vágatsz is felséges uram!

— És hátha megigérem, hogy nem haragszom meg érte? — kérdezte a király, mulatva a fiu nagy ijedezésén.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

minden országnak, minden vidéknek megvan a maga különleges, valóban jó faja igy pl.: Erdélynek a Batul, Krassó-Szörénynek a Masáncki, az Alföldnek az Apafi és a Török Bálint-Stettini, Szlavoniának a Szercika, Tirol-é a Rozmaring, Botzen-é a fehér Calvil. Csehország-é a Tafotaalma stb.

A körte méltó testvére az almának, ezért a legszélesebb körü elterjedésnek örvend. Sokoldalu előnyei következtében az asztali gyümölcsök királynéjának van elismerve s egyike a legjobb gyümölcsöknek, melyet anyaföldünk termel. Helyes fajválaszték mellett lehet gyümölcsünk juliustól áprilisig, amelyek minden kivánalomnak megfelelnek, mivel ennél a fajok és féleségek száma rendkivül változatos; mely körülmény arra mutat, hogy kitartás és előszeretettel fáradoznak ezen gyümölcsfaj további tökéletesitésén és nemesebbé tételén. Már most is vannak fajok, melyek iz- és finomság tekintetében minden eddig létezőt fölülmulnak. A körtefa jobb fekvést és mélyebb televénytalajt kiván, mint az almafa, mely utóbbi mindenütt, még magaslatokon is elég jól tenyész, ahol a körtefa boldogulására már nincsenek meg az általa igényelt követelmények.

Mint gazdászatilág fontos gyümölcs következik a **szilvafa,** amely mindegyre nagyobb-nagyobb arányokban, nagybani ültetvényezésekre a világ minden táján keresett. Különösen a **fatörzsüek** a legcélszerübbek, mivel ezek adják a legdusabb termést. A sok jó faj közül bizton a boszniai magbaváló szilva egyike a legjobbaknak, ép oly jó a besztercei magbaváló, a doláni és a magyar muskotály szilva. Ezeket követi az olasz- és csehországi hosszu szilva. Az összes között a »**Nagyherceg**« egy ujabb faj a legnagyobb és legszebb, de nem igen jó; sokkal jobbak az előbb felsoroltak. Szilva, szilvaféle, ringló minden fekvésben, természeti tulajdonsága u. i. a földszinalatt elterülő gyökérzete folytán, még oly helyekre is ültethető, ahol a talaj sovány s a televény sekély, mint dombokon, magaslatokon, nem tulmagas hegyeken is, még itt is jól tenyésznek és dus termést hoznak; nevezetes, hogy magasabb fekvésben a gyümölcs édesebb és izletesebb. Mentől többet ültessünk tehát ezekből!

(Folytatás következik.)

Szervezkedjünk!

Lapunk más helyén, a hirek közt találja a szives olvasó a hirét annak, hogy a pincérek egy »Országos Pincér Szövetség« létesitésén fáradoznak, melynek célja náluk körülbelül olyan lenne, mint az erdészeti és vadászati altiszteknél az általuk tervezett egyesületnek. A szervezkedés müvénél magánál csak egy lesz a külömbség a kettő közt, nevezetesen az, hogy mig a pincérek az első hivó szózatra tömegesen fognak felesküdni a szövetség zászlaja alá, addig az erdészeti és vadászati altisztek tömegesen fogják magukat visszatartani a szervezés és megalakitás nehéz munkájától s várni fogják, hogy ezt más készitse el nekik az ő segitségük és hozzájárulásuk nélkül.

Gyakran hallottuk a panaszt, hogy sok helyen suszterből, snajderből tesznek erdőőröket s mellőzik az igazán arra termett és képzett embereket. Hát bizony nem ártana, ha erdészeti és vadászati altisztjeink nagyobb részébe be lehetne oltani a suszterek és snajderek, no meg a borbélyok, pincérek, kőmivesek, ácsok, kubikosok és még Isten tudja mi mindenféle mester és napszámos emberek egyik legszebb erényét: az összetartást. Az itt felsoroltaknak ugyanis mindnyájuknak megvannak az ő országosan szervezett egyesü-

---

A gyerek nyelt egy nagyot, aztán iszonyu drukkolások közt kirukkolt:

— Hát . . . Hát akkor mégis elmondanám . . . talán! . . .

— No! Halljuk! — nevetett a király. — Mit pletykálnak hát a népek Grimaldi comes kapitány uramról?

— Hát azt mondják, hogy izé! . . . Hogy a leányát valami számitással hozta volna Budára, mivelhogy megdicsőült Katalin királynénk óta nincsen urasszony a palotában.

A király hangosan, csengőn felkacagott.

— Ugy?! Hát azt mondják?

— Azt. De nem én mondom, hanem azok.

— És te? Mit mondasz te a dologról?

— Én? Én csak azt mondom, akármit forral is a talján magában, király mellé királyleány illik!

— Ej ha! De nagyon válogatsz a király nevében. Hát aztán azzal a talján virágszállal mi légyen, ha már itt van?

— Majd csak párjára akad az is valahogy!

— Ugy? De biztosan tudod! Ugy nézem én, hogy nagyon a lelkeden viseled te annak a leányzónak a gondját. Mi?

A fiu tejképe megint lángba borult, de azért megfelelt csürés-csavarás nélkül, mert a Bánóczyak nem szoktak hátrálni, ha már egyszer belefogtak valamibe:

— Hát mi tagadás benne felséges uram, mink bizony jó szivvel volnánk egymáshoz. Már tudniillik én meg a leányzó.

— Na ez derék! Hát aztán mennyire vagytok?

— Hát csak ennyire. Az öregnek nem merünk szólani, mivelhogy én még csak apród sorba volnék. Apámuram engem tán meg is pálcázna még érte, ha szólni bátorkodnám.

— Na hiszen szép lovag is vagy te! Hát ennyiből áll az a nagy szerelem?

— Ej, hiszen tudnám én, hogy mit kén cselekednem! . . . De istenemre, most már meg is cselekszem

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

leteik, melyek érdekeiket védelmezik, csak az erdészeti és vadászati altisztek nagy tömege huzódik vissza lanyhán, mikor arról van szó, hogy életjelt adjon magáról s a polgári jogok közül ő is követelje magának a maga részét.

Ne csufoljuk tehát többé se a susztert, se a snajdert, mert bizon sok tekintetben messze előttünk járnak azok, hanem vegyünk inkább péidát tőlük a szervezkedés és az összetartás mezején.

Az eddig közöltek névjegyzékében a 69 tétel alatt sajnálatos tévedésből »Dohnáczky« helyett »Dalmady« lett szedve, mely hibát most helyreigazitjuk.

Ujabban a következőktől kaptuk meg a belépési nyilatkozatot;

104. Szemán Mihály, Gölnicbánya
105. Szkala Alajos, Palást
106. Jankov Pál, Palást
107. Meszjarik Pál, A. Rakonca
108. Abrudán László, Magyarcséke
109. Poracha Károly, Nagybittse
110. Roskó Pál, Óhuta
111. Lehotzky Győző, Répáshuta
112. Konrád Lajos »
113. Forgács Elek, Ujhuta
114. Schusselka Gusztáv, Gyertyánvölgy
115. Hennel Ágost, Hollós
116. Rusznyák Sándor, Kistalmács
117. Grecu Jakab, Porcsesd
118. Kosztea György, Alsósebes
119. Radutiu János, Felek
120. Lovrits Antal, Vesztény
121. Fielk Samu, Nagytalmács
122. Huszár Jakab, Teplafő
123. Thonhauser Antal, Bélabánya
124. Moha Alajos, Kisiblye
125. Hertl László, Selmecbánya
126. Graf József, »
127. Szombathy Gyula, Szentantal
128. Hain Ede, Kisiblye

— Te! Valami bolondot ne csinálj; mert akkor aztán igazán befellegzett a lovagi sarkantyunak!

Ebben a pillanatban megzendült mögöttük az erdő. A vadászok voltak visszatérőben, akik már aggódva keresték a királyt.

Ott ültek mind a ketten az elejtett bölény tetemén, de a közeledők neszére a király hirtelen fölállott; aztán szeretettel végigsimitva a fiu megcsapzott, hullámos haján, valami kifejezhetetlen meleg jósággal mondta;

— Erről a bölényhistóriáról pedig ne szólj senkinek! Én ugy sem feledem el. A király nem felejt semmit! . . .

(Folytatása következik.)

Vadászati dolgok.

A fácánpecsenye miatt. Lackó József és János, Vastag márton, Szekeres István, Benkő Balázs és Bojtár Rafael kókai legények a mult télen Beniczky Ödön nagybirtokos vadaskertjébe mentek puskákkal és fácánt akartak lőni. A főerdész és a vadőr üldözni kezdték a legényeket, a minek a vége kölcsönös lövöldözgetés lett. Laczkó József testéből a seréteket a budapesti kórházban szedték ki. A pestvidéki törvényszék a kókai legények ellen szándékos emberölés büntettének kisérlete miatt inditotta meg a bünvizsgálatot.

Viaskodás egy párduccal. Az indiai Luknowból jelentik: Hutchinson angol alezredes nejével vadászatról hazafelé tartott, amikor a bozótból egy fiatal párduc rontott elő s egyenesen Hutchinsonnéra vetette magát. Az alezredes rögtön fegyverhez nyult, de lőni nem mert, attól félvén, hogy esetleg nejét találja el. Ezért rávetette magát a vadállatra, amely most már szabadonbocsátotta a nőt és a tisztnek fordult. Az asszony segitségért futott, miközben Hutchinson valóságos élet-halálharcot vivott a bestiával. Ha egy-egy pillanatra sikerült is az állatot megfékeznie, ez már a második percben ujra felülkerekedett és igy tartott ez a küzdelem közel egy negyedóráig, amig végre elő tudta rántani a revolverét és az állatra lőhetett. A golyó a párduc egyik szemét járta át. Ezt a pillanatot felhasználta Hutchinson és az állatot egy lövéssel leteritette. Erre már a vadásztársaság többi tagja is odaérkezett a helyszinére. Az alezredes a nagy vérveszteség következtében már teljesen elgyengült, ugy hogy hordágyon kellett lakására vinni. *(V. L.)*

Hasznos tudnivalók.

Sövények mádárvédelemnek. Minden nagyobb kertet a szabadban, szőlő- és csümölcskerteket nem deszkakeritéssel, hanem élő sövényekkel kellene körülvenni. Minden élő kerités és még gondozatlan, közönséges sövények is mezők szegélyén, birtokok határolására stbnek ültetve a földdarab, sőt az egész vidék szépitéséhez nagyban hozzájárulnak. Kiváló előnyöket azonban azáltal érünk el, hogy az összes, de különösen az éneklő madaraknak az által jó oltalmat nyujtunk, mert a madarak a sövényeket mindig szivesen keresik fel fészekrakásra, azokba befészkelnek és háboritatlanul szaporodnak. Mindenütt, hol az udvar, kert sürü és csak kevésbbé gondozott sövénynyel van körülvéve, ott örömet fogunk a madárdalban, madárcsicsergésben találni és a hasznos dalosokat, mint szivesen látott féregirtókat lakhelyünk közelében

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

üdvözölhetni. Legjobb sövénycsemetéink 1. Az akác, 2. Gleditschia (lepényfa), 3. Maclura. Mind a három fajta tüskés és ezáltal betolakodók ellen védelmet nyujtanak. Igen jó és sokat dicsért a galagonya (Crataegus) de ez csakis északi vidékeken megbecsülésre méltó, éghajlatunk alá azonban nem alkalmas, mert itt a hernyók sok évben óriási módon pusztitanak, a galagonya pedig hernyókkal mindig teli, ugyszólván a kártékony férgek költéshelye. Magas sövényeknek mezők, községek, dülők határolására az összes fanemüek igen alkalmasak és szépek; különösen akác, jávor, nyir, köris, tölgy, eper, nyárfa, hárs, sofora, szil stb. Igen szépek és folytonzöldek a fenyőfélék és tobzosok, a legjobb azonban a boróka és Thuja (életfa), mivél ezeknek növése nem igen magas, de rendkivül sürü.

Eleven sövények metszése. Sok helyen a gyümölcs- és konyhakertet eleven sövénykerités szegélyezi. Ezek metszésére és tisztogatására időt kell szakitani, valamint a szükséges javitások megtételére. Február hóban még nincsen oly munkatorlódás, hogy ezt végeztetni ne lehetne s igy ha emberünk van rá, ne halasszuk azt tovább. A metszés nemcsak szépészeti szempontból kivánatos, hanem azért is, hogy a sövény sürittessék, s nagyobb védelmet nyujtson a a kert állatellenségeivel szemben. Ugyanitt megemlitem, hogy ha őszszel nem lett volna érkezésünk az ültetendő és pótlandó fák gödreinek kiásására, ugy annak most itt az ideje, hogy az ültetésig a levegő a kidobott földet átjárhassa.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az oroszlán lélektana. Már sokat hallottuk, hogy az oroszlán milyen igazi emberi erényekkel ékeskedik és nem egy szemtanu beszéli el, hogy az oroszlán a zene hangja iránt fogékony, hogy nem olyan vérengző, mint régebben hitték. De hogy az oroszlán még udvarias is és hogy nem türi, hogy feleségét bántalmazzák, arról most hallunk először. A bécsi, illetve schönbrunni állatseregletben van néhány remek példány. Az egyik ketrecben, igy beszéli el az őr, egy oroszlán házaspár tanyáz. A nőstény mérges és dühös és a him oroszlánt minden módon gyötri, sőt kinozza. Néhány nap előtt az egyik őr azt látta, hogy a nőstény szinte nekitámadt a himnek. A vasdoronggal sikerült elválasztani őket. De ez alkalommal a nőstény hatalmas ütést kapott. És ime, mi történt? A him, nemhogy örült volna ezen a büntetésen, fogát vicsorgatva, dühösen szemlélte ezt a jelenetet és nem nyult ételéhez. Az őr jónak látta odább állani. Vajjon meglágyitja-e az udvariasság a nő kemény szivét? Ki tudná megfejteni az asszony lélektanát, még ha csak az oroszlán nőstényről is van szó.

Növényi drágakő. A természet a legnagyobb müvész. Nem csak abban áll müvészete, hogy utánozhatatlan módon keveri a szineket és árnyalatokat, hanem olyan alkotásai is vannak, amelyek a gyarló emberi tudásnak szinte megfejthetetlenek. A dió kemény héja olyan egyszerünek tünik föl és megérteni még sem tudjuk. Ilyen ujsággal állunk szemben most, a mikor egy természettudományi folyóiratban azt olvassuk, hogy a filipini szigeteken olyan nád nő, amelynek belsejében egy opálszerü kő van, amely sokkal értékesebb a valódi opálnál. Igaz, hogy sok ezer nádszál között csak egy-kettőben fordul elő ez a csoda, amelynek magyarázatát még eddig nem lelték. A nád neve tabasir. Ehhez hasonló az a képződmény, amely ezer kókusz-dió között egyben található: a ragyogó fehérségü gyöngy.

HIREK.

A pincérek szervezkedése. Budapesten nemrég egy előkészitő bizottság alakult, amely a pincéreknek hazafias szellemben való országos szervezését tüzte ki céljául. A tervezett Országos Pincér Szövetség székhelye Budapesten lesz s a nagyobb városokban fiókokat szándékozik alakitani. A Szövetség célja országosan szervezett ingyenes elhelyezés biztositása, a pincér szakoktatásnak egységes alapon való fejlesztése, a tanuló-nevelés ellenőrzése, a munka területén a kellő rend meghonositása, a pincérek tekintélyének emelése, a helynélküliségnek a lehetőség szerint való megalakitása, a pincér és főnök között való viszony szabályozása és a pincérség gazdasági érdekeinek megvédelmezése. Az előkészitő bizottság, amely a kérdéseket a főnökökkel egyetértve kivánja a Szövetség révén megoldani, most fölhivást intézett a pincérekhez, fogadósokhoz, vendéglősökhöz és kávésokhoz, hogy a Szövetség megalakitásán közremüködjenek. A pincéreket külön is fölhivja az előkészitő bizottság, hogy minél tömegesebben lépjenek be a Szövetség tagjai közé. A belépni szándékozók a szervező-bizottság irodájában (Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 5. II. em. 7. szám) személyesen, vagy levélben jelentkezhetnek. A vidéki pincéreket pedig fölhivja az előkészitő-bizottság, hogy a vidéki fiókok létesitésére tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

Falusi tragédia. Berettyóujfaluban egy tizenegy esztendős csitri lány vetett véget az életének. Balogh András gazda Eszter nevü leánykáját valamiért a boltba küldték. A pici lány, nem lehet tudni szándékosan-e vagy véletlenül, kevesebb pénzt tett az asztalra, de alig távozott a boltból, a segéd utána rohant, visszacipelte az üzletbe, ahol elvették tőle a vásárolt portékát s ennek tetejébe a kendőt is leszaggatták a fejéről: — Küldd ide az apádat — kiabált rá a boltos, majd azzal eligazitjuk a dolgot. A kis Eszter sirva

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

fordult ki a boltból, de haza nem mert menni. Darabig csatangolt az utcákon, azután kiballagott a legelőre, ahol a kutba vetette magát. Az atyafiai, akik az egész falut felzavarták, estére kelve találták meg a kutban a boldogtalan kis teremtés holttestét.

Összefagyott levelek. A hidegből nekünk is jutott kóstolónak ebben az esztendőben. De micsoda ami néhány fokos minusus hőmérsékletünk Alaszkáéhoz képest. Dawson-Cityből sürgönyzik, hogy a mult szombati levélposta szilárd tömeggé fagyva érkezett oda. Nemcsak a levelek fagytak össze, hanem a postazsákok is egymáshoz. A legnagyobb óvatossággal kellett az egyes zsákokat széjjelválasztani; a fagyos tömegeket azután fokozatosan különböző hőmérsékleteknek tették ki. Valósággal fel kellett olvasztani a leveleket. Csakhogy ekkor meg egészen nedvesek lettek és abba a veszedelembe kerültek, hogy elmosódik rajtuk és bennök az irás. Ezt a veszedelmet azután ugy kerülték el, hogy minekelőtte szétosztották volna őket, kemencékben megszáritották a leveleket. A boritékok cimzése igy is nagyrészt olvashatatlanná lett.

A nyulhús. A főváros közélelmezésében eddig ismeretlen volt a házinyul husa. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete meg akarja honositani a házinyul fogyasztását. A tanács hajlandó támogatni a szövetkezet akcióját s ad helyet a szövetkezetnek a közvágóhidon, a vásárcsarnokokban, megengedi, hogy a csarnokokban a zöldséghulladékot a szövetkezet összegyüjtse s a ketrecek készitésére ötezer korona segitséget ad a szövetkezetnek, viszont a hatóság föntartja a jogot arra, hogy a nyulhus árának a megállapitásába beleszólhasson. Minthogy most már megvan a házinyul értékesitéséhez is minden körülmény misem áll utjában annak, hogy a gazdák a házinyul tenyésztését teljes mértékben felkarolják.

Szerkesztői üzenetek.

Magyar György urnak. Árpádhalom. A kilátásba helyezett levelet még eddig nem kaptuk meg. **Bagyinszky Pál urnak. Iszka Szt.-György.** A kivánt nyilatkozatot tegnapi napon postára tettük. **Sipos János urnak. Szurdok.** A tévedés onnan ered, mert régebben volt ott Dalmady nevü előfizetőnk s D. kartársunk nem eléggé tisztán irt neve nagyon hasonlitott ehhez. Köszönjük a szives figyelmeztetést! **Tóth András urnak. Nyir-Acsád.** A szakiskolákba készülőktől eddig még nem kivánnak ugyan előzó gyakorlatot, mert ez csak tervbe van véve, de ha van ilyen, bizonyára csak előnyül szolgálhat.

A kiadó hivatal postája.

Fetz Lajos urnak. Felső-Szivágy. A 2 korona beérkezett. **Sarkadi József urnak. Kaluger.** A lapot a mai számtól kezdve küldjük s igy május 15-ig van előfizetve. **Hann Urszu urnak. F.-Verzár.** Igen, junius végeig rendben van. **Kovács Mihály urnak. Boicza.** A 4 koronát köszönettel vettük. **Kreutz Tivadar urnak. Sásd.** Az 5 koronát megfelelően elkönyveltük.

Erdőgyakornok

19 éves, egészséges, másféléves erdészeti és vadászati gyakorlattal, jó duvadirtó, beszél magyarul és németül, Felsőmagyarországon, Erdélyben vagy Slavoniában egy erdőházban ellátást keres. Ellátás és gondozásért járó fizetés megjegyzés szerint.

Szives ajánlatok »Ellátás« cimen az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez küldendők. 1—3

Állást keres 1—3

32 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, ki a m. kir. csendőrségnél 3 évig szolgált, jó lövő. az erdőgondozásban, a vadtenyésztés körüli teendőkben, valamint a duvadak pusztitásában jártassággal bir. Nyelvismerete magyar és tót, kissé németül is ért. Állását folyó évi április hó 24-én foglalhatná el. Cime megtudható az Erdészeti Ujság szerkesztőségénél Szászsebesen.

Állást keres

38 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek az erdészet terén minden tekintetben kitünő jártassága van s több éven át nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva. Vadászatban, valamint vadászebek idomitásában szintén kiválló jártassággal bir. Három nyelven folyékonyan beszél. Utóbbi időben mint önálló erdő- és mezőgazdaság kezelő erdőirtással, a fának feldolgozásával és eladásával is meg volt bizva miről jó bizonyitványa van. Próbaidőre is elmegy. Gyermekei nincsenek. Szives megkereséseket alábbi cimen kér:

Polcz József
Bizovác (Slavónia)
2—5

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

MÜHLE VILMOS
cs. és kir. udvari szállító
TEMESVÁR.
Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.
(Müvelési terület 94 hold.)
— VILÁGKIVITEL! —

A legjobb magvak kerti és mezei veteményezésre
(Mühle magvai jóságban elérhetők, de ebben felülmulhatatlanok.)
A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskolázottak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak.)
A legszebb fenyőfélék, diszcserjék, rózsák stb.
(Mühle tülevelüi mind télállók, disz- és kuszócserjéi, valamint rózsái a létező legszebb virágnak.)
Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek.
Mühle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatolnak.
Dusan illusztrált főárjegyzék — páratlan a maga nemében — kivánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételné minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Február 28.** **9. szám.**

Altisztek vagyunk?

Évek óta ismételve fel lett vetve az a kérdés, hogy vajjon az erdőőrök valamennyien altisztek-e, vagy pedig azoknak csak az a része, amelyik a főerdőőri rangot viseli, jogosult csak az »altiszt« elnevezésre. Akadtak olyanok, kik csak az utóbbit vitatták, mig az erdőőrök többi részétől határozottan megtagadták az altiszti cimet.

A kételelyeket teljesen eloszlatta lapunk az elmult évben a Ferencffi urnak adott válaszában, melyben félremagyarázhatlanul és meg nem dönthető módon bebizonyitotta, hogy az erdőőrök éppen ugy, mint a főerdőőrök minden kétséget kizárólag joggal nevezik magukat altiszteknek s ezt a jogukat a magas kormány is ismételten, több szabályrendeletben szentesitette.

Az altiszti cimet tehát jogosan viseljük s ezt tőlünk elvitatni nem lehet, felvetem azonban a kérdést, hogy vajjon megérdemeljük-e mindnyájan ezt az elnevezést s nem lenne-e számos kartársunknál indokolt a régi »erdőcsősz« elnevezés?

Véleményem szerint arra, hogy valóban altisztek legyünk, nem elegendő az, hogy ezt a cimet csak amugy külsőleg viseljük, hanem összhangban kellene lenni azzal belső lelki világunknak is.

Az altisztnek minden tekintetben felül kell emelkednie a közönséges gondolkozás módja fölé, müveltsége fokának magasabbnak kell lennie a közönségesnél, fogékonynak kell lennie a szép és nemes eszmék iránt s nem szabad ezek elől elzárkóznia, hanem szolgálatukba kell szegődnie és küzdenie érettök igaz lelkesedéssel s fáradhatlan kitartással.

Sajnos, hogy ezek az erények kartársaink legnagyobb részénél teljesen hiányozni látszanak s a nagy tömeg nem akar megismerkedni az élet ideálisabb részével, hanem azt csak az anyagiasság szempontjából tekinti s morzsolgatja le napról-napra.

Ezt látszik bizonyitani az a körülmény, hogy amidőn egyik altiszt kartársunk közénk veti a szervezkedés nemes és magasztos eszméjét s lapunk annak nem is hetek, de már hónapok óta buzgó és önzetlen terjesztője, a kartársak zöme szemet huny és nem akarja azt meglátni.

Az ember valóban nincsen tisztában azzal, hogy mit gondoljon, látva ezt a hallatlan közönyösséget.

Vajjon feltételezzük azt, hogy a szervezkedés, a szoros összetartás nagy horderejét a közel 12000 kartárs közül csak az az egy pár tudja méltányolni, aki sietett az első hivó szózatra jelentkezni? Nagyon szomoru dolog lenne, ha ez a feltevés megállhatna s valóban vitássá tenné a kérdést, hogy csakugyan érdemesek vagyunk-e az »altiszt« elnevezésre.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Aki ismeri tágas munkakörünket, aki tisztában van azzal, hogy milyen széles körü tanulmányokra van szükségünk, hogy ezt a munkakörünket becsülettel és tiszteségesen betölthessük, aki mérlegelni képes a közjónak tett szolgálataink rendkivül nagy fontosságát, önkéntelenül is kalapot emel előttünk s nem tagadhatja meg tőlünk megbecsülését. Igy kellene annak legalább lenni nem csak az elméletben, hanem a gyakorlatban is és mégis többnyire ennek az ellenkezőjét tapasztaljuk.

Nincs tekintélyünk sem magasabb, sem alacsonyabb körökben, sőt még azok sem részesitenek a méltán megérdemelt megbecsülésben, akinek szakmabeli munkatársai vagyunk s nem akarnak ilyenekül elfogadni, hanem — dacára a sokszor hangoztatott altiszti mivoltunknak — csak szolgaszámba vesznek s ehhez illő bánásmódban részesitenek.

Milyen fájdalmasan érint az valamennyiünket, midőn előljáróink részéről nem részesülünk olyan megbecsülésben, mint a milyenben a más ágazatoknál szolgálók s hozzánk hasonló minőségben lévő altiszteknek részük van! A nagy tömeg látva azt a bánásmódot, amelyben gyakran részesülünk, nagyon természetesen ehhez mérve alkotja meg magának a rólunk való vélekedését s igy nem csoda, hogy annak tiszteletét és megbecsülését nem vagyunk képesek magunknak kivivni, nem tudjuk vele megértetni, hogy nem a mező- és a krumpli csőszökhöz, hegyőrökhöz, temetőőrökhöz, bakterekhez hasonló, hanem magasabb és sokkal fontosabb állást betöltő emberekkel van dolga.

Ennek okát pedig ne keressük sem előljáróinkban, sem a társadalom többi rétegeiben, hanem egyesegyedül önmagunkban.

Hiába van meg bennünk a szakképzettség, a széleskörü ismeretek tudása, a hivatásunkhoz való hüség, odaadás, mindez nem ér egy fabatkát sem, ha hiányzik belőlünk az önérzet.

Első sorban nekünk magunknak egyenkint, a saját személyünkre nézve kell annak a tudatára ébrednünk, hogy vagyunk »valami«, azután ugyanezt el kell ismernünk a velünk egy pályán müködő, egy szolgálatot teljesitő kartársainkról is. Nem szabad egymást lenéznünk még ott sem, hol egyikünk tudása talán valamivel hiányosabb a másikénál, ha talán egyikünket jó sorsa kedvezőbb szolgálati és anyagi viszonyok közé helyezte; nem szabad ismernünk az egymás irányában való irigykedést, távol kell állani tőlünk a társaink ellen való áskálódásnak, árulkodásnak. Nem szabad örülnünk társaink bajának, még akkor sem, ha ennek révén előnyökhöz jutnánk, sőt igyekeznünk kell az ilyen bajokat róluk minden kitelhető erőnkből eltávolitani. Szóval minden beszédünkben, minden cselekedetünkben ki kell mutatnunk, hogy valamennyien, ahányan, annyian egy test, egy lélek vagyunk. Szivünk minden dobbanásának össze kell forrnia s ez által meg kell mutatnunk a világnak, hogy

TÁRCZA.

Az Obokyak családi átka.

Irta: **Garvay Andor.** (»Az Ország« után)

(Folytatás.)

Vajk urfi hüségesen megfogadta a király parancsát. Egy teremtett eleven léleknek sem szólt a bölényesetről. Hanem a másik tanácsát a nagyurnak, hogy tudniillik valami bolondot ne tégyen, azt már nem vette olyan akkurátus szigorusággal a Bánóczyak jövendő büszkesége.

Érezte a lurkó a király kezének simogatását a buksi fején és attól nőtt ugy meg a taraja. Nem adták azt ingyen!

Hát aztán a sok tusakodásnak végre is az lett a vége, hogy egy szép, csendes, őszi éjszakán oda rendelte az urfi Gerőt két jó vezeték csikóval a fácános alá, aztán se ország, se határ! vitte a talján kisasszonyt. Nem igen kellett annak se imádkozni, hogy menjen.

Na de lett is aztán ebből másnapra nagy kavarodás. Az udvari nép majd megette kezét-lábát a nagy botránkozásba. Maga a király is ugy tett, mintha nagyon haragudnék, de csak a hangja volt haragos, a szája szögletében egyre ott rejtőzködött az akaratlan, jókedvü mosolygás.

Legelőször persze a vén Gerőt akarták elővenni, a Vajk urfi szárazdajkáját, akit az édesapja adott melléje pesztonkának. De hát nem volt sehol a vén imposztor. Elment a becstelen a bünösök után mézes buzára. És Bánóczy Boldizsár főkincstartó uram őkegyelmét majd megfojtotta az oligarcha gőg, hogy széllel bélelt csemetéje egy jött-ment zsoldos lányát akarja menyéül vinni a házához. De Grimaldi comes kapitány uram se igen örült a nagy szerencsének. Nem tudom én, mi oka lehetett rája, de csak ugy szikrázott benne az indulat.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

itt nem egyesekkel, hanem egy tömör egésszel áll szemben, melytől tiszteletét, megbecsülését megtagadnia nem lehet és nem szabad. Szóval meg kell mutatnunk, hogy van bennünk *önérzet*, hogy méltók vagyunk arra, hogy altiszteknek neveztessünk s mint ilyenek meg is becsültessünk.

Ezt legjobban megtehetjük és kimutathatjuk akkor, ha minden melléktekintetet félretéve egymással szoros kapcsolatba lépünk s egy közös zászló alatt csoportosulunk. Erre itt van most a legjobb alkalom, midőn tervbe van véve az Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Egyesület megalakitása. Itt a legszebb alkalom, hogy kimutassuk egymáshoz való ragaszkodásunkat, szeretetünket és azt, hogy a hányan, annyian mind egy közös nagy családhoz tartozunk. Egy ilyen magasztos eszme köré való csoportosulás meg fogja majd mutatni, hogy altisztek vagyunk, akiknek jussa van arra, hogy mint ilyenek megbecsültessünk! *H. J.*

A gyümölcsfák ültetése.

(Folytatás és vége.)

Cseresnye és a **meggy** nagyon kedvelt, kellemes és hasznos gyümölcs, mely oly időben érik, amikor még másféle gyümölcs alig van; ép azért várvavárt idő az, mikor az első cseresnye megérik s ujongva lesz üdvözölve. A cseresnye mint magas törzs és mint féltörzs egyaránt célszerü s gyümölcse nevezetes kereskedelmi cikket képez. A meggyfa mint féltörzs célszerüebb s kisded növése következtében törpefának igen alkalmas; különösen az ujabb fajok mint: a Gubeni hirneves, a körösi, továbbá a finom Amarellák, amelyek nagyon ajánlatosak. Nagyon tekintélyes a fajok mifélesége és használhatósága; az ujabb későn, szeptember-októberben érő cseresnyefajok képezik most az asztalok diszét. Tulnedves talaj kivételével a cseresnye- és meggyfa minden talajnemben jól tenyész, még magaslatokon is. Sajnos, hogy ezen gyümölcsfaj a megérdemelt figyelemben még nem részesül eléggé, amelyet sokoldaluságánál fogva megérdemelne. Különösen a meggy az, amely minden háztartásban kivánt és keresett cikk, ennélfogva minden piacon keresett s jól meg lesz fizetve.

Kajszinbarack minden időben kedvenc gyümölcse volt az embereknek. A mély televény talajt kedveli s védett helyet, különben nem diszlik. Ezekből magas törzset ültetni nem tanácsos, de féltörzsüeket és törpefákat igen; utóbbiakat kiváltképen, mivel ezeken a termés utófagyok ellen megvédhető s a szélvész és viharok ellen is némileg védve van. A kajszinbarack nálunk jól, többnyire igen jól diszlik és mindig kellemes finom izzel bir. Kevés kivétellel minden faj igen jó, de különösen a honi magyar fajok, amelyek a francia fajoknál sokkal aromatikusabbak.

Őszibarack finom asztalra a legnemesebb gyümölcs. Az őszibarackfa az összes gyümölcsfák között a legnemesebbnek lesz tekintve s lelkes kedvelői gyümölcsét »**isteninek**«, gyümölcsösei szépségének s az asztal ékességének nevezik. Az őszibarackfa nálunk mélyen fekvő területek kivételével mindenütt jól diszlik; többnyire törpefának és gula-alakban lesz nevelve. északibb vidékeken pedig redélyzeten.

Az őszibarackfák 7—10 évnél tovább nem igen élnek, ez idő multán többnyire teljesen tulélték ma-

---

Végre a hetedik nap reggelén elősomfordált Gergő. Ott sunyitott a vén tökéletlen kivül a kertek alatt, amig egy őrjáró kopjás-drabant föl nem födözte.

— Ne te né! — csudálkozott rája a legény. — Hát kend itt kuncsorog? Hiszen ott kivül firtatják!

— Majd csak rám találnak itt is, ha nagyon kellek — mondta az öreg foghegyről, a gubáját hetykén a bal vállára vetve.

— Na hiszen gondolom, hogy szük lehet kendnek odabé.

— Szük a . . .! Majd mit mondtam. Bánóczy-cseléd vagyok én tán, vagy mi! Jussunk van nekünk ide a palotához és ha bé nem mék, az csak azért vagyon, mert hogy nem állok szót akármi léha csőcseléknek. De hiszen kerüljek csak a király elejbe!

— Hát hogyha csak a nagyur elejbe vágyik . . . Hiszen ippen a' keresi kendet! Gyüjjék na!

— Elejbe vezetsz?

— Oda én, még ha nem is akarja! Meg van parancsolva.

— Meg van parancsolva?

— Az a'!

— Na hát a parancs — parancs! — mondta az öreg, aztán hetyke paraszti gőggel tette utána;

— Látod-e, öcskös? Ha okos embör kell, Gergőt hivatja a király!

Őszintén szólván, a parancs hallattára meg volt szeppenve őkelme egy kicsit s csak azért hánya-vetiskedett, hogy a legény előtt a szorongást leplezze. De nem is tartott a hetykeség tovább, mint a palota kivülső pitvaráig. Ott aztán egyszerre nagyon kicsi legény lett Gerő bátya; pedig az igazi istenáldás csak ott következett el rája, azon belül.

— Nohát, előkerültél vén farizeus?! — riadt rá kegyetlen szóval a király. — És nem ég ki a szemed szégyenletedben, hogy vén fejjel ilyen becstelen szolgálatra adtad el magad? Mi?! Éretlen tacskók segitője voltál! És még hogy te vittél vezeték-lovat alájuk?! Hát van neked lelked?

Gerő behuzta a nyakát a suba gallérjába és meg

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

gukat; legtöbb esetben gyantafolyás okozza korai elhalálozásukat. Ennek ugyan részben ellenállhatunk (sajnos, hogy teljesen sohasem) ugyanis, ha a fák főmetszését augusztusban végezzük, mely alkalommal minden vékony, satnya, haszontalan ágat eltávolitunk; tavaszszal csak a tavalyi hajtások lesznek kevéssé megröviditve. A vezérágak és termőágacskák megmetszésének teljes figyelmen kivül hagyása okozója többnyire az ifju őszibarack-ültetvényezések sikertelenségének, amelyek az ültetés alkalmával illetőleg az ültetést követő tavaszon okvetlen visszametszendők, a következő években pedig csak ugy, amint az fennebb emlitve lett.

A dió csakis mint magastörzs, szabad nyilt helyeken lesz ültetve. Nagy helyre lévén szüksége, 12 m. távolságra ültetendő egymástól; mindenütt jól tenyészik, még magaslatokon is. Oly magaslatokon, ahol már a juhlegelő csak tengődik, a diófa még mindig jól nő s mily haszon, mily kincs volna ez a jövő nemzedékre, hogyha az ilyen kopár magaslatok, kopasz hegyhátak, amelyek ma még többnyire parlag területek s kevés avagy semmi hasznot sem adnak, diófákkal ültettetnének be. Valóban csodálatos, hogy sem kis, sem nagybirtokosainknak még eddig ilyesmi nem jutott eszébe.

A dió nagyszerü, mondhatni a legjobb s legjövedelmezőbb kiviteli cikk, amely raktározva nem oly könnyen romlik meg, mint a többi gyümölcsféle, amelyeken gyorsan tul kell adni, hanem karácsonyig és még tovább is eltartható, mig jobb árakat érünk el. Diófáknál a termékenység átlagosan a 15. évvel kezdődik meg és évről évre fokozódik s mire egy nagyobb szabásu ily telep 60—80 évet elért, mily rengeteg hasznot hozott ez idő alatt; de csak ezután következik a nyeremény legnagyobb része, a főnyeremény — a butorgyártás céljaira drágán eladott diófáért. Mily óriási a külömbség az ily és a tölgy- avagy bükkfaültetvények között, mely utóbbiaknál nem 60, hanem 100 és még több éven át kell egyedül a fa értékére várni anélkül, hogy a megelőző időben valami csekély hasznot hajtottak volna. A dióvali fásitás kezdetlegesen is történhetik és pedig a diónak novemberben álló helyre való eldugdozásával ugy, mint a makkot szokás ültetni.

Birs és naszpolya, som, édes gesztenye és mandola gazdászati szempontból kevésbbé jönnek tekintetbe, mivel legtöbbnyire csak egyesek kedvencei, de mindamellett mindegyikből mégis néhány fának kellene minden gyümölcsösben állani.

Mogyoró az utóbbi években nagyobb előnyben részesül, sokkal nagyobb figyelem lesz most már ezekre forditva mint azelőtt, mivel korábbi telepek teljes méltatást találtak. Tenyésztése többnyire jövedelmezőbb, mint bármi másé és pedig a következő okokból: 1. talaj, fekvés és éghajlat dolgában igénytelen; 2. termésben minden körülmények között biztos s egy bizonyos határig folyton fokozódó; 3. a termés felszedése olcsó, tartóssága igen hosszu, az elszállitás könnyü, az árak mindig jók, mivel a termelés sohasem fedezi a keresletet. A mogyoró termelése mindazon birtokosoknak igen ajánlatos, kiknek hegyes-dombos, szakadékos csuszamlós, terméketlen területei vannak, amelyet még legelőnek sem használhatnak.

Mühle Vilmos.

S ervezkedjünk!

Igaza van H. J. kartársunknak, midőn lapunk vezető cikkében panaszkodik a fölött, hogy erdészeti és vadászati altisztjeink nagy részénél nincsen kifejlődve az összetartás érzéke s hiányzik nála az önérzet

---

se mukkant. Ugy várta, amig elmulik a feje felől a dörgés. Hanem erre az utolsó szóra egyszerre elfacsarta a keserüség.

— Én?! Én vittem vón' rosszba az én szemem fényét? Az én kisgazdámat? Nem vagyok én se cenk, se kutyák pecérje! Itt állok, nagyuram, üttesd le a fejem! Nem tehettem másként. De ha látnád őket, ugy tettél vón' te is!

A király összefont karokkal némán hallgatta a vakmerő beszédet. A szeme sötéten villámlott. Ugy tetszett, hogy szörnyen, iszonyuan haragos. És Gergőnek mégis tudja isten, ugy tünt, hogy nem is haragszik.

De nagy időbe telt, amig megszólalt:

— Merre vannak hát azok?

— Öreg szülémhez vittem mind a kettőt. Szegény jobbágy népség, Bánóczy-cselédek; de becsületes öreg emberek.

— No és most hát mi légyen velük?

— Te hozzád küldtek jó uram. Szóval nem mondtak semmit, amit átaladjak, de ugy hisznek, biznak te benned, mint az istenükben. Oh uram! Ha látnád együtt azt a nagy fiut, meg azt a gyermeket. És ott szükölködnek a zsuppos zsellérházban! Bagázsiájuk nincs már . . . Semmijük! . . . Jó uram!

— No téged jól megválasztott az a lurkó! Fiskusnak beváltál, mondotta végre a király és a szeméből eltünt egyszerre minden szigoruság; sőt az ajka! Uram bocsá': az ajka az mosolygott.

— Hát ide hallgass, ember! Fogd ezt a gyürüt, aztán ha megpihentél, egy jó csontu csikót kapsz nyereg alá és indulsz haza. Otthon azt a két fuzsitus kölyket felpakkolod csendben és átmégy velük Kunkápolnára a királyi vadászházba. Aki cselédet ott találsz, az a gyürüre engedelmeskedni fog. Megértetted?

— Meg, uram! — mondta Gergő és kicsi hijján tiszteletlenül fel nem ujjongott a király előtt széles jókedvében.

Örömében ugy neki is lódult a világnak, hogy az ajtó sarka felől kereste a závárt.

*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Erre vall félremagyarázhatlanul az a közönyösség, melylyel a szervezkedés eszméje elől elzárkóznak.

Készséggel elismerjük, hogy nagyon sokan vannak a kartársak közt olyanok, kik lapunkat nem olvasván, a felvetett egyesülési eszméről még mit sem tudnak, de viszont tagadhatlan az, hogy arról lapunk utján legalább is ezernél több kartársnak van tudomása, pedig ezek valamennyien a müveltség magasabb fokán állnak és mégis csak oly gyéren sorakoznak a kitüzött zászló alá, mely alól pedig egynek sem lenne szabad hiányoznia.

A közlötteknél ugyan többen jelentették ki belépési szándékukat, de ezeknek neveit csak akkor fogjuk közölni, ha a nekik megküldött nyilatkozatot aláirva visszaküldik.

Felkérjük mindazokat, kik még nyilatkozataikat nem küldték be, hogy azt a jövő hó folyamán okvetlenül beküldeni sziveskedjenek, hogy igy számot vetve a jelentkezők számával, hozzáfoghassunk az alapszabályok tervezetének összeállításához.

Ujabban olvassuk, hogy a napidijas állami szolgák »Országos Egyesülete« tartotta évi közgyülését; tehát még ezek is megelőzték az erdészeti és vadászati altiszteket. Szabad még ezután is késedelmeskednünk? Bizon pirulnunk kellene, ha még ilyen példák is hatásukat tévesztenék.

A belépési nyilatkozatokat ujabban a következők küldték be:

129. Plakinger Pál, Felsőszinevér
130. Mándrik János »
131. Kiss Imre, Mező-Livádia
132. Csekey Károly, Várszeg
133. Kreutz Tivadar, Sásd
134. Barna István, Paprád
135. Szabó János, Bükkhát
136. Fehér István, Szinér-Váralja
137. Bardiovszky János, Kis-Koszmály
138. Cserfay Endre, Krajna
139. Polákovics József, Miava
140. Falda Antal, Ótura
141. Matusovics Mihály, Unin
142. Majthéni János, Berencsváralja
143. Vadkerti Menyhért, Brezova
144. Mudri Ferenc, Vittenc
145. Bittner József id., Jablonic
146. Theberi István, F.-Bottfalu
147. Kollár Béla, Szécsmező
148. Iró Mihály, Oroszvár.

Vadászati dolgok.

A legsötétebb Krassó-Szörény vármegyéből. Az itteni vadorzók vakmerőségére jellemző a következő eset: Folyó hó 12-én Miklós Illés és Czigu Miksa m. kir. erdőőrök ki lettek rendelve a valemarei m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó bulzai XI. számu védkerületbe orvvadászok fogására. A »Recsa« nevü erdőrészben négy orvvadászra akadtak, kik egy őzet lőttek. Az erdőőrök a hónyomon utánuk mentek, nem is sejtve, hogy azok elrejtőztek. Egyszerre lövések dördültek el s Czigut szemközt, Miklóst pedig hátba lőtték, mire ők is tüzelni kezdtek. Magam is ugyanakkor ott jártam közel az erdőgondnok urral s figyelmeztettem őt a lövésekre. Ha csak egy félórával előbb indulunk, részt vehettem volna a csatában s ma már egy pár gazemberrel kevesebb taposná a földet, mert az én fegyverem golyója elől nincs menekülés. Az orvvadászok kézre kerültek, mert az erdőőrök meglövöldözték őket. A hirhedt Kostéj községbe valók, melyet valóban nem ártana felperzselni, mert csak ugy ontja magából a sok orvvadászt, fa és vásári tolvajt

---

A király maga elé citálta Guthi-Országh Mihály főceremóniás mester ő kegyelmességét és parancsot adott, hogy ünnepség legyen az udvarnál.

Nem tudni, mi készült, de hogy valami ügön nagyszerü spektákulumra lőn kilátás, az onnan is gyanitható vala, mert hogy a nagyur skófiumos, pompás uj gunyát szabatott magának. Pedig egyébként tudvalevő, hogy még az idegen potentátumokat is sujtástalan egyszerü zekében látja vendégül magánál.

Össze is gyülének a nagy napra az ország minden uri rendei a palotán. Akár mindjárt egy nemzetgyülés is kitelt vón belőlük. Ott fényeskedett nagy szolgahadával nemzetes vitézlő Ujlaky Miklós uram, az erdélyi vajda; nagytudásu és tisztelendő Sanocky Gergely uram, a velickai pap, aki betüt vetni oktatá jó multkor a királyt; ott volt Nagy Simon is, a macsói bán; Gara László nádorispán uramról nem is szólván. Megjött Váradról egész papi udvarodmagával eminentissime Zerednai-Vitéz Mihály, a váradi püspök is; s vele Magyar Balázs, a taljánverő; aztán a Bánffyak, a két Kanizsay, sőt Szapolyai Imre uram is hidegre tette egy kicsinység a duzzogását és ijastól-fiastól berándult sasfészkéből. A koronája pedig mindeneknek Czillei Ulrich uram ő kegyelme volt, aki az öreg Bánóczy Boldizsárral kocogott elő. De tülkölt is elejbük a toronyvigyázó legény, ahogy a standartot messziről megismerte. Ugy fujta az istentelen, mintha az utolsó itélet harsonáját fujná.

Hát nagy volt a cécó mondom. Annyi volt a látni meg a hallgatni való, hogy csak estére kelve lőn idő a lakomához. Hanem akkor aztán ki is tett magáért istenesen a sok éhkoppot nyelt csikorgó gyomor.

A harmadik fogásnál azonban, egyszerre hirtelen elült a zaj, a nagy tányércsörgés, még a zeneszó is elhallgatott, mert a király intett egy könnyü mozdulattal, hogy szólni akar.

(Folytatás következik.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az erdőőrök és az orvvadászok közt már sokszor volt ilyen ütközet; valóságos háboru folyik itt s csodával határos, hogy még emberhalál nem történt. Miklós Illés sulyosan, Czigu Miksa könnyebben sebesült meg, mig az egyik orvvadásznak a szeme van kilőve. Kár, hogy nem az agyveleje. B. A.

Az üregi nyulak sikeres pusztitásáról. Köztudomásu, hogy az üregi nyulakat ekkoráig a legsikeresebben szénkéneggel pusztitották, ami egészen okszerü, csak azért kellemetlen a vadásznak, hogy a szénkéneget tartalmazó nagy üveget állandóan kosárban vagy táskában kell hordani, ami eléggé nehézkes és fárasztó dolog. A mellett az üregbe való töltögetés alkalmával sok szénkéneg elpocsékolódik, pedig az ára nem mondható jutányosnak. Most Blumencron Károly lovag, az alsó-ausztriai vadászati védegylet választm. tagja forgalomba hozta az általa már öt évvel ezelőtt feltalált kicsiny cylindrikus gyujtótesteket, melyek egyszerüen az üregbe dobatnak s aztán az üreg betömetik. Ezek a gyujtótestek az elégésnél töménytelen mérges gázakat fejlesztenek, melyek nehezebbek a légköri levegőnél s az üreg legmélyebb részeit is megtöltik. Ezek a kis ürhengerek igen praktikusak és még a kabátzsebben is hordhatók. A feltaláló: Blumencron lovag készséggel nyujt felőlük bővebb felvilágositást az érdeklődőknek; cime: Wien, VIII., Wickenburggasse 3. *(V. L.)*

Hasznos tudnivalók.

Ki mint vet, ugy arat. Közeledik az erdész ember legfontosabb teendője, a tavaszi megvetés. Most jön az ideje, hogy jövő erdősitésünket szilárd alapra fektessük. Ezt csak ugy érhetjük el, ha erőteljes, szép csemetéket nevelünk, minek első és legfőbb feltétele a jó, egészséges mag. Ilyennel szolgál hazai magkereskedőink legkiválóbbja, **Stainer Gyula** kinek **körmendi** magpergető gyára kiváló jó magvaival eddig is mindenütt a legnagyobb elismerést vivta ki magának és számos magas kitüntetésnek lett részesévé. A körmendi magpergető gyárnak idei tavaszi magárjegyzékét mai számunkhoz mellékelve kapja a szives olvasó, mely alkalomból nem mulaszthatjuk el ezt a kiváló hazai céget külön is szives figyelmébe és pártolásába ajánlani.

Malacfelfalás. A kocák e rossz szokásának okát némelyek abban keresik, hogy a sertés, mint mindentevő állat, szüléskor a magzatja burkait (az u. n. poklát) megeszi s ez husevésre hangolván az állatot, sort kerit nedves köldökén vérző malacának a felfalására is. Különösen észlelhető ez oly kocán, amely vemhességi ideje alatt konyhai lőcsedékben, vagy máskép, ismételten huseleséghez jutott. Indokolt hát ily anyagok nyujtásától tartózkodni, a mondott poklát és netán halva született malacot a koca elől azonnal eltávolitani, esetleg pedig a malacokat is az első órákra külön rekesztékbe helyezni. Mások abban keresik a malacfelfalás okát, hogy az ujszülött szegletmetsző- és agyarfogai, melyek már ki vannak ilyenkor bujva, vagy csakhamar áttörnek az inyen, a koca csecsbimbóit sértik, annak fájdalmat okoznak, minek folytán a koca a szopást nem türi, malacait elveri, feléjük harap esetleg egyikét-másikát meg is vérzi, annak vérét nyalogatja, majd magát a malacot fel is falja. Célszerü tehát a malac éles fogait harapófogával lemetszeni s leráspolyozni.

A malacfelfalás okául veszik — szerintünk is helyesen — még a vemhes és fias anyák nagy ásványi anyagszükségletét is, melyet kivált istállón tenyésztők, rendszerint nem méltatnak elég figyelemre. Ezen természetesen ásványi anyagoknak (iszapolt kréta, takarmánycsontliszt), kellő mennyiségben való nyujtásával lehet es kell segiteni.

A főbb teendők tehát a malacfelfalás ellen volnának: 1. Azonnali eltávolitása a netán halva született malacoknak és a magzat burkoknak, esetleg még a malacoknak külön helyezése; 2. az éles fogak lemetszése; 3. ásványi anyagok nyujtása a vemhes állatnak. Azt, hogy a koca magzata harapására száját eléggé ki ne nyithassa, el lehet érni a disznó orrmányára erősitett szijgyürüvel, mely evésben nem, de magzata felfalásában akadályozza a kocát. Ezt elég az első egykét napon alkalmazni, pár napos malachoz a koca már rendszerint nem nyul, hacsak a jelzett csecsbimbó fájdalom nem ösztökéli arra.

Oltógalyak szedése. Gyümölcsösünkben, amennyiben az időjárás megengedi, az oltógalyakat ilyenkor meg kell szedetni. Ha azonban az idő fagyos, ugy a galyszedéskor nem szabad puszta kézzel a veszszőket érinteni, mert a kéz melege után a külső fagyos, hideg, a galy ártalmára volna. Ennek elkerülése céljából kesztyüs kézzel dolgoztassunk. A hernyózást most se feledjük el, mert ha már végeztettünk is, olyan hernyófészket, mely előzőleg elkerülte figyelmünket, mindig fogunk a fákon találni. Száraz galyakat szedessünk, hogy annál kevesebb dolog legyen e munkák végzésével akkor, amidőn a veteményezésnek, ültetésnek stb. ideje elérkezik.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kibicsaklik a magyar ember nyelve. Mostanában érdekes, sőt furcsa kérvény került a képviselőház elé. Valamelyik, okkal elkeseredett atya szemrehányó panaszt tett amiatt, hogy katonáskodó fiát a közös hadseregben a német nyelv tanulására kényszeritik. Egyik orsz. képviselő most elbeszélte, hogy leginkább minő német szót kifogásolt a derék, magyar érzelmü atya, azt vitatván, hogy eme szó miatt kibicsaklik a magyar ember nyelve. Protzkastenriemen-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

schnallnagel. (Protzka sten—Riemen—Schnall—Nagel.) Egy kis szögecske, amely a tüzérségnél van alkalmazva. Bizony igaza volt és van az elkeseredett honfinak; mert ezt a szót bizony bajosan ejti ki magyar ember nyelve.

Elefántvadászat Nordköpingben. Toppzy, a nordköpingi Cuneo-állatsereglet harmadfél méter magas elefántja a napokban kitört s dél felé vette ez utját. Vállalkozás azonban balul ütött ki. Kezdetben jól ment minden, a méter magas hó dacára, sőt mintha Toppzy jól is mulatott volna, mert számtalan csinyt követett el. Akadály nem volt előtte, keritéseket s tekintélyes fákat egyszerüen letaposott, sőt még a faházak is meginogtak, mikor kissé közel ment hozzájuk. Csak az a tolakodó figyelmesség volt terhére, melyet az őt követő több száz ember, élén az állatsereglet személyzetével, tanusitott iránta. Ez a vadászat, mely három napig tartott s husz kilométerre terjedt, annyira fölkeltette egész Svédország érdeklődését, hogy mindenki csak erről beszélt, ez volt a társalgás s a hirlapok témája s még a képviselőház izgalmas tárgyalásai is háttérbe szorultak mellette. Mikor az első éjszaka beállt. Toppzy eltünt az erdőben s ott bolyongott másnap is. Harmadnap már nagyon fogytak az erői, büszkesége letört s csak akkor lett kedve egy erélyesebb támadásra, mikor Hamburgból táviratilag meghivott idomitója is megjelent a szinen. Végül azonban annyira elfáradt s az éhség annyira kimeritette, hogy Söderköping város közelében megfogatni s meghurkoltatni engedte magát. Visszafelé már nagyon csendesen s engedelmesen viselkedett.

HIREK.

Hátralékosainkat, kik már félévi és ennél több előfizetési dijjal tartozásban vannak, felkérjük, hogy tartozásukat a jövő hó folyamán kiegyenliteni sziveskedjenek, mert különben kénytelenek lennénk náluk a lap tovább küldését beszüntetni és követelésünket postai megbizás utján beszedni. A nagyobb tartozásokat szivesen elfogadjuk kisebb havi részletekben is.

Rabló a vonaton. Izgalmas jelenet folyt le a minap privgye-érsekujvári vasuti vonalon. Egy személyvonat második osztályu szakaszában Hencz József érsekujvári főgimnáziumi tanuló egy idegennel foglalt helyet a kocsiban. Hencz rövid idő mulva álmos lett, ledőlt a diványra, de nem sokára fölébredt, mert észrevette, hogy utitársa zsebét kutatja s kétszázötven koronával telt tárcáját már el is lopta. A diák követelte tőle a pénzt, de az idegen nem akarta visszaadni, mire dulakodás támadt közöttük. A diák gyöngébb volt, a tolvaj ölébe kapta és vitte a folyosóra. Le akarta dobni, a robogó vonatról Hencz azonban nem vesztette el lélekjelenlétét, éppen az utolsó pillanatban az ajtó mellett levő vészfékbe kapaszkodott. Erre a rabló kidobta a pénztárcát és kiugorva a kocsiból a szántóföldön át menekült. A vonat személyzete üldözni kezdte, de a rabló revolvert rántott elő s üldözőit lövésekkel tartotta távol magától. A diák szintén elővette a szülei által bátyjának küldött revolvert s rálőtt a rablóra, aki rögtön összeesett. A golyó karjában akadt meg. Megkötözték és a sebesültet föltették a vonatra, Nyitrán pedig átadták a csendőrségnek.

Csóka helyett embert lőtt le. Kazáry Jenő 15 éves győri polgári iskolai tanuló elkérte Borbély Kálmán cipészmester flaubert-puskáját, hogy csókát lőjjön. A konyhában ráemelte a puskát Borbély fogadott leánykájára, a 10 éves Horváth Mariskára. A konyhában dolgozó cipészlegény figyelmeztette a gyereket: — Ifiur, ne játszék a fegyverrel, mert hátha meg van töltve. Alig mondta ki ezt, a ravasz lecsapódott, a puska elsült s a kis leány vértől boritva, eszméletlenül terült el a konyha földjén. Borbély Kálmán kétségbeesetten rohant haldokló leányához, de az már halóban volt. Borbély elkeseredésében revolvert fogott, hogy agyonlője magát s csak nagy erőfeszitéssel tudták kezéből kicsavarni a fegyvert. A vigyázatlan Kazáry Jenő elrohant hazulról és csak késő éjjel tudták előkeriteni, amikor a rendőrségre vitték, de nem tartóztatták le. Krisztinkovics Antal rendőrfogalmazó a helyszinére sietett, de a haldokló kisleányt kihallgatni már nem lehetett. Dacára a gyors orvosi segélynek, nem lehetett megmenteni s éjjel 3 órakor a kislány meghalt.

Elégett leány. Kaposvárról jelentik: Antalfalu pusztán Zsifkó József béres 11 éves Mariska leánya égő szalmacsóvával be akart füteni. Ruhája meggyuladt, sikoltására összesereglett egy csomó ember, de nem menthették meg, égési sebeibe belehalt.

Tengerbe fult vadászok. Párisból jelentik, hogy Chastagnal és Hubert, a Berck sur Meri tengerészeti kórház orvosai vadászkiránduláson a sürü köd következtében letértek az utról, bezuhantak a tengerbe, hol életüket vesztették.

Férjpusztitó asszony. A dévai esküdtbiróság borzalmas bünpört tárgyalt. Stefán Ádámné brádi asszony egymásután temette el két férjét. Mindkét férj gyanus körülmények között halt meg. Harmadszor is férjhez ment Stefán Ádámhoz, akinek élete örökös rettegés volt, miután sejtette, hogy az előbbi két férjet az asszony megmérgezte. Stefánnak egyszer gyanusnak tünt fel az ebéd, amit a felesége elébe adott. Ezért a felesége pillanatnyi távollétében az egyik ételből a kutyának adott. A kutya még aznap megdöglött. Stefánné tartva attól, hogy a férje feljelenti őt, tizenötéves háziszolgáját szerelmi mámorba ejtve, a fiut arra birta rá, hogy a férjét éjjel a fejszével üsse agyon. Az elkábitott fiu szót fogadott és az alvó Stefánt fejszecsapásokkal meggyilkolta. A dévai esküdtbiróság előtt Stefánné harminc tanu terhelő vallomásával szemben tagadott. Az esküdtek Stefánnét hitvestárs ellen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

való gyilkosság büntettében mint felbujtót, a szolgalegényt pedig szándékos emberölés büntette miatt mint tettest mondta ki bünösnek. Az esküdtbiróság aztán az asszonyt életfogytiglan tartó fegyházra, a szolgalegényt pedig két évi és hat heti fogházra itélte. Az ügyész és a védők megnyugodtak, Stefánné azonban semmiségi panaszt jelentett be.

Ki a legény? A legényvirtus egy szerencsétlen áldozatát kisérték ki minap a komádi temetőbe. A szakáli korcsmában Nagy F. János, Hajser Mihály és Seprenyi Béla komádi legények mulattak. Nemsokára odavetődött két szakáli gazdalegény is: Puskás Ferenc meg az öcscse, Puskás György, a falu hires, garázda verekedői. A fiuk hamarosan összebarátkoztak, együtt itták a jóféle homoki vinkót, mig végezetül felmerült természetesen a vitás kérdés, hogy voltaképpen ki is a különb legény? Szó szót ért s a két falu becsületességéért csakhamar ölre mentek a legények. Előbb ököllel, később már vasvillával érdekelték egymást s a Puskás fiuk ugyancsak hősiesen állták a sarat, mig a három idegen legény vérbefagyva maradt a korcsma padlóján, Nagy F. Jánosnak meg a holttestét vitték haza a szülei házába. Mikor temették a legényt s éppen amikor a gyászmenet végighaladt a falun, akkor kisérték a gyilkosokat a csendőrök. A gyászmenet népe fellázadt s megakarta lincselni a gyilkosokat, akiket csak a gyorsan kivonult komádi csendőrörs tudott megvédeni a nép dühe elől. A Puskás testvéreket a nagyváradi ügyészség fogházába kisérték.

Szerkesztői üzenetek.

Cserfai Endre urnak. Krajna. A közlött cimre elküldtük a belépési nyilatkozatot. **Falda Antal urnak. Otura.** Szíveskedjék a következő cimre fordulni: **Unterreiner Lőrinc urnak. Csatád.** (Torontálmegye) Ezt egyébként külön levelezőlapon is megirtuk s érdeklődéséről az illetőt is értesitettük. **Iró Mihály urnak. Oroszvár.** Mint már ismételten jelentettük a belépők neveit egyelőre csak a nyilatkozat beérkezte után közöljük. Az Önének beérkeztét nyugtázva találja a 148 tétel alatt. **Tyápai Péter urnak. Kollárovic.** Nem lenne szives közölni, hogy Poracha Károly kartársunk hová költözött el Nagybittséről?

A kiadó hivatal postája.

Frantz Antal urnak. Pozsony. Az Évkönyvet költségkimélés szempontjából utánvét mellőzésével küldtük. **Kárnyáczky Lajos urnak. Temes-Rékas.** A fenti művet ajánlva postára tettük. **Tóth András urnak. Nyir-Ocsád.** Az utóbbi hetekben nyomdászunk sulyos betegsége miatt késett a lap, most azonban gondoskodva van kellő munkaerőről s reméljük, hogy a jövőben azt a megjelenés napján postára tehetjük. **Bojsza Imre urnak. Ujbánya.** A cimet kiigazitottuk s az elmaradt pár számot is már oda küldtük. **Hegedüs Mihály urnak. Szépnyir.** Lakhelye változásáról csak mostani levelező-lapjából értesültünk. Nem értesithetne, hogy Németh Sámuel kartársunk hová tünt el? **Hodossy Sándor urnak. Kuncsorba.** A cimet helyesbitettük. **Bogya Demeter urnak. Nagyállás.** Az előbbi üzenet Önnek is szól. **Csider István urnak. Majtény.** A 6-ik számot a maival küldjük. A késés okáról fentebb irtunk. **Tóth Ferenc urnak. Kesztölc. Prockl Rezső urnak. F.-Esztergály.** Az Évkönyv I. évfolyamát f. hó 24-én postára tettük.

Erdőgyakornok

19 éves, egészséges, másféléves erdészeti és vadászati gyakorlattal, jó duvadirtó, beszél magyarul és németül, Felsőmagyarországon, Erdélyben vagy Slavoniában egy erdőházban ellátást keres. Ellátás és gondozásért járó fizetés megjegyzés szerint.

Szives ajánlatok »Ellátás« cimen az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez küldendők. 1—3

Állást keres

1—3

32 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, ki a m. kir. csendőrségnél 3 évig szolgált, jó lövő. az erdőgondozásban, a vadtenyésztés körüli teendőkben, valamint a duvadak pusztitásában jártassággal bir. Nyelvismerete magyar és tót, kissé németül is ért. Állását folyó évi április hó 24-én foglalhatná el. Cime megtudható az Erdészeti Ujság szerkesztőségénél Szászsebesen.

Állást keres

38 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek az erdészet terén minden tekintetben kitünő jártassága van s több éven át nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva. Vadászatban, valamint vadászebek idomitásában szintén kiválló jártassággal bir. Három nyelven folyékonyan beszél. Utóbbi időben mint önálló erdő- és mezőgazdaság kezelő erdőirtással, a fának feldolgozásával és eladásával is meg volt bizva miről jó bizonyitványa van. Próbaidőre is elmegy. Gyermekei nincsenek. Szives megkereséseket alábbi cimen kér:

Polcz József
Bizovác (Slavónia)
2—5

»VADŐR«

1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

MÜHLE VILMOS
cs. és kir. udvari szállító
TEMESVÁR.
Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.
(Müvelési terület 94 hold.)
— VILÁGKIVITEL! —

A legjobb magvak kerti és mezei veteményezésre
(Mühle magvai jóságban elérhetők, de ebben felülmulhatatlanok.)
A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskolázottak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak.)
A legszebb fenyőfélék, diszcserjék, rózsák stb.
(Mühle tülevelüi mind tálállók, disz- és kuszócserjéi, valamint rózsái a létező legszebb virágnak.)
Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek.
Mühle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatolnak.
Dusan illusztrált főárjegyzék — páratlan a maga nemében — kivánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételné minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mér —· sékelt dijak egyezség szerint. —

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Március 7.** **10. szám.**

Elismerés, kitüntetés.

Minden jó és hasznos szolgálat még abban az esetben is, ha az tisztán a kötelesség teljesitése megérdemli azt, hogy az által, akinek érdekében lett megtéve, elismerésben részesittessék.

Az elismerésnek különféle fokai vannak.

Kötelesség teljesitésének első és természetszerü elismerése az azért járó bér vagy fizetés, mely minden, bárminemü köteles munkáért az azt teljesitőt okvetlenül megilleti, mert hiszen a munkát ezért végezte a szolgálattevő s ha csak annyit tett, amennyit éppen szegődménye alapján tennie kellett, akkor az azért kialkudott javadalmazásával teljesen ki van elégitve s jogszerüen tebbet annál nem is követelhet.

Az elismerésnek második foka a dicséret, mely nem egyéb, mint a kötelesség teljesitésben kifejtett különös buzgóság erkölcsi megjutalmazása s mely jól eső érzést kelt abban is, aki adja, de abban is, aki kapja, ezen kivül nagyon alkalmas arra, hogy a munka vagy szolgálat teljesitőjét még nagyobb buzgóságra és odaadó hüségre ösztönözze. Annak, aki adja, nem kerül semmibe s aki kapja, nem lesz általa gazdagabb, de azért megelégedést szül mindkettőben.

A harmadik fok a jutalom, mely tulajdonképen elvben nem több a dicséretnél, de a gyakorlatban annál sokkal többet ér, mert a mellett, hogy a jutalomban önkéntelenül dicséretet látunk, még anyagi jólétünket is fokozza.

Van azután ezeken kivül még egy neme az elismerésnek, mely az előbb felsoroltak mindegyikénél sokkalta értékesebb s ez nem egyéb, mint a legfelsőbb elismerés és kitüntetés, melyek adása felségjogot képez s bizonyitéka annak, hogy a munkában vagy szolgálatban tanusitott buzgóság hire nem maradt meg a szük szolgálati körben, hanem eljutott a legmagasabb helyre, egészen a trónus zsámolyáig.

A királyi elismerés és kitüntetés felette becses jutalom, mert bizonyitéka annak, hogy hivatásunk terén kifejtett munkásságunk és igyekezetünk nem maradt észrevétlen, sem szükebb körre szoritott, hanem az ország-világ előtt ismeretes lett s alkalmas arra, hogy embertársainkat is hasonló buzgóságra serkentse.

Az elismerésnek vagy kitüntetésnek bármelyikére méltán rászolgált az, ki évtizedeken, gyakran egy emberöltön át buzgó kitartással és hüséggel töltötte be földi hivatását s szolgálta akár kenyéradó urát, akár hazáját vagy egyházát. Ezt bizonyitják azok az intézkedések, melyek elrendelik, hogy a közszolgálat terén 40 éven müködők szolgálati éremmel diszittessenek s földmivelési kormányunk is már évek sora óta a hosszu időn át egy gazdát szolgált cselédeket elismerő oklevelekkel tünteti ki s pénzbeli jutalomban részesiti.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Sajnos, hogy az elismeréssel, jutalommal, legfelsőbb kitüntetéssel az erdészetnél csak a legritkább esetben találkozunk, ami szinte azt a látszatot kelti, mintha ennél arra érdemes embereink nem is lennének.

Hogy ez igy van, azt legjobban láthatjuk a nyugdijazásoknál, melyeknél az illetőknek rend szerint egész ridegen tudtukra adják, hogy bizonyos összegü nyugdijjal nyugalomba helyezték, a vonatkozó értesitésben azonban csak a legritkább esetben van kifejezés adva a hosszu és buzgó szolgálat elismerésének s dicséretének s ha van is, ez leginkább csak a tisztviselők nyugdijazásánál szokott szerepelni, mintha bizon az altisztek ilyenre rá nem szolgálhatnának.

Még ennél is ritkább az altiszti személyzetnél a legfelsőbb kitüntetés. A tizenkét évet meghaladó idő alatt, mióta lapunk az erdészeti altiszti személyzet érdekeinek szolgálatában áll, csak két olyan esetről tudunk, melyben a hosszu szolgálat után való nyugdijazáskor erdészeti altisztek legfelsőbb kitüntetésben részesültek s ennek jeléül a koronás ezüst érdemkereszttel lettek dekorálva.

Az ilyen legmagasabb kitüntetés pedig nem csak külső csillogó jele a legfelsőbb elismerésnek, hanem egyuttal anyagi előnyökkel is össze van kötve. mert az 1885. évi XI. törvénycikk 24. §-ának harmadik bekezdése szerint: »*az arany vagy ezüst éremmel járó pótlékot a nyugdijazott holtáig teljes mérvben élvezi*«, mely nyugdijpótlék pedig a koronás ezüst érdemkereszt után naponkint 30 fillér.

Az előbb emlitett két kitüntetett erdészeti altisztet mint lapunk volt hivét ismerjük, sőt az egyikhez baráti kötelékek is füznek s tudjuk azt, hogy amit dacára annak, hogy már egy évtized előtt lettek nyugdijazva, a dekorációjuk után járó pótlékot maig sem kapták meg, egyszerüen azért, mert őket nyugdijazó hatóságok nekik azt nyugdijukkal egyidejüleg nem utalványozták s annak folyósitásáért a mult év folyamán a magas kormányhoz voltak kénytelenek folyamodni s most szorongó szivvel várják annak döntését, mely még mindig várat magára, pedig a már nyolcvanas évek felé haladó kitüntetetteknek nem sok idejük van várni arra, ami őket teljes joggal megilleti.

Imerjük az erdészeti altisztek szolgálatát, tudjuk, milyen nehéz és terhes az, mily nagy felelősséggel jár s milyen veszedelmekkel van összekötve s tudjuk azt is, hogy ennek terén számosan egész életükön át a legnagyobb odaadással és hüséggel buzgólkodnak, gyakran, sőt legtöbbször a nélkül, hogy ezért a nekik szegődményszerüen járó illetményeken kivül csak a legkisebb elismerés is osztályrészül jutna s midőn életük alkonyán a hosszu és fáradságos szolgálat által testben, lélekben egyaránt megtörve a jól megérdemelt nyugalomba vonulnak, fájó szivvel tekintenek vissza megfutott hosszu pályájukra, mely még arra sem látszott őket

TÁRCZA.

Az Obokyak családi átka.

Irta: **Garvay Andor.** (»Az Ország« után)

(Folytatás és vége.)

Urak! — mondotta serlegét emelve. — Egy ifju lovagra üritem e poharat, akinek én, királyotok, életemmel vagyok már adósa. Halljátok, ime elmondom tinéktek, hogy mint esett, azután itéljetek, hogy mi legyen az ifju hős jutalma.

Nagy csönd követte a király beszédét és a beálló némaságban szorongva lesték további szavát.

— A gömöri hajszában történt. Bölény csapása csalt be a rengetegbe s kiséretemtől elszakadva, egyedül vertem a vad nyomát. Egy eldugott, zsombékos tisztás közepén váratlanul elém bukkant a vad, de támadni már nem maradt időm. Rám rontott, megtiport s a gerely csak hitvány szalmaszál volt ellenében. El voltam veszve. E pillanatban aztán szétnyilt a bozót és megjelent az ég küldötte mentő. Az ifju, vakmerő lovag csak puszta kézzel rontott a fenevadra és szarván ragadva, el sem is bocsátá addig, amig meg nem forgatta benne tőrét. Ezt tette! . . . S még szinte gyermek. Nos hát, urak, most ujra kérdezem, mi légyen tettének jutalma?

Mozgás követte a király szavát, de válaszolni a fényes uri nép közül nem mert a kérdésre senki sem.

— Nos urak! — szólt ujra a király. — Hát tinéktek még csak véleménytek sincs? Bánóczy főkincstartó uram, te sem tudsz tanácsot? Nos, mit érdemel hát az, aki öntestével védte meg a királyt?

— Ha engem kérdezel uram tanácsért, az enyémet meghallhatod hamar — felelt az öreg Bánóczy, kilépve az urak köréből. — Nem ismerem, ki légyen az az ifju; nemes levente-e, vagy paraszti sorsban élő. De jutalmat mindenképp érdemel. Ha hogy paraszt vón névre, származásra; ugy adj néki pénzt, földi

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

érdemesiteni, hogy a szentirás szavaival azt mondja nekik a gazdájuk: »jól vagyon, jó és hü szolgám« . . . vagy hogy egyéb elismerésben részesüljenek.

Ez pedig igy nincs jól. A jó és buzgó szolgálat mindig megérdemli a dicséretet s ott, a hol ez lehetséges, a jutalmazást is. Tudtunkkal meg is van ez más ágazatnál, csak az erdészet az, mely az elismeréssel, a jutalmazással legjobban fösvénykedik. Hogy egyebet ne emlitsünk, a kincstári vasgyáraknál minden év zártakor minden egyes alkalmazott fizetésének bizonyos százalékát, néha nagyon tekintélyeset mint remunerációt külön jutalomkép kapja.

Az elismerés, a jutalmazás nem csak annak a javára vagy megelégedésére szolgál, aki kapja, hanem sokkal nagyobb haszna van abból annak, aki azt szolgáltatja, mert ezáltal nem csak a megdicsértet vagy megjutalmaztattot serkenti még nagyobb buzgóságra, hanem annak talán a szolgálatukban lanyhább társait is ösztönzi arra, hogy maguknak hasonló elismeréseket megszerezni igyekezzenek.

Minden érdem megérdemli a maga jutalmát s igy kár azzal fösvénykedni. Sokszor egy-egy elismerő, köszönő szó, egy barátságos kézszoritás boldoggá teszi azt, aki kapja s annak, aki adja, semmibe sem kerül. Vajjon miért adják hát olyan nehezen?

A vadorzás.

Legutóbb kiadott s lapunkban is közölt belügyministeri rendelet közhirré tétele óta az orvvadászat kérdése napi kérdéssé vált s azzal nem csak az illetékes szakközlönyök foglalkoznak, hanem megvitatásával sürün találkozunk a politikai napi sajtó hasábjain is. A vadász és erdészemberek az ország minden részéből sietnek hozzászólni a dologhoz s mindenki igyekszik módokat és eszközöket találni, melyekkel a már tulságosan lábrakapott vadorzást meggátolhatni véli. Lapunk tisztelt olvasói közül is néhányan foglalkoztak ezzel a kérdéssel s véleményüket legközelebb közölni is fogjuk, mert abban sok figyelemre méltó dolgot találunk. Most alább közöljük hivatásos vadászaink egyik legkiválóbbjának, Remetei Kőváry Jánosnak, a »Vadász Naptár« szerkesztőjének és kitünö vadászati szakirónak erre nézve az »Az Ujság« cimü napilap hasábjain a kérdésre vonatkozó véleményét, mely a fentirt cim alatt jelent meg s a következő:

A vadorzás nem mai keletü, már a középkorban el volt terjedve, a rettenetes megtorlások ellenére, miket a tettenért vadorzóval szemben alkalmaztak, teljesen kiirtani nem lehetett. A napokban a belügyminiszterium adott ki egy rendeletet, amely hivatva lenne a nagy mértékben elterjedt vadorzást némileg csökkenteni. Ennek a rendeletnek természetesen semmi gyakorlati értéke sincs, mivel a vadorzást nem rendeletileg, hanem csak törvényhozásilag, még pedig az 1883. évi XX. törvénycikk alapos módositásával lehetne korlátozni. Ez a törvény manapság már annyira ósdi

---

javakat. De adj hozzá néki kutyabőrt is; te tudod hiszen a legjobban, hogy érdemes lőn rája. Érdemes! Mert bizonyos, hogy helyén van a szive. Másként áll a dolog, ha embered nemes vér. Annak mit adhatsz? Egy uj cimert fegyverére és neve elébe még egy más nevet. Ez minden! Én azonban fogadom itt előtted ünnepélyesen, hogy méltatlanná vált rossz fiam helyébe fiamul fogadom. Ennyi az én szavam.

— Te mondád . . . ugy legyen! — mondta a király s egy kézintésre széthullt a kárpit, a küszöbön pedig ott állott Bánóczy Vajk, ügyetlenül egy kurtaszoknyás kis lányt ölelve.

Az öreg Bánóczy meghökölt és tekintete kétkedve kereste a királyt.

— Te tréfálsz ugy-e szolgáddal, uram?

— Nem. Nem tréfálok én! Ez az a levente, akiről, beszéltem és itéleted szerint, királyi szómmal, ime rendelem: viselje ez'tán az Oboky nevet, mint Obok várának örökös ura.

— A király jutalmaz! Éljen a király!

Hatalmasan, orkánszerü erővel dördült meg az éljen, hogy szinte belerengtek az ódon falak. Csak az öreg Bánóczy, meg a két élhetetlen gyerek állt tanácstalanul a tombolásban.

— Nos Bánóczy uram! — sürgette a király. — Ölelje meg hát a fogadott fiát. Meg a menyét is, mert ez a szervitus most már vele jár.

— Fiam!

— Apám!

— Én édes véreim!

Ugy történt, mint a villám; s a két megrebbent, szepegő gyerek egyszerre ott pusmogott a vén sas páncélos, ziháló kebelén.

Hogy az a kemény, vasból edzett páncél el nem tudja fedni még a zokogást sem! . . .

— Na de ebből kijárna Grimaldi comes kapitány uramnak is a része! — mondta végre az öreg Bánóczy, kibontakozva a nagy ölelkezésből és násza felé tolva a gyerekeket.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

és elavult, hogy a vadorzóknak valóságos mentsvárát képezi.

A fentemlitett rendeletnek van azonban egy nagy erkölcsi értéke is, nevezetesen: a közfigyelmet a vadorzásra terelvén, jelenleg már a napilapok is foglalkoznak e kérdéssel s a nap-nap után, az ország különféle részéről érkező nyilatkozatok és javaslatok tanubizonyságot tesznek, hogy a vadorzás immár teljesen türhetetlen állapotokat idézett elő. A nagy mértékben elharapódzott vadorzás csapása és megölője a vadállománynak. Némely vidéken nemcsak a vadállományt, hanem a terület-tulajdonos, vadász és vadóvó-személyzet személybiztonságát is veszélyezteti. A nagyközönségnek a vadorzásról és a vadorzók személyiségéről fogalma sincsen. Csak elbeszélésekből az ifjusági iratokból ismeri őket. E hősök tényleg dominálják a helyzetet, mert a törvény kiváltságos helyzetet biztosit részükre. Lássuk csak, tulajdonképpen mi is az a vadorzás? Jelenleg az 1883. évi XX. törvénycikk szerint »egyszerü kihágást« képez. Lényegében pedig: magán vagy állam tulajdonát képező tárgynak a jogtalan eltulajdonitása, tehát »lopás büncselekménye«. A vadorzásnak ez az egyszerü jogi magyarázata. De nézzük csak, miként történik a vadorzás, vagy jobban mondva orvvadászat? A vadorzó fegyveresen hatol be idegen, sőt bekeritett területre, hogy a kiszemelt, más tulajdonát képező vadat önmagának megszerezze. E cselekménye közben, ha tetten éretik, fegyverét nemcsak védőleg, hanem mint a számtalan tapasztalat megmutatta, támadólag is használja. A rengetegben lejátszó ilynemü tragédiákról vajmi kevés hir kerül nyilvánosságra. Rendszerint az ily tettenéréseknél az egyik fél, ritkábban mindkét fél — a küzdtéren marad. Küzdtéren marad azért is, mivel az ily vadóvó, vadőr, sőt erdőtiszti személyzet fegyverhasználhatási jogát csak valami ócska utasitás szabályozza, mely szerint vadorzóval szemben fegyverét jóformán csak önvédelemből használhatja. Már pedig, aki valaha járt erdőben, könnyen elképzelheti, hogy támadás esetén a támadó félnek minden fa oltalmat nyujt a védekezés ellen.

Az ilyen vadóvó-személyzet rendesen igen silány javadalmazásban részesül és többnyire nagy családdal van megáldva. Vadorzók üldözésekor igen könnyü neki választani a két rossz közül. Vagy szemet huny, vagy életveszélynek teszi ki magát. Esetleg harmadik esetben, jogtalan fegyverhasználat miatt a büntető törvénykönyvvel jön közelebbi ismeretségbe. Láthatjuk tehát, hogy a vadóvó-személyzet silány javadalmazása ellenében mily veszélyes és kockázatteljes kötelességet kell hogy teljesitsen. E kötelességének fokozottabb mértékben való teljesitésére és buzditására szolgált eddig azon körülmény, hogy a tettenért vadorzóra kiszabott pénzbüntetésből bizonyos hányad a feljelentőt illette meg. Ez a részesedés buzditotta a pénzügyőrt is és mindenféle őrt. A közigazgatás egyszerüsitéséről szóló 1901. évi XX. törvénycikk és annak 23. §-a azonban ugy intézkedett, hogy ezentul minden kihágási büntetéspénz a kincstárt és a községet illesse. Ez intézkedésnek is természetes folyománya a jelenleg, állami beavatkozást is igénylő nagymérvü orvvadászat.

Ennek orvoslásául ajánlott és javasolt különféle tanácsok tulnyomó része helyi érdekü lévén, az az orvvadászat meggátlására minemü befolyással sem lenne. Az orvvadászatnak ha nem is teljes kiirtására, de lényeges csökkentésére csak egy mód van: az 1883. évi XX. törvénycikk módositása. Az előbb kifejtett okokból világosan kitetszik, hogy az orvvadászat nem kihágás, sem nem minősitett lopás, hanem minden kétséget kizárólag az 1878. évi V. törvénycikk 344—346. §-aiba ütköző rablás büntett cselekményét képezi. Ily értelemben lenne minősitendő és módositandó a törvény. A vadorzó, ha tudná, hogy cselekedete nem holmi kihágás, ami esetleg egy pár forint pénzbüntetéssel, ennek behajthatatlansága esetén egy pár nap

---

— Nekem nem! — tört ki egyszerre az olasz sötéten s egy tiltó mozdulattal hátrált meg előlük.

— Apám! — esdekelt a kislány könybe boruló szemekkel. — Ne üzz el minket!

— Ki az a minket?! — riad rá az apja keményen. — Nekem nincs közöm ahhoz a léha legényhez!

A bántó szóra a fiu marka ökölbe szorult s az öreg Bánóczy oldalán is megcsörrent a szablya, de egy esdeklő néma tekintet, meg egy remegő piciny kacsó csodaerővel lebirta a támadó nehéz indulat viharját.

Nagy, szivet szoritó némaság feküdt a teremre s ebbe a halotti csöndességbe egyszerre belevágott riasztón, élesen a király szava:

— Mi az Grimaldi comes kapitány? Nem tetszik tán a nász? Én vagyok a násznagy!

Az olasz fakóra sápadt, de hirtelen sima mosolygás ült ki az arcára s bókolva mondta:

— Ha te vagy a kérő jó uram, ki tudna akkor ellenállni?!

Csupa mézédes hizelgés volt mindenik szava de a szemében olthatatlan, keserü gyülölség tüze égett.

A király azonban ügyet se vetett rá tovább.

— Menjünk a paphoz! — mondta feltéve kalapját s a fényes uri násznép nagy zeneszóval indult a király után, tisztelendő Sanocky Gergely uram elébe, aki már stólásan, palástosan várta a hiveket.

Hát nagyon szép volt ám mindez! Hanem az már aztán tiszta tréfaság volt, ahogyan az a két gyerek élhetetlenkedett. Felső- és alsóoboki Bánóczy Vajk uram ő kegyelme, a szerelmetes vőlegény majd a saját sarkára hágott nagy igyekezetében, a templomba menet.

És nagy lőn a vigasság aztán. De olyan széles jókedve senkinek sem volt a háznál, mint a vén Gergőnek, aki kivilágos-kivirradtig ropta a hires, nevezetes székely táncot az udvar kellős közepén.

Ugy hajnaltájban történt aztán, hogy az egyik örömapa, Grimaldi comes kapitány uram, ágyasházát

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

elzárással is megváltható, nagyon meggondolná a dolgot, mielőtt a mai, immár nem is titkolt orvvadászat ez idő szerint elég jövedelmező mesterségére adná a fejét! Biztosan tudom és velem együtt tudják az összes vadászok, hogy a ma nagy mértékben elterjedt orvvadászat sikeres meggátlásának csak ez az egy módja van.

Szervezkedjünk!

Acsiga lassuságával haladunk az Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Egyesület előkészitésében. Azt vártuk, hogy a folyó hó első napjai a jelentkezők egész tömegét fogják hozni s e helyett alig egy pár nyilatkozat érkezett be hozzánk. Talán ennek is az eddig uralkodott nagy hideg az oka, mely nem csak természetet, hanem a kartársak sziveit is megdermesztette. No de közeledik már a tavasz s ez remélhetőleg nem csak a föld fagyát, hanem dermedt sziveket is fel fogja olvasztani s akkor majd a jelentkezők közt örömmel fogjuk üdvözölhetni azokat is — pedig nagyon sokan vannak — kik még eddig szunnyadoztak.

Az ujabban jelentkezők névsora ez:

149. Bereck László, Borosjenő
150. Bacsilla Géza, »
151. Dlugoss János, S. Sz.-Mihályfalva
152. Ridilla János, Feketekut
153. Radók Antal, Hétházs
154. Tkács György, Vörösvágás
155. Bezák József, Lemes
156. Keresztes István, Kürpod
157. Wotsch Mihály, »
158. Lódor János, Szászahuz
159. Pintér János, Illenbák
160. Krausz János, Alcina
161. Schneider Tamás, Holcmány
162. Prie János, Szakadát
163. Natanaik János, Szentjánoshegy
164. Sander György, Márpod
165. Gross György, Vurpod
166. Sebők Vilmos, Alsószinevér
167. Balogh Kálmán »
168. Traxler János »
169. Magyar György, Árpádhalom.

keresve keresztül ment az udvaron. Az arcáról azonban nem igen látszott meg hogy örömapa lenne.

Nem is állhatta meg Csergő, a talján sötét arcát látva, hogy meg ne vigasztalja:

— Sose busoljon nagykegyelmü uram, hogy nem lett királyné a lányasszonyból! Mink is csak eltartjuk uri módban holtig.

Erre aztán kicsordult a keserü pohár. Grimaldi uram képére nehéz indulatok árnyéka verődött és öklével fölfenyegetve a fényárban uszó ablakokra, nagy, nehéz átkot mondott:

— Te barbár! Verje meg az Isten egész nemzetséged! Legyen rajt átokká a te boldogságod! Hallod, Oboky Vajk? Én átkozlak téged, az asszonyod apja! Legyen megátkozott minden ivadékod; ugy legyen csak boldog, amint te vagy boldog, rablott boldogsággal . . .!

És az átok megfogant. Az Obokyak nemzetsége felvirágzott, nagygyá lett, de négyszáz esztendők során nem látott senki Oboky-leventét leánykérőbe menni. Négyszáz hosszu esztendeig szöktetve vitt asszonyt minden Oboky a fedele alá.

Ez lőn az Obokyak átka.

Vadászati dolgok.

Az állatok látása.

— Irta: *Dr. Ferenczy Károly.* —

Az állatok szeme általánosságban inkább a távolságba való látásra van berendezve, közeli tárgyak látására szolgáló alkalmazkodás képessége a különböző állatoknak különböző. Leggyengébben van ezen alkalmazkodási képesség (accomodatio) a növényevőknél kifejlődve, mert ezek szemüket leginkább csak a nagyobb távolságból őket fenyegető veszély felismerésére használják, másrészt nincs is nagyobb szükségük a közeli látásra, amennyiben a táblálékuk megszerzése és kisebb mozgásaik szabályozása csekélyebb fontosságu. Az emlősök közt legerősebben kifejlődött, accomodaló képessége a vidránák van, azért, hogy a vizben is pontosan láthasson. Ugyancsak igen nagy mérvü ez a képesség a madaraknál, különösen pedig a ragadozóknál, sokkal kifejlődöttebb, mint az embernél. Minél nagyobb a szaruhártya, annál nagyobb lesz a szembevetődött kép s annál kisebbnek kell lenni a tárgy megvilágitásának, hogy a szem meglássa. Ennek megfelelő azután az állat szaruhártyájának átmérője. Azon állatok szaruhártyája, melyek szemüket csak nappal használják, körülbelül a szemgolyó fele, — de sokkal nagyobb arányokat ölt azon állatoknál, melyek sötétben is látnak; igy a macskáé a szemgolyó két-harmadát képezi a szaruhártyának, denevérnél pedig teljesen egyforma.

A tapetum, vagyis a világitóhártya rendeltetése abban áll, hogy csekély világitás mellett a szembe jövő sugarakat visszaverje, ami által a világosság a recehártya számára megsokszorosodott.

A növényevő állatok szeme az arcból legtöbbnyire erősen kiáll, ez képesiti őket, hogy minden irányba, tehát hátrafelé is láthassanak; a ragadozók szeme ellenben mélyen benn fekszik és csakis előre látnak. A legtöbb állat szeménél bizonyos mérvü astigmatismust észlelhetünk vagyis a szaruhártya hepehupás, különböző helyeken más az átmérője, ezért azután a kép eltolva jelenik meg. Ezen látási rendellenesség annál nagyobb, minél inkább eltér a pupilla

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

gömbölyü alakjától. A pupilla ezen eltérésének az a célja, hogy a már említett optikai hibát — a mennyire lehetséges — kijavitása. Az astigmatismus által a mozgó recehártya a képet tisztában fogja föl, mig a nyugodt kép zavarossá válik. A látóideg belépése a szembe nagyon különböző az egyes állatoknál; egyeseknél kerekitett háromszögalaku, másoknál tojásalaku. Általában annál jobban lát valamely állat, minél hosszabb látóidege van a szem nagyságához viszonyitva Legrosszabbul lát a kutya és a róka; a nyulnak erősen kifejlett astigmatismusa és tojásalaku pupillája van. Az őz és a dámvad látása egyenlő. A madarakra is áll e tan: a sas van a legélesebb látással felruházva de kisebb astigmatismussal. *(V. és Á.)*

Hasznos tudnivalók.

Védekezés a gyümölcsfák elmohosodása ellen. A mohosodás legtöbbnyire gyenge, rosszul fejlődött fákon lép fel, melyeknek életmüködését a rendes légcsere megakadályozása folytán károsan befolyásolja. A baj oka gyanánt itt nehéz, tulnedves, rosszul szellőző, száraz vagy köves talaj, táplálékhiány talajkifáradás, tul mély ültetés stb. szerepelhet. A nedves talajban sürün álló s igy kevés napfényhez s levegőhöz jutó fák is a baj iránt nagyon fogékonyak. A tulnedves területek tehát alagcsövezéssel, a kiéltek pedig trágyázással javitandók. A trágya alkalmazásának legfőbb ideje itt van. A lomb tulságos sürüsödése ritkitással kerülhető el. A törzs s az ágak kellő gondozása által egyéb károsodások is elkerülhetők. Erősebb, az ágakra is kiterjedő mohosodás esetén a fának 3—4 százalékos rézgálicoldattal vagy 1 százalékos vasgálicoldattal való permetezése ajánlható. A fák meszelése is sikerre vezet. *G—a.*

Bogyógyümölcs. Ha hosszu, hideg tél után valahára a tavaszi napsugarak ereje az egész növényvilágot álmából ismét életre ébreszti, a leveles zöld és a tarka virágok kifejlődéshez jutnak, akkor a kertbarát élénk érdeklődéssel figyeli fáit, cserjéit, ezeknek csümölcsképződését, vajjon milyen lesz ennek eredménye, mert sokszor az erős késői fagyok néhány óra alatt a várt termés legnagyobb részét tönkreteszik örömmel fogjuk azonban ily esetekben constatálni, hogy a bogyógyümölcs csak igen keveset szenvedett Nemcsak a virágok és a főzelékfélék azok, melyek a birtokosnak jövedelmeznek, fokozott mértékben az a vegetatió végtermése — a gyümölcs is, minek kedvéért növények, cserjék, fák óriási mennyiségben lesznek nevelve, melyek bennünket az egyes években többé vagy kevésbbé gazdagon megjutalmaznak. Nagyban a gyümölcsfák azok, melyek igen dusan jövedelmeznek; de nem minden kertbirtokos részes abban a szerencsében, hogy terjedelmes gyümölcsfa-ültetvényeket étesithessen, mert gyakran nem rendelkezik az ilyenekhez szükséges elegendő nagy földterülettel, nem tud vagy nem akar hosszabb időig a gyümölcsfák termőképességére várni. Ily esetekben helyesen cselekszik bárki olyan csemetéket ültetni, a minők már rövid idő mulva jövedelmező termést hoznak és bogyógyümölcs az mely ilyenkor tekintetbe jöhet; nevezetesen a szamócza, ribiszke, egres (köszméte), málna, hamvasszeder stb. mindig jó eredményeket hoznak, az időjárás viszontagságai kevés kártékony befolyással van reájuk, férgek pusztitásaitól ritkán szenvednek, betegségek is csak gyéren mutatkoznak rajtuk, minden talajban gyarapodnak, mindenben tehát különösen kiváló tulajdonságokkal birnak. A szamócák rendkivül kedveltek, mindenütt nagy mennyiségben, megszámlálhatatlan, szép, jó, finom és egészséges gyümölcsük miatt ültetve; minden kerttulajdonos érdeklődéssel van irántuk, de igen hálásak is. Azután következik a málna pompás gyümölcseivel asztalra, gyümölcslének vagy befőzésre; mindenütt jól tenyészik és biztos jövedelmezésü. Általánosan kedvelt a ribiszke és egres (köszméte) is, előbbi a gyönyörü nagygyümölcsü német fajtákkal, utóbbi a nagyszerü angolfajtákkal világhirüvé lettek. A hamvaszeder kevésbbé ismert, de olyan egészséges gyümölcs, hogy általános elterjedése kivánatos; ültetése a kertben félreeső helyen történjen, mert a növények idővel erősen tövises kihajtásokat hoznak. A hamvasszeder gyógyszerészeti gyümölcs is. A bogyógyümölcs minden időben érik, gyümölcsöket hoz már május hó végétől, október hó végéig és sok város gyümölcspiacát uralja; nagybani ültetése nem eléggé ajánlható.

Vas ragasztó. Nem egyszer kerülünk abba a helyzetbe, hogy vasedényünk megreped. Az ilyen, öreg vas között, képvisel ugyan valami csekély értéket, de pótlása sokszor nem könnyü s drága is. Az ily repedt vasedényt főzésre ugyan alkalmassá tenni nem lehet, de fel lehet használni egyébre, ha repedését beragasztjuk. Ilyen vasragasztót, melyet ideig-óráig még repedt vaskályhákra is lehet alkalmazni, következőleg készithetünk: veszünk igen erős ecetet vagy ha az nincs, 30 rész vizzel higitott 1 rész kénsavat s ebben elkeverünk átszitált finom vasreszeléket annyit, hogy a keverék sürü kásaszerüvé legyen. E ragacscsal, falapátka segélyével, kitömjük jó erősen a vasedény repedéseit aként, amint cserépkályhák repedéseit agyaggal betömni szokás. A ragasz hamar megszilárdul a repedésben s az edény nem folyik, nem szivárog s ha főzésre nem is, de hideg vagy meleg folyadékok befogadására alkalmas.

KÜLÖNFÉLÉK.

A hóesés haszna. A minapi nagy hóesés után érdekes kisérletet tett a londoni The Lancet cimü orvosi folyóirat szerkesztősége a leesett hóval. E kisérletek azt bizonyitják, hogy a hó még inkább tisztitó hatásu a nagy városok levegőjére nézve, mint az eső. Természetesen a száraz hóra nem érvényes ez a tétel,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

de a legtöbb esetben a lehulló hópehely nedves. Karácsony után való napon a Lancet épületének tetejéről szereztek bizonyos mennyiségü frissen hullt havat és ugyanannyit egy Kent grófsági, Londontól tizenkét kilométernyire délre fekvő villa kertjéből. A londoni hó elpárolgatása után kátrányos szagu anyag maradt vissza, amelyből a hevitésnél barna füst keletkezett, hasonlatos a kőszénkátrány füstjéhez. Ez a tisztátalanság, valamint a nagymértékü ammóniák és kéntartalom természetesen a szénfüsttől származik. A mintául vett hómennyiség arányában következtetve több száz tonna kátrány, korom, ammóniák és kén csapódik le egy-egy nagy hóesésnél a Londonhoz hasonló nagyságu városokban. Nagyon érdekes eredménye volt a kenti hó analizisével való összehasonlitásnak is. Ez már a külsején is mutatta, hogy nem oly tisztátalan, mint a londoni és elpárologtatása alkalmával valóban sem kátrányos szag, sem füst nem mutatkozott. E szerint már Londontól tizenkét kilométernyire tiszta és egészséges a levegő. És ami Londonra áll, ugyanaz igaz a többi nagyvárosra is. Legfölebb másutt talán nincs annyira megrontva a levegő, mint a nagy angol metropólisban. A néphit már régóta azt tartja, hogy derekas, nagy hóesés után a levegő friss és üditő. Ez most tudományos beigazolást nyert. Látnivaló tehát, hogy a téli sportok, amelyek megtisztult levegőben való fokozott lélekzésre inditják az embert, mennyire egészségesek. Továbbá, hogy a leesett hó eltakaritása nem haszontalanul terheli a városok költségvetését, eltekintve attól, hogy sok szegény embernek igazi mennyei manna a szálló fehér hóáldás.

Az éjjeli és a nappali alvás. Baschiell párisi orvos számos esetben tanulmányozta, hogy mily hatása van a nappali és az éjjeli alvásnak a szervezetre. A nappali alvás sohasem oly megnyugtató, mint az éjszakai s következésképp sohasem oly folytonos s sokkal fölületesebb, mint az éjszakai. A szervezet azon müködéseit (-ziv-, lélekzés), melyek az éjszakai alvás alkalmával gépiesen lassabbodnak vagy gyorsulnak, a nappali alvás határozottan zavarja. Különös összefüggés van az éjszaka sötétsége s az éjszakai alvás mélysége közt. Nagy testi fáradalmak esetén a nappali alvás nem is igazi alvás, hanem inkább csak testi bénulás. A nappali alvásnak logikusabbak az álmai, végül a nappali alvás után minden ember kisebb-nagyobb fáradságot érez.

HIREK.

Szerkesztőnk gyásza. Lapunk szerkesztőjét és kiadótulajdonosát fájdalmas csapás érte. Édes atyja, Podhradszky György, ki ötven évet meghaladó időn át mint tanitó szolgálta az emberiséget és hazáját s tiz évvel ezelőtt a jól megérdemelt nyugalomba vonult, folyó hó 5-én Besztercebányán 81 éves korában jobblétre szenderült. A váratlan csapás okozta azt, hogy lapunk mai számát pár napi késedelemmel kapják tisztelt olvasóink, miért szives elnézésüket kérjük.

Vakok válópöre. Charles Bailey, New-Yorkban általában ismert vak zongoramüvész, válópört adott be felesége ellen, aki szintén vak. A válópörnek az az oka, hogy Bailey a feleségét házasságtörésen érte egy barátjával, aki szintén vak.

Megfagyott ember. Kaposvárról sürgönyzik, hogy a szuloki erdőben egy vándorlegényt kezében bicskával és kenyérrel, halva találtak. Evés közben fagyott meg. A munkakönyvéből megállapitották személyazonosságát s e szerint az illető Decka József, tolnai lakatoslegény.

Vadászokkal harcoló sas. Münchenből táviratozzák: Két vadászati felügyelő, aki Oberstdorf felé volt uton a vadak etetésére, rálőtt egy holtrafáradt zergét cipelő sasra, melynek szárnyszélessége két méternyi volt. A lövés által megsebzett sas vadul nekirontott a két férfinak, akik csak nagy nehezen tudtak vele megbirkózni. Végül a fejét levágták.

A világ vége. Mint már annyiszor megtették: megint megjósolták a világ végét. Ezt a szörnyü katasztrófát Matteucci tanár, a Vezuv-obszervatórium asszistense jelenti be a Corriere Toscano cimü lapban. Azt irja, hogy egy nemrég fölfedezett üstökös március végén komoly veszedelemmel fenyegeti a földet, mert pályája keresztezi ami bolygónkét. A talián csillagász aggodalma remélhetőleg nem válik valóra, amint hogy eddig mindig kudarccal végződtek az ilyenfajta jóslások.

Egy bandita vége. Bocognanóban a napokban halt meg Antonio Bonelli, az egykor oly hirhedt »Bellacoscia« banda utolsó élő tagja 81 éves korában. Testvérével, Giacomóval együtt negyven évig harcoltak a korzikai carabinierek ellen, de nem egyszer egész gyalogsági zászlóaljak ellen. Mesterek voltak a lövésben s közmondásossá vált ügyességgel tudtak a legválságosabb helyzetből kiszabadulni. 1848-ban egy gyilkossági kisérlet után a penticai vad hegyi szakadékban vonult meg. Két év mulva a testvérével együtt megölt egy Marcangeli nevü embert csak azért, mert feleségül merte venni azt a leányt, akit ő szeretett. Antonio több mint 44 évig élt Korzika erdeiben. 1892-ben önként jelentkezett a törvényszéknél, mely őt in contumaciam már négyszer itélte halálra s egyszer életfogytiglani fegyházra. Mivel valamennyi büntetése el volt évülve, szabadon bocsátották. Azóta mint békés polgár élt szülőfalujában.

Szerkesztői üzenetek.

Baumann Andor urnak. Bulza. Szives sorait vettük s igyekezni fogunk kivánságának megfelelni. **Magyar György urnak. Árpádhalom.** Egyelőre levelét tettük a nyilatkozatok közé, jobban szerettük volna azonban, ha a megküldött nyilatkozatot töltötte volna ki és küldte volna be.

A kiadó hivatal postája.

Keresztes István urnak. Kürpod. Előfizetése augusztus 15-ig van rendezve. **Tunkel József urnak. Szamosfalva.** Előfizetése nyilvántartásunk szerint m. évi március 15-én járt le s igy a közlöttek figyelembevételével most a folyó hó végeig jegyeztük be előfizetését. **Kincses Árpád urnak. Sz.-Cseh.** Igen, folyó hó végeig. **Vaszek András urnak. Turdosin.** A beküldött 4 koronával augusztus 15-ig van előfizetve.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

56/1907. sz.

Pályázati hirdetmény.

Szolnok-Doboka vármegye területén állami kezelésbe vett községi és némely más erdő és kopár területek védelménél elhalálozás folytán egy főerdőőri és illetőleg fokozatos előléptetés esetén megüresedendő egy erdőőri állomásra pályázat nyittatik.

Illetmények: a főerdőőr évi bére 600 korona, az erdőőré 500 korona, évi lótartási átalány 200 korona, évi egyenruha átalány 70 korona, évi irodaátalány 10 korona, lakáspénz 120 korona (Dés városában 160 korona.)

Kérvények folyó 1907. év március hó 15-ig alulirt m. kir. állami erdőhivatalhoz adandók be.

A kérvényhez *a)* erdőőri szakvizsga, *b)* születési, *c)* orvosi, *d)* szolgálati bizonyitvány eredetiben vagy hiteles másolatban okvetlenül csatolandó.

112. szám.

Pályázati hirdetmény.

Pónik nagyközségnél a főerdőőri állás megüresedett, melyre pályázat nyittatik.

Pályázhatnak csupán vizsgázott és már alkalmazásban volt erdőőrök.

Javadalma:

Évi 800 korona készpénzben, melyből a lakásról is kell gondoskodnia és 20 ürméter hasábfa udvarba behordva.

Kérvények 1907. évi március hó 15-ig a m. kir. járási erdőgondnoksághoz Libetbányára vagy a község előljáróságához küldendők.

Pónik, 1907. évi február hó 25-én.

Grünner János községi jegyző. — **Mesko András** községi biró.

Pályázati hirdetés.

Alulirt uradalomban f. évi április hó 1-ig, leg később május 1-ig egy erdőőri állás töltendő be. Évi fizetés 720 k. sikerdus szolgálat esetén 2 év mulva 846 k., szabad lakás, tüzifa, 2 hold rét, 2 tehénnek legelő, évi 64 k. ruhaátalány, minden harmadik évben egy köpenyeg, urad. orvos és patikahasználat, hosszabb kiküldetéseknél utidij. Magyar iskola helyben nincs. Pályázóktól erdőőri szakvizsga, a magyar és román nyelvnek tudása, a magashegységi szolgálathoz megkivánt és orvosilag igazolt erős testalkat, gyakorlati jártasság az erdőkihasználásban, jó irás és 35 évnél alacsonyabb életkor kivántatik. Bizonyitvány másolatok, melyek vissza nem küldetnek, március 15-ig alábbi cimre küldendők:

Kendeffy erdőuradalom főerdésze
Malomviz, u. p. Kernyesd. (Hunyad m.)

Erdőgyakornok

19 éves, egészséges, másféléves erdészeti és vadászati gyakorlattal, jó duvadirtó, beszél magyarul és németül, Felsőmagyarországon, Erdélyben vagy Slavoniában egy erdóházban ellátást keres. Ellátás és gondozásért járó fizetés megjegyzés szerint.

Szives ajánlatok »Ellátás« cimen az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez küldendők. 1—3

Állást keres

1—3

32 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, ki a m. kir. csendőrségnél 3 évig szolgált, jó lövő. az erdőgondozásban, a vadtenyésztés körüli teendőkben, valamint a duvadak pusztitásában jártassággal bir. Nyelvismerete magyar és tót, kissé németül is ért. Állását folyó évi április hó 24-én foglalhatná el. Cime megtudható az Erdészeti Ujság szerkesztőségénél Szászsebesen.

Állást keres

38 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek az erdészet terén minden tekintetben kitünő jártassága van s több éven át nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva. Vadászatban, valamint vadászebek idomitásában szintén kiválló jártassággal bir. Három nyelven folyékonyan beszél. Utóbbi időben mint önálló erdő- és mezőgazdaság kezelő erdőirtással, a fának feldolgozásával és eladásával is meg volt bizva miről jó bizonyitványa van. Próbaidőre is elmegy. Gyermekei nincsenek. Szives megkereséseket alábbi cimen kér:

Polcz József
Bizovác (Slavónia)

2—5

»VADŐR«

1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

MÜHLE VILMOS
cs. és kir. udvari szállító
TEMESVÁR.
Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.
(Müvelési terület 94 hold.)
— VILÁGKIVITEL! —

A legjobb magvak kerti és mezei veteményezésre
(Mühle magvai jóságban elérhetők, de ebben felülmulhatatlanok.)
A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskolázottak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak.)
A legszebb fenyőfélék, diszcserjék, rózsák stb.
(Mühle tulevelüi mind télállók, disz- és kuszócserjéi, valamint rózsái a létező legszebb virágnak.)
Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek.
Mühle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatolnak.
Dusan illusztrált főárjegyzék — páratlan a maga nemében — kívánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre. . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Március 14.** **11. szám.**

Sanyaru idők.

Lapunk más helyén, a »Vadászati dolgok« rovatában esik szó arról, hogy a szabad természet szegény vadjainak mennyi viszontagságot kell szenvedniök a hosszan tartó zord télen át, midőn éléskamrájukat a méternyi és ennél magasabb hó eltakarja s kiaszott, elsoványodott, minden belső meleget nélkülöző testük még buvóhelyükön is dideregni kénytelen, mert a sivitó szélvihar ezt is át meg átjárja, a folyton ismétlődő hózivatar pedig hol áztatja, hol fagyasztja takaró bundájukat.

Ezek a szegény állatok — ha lett volna hozzá elegendő szellemi képességük, — régebben, még csak pár év előtt is, irigykedve nézhették volna az embereket, kik meleg szobában huzódtak meg a zivatarok dühe elől s éhségüket tápláló eledelekkel csillapitották, ajkaik pedig hálát rebegtek a teremtőhöz, hogy nekik ilyen kényelmet és jó módot juttatott osztályrészül.

Most a vadaknak nincs mit irigyelniök az emberek legnagyobb részétől, mert ezek jóformán az ő sorsuknak lettek osztályosai.

Az emberek insége hasonlatossá kezd lenni a rengeteg vadon vadjaiéhoz; szobájuk fütetlen, mert nincs tüzelő fájuk, az éléskamra mult évi készletei fogytán vannak, vagy már el is fogytak, a hosszan tartó tél pedig elzár minden keresetforrást. A mészárszéket csak a legjobb móduak merik megközeliteni, mert a hus ára oly hallatlan magasságra szökött fel, hogy annak élvezete valóságos luxus számba megy.

Érzi ezt nálunk most minden ember s legjobban nem is azok, akiket eddig a legszegényebb sorsuaknak szoktak volt tartani, a napszámosok, hanem még ezeknél is sokkal jobban a gyenge javadalmazásu tisztviselők és altisztek, akiknek ebben a rendkivüli drága időben ugyanabból a szerény fizetésből kell élniök, amelyből olcsóbb időkben is csak éppen hogy napról-napra tengődni voltak kénytelenek.

Az inséget szenvedők közt nem utolsó helyet foglalnak el az erdészeti és vadászati alantosabb alkalmazottak s ezek közt is talán a vezérszerepet az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazottak viszik, kiknek javadalmazása — átlagban véve — tagadhatatlanul a legsilányabb.

Az állami kezelésbe vett községi, közbirtokossági stb. erdőknél és a kopár területek befásitásánál alkalmazott erdőőrök legnagyobb részének az évi javadalmazása a 600—700 koronát alig haladja meg s ritkaságszámba megy az olyan, akié az 1000 koronát eléri s mindez rendszerint minden mellékilletmény vagy járandóság nélkül, tehát ebből kell nem csak a család élelmét és ruházatát megszerezni, hanem a házbért is fizetni és tüzifát vásárolni.

A kiméletet nem ismerő zord, hideg tél

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kivált olyan háztartásban, hol kis gyermekek vannak, amelyek kedvéért a lakást éjjel-nappal melegen kell tartani, egy öl fát is fölemészt, melynek mostani piaci ára 30—36 korona közt váltakozik olyan helyeken is, hol ezelőtt a 16—18 koronát alig haladta meg, annak a szegény járási vagy kerületi erdőőrnek, kiknek természetben kijáró tüzifajárandósága nincs, jóformán egész havi járandóságát ki kell adnia, hogy magának a szükséges tüzifát megszerezze; igy legalább meleg szobában könnyebben esik a családnak a koplalás, mert bizony a tüzifa beszerzése után fennmaradó elenyészőleg csekély összegü fizetésből tápláló élelmi szereket nem lehet vásárolni.

A méhecske a tavaszi és nyári meleg napok alatt gyüjti össze magának a télire való eleséget is; ugyanezt teszi a szorgalmas hangya, a medve pedig olyan hájat növeszt magának, mely téli álma alatt eléggé táplálja lomha testét. Könnyü ezeknek meggyüjteni a télire valót, mert hiszen nyitva van előttük a nem fukarkodó természet nagy éléskamrája, amelyből mindegyiküknek kiadja a maga részét, de honnan gyüjtsön az a szegény erdőőr télire valót, mikor az ő tavaszi, nyári és őszi tárháza is csak olyan szükes, hogy éppen csak az éhenhalástól menti meg.

Bevezető sorainkban megemlékeztünk a szegény vadak téli szenvedéseiről, de hiszen ezt sem mondhatjuk általánosnak, mert ott, ahol jó gazdájuk, gondos felügyelőjük van, még ebben a nyomoruságos időben sem szenvednek szükséget, mert vannak nekik a téli etetőik, amelyeket gondos kezek nap-nap után ellátnak tápláló eledellel.

Valóban szép és humánus intézkedés a nagyobb vadászterületek és vadaskertek boldog tulajdonosaitól, hogy a szükség napjaiban ilyen módon gondoskodnak vadjaikról, de vajjon hánynak jut eszébe, hogy ugyanakkor, amidőn az ura és szolgálatadója vadjait az erdőőr, vadász vagy vadőr hüségesen táplálja, ő maga családjával együtt inséget szenved s kénytelen irigyelni az általa gondozott vadak sorsát.

Igaz, hogy ezek nem szolgálnak gazdáik élvezetére és utóvégre is csak közönséges alárendelt szolgák és nem nemes, szabad vadak s ha ezek közül lesz az inség folytán földönfutóvá, jön helyébe elég más tovább nyomorogni. Ha nem akad rendes, tisztességes ember, van elég dologkerülő, csavargó, aki majd koplal tovább, mig csak meg nem unja.

Mint már elől emlitettük, az erdészeti és vadászati altiszteknél általánosan véve alig napi 2—3 korona akkor midőn elkapatva az amerikai magas munkabérektől a legutolsó munkás is 3—4 korona napszámot követel és kap is, mert hiszen az ő munkaerejét nincs mivel pótolni s mig ez igy van, az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazott erdőőrök sóvárogva várják a helyzetük javitására vonatkozólag mult év nyarán benyujtott kérvényük méltányos elintézését, mely

TÁRCZA.

Éjjeli kirándulás.

— (A Pesti Hirlap után:) —

Az erdészház végébe ragasztott paticsfalas szoba ajtaja nyikorogva fordul meg a sarkán s valaki kilép rajta.

Tagbaszakadt ember; egy kicsit nehézkes, de annál erősebb. Szivós és kitartó, mint a bivaly. A válla széles; a lába, mint két oszlop; kivált igy, halinában. Mert ilyenkor, amikor nagy hó van, csak a halina jó. Abban meg nem fázik az ember.

Igaz, hogy embere válogatja. Ez itt Sodori Pál, az erdőt járó vadőr, aki ugy él, mint a rengeteg vadja. Nappal a vackában gunnyaszt; de ha leszál a nap: mozdul, indul ő is.

S a nap most épen leszáll.

A nagy fehérségről, ami odakint a világot elboritja, tünedezik a fény. Az a szemkápráztató csillogás, ami a makulátlan hóról sziporkázik, amikor rásüt a nap: máris enyhe egyhanguságggá vált. Kezdenek az árnyak növekedni.

Sodori széttekint. Nézi az eget. Az ég tiszta; fehéresen kék, amilyen hideg téli alkonyatokon szokott lenni. Ilyenkor csikorgó éjszaka következik. Reggelre az a fehérség mind kiválik a kékből és lerakódik a fákra, a bokrokra, a gizgazra s valamennyire gyönyörü, buja, zuzmarás lombokat rak.

A vadőr kilép az udvarra és lesi a szelet, honnan fuj. Gyönge »felszél« suhan át fölötte, mintha a fehér erdő lélekzetvétele áramlanék idáig. Az is azt mondja annak, aki érti: »hideg lesz az éjjel.«

Ilyenkor a szegény vad nem állja egy helyben. Jön-megy, — menekül a metsző szél elől, ami hasgat és szur. Az orvvadász mind kint van ilyenkor; a fehér éjszakában itt is, ott is látni az erdőből kiváló félénk

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

azonban még mindig késik s nekik tovább kell inséget szenvedniök s talán végső sorsuk csak az lesz, ami a cigány lovának volt, melyet a gazdája koplalni tanitott s mely éppen akkor döglött meg, midőn már megtanulta volna a koplalást.

Az állami vasutaknál fél millió koronát szántak a személyzet inségének enyhitésére, egyes városok, egyesületek drágasági pótlékot juttatnak alkalmazottjaiknak, belátta azt, hogy a mostani nehéz időkben máskép meg nem élhetnek, csak az erdészeti és vadászati személyzet köréből hiányzik az ilyen örömhir.

Vajjon csak ezek egyedül a mostohák?

A vadorzás elleni védekezés.

A legujabban nagy hullámokat verő eme kérdés megoldására nézve — mint azt már lapunk előző számában is emlitettük — több helyről kaptunk véleményt, amelyeket szük kereteinkhez képest ismertetni akarjuk.

Klespitz János kartársunk erre vonatkozólag a következőket irja:

A lapunk 8-ik számában »Szomoru viszonyok« cim alatt megjelent cikkre véleményemet az alábbiakban közlöm:

A kérdés feltevése és tárgyalása nagyon helyes, az pedig, hogy az orvvadászat meggátlását célzó rendszabályokhoz minél többen hozzászóljanak, felette szükséges, mert ezeket a véleményeket egybevetve módjában lesz az arra hivatott köröknek minden jó és hasznos dolgot kiböngészni és felhasználni s igy lehetőleg tökéletes és a célnak ha nem is teljesen, hanem legalább megközelitőleg rendszabályokat megteremteni.

Fel leit hozva, hogy az erdészeti és vadászati személyzet nagy része könnyen megvesztegethető. Ezt a szomoru tényt magam sem tagadhatom, ennek pedig kettős oka is van. Az egyik oka az, hogy az erdészeti és vadászati személyzet javadalmazása nagyon sok helyen a legutolsó béresénél is silányabb s a megélhetésre éppen nem elegendő, könnyü tehát a sorsukkal meg nem elégedetteket kisértésbe hozni és az egyenes utról letériteni, annyival inkább, mert az ilyen silány állásokra is többnyire csak müveletlen s kevés erkölcsi érzéssel biró egyéneket alkalmaznak. A másik ok az orvvadászok szemtelensége, tolakodása és szivóssága, mely tulajdonságaiknál fogva bizon — nem mint azt a Budapesti Hirlap február 16-iki számában egy vadász irja — nem csak a velük sógorságban, komaságban lévő erdőőrökhöz és vadászokhoz, hanem előkelőbb állásu urakhoz is bekopogtatnak s kerüljön bármibe, szereznek maguknak lőport.

Az orvvadászat egyike a legveszedelmesebb szenvedélyeknek s magam is számosat ismerek, kiket ez a szenvedélyük teljesen koldussá és földönfutóvá tett s miután a komoly munkához nem voltak szokva, könnyebb megélhetés reményében Amerikába vándoroltak.

Egyébként nincs is szükségük az orvvadászoknak arra, hogy erdőőrtől vagy vadőrtől szerezzenek lőport, mert ezt elég kényelmesen megszerezhetik a minden vidéken előforduló paraszt vadászbérlőktől, kik nem csak lőporral szolgálnak nekik, hanem ők maguk is velük tartanak és nap-nap után együtt bujják az idegen területeket, üzve, gyilkolva azok vadjait még a tilalmi időben is.

árnyakat, amelyekre az orvvadászok lesnek. Hallani egy-egy lövést . . .

Sodori a balkeze mutató- és középujját a szájába dugja s rövid, éles füttyszót hallat. Az istálló felől durva, mogorva vakkantás felel rá, mintha mondaná: »megyek már!« — Az istálló egyik ablakán nincsen üvegtábla. A hosszukás szelelőlyukszerü nyiláson bozontos fej jelenik meg; egy pofaszakállas eb zord ábrázata. A feje előrenyomul s utána következik zömök, acélos teste, amit valóságos sörte borit. A nagy, szálkásszőrü vizsla kiugrik a lyukon s mitsem törődik vele, hogy elcsuszik a havon s fölhemperedik, mint a fejbelőtt nyul.

Talpra áll s rövid, vágott farkát rezegtetve üget a gazdájához.

*

Sodori indul. Neki, — mondom, — most kezdődik a nappal, mint a hegyszakadékok villódzó szemü rablóinak.

Előbb következik a puszta, azután az erdő. Mind a kettő otthona most a kietlenségnek. A nap már betakaródzott az ég alját boritó ködökbe; a hóra nem hull már piros sugár; kékesszürke csikot rajzol a fehérségre a nyujtózkodó árnyék.

S most neki az erdőnek! . . . Igy, kettesben; — vagy, ha jobban tetszik; egymagában.

Puszta kötelességből ezt senki se birja ki; — ehez szenvedély kell. A nagy ragadozók szenvedélye, amely vért szomjazik; a kopó szenvedélye, amely örökkön-örökké nyomot kajtat. Sodori husz esztendeje járja már ezeket a magános, titkos, kósza utakat, amiken csak ő tud eligazodni.

Az éjszaka utai ezek, télen-nyáron.

Nyáron a langyos fuvalmak a holdvilág tündérfényében hullámzanak körülötte és hozzák a rejtett hárs illatát, amitől el lehet kábulni. Zug a szarvasbogár a fák közt s a mezőről behallszik a sötét erdőbe a »pittypalatty«. A király se olyan ur, mint nyáron Sodori. Hanem most se fuvalom, se zugó bogár, se fürjverés, se illat. Csak a tündérvilágitásból van valami

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Számtalan olyan helyet ismerek, hol a vadnak nemsokára még csak hirmondója sem lesz s ezek mind olyan területek, melyeken a vadászati jogot paraszt puskások gyakorolják. Addig, amig az ilyen bérlők birnak vadászati jogosultsággal, vidékükön orvvadász is akad elég.

Az első teendő tehát az lenne, hogy a vadászati bérlet az ilyen paraszt puskásoktól vonassék el, mert az ilyenek csakugyan nem birnak érzékkel a vadászgazdaság felvirágzása iránt.

Nálunk, Zalavármegyében, Gosztolán az uradalom az alig pár száz hold kiterjedésü vadászterületért 100 koronát igért s nem kapta azt meg, de megkapta a községi biró potom 7 koronáért, aki pedig az ott tartózkodó számos orvvadásznak minden üzelmét hallgatagon elnézi.

Ilyen viszonyok mellett természetesen tönkre kell menni a vadállománynak.

Az orvvadászat lehető csökkentésére a magam részéről a következő rendszabályok életbeléptetését ajánlhatom:

1. A lőpor csak egyedáruság utján, ugy mint a dohány legyen árusitható s ezzel is csak teljesen megbizható cégek és egyének bizassanak meg, ezek fölött pedig a legszigorubb éllenőrzés gyakorlandó.

2. Lőport csak az erdészeti és vadász személyzet, meg az intelligens osztályhoz tartozó passzionátus vadász kaphasson, a paraszt azonban csak kész töltényt a vett mennyiség feljegyzése mellett.

3. Közbiztonsági szempontból fegyverengedély csak revolverre adassék.

4. A fegyverhasználat az erdőőri és vadász személyzetnél tétessék teljesen hasonlóvá a csendőrségével.

Ez az utóbbi csak a legritkább esetekben vezetne visszaélésre, mert hiszen én az orvvadászt — pedig sokat gyülölködöm velük — ha az gyáván megszalad, le nem lövöm, hanem futni hagyom s azt hiszem, hogy kartársaim nagy része ugyanezt teszi, ha pedig szembeszáll és életünkre tör, vajjon ki fog akkor még tétovázni s nem védelmezi minden módon még a másé árán is saját életét?

5. Az olyanokat, kik arra nem jogositottnak akár lőport, akár kész töltényt adnak, a legszigorubb büntetés érje.

Ilyen szigoru rendszabályok alkalmazásával talán sikerülne az orvvadászatot némikép csökkenteni.

(Folytatás következik.)

Szervezkedjünk!

Lapunk mai száma a szabadság nagy napjának jegyében jelenik meg. Március tizenötödike volt az, melyen lehullott a hazánkat évszázadokon át béklyóban tartó rablánc. Ezen a napon születtek meg és keltek életre a Szabadság, Testvériség és Egyenlőség nagy eszméi s a hazafiak ezrei és ezrei hullatták a csatamezőkön drága vérüket azért, hogy ezeket az eszméket megtestesithessék. Nem is volt egészen hiábavaló vérük hullatása, mert ha a valóságban nem is, legalább papiroson ma is élnek ezek a szent eszmék, de sajnos, a sziveket még mindig nem hatották át teljes mértékben. Szomoru példáját nyujtja ennek az erdészeti és vadászati személyzetnek tulnyomóan nagy része, melyből még mindig hiányzik a testvéri érzet s nem akarja azt megkérgesedett szivébe befogadni. Három hónap óta hivjuk őket a Testvériség zászlója alá, mely alatt kiküzdhetik az ő jogaikat, de a fülek még mindig süketek, a szivek záródottak; az összetartásra, egyesülésre hivó szózat nem találja meg

---

mintha a nyári éjszaka bárányfelhői mind leröppentek volna a földre, hogy megpihenjenek itt, mint egy ezred fehér galambsirály s a hold vigyázna rájok.

Sodori megy elől; mögötte, a nyomában, lépked a »szálkásszőrü«, A vadőr lépése halkan ropog a havon; a bozontosfejü vizsla már tört utat talál maga előtt. Lassan, gépiesen lép s nem törődik vele, hogy végigcsápol bundáján a szél. Más kutya ki nem birná.

Mire az erdőig érnek, egészen este van. A fák ugy állanak sort, mintha készenlétben várnák a riadót. Feszesen, mereven nyulnak fel a sötét kemény törzsek s üstökükről mindegyre lemarkol egy csomó havat a szél, hogy szertedobálja.

A nagy fák mentén vonul a határárok, amelynek a süppedékébe most derékig szakadhat az ember, minthogy az árok szinültig van hóval. Csak a gerincét sejteni; a keskeny földhányást, ami girbe-görbe tarajjal vonul az erdő szálfái alatt. Sodori itt megáll.

Ez már a háborus terület, ahol fegyverszünet soha sincsen. Innen kezdve már lehet találkozni kétlábu vadállattal; pedig ez a fajta nem kér és nem ad pardont.

A szél nagyokat sóhajt és nyögve oson arrább. A fák közt néha azt se igen tudni, merről jött, hova tart, ugy összeperdül, forgószéltáncával.

Csak előre a fehérrel meghintett homályban. Keresztül a nagy erdőn, amelynek a fái mind tul vannak már a száz esztendőn. Ezek a gigászok még a derekukkal is felfogják a szelet s csupasz ágaik közt süvitő tutulással rohan a téli éjszaka sóhajtása.

Egyik fától a másikig óvatosan sompolyog a vadőr; tekintete átfurja a homályt s az árokpart minden bokrát kikutatja, mielőtt tovább lépne: hátha kétlábu farkas lapul valamelyik mögött. Most ő neki kell megfeszitenie a figyelmét; ebe hátul van, mögötte s a szél is visszájáról csapkod hozzájok. Már pedig a szálkásszőrünek igy béna a szaglása.

Csapkodó zaj támad fölöttük hirtelen, amint a vadőr egy vén bálványfánál megáll. Nagy ragadozómadár suhog el a fáról, ahol éjjelre megszállott. Egy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

azok nyitját. Talán a szent eszméknek március tizenötödikén az emberiségen átsuhanó szele mégis fölrázza őket mély álmukból s felkelti bennük a nemes érzelmeket.

Tekintettel az eddig jelentkezetteknek aránylag csekély számára, a határidőt jövő hó végeig meghosszabitjuk, abban a reményben, hogy akkorára legalább 500 lesz azok száma, kik az Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Egyesület megalakulását óhajtják és annak tagjai kivánnak lenni.

Az ujonnan jelentkezettek névsora a következő:

170. Schüller Antal, Borsa
171. Szakács Károly, Borsabánya
172. Zsomolyán Izidor, Borsa
173. Zahoránszky Ferenc, Rezsőpart
174. Schlosser József, »
175. Szartórisz Ede, »
176. Szeleczky András, Sebesér
177. Gasparik Ede, Felsőszabadi
178. Kiss József, Gyöngyös-Solymos
179. Balogh Imre, Rév
180. Molnár Károly, Zilah
181. Török József »
182. Nagy Dezső, »
183. Pintér János, H.-Dombovár
184. Bencze Lajos, Urszád
185. Hegedüs György, Farkaspatak
186. Popa Péter, Sólyom
187. Indre Anyika »
188. Polónyi Mihály, Gyekés
189. Pulinger János, Kőpatak
190. Bevelaqua Gyula, Bacsófalva
191. Bevelaqua János, Irtványos
192. Csemba Lajos, Urbér
193. Gombár István, Rókaluk
194. Czibor Ferencz, Rókaluk
195. Székely István, Uzsa
196. Granzer Jenő, Sarval
197. Lamos Lajos, Ujmassa
198. Guth János, Diósgyőr
199. Varga István, »
200. Soóvári Imre, »
201. Vratarics Farkas »
202. Forgács János, Ómassa
203. Oravec Antal, »
204. Bellánszky Bertalan, Hámor
205. Megyesi Ferenc, Tatárárok
206. Ringer Lajos, Hámor
207. Bruger Géza Diósgyőr
208. Grüner Mihály, Ujmassa.

Vadászati dolgok.

A tél pusztitásai. Az idei szokatlanul hosszu tél nagy rombolást vitt véghez a vadállományban, kivált ott, hol az nem részesült megfelelő gondozásban. Az élelem hiánya által lesoványodott vad egészen a községekbe vonult be élelmet keresni, hol nagyobbrészt a falu lakosságának esett áldozatául. A farkasok mód nélkül garázdálkodtak s nem csak a vadállományban okoztak érzékeny károkat, hanem számos helyen emberéletben is. Erre vonatkozó hireket vettünk Mikó László kartársunktól a zemplénvármegyei Erdőhorváti községből, ki egyebek közt a következőket jelenti: Zemplén vármegye alsó részén olyan nagy a hó, a milyen emberemlékezet óta nem volt. Mád és Tája között a farkasok széttéptek és felfaltak egy cselédleányt, melynek csak a csizmáját, ruhája foszlányait és cselédkönyvét találták meg. A tokaji határban egy teljesen kiéhezett farkast dögölve találtak. Olaszliszkában három darab vaddisznó bement a faluba s a

---

gatyás ölyv az, az archibuteók őszbecsavarodott diszpéldánya. Még az éjszaki égen is fehéret mutat inkább, mint barnát. Öreg legény lehet. Egy pár szárnycsapás után elnémul a suhogás; az ölyv lomhán uszik a szél hullámán s mire megint »suhogtat«, akkorra messzebb van, sem hogy azok, odalent hallanák.

A szálkásszőrü felkapta volt a fejét az idegen neszre, de mindjárt bele is unt a meddő érdeklődésbe. Másra figyelt. Valahonnan, messziről, vontatott mély bugásnak, üvöltő orditásnak a panaszos és félelmes hangját hozta erre a szél.

Sodori ugy maradt egy helyen, ahová épen lépésközben letoppant, mint a fajvadász, aki a nagy kakas köszörülését várja. Csak ugy gondolatban mormolta: bőg a farkas. És a száját kinyitva, előrehajlott testtel, mereven, mintha odafagyott volna, várta, mikor szólal meg ujra a pokoli kürt, ami a farkas torkából harsan.

A szél nemsokára hozta a kegyetlen és bősz üzenetet, amitől megdermed a velő a szegény őzikék és szarvasok csontjában: »vau! vauu!! vauuu!!!«

Sodori hallgatta. Még a szemét is kimeresztette, ugy figyelt, — arra, ami ott történhetik a harmadik völgyben. Egy vén farkas hivja a társait. Az erdő elhagyott magános katlanában tán vadkan-nyomra akadt s a feketerémet sokallja egymaga. Az ott a disznós völgy . . .

Halk nyöszörgés neszelt mögötte. Ettől — fölébredt. A szálkásszőrü unta a hosszas ácsorgást; az ő lábán nem volt halina, se a hátán bekecs.

— Jó-jó, — dörmögte a vadőr. — Nem szégyenled? Talán bizony fázol? — S elindult, be, az uttalan vadonba; — a harmadik völgy felé.

*

(Folytatása következik.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

falu népe agyonverte őket. Ugyanez a sors ért két 4 hónapos vadmalacot, melyek teljesen kiéhezett állapotban, lesoványodva Erdőhorváti községbe jöttek és egy gazdaember szalmakazaljában huzták meg magukat. Ekkor éppen ott járt a csendőrség és rögtön jelentést tett báró Vallant Frigyes vadászbérlő urnak. Márciusi süldő nyulakra az idén nem számithatunk, a mi nagy csapás a nyulállományra s ha még tekintetbe vesszük, hogy az orvvadászok és tőrvetők még most sem pihennek, bizony szomoru vadászati évadnak nézünk elébe.

Hasznos tudnivalók.

Odvas fa kezelése. Gyakori eset, hogy a gyümölcsfák közül egyik-másik odvas. A fát a rohamos pusztulástól megvédendő, szokták az odvát kavicstörmelékkel kitölteni és hamus cementtel betapasztani. Ily módon a levegő behatolását megakadályozva, a tovább korhadásnak elejét vehetjük és a fát egy darabig életben, sőt termésben tarthatjuk.

A pajorok pusztitása. A időjárás kedvezőbbre fordultával, a talajforgatás munkálatai ismét megkezdődnek, illetőleg folytatódnak. E földmunkálatokkal egyidejüleg a cserebogár pajorjait és más rovarálcákat is irtani és szedetni kell. Különösen sok van ezekből az oly homoktalajokon, melyek most lettek első izben forgatva. Ez a pajor kövér, fehértestü vastag féreg és igen sok kárt tesz a növények gyökérzetében. Miután szedetéssel teljesen nem tudjuk kiirtani, nem árt a pajoros helyre, vagy ezektől ellepett gyümölcsös és szőlőterületre néhány vakandot beengedni. Ezen állat turkálásai alkalmával sok ezer kártevő pajort és más férget pusztit el, melyek megsemmisitésével igen nagy hasznot és jó szolgálatot tesz a termelőnek. Kárt pedig, viszonyitva a nagy féregpusztitáshoz, egyáltalában nem tesz, mert a turáskor elszakitott néhány hajszál gyökér, mint kár szóba sem jöhet. Ha a vakand valamely földben a férget kipusztitotta, más vidékre vándorol és megszünik turkálásával — sokak szerint — boszantani a gazdát; ki jó szolgálata jutalmául agyon szokta verni.

A tehén korának meghatározása. A szarvasmarha korát az ötödik éven tul a fogakról megmondani igen bajos, mert a fogak kopása változik a feletetett takarmány keménységéhez, illetve a fogak igénybevételéhez mérten. Szerencsére van egyéb jel is a szarvasmarhán, mi életkorát mutatja. Ha, mondjuk, egy tehén korát meg akarjuk határozni, akkor megnézzük, hogy a szarva az évi növekedés helyén sima-e vagy homoruan gyürüzött? Három éves koráig sima és nem lehet látni a szarvon semmi gyürü nyomát; de a negyedik évben már egy van rajta s azontul minden évben növekszik egygyel a gyürük száma Ha tehát ezek számához a három első évet hozzáadjuk, megkapjuk a tehén életkorát. A gyürüket ezért sok esetben az élelmes eladó le szokta kaparni üvegdarabbal a szarvakról; igy aztán az állat kora bizonytalanná válik.

KÜLÖNFÉLÉK.

A megszeliditett farkas. A farkasról mindeddig az volt a hit, hogy megszeliditeni lehetetlen. Most azonban, ugy látszik, sikerült megoldani a nehéz problémát. Egy Mösch nevü, Teuferből való svájci ember nemrég egy három hónapos farkas-kölyköt vásárolt. Nagy gonddal fölnevelte és sikerült is a fenevad-jelöltet egészen kezessé tennie. Az ifju farkas póráz nélkül követi gazdáját, hivásának s minden parancsának engedelmeskedik, keresi, ha nem látja s rendszerint rá is akad nagyszerü szimata segitségével. A farkas szabadon jár-kel s annyira hozzászokott gazdájához, hogy el sem csavarog, nemhogy megszöknék hazulról. Annyira jóindulatu, hogy az ember tenyeréről eszik, békésen türi, ha a farkát cibálják, szivesen eljátszadozik a kutya- és macskakölykökkel. Minthogy szimata és tájékozási képessége bámulatosan fejlett, vadászkutyának is kitünő. Gazdája azt hiszi, hogy ha néhány nemzedéket sikerül szelidre nevelnie, a farkasból is olyan békés háziállat lehet, mint akár a kutya.

Az angol önmüködő gyalogsági fegyver. Néhány éve csak, hogy az ismétlő fegyvert föltalálták és az európai hadseregek használatba vették és már is mindenhol oly fegyver összeállitásán fáradoznak, melynél az ismétlést, tehát a kilőtt töltényhüvely kivetését és az uj töltény bevezetését a csőbe, az előző lövés hátralökése eszközölné, tehát önmüködő automata fegyvert. Az eddigi szerkezeteknek főhibája nagy sulyuk, a legtöbb ilyenforma fegyver 14—15 kilogram nehéz, mig a gyalogsági fegyver legfeljebb ha négy kilogram nehéz lehet. Legujabban a bisley-i (Anglország) lövőtéren Hallé angol fegyvertervező 4.2 kilogram nehéz önmüködő fegyverével végeztek próbát. A fegyver, habár még kissé sulyos, bevált, mivel minden szerkezeti zavar nélkül, két perc alatt hatvanszor lehetett vele lőni. Nagy hátránya azonban ennek a szerkezetnek, hogy a hátralökés a závárzatdugattyut löki hátrafelé, amely a lövő szeme felé mozogva, eme szokatlan mozgás által a nyugodt tüzelést zavarja, azonkivül a kilőtt töltényhüvely oly erővel vetődik ki, hogy a második sorban álló, vagy szomszéd emberek, testi épségét veszélyezteti. De igen valószinü, hogy ez a két szerkezeti hiba könnyen kiküszöbölhető lesz, ugy, hogy rövid időn belül az angol hadsereg tökéletesen megfelelő önmüködő fegyver birtokába jut. Csak az a kérdés, hogy a tüzelés eme végletekig fokozott gyorsaságával lépést tud-e majd tartani a legénység fölszerelése tölténykészlettel: mert ennek határa ama sulyban keresendő, melyet egy ember huzamos

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ideig hordani képes; hisz 300 töltényt tiz kilogram sulyban egy ember ebből a fegyverből tiz-tizenkét perc alatt képes kilőni.

A sah kincse. Mint Teheránból irják, Muzaffer-Eddin sah hátrahagyott kincsének megbecsülése azt az eredményt adta, hogy az összegyüjtött ékszer, drága kő, körülbelül háromszáz millió koronát ér. A gyüjteményben sok ritka szépségü drágakő, szafir, smaragd, rubin, türkiz és gyémánt van. A perzsa uralkodók régi koronáján például csodaszép, tyuktojás nagyságu rubin ragyog. Egy gyémánttal kirakott diszöv, amelyet a sah ünnepség alkalmával viselt, teljes tizennyolc font sulyu. Egy ezüstcsészében száz smaragdot találtak. Egyikük akkora, hogy az elhalt sah teljes nevét belevésette. Egy gyémánttal ékes, kirakott kard egymaga hatodfél millió értékü. A gyüjtemény egyik legcsodásabb tárgya egy tiszta borostyánból faragott kocka, amely négyszáz köbhüvelyk nagyságu. Állitólag Mohamed próféta korában az égből hullott alá és a néphit szerint a gazdáját minden szerencsétlenségtől megóvja.

HIREK.

Elégette az anyósát. Csircs sárosmegyei községben — mint lapunkban irják — borzasztó bünténye vetemedett Benes János ottani gazda. Benes örökös perpatvarban élt anyósával és minden áron szabadulni akart tőle. Benes egy éjjel belopódzott anyósa szobájába és az alvó anyósának ágyát petroleummal leöntötte és egy csóva szalmával meggyujtotta. Midőn az öreg asszony felébredt, a szoba telitve volt füsttel és igy nem tudott a kijáratra ráakadni. Mire a tüzet eloltották, a szerencsétlen asszony már szénné égett.

Rablógyilkos az elmegyógyintézetben. Szegeden annak idején általános megdöbbenést keltett az az embermészárlás, melyet Kádár Károly volt csendőr, a királyhalmi erdőőri szakiskola növendéke elkövetett. A gyilkos irtózatos kegyetlenséggel három ember életét oltotta ki. Az esküdtszéki tárgyaláson elrendelték a vádlott elmeállapotának megfigyelését és Budapestre szállitották, hogy a központi gyüjtőfogház megfigyelő osztályán elmeállapotát megvizsgálják. Az esküdtszéki tárgyaláson ugyanis a volt csendőr azzal védekezett, hogy nehézkórban szenved. Időnként rohamai vannak s ezek megszünte után is sokáig öntudatlan állapotban marad. Amint a tárgyaláson mondotta, a hármas gyilkosságot megelőző éjjelen is rajta volt a roham. Kijelentése szerint nem tud visszaemlékezni arra, hogy ő Kardos Jakab szatócsot, ennek a feleségét s a cselédjüket mérősulyokkal agyonütötte volna. Csupán annyit tud, hogy Kardostól neki követelése volt s ezt akarta tőle behajtani. A szatócs vonakodott fizetni és ezért szóváltás, dulakodás támadt közöttük. Kardosékat ő sulyokkal meg nem ütötte. Kádár Károlyt — mint nekünk Szegedről irják — a minap visszakisérték Szegedre és tegnap leérkeztek a szegedi kir. ügyészséghez a központi gyüjtőfogházból a Kádár bünügyének vizsgálati iratai is a megfigyelő orvosok következő véleményével: »Kádár Károly vádlott a büncselekményt nehézkóros kitöréses állapotban követte el. Akaratának és büncselekményének öntudatában nem volt. Nehézkóros kitöréses állapotban a vádlott közveszélyes, minélfogva tébolydába való elhelyezése szükséges.« Aláirva: Moravcsik és Neuwirth elmegyógyászok, az igazságügyi orvosi tanács tagjai. Az ügyészség ennélfogva intézkedni fog, hogy Kádárt az országos tébolydák valamelyikébe szállitsák. Ezzel az igazságügyi eljárás a rablógyilkos ellen megszünik.

Az áldozat. Eperjesi tudósitónk irja: Az országuton, amely Kapi sárosmegyei községből Eperjes felé visz, rettenetes tragédia játszódott le a minap. Egy Kapi községbeli gazda Eperjesről hazafelé hajtatott s vele volt kocsiján kis fia is. Utközben a kocsit négy kiéhezett farkas kezdte üldözni. A gazda a lovak közé vágott, de az ordasok egyre a nyomában jártak. A rémség e pillanataiban az apa mindenről megfeledkezett, csak arra gondolt, hogyan mentse meg a maga életét. A menekülésnek irtózatos módját választotta. Tudta, hogy ha a farkasok valami zsákmányt kapnak, mind rárohannak s aztán, amig lakomáznak, el lehet menekülni. A halálfélelemtől elfogott ember, amikor a farkasok már a kocsi mellé értek, odadobta nekik zsákmányul — a kis fiát. A fenevadak szétmarcangolták a gyermeket, a fenevadnál is szivtelenebb apa pedig a gyermeke föláldozásával megmentette a maga életét.

Az erdőőr kalandja. Balassagyarmatról irják, hogy Csizmarics János látkai erdőőr február 6-án szolgálatot teljesitett. Az uton Urda Mihály tót fuvaros megtámadta és fegyverét el akarta venni és egy másik társával fojtogatni kezdte Csizmaricset. Később a már csaknem eszméletlen erdőőrtől elvette a tölténytáskát és a fegyvert és az utóbbit tiz lépésnyire eldobta. Az erdőőr feltápászkodott, felkapta a közelében levő fegyverét, mire Urda egy hasáb fát ragadt, és azt hivén, hogy a fegyverben nincs töltés, az erdőőr felé rohant, hogy leüsse. Az erdőőr háromszor rákiáltott, lelövéssel fenyegetve támadóját, de mivel Urda a felemelt hasábfával nekiment, az erdőőr közvetlen közelről lelőtte. Most esküdtszéki tárgyaláson Zsilka János, Sulek János és Lipták Mátyás fahordó tótok bizonyitották a vádlott védekezését. Koczián Gyula alügyész Kölcseyvel kezdte, hogy félelemmel kel fel, de mint mondotta, mégis fentartja a szándékos emberölés vádját, de nem akarja a kérdést egymaga eldönteni. Az esküdtek verdiktje kimondta a szándékos emberölést, de azt is, hogy önvédelemből követte el. A biróság azután felmentő itéletet hozott és Csiszmaricset szabadlábra helyezték.

Kiirtott család. Drezdából jelentik, hogy szombaton éjjel Wilsdorf szolgálaton kivüli királyi főerdész revolverrel nejét és öt gyermekét megölte, hatodik gyermekét sulyosan megsebesitette. Vasárnap önmaga ellen forditotta fegyverét. Tettének oka nagy insége.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szerkesztői üzenetek.

Klespitz János urnak. Gosztola. Némi módositással mai számunkban közöljük. A 2 korona előfizetés beérkezett. **Varga V. Antal urnak. Terecseny. Orend János urnak. Alsó-Árpás.** A küldötteknek lapunk legközelebbi számában sorát ejtjük. **Mold Vilmos urnak. Székudvar.** Köszönet a beküldött cikkért, melyet legközelebb közölni fogunk.

A kiadó hivatal postája.

Répásy Ferenc urnak. N.-Gladna. A 2 korona előfizetést javára irtuk. Gyüjtőivet küldtünk. **Kiss Sándor urnak. Bázos.** A mienknél egyetlen egy lap sem közöl több hirdetést, mert mi még azokat is közöljük — ha csak határidejük még nem járt le — amelyek nem lettek egyenesen hozzánk beküldve, hanem más lapokban jelentek meg. Hireket egy hetilap természetesen nem közölhet oly gyorsan, mint a napilapok, de olvasóink nagy része olyanokból kerül ki, akiknek nincs módjukban napilapokat olvasni s igy rájuk nézve ezek a hirek is ujdonságok. Sajnáljuk, hogy ilyen csekélységek birták rá a lapról való lemondásra. **Schüller Antal urnak. Borsa.** A 7 koronát megfelelően elszámoltuk. **Somossy Ferenc urnak. T. Gy.** A lap legutóbbi késését először nyomdászunk sulyos betegsége, azután szerkesztőnk atyjának elhalálozása okozta, igyekezni fogunk azonban a késést jövőre helyreütni.

Hirdetmény.

A SCHWARZ MENDEL UTÓDAI

czégnél **Palotailván** (Maros-Torda megye)

egy erdészi állás

van üresedésben.

Pályázhatnak magyar erdészeti szakiskolát végzett, több évi gyakorlattal biró magyar honpolgárok, kik a magyar és német nyelvet szóban és irásban, a román nyelvet pedig szóban lehetőleg birják, valamint az előforduló számadások önálló vezetésére megfelelő képzettséggel rendelkeznek, szóval az összes erdészeti teendőket önállóan vezetni képesek.

Évi javadalmazása 2400 korona, szabad lakás, 2 drb. szarvasmarha tartás és annak eltartására legelő és rétség haszonélvezete, korlátlan mennyiségü tüzifa saját használatra. Kölcsönös felmondási idő egy negyed év. Próbaszolgálati idő egy év. Folyamodványok csakis bizonyitványmásolatokkal, melyek vissza nem adatnak **Schwarz Mendel utódai** cég központi irodája intézendők Szászrégenbe.

Pályázótól megkivántatik, hogy szükség esetén fölszólitásra saját költségén személyesen bemutatkozzék, a nélkül, hogy esetleges költség megtéritésre igényt tarthatna.

Szászrégen, 1907. március hó 10.

SCHWARZ MENDEL UTODAI.

Erdőgyakornok

19 éves, egészséges, másféléves erdészeti és vadászati gyakorlattal, jó duvadirtó, beszél magyarul és németül, Felsőmagyarországon, Erdélyben vagy Slavoniában egy erdóházban ellátást keres. Ellátás és gondozásért járó fizetés megjegyzés szerint.

Szives ajánlatok »Ellátás« cimen az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez küldendők. 1—3

Állást keres 1—3

32 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, ki a m. kir. csendőrségnél 3 évig szolgált, jó lövő. az erdőgondozásban, a vadtenyésztés körüli teendőkben, valamint a duvadak pusztitásában jártassággal bir. Nyelvismerete magyar és tót, kissé németül is ért. Állását folyó évi április hó 24-én foglalhatná el. Cime megtudható az Erdészeti Ujság szerkesztőségénél Szászsebesen.

Állást keres

38 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek az erdészet terén minden tekintetben kitünő jártassága van s több éven át nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva. Vadászatban, valamint vadászebek idomitásában szintén kiválló jártassággal bir. Három nyelven folyékonyan beszél. Utóbbi idöben mint önálló erdő- és mezőgazdaság kezelő erdőirtással, a fának feldolgozásával és eladásával is meg volt bizva miről jó bizonyitványa van. Próbaidőre is elmegy. Gyermekei nincsenek. Szives megkereséseket alábbi cimen kér:

Polcz József
Bizovác (Slavónia)

2—5

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító

TEMESVÁR.

Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.

(Müvelési terület 94 hold.)

—— VILÁGKIVITEL! ——

A legjobb magvak kerti és mezei veteményezésre
(Mühle magvai jóságban elérhetők, de ebben felülmulhatatlanok.)

A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskolázottak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak.)

A legszebb fenyőfélék, diszcserjék, rózsák stb.
(Mühle tülevelüi mind télállók, disz- és kuszócserjéi, valamint rózsái a létező legszebb virágnak.)

Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek.

Mühle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatolnak.

Dusan illusztrált főárjegyzék — páratlan a maga nemében — kívánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDÉSZETI-ÚJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Március 21.** **12. szám.**

Itt a tavasz!

Bár hazánk sok vidékén még magas hó boritja a földet és vastag jégpáncél takarja a vizeket, tehát még valóságos tél uralkodik, azért még sem lehet eltagadni, hogy itt a tavasz. Ha beköszöntését nem is jelezné az a lágyabb szél és langyos eső, mely két nap előtt régen várt kedves vendégként beköszöntött, csalhatatlanul bizonyitja megérkeztét a kalendáriom, mely azt mondja, hogy a tavasz március 21-én, tehát éppen lapunk mai számának megjelenése napján veszi kezdetét.

Hosszu, szokatlanul hosszu volt az elmult tél s az országosan érzett tüzifahiány következtében didergő embereket csak az a biztos tudat vigasztalta, hogy ez sem tarthat örökké, mert a természet örök s megváltoztathatlan törvényei szerint a telet a tavasznak fel kell váltania.

El is jött a tavasz. Előhirnökei, a vadgalambok már pár héttel előbb jelentkeztek s bár a hóval takart mezők láttára elég okuk volt megbánni, hogy az ősz óta lakott melegebb hazájukból annyira siettek az uj hazába, mely fészket ad fiókáiknak s teritett asztalt nyujt ugy ezeknek, mint az öregeknek, még sem tértek vissza, hanem itt maradtak. Bizonyosan őket is az a remény biztatta, hogy nem tarthat már soká a tél, hanem meg kell jönni a tavasznak, mely megnyitja apró szivecskéiket a szerelemnek, a családi boldogságnak.

Az előhirnököket most már gyors egymásutánban fogják követni a többi kedves tavaszi vendégeink, kik nélkül közel fél éven át olyan sivár, néma volt az erdő, a mező.

A nagy természet minden élőlényét örömmámor fogja el a tavasz megnyiltával. Hogy is ne! Hiszen most egyszerre vége szakad minden inségnek, nélkülözésnek; le lehet már vetni a téli gunyát is, mert majd elég meleget nyujt az éltető napsugár. Minden élőlény örül a tavasznak, mert mindnyájának ajándékokkal kedveskedik, csak éppen a teremtmények koronája, az ember nem örülhet mindegyik az örvendezőkkel, mert bizon akárhányra az igaz inség és szükség napjai csak most következnek.

A télire ahogy, — ugy megtöltött éléskamra készletei fogytán vannak, vagy már teljesen el is fogytak, ujakat még nem nyujt a természet, csak a drága piac, ez is csak annak, akinek hozzávaló pénze van. Bizon nagyon sokan vannak, kik még a szép tavasz örömeit sem élvezhetik háborittatlanul, hanem epedve várják, hogy azt ismét felváltsa a különféle terméseket hozó nyár.

Az emberek eme részéhez tartoznak kétségen kivül az erdészeti és vadászati altisztek is, ha éppen nem is valamennyien, de bizonyosan tulnyomó nagy részben, kiknek életük örökös tél s várják, várják, de hiába várják a kitavaszodást.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Nehéz, gyakran emberfeletti erőt megkivánó, felelősségteljes, a legkülönbözőbb életveszedelmekkel járó szolgálat folytonos láncolata az ő életük, mely nem nyujt más örömet, mint azt, melyet a szakmájuk szeretete révén élvezhetnek. Jóformán teljesen kizárva az emberi társadalomból, az erdők vadonjában vagy félreeső aprócseprő falvakban kénytelenek leélni életük napjait, elzárva minden szórakozástól, minden örömtől.

Megbetegedésüknél nincs kéznél orvos, ki segitsen, nincs orvosság, mely a fájdalmakat enyhitse, meggyógyitsa, nem hallják Isten szolgájának vigasztaló szavát, de még az imára figyelmeztető harang csengését sem. E helyett kijut nekik bőven a vihar sivitásából s hol a kánikulai nap letüző sugarai bágyasztják, hol a hóviharok zsibbasztják fáradt testüket.

Gyermekeik, midőn abba a korba felcseperednek, hogy iskolai neveltetésben kellene részesülniök, ebben a jótéteményben nem részesülhetnek, mert édes atyjuknak az elsorolt terhes szolgálatért járó javadalmazása még a mindennapi kenyérre és a hitvány ruhácskákra is alig elegendő.

Az ilyen terhes viszonyok közt élő embernek azután hogy lehet akár a tavasz megérkeztében, akár bármi más egyébben öröme és gyönyörüsége? A nyomoruságban, a mindennapi kenyérért való küzdelemben elfásult lelke bizon elveszti fogékonyságát minden örömök és élvezetek irányában.

Még ha legalább erkölcsi elégtételt kapna hüségesen teljesitett terhes szolgálatáért, ha érdeme szerint megbecsülnék, talán könnyebben tudná elviselni minden nyomoruságát, egy egy jó szó, néha egy elismerő nyilatkozat gyógyitó ir gyanánt hatna sebzett szivére, megnyugtatná annyi sértésnek és megalázásnak kitett önérzetét, de ezekben is csak éppen olyan szegényesen, vagy még szegényebben részesül, mint más földi javakban.

Zord tél uralja tehát az erdészeti és vadászati altiszti személyzet nagy részének életét s nem csoda, ha sóvárogva várja, hogy végrevalahára az is átmenjen az életet ébresztő tavaszba. Vajjon lesz-e valamikor eredménye hosszu várakozásának? Sokan, sőt a legtöbben kételkednek abban, mi azonban azt mondjuk, hogy igenis, kitavaszodik még nekik is, de ezt a kitavaszodást ők maguknak keil siettetniök.

Tavasz fogja majd idővel felváltani az ő télies életüket is, tavasz, melynek éltető napja leend a tervbe vett Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Egyesület, mely már felkelőben van s előhirnökei azok az egyes lelkes kartársak, kik már eddig sorompóba léptek, hogy felvonultassák ezt a fényes napot valamennyi kartársuk életének egére.

Ez a nap lesz majdan hivatva arra, hogy azokba a kartársakba is, kiknek szive minden nemesebb érzés előtt zárva van, melegséget öntsön s felolvassza a közönyösségnek azt a jégpáncélját,

TÁRCZA.

Éjjeli kirándulás.

— (A Pesti Hirlap után:) —

(Folytatás és vége.)

Neki a havas erdőnek, ahol a kapaszkodók sikosak s a hajlatokban lépten-nyomon gödör és horpadás van. Az ember csetlik-botlik s a hólepte fatörzsek és rejtett göcsök száz akadalylyal marasztalják. Még a vadszederinda is láthatatlan béklyót fon köréje; a csipkebokor vesszeje utána nyulkál s visszahuzza.

Előre, előre! . . . A sürü vágás bozótja között. ahol a szarvascsapáson kivül nincsen ösvény s ezt is tökéletesen elfödi az éj. Aki itt minden fát nem ismer, aki minden hajlatnak a formáját nem tudja s aki biztos nyugalmát ijedten elveszti: azt rögtön körülrajozza a rémlátások kisértethada és megfosztja a tájékozódástól. — Nem jól mégy! — sugja fülébe az egyik sziszegő hang; — fordulj vissza! — biztatja a másik s mintha halkan kacagna hozzá. Előre lépj! . . . hátra igyekezzél! balra tarts! jobbra térj! . . . Mindegyik mást suttog, másra csábit. És aki hallja-hallgatja: egy álló helyben is beleizzad. Hiába fuj a metsző északi szél.

Sodoritól fujhat. Ő csak megy előre s a sürü vágásban maga elé ereszti Nerot. A szálkásszőrü ugy csuszik lopódzva, mint a kigyó. Most ő az utjelző, amig csak a bozótból ki nem érnek.

Ott van az első völgy, az irtással, ahol az ölfa sötét tömege puposodik ki a fehérségből. A szél itt mintha a magasban kóválygogna; mintha kányák és ölyvek viaskodnának odafent, vijjogva. Lent, a völgy alján, alig hogy egyet-egyet suhint. Amerre ez a testetlen mozgás tart, ott következnek a szakadékok; ott folyik nyáron a vörösvizü patak, amely a vasércet sodorja. Most a patak meghalt, agyondermedt. Jeges lépcsőzete százezer bicsaklással mutatja a medrét. De

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mely szivüket körülövedzi s világosságot gyujtson agyukba s világositsa fel elméjüket, hogy lássák meg az igazságát annak, hogy az ő tavaszuk csak akkor jöhet el, amikor annak eljövetelét ők maguk siettetni és elősegiteni fogják.

Akkor, midőn majd olyan csoportokba verődve látjuk az erdészeti és vadászati altiszteket, mint amilyenekben a tavasz hirnökei: a vadgalambok élnek, mondhatjak majd el, hogy:

Itt a tavasz!

A vadorzás elleni védekezés.

(Folytatás.)

Amint azt már lapunk előző számában megemlitettük, a vadorzás megakadályozásának módjaira lapunk több hivének véleményét vettük.

»Egy hü előfizető« aláirással erre nézve a következő sorokat vettük:

Az »Erdészeti Ujság« február hó 21-én megjelent számában közli a »Budapesti Hirlapban egy uradalmi vadásznak a vadorzás meggátlására vonatkozó véleményét, ki az erre vonatkozó s addig megjelent javaslatokat mind elvetendőnek tartja, mert azok nem vezetnek a kivánatos eredményhez. Ezek ellenében ő — támaszkodva arra, hogy a magán uradalmaknál, sőt még a kincstárnál is sok olyan erdőőr és vadőr van alkalmazva, kiknek halvány fogalmuk sincs a tisztességről, becsületről, valamint az eskü szentségéről — ajánlja, hogy az erdő és vad őrző személyzete ne kapjon lőport, hanem — mint a kincstárnál — kész töltényeket és ezekről legyen köteles pontosan elszámolni, hogy mire lőtte el. Ilyen módon azután az ő véleménye szerint az erdőőröktől és vadőröktől az alóbb néposztály rétegéből kikerülő vadorzók sógorság, komaság vagy más közelebbi viszony révén nem kaphatnak majd lőport s ez által az orvvadászat nagy mértékben fog csökkeni.

No, erre én csak azt mondom, hogy jó szerencse, hogy a puskaport már régen feltalálták, mert az illető uradalmi vadász ur azt bizon nem találta volna fel soha.

Vadorzó volt eddig is és lesz is mindörökkön örökké, mert hiszen a vadorzáshoz tulajdonképpen nem is kell mindig lőpor, mert mig csak cserép fazék lesz, addig lesz drót is, a törözök mestersége pedig nem fog szünetelni.

Egyébként azok az erdőőrök és vadőrök, kik a vadorzókat a vadász ur véleménye szerint lőporral eddig is ellátták, a kész töltények kapása után is ezt könnyen megtehetik, mert hiszen azokat könnyen elszámolhatják olyan módon, hogy egyszer egy rókára, máskor egy menyétre vagy más ragadozóra tettek lövést, de a vadat elhibázták. Vajjon ki fogja ellenőrizni, hogy ezek a lövések valóban megtétettek-e. Azt fogja talán erre mondani az uradalmi vadász ur, hogy ő csupán golyós töltényekre gondolt, de azután vajjon ki fogja ezekkel az apróbb ragadozókat pusztitani? Különben véleményem szerint a golyós töltényből is könnyen ki lehet szedni a lőport.

Az előadottakból látható, hogy az ilyen intézkedés nem vezet célhoz, de még az sem, hogy a lőpor ára 10 koronára emeltessék, mert annak a vadorzónak rendszerint többször van 10 koronája, mint a szegény erdőőrnek vagy vadőrnek.

Ellenben ha véglegesen meg sem szüntetné, de mindenesetre nagy mértékben csökkentené a vadorzást az, ha a vadorzók ellen szóló törvényt megszigorita-

---

oda lejutni csak nyaktörés veszélyével lehet. A szarvas ezt a szirtes hasadékot inkább átugorja.

Mintha robogna valami tul, a fák közt! . . . mintha halk és mégis vad vágtatás nesze támadna odaát. Azt az oldalt fenyves boritja; fekete fenyves, ami miden egyéb fát kiszorit maga mellől. A fenyves hosszu karjai alól sötétek, felül havas lepelbe burkolództak. Az árnyék itt a vaksötétségbe vész. A fényesen tul van a második völgy.

A szirtek völgye, ahol egyik szakadék a másikat váltogatja s a kőoszlopok és sziklatömbök ugy hevernek szanaszét, mintha kiklopszok dobálták volna öszsze-vissza, amikor egymással verekedtek. Itt a kőszálak repedéseiben már költ a madárkirály, a sas. S a meredeken lezuhanó hegyoldal. ami a völgyből is uj völgybe szakad, megmutatja az utat oda, ahol a vén farkas orditott: le a disznós völgybe.

Sodorin kivül toronyiránt ide — ezen az utvonalon — ember még el nem jutott. Másnak órák kellenének, amig a kanyargó oldalokon végigjárná ezt a kacskaringós labirintot. Sodori meg a szálkásszőrü: hipp-hopp! — már itt is volt.

A bozontos vizsla szükölt s a gazdája mögé osonva borzolta a szőrét. Valami sötétlett előttök a hóbuckák között.

Sodori megállott. Megértette, mit jelent a Nero félős izgulása. Tudta, hogy a kutyája farkast érez.

Itt, a rengeteg szivében, legalább is négy órányira attól a paticsfalas rideg kis szobától, ahol az otthona volt!

Egy farkas az semmi. De hátha többen vannak? Most könnyen lehet, ezen a farkas szerelmet csiklandozó téli éjszakán, amikor egy dáma körül öt-hat udvarló is settenkedik. Ha itt utolérné valami balvégzet; csak a csontjaira akadhatnának rá, akik a nyomán lépésről-lépésre idáig jutnának.

Dehogy gondolt Sodori ilyesmire. A puskája két csövében két farkas halála volt. A revolverében még haté. Aztán ha a kapca szorul, a vadászkése is itt van.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nák s az őrző személyzet fegyverhasználatát kibővitenék s e mellett — ami a fő — a birtokosok az erdő és vadőrzésre csak tisztességes és becsületes embereket alkalmaznának.

A hiba azonban az utóbbiban rejlik, mert vajjon ki kivánhatja, hogy 360—400 koronáért nem csak szakképzett, de még becsületes is legyen valaki.

Van hazánkban elég szakképzett, tisztességes, becsületes ember, csak tessék azokat tisztességesen meg is fizetni s ne toborozzák a birtokosok erdőőreiket és vadőreiket kocsisok, béresek, juhászok s tudja Isten, még mi mindenféle elemek sorából.

A mai viszonyok közt azonban, midőn — amint az egy somogymegyei grófi uradalomnál is van — az erdőőri fizetés 32 mérő szemes gabona, 1 hold föld és rét, no meg havi 16 forint, erről szó sem lehet. Az én uradalmamban ennél többje van a legutolsó gyalogbéresnek is.

Más helyen ismét több ugyan a fizetés, de ott a fővadász ur Szvatopluk ivadéka, ki vadőreit a környékbeli napszámosok közül válogatja, mert ezek azután naphosszant is levett kalappal ácsorognak a folyosóján, sőt még az erdőn is igy kisérgetik nagy alázatossággal. Szakképzett embereket egyáltalán nem alkalmaz, nyilván azért, mert fél, hogy az ilyenek őt, kinek semmi szakképzettsége nincs s egyedüli érdeme csak az, hogy kitünő lövő és külföldi — valamiben könnyen lefőzhetnék.

Ezeket a dolgokat kellene megszivlelni és figyelmükre méltatni az irányadó köröknek akkor, ha majd egyszer eszükbe jut a vadorzók üzelmeinek meggátlásával foglalkozni.

Szervezkedjünk!

Rtél utolsó napjai ugy látszik még mindig megdermesztve tartották nem csak a természetet, hanem az erdészeti és vadászati altiszti személyzet nagy részének szivet is. Erre enged legalább következtetni az a lanyhaság, mely az országos egyesüléshez való csatlakozásnál nyilvánul. A jelentkezők névsorában még felette sok hézagot látunk s érezzük hiányát az olyanoknak, kiknek jelentkezését legelőbb vártuk. Szent József napja meghozta végre a tavaszi lágy fuvalmat s olvasztja a hosszu télen át felhalmozódott jeget és havat; talán ez majd megolvasztja számos kartárs szivének jégburkát is és érdeklődést kelt bennük a saját és közös érdekek iránt. A beérkezett nyilatkozatokat a husvéti ünnepek alkalmával szándékozunk a fő nyilvántartásba bevezetni s ezért kérjük a még jelentkezni szándékozókat azoknak mielőbbi beküldésére.

Az előző héten még a következök nyilatkozatát vettük:

209. Molnár István, Bruznik
210. Gyenes Sándor, Labasinc
211. Hoffirek Antal, Zabálc
212. Dubek József, »
213. Nagy Sándor, Petirs
214. Ifj. Kárpa István, Kisberezna
215. Dudek Ferenc, Nagyberezna
216. Choma János, Bercsényifalva
217. Schvanda József, Kispásztély
218. Gábor Péter, Kisberezna
219. Szuszla Péter, Bercsényifalva
220. Szvitelszky Alfréd »
221. Dudek Arthur, Nagyberezna
222. Székely János, Sebesvölgy

Odasietett ahoz a mozdulatlan folthoz, ami olyan gyanusan sötétlett a havon.

Egy istenadta őz volt. Egy kegyetlenül meggyilkolt őzsuta. A torkán akkora marás, hogy a gégéje is kilógott rajta. A hasa kikezdve, felszakitva. Még melegen gőzölgött a vére.

Tipikus, valóságos ordasmunka volt. Csak kitanult vén hóhértól telhetett.

A szálkásszőrü nekibátorodott. Hisz a toportyán rég elloholt a közelgő emberszagra, amelybe puskapor illat is keveredett. Megszaglászta a kimult őzikét, de a sebeit nem nyalogatta meg. Azokon még nagyon is érzett a farkasbüz.

Sodori megcsóválta a fejét.

Mit volt mit tennie, neki készült, hogy bevégezze a farkas munkáját. Hamarjában kizsigerelte a véletlenül került zsákmányt s a hátizsákjába gyömöszölte.

Most már cipelhette haza.

Még négy órányira innen, hóban, fagyban, dermesztő éjjeli szélben.

Más ember ki nem birta volna.

Bársony István.

A tenger zsarnoka.

Egy angol ujságiró meginterjuvolta John Courly kapitányt, a leghiresebb tengeri vadászt, a kardhal vadászatra vonatkozólag. A kapitány a következőket beszélte az érdekes vadászatról:

A kardhal a tengerben élő teremtmények ura és parancsolója. A tenger zsarnoka ő, aki rendelkezik a mélységben levő állatok élete és halála fölött.

Hát a cápa?

A cápa? A cápa gyáva. Hullából táplálkozik és csak nyomorult, gyönge állatot mer bántalmazni. A tengerészek megvetik és nem félnek tőle. A kardhal ellenben bátor és elszánt. Csak azt eszi meg, amit nyilt küzdelemben megöl és mindent megtámad, ami utjába esik. Sulya száz és ezer font között váltakozik.

A kard tulajdonképpen a felső ajak és orr meghosszabbodása. Hossza két-öt láb. Anyaga az elefántcsonthoz hasonló. Minden évben junius tizenötödike körül jelenik meg ez a hal nagy számmal körülbelül

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Vadászati dolgok.

Az angol rókavadászat. Az angol rókavadászat, amelynek szezonja mostanában végződik, szinte hihetetlen költséget emészt föl. Egy angol lap nemrégen erre vonatkozó statisztikát közölt és ebből valók a következő számok: A rókavadászat mai költsége a mult időkhöz képest legalább is kétszeres. Ötven év előtt egy vadászat 30.000 – 40.000 koronába került, ma legalább 60.000—80.000 korona szükséges. Angliában és Walesben 170 nagy falka van összesen hatezer kopóval. Ehhez számitandó még 26 irországi falka 1100 és tizenegy skót, 390 kutyával. Ez állatok eltartása évenkint legalább is tizenkét millió koronába kerül. Még óriásibb az összeg, amely a paripák értékét fejezi ki. Angliában és Walesben egyedül körülbelül kétszázezer vadászparipa van, ami mérsékelt számitással is 250 millió korona értéket képvisel. Eltartásuk pedig, a tulajdonosok elég szerény becslése szerint, évi százhatvan–száznyolcvan millió korona költséget okoz. Egy vadászparipa ára rendes körülmények között ezer koronától háromezer koronáig. Kiváló szép állatokért azonban sok ezer koronát is fizetnek. Ezen a téren a rekordot egy Wallach Jennis Ball nevü ló ára érte el 1902-ben. Ezt a paripát ötvenezer koronáért vették meg.

Párducvadászat Smyrna mellett. Szokatlan eset hirét irják Konstantinápolyból. Eszerint Anatoliában, Kis-Ázsiában nem messze Smyrnától a város határában egy párducot lőttek, még pedig nem egy állatseregletből valót, hanem igazi vad példányt. A veszedelmes fenevadat egy smyrnai erdész ejtette el, aki egy segédje kiséretében nyulvadászatra indult. Amikor a sürüséghez értek, a kutya ijedt ugatásából azonnal sejtették, hogy valami rendkivülibb állatot fedezett fel. A segéd leugrott a kocsiról és töltött fegyverrel hatolt be a sürüségbe. Azt hitte, hogy a kutya egy vadkant hajtott fel. Alig tett azonban mintegy 30 lépést, majd kővé meredt a rémülettől, mert pár lépésre maga előtt egy hatalmasan kifejlődött párducot pillantott meg. Azonnal rálőtt a fenevadra és egyben kiáltással értesitette az erdészt, hogy milyen vadra bukkantak. Az erdész azonnal golyóra töltött és a sürüségbe rohanva egyetlen jól irányzott lövéssel leteritette a párducot. Az állat majd két méter hosszu. A párduc nagyon messzi vidékről vetődhetett Smyrna közelébe.

Hasznos tudnivalók.

A kigyóméreg ellenszere. Az indiai statisztika szerint évenkint több mint 20.000 ember pusztul el kigyómarás következtében. Az angol kormány ennek következtében fölkérte a bombayi tudományos intézetet, hogy tanulmányozza a kigyó mérgét és kutassa ki ennek gyógyitó szerét. Igen érdekes értesitést irt Boeze dr., tengerészeti törzsorvos a bombayi intézet berendezéséről és a kisérletekről, amelyeket a mérges kigyókkal végeznek. Az intézetben körülbelül 100 mérges kigyót tartanak, egyenkint elkülönitve erős ketrecekben. Ha arról van szó, hogy valamelyik kigyó mérgét ki kell venni az állat méregfogából, akkor előlép egy ügyes és merész benszülött indus erős fafogóval és hirtelen megfogja vele a kigyó fejét a nyakrészénél. Erre az állat akarva nem akarva kénytelen a száját kitátani. A méreg tudvalevőleg a kigyó felső állkapocsinyezetjén fejlődő méregzacskóban gyülik össze és vékony csövön a méregfogba ömlik. Két ilyen méregfoga van a kigyónak. Ezeket mélyeszti harapáskor támadója testébe, miáltal a méreg a foga-

---

negyven mérföldnyi távolságban Izlandtól. Senki sem tudja, honnan jön, de nem vándor, hanem mély vizi hal, amely akkor jön a viz fölszinére, amikor a scemberek tömegesen jelentkeznek.

Támadása érdekes. Váratlanul csap a kardhal a megzavart scemberek közé és villámgyorsasággal üt szét közöttük a kardjával. A csata után az áldozatok száza uszkál megsebesülve. Némelyik szétdarabolva a tenger szinén. A legnagyszerübb az az élvezet, amelyet a bálna és a kardhal küzdelme nyujt a szemlélőnek. Itt élet-halál küzdelemről van szó.

A legtöbb esetben a bálna huzza a rövidebbet. Mindig a kardhal támad és az a merész elszántság, amelylyel megtámadja nehézkes ellenfelét, olyan szinjáték, melyet a szemlélő soha sem feledhet el. Sokszor lehet látni, hogy egy kardhal egy bálna mellett egyetértésben uszkál. De hirtelen, minden ok nélkül, neki támad a tenger királya a gyámoltalan cethalnak és kardját beledöfi a legnagyobb emlős oldalába. Egy pár pillanat és az óriás kimul. A cethal egyetlen fegyvere hatalmas farka. Azzal csapkod jobbra-balra, nagy hullámzásba hozva a vizet, de hiába, nincs menekülés.

Hogy miért támadja meg a kardhal éppen a bálnát, az nehezen magyarázható meg. Husát nem eszi meg. Több halászt kérdeztem erre nézve, de egy öreg halász kivételével valamennyi elfogadhatatlan magyarázatot adntt. Az öreg ezt mondotta: A kardhal a tengerben élő lények legnagyobb ura. A bálna közöttük a legnagyobb és mivel nem élnek ellenséges viszonyban, a kardhal csak azért támad a cethalra, hogy felsőbbségét éreztesse. A kardhalvadászok fölszerelése egy kétárbocos vitorlásból áll. Ezen egy gazolingép van, hogy a hajó gyorsabban mozoghasson. A legénységnek csupa tengerészből és ügyes vadászból kell állnia. Egy angol hajóskapitány a következőképp mondta el élet-halál harcát egy kardhallal: Ez év julius negyedikén reggel fölszedtük horgonyunkat és kardhal-vadászatra indultunk Izland kikötőjéből. Nyolc órakor vette észre az őrt álló matróz az első kardhalat. Hatalmas példány volt és nem tagadom, hogy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kon át a sebbe folyik. Amikor tehát a kigyó a fogószoritásra száját kinyitotta, az indus egyik kezével viaszkos vászonnal bekötött üveget akként löki a méregfogakra, hogy azok a vásznat átlyukasztják és a méregfogakból a méreg belecseppen az üvegcsőbe. Az ilyen módon felfogott mérecseppeket beszáritják és különféle módon végrehajtott kisérletekre használják fel, hogy az ellenmérgét megállapitsák. A többi között fősulyt fektetnek a beoltási eljárásokra. Különféle emlősállatokba a mérget a bőrükön át fecskendezik be és vérükből szérumot készitenek. Ezekkel oltják be azután az egészséges állatokat, melyeket kigyóméreggel megmérgeznek. Hogy milyen eredményeket értek el, ezt titokban tartják. Azonban annyit Boeze doktor kitudott, hogy a szerum akkor hat, ha közvetlen a méreg belövelése után oltják az illető állatba.

A fák gyógykezelése. A párisi akadémiában Eberhard hosszabb értekezést olvasott fel a fák gyógykezeléséről. Indo-Kinában a teabokrot, az eperfát és a naracsfát különféle veszedelmes szubogarak támadják meg. Különösen a fa kérgét és háncsát furkálják át ugy, hogy a növény rövid idő alatt elpusztul. Eberhard a megtámadott fák kérgét éles késsel felvágta és a bogarak álcáit kiszedte, a sebhelyet azután 110 rész formmal, 40 rész glicerin és 850 rész vizkeverékkel jól kimosta. Sőt több helyen ezt a keveréket a kéreg alá fecskendezte. A sebhelyeket vászonszalaggal bekötözte. A mütétet kéthetenkint megismételte háromszor vagy négyszer. A negyedik kisérletnél már azt tapasztalta, hogy a sebhely teljesen behegedt és a fák nem pusztultak el, hanem szépen tovább fejlődtek.

KÜLÖNFÉLÉK.

A halember. Jókai Mórnak a »Névtelen vár« cimü regényében szereplő halember nem képzeleti alak. Az Esterházyak kapuvári levéltárában őrzött feljegyzések szerint, Nagy Ferenc és Molnár Mihály kapuvári halászok 1749. évben március 15-én a Fertőből egy 8 évesnek látszó fiugyermeket fogtak ki, akinek feje igen kerek, szája, széles, szeme pedig kicsiny volt, orra behorpadt s egész teste a bőr helyett pikkelyekkel volt boritva, a kéz és lábujjak pedig mégegyszer oly hosszuak voltak, mint az emberi ujjak. Ujjai uszóhártyával voltak ellátva, amint a vizi állatoknál. A szörnyeteget a herceg kapuvári tisztartójához vitték, aki megkeresztelte és járni tanitotta, ami nagyon nehezen ment. Eleinte csak nyers halat és rákot evett, később főtt zöldséghez is kezdett hozzászokni, sőt azután már a ruhát is eltürte magán. Igy háromnegyedévig élt a tisztartónál, tanult beszélni, némely szót már értelmesen kitudott mondani; midőn egyszer a várkastélyt körülvevő sáncárokhoz jutott s abban a vizet meglátva, tüstént beleugrott és végképp eltünt.

A japánok házi állata. A tanulni vágyó és élelmes japán sok hasznos és jó szokást vett át az európaiaktól aminek hasznát vehette, csak egyben ragaszkodik ősi szokásához; házi állatot nem tart. Tejet a japán ember nem iszik, tehát nem is tart tehenet. Régente, amikor hiven követték a budhista vallás parancsát, hust is alig ettek, de ma már az ország nagyobb városaiban marhát is ölnek. A sertést Japánban nem ismerik. A ló csak nagy ritkán huz terhet s látványosság számba megy az, amikor a császár születése napján lovak vonják az udvari hintók sokaságát. A lovas kocsit apró, kétkerekü taliga pótolja, amelyet a cinrikishasi, taligás ember nagy gyorsasággal gördit végig a városon. A szántás munkáját, a földmivelést bivalylyal végzi a japán. Ezt a türelmes, lomha állatot sem ösztökéli azonban valami nagyon, sőt körmét rizsszalmába burkolja, hogy éles kő vagy kavics meg ne sértse. A kutya és a macska luxus-állat. Nem arra való, hogy a házat őrizze, hanem hogy a szobában a gazda és a vendégek játszótársa legyen. Különös szokásuk az, hogy a kölyök-macska farkát levágják, nehogy szerencsétlenséget hozzon a házra. Liba, kacsa alig van, de annál több tyuk. Az udvar szinte hemzseg a baromfiak sokaságától, ami annak tulajdonitható, hogy a japán nagyon szereti a tojást s a vele készült eledeleket. A galamb szent madár. Templomokban tanyázik s a hivők tömege látja el élelemmel. Harminc évvel ezelőtt is halállal bünhődött az, aki egy galambot megölt, ma már azonban csak nagy pénzbirsággal sujtják a tettest.

---

mikor feléje közeledtünk, szivem hangosan dobogott az izgatottságtól, mert tudtam, hogy titáni harc fog lefolyni. Megragadtam a háromszáz méter hosszu kötelen megerősitett szigonyt, célba vettem és elröpitettem. Eltaláltam. A kardhal irtózatosan csapkodott a farkával, de azért én huzni kezdtem a hajónk felé. Egyszerre csak a hal nagyot szökött és engen belerántott a tengerbe. Hatalmas kardjával azután nekem rontott. Helyzetem valósággal kétségbeejtő volt, de embereim szerencsére leeresztették a kötelet és idejében sikerült fölmásznom a fedélzetre. Egy második szigony azután ártalmatlanná tette a hatalmas ellenséget, és én szerencsésen, gazdag zsákmánynyal megmenekültem.

HIREK.

Postai megbizásokat küldünk a jövő héten mindazoknak a tisztelt olvasóinknak, kiknek hátraléka a félévit meghaladja s kérjük őket azoknak jövő hó 5-ig való kiváltására. A lapot abban a reményben, hogy annak ez után is hivei maradnak, egyelőre tovább küldjük.

Háromszoros rablógyilkosság. Temesvárról táviratozzák: A közeli Rovena-pusztán, amely Bogsán község szomszédságában van, már husz év óta él egy öreg különc, Tölgyessy József, az osztrák-magyar

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

államvasut nyugalmazott felügyelője. A 95 éves aggastyán két nővel élt a pusztán, Hegedüs Ilonával, a házvezetőnőjével és Molnár Rózával, a cselédleánynyal. Mindhármukat f. hó 10-én reggel meggyilkolva, a lakást pedig teljesen kifosztva találták. A két nőt vértócsában lelték, Tölgyessy holtteste teljesen el volt szenesedve. Rablógyilkosok járták a pusztán. Föl akarták gyujtani a lakást, de csak a szerencsétlen aggastyán égett el.

A szép Manda. Zágrábból sürgönyzik, hogy a Sriemske Novine egy rendkivül véres családi drámáról ir. Ancsics Simon vrpoljei erdőőr néhány héttel ezelőtt vett el egy Manda nevü rendkivüli szépségü parasztlányt. Neje, aki mindjárt az esküvő után megcsalta férjét, mindenáron el akarta hagyni férje lakását. Végre sikerült atyja és huga segitségével, akik kocsin érte jöttek, elmenekülnie. A megcsalt férj atyjával szintén kocsin üldözőbe vette a menekülőket. A midőn az első kocsit utólérték, atya és fiu revolverekkel a menekülőkre kezdett lövöldözni. A szép Manda holtan rogyott össze, atyja pedig sulyosan megsebesült. A csendőrség letartóztatta a gyilkosokat.

Az erdőőr kalandja. Zsolnáról irják: Chiba Béla erdőőr a Hahn-uradalomban e hó harmadikán, mikor hazafelé tartott, több falubeli emberrel találkozott, kik fát csusztattak a völgybe. Kettőt megszólitott és elvette tőlük a fejszét, a harmadik pedig, Uhlyárik Mihály zebényi lakos vonakodott a fejszét átadni, mert — ugymond — a fa nem az uradalmi erdőből való. Chiba erdőőr erélyesen felszólitotta a parasztot, hogy menjen vissza husz lépésnyire és ott tegye le a fát és kötelet. Uhlyárik néhány lépésnyire ment, de visszafordult és azzal a fenyegetéssel, hogy: Talán azt hiszed, hogy nincs erőm veled megbirkózni, az erdőőrnek tartott. Az erdőőr látva a veszélyt, a töltött fegyvert felhuzta és védekező állásba helyezkedett. Uhlyárik, ki felesége láttára vészemet kapott, balkezével megragadta a puska csövét és jobbkezével a ravaszt. A golyó Uhlyárik baloldalába furódott. Az erdőőr maga jelentkezett a csendőrségnél.

Mikor akasztottak utoljára Máramarosszigeten? Levelezőnk irja: Most, hogy a máramarosszigeti királyi törvényszék fogházában két halálraitélt rablógyilkos: Mihálka János és Husz Ábrahám ül, nem lesz érdektelen annak fölemlitése, mikor akasztottak utoljára Máramarosszigeten. A legutóbbi akasztás Máramarosszigeten az 1873-ik év tavaszán volt. Statárium volt ez időben s a megyei törvényszék mondott itéletet a bünös emberek fölött. Egy félkegyelmü oláh legénnyel, Dustyák Fedorral esett meg ebben az időben, hogy sulyos bünt követett el. Éhes volt s hogy egy tizkrajcáros cipóhoz hozzájusson, Farkasrévről Máramarosszigetre jövet az országuton meggyilkolt egy öreg oláh asszonyt. A megyei törvényszék a gyilkost halálra itélte. Április elején, hajnali szürkületkor óriási közönség jelenlétében kivégezték Dustyák Fedort. Az akasztást Szutor János kassai kalaposmester hajtotta végre. Akkor ugyanis még nem volt az államnak kinevezett hóhéra s a halálos itéleteket dilettánsok hajtották végre.

Az elnyelt gyémánt. Nizzából jelentik: Egy Vega nevü spanyol tolvaj abban a szállóban, a hol lakott, meglopta a szomszédját. Egy gazdag asszony lakott a szomszédságában s a gyémántos függőjét az éjjeli szekrényén felejtette minap. Vega belopódzott a szobába és kitörte a cseresnyemagnagyságu gyémántkövet a foglalatából. Mikor aztán keresték rajta, előbb a testén rejtette el, aztán, mikor levetkőztették, hirtelen a szájába dugta és lenyelte. Mivel a ráparancsolt hajtószert nem akarja bevenni, Röngten-sugárral megvizsgálják, azután pedig megoperálják, hogy kivegyék belőle a gyémántot.

A betörő halála. Megrenditő módon fejezte be bünös életét egy betörő a fővárosban. Az eset a következő: Az Uj-utca 40. számu házának lakói az esti órákban arra a fölfedezésre jutottak, hogy a padláson betörők járnak. Rendőrt hivtak, aki még egy társával s néhány házbeli lakóval fölhatolt a padlásra. Átkutatták a nagy, három emeletes ház padlásának minden zugát, de nem akadtak a betörők nyomára. Már visszafelé indultak, amikor a feljáró mellett való szük deszkarekesztékben hordók és rongy között egy gugguló alakra bukkantak. Eleinte menekülni igyekezett, mikor azonban a valóságos embersokadalmat látta maga előtt, nyugodtan engedte összekötözni a kezét. Vallatóra fogták. Kitünt, hogy Miklós Jánosnak hivják, többszörösen rovott multu ember s itt most betörést kisérelt meg. A házbeliek azt az állitását, hogy ketten voltak, Miklós határozottan tagadta. Miközben a rendőrök Miklóst vallatták, az udvarból kiáltások hangzottak: »A másik a háztetőn jár!« A rendőrök erre, a padlás kijárón utána akartak menni a menekülő betörőnek. Ez azonban fölöslegesnek bizonyult, Miklósnak a tetőn járó társa a szomszédos Wesselényi-utca 41. számu házának tetejére akarván általvetni magát, elvesztette az egyensulyt s majd négyemelet magasságból lezuhant az utca kövére. Azonnal szörnyet halt. A rendőrközegek a mennyiről a holttestben megállapitották, ugy hiszik, hogy az illető Finger József rovott multu bádogossegéd. Miklós János megmaradt ama állitása mellett, hogy nem volt társa. Miklóst letartóztatták.

Ötven kiló dinamit felrobbanása. Rozsnyón, a rimamurányi vasmü telepén Molnár-Babics János társával, Sebespataki Józseffel megfagyott dinamitot melegitett egy bódéban. Mig Sebespataki vizért ment, addig Molnár-Babics az ötven kilogramm dinamitot ismeretlen módon fölrobbantotta. A bódé Molnár-Babicscsal együtt a levegőbe repült. A telepen valamennyi ablak összetört. A szerencsétlen embernek csak a két lábát találták meg. A városban azt hitték, hogy földrengés volt.

Szerkesztői üzenetek.

Molnár István urnak. Bruznik. Az Ön és kartársa részéről beküldött 5 koronát vettük. Az illetők nevei lapunk mai számában vannak. Ezek egyike sem előfizetőnk; vajjon nem lehetne őket a lap részére is megnyerni? Egyébként legközelebb mutatványszámokat küldünk nekik. **Tóth Ferenc urnak. Kesztölc.** A könyv dolgában irt soraínkra választ kérünk, mert ha nincs rá szüksége, másfelé fogjuk értékesiteni **Májer Károly urnak. Makkoshotyka.** Az illető pályázatot figyelemmel fog-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

juk kisérni s akkor arról külön is értesitjük. **Bollolay Miklós urnak. Csiklovabánya.** A küldött könyvet megkaptuk és az árát kivánságához képest elszámoltuk. **B. J. urnak.** A vármegyei erdőőrök közül azok tartoznak az altisztek sorába, kiknek javadalmazása a 600 koronát meghaladja. A fizetésüket a vármegyei szabályrendelet állapitja meg s a közigazgatási erdészeti bizottság utalványozza. Az elmaradt 8-ik számot ujolag megküldtük. **Mindazok,** kik boldogult atyám elhunyta alkalmából részvétüket nyilvánitották, fogadják ezért hálás köszönetemet.

A kiadó hivatal postája.

Kubán János urnak. Fenes. A tévedés onnan eredt, mert K. M. kartársunk a 10 kor. küldésekor nem jelezte, hogy abból 2 korona az Ön javára esik, tehát az egész összeget az ő javára könyveltük el. Most, hogy ezt helyreigazitottuk, ő tartozik március végéig 2 koronával. miután pedig a lap további küldését beszüntette, sziveskedjék őt ennek az összegnek beküldésére nevemben felkérni. **Fehér József urnak. Alsó-Szállás-patak.** Szives sorait tudomásul vettük. Bizon az illető kartársnak az előfizetők sorából való kilépése fölött magunk is csodálkoztunk, anynyival inkább, mert évek előtt kitünő szolgálatot tettünk neki. Éppen igy csodáljuk K. M. hátszegi kartársat, ki tett igérete dacára sem jelentkezik.

Pályázati hirdetmény.

Erdész (nős) **és irodahivatalnok** (nőtlen) kerestetik mielőbbi vagy későbbi belépésre.

A nős erdész évi fizetése: 720 korona készpénz, lődij 80 korona sőt több (fegyver nélkül), 1 öltözet ruha, szabad szolgálati lakás kerttel, gyümölcsössel, istállóval, 1 hold évenkint frissen trágyázott illetményföld, szabad tüzelőfa, 7 erdei fuvar széna, szabad legeltetés 4 darab szarvasmarhára, némi vadhus. A tüzifa és széna házhoz ingyen beszállitva. A készpénzfizetés 5—5 évenként 80 koronával szaporodik.

A nőtlen hivatalnok javadalma: 720 korona készpénz, szabad lakás, tüzifa, 1 öltözet ruha, lődij az általa lőtt vad után. Későbbi nősülés és előmenetel a fentihez hasonló állásba jó magaviselet mellett lehetséges.

Kivánalmak: Elegendő ismeretek az erdészet és vadászat terén, kivált a nagy vadnál.

A szolgálat (hegyi) kiváló erőteljességet és kitartást igényel.

Pályázók, kik a német és magyar nyelvet szóban és irásban tökéletesen birják, továbbá olyanok, kik az irásban és számolásban némi jártassággal birnak, előnyben részesülnek.

A kettősen: németül és magyarul szerkesztett pályázatokhoz csatolandó: kimeritő önéletleirás az eddigi tevékenység feltüntetésével, szerzett ismeretek és gyakorlati tapasztalatok, bizonyitványok és arckép, felsorolása a családi állapotnak és jelzése a testnagyságnak.

Diós-Jenő, (u. p. Rétság, Nógrádmegye).

Schölzel s. k.
főerdész.

Erdőgyakornok

19 éves, egészséges, másféléves erdészeti és vadászati gyakorlattal, jó duvadirtó, beszél magyarul és németül, Felsőmagyarországon, Erdélyben vagy Slavoniában egy erdőházban ellátást keres. Ellátás és gondozásért járó fizetés megjegyzés szerint.

Szives ajánlatok »Ellátás« cimen az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez küldendők. 1—3

Állást keres

1—3

32 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, ki a m. kir. csendőrségnél 3 évig szolgált, jó lövő. az erdőgondozásban, a vadtenyésztés körüli teendőkben, valamint a duvadak pusztitásában jártassággal bir. Nyelvismerete magyar és tót, kissé németül is ért. Állását folyó évi április hó 24-én foglalhatná el. Cime megtudható az Erdészeti Ujság szerkesztőségénél Szászsebesen.

Állást keres

38 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek az erdészet terén minden tekintetben kitünő jártassága van s több éven át nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva. Vadászatban, valamint vadászebek idomitásában szintén kiválló jártassággal bir. Három nyelven folyékonyan beszél. Utóbbi idöben mint önálló erdő- és mezőgazdaság kezelő erdőirtással, a fának feldolgozásával és eladásával is meg volt bizva miről jó bizonyitványa van. Próbaidőre is elmegy. Gyermekei nincsenek. Szives megkereséseket alábbi cimen kér:

Polcz József
Bizovác (Slavónia)
2—5

»VADŐR«

1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

MÜHLE VILMOS
cs. és kir. udvari szállító
TEMESVÁR.
Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.
(Müvelési terület 94 hold.)
— VILÁGKIVITEL! —

A legjobb magvak kerti és mezei veteményezésre
(Mühle magvai jóságban elérhetők, de ebben felülmulhatatlanok.)
A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskolázottak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak.)
A legszebb fenyőfélék, diszcserjék, rózsák stb.
(Mühle tülevelüi mind télállók, disz- és kuszócserjéi, valamint rózsái a létező legszebb virágnak.)
Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek.
Mühle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatolnak.
Dusan illusztrált főárjegyzék — páratlan a maga nemében — kivánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Március 28.** **13. szám.**

Feltámadunk!

Mikor a szives olvasó lapunknak ezt a számát kezébe kapja, ünnepet ül az egész keresztény világ, minden ünnepei közt a legnagyobbat, a feltámadás ünnepét.

Az elvakult és a buta nép által agyonkinzott, megölt igazságnak a feltámadását ünnepeljük.

Minden meghalhat és elpusztulhat ezen a sárból való földön, mely egyszer maga is el fog pusztulni, csak az igazság, a szellem, a lélek azok, melyeket ha ideig-óráig el is lehet nyomni, de egészen meghalasztani teljes lehetetlenség

Feltámadunk holtunk után, ha nem is testünkben, de lelkünkben, eszméinkben s ezekben élni fogunk örökkön örökké.

Ez a tudat az, mely elviselhetővé, sőt nem ritkán kedvessé teszi nekünk a halál gondolatát. Vigasztaló nekünk az a tudat, hogy nem halunk meg végképpen, hanem halálunk csak átmenet az örökkévalóságba, záróköve a testi életnek, mely csak ideig-óráig tart, de viszont kapuja a lélek életének, mely örök.

Vigasztaló nekünk az a tudat, hogy a szenvedés utja vezet az üdvösséghez, az örökélethez, mint a hogy az Üdvözitő is a Golgotán át jutott megdicsőüléséhez és az örökélethez.

A nyomoruságot, üldözést szenvedő embernek ez az egyedüli vigasztalása. Az a tudat, hogy semmiféle szenvedés sem tarthat örökké, vigasztalóan hat reánk és elviselhetővé teszi nekünk a nyomoruságunkat.

Ha ez nem lenne igy, vajjon mi is lenne ebből a világból? Hiszen százszor és ezerszer többen vagyunk azok, kiknek élete nem egyéb a küzdelmek, nélkülözések, sanyaruságok hosszu láncolatánál s vajmi kevesen vannak azok, kik elmondhatnák magukról, hogy életük boldogsággal, gyönyörüséggel teljes, hogy üdvösségük meg van már az életük innenső felén.

Szenvedünk bizon és nyögünk az élet terhe alatt. Viseljük a nyomoruság keresztjét s akárhányszor már-már roskadozunk alatta, de a hitünk egy jobb jövőben, az a reménységünk, hogy a gonosz sors utoljára is belefog unni üldözésünkbe, mindannyiszor felemel, megvigasztal és erőt ad az élet terheinek tovább való viseléséhez.

Örvendjünk tehát mi is ezen a szent ünnepen s rebegjünk hálaszavakat ahhoz, akinek feltámadását ünnepeljük, hogy példát mutatott nekünk a keresztnek türelemmel való viselésére. Bizzunk egy jobb, egy szebb jövőben, mely majdan kárpótolni fog mostani szenvedéseinkért.

Most még az inség esztendeit éljük, de el kell jönni egyszer a bőségeseknek is, amelyek dusan fognak kárpótolni mostani szenvedéseinkért.

Ne csüggedjünk s ne engedjük elcsüggedni a nálunknál gyöngébbeket sem, hanem buzdit-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

suk, bátoritsuk őket a további küzdelemre, a kitartásra, mert csak ezek vezethetnek át a boldogság honába.

A husvéti szent ünnepek nagyon jó alkalmat szolgáltatnak a többi kartársakkal való érintkezésre, ezt tehát mindenkinek arra kell felhasználnia, hogy azokat a közös érdekek kivivását célzó küzdelmünkben való részvételre, a netalán bágyadozókat a további kitartásra buzditsa.

Igaz, hogy most felette nehéz, szinte kétségbeejtő számos kartársunk helyzete s még mindig kevés a kilátás arra, hogy ez egyhamar megváltozzék. A nyomoruság halálkarjai tartják őket ölelésükben s nem akarják az ebben makacsul tartott áldozatokat kiengedni.

Ne essenek azonban ezek a szerencsétlen sorsban élő kartársak kétségbe, mert a halált előbb-utóbb mégis csak a feltámadásnak kell felváltania, mely bevezeti őket is a boldogság honába.

Éleszthetí bennük ezt a reményt az, hogy a most már jobb sorsban élő kincstári kartársak is hosszu évtizedeken át nyomoruságban sinylődtek, de végre mégis csak eljött az ő boldogulásuk feltámadásának napja, amely meghozta keresztényi béketürésük, mártiri szenvedéseik jutalmát.

A boldogulást nem lehet kierőszakolni, de nem szabad viszont annak kiküzdésében egy pillanatig sem pihenőt tartani.

Mi nem erőszakoskodunk, sem másokat erre reábirni nem akarunk; mi a keresztényi türelemnek vagyunk hirdető apostolai s szenvedő kartársainknak mindig csak a büneinkért kinos halált szenvedett de azután mindnyájunknak lelki üdvösségére ismét feltámadott Üdvözitőnk ama vigasztaló szavait hozzuk emlékezetükbe:

»Kérjetek és megadatik néktek!«

Most ünnepeljük a világ megváltójának a feltámadását, ami feltámadásunk ünnepét azonban akkor fogjuk ünnepelni, midőn az összes kartársakat eddigi, a halálhoz hasonlatos szunnyadozásukból felocsudni, feltámadni és a közös érdekek és célok kivivására egy erős egészszé tömörülni látjuk.

Nagy halott volt eddig az erdészeti és vadászati altiszti testület, alig lüktetett benne valamelyes élet, de jönni fog az az idő, mert jönnie kell, midőn ez a nagy halott is lerázza magáról a közönyösség halottas leplét és feltámad, hogy elnyerje az ő üdvösségét.

Ne essünk tehát kétségbe, hanem bizva bizzunk a jövőben, amelyben okvetlenül be kell következni a mi szunnyadó kartársaink feltámadásának is.

A halál nem örökös, csak ideiglenes, legyen az akár testi, akár szellemi. Nem egyébb az egy kis pihenésnél, amelyből azonban egyszer mégis csak feltámadunk!

TÁRCZA.

Disznókaland.

(A V. L. után.)

Ketten lopakodtunk a kanyargó cserkészuton. Az imént elvonult zápor csillogó harmattal hintette be a szilfák lombsátorát, a vadcsipke hajtásának ingó iveit s a tisztások buja harasztját, iszamósra mosta a cserkészutak csupaszra söpört kigyóvonalát, mely szeszélyes fordulatokban, titokzatos rejtekutként fut tisztásról-tisztásra, sürüről-sürüre, hogy feltárja a vadász előtt az erdők féltett titkait. Azon friss nyomok árulják el, hogy a vad már mozog. Itt egy borjas ünő keskeny élü csapája, mellette aprócska ékek, a kis gida gyönge csülkének lenyomatai; valamivel tovább az erős agancsár terpedt csapája már messziről szembetünik. Nyilvánvaló, hogy a hüvös lejtő bozótjaiból csak az imént váltott át a bérc napos felére s azóta tán már a völgyben szárogatja nyirkos csuháját.

A hanyatló nap égő lángnyelveket szór a lábas félhomályába s a szinek éles ellentétei, a fény tarkasága: a hangtalan mozgás csalódását szülik. Suhanó alakokat vél látni a felcsigázott figyelmü vadász s csak mikor óvatosan arra forditja tekintetét, akkor győződik meg, hogy körös-körül teljes nyugalom honol. De mégsem egészen . . . A következő fordulónál ösztönszerüleg egyszerre megállapodunk s mereven kémlelünk mindketten egy tüzfényben égő fatörzs gyanusan vörös foltja felé, melyet mozdulatlanságáról csak lassanként ismer föl a szem. Ez alatt lanyha szellő söpör végig fölöttünk, hulló esőcsöppek erősbülő, majd elhaló kopogása veri föl a csöndet. Még néhány másodpercig neszelünk, mert ág recsegése hallatszik. Csekély hang, mely egy szempillantásra üti meg fülünket, de mintha tizszeresen viszhangzanék a szertefutó nyiladékok zugaiban. Óh édes percei a várakozásnak, midőn

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A vadorzás elleni védekezés.

(Folytatás.)

A vadorzás kérdést ugy látszik kimerithetetlen; erre vall, hogy annyi vitatás után még folyton akadnak, kik a kérdéssel behatóan foglalkoznak.

Ujabban az alábbi figyelemreméltó közleményt vettük:

Egynéhány szó a vadorzásról.

Több szak- és politikai lapban s igy lapunkban is ujabban igen sürün történnek felszólalások a már tulterjedt orvvadászat ellen. Olvastunk erre nézve sok nagyon helyes, de elég helytelen véleményt is. Az én véleményem az, hogy bármiként legyen is a dolog, az orvvadászat nem egyéb lopásnál, még pedig a legveszedelmesebb fajtából, mert a tolvaj hasonlókép a rablóhoz, fegyveres kézzel üzi azt s kész akadályozójának életét bármikor kioltani.

Az a vidék, melyről soraimat irom, bővelkedik magán uradalmakban, az erdők zömét azonban kincstáriak, itt-ott községiekkel foltozva képezik.

A kincstári erdők közé, melyeket egy m. kir. erdőhivatal kezel, 3 szab. kir. város, 1 róm. kath. püspökség nagyobb és vagy 60—70 község kisebb erdei vannak beékelve.

Tudomásom szerint az egyik város erdejében a vadászat bérbe van adva, arról azonban, hogy a másik két város és a püspökség miként kezeli vadászatát, nincs tudomásom, mert már öt évvel ezelőtt kerültem el onnan jó távolra, mikor a vadászatot ott még házilag kezelték. A kincstári erdők egy részében a vadászat bérbe van adva, másik részében a nemrég behozott bárcázás utján van értékesitve, mig egy rész a kincstári személyzetnek — állitólag gyakorlati célokra — van fentartva. Az ezek közé vagy mellé eső községi apró-cseprő területeket vasárnapi lesipuskások — husvadászok — bérlik, nyilván leginkább azért, hogy a szomszédos nagyobb területekről ugy szabad, mint tiltott időben beváltott vadat háboritatlanul lepuskázhassák.

Azt, hogy ez a 8—9 százezer holdnyi, meglehetősen összefüggő vadászterület — kivéve két kincstári pagonyt — milyen szegény a vadban, alig lehet elképzelni. Lássuk: miért.

A kincstári nagy kiterjedésü erdőkben, mig a tiszti személyzet bérletében voltak, midőn ez a személyzet még nem volt annyira agyonütve irodai munkával, ez minden szabad idejét feláldozta a kártékony vadak pusztitására, a hasznosak védelmére s az orvvadászok üldözésére.

Az erdészeti személyzet ilyen kirándulásai alkalmával több kisebb községi területet is érintett s mint telivérü jó vadász, itt is mindent figyelemmel kisért és ezeken a területeken szintén nem egy vadorzót leszerelt.

Ezekben a boldog időkben lehetett is látni szép őz csordákat, amelyekben való gyönyörködés közben még az is megesett, hogy a vérbeli vadász még a hóna alá szoritott puskájáról is megfeledkezett. A remek látvány teljesen elfeledtette vele a kinálkozó dus zsákmányt. Vadásztak s mégis volt vad mindenütt bőven, mert volt ám minden pagonynak 4—5 ugynevezett kamrája, hol a hasznos vad elejtése halálos bün számba ment s az ilyen kamrák bemutatása képezte a személyzet legnagyobb büszkeségét

Ki tudná vajjon ma elmesélni, hogy hány lélekemelő vadásztörténet, gyönyörüség füződött egy-egy ilyen kamarához!

---

marokra szoritva a derék expreszt, dobogó szivvel és visszafojtott lélekzettel lessük a következendőket . . .

Óvatosan, majdnem a földig lesütött fővel, buvik elő az őz-suta. Alig harminc lépésre tőlünk megáll a tisztás szegélyén s ha eddig gyanakodott, most már lát is. Kővé meredve néz velünk farkasszemet, de mivel nem mozdulunk, nem ismeri fel bennünk az embert. Igy tart ez néhány másodpercig. Most ugy látszik szemeinkbe tekinthetett, mert neszezve emelgeti a füleit s a következő pillanatban, mint az orsó perdül vissza a sürübe . . . Eredj békén, te kedves állat, nemcsak rád, de fajodra is ki van mondva az idén a kimélet, mert a mult tél nagyon megritkitotta soraitokat. A törvénytől oltalmazott vad robaja mihamar elhangzik s mi uj kalandra vágyva, szállunk mindig alább a völgyig, száz ujabb remény és száz ujabb csalódás között.

Innen tul a széles völgyet szegélyző bozótban kigyózik tova cserkészutunk, helyenként kilátást engedve a nap rózsaszinében uszó rétre. Elszórt völgyek, vadkörtefák tarkitják azt, a sáros patakmeder fölött galagonya s kökény tenyészik s a tulsó lejtőt zárt öreg lábas boritja, melynek ritkásabb pontjaira innét remek kilátás nyilik.

Talán még korán érkeztünk. A szélesen nyitott völgyet a vad inkább alkonyat után szereti fölkeresni bár az, hogy az iménti zápor jól megáztatta a sürüket, reménnyel biztat. Mégis hosszabb időn át sikertelenül kutatjuk a völgyet és a lejtőt, mig végre bátyám némán mutat maga elé a földre. Egyelőre csak nyom, de egy hatalmas disznó nyoma, melynek alig valamivel előttünk kellett végig sétálnia az ösvényen. Hatalmas toppancsai mélyen belevésődtek a felázott agyagba s a félreturt sárdarabkák a csapa teljesen friss voltáról tanuskodnak. A közelben kell lennie.

Egy helyen, hol utunk sürü bozóton keresztül szük alagutba futott, bátyám és vezetőm az izgatottságtól fojtott hangon sugták fülembe:

— Érzed a szagát? Itt kell lennie!

Éreztem én valami nehéz parfümöt, mely elős

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Most a haladó korral járó munkatulterhelés és a személyzet részére a legsilányabb vadászterületek kijelölése mellett, hol a vadóvó ambiciója nem érvényesülhet, hol papiroson jelölik meg a lőhető vad számát, a személyzet kezd elidegenedni az ő legkedvesebb foglalkozásától, a vadóvástól, a tisztviselők pedig, kiket a sok hivatalos formalitás teljesen az irodához köt, pagonyaikat csak ünnepnapokon láthatják.

Az altiszti személyzet idejét teljesen igénybe veszi s fizikai erejét igénybe veszi a sokoldalu kezelés, az őrzés, a káresetek meggátlása, felfedezése s bizony nem vethet sok gondot az ő kedves vadjaira és a gonosz vadorzókra.

A személyzetnek ezt a nagy elfoglaltságát a környékbeli nép jól ismeri s nagyon jól tudja azt, hogy a személyzet mikor és hol van elfoglalva s igy azután a másik részen szabadon üzhéti garázdálkodásait.

Igy szaporodnak a vadorzók s ezek arányában apad a vadállomány ezen a vidéken.

A városi és püspökségi erdők viszonyait közelebbről nem ismerem ugyan, de azt hiszem, hogy a viszonyok ott sem sokkal jobbak, már csak azért is, mert a községi kisebb erdők leginkább ezek közé vannak beékelve s azok lesipuskás bérlői leginkább a nagy erdők átváltó vadjain élősködnek.

(Folytatás következik.)

Szervezkedjünk!

Az elmult hét a kartársak jelentkezése dolgában nagyon sovány volt, mert összesen csak hárman akadtak olyanok, kik a kitöltött nyilatkozatot beküldték, Talán a most következő husvéti szünetben vesznek maguknak egy kis időt azok, kik még eddig távol tartották magukat mozgalmunktól és eddigi mulasztásukat pótolni fogják.

Mozgalmunkat egyébként mások is kezdik észrevenni és azt méltányolják. Igy a »Nagyszebeni Ujság« folyó hó 24-iki számában lapunkról és mozgalmunkról a következőkép emlékezik meg:

Az »Erdészeti Ujság«, mely igazán ügyesen szerkesztett lap, Szászsebesen jelen meg hetenként egyszer Podhradszky Emil szerkesztésében, igazán minden erdésznek melegen ajánlható. Idei 12 számában megemlékezik az erdészeti kisebb alkalmazottak sanyaru sorsáról, akiknek csekély 2—3 kor. átlagos napi keresetből kell megélniök s családjukat fentartaniok. Megakarják alapitani az Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Egyesületet, eddig 208-an jelentkeztek tagoknak.

Legutóbb jelentkezett három kartársunk a következő:

223. Bocskay József, Radulesd
224. Fébert Vince, Szt.-Gotthárd
225. Fehér József, Alsószálláspatak.

Vadászati dolgok.

Az amerikai bölény pusztulása. Az American Bison Society utolsó, a newyorki természetrajzi muzeumban tartott gyülésén az is szóba került, hogy mily módon lehetne a bölény rohamos pusztulását megakadályozni. A statisztika szerint ma Amerikában alig van több mint 2000 bölény s közülük körülbelül 1400 az Egyesült-Álamok területén elszórtan kóborol. A társaság elhatározta, hogy a közadakozásból tekintélyes tőkét gyüjt össze, melyen összegyüjti és összevásárolja az összes bölényeket s a kormány oltalmába

---

pillanatra a rothadó gomba szagára emlékeztetett, de megvallom őszintén, némi kételyeket tápláltam az észlelet helyességét illetőleg. A tapasztalás azonban mihamar másra tanitott. Alig haladtunk ötven lépést, láttuk a nyomokból, hogy a disznó a cserkészutról egy a lejtőn áthatolhatlan sürüségeken keresztül rézsut fölfelé vezető horpára váltott át, hol nyomai a csalán és vörösgyürü rengetegében vesztek el szemeink elől. Ismerve jól a helyet, tudtuk, hogy a horpa a lejtőt szelő legközelebbi kocsiuton át egy zabtábla felé vezet, mely a szomszéd irtáson terül el. De ha a disznó, melynek nyomában jártunk, csakugyan a zab felé tart, át kell váltania a közbeeső u. n. égett vágáson, egy ritka, de nagyon dus aljazatu lécerdőn. Erre épült a hirtelen megfogalmazott hadi terv. Nekünk előbb kell elérnünk a pontot, hol a horpa az utat szegi, semmint a bizonyára gyanutlanul bandukoló kan — mert hisz ennél alább nem adjuk, — oda érkezik. Tett követi az elhatározást. Ügyet sem vetve a völgyön sompolygó rókára, mely a patak mentében bogarászott, a körülményekhez képest gyors lépésben értük el az utat, hogy onnét nagyobb óvatossággal cserkészszünk fölfelé, a remélhető találkozás valószinü helyére.

És ime, számitásunk nem csalt meg. Bátyám elől és én nyomában, szorosan a sürü széléhez lapulva nesztelenül osontunk előre, mikor éppen a kiszemelt ponton alig huszonöt lépésnyi távolban egy ormótlan szürke fő bukkant ki a bozótból, utána a hatalmas test surrant át zajtalanul az uton, a disznót jellemző félszeg s egykedvü koczogásban.

Az első gondolat, mely agyamon átcikázott, az az örömteljes remény volt, mint fog a pompás célul kinálkozó vad a következő percben lövéseinkre felhömpölyödni; előre ugrottam tehát a lövésre emelt fegyverrel, de az amugy is mélyedésben törtető disznót sürü aljnövés nyelte el szemeim elől. Még láttam bátyámat nyugodtan célozni, a szürke ködmön ujból megvillant két bokor között s eldördült az első, majd nyomban a második lövés. A lőporfüst nehéz fellegben borult a tett szinhelyére. A nedves, meleg esti pára lomha

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

adja őket. Remélik, hogy az állam nagyobb földterületet fog a társaság rendelkezésére bocsátani s gondoskodni fog a hatalmas állatok pusztulásának megakadályozásáról Mindenekelőtt azoktól a vadászoktól kell az állatokat megvédelmezni, akik tisztára sportszenvedélyből lepuffogtatnak mindent, ami puskavégre kerül.

Vakmerő vaddisznók. Február 8-ikán d. u. 4 órakor 2 drb. vaddisznó a kassai m. kir. gazdasági akadémia szérüs kertjébe tört be. Az éhség tehette őket ily vakmerőkké, hogy világos nappal az akadémia konviktusának közvetlen szomszédságában fekvő kertbe mertek hatolni. De vakmerőségüknek megadták az árát. Az akadémia két hallgatója észrevette a vadsertéseket és nyomban bejelentette Buday Gyula tanárnak. Buday hirtelen fegyvert keritett s a helyszinére ment. Ez alatt a kerülő és a kertben dolgozó béresek vasvilákkal felfegyverkezve elzárták a menekülést. Buday Gyula akadémiai tanár az egyik vaddisznót egy mesteri lövéssel leteritette, a másikra a kerülő lőtt, ez azonban csak meg sebesült. Menekülni még sem lehetett, mert a béresek vasvilákkal agyonverték. Nemrég Abauj-Kér községben 8 vaddisznóból álló falka szorult egy udvarba, hol lelőtték őket. Simán faluban egy ember kettőt zárt egy ólba és szándéka van felnevelni őket, ha sikerülni fog neki. *(V. és Á.)*

A vadászok felállitása. Az erdei hajtásnál két puskás közötti távolság ne legyen több 50—60 lépésnél és különösen ajánlatos az is, hogy a puskások mind egy oldalra, még pedig balra állittassanak fel, ugy hogy ki-ki csak az előtte fekvő területre lőhet, de mindaz, ami a háta mögött fut ki, már szomszédja hatáskörébe esik. *(V. és Á.)*

Sikertelen főuri vadászat. Január hó 30-ikára volt tervezve Séskán és Hernádnémetben gróf Zichy Meskó Jakab nagy hajtóvadászata. Ám a rettenetes hó, melyben még a hajtók sem mozoghattak, megakadályozta a pompásnak igérkező vadászatot. Igy eredményről szó sem lehetett, hol egyébként 200—300 nyul helyett, most csak 14 drb. esett. A vadászatra a többi közt megjelentek: gróf Zichy Károly, gróf Esterházy Gyula, Prihradni Henrik, Máriássy Ödön, dr. Nyulászy János, Náger József plébános és az uradalmi tisztikar. *(V. és Á.)*

Hasznos tudnivalók.

Fagyos répa eltartása. A fagy nem csökkenti ugyan a répa tápértékét, de mihelyt az ilyen répa fölenged, rothadásnak indul s akkor már nem takarmányozható. E bajon csak besavanyitás által segithetünk, mely célból szalmával béleljük ki a verem fenekét, azután polyvával rétegezve belerakjuk s jól lesulykozzuk a fagyosan felaprózott répát s végre a tetejére is polyvát téve, beföldeljük. Igy azután nem képes a fölengedő répa elrothadni, mert ha csak kevés vagy semmi levegő sincs a felszeletelt répa között, akkor a tejsavbaktériumok azok, melyek a legkedvezőbb életföltételekre akadva, gyorsan elszaporodnak s ezek elnyomják a rothadást okozó baktériumokat. A takarmány sikerülésének alapföltétele azonban, hogy polyvát rétegezzünk közéje, továbbá, hogy a levegőt minél jobban kiszoritsuk belőle s végre, hogy a besavanyitást ne halasszuk addig, mig a melegedő időjárás következtében teljesen fölenged a répa.

A gyökérnyesésről. A gyökérnyesésnek célja a gyümölcstermés siettetése. A gyökérzetnek ilyformán gondozása és kellő elhelyezése a termés fejlesztése szempontjából nagyfontosságu. Ugy járunk el helyesen, ha a fiatal fát, mely három-négy évig egy

---

rétegekben teritette szét a föld szinén s elzárt vele minden kilátást, mi pedig dobogó szivvel, feszült hallgatásban lestük a hatást. Végül nem látván és nem hallván semmit, futva igyekeztem magasabb pontot elérni, honnét hamarább beláthatok a horpába, — midőn negyven lépésre a lécesben megpillantottam a disznót, a mint egészen az előbbi modorban, félig vágtatva, félig ügetve, mintha mi sem történt volna, visszafelé igyekezik a sürübe. A mint az utra ujból kibukkant, belefogtam széles nyakszirtjébe az expresst, amely ezuttal derekasan . . . csütörtököt mondott. A második csővel boszuságból és ügybuzgalomból már csak látatlanba küldhettem utána golyómat.

— Elhibáztuk! — volt az első egyhangu vélemény. De mégis, hisz a disznó nem szokott visszafordulni, hacsak találva nincsen. Meg kell nézni a nyomát. Némi keresés után ráakadtunk a helyre, hol a szélesen legázolt vadbükköny elárulta, hol váltott keresztül. Az utat ugylátszik átugrotta, mert azon nem ismerszik a csapája. A sürüben azonban a felturt haraszt ujból nyomra vezet, amelyet mi tán több buzgósággal, mint szakszerüséggel azonnal követtünk. Pokoli sürüség vesz körül, melybe alig szürődik valami az alkonyi fényből s alig husz lépésre már a csapát sem vagyunk képesek többé felismerni. Folyton és ujból érezzük azonban a már ismert átható büzt s szimatolva hatolunk beljebb. A harmat sürü csöppekben hull nyakam közé, csipke megvérez, kökény elállit utamban s a fáradságos bujkálás mihamar arra a gondolatra vezérelt, hogy tán nevetséges is szimat után, amelyben magam részéről nem sokat biztam, kutatni a talán sebzett disznó után, mely azóta a harmadik bércen is kocoghat. Hiszen ha ez valóban az ő parfümje is és nem valami rodhadó avarnak eső utáni illata, megmaradhat az soká a sürü nedves cseple között, amelyhez a disznó hozzádörgölődzött. Ez nem elég ok arra, hogy városi csontjaimat ilyen helyeken cepeljem . . .

(Folytatása következik.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

helyen állt, átültetjük és gyökereit olyformán helyezzük el, hogy a földfelület közelében terüljenek el, hogy ilyformán a nap melege közelről érje; azonkivül évenkint tőtrágyázásban is részesitsük azokat. Megjegyzendő azonban, hogy a törpe alanyra oltott fákat nem szabad átültetni, megzavarni. Ez áll különösen a paradicsomalma-alanyra oltott almafára és birsalanyra oltott körtefákra. A tőtrágyázással azt érjük el, hogy a gyökerek nem fognak annyira a mélységbe fejlődni, mintha mélyebb trágyázást alkalmaztunk volna. Egyéb előnye is van a felültrágyázásnak. Az, hogy mikor száraz, meleg nyáron a gyökerek a nedvesség után lefelé igyekeznek, a felültrágyázás megakadályozza a földben levő nedvesség kigőzölgését, amely ilyformán a gyökér és a levélzet számára, szóval az egész növény számára megtartatik.

A burgonya kicsirázása. A burgonya kicsirázását mindenképen meg kell akadályozni és csirás burgonyával nem szabad állatokat etetni, mert a csira mérges, a szolanin nevü méreg van benne. A burgonya kicsirázását ugy kell megakadályozni, hogy a burgonyát megfelelő pincében, kamrában vagy veremben helyezzük el. Megfelelő akkor, ha nem nedves és hőmérséke mintegy 10--12 fok C. Ha ennél még alacsonyabb a hőmérsék, akkor persze annál kevésbbé indul csirázásnak a burgonya. A nagy és fojtó meleg árt a burgonyának. Ettől óvni kell. Télen azért, meleg napokon, gondoskodjunk szellőztetéséről. Szabad, védett helyen teregessük ki. Igy az összehalmozva volt burgonya közé friss levegőt hozunk és megóvjuk a csirázástól. Vannak, akik azt állitják, hogy ha a kicsirázott burgonyát főzzük vagy sütjük, bátran megehetjük, illetőleg gond nélkül feletethetjük állatainkkal. Ez is tévedés. A gondos gazda még a csirájától megfosztott burgonyát sem adja oda állatainak. Épp ugy óvakodik attól, hogy azt a vizet, amelyben a csirás burgonya főtt, állatokkal megitassa. A csirában határozottan méreg van, mint mondottuk, a szolanin. Igen sok gazda tehet tanuságot erről és a szakirodalom is bizonyit amellett, hogy feltétlenül óvakodni kell csirás burgonyát feletetni. A csirás burgonyával megmérgezzük az állatot. A mérgezés esetén a következő kórtüneteket vesszük észre az állaton: Szétterpesztett lábakkal, erősen nyáladzó szájjal, gyors érveréssel, támolyogva áll és össze is roskad. Talá nnem egy gazda vette észre már ezt állatain, anélkül, hogy tudta volna mi bajuk. A burgonyacsira mérge bántja őket. Azért az cselekszik leghelyesebben, aki csirás burgonyával nem eteti állatait, de még csirájától megfosztott burgonyával sem. Mindegy, hogy nyers-e a burgonya vagy sült, esetleg főzött. Az igaz, hogy a főzés folytán enyhül a mérges hatás és ha a csirát eltávolitjuk, a mérgezés nem lehet oly nagyfoku, minthogy azonban a tapasztalat óvatosságra int, arra törekedjék mindenki, hogy burgonyáját jól eltartsa és ne engedje kicsirázni.

KÜLÖNFÉLÉK.

A legdrágább anyag. Az értékes anyagok előkelő társaságba legujabban uj jövevény jött, az üveg, amelynek értéke kilogramonkint elérheti, sőt meghaladja a 14.4 millió koronát. A kik hitetlenkedve fogadnák az üvegnek ezt a szédületes rangbeli emelkedését, arra gondolván, hogy tábla alakjában milyen olcsón mérik érdemes tót atyánkfiai ezt a portékát, azoknak meggyőzésére álljon itt nehány adat Zeiss Károlynak, a világhirü jénai optikusnak árjegyzékéből. E szerint a legolcsóbb mikroszkop lencse, melyet a cég előállit, 0.0017 gramot nyom, vagyis ebből a fajtából 587.000 darab nyom egy kilót. Ezeknek a lencséknek rendes ára 50—60 korona, de a sérültekért is elkérnek darabonkint 25 koronát. Ezzel a pénzzel azonban a lencse üvege távolról sincsen megfizetve. Még a munkás bérét sem fedezné, aki a nyers anyagot munkába veszi. Ha még meggondoljuk, hogy a földolgozott lencsék még tökéletlen állapotukban is tizennégy és fél millió koronát képviselnek kilonként, akkor tisztán áll előttünk, hogy a legdrágább drágakő és fém már nincs egyenlőrangu helyen az üveggel. Ennek a szerény anyagnak az iparos müvészi keze akkora, sőt sokkal nagyobb értéket tud adni, mint az aranynak. A méregdrága rádium is irigykedhetik a maga nyolc millió korona árával az optikai üvegre. Arra, hogy a földolgozás a nyers anyag értékét száz milliószerte növelje, az optikai üveg készitése előtt még nem volt példa.

Az ijedtség hatása a beszédre. Egy londoni kórházba érdekes beteget szállitottak a minap. Egy testileg teljesen ép, jól fejlett és derék szál, huszonöt esztendős fiatal embert, aki ijedtség következtében beszélő képességét teljesen elveszitette. Az eset részletei a következők: A nevezett fiatal ember egy barátjához ment látogatóba és ott a szobában értesült, hogy a beteg barát hirtelen elhunyt. Erre a fiatal ember fölemelte a takarót, amely elhunyt barátja arcát befödte és a szemet lezáró pénzdarab leesett a szemhéjjáról és megnyilt a halott szeme. Erre a fiatal ember rohanva távozott, de a kiállott rémülettől nem tudott az nap szóhoz jutni. A hozzá tartozói azt hitték, hogy egykét nap multával el fog e beteges állapot mulni, de amikor látták, hogy a fiatal ember mindent hall, mindent ért, csak beszélni képtelen, elvitték a kórházba. Ott a leghiresebb orvosszakértők vették kezelésbe és naponta husz centigram brómkálit csepegtettek vére alá és álomba ejtették. Álmában azután beszélt egészen értelmesen és tisztán, de nagyon nehezen. A mikor hipnotikus álmából fölébredt, csak töredezve ejtett ki pár szót. Az előző eljárást egy héten át naponta megismételték és bár nagyon rossz hatása volt az idegrendszerre, annyit máris elértek, hogy beszélőképességét visszanyerte. Meg kell jegyeznünk, hogy a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

fiatal ember teljesen egészséges családból származik és teljesen egészséges idegzetü volt a szerencsétlenség előtt.

Az áruló kutya. A minap, arra a megdöbbentő látványosságra ébredtek Gács község lakói, hogy ég a templomuk. Természetesen a lehető legnagyobb buzgósággal fogtak az oltáshoz. A tüzoltóság nagy fáradsággal följutott az égő toronyba. A zavar és ijedség közben is föltünt, hogy az égó toronyból kirohant egy kutya és egyenesen elfutott a gazdájához: Barkovics Pál kéményseprő segédhez. Nyomban feltünt a különös dolog s kivált a csendőrség érdeklődött a magyarázata iránt. Elmentek a kutya gazdájához, vallatóra fogták, hogy miképpen került az állat a toronyba. A mikor aztán kiderült, hogy a templom egyik kisebb harangja eltünt, nyilvánvalóvá lett a furfangos terv: a kéményseprő segéd ellopta az 1756-ból való harangot, azután, hogy a dolog ki ne derüljön, fölgyujtotta a templomot. Barkovics beismerte bünét, a harang is megkerült Losoncon, ahol már éppen meg akarták olvasztani.

HIREK.

Előfizetési felhivás.

Lapunk mai számával befejeződött annak folyó évi első évfolyama s ez a körülmény alkalmat kinál arra, hogy annak a jövő évnegyedtől való előfizetésére felhivást bocsássunk ki az összes erdészeti és vadászati altiszti személyzethez.

Aki lapunk eddigi 12 évet meghaladó munkálkodását figyelemmel kisérte, meggyőződhetett arról, hogy egyedüli törekvésünk az erdészeti és vadászati altiszti személyzet anyagi és erkölcsi érdekeinek a szolgálása volt.

Akadtak mások is, kik zászlójukra ugyanezt a célt irták fel, de sajnosan kellett már eddig is tapasztalnunk, hogy ebbeli igéretük csak üres szó volt, melynek beváltására mit sem tettek.

Ez a körülmény figyelmeztetés legyen minden egyes erdészeti és vadászati altisztnek s alkalmat nyujthat arra, hogy végre ismerje meg igazi, önzetlen barátját, mely nem volt és a jövőben sem lehet más, mint az »*Erdészeti Ujság.*«

Egész bizalommal kérjük ennélfogva összes hiveinket, hogy előfizetéseiket most, az uj évnegyed kezdetén megujitani és egyuttal ismerős kartársaik közt lapunknak uj hiveket is szerezni sziveskedjenek.

Utalványok csatolását ez alkalommal mellőzzük, mert a régi tapasztalatok azt bizonyitják, hogy a csatolva volt utalványok javarésze nem lett felhasználva az előfizetési dij beküldésére s ezáltal évenkint közel 100 koronát veszitettünk.

Azoknál, kiknek előfizetésük már előbb, vagy a folyó hó végével lejárt, ezt a körülményt a cimszalagra jegyeztük s kérjük ez figyelembe venni.

Itt még különösen felhivjuk azoknak a figyelmét, kik háromnegyed évre és hosszabb időre vannak tartozásban, a cimeikre küldött postai megbizásokra s kérjük őket, hogy azokat az illető postánál beváltani sziveskedjenek.

Az Erdészeti Ujság
kiadóhivatala.

Letartóztatott betörőbanda. Szegeden érdekes bünügyi esetet vizsgál a rendőrség. Letartóztattak egy betörőbandát, melynek a főnöke Staffner Sebestyén tekintélyes iparos, müvéső, akinek a város középpontján van az üzlete. Ez az ember orgazdája volt a betörőbandának, mely csakis ékszerész-üzleteket tört föl. A banda tagjainál megtalálták a Fischer-cégtől rabolt 7500 korona értékü ékszert. Van a bandának kőmives, lakatos és egy volt rendőr tagja is. Staffner hamis arany huszkoronást is gyártott, amelyet a banda tagjai terjesztettek. Azt mondják, hogy még két szegedi korcsmáros is bele van keverve az ügybe.

A férje gyilkosa. A mult tavaszszal Szemlak, aradmegyei községben meghalt Marosán Lázár biró. Később Marosánnét följelentették, hogy férjét arzénikummal megmérgezte. Az akkor meginditott vizsgálat most fejeződött be és konstatálta a mérgezést. Marosánnét most, mint Aradról jelentik, letartóztatták.

Két gyilkosság egy tyuk miatt. Nyiregyházáról jelentik: Zsiros János tanyai földmives Dulebán Józsefnétől egy tyukot lopott. Dulebánné a tyukot vissza akarta venni tőle, mire Zsiros baltával agyonütötte. Dulebánnénak, ki anyósa volt Zsirosnak, leánya segitségére sietett, mire Zsiros őt is agyonütötte. A rendőrségnél jelentkezve, előadta, hogy feleségét és anyósát valaki agyonütötte, de Juhász rendőrkapitány észrevette szüre alatt a véres baltát, arcán és kezén a vérnyomokat és kérdőre vonta, mire Zsiros beismerte tettét. A gyilkost letartóztatták.

Az erdők befolyása a jégesőre. Röhrig erdész megvizsgálta Európa különféle országainak esőzési és jégverési statisztikáját. Ezeket nemcsak a tudományos intézetek megfigyeléseiből vette át, hanem igen sok régi biztositási társaságok feljegyzéseiből irta ki. Röhrig arra az eredményre jutott, hogy azon a vidéken, ahol sok az erdőség, ott gyakori a közönséges eső, de annál ritkább a jégeső. Ott, ahol nincsen erdő, ott kevés a közönséges eső de annál gyakoribb a jégeső. Röhrig szerint a föld villamos feszültsége az erdős vidéken csekélyebb, mint az erdőtlen vidéken. Ezt főleg azok a vidékek bizonyitják, amelyek erdők voltak és jelenleg kiirtás folytán teljesen puszták. Ezeken a helyeken gyakran van jégeső, holott azelőtt ritkán volt Viszont azokon a helyeken amelyeken nem voltak erdők, de most be lettek ültetve erdőkkel, a jégeső a legritkább csapások közé tartozik. Mindezek szerint a jégeső ellen legjobb védelem az erdőültetés.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ezzel nemcsak a vidéket a jégverés ellen óvják meg, hanem a rendes esőzést is elősegitik. Az alföldeken, a gabona- és szőlőtermőhelyeken ajánlatos a sürü ligetekkel való befásitás. A befásitásra nem okvetlen az erdei fák szükségesek, sőt a gazdasági tekintetben még célszerübb a gyümölcsös.

Az anyai szeretet. Megható családi drámáról ad hirt szarvasi tudósitónk. Valent Pálné gyermekei hosszabb idő óta betegek s ez erősen megrenditette a szegény asszony lelkének az egyensulyát. Éjt nappallá téve ápolta őket, a szokatlanul szigoru időjárás azonban késleltette a gyermekek gyógyulását. Hasztalan volt hozzátartozóinak, valamint az orvosnak megnyugtató vigasztalása, Valent Pálné mindjobban elkeseredett s borzalmas módon véget vetett gyermekei sorsa miatt való gyötrődésének: amikor nem volt a közelében senki, fölragadott egy konyhakést és szíven szurta magát. Az orvos segitsége már nem menthette meg s a boldogtalan teremtés kevés idő mulva kiszenvedett, nagy izgatottságot és megilletődést ébresztve városszerte szörnyü cselekedetével.

A repülőgép halottja. Newyorkból jelentik: Ludlov Izrael idevaló ügyvéd egy saját találmányu repülőgépet akart kipróbálni Pahn-Beach floridai község közelében. Papirsárkány-rendszerü készülékét két automobillal vontatta és igy manőverezett vele nyolcvan méter magasságban. A készülék a levegőben egyszerre csak összeroppant s a szerencsétlen kisérletező fejjel zuhant le a földre. Azonnal Newyorkba szállitották, de utközben meghalt. Ludlov a mult évben is tett kisérletet a repülőgépével s akkor is lezuhant, de sérülését egy hónap alatt kiheverte.

Hamuvá égett munkások. Pittsburghan a Jones-Laughlin-acélgyárban szörnyü robbanás történt. A katasztrófának huszonhét munkás lett az áldozata, hét munkás pedig sulyos égett sebeket szenvedett. A robbanás szétvetette a kohó falait s az izzó acélt szerte árasztotta a környéken. Akit az acéltömeg elért, egy pillanat alatt a szó szoros értelmében hamuvá égett. Ilyen módon az áldozatok közül tizennégy nyomtalanul eltünt. A robbanás közelében csupán egy Knox nevü munkás maradt csodálatosképpen sértetlenül. Ez a munkás a következőket beszéli a katasztrófáról: Éppen munkában voltunk valamennyien, amikor borzasztó recsegést hallottam. Azonnal futásnak eredtem, mert szemem előtt a legborzasztóbb halál réme lebegett, mely biztosan utólér, ha nem futok elég gyorsan s a megolvadt érc hömpölygő folyama utólér. Végre biztos helyre értem. A legutolsó percben még tiz embert láttam, akinek ruhája lobogó lánggal égett. Néhányan közülök látszólag meg voltak sebesülve, mert a futás szemmel láthatóan nehezükre esett. Mások megbotlottak és az izzó fémfolyamba estek, amely elnyelte és elhamvasztotta őket.

Szerkesztői üzenetek.

Hailer Samu urnak. Pónik Igazsága van, hogy számos kitünő szakértő más pályákon kénytelen boldogulását keresni akkor, midőn sok nagyon közönséges, a müveltség legalacsonyabb fokán álló ember jól javadalmazott álláshoz jut, még pedig nem csak a magán uradalmaknál, hanem magánál a kincstárnál is. **H. J. urnak.** A beküldött cikknek legközelebb hasznát fogjuk venni, mert az egyenruha kérdésével ujból szándékozunk foglalkozni. Azt, hogy az emlitett lapban sokan fognak csalódni, mi előre tudtuk, mert nyilvánvaló, hogy az a kartársak személyi érdekeit soha sem fogja a kivánt mértékben szolgálni. Ezt látva, a kartársak jobban karolhatnák fel a mi lapunkat, mely évtizedet meghaladó idő óta kipróbált barátjuk

A kiadó hivatal postája.

Pelencei József urnak. Csehi. A beküldött 10 korona beérkezett és azt javára könyveltük. Előfizetése ezzel a folyó hó végéig rendezve van. **Molnár József urnak. Kapolnok-Monostor.** A mi feljegyzéseink ugyan mást mutatnak, de azért a lejáratot kivánatához képest jegyeztük be. **Parragi István urnak. Nagy-Korpád.** A két hiányzó számot pótlólag küldjük **Götli József urnak. József-major.** A 4 korona előfizetési dijat köszönettel vettük. **Halmos János urnak. Pilis-Maróth.** Elhatározásáról sajnálattal vettünk tudomást. Igaz, hogy a kimaradottakat mindig uj és uj hivek pótolják, de éppen akkor várhatnánk jobb boldogulást, ha ezek mellett a régiek is megmaradnának, mert ha ez elejétől igy ment volna, akkor lapunk ma pár ezer hivére támaszkodva függetlenül és szabadon küzdhetne érdekeink kivivására.

Állást keres

38 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek az erdészet terén minden tekintetben kitünő jártassága van s több éven át nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva. Vadászatban, valamint vadászebek idomitásában szintén kiválló jártassággal bir. Három nyelven folyékonyan beszél. Utóbbi időben mint önálló erdő- és mezőgazdaság kezelő erdőirtással, a fának feldolgozásával és eladásával is meg volt bizva miről jó bizonyitványa van. Próbaidőre is elmegy. Gyermekei nincsenek. Szives megkereséseket alábbi cimen kér:

Polcz József
Bizovác (Slavónia)

2–5

»VADŐR« 1–5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

MÜHLE VILMOS
cs. és kir. udvari szállitó
TEMESVÁR.
Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.
(Müvelési terület 94 hold.)
— VILÁGKIVITEL! —

A legjobb magvak kerti és mezei veteményezésre
(Mühle magvai jóságban elérhetők, de ebben felülmulhatatlanok.)
A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskolázottak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak.)
A legszebb fenyőfélék, diszcserjék, rózsák stb.
(Mühle tülevelüi mind télállók, disz- és kuszócserjéi, valamint rózsái a létező legszebb virágnak.)
Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek.
Mühle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatolnak.
Dusan illusztrált főárjegyzék — páratlan a maga nemében — kívánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre. . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Április 4.** **14. szám.**

Egy kis vedlés.

Aki az állattanban csak némi kis jártassággal bir, az tudni fogja, hogy az állatok nagy része bizonyos időszakokban vagy időközökben szokott vedleni, ami náluk nem egyéb, mint hogy régi ruházatukat levetik és a helyett ujat vesznek fel magukra.

Az ilyen vedlés rendszerint azzal az előnynyel jár, hogy a régi, már többé-kevésbbé kopott ruházat helyett ujat s csinosabbat kapnak

Nálunk embereknél is gyakran előfordul, hogy levedlünk, vagyis hogy a már kopottas, régi ruházatunkat levetjük s annak helyébe ujjal ruházkodunk fel, ilyen módon csinosabbá, tetszetősebbé téve magunkat, de mig a többi állatoknál a régi, kopott ruházatot maga a természet ingyen pótolja, addig az emberállatnál ez egészen másként van, mert ez csak abban az esetben gondolhat régi gunyája kicserélésére, ha módjában van azt más ujjal pótolni; ha erre nincsen meg a mód, bizony viseli a régit addig, amig csak lehetséges, sokszor egészen addig, amig a sok koptatásban önmagától le nem foszlik róla.

Van azonban eset arra is, hogy egyes emberek, olyanok, kik nem a maguk urai, hanem mások akaratának vannak alárendelve, akkor is kénytelenek levedleni, vagyis ruházatot cserélni, midőn arra éppen semmi kedvük nincs, kivált azért, mert ez az erőszakolt levedlés és átöltözködés nem hogy a csinosság felé vezető lépés lenne, hanem éppen annak az elenkezője, tudniillik az, hogy kénytelenek a csinosabbat, a megkedveltet eldobni maguktól és felvenni magukra az olyat, amely őket elékteleniti, viselése pedig szivük mélyéig elkeseriti.

Ilyen levedlésben volt része az elmult évben ugy a kincstári, mint az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazott altiszti személyzetnek abból az alkalomból, hogy a deési m. kir. állami erdőhivatal alá tartozó erdészeti altisztek azzal a kéréssel járultak emlitett felettes hatóságukhoz, hogy engedtessék meg nekik is olyan minőségü és diszitésü (ezüstzsinóros) egyenruha viselése, mint a milyet az ottani kincstári erdészeti altisztek viselnek.

Az állami m. kir. erdőhivatal, nem érezvén magát illetékesnek a kérvény érdemleges elintézésére, azt a földmivelésügyi m. kir. Minsteriumhoz terjesztette fel, honnan azután a kérdés tanulmányozása végett egy megbizott lett kiküldve, ki előtt a kérvényezők meg is neveztek egy párat a kincstáriak közül olyat, akik a kérvényben foglalt s megadni kért egyenruhát viselik.

Az igy megejtett felsőbb kihallgatás eredménye lett a földmivelésügyi m. kir. Ministeriumnak mult évi 80132 számu körrendelete, mely

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a kincstári erdőőrök egyenruházatára vonatkozó régi szabályrendeletet nem csak ujabb erőre emelte s az ebben körvonalazott egyenruha viselését további időkre is elrendelte, mit természetesen az egyes erdőhatóságok a legszigorubb kisérő rendelet mellett tudattak az érdekeltekkel, kimondván, hogy a fennálló szabályzattól eltérő egyenruha viselése a legsulyosabb fegyelmi eljárást fogja maga után vonni.

Ez a szigoru rendelkezés azután be lett irva a szolgálati könyvekbe is, a személyzet pedig nálunk, — de nyilván mindenütt másutt is — utasitva lett a teljesen szabályszerü daróc egyenruha viselésére.

Nyilvánvaló ebből a rendelkezésből, hogy az összes állami ágazatok közt egyedül az erdészeti az, hol nem a kor szellemével előre, hanem még mindig rák módjára hátrafelé haladunk s a régi, a mai kornak már egyáltalán meg nem felelő intézmények valóságos »nebántsvilág« számba mennek.

Hogy ez igy van, azt legjobban bizonyitja az egyenruha viselésére vonatkozó szabályrendeletnek az ő ósdi alakjában való fenntartása s az ahhoz való olyan görcsös ragaszkodás, mintha annak megváltoztatása erdőállományunknak pusztulását vonhatná maga után.

Vajjon miért van ez igy?

Nézzük csak kissé közelebbről az egyenruha kérdését.

Egyenruha — az én szerény véleményem szerint — az, mely bizonyos alakhoz és bizonyos meghatározott szinhez van kötve, de semmiesetre sem befolyásolhatja azt a posztónak, zsinórnak vagy jelvénynek a minősége.

Az erdőőri egyenruhánál véleményem szerint nem az a fő, hogy az darócból készüljön, hanem az, hogy a szine hasonló legyen a lucfenyő kérgéhez. Éppen igy nem föltétlenül szükséges, hogy annak zsinórzata ispahanból való legyen, hanem a fő az, hogy zöld legyen. A sapka vagy kalap koronájának fehérnek kell lenni, teljesen egyre megy tehát, hogy az fehéritett pléhből, vagy pedig ezüstből van-e, a fődolog csak az, hogy alakja és szine a szabályoknak teljesen megfeleljen.

A jobb minőségü szövetnek, a selyem vagy ezüsttel átvert zsinórnak, avagy az ezüst jelvénynek csak az az egy a tulajdonságuk, hogy az egyenruha jellegét, a szint állandóbban tartják meg, vagyis az ilyenekből készült egyenruha sokkal tovább, egészen elrongyolódásig megmarad annak, mig a darócból készült, ispahan zsinórral diszitett (?) ezt a jellegét már rövid viselés után teljesen elveszti s kopott alakjában minden egyébnek mondható, csak nem egyenruhának.

A mostani szabályok szerint készült egyenruha teljesen kivetkőzteti formájából s elcsufitja annak viselőjét a nélkül, hogy céljának megfelelne, mert hiszen ha öt-hat altiszt akár kihallgatáskor, akár valamely más alkalomnál összejön, dacára

TÁRCZA.

Disznókaland.

(A V. L. után.)

(Folytatás és vége.)

Ilyen és ehhez hasonló gondolatok mihamar kedvemet szegték s azért visszavonulást inditványoztam, amelybe némi, elég hangos eszmecsere után bátyám is belegyezett. Kibujtunk tehát és megtördelve a helyet, vegyes érzelmekkel tartottunk hazafelé. Megállapitottuk, hogy a disznónak, ha egyáltalán találva van, béllövést kellett kapnia, mert vért nem találtunk sehol.

Mire fölértünk a hegyélre, Gyurka, az erdész, kit a tulsó hegyre küldöttünk cserkészni, vig trombitálással jelzé jöttét. Hallotta a lövéseket és segédkezni jött, ha sikerrel jártunk volna. Fütytyel válaszoltunk neki s mihamar fel is érkezett. Helyes előrelátásból utközben magához vette Nyikszit is, egy haszontalan házőrző ebet, mely jobbnak hiányában alkalmas arra, hogy jól-rosszul a sebzett vad nyomára vezessen. Gyurka inditványára ujból visszatértünk a vitézi tett szinhelyére. Noha Nyikszi már messziről feltünően igyekezett a sürü felé éppen abban az irányban, a merre a disznó távozhatott, reményeink fagyponton állottak és semmi különöset sem találtunk rajta, hogy Gyurka az eddig visszatartott, de most nyomra eresztett kutyát a már meglehetős sürü sötétségben egymaga követte.

Az eb hangtalanul vette föl a csapát és mihamar eltünt, mi ketten az uton maradtunk, körülbelül olyant gondolva, hogy az ördögnek is kell néha gyertyát gyujtani s a ki nagy vadra lő, legalább annyiban tegyen eleget a kötelességének, hogy megpróbálja megtudni az eredményt.

— A szagát, azt érzem, — szólt vissza Gyurka, a mint lehajolt, hogy befelé kuszhasson a cserjék között.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

annak, hogy valamennyije teljesen szabályszerü egyenruhát rendelt magának, ha ruhájuk nem egyenlő hosszu időn át s egyenletesen lett viselve és vagy egyszerre rendelve, a hány, annyiféle s bizony akárhánynál a lucfenyő szégyenkeznék, hogy annak a szinét az övéhez hasonlitják.

Meglehet, hogy harminc esztendővel ezelőtt a mostani egyenruha megfelelt az akkori kor igényeinek, de hiszen ennyi idő alatt nagyot haladt a világ, sokban változott az izlés, a ruhaipar terén óriás lett a haladás, ezt pedig nem lenne szabad szem elől téveszteni, hanem a kor haladásához képest meg kellene változtatni az elavult, ósdi intézményeket is.

Azt fogják talán ellenvetni, hogy a finomabb kiállitásu egyenruha drágább és sulyosan megterhelné annak viselőjét. Mi ennek ellenében azt mondjuk, hogy az árkülönbözetet a tartósság teljesen egyensulyozza,

Félre tehát a régi maradisággal s ne fukarkodjanak puszta conservativismusból azzal a pár tollvonással, amellyel annyi ezer hüséges és odaadó alkalmazott régi s e mellett szerény óhajtását teljesiteni lehetne. *H. J.*

A vadorzás elleni védekezés.

(Folytatás és vége.)

Ma már csak ott lehet szép és dus vadállomány, a hol a vadászterület nagyobb kiterjedésü s nagyobb és rendszeres vadóvással biró uradalmakkal határos, vagy keritéssel és szakavatott vadőrökkel bir.

E szerint vadállományunk hanyatlásának legfőbb okát a szakavatott személyzet hiányában vagy más oldalu elfoglaltságában, a vadászterületek széttagolásában és rendezetlen voltában, főleg azonban mostani vadásztörvényünk hiányaiban kell keresnünk.

A helyzet javitására nézetem szerint a következők lennének alkalmasak!

Első sorban revideáltassék a mostani vadászati törvény s ez alkalommal mondja ki az uj törvény kötelezőleg, hogy az apró vadászterületek a szomszédos nagyobbakba olvasztassanak be oly módon, hogy a nagyobb uradalmak tulajdonosai vagy bérlői kötelesek legyenek a szomszédos kis területeket rendes haszonbérlet utján a saját területükhöz csatolni.

A vadászati törvény 2. §-ának 1. pontja például akként lenne módositandó, hogy az, aki egy tagban 200 holdnyi vadászható területtel bir, köteles a szomszédos kisebb területeket bérlet utján magához füzni, mert ellenkező esetben elveszti önálló vadászati jogát a saját területén is, ezt bedig csak akkor tarthatja meg, ha 1000 holdra kiegésziti, ilyen területen pedig már rendszeres vadóvásra lenne kötelezendő.

A 3-ik pont ennek alapján módositandó és igy tovább s a fődolog az, hogy legalább is oly nagy területek legyenek összehozva, hogy azoknak rend-

— Hagyjatok békét nekem azzal a szaggal, — dörmögtem én magamban és hozzáfogtam, hogy szivarra gyujtsak.

Gyurka hangjából itélve, a mint halk kommandókat intézett a kutyához, mintegy hatvan lépésre lehettek az uttól, midőn hirtelen sürgés-forgás zaja keletkezik a bozótban, egy tagolatlan ijedt orditást hallunk, utánna lövés dörren el, a disznót nagy zuhogás közt hallom a völgy felé csörtetni s aztán mély csend áll be, süket, néma csend. Ijedten nézünk össze ketten az uton. Mily badar könyelmüség volt ezt a szegény embert egy magát bebocsájtani.

— Gyurka! — kiálltottunk mind a ketten, Gyurka! Mi az?

Semmi válasz. Már komolyan kezdtünk aggódni, mikor Gyurka rekedtes orrhangon megszóllal:

— Itt volt kérem, fellököt a bestia!

— Van valami baja?

— Nincs, hála Istennek!

Némi parlamentirozás után előbujt szegény Gyurka, a nagyfoku izgatotság félreismerhetetlen jeleivel s a meglepetéstől rekedten elő adta a történteket. Nyikszi csaholás nélkül felverte a disznót, a mely alig husz lépéssel beljebb feküdt, mint a hol mi a kereséssel felhagytunk s a sebzett vad a sötétben Gyurkának rohant, ki néhány lépésnyi távolból szemközt akarta őt lövéssel fogadni, de őt is az én sorsom érte, t. i. elhazudott a fegyvere. Ijedtében és meglepetésében a fegyvere csövével védekezett a támadás ellen, s meg is lökte a disznót, de az meg őt alaposan feldöntötte s ezer szerencse, hogy zavarában elmulasztotta meghasitani. A lövést már félig fekvő helyzetből tette, inkább azért, hogy a fenevadat elijeszsze, semmint találásra számitva. Nyikszi épült a tapasztalatokon és behuzott farkkal sompolygott elő, semmi kedvet sem árulva el a kant nyomon követni.

Magunk sem gondoltunk ilyesmire a már majdnem teljes sötétségben, hanem reggelre hallasztottuk a keresést. Még azon éjjel segitséget küldtünk

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szeres védelmi gondozása által való hasznossá tétele biztositható legyen.

Ha a törvény kimondja, hogy 1000 holdon aluli terület önálló vadászterületet nem képezhet, alapot nyert annak a kimondására is, hogy a vadászatot gyakorló birtokos vagy bérlő, avagy vadásztársaság köteles vadászterületét a törvényszabta kellékekkel biró vadőrrel gondoztatni.

A törvény állapitsa meg a vadőr rendes megélhetését biztositó jövedelmének, valamint a családfő elhalálozása esetére a családja jövőjének biztositását képező ellátásnak minimumát.

A nem szorosan vadőri tendőknél alkalmazott kezelő személyzet ha rendes teendőin kivül vadneveléssel és óvással is meg van bizva, eme teendőinek sikeres teljesitése esetén bizonyos pótlékban vagy remunerációban részesittessék, mert ez a tulajdonképeni hivatása mellett ugyszólván mellékfoglalkozást képez.

Olyan uradalmaknál, hol a kezelő személyzet a müszaki segédkezeléssel egyébként is tul van terhelve, 2—3 kerületenkint csupán a vadóvás és vadőrzés szakszerü gyakorlására egy-egy vadőr alkalmazandó.

A vadőrök s illetve a vadőrzéssel megbizott személyzet a fegyverhasználatnak ugyanazzal a jogával ruháztassék fel, mint a csendőrség. Fegyverük ismétlő golyós, vagy kétcsövü hátultöltő fegyver legyen, mert a mostani Werndl-féle karabéllyal a vadorzókkal szemben nem állják ki a versenyt. A felesketett vadőr állitása a biróság előtt teljes bizonyitó erővel birjon.

Az igy módositott uj vadászati törvény kihirdetése után legyen köteles minden fegyvertulajdonos vadászfegyverét záros határidőn belül ujonnan bejelenteni az erre kijelölendő bizottságnál. Az ilyen bizottság elnöke városokban a rendőrkapitány, a közigazgatási járásokban a főszolgabiró, mig tagjai az adóösseiró közegek s ezeken kivül az intelligensebb néposztályból kinevezett egy-két szavahihető s erre a célra fölesketett polgárember lennének. Az utóbbiak lennének kötelesek a bizottságot tájékoztatni arra nézve, hogy a fegyverét bejelentő egyén nem-e gyanus vadorzás tekintetében, nem volt-e már ezért büntetve s vajjon meghagyható-e továbbra is fegyvere birtokában.

Azok, kik fegyverük birtokában meghagyatnak, kapjanak fegyvertartási engedélyt, az olyanoktól ellenben, kik ismert vadorzók, az ilyen elvonandó s fegyverük elkobzandó.

A bejelentésre kitüzött záros határidő elteltével az olyan gyanus egyéneknél, kik fegyvereiket be nem jelentették, a csendőrség vagy pénzügyőrség tartson házkutatást és a náluk talált fegyvereket kobozza el, ezenkivül pedig a bejelentés elmulasztásáért essenek szigoru büntetés alá.

Az uj törvény életbelépte után a gyáraknak, kereskedőknek vagy puskamüveseknek fegyvert, lőport vagy kész töltényeket eladni csak az erre kiadott engedély felmutatása mellett legyen szabad.

Nem kerülne az ilyen ellenőrzés nagy munkába rendes könyvek vezetése mellett s be lehetne hozni annál a bárcázási rendszert.

A vadászfegyvereknek külföldről való behozatalát is szigoru ellenőrzés alá kellene venni, sőt azt a hazai ipar fellendülése érdekében lehetőleg meg is nehezíteni, ha másként nem, hát erős megvámolással s ezenkivül kötelesek legyenek a gyárak minden fegyver szállitásánál annak megrendelőjét illetékes közigazgatási hatóságánál bejelenteni.

Végül a »vadászati kihágás« elnevezés és annak értelme a vadászati törvényből örök időkre töröltessék. Adják meg a gyermeknek az ő igazi nevét s ne dédelgessék tovább is a vadászati törvény gyámsága alatt, melyet különben csak az nem tudja kijátszani, aki nem akarja, vagy pedig aki teljesen hülye.

Gyurkának egy kipróbált kerülő és egy jól használható disznókopó személyében. Ők aztán hajnalban fel is találták csekély távolban a történtek helyétől, hol a kan fölkelt ugyan, de az eb megállitotta és Gyurka, nem okulva a tapasztaláson. ujból szemközt, csekély távolból megadta neki a kegyelemlövést. Erős kan volt, igen jó kondiczióban s a golyó, bátyám lövése, tényleg lágyon ütötte keresztül, mig a másik lapoczka alatt surolta. Az én golyóm valamelyik szilfában hallgat. A derék állatnak, mely egy béres szekeret jóformán betöltött, nem először gyült meg ezuttal vadászokkal a baja. Pörzsölés után több régi ficzkólövést konstatáltunk rajta, egy jó töltés pedig az első láb inai közt hagyott maradandó nyomot. A hagyományos orrvadász hagyományos pitykegombját azonban sikerteleuül kerestük benne.

Expressemet haladéktalanul szakértőre biztam, s ha még egyszer ilyen rosszul viselné magát, eladom Weisz Náthának, a ki tudvalevőleg ócska vasakkal kereskedik. Más elégtételt nem szerezhetek.

Mesebeli városok.

Az Ezeregyéjszaka csodái közé valók azok a városok, amelyekről egy angol folyóirat ir. Valamennyit egy nap, vagy még rövidebb idő alatt épitették föl. Egyik ilyen csodavárost a nemrég elhalt Georg Chesterton Cornwell épitette, aki egyike volt az ausztráliai Viktória állam első gyarmatosainak. Ötven évvel ezelőtt ő is azok között volt, akik a nagy ausztráliai aranymezőket fölfedezték és akkor épitette az Emerald dombon Canvastown városát, a szó szoros értelmében egyetlen napon. Bármennyire hihetetlen is, de valóban huszonnégy óra alatt tudott harmincezer ember részére lakóhelyet teremteni. A kolorádói Custer városát is egy nap alatt épitették. Ez a város körülbelül ötszáz faházból áll és mindannyit egy nap alatt, sőt napkeltétől naplementéig épitették. A város részeit már jóelőre elkészitették és pedig egész deszkafalakat, gondosan ácsolt gerendákat, fél háztetőket pontos tervek szerint. Mindent előre odahordtak az épitőhely

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az idegen vad eltulajdonitása annak értéke szerint lopás vétségének vagy büntettének, erőszak alkalmazása mellett pedig rablásnak minősittessék s a bünbe való visszaesés a hányszor, annyiszor fokozza a büntetés mérvét is.

Ha az itt elmondott rendszabályok alkalmazásba vétetnek, vadállományunk — ha nem is máról — holnapra, de pár év leforgása alatt szépen felszaporodik s nemzetgazdaságunknak fontos tényezőjévé válik, a vadorzók pedig mostani csuf mesterségük helyett lassankint visszatérnek a becsületes foglalkozáshoz s hasznos polgárai lesznek hazájuknak. *K.*

Szervezkedjünk!

Az ember szive elfacsarodik, mikor olvassa a különféle testületek szervezkedő gyüléseiről irt hirlapi tudósitásokat. Könnyezve tettem le a lapot, amelyben olvastam, hogy Budapesten 800 pincér gyült egybe arra a gyülésre, amelyen megvitatták azokat a lépéseket, amelyeket jogos érdekeik kivivására tenni szándékoznak.

Uramisten! mikor érjük meg vajjon, hogy az erdészeti és vadászati altisztek közt ilyen nagy legyen az összetartás és a saját érdekeik iránt való érdeklődés? Házmesterek, hordárok, utcaseprők mind, mind alakitanak maguknak egyesületeket, saját lapot alapitanak s azt azután ahányan-annyian nem csak erkölcsileg, de anyagilag is támogatják s árulónak tartják azt, aki a közös küzdelemtől távol tartja magát.

Vajjon ezek külömb emberek lennének, mint mi vagyunk? Valóban arcpiritó dolog lenne, ha ezeket nem hogy megközeliteni, de utolérni nem tudnánk, pedig hogy erre nem valami nagyon törekszünk, bizonyitó példája az Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Egyesület megalakitására már közel félévvel ezelőtt meginditott mozgalom eddigi csekély eredménye.

Bizon nagyon nehéz küzdelmet kell folytatnunk és sok áldozatot hoznunk, hogy az óhajtott célhoz jussunk, de azért nem csüggedünk, hanem tovább folytatjuk a megkezdett harcot, mig abban vagy győzünk, vagy elbukunk. Hogy a kettő közül melyik fog bekövetkezni, az nem tőlünk, hanem azoktól függ, akiknek érdekeiért küzdünk.

Mult számunk óta a következő bejelentéseket vettük.:

226. Duchek József, Dörgicse
227. Peczek Lajos, Iszka Szt. György
228. Cseresnyés József, Iszka Szt. György
229. Bagyinszky Pál, » » »
230. Hanker József, Neustift

Vadászati dolgok.

A fókák társadalmi élete. Egy német lap azt irja a fókáról, hogy a legokosabb állatok közé tartozik. Azt a sziklát, melyet egy fókacsalád elfoglalt, kizárólagos tulajdonának tekinti, ahhoz más családbeli fóka még csak nem is közeledhetik. A fóka szikláját életével is megvédelmezi s véletlen támadás esetén a leghevesebb harcra is kész, mely vagy a tulajdonos, vagy a hivatlan vendég halálával végződik. Fókavadászok beszélik, hogy egy-egy fókacsalád szikláján évtizedeken keresztül is megmarad, de néha megesik, hogy költözködnek, tanyájukat kicserélik. Bizonyos természeti ösztönből sarjad ez a tulajdonjogi érzékük. Szükség esetén azonban hajléktalanokat befogadnak

---

köré és gondosan megszámoztak, ugy, hogy maga az épitkezés tulajdonképpen csak összeállitás és szöggel való összeerősités volt. A gyarmatosokon kivül még 2000 ember vett részt ebben a munkában. A legnagyobb épület egy kétemeletes vendéglő volt, azonkivül elegendő számu boltot is készitettek. Óklahoma termékeny vidékén egykor ugy nőttek ki a földből a városok, mint eső után a gomba és nem egygyel készültek egy nap alatt. Thomas City éppen csak egyetlen délutánon épült föl. Néhány óra alatt az előbb sik tájon háromezer embernek volt háza és egy élénk városka utcáin folyt a zajos közlekedés, forgalom, kereskedés. Még aznap megjelent a helyi lap is, amelyet az egész környékre, szomszédvárosokba expediáltak. Másnap reggel aztán fényes és vidám alapitási lakomát csaptak. Oklahoma másik csodás városa Synder, amelyet egy pénteki napon épitettek. Hogy e nem mindennapi látványosságot élvezhessék, mer előbb nagy tömeg jött össze az épitésre kijelölt hely körül és vidáman nézte a futkosó telekügynökök, kereskedők és bevándorlók alkudozását. Péntek reggel előtt senkinek sem volt szabad épitenie és Synder csak egy név volt, város, ház, vasut és lakosság nélkül. De pénteken napfölkelte után tizezernyi tömeg lepte el a puszta helyet és őrült sietséggel kezdet épitkezni. Csakhamar készen állt a vasuti állomás és már vonatok jártak ide-oda, két szálloda, három bank és több áruház is épült még aznap. Érdekes csoda Lawton város alapitásának története is. Ötven perccel azután, hogy a város helyét kijelölték, már ötezer embernek való lakóház volt épülőben és két óra alatt a város lakossága nyolcezerre szaporodott.

ADOMÁK.

Baj.

— Amig legény voltam, képtelen voltam valamit megtakaritani a fizetésemből.

— És amióta feleséges ember?

— Azóta meg sem kisérlem.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

maguk közé, ha a jövevény magaválasztotta helyén megmarad és házigazdájának nem alkalmatlankodik. Olyan nagy telepek vannak, hogy 50 - 60 sziklán vagy jégrakáson több száz fóka is lakik, de azért a családok soha össze nem keverednek. A fókák között sokkal kevesebb a him ugy, hogy minden családban egy himre három nőstény is esik. A himnek nagy hatalma van családján, de valamennyi nősténye iránt gyöngéd, sok szeretetet tanusit és őket nagy bátorsággal védelmezi. A nőstények roppant sok hiuságot árulnao el, órákhosszat nézik magukat a viz tükrében és nagyon megelégedetteknek látszanak, ha himjük játszadozik velük. Kicsinyeiket nagy gonddal ápolják, két-három hétig az anya nem is megy a vizbe, hogy őket őrizetlenül ne hagyja. Néhány hét mulva már uszkálni tudnak, de az öregek akkor is vigyáznak rájuk, hogy csak sziklájuk körül maradjanak és idegenek közé ne vegyüljenek. A német lap megemliti még, hogy a fókák idomitásra nagyon alkalmasak.

Abnormis vemhesség. Fülöp Szász Coburg gothai herceg ő Fensége pusztavacsi uradalmában, mult év október havában egy dámsutát ejtettek el, mely nagy fokban vemhes volt s 3—4 nap mulva borjazott volna. Ez természetesen késői üzekedésnek az eredménye, ami a pusztavacsi nyilt vadászterületen a dámvad között nem is oly ritka, mert már több izben megfigyelte az ottani személyzet, hogy egyik másik lapátos január sőt még február havában is üzte a teheneket.

Hasznos tudnivalók.

A házi patika. Tekintélyes orvos adja egyik nagy külföldi folyóiratban ezeket a tanáksokat. Egyetlen egy családból sem szabad hiányozni a házi patikának, a mely különben is, aránylag nagyon kis költséggel megszerezhető. A kinek több a pénze, az ilyen czélra készitett szekrényben tarthatja a kis gyógyszertárt, különben pedig az asztalos készit olcsón kis szekrényt. Ezt az első segitségnyujtáshoz szükséges dolgokkal kell megtölteni és jó magasra elhelyezni, hogy avatatlan kéz ne érhesse. Kérdés most már, melyek azok a szerek, a melyeket egy házi patikában okvetlenül tartanunk kell. A különféle sérülések miatt szükséges ezer gram kétszázalékos lizitol-oldat, a melyet a sebkezelésenél a kötés előtt kell alkalmazni. A kötőanyagnak is mindig kéznél kell lennie. És pedig első sorhan dermatol-gáz, a mely a legjobb és legbiztosabb dezinficiáló szer. Egyetlen házi patikából sem szabad azonban hiányoznia a Bardeleben-féle égettseb-kötőnek, a mely minden égésnél kitünő. Szükséges még azonkivül néhány gram dermatol-por. Egy néhány deczi eczetsavas agyagföld, a mely minden gyuladásnál és csipésnél kitünő szernek bizonyul, sőt nagy bajt csirájában elfojthatunk vele. Egy másik üvegben erős alkohol és éter, a mely ájulásnál és egy kis üveg Hoffmann-csepp, a mely gőrcsnél kitünő szer. Egy pontos hőmérő és torok-kanál, főleg ott, a hol gyermekek is vannak és egy nikkel princzetta, a mellyel esetleg szálkát vagy idegen anyagot eltávolithatunk. Minden esetre jó, ha a kis szekrény alján egy népszerü egészségtant is tartunk és abból meritünk tanácsot addig, a mig az első orvosi segitség megérkezik. Csak az ne legyen elv, hogy minden bajt egyedül kezelünk, mert abból sok nagy baj is származhatik.

Egy veszedelmes ellenségről. Sokaságánál és falánkságánál fogva a gyümölcsfák legveszedelmesebb ellenségeinek egyike a galagonyaözöndék, az a fehérszárnyu, fekete erezetü lepke, mely valóságosan elözönli gyümölcsöseinket és ha a fákat ellene meg nem védjük, lekopasztja az utolsó levélig, utolsó rügyig, ugy hogy maga a fa is belepusztul. Aki a gonosz ellenség életét nem ismeri, nem is tudja, nem is hiszi el, hogy egész gyümölcsösöket képes tönkretenni. Mikor ezeket a lepkéket az utca sara körül százával, ezrével látjuk, nem is gyanitjuk a nagy csapást, mellyel fáinkra nehezednek. De ha megfigyeljük, hogy egy-egy lepke gyümölcsfáink leveleinek felső lapjára közel 200 tojást rak le, ha tudjuk, hogy ezekből az apró citomszinü tojásokból kikelt hernyók már a kikelés nyarán leeszik a levelek felső, zöld részét; hogy a télre száraz levelekben elbujva, tavasszal már egész mohósággal pusztitják a rügyeket, a fakadó leveleket, s hol egy-egy fával elbántak, átvándorolnak egy másikra, hogy mig csak télre be nem bábozódnak, mindig nagyobb és nagyobb falánksággal kopasztják a szegény fákat; aki ezeket tudja, az nem közönyös ezen veszedelmes ellenséggel szemben; nem is szabad lennünk, ha szeretjük fáinkat és védeni akarjuk érdekeinket.

A borjazás előtti fejésről. Tudvalevő dolog, hogy tehenet egészen a leborjazás idejéig fejni, határozottan káros, mert zavarólag hat a magzat fejlődésére, gyengiti a tehenet és kisebbiti a borjazás utáni tejmennyiséget, mivel a tőgynek ellés előtt nem adtuk meg a szükséges nyugalmat. Szerencsére 2—3 hónappal a borjazás előtt, rendesen magától szünik meg a tőgy tejelválasztó képessége. Jó tejelő teheneknél és különösen jól tápláltaknál azonban gyakran nem következik be ez az eset s ezeknél mesterségesen kell apasztani a tejelválasztási processuson. De nem az által, hogy az állatot csak félig fejjük ki, hanem, hogy lassanként meghosszabbitjuk a fejések közti időtartamot. Először redukáljuk a napi fejések számát. Ha háromszor fejtünk, áttérünk kétszeri fejésre s nyolc nap mulva egyszerire. Majd ha a tejelés csökkenését észleljük, csupán minden 48 órában egyszer fejünk s igy tovább. Ily módon elérjük azt, hogy nemsokára elapad a tej egészen. Megjegyzendő, hogy a tehén mindenkor tisztán kifejendő. Á. T. L.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

KÜLÖNFÉLÉK.

A kókuszpálma legendája. Väszler A. dr. a Tahiti-sziget tanulmányozása közben sok érdekes néprajzi anyagot gyüjtött. A tahiti nép vénei a kókuszpálmáról a következő legendát beszélték el Väszlernek. Teuhu folyó mellett élt a Tahiti király. Ennek volt egy igen gyönyörü lánya. Estefelé a királyleány fürödni ment. A kristályvizü folyóban megjelent egy kis szalonka, mely barátságosan uszkált a szép leány mellett. Ez annyira tetszett a fürdőző leánykának, hogy naponként elment a folyóba fürödni és kezdte a szalonkáját etetni. A szalonka rövid idő alatt hatalmas állattá növekedett meg, ugyannyira, hogy a leány megijedt tőle és a vizből elmenekült. Tahiti faluban az a hir terjedt el, hogy Teuhu folyóban szörnyeteg él, azért a falu népe kivonult oda. A folyó mellett a Tahitibeliek két magas kőfalat emeltek, mely közé a szörnyeteget a királyleány becsalogatta. Ott azután agyonverték. Aznap éjjel a szörnyeteg a királyleánynak álmában megjelent és kérte, hogy ne hagyja teljesen elpusztulni a falak között, hanem vágja le a fejét és a folyó partján ássa el, hadd nőjjön belőle olyan fa, melynek akkora termése lesz, mint maga a fej. A leány ugy tett és néhány hétre kókuszpálma nőtt ki a földből, melynek gyümölcse olyan lett, mint a szörnyeteg feje. Ezt is csak baltaütéssel lehet szétfejteni, miként a szörnyeteg fejét.

Nyilak megmérgezése Kelet-Afrikában. Általánosan ismeretes, hogy a négerek leginkább növényi méreggel kenik be nyilaikat. A legveszedelmesebb mérget a Haemanthus Toxicoria növényből állitják elő. A keletafrikai utazók emlitik, hogy a négerek kókuszdió héjában tartják a mérget és a nyilak csucsát akkor mártják a méregbe, ha azt ijjaikkal kilövik. Wellmann F. C. a »Deutsche entromol. Zeitschrift«-ben leirja, hogy amikor Umbundos és Hugola között rovarokat gyüjtött és a Diamphidia locusta nevü bogár álcáit kereste, alig talált egyet, miután a benszülöttek azokat mérgezésre használják. Összenyomott testét a nyil csucsához kenik s igy a legmérgesebb anyaghoz jutnak. A települők azonban azt állitják, hogy amióta a négerek a fegyverviseléshez hozzá kezdenek szokni, azóta a nyilazás — különösen a német gyarmatokban — lassan kimegy a divatból.

HIREK.

Postai megbizásokat küldtünk mult hó végével mindama tisztelt olvasóinknak, kiknek előfizetési dij hátraléka háromnegyed évre és ennél hosszabb időre terjedt. 54 ilyen megbizáson a hátralék 474 koronát tett ki, mig a megbizások költségei közel 30 koronát tesznek ki. Az illetőket i.t is tisztelettel kérjük, hogy a nevükre küldött postai megbizásokat az illető postahivatalnál kiváltani sziveskedjenek, mert lapunkat csak ugy vagyunk képesek fenntartani, ha tisztelt olvasóink is eleget tesznek irányunkban való kötelezettségeiknek. Ugyancsak kérjük azokat is, kiknek előfizetésük kisebb lejáratu, hogy azt még e hó folyamán megujitani el ne mulasszák.

Pusztitó dinamitrobbanás. Johannesburgból jelentik, hogy a Dry-Fontaine bányamüvekben két dinamittal telt láda felrobbant és a robbanás két fehér és ötven benszülött munkást megölt. Három fehér és 16 benszülött munkás megsebesült.

Elragadta a hullám. Nizzából halálos szerencsétlenség hirét jelentik. Nemrégiben Lyonból ugyanis egy Michaud nevü fiatal házaspár érkezett oda. Az elmult vasárnapon Michaudék kirándultak a St.-Jean melletti Kap Ferrat-ba. Bolyongásuk közben kimentek a tengerpartra és ott a parti fövenyben kagylókat keresgéltek. Társaságukban volt egy kisebb leányka, aki egyszerre csak ijedten felkiáltott: — Óriási hullám jön! Mielőtt szava elhangzott volna, egy hatalmas hullám már is elkapta Michaudnét és messzire besodorta a tengerbe. Férje rémülten rohant segitségére, de már későn, csak tehetetlenül nézhette távolról a habokkal küzködő ifju nejét, aki csakhamar eltünt a hullámokban.

A rablóbarlang rejtélyes lakója. A franciaországi Bauvoir-en-Royanba a dauphin hajdani kastélyának romjai alatt mintegy 100 méter mélységü meredély nyulik le egy elvadult környezetü és teljesen hozzájárhatatlan hegyi patak fölé. A patak partjának egyik eldugott helyén egy mélyen benyomuló barlang található, melyben valamikor egy Mandrin nevü hirhedt rabló tanyázott. Az utóbbi időben a környékbeli lakosság éjjelenként fénysugárzást vett észre a barlang irányából. Minthogy a környéken az utolsó hetekben rendkivül gyakorivá lettek a betörések és utonállások, azt hitték, hogy a barlangban ujból zsiványok vertek tanyát. Ennek folytán azután a rendőrparancsnok két legényével az elmult szerdán köteleken leereszkedtek a barlang szájához. A barlangot átkutatva ott egy összecsapzott haju és kuszált szakálu férfit találtak, kiben egy közelfekvő falubeli Faure nevü embert ismertek fel. Ez a rajtakapatás idejében éppen egy csomó könyvet és kéziratgyüjteményt igyekezett elásni. Azt még nem tudják, hogy Faure hogyan juthatott a barlangba és hogyan tudott onnan eltávozni, minthogy eddig még semmiféle bejárást felfedezni nem tudtak. Megbizható jelentések szerint Faure ellen állitólag sulyos vádakat emeltek, melyek folyamán szenzációs leleplezések várhatók.

Méregkeverő asszonyok. Az aradvármegyei Szemlak községben egy év leforgása alatt három román gazda halt el hirtelen, gyanus tünetek között. A rejtelmes halálesetekről sokat beszéltek és voltak, akik egyenesen kimondották, hogy mind a három oláh gazdát a feleségük mérgezte meg. A mende-monda

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

csakhamar eljutott a hatóság füleihez, mire még az elmult évben meginditották a nyomozást, amely meglepő szenzációs eredményre vezetett. Két szemlaki asszonyról, Marosán Lázárnéról és Kaluser Józsefnéről kideritette a csendőrség, hogy férjeiket csakugyan ők pusztitották el méreggel. A mult év április havában tőrtént, hogy Marosán Lázár, volt szemlaki biró, néhány napi betegség után hirtelen elhunyt. A halottkém természetes halált konstatált s Marosánt el is temették. Alig telt el azonban néhány hét, Kaluser József halálát jelentették. Szemlakon pedig köztudomásu volt, hogy a két asszony a legrosszabb viszonyban élt az urával. Ezért nem lepett meg senkit, mikor egy odavaló asszony, Tányér Ferencné azzal állitott be a szemlaki csendőrőrsvezetőhöz, hogy Kaluser Józsefet a felesége ölte meg. Elmondta, hogy Kaluserné egy aradi szülésznőtől vett arzénikummal pusztitotta el a férjét. A csendőrség letartóztatta a méregkeverő asszonyt, aki vallomása alkalmával beárulta Marosán Lázárnét is. Marosánnénál megtalálták azt az üvegcsét, melyben az arzénikumot az urának beadta. Az üvegecske az aradi királyi ügyészség utján felkerült Felletár Emil országos vegyészhez, aki konstatálta, hogy az üvegcsében hónapokon át arzént tartottak. A csendőrség — mint Aradról jelentik — most Marosán Lázárnét is letartóztatta s minap bekisérte az aradi ügyészség fogházába.

Póruljárt orgazda. Nagybányáról egy dinamitlopás szomoru végéről érkezik tudósitás. Deák Tamás és Nagy Ferenc bányászok már régóta dézsmálják a kincstári kézi raktár dinamitját és az ellopott dinamitot özv. Deák Mátyásné fáskamarájában ásták el. Az igy elrejtett dinamit mintegy négy-öt kiló lehetett. Szerdán a lopott dinamit egy részét kéz alatt el akarták adni, amiért is Deákné az odafagyott dinamitot fejszével akarta felvágni. A dinamit iszonyu robajjal felrobbant és Deák Tamásnét foszlányokká tépte. Az asszony testének egyes részeit negyven-ötven méternyire is elvetette a robbanás. A fáskamra egyedül állott a hegy oldalán s a robbanás igy a környéken kárt nem okozott. Deák Tamást és Nagy Ferencet a csendőrök elfogták.

Az itthonhagyott asszony tragédiája. Két évvel ezelőtt Amerikába vándorolt Szabó Ferenc szatmári lakos. A feleségét otthon hagyta Szatmáron. Az asszony nemsokára a szeretőjéhez költözött s megfeledkezett az uráról. Néhány nappal ezelőtt gyermeke született, akit azonban megölt. Anyósa megtudta az esetet, jelentést tett róla a csendőrségnél. Szabóné, mikor a csendőrök le akarták tartóztatni, rémületében futásnak eredt s a Szamosba ugrott. Mire kifogták a vizből, már nem volt benne élet.

Szerkesztői üzenetek.

Jáger János urnak. Borcsa. Az Évkönyv I. évfolyamát postára tettük. **Májer Károly urnak. Makkoshotyka.** Levelét a lap zárakor, az utolsó pillanatban vettük s igy még annak tartalma felett nem volt időnk gondolkozni, de az ügyet — a mennyire az arra alkalmas — tanulmány tárgyává fogjuk tenni. **Tóth Ferenc urnak. Kesztölc.** A kérdéses könyvet a legközelebbi napokban postára tesszük, az árát pedig az igért időre várjuk. **Róna Lajos urnak. Znióváralja.** Az illetők cimére ugy nyilatkozatot, mint lapot küldünk. **Előfizetőnek.** A dologgal kimeritően szeretnénk foglalkozni s ezért kérjük azt meg is nevezni, előre is igérve, hogy a beküldő nevét titokban fogjuk tartani.

A kiadó hivatal postája.

Kiss Ferenc urnak. Béregh. Készséggel rámondjuk, hogy »mea curpa« s amennyiben a hiba beismerése fele javulást képez, szives elnézését kérjük. A hiba onnan eredt, mert még két hasonnevü olvasónk van s ezek egyikével lett cimszalagja akaratlanul elcserélve, illetve a hibás adattal ellátva. **Grellneth Ferenc urnak. Oszlány.** A cimet helyesbitettük s a mai számot már az alatt küldjük. **Kránitz György urnak, Kemenes Szt. Péter.** Ha jól meggondolja a dolgot, el fogja ismerni, hogy nem tehetünk máskép. Nekünk egyébként az ügy ilyen rendezése mellett 40 fillér tiszta kárunk van.

Állást keres

38 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek az erdészet terén minden tekintetben kitünő jártassága van s több éven át nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva. Vadászatban, valamint vadászebek idomitásában szintén kiválló jártassággal bir. Három nyelven folyékonyan beszél. Utóbbi időben mint önálló erdő- és mezőgazdaság kezelő erdőirtással, a fának feldolgozásával és eladásával is meg volt bizva miről jó bizonyitványa van. Próbaidőre is elmegy. Gyermekei nincsenek. Szives megkereséseket alábbi cimen kér:

Polcz József
Bizovác (Slavónia)

2—5

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

MÜHLE VILMOS
cs. és kir. udvari szállító
TEMESVÁR.
Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.
(Müvelési terület 94 hold.)
— VILÁGKIVITEL! —

A legjobb magvak kerti és mezei veteményezésre
(Mühle magvai jóságban elérhetők, de ebben felülmulhatatlanok.)
A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskolázottak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak.)
A legszebb fenyőfélék, diszcserjék, rózsák stb.
(Mühle tülevelüi mind télállók, disz- és kuszócserjéi, valamint rózsái a létező legszebb virágnak.)
Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek.
Mühle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatolnak.
Dusan illusztrált főárjegyzék — páratlan a maga nemében — kivánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Április 11.** **15. szám.**

Becsüljük meg egymást.

Figyelemre méltó cikket olvasunk a fenti cim alatt a »Magyar Erdész« folyó évi április elsején megjelent számában Simon Gyula ur tollából, melyet sok tekintetben vonatkoztatni lehetvén az altiszti személyzet viszonyaira is, érdemesnek tartjuk ezzel a kérdéssel a magunk részéről is bővebben foglalkozni.

Az emlitett cikk ugyan hirlapi polémia keretében mozog s igy inkább talán személyi érdekü, mégis vezérlő irányzata az, hogy az erdészeti tisztviselők nem becsülik meg egymást abban a mértékben, mint a hogy azt állásuk megkivánná s ez által veszitik a talajt lábok alól a társadalomban is.

Szemrehányáskép emliti fel cikkiró ur, hogy az erdészeti tisztviselők a helyett, hogy szorosan összetartva, együttesen munkálkodva az erdészet s ez által a haza javán, torzsalkodnak egymás közt s a magasabb állásuak meg nem engedett hangon beszélnek az alacsonyabbakról, lekicsinylik őket, szóval nem adják meg nekik az őket méltón megillető megbecsülést s ez által megrontják tekintélyüket a szakon kivül álló társadalom előtt is.

Ez természetesen az alantasabb fokon állókat fájdalmasan érinti, sőt emberi méltóságukban mélyen sérti s nem lehet csodálni, ha ezért feljajdulnak s hangos szóval követelik maguknak azt, ami őket a jog és igazság szerint méltán megilleti.

Lehet, hogy nem volt célja ezt felpaszolni a cikkiró urnak, mert cikkéből ezt félremagyarázhatlanul kiolvasni nem lehet, de az, aki a sorok közt is olvas, nem tagadhatja el, hogy a cikk reá ezt a benyomást tette.

Itt pedig álljunk meg egy pillanatra és elmélkedjünk.

Az erdőtisztek nagy részének, sőt — talán a magasabb és legmagasabb ranguakat kivéve — nincs inyére az, hogy nincs meg köztük a szoros összetartás kapcsa, nincs meg köztük a kölcsönös megbecsülés, hanem napirenden van az egymás ellen való agyarkodás, áskálódás és egymásnak a lebecsülése.

Teljesen méltányoljuk az erre vonatkozólag felhangzó panaszokat s magunk is készséggel aláirjuk azt, hogy az ilyen viselkedés semmi körülmények közt sem válhatik hazánk erdészetének javára, hanem inkább alkalmas annak aláaknázására, de ebből az alkalomból önkénytelenül is előtérbe nyomul az a példabeszéd: »a mit nem kivánsz magadnak, ne kivánd másnak.«

Az erdészeti tisztviselők nagyon jól tudják azt, hogy ez egymást meg nem becsülés felette alkalmas arra, hogy az erdészeti szak tekintélyét lerontsa s hogy az a köz megbecsülésből veszitsen, mégis mit látunk?

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Azok a panaszkodó erdőtisztek, vagy mondjuk azok legnagyobb része — mert elszórtan, elvétve, csak amugy fehér hollóként kivételek is akadnak, amelyeknek teljes tisztelettel és elismeréssel adózunk, — minden egyebet tesz, csak a saját szakmáját és az ahhoz tartozókat nem becsüli meg olyan mértékben, mint a hogy azt az erdészet érdeke s ennek révén a közérdek is méltán megkivánná

Az erdészeti altisztek minden kétséget kizárólag fontos tényezői erdőgazdaságunknnak s tagadhatatlanul jobb kezét képezik az erdőtisztteknek, mert hiszen nem csak az erdők egyszerü őrzése, hanem azok sokféle kezelése, felujitása, fenntartása ezek feladatát képezi inkább, mintsem az erdőtisztekét, kik a mai bürokratikus világban folyton az irodához kötve nem hogy ezeket a teendőket személyesen vezethetnék, de azokat még ellenőrizni is csak ugy tudják, ha ezt a kötelességüket a templom elkerülésével, vasárnapokon és ünnepnapokon teljesitik.

Ilyen fontos teendők teljesitése mellett az erdészeti altisztek méltán elvárhatnák azt, hogy őket elsö sorban és mindenekfölött a saját előljáróik becsüljék meg és tisztelettel viseltessenek állásuk irányában, példát mutatván ez által a köznépnek is arra, hogy irányukban megfelelő tisztelettel viseltessék és a közjó érdekében kifejtett munkálkodásukat érdemükhöz képest méltányolja.

Azt látjuk ugyanis lépten-nyomon, hogy az erdészeti föllebbvalóik előtt még most nagyobbrészt csak Jánosok, Mihályok, szóval csak keresztnevük, elvétve vezetéknevükön ismerik, az »ur« jelző azonban, mely őket mint altiszteket teljes joggal megilleti, az erdészetnél még ma is teljesen ismeretlen fogalom.

Nem tagadhatjuk, hogy az ilyen elbánás — bár nem egészen jogosult, de helyén való volt annak idejében, midőn az erdőőrök legnagyobb része a tisztviselők vagy más befolyásos ismerősök kocsisaiból és szolgáiból lett toborozva, sőt — miután az még most sem ritka eset, hogy ilyenek lesznek nem csak a magán uradalmaknál, hanem még a kincstárnál is elég gyakran kinevezve — ilyeneknél talán némileg ma is indokolt, bár nem tagadható az sem, hogy nem mindig az embert kell tekintetbe venni, hanem inkább magát az állást, amelyet az betölt, teljesen indokolatlan azonban a tiszteletlen elbánás ott, hol a tiszteletreméltó állás betöltője maga is ugy képességeinél, mint viselkedésénél fogva teljes tiszteletet érdemel.

A sok selejtes közt vannak nekünk — »Istennek hála« elég szép intelligenciáju erdészeti altisztjeink is, kik méltán megérdemlik a tiszteletet és a megbecsülést.

Nem lehet eléggé kárhoztatni az erdőtisztek nagy részének azt a rossz szokását sem, hogy alantasaikat a vélt vagy valóban elkövetett hibájukért a nyilvánosság, gyakran a nekik alárendelt munkások előtt lemocskolják, becsmérlő

TÁRCZA.

Az erdei tündér.

Irta: **Czelnay Gyula.**

— (A »Magyar Határőr« után.) —

Sokáig bolyongtam az erdőben s mikor elfáradtam, leültem a puha pázsitra pihenni. A kezemben levő köyvet felnyitottam s olvasni kezdtem. Alig olvastam néhány sort, megjelent előttem egy leány, rám mosolygott, azután hirtelen megfordult, miközben intett, hogy menjek utána. Néhány pillanatig megbüvölten bámultam a leányra, mert olyan szép volt, milyet még nem láttam. Sötétkék szemek, piciny és vérpiros ajkak, karcsu termet, nagyon piciny lábak, koromfekete haját kibontva viselte, mely hófehér, meztelen vállaira omladozott.

Hamar összeszedtem magam s utána siettem. Mikor látta, hogy követem, felém fordult s intett, hogy csak lassan menjek utána. Gyakran megállott, letérdelt, a földre fektette fülét s halgatódzott. Mikor felállott, ujra rám mosolygott s intett, hogy kövessem.

Ez igy tartott tovább egy óránál. Nagyon elfáradtam, szerettem volna visszatérni, de mintha valami mágnes vonzott volna, nem birtam a leánytól elmaradni.

Végre kiértünk egy tisztásra. Itten hozzám lépett, balra mutatott kezével s kérdezte: Látja azokat a bokrokat a távolban? Arra néztem s igent intettem fejemmel.

— Menjen oda! A bokor mellett elhaladva, egy tavat fog látni. A tó partján üljön le és várjon reám.

Megakartam kérdezni mit akar, de hirtelen átölelte nyakamat, megcsókolt, azután eltünt az erdő sürüjében.

A leány rendkivüli szépsége s különösen a csók annyira elkábitott, hogy majdnem öntudatlanul mentem a jelzett irányba. A bokrokat elhagyva, megláttam a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

jelzőkkel illetik s ez által tekintélyüket, melyre pedig a köznép előtt éppen az erdőgazdaság érdekében nagy szükség van, teljesen lerontják és a sárba tiporják.

A mi véleményünk szerint tehát erdőgazdaságunk felvirágoztatására s erdészeti szakunk tekintélyének megóvására az, hogy az erdészeti tisztviselők magukat kölcsönösen, egymás közt megbecsülik jó, hanem sokkal szükségesebb az, hogy ők járjanak elől jó példával s mutassák meg, hogy mindaz, ami az ő szakmájukhoz tartozik, érdemes a megbecsülésre, sőt egyenesen követeljék meg ezt a becsülést mindenkitől s ennél a követelésüknél ne feledkezzenek meg arról, hogy az erdőgazdaság kocsijának a kerekei az erdészeti altisztek s ha ezeket leszedjük, bizony megakad a kocsi nem csak a kátyuban, de a sima uton is.

Hányan és hol vagyunk?

Arra a kérdésre, hogy hány erdészeti altiszt buzgólkodik hazánk erdőgazdaságának felvirágoztatásán, megtaláljuk a feleletet a földmivelésügyi m. kir. Ministérium által az 1905. évi tevékenységéről kiadott s a legutóbbi napokban közrebocsátott jelentésének 34-ik lapján, mely jelentés szerint az erdőtörvény 17. §-ában megnevezett birtokosok erdejében 1905. év végén 5770 hatóságilag felesketett erdőőr volt alkalmazva, kik közül az erdőőri szakvizsgát 4409 tette le, mig a magán birtokosok szolgálatában 5914 hatóságilag felesketett erdőőr állott, ezek közül azonban az erdőőri szakvizsgát csak 513 tette le s igy 5401 olyan egyén áll ezeknél szolgálatban, kiknek szakképzettségük legalább is kétséges.

Ebből a jelentésből látjuk tehát azt, hogy összesen 11684 erdészeti altiszt van hazánkban, de ha kérdeznők, hogy hol vannak ezek, arra bizony bajos volna megfelelni, mert ott, hol érdekeik védelmére, jogos kivánalmaik kivivására kellene nekik sorakozniok, nem látjuk őket sehol, mert az a csekély százalék, mely lapunk köré csoportosul, szinte elenyésző a nagy tömeg mellett.

A viszonyokat nem ismerő ember azt hihetné, hogy ez a hatalmas terület tejben-vajban uszik s nincs neki semmi kivánni valója, ezért nem igyekszik összetartani, pedig ha közelebbről nézné a dolgot, akkor látná csak, hogy ha valakinek, akkor az erdészeti altiszteknek lenne legtöbb okuk a szoros összetartásra, mert ha azok legnagyobb részét tekintjük, nyomorusságosabb helyzetben alig van más bármely testület, mint éppen az övéké, holott a fontos közgazdasági feladatok megoldásában az első helyek egyikét tölti be.

Mint mondtuk, az erdészeti és a velük rokon vadászati altiszteknek lenne legnagyobb szükségük arra, hogy szorosan összetartsanak s igyekezzenek maguknak a társadalomban megszerezni azt a helyet, mely őket joggal megilleti.

Sajnos, hogy erről őket felvilágositani nagyon bajos, mert szolgálatukból kifolyólag annyira szét vannak tagolva az ország minden vidékén, hogy a hozzájuk való férkőzés felette nehéz, annyival inkább, mert mig ez egyrészt nagy költségekkel jár, addig másrészt hiányzanak az ehhez okvetlenül szükséges munkatársak.

A nehézségek tehát felette nagyok, de azért gyávaság lenne azoktól visszariadni, sőt mentül nagyobbak, annál inkább kell megedződni erőnknek az igaz ügy szolgálatában.

---

tavat, odaérve leültem a parton. A tóban ezer meg ezer hal uszkált, a tulsó parton sok vitorlás csolnakot láttam ringani. Nem tudtam, mi lesz most velem, az a lány annyira elvette eszemet, hogy gondolataimat sem tudtam rendezni,

Már egy félóráig ültem ottan s a leány még nem jött. Kezdtem gyanitani, hogy rászedett s most jót nevet rajtam. Alig néhány lépésnyire egy málnabokrot láttam s hogy unalmamat elüzzem, gondoltam szedek belőle. Egyszerre erős csobogást hallottam hátam mögött. Megfordultam s egy vitorlás csolnakot láttam felém közeledni. Érdekkel néztem, mily gyorsan halad a kis jármü s midőn közelembe ért, azt a leányt láttam benne állani, ki engem oda küldött. Parthoz érve kiugrott a csolnakból, anélkül, hogy szólna valamit, megfogta kezemet s magával vitt a csolnakba. A következő pillanatban gyorsan siklott a kis csolnak a tó sima tükrén. Szólni akartam, de intett, hogy ne beszéljek. Különös gondolatok kezdtek agyamban megfogamzani. Hátha rablógyilkosok kezeibe kerültem, kik ezt a leányt használják föl áldozatuk megkeritésére Ezen gondolatnál felugrottam, de hamar leültem megint, mert szinte felborultunk a hirtelen rázkódás következtében. Erre a leány letette az evezőket s azt látszott szemeivel kérdezni, hogy mit akarok.

Mondtam, vigyen vissza, a parton majd beszélünk. Csak a fejét rázta, azután hozzám hajolt s megint megcsókolt.

— Miért nem beszél? — kérdeztem.

Erősen a szemembe nézett s jelekkel iparkodott megértetni, hogy majd ha partra érünk. Ezután sokáig ültünk szótlanul. Kelet felől nagy szél támadt s a hullámok ide-oda vetették csolnakukat. A leány felszökött, mindkét kezébe evezőt ragadott s biztos kézzel evezett a part felé.

Azon aggályaim, hogy rablók kezébe kerültem, kezdtek oszladozni, mert gondoltam, akkor nem volna a leánynak oka a hallgatásra. Később tündérmesék jutottak eszembe, melyekben elátkozott királykisasszonyokról olvastam, kik ugy szabadultak föl az átok

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Két évvel ezelőtt alulirt egy évkönyvet adtam ki az erdészeti és vadászati altiszti személyzet részére, melyhez toldalékkép csatolva volt azoknak az erdészeti és vadászati altiszteknek a cim és lakjegyzéke, akiknek cimét beszereznem sikerült.

A kiadott Évkönyv hasznos és szükséges voltát teljes mértékben igazolja az a körülmény, hogy a kinyomatott 2000 példány egy pár kivételével teljesen elfogyott s az iránta való érdeklődés még most is elég élénk, annyira, hogy nemsokára már annak hiánya nagyon is érezhető lesz.

Kisérletet tettem volt azután az Évkönyv folytatólagos évfolyamának a kiadására, de sajnos, olyan részvétlenséggel találkoztam, hogy ez a tervem dugába dőlt.

Ilyen körülmények után szinte kockázat számba megy egy ujabb kisérlet s én még sem riadok vissza semmi nehézségtől, hanem bátran felveszem a harcot a közöny ellen s reméllem, hogy azt előbb-utóbb mégis sikerül majd megtörnöm s az összes erdészeti és vadászati altiszteket egy közös zászló alá hoznom.

Elhatároztam tehát, hogy a jövő 1908. évre egy ujabb évkönyvet fogok kiadni, még pedig az eddiginél sokkal nagyobb terjedelemben, mert nem csak az előzőben lévő törvényeket és más ismerni szükséges rendeleteket fogja az tartalmazni, hanem ezeket az ujabbakkal még kibőviteni szándékozom.

Ezeken kivül az Évkönyv bevezetéseül behatóan fogok foglalkozni az erdészeti és vadászati altisztek mostani helyzetével emlékirat alakjában, reámutatva itt azokra a módokra és eszközökre, melyekkel ezen a siralmas helyzeten segiteni lehetne és kellene, kiterjeszkedve ebben a részben kivált az állami kezelésbe vett erdők altisztjeire, akikkel a mult évben felterjesztett emlékiratuk oly mostohán bánt el s az uradalmiak helyzetére és szolgálati viszonyaira.

Ilyen tartalom mellett az 1908. évre szóló Évkönyv tartalma előreláthatólag mintegy 400 oldalra fog terjedni, tehát egy hatalmas nagy könyvet kap minden megrendelő a kezébe, melynek becse nem csak pillanatnyi, hanem egész életre szóló.

Dacára ennek az Évkönyv előfizetési árát nem emelem, hanem azt csekély 2 koronában szabom meg, megjegyezvén egyuttal, hogy ezen az áron csak azok fogják megkapni, kik a 2 korona előfizetési dijat folyó évi junius hó végeig cimemre beküldik. Az ezen az időn tul jelentkezők az Évkönyvet már csak 3 korona bolti áron szerezhetik meg, abban az esetben, ha az egyáltalán még kapható lesz, mert az előleges megrendelésen tul csak kevés példánynyal lesz több nyomtatva.

Nagyon természetes, hogy az ilyen költséges és már a kezdetén nagy kiadásokkal járó vállalatba csak abban az esetben bocsátkozhatom, ha ezt a tömeges előfizetés lehetővé teszi, mert a münek maga a nyomatása, melyet pedig ivenkint azonnal fizetni kell, ezer koronánál többe kerül.

Felkérem ennélfogva az összes erdészeti és vadászati altiszteket, hogy ezen ujabb vállalatomban segitségemre lenni s annak sikerét tömeges előfizetéseikkel biztositani sziveskedjenek.

Miután pedig a kiadni tervezett évkönyv tartalmát lehetőleg gazdag cim és névtárral is bőviteni szándékozom, felkérek mindenkit, hogy ugy a saját, valamint környékbeli vagy távolabb is lakó kartársai *nevét, lakhelyét utolsó postáját és megyéjét* velem lehetőleg a jövő hó végeig közölje.

Szivesen veszek továbbá közleményeket a járási és magán uradalmi erdőőrök, valamint a vadászok és vadőrök javadalmazásáról és szolgálati viszonyairól, hogy ezek révén adatokat szerezhessek az Évkönyv erre vonatkozó részének kidolgozásához.

Az előfizetési dijak ezen a cimen küldendők:

---

alól, ha valami csodatettet követtek el. Hátha ez is egy olyan elátkozott királyleány, kit én vagyok hivatva valamikép fölmenteni az átok alól.

Ily gondolatok között értünk parthoz. A leány kilépett a csolnakból, intett, hogy maradjak ottan, azután eltünt a bokrok között. Körülnéztem, de nem láttam már csak vizet s az erdőt.

Nemsokára hozzám lépett egy kis fiu s felszólitott, hogy menjek utána. Fölálltam s gépiesen követtem. Egy félórai gyaloglás után egy villaszerü épülethez értünk s vezetőm mondta, hogy menjek be.

A kapun beérve, egy tizenhárom évesnek látszó leány fogadott s vezetett végig az udvaron. A folyosóra érve, egy nagy szárnyas ajtót nyitott meg s mondta, hogy menjek be. Midőn beléptem, az én tündéremet láttam egy pamlagon heverni. Előmbe jött, leültetett s ő is leült velem szembe. Most már megszólalt. Megfogta kezemet s azt mondta:

— Először arról akarlak felvilágositani miért nem beszéltem eddig, azután, hogy miért hivtalak ide.

Izgatottan vártam fölvilágositását, de mielőtt szólhatott volna, az udvarról fölhangzott erős csengetés megzavarta. Fölugrott s izgatottan mondta:

— El kell mennem. Csak két óra mulva térhetek vissza. Ételt és italt küldök be, ha ettél és ittál, feküdj le pihenni mig vissza jövök.

Megint megcsókolt s eltünt a folyosón. Nehány perc mulva egy kis emberke jött be, ételt és italt rakott elém. Kérdeztem tőle hol vagyok, csak a fejét rázta s kisurrant az ajtón. Az ételt érintetlenül hagytam, kevés bort ittam, azután végigdőltem a pamlagon

Nagyon fáradt voltam s a nagy felindultság következtében is hamar elaludtam. Remek álmaim voltak. Először egy királykisasszony kastélyában ltátam magam, kit nemsokára feleségül fogok venni. Azután az én tündérem jött hozzám s ezt mondta:

— Tudd meg, hogy én tündérország királynéja vagyok, azért hivtalak ide, hogy férjem legyél. Mindjárt bejönnek tündéreim, koronát tesznek fejedre, az-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Podhradszky Emil, Szászsebes (Szeben megye).

A kapott uj cimekre külön előfizetési felhivást is fogok küldeni. Bajtársi üdvözlettel:

Podhradszky Emil

az »**Erdészeti Ujság**« és az **Évkönyv** szerkesztője és kiadója.

Szervezkedjünk!

A husvéti ünnepek módot adtak a kartársaknak az egymással való érintkezésre s alkalmat nyujtottak arra, hogy megbeszéljék az Országos Erdészeti és Vadászati Altiszti Egyesület eszméjét. Annak, hogy az hazánk több vidékén megtörtént, természetes következménye az, hogy most a legutóbbi napokban többen jelentkeztek a csatlakozásra s azt hisszük, hogy a legközelebbi napokban ezek folytatását várhatjuk. Az eszmének hathatós támogatója lesz az előző cikkben hirdetett Évkönyv, ha ugyan a kartársak végre valahára magukhoz térnek és tömeges előfizetéseikkel annak megjelenését lehetővé teszik, mert abban nem csak hogy rámutatunk egy ilyen egyesület szükséges voltára, hanem számos olyan kartárs ciméhez is jutunk, akiről eddig nem volt tudomásunk s igy módunkban lesz ezeket is felvilágositani és körünkbe vonni. Elsietnünk nem szabad a dolgot, mert fellépésünknek a komolyság jellegével kell birnia s igy szükséges, hogy legalább ötszázan tömörüljünk a kitüzött zászló alá.

Az ujabban jelentkezők névsora ez:

231. Flóra Károly, Belényes
232. Schill Kristóf, Ujlak
233. Szabó András, Remete
234. Oláh Ferenc, Meziád
235. Panek Károly, Deáki-puszta
236. Kaffka Károly, Tinkova
237. Pultz Simon, Garam-Szőllős
238. Cservenák János, B.-Berzenee
239. Polgár János, Csejkő
240. Szlávik József, Keréktó
241. Szedlácsek Pál, G.-Némethi
242. Kulcsár Lajos, Sajóbábony
243. Schlosser József, Radistya
244. Groó Ferenc, Ernyő-Diósgyőr
245. Minarcsik Mihály, Parasznya
246. Meész János, Sajóbábony
247. Szász Gábor, Parasznya
248. Vas Lajos, Varbó
249. Plavecky Vince, Varbó
250. Tolnai Péter Parasznya
251. Bárány György, Radistya
252. Farkas József, Kisherend.

---

után lemegyünk a tündérkertbe s az ottan levő kápolnában megesküszünk.

Ekkor magamhoz akartam ölelni, de egy erős ropogásra fölébredtem. Hamar elaludtam megint. Ekkor egy borzasztó álmom volt. Egy nádfödeles kunyhóban láttam magam, mely telve volt mérges kigyó s mindenféle undok férgekkel, melyek mind rám iparkodtak mászni. Nagy Isten, egy kurta s vastag kigyó mellemre kuszott s szivembe oltotta mérges fullánkját. Erre nagyot kiáltottam s fölébredtem.

Mikor fölnyitottam szemeimet, az erdőnek azon a helyén találtam magam, ahol ledőltem pihenni.

Nem messze tőlem egy vén asszony gyüjtött a piszkos köténybe száraz galyakat. Erdei tündérek már csak álmainkban vannak; a való élet csupa vén aszszonnyal és anyóssal van tele.

Hasznos tudnivalók.

A lovak megvédése a legyek ellen. Az igavonó állatokat a legyek és bögölyök nyaranta borzasztóan kinozzák. Ha ez ellen állatainkat megakarjuk védeni, vagy vékony takarókkal takarjuk be, vagy kenjük be olyan anyaggal, melynek szagát a legyek nem szenvedhetik. Legajánlatosabb az olyan takaró, mely durva hálóból való. Az állatok folytonos mozgása következtében a háló is folyvást mozog, ugy, hogy a legyeket mindig lesöpri. Más, többé-kevésbbé hasznos anyag alkalmazásakor nem szabad belőlük az állat szőrére sokat kennünk. Ha zsiros az illető anyag, a szőr könnyen összeragad, a bőrlégzést gátolja, ami az állatnak árt. Jobb azért a zsiros anyagok helyett vizenyős szereket használnunk. Ajánlatos szer ecettel leforrázott diófalevél leve. Ez a lé olyan erős, hogy a vele lemosott állatok hatását napokig megérzik, ugy hogy a mosást 3—4 napi időközökben kell ismételni. Szintén jó szer a dohánylé extract, melyet dohánygyárakból szerezhetünk be, csak kellőleg fel kell azt higitani és vigyázzunk arra is, hogy az ne kerüljön a ló szemébe, vagy a testén esetleg előforduló nyitott sebbe. Szintugy jó mosószer az a folyadék, melyet a fokhagyma és vágott üröm leforrázásával nyerünk. A legyeket távoltarthatjuk még ugy is, ha diófaleveleket főzünk, melybe aztán karbolsavat teszünk. ($^3/_4$ liter oldatba 1 evőkanál karbolsavat.)

Kasok átvágása kaptárba. Lehetnek a méhésztársak között akárhányan, akik a kasoknak kaptárba való átvágásától irtóznak. Nekem pedig ez, miként valamely orvosnak mütét, csak gyermekjáték. Talán azért, mert évente gyakorlom, megy oly könnyen és azért merem ajánlani másoknak. Ugyanis két méhesem van, az egyik kaptárokra, a másik pedig közönséges szalmakasokra berendezett. Rajaimat, melyeket kaptárba már el nem helyezhetek, kasba vagyok kénytelen ütni

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Nyár folyamán pedig ugyancsak mindig akad egy-két kaptár, mely rajzás, öregség, anyátlanság folytán üressé lesz, ezen kaptárokba lakolom én át évenként a méheket — ki is mondhatom — biztos kézzel. Lakoltam át méheket őszszel is, tavaszszal is teljesen egyforma sikerrel. A pontosabb idő lehet április hó eleje és szeptember közepe. Ezen időtől való egy vagy két heti eltérés nem tesz különbséget. Egyébiránt itt nem is az idő határoz, mint inkább az átvágásnak ügyes művelete. Világos, hogy hideg időben a lép törik — nyár közepén pedig a fias és mézes lép összerogyik. Lássuk hát magát az átvágást. A kaptárt rendbe hozzuk, akárcsak ha rajt ütnénk bele. Leendő helyére állitjuk. A fedődeszkácskák helyükön vannak, a keretek (az üresek) pedig kéznél. A kaptárban a homlokban két lépes keret már benn van (ha nincs, az sem baj). Ezután előveszszük a salétromos rongyot s aláteszszük az átvágandó s már toldalékon álló család alá s meggyujtjuk. Várunk vagy három percig, ezen idő elég arra, hogy a nép zöme a toldalékba szédüljön. A kast még meg is veregetjük, hogy ami lehulló méh csak van, mind essék rakásra. Most már legelső teendőnk az legyen, hogy a leszédült népet egy ügyes lökéssel tessékeljük az üres kaptárba. Mikor ez megvan, kihuzzuk óvatosan a kasból a keresztpálcikákat, hogy a lépeket tegyük szabaddá s hozzáfogunk a lépnek keretekbe szabdalásához. A lépeket mindenkor sorban szedjük ki. A rajta levő méheket akár egyenesen a kaptárba, akár pedig vissza a kasba seperjük, nagyon vigyázván az anyára, mely a legtöbbször a középső lépen szokott szédülten járkálni. Mikor kitörtük az első lépet, lefektetjük az előre odakészitett táblára és a reá legjobb helyen illesztett keret belső szélén ügyesen és gyorsan körülszabjuk. A szabdalékot félrelökjük, a lépet pedig erős nyomással a kertbe illesztjük s beakasztjuk a kaptárba. A fiasitást mindenkor kiméljük és mindig egymásmellé tegyük, hogy a nép elfödhesse és egymást melegitse. Ha az anyát sértetlenül teszszük a kaptárba, a lépeket pedig abban a sorrendben vágjuk keretbe és akasztjuk kaptárba, melyben a kasban voltak, ugy az átvágás szerencsésen megesett. Ha a keretbe szabott lép néhol hiányos, ki kell toldani. Pompásan értenek a méhecskék a foltozáshoz is. Mire ennyire jutottunk, a szédült méhek már mind föntlesznek a lépeken és ellepik a fiasitást. Az elesett lépesmézet, ha netalán kevés volna nekik az, amit keretekben beakasztottunk, csak adjuk be nekik, nehogy éhezzenek épp akkor, amikor az élelemre a legnagyobb szükségük van. Másnap már látunk kijáró méhet s nemsokára már teherrel is hazajövőt. Üres, vagy mülépek berakásával pótolhatjuk, illetőleg elősegithetjük a hiányok pótlását a kaptárban. Üres lépet vagy mülépet sohase tegyünk be addig a családnak, amig hátul nem látunk állandóan méheket. A kasoknak a leirt módon való átvágása egyike a legkedvesebb foglalkozásaimnak. Mig más a mürajkészitésben nagy mester. Kénytelen vagyok bevallani, hogy mürajkészitésnél nem vagyok szerencsés. Különös, hogy ezzel nem tudok célt érni, pedig eredménnyel méhészkedem különben. Annyira nem sikerül a müraj, hogy kénytelen vagyok felhagyni vele teljesen. Kivánom, hogy méhésztársaimnak annál jobban sikerüljön a kasoknak kaptárba való átvágása. *Uhlárik Sándor.*

KÜLÖNFÉLÉK.

Az emberiség ruházkodása. Az északamerikai földmivelésügyi minisztériumban mostanában érdekes statisztikai adatokat tettek közzé. Ezek szerint a föld 1500 milliónyi lakosságából rendesen és megfelelő módon mindössze 500 millió ember öltözködik, 750 millió csak hiányosan és egészen felületesen, mig 215 millió teljesen mezitelenül éli végig földi világát. Ez utolsó szám szörnyü lehet azokra a szenteskedőkre, akiknek még az is borzasztó, hogy az ember mezitelenül születik, a másik két szám azonban meglehetősen kedvező a ruházati ipar fejlődésére.

Gyermekimádás. A madagassziak, Madagaszkár őslakói Leblond Ary a Revue des Deux Mondes cimü folyóiratban, valósággal kultuszt üznek gyermekeik imádatából. Alacsony, homályos kunyhóban élnek a madagassziak és az anya ágya mellett, a gyermek születése előtti és utáni hónapban, szent lángot gyujtanak. A madagasszi a legnagyobb szerencsétlenségnek tartja, ha nincsen gyermeke s ilyenkor föltétlenül idegen gyermeket fogad örökbe. Ezek a félig vad emberek csudás tisztelettel viseltetnek a megujhodott élet iránt s ha viselős asszony olyan szobába lép be, amelyben halott fekszik, mielőtt benyit, háromszor megkopogtatja az ajtót és hangosan igy szól: »Viselős vagyok, ó, elköltözött!...« Ha egy madagasszi ember apa lesz, személyesen értesiti barátjait és rokonait, hogy megujhodott és hogy felesége ujra éledt. Az ilyen alkalmakkor szokásos családi ünnepség alatt a szülők hangosan könyörögnek, hogy vajha az ujszülöttből a legkiválóbb ökörtolvaj válna. A legkiválóbb ökörtolvaj a madagassziak előtt ugyanis valósággal ünnepelt hős. Az ujszülöttnek adott név misztikus összefüggésben van születése idejével: a hónappal, nappal és perccel. A mi a madagassziak gyermekimádásában legérdekesebb, az, hogy az apa gyermeke nevét veszi föl és nem a gyermek az apjáét.

HIREK.

Az elejtett gyeplő. Hódmezővásárhelyről jelentik: Vajnai Lajos ujvárosi birtokos fiával és feleségével éjjel a lelei-uton kocsin a tanyájára hajtatott. Utközben Vajnai elszundikált és kiejtette a gyeplőt a kezéből, mitől a lovak megvadultak és elragadták a kocsit. Vajnai és a fia le tudtak ugorni a kocsiról,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mig az asszonynyal tovább rohantak a lovak. Vajnai és a fia egy közeli tanya embereinek segitségével az asszony és a kocsi keresésére indult. A ruhafoszlányok és vérnyomok után indulva, meg is találták a mintegy öt kilométernyire levő Kopácsi-féle tanya mellett. A kocsit összetörve, az asszonyt a kocsi alsó része és a kerék közé szorulva, teljesen összeroncsolva holtan találták. Az asszonyt, kinek fél feje, valamint lába és keze hiányzott, a gyorsan forgó kerék egészen összetörte.

Az eladott feleség. Varga János vasuti munkást ezelőtt öt évvel elhagyta a felesége s ez idő alatt mással élte világát az asszony is, a férj is. A mult őszszel azonban megzavarta valami ezt a kettős idilt: az asszonyét az, hogy kedvese faképnél hagyta, a férjét pedig az, hogy a volt felesége beperelte tartásért. Panaszában elmondotta az asszony, hogy a férje őt évekkel ezelőtt eladta hatvan koronáért, annak az embernek, akivel házából való távozása után közös háztartásra lépett. A férj beismerte a felesége eladását, de viszont azt mondta, hogy az asszony ehhez a legnagyobb készséggel hozzájáruit s be sem várta, mig kifizették a hatvan koronát, hanem még aznap kedveséhez költözött. A pénzt érte csak később s több nógatás után kapta meg. A bíróság elutasitotta az asszony keresetét, mert a feleségnek az, hogy a férj őt eladta másnak, nem szolgálhatott jogos okul, hogy emiatt férjét elhagyja s mindakét fél részéről elkövetett erkölcstelen cselekményből egyik sem merithet jogokat.

Tolvaj kántor. Bodókőváralján, mint onnan jelentik, a görög katolikus egyház pénztárát föltörték s több száz koronát elloptak. A csendőrség sokat nyomozott, de mindig hamis nyomon. Végre gyanus lett a kántor nagy költekezése. Kérdőre vonták s a terhelő bizonyitékok sulya alatt megvallotta, hogy ő volt a tolvaj. A csendőrség letartóztatta.

Elrabolt milliomos. Nagy feltünést kelt Szalonikiben Abot angol milliomos 19 éves fiának az elrablása. A fiatal Abot este 11 órakor tért haza valahonnan a szülei házához, amelynek a kertjében ismeretlen egyének megragadták és magukkal vitték. Egyetlen gyermeke volt szüleinek s nemrég vörheny következtében halló és beszélő képességét csaknem teljesen elvesztette. A rendőrség még azt sem állapitotta meg, hogy hajón vagy kocsin vitték-e el az erőteljes fiatal embert; a felelősséget azonban azzal igyekszik elháritani magáról, hogy a gaztettet nem nyilvános helyen, hanem az apa tulajdonát képező kertben követték el, a kellő felügyeletet tehát az apa alkalmazottjai mulasztották el. A török kormány már előre is tiltakozik a váltság-dij megfizetése ellen. Abot kertészét gyanusnak találták és több kocsissal együtt letartóztatták.

Kóbor cigányok vérboszuja. Székesfejérvárról jelenti tudósitónk: Mult év végén egy rabló cigánycsapat heteken keresztül valósággal rettegésben tartotta a Dunántult. Különösen Fejérmegyében garázdálkodtak. Nap-nap után a legvakmerőbb betöréseket, rablásokat követték el, sőt még a gyilkosságtól sem rettentek vissza. A rablóbanda elfogására a székesfejérvári csendőrkerületi parancsnokság százhusz csendőrt küldött ki, akik valóságos hajtóvadászatot rendeztek a gonsztevőkre, akik azonban kisiklottak a csendőrökből alkotott gyürüből. De nem sokáig élvezhették még sem a szabadságot. A kispesti csendőrség besugás folytán megtudta, hogy az üldözött rablók főcinkosai, névszerint: Kolompár Ferenc, Rafael Lajos és Rafael Imre a pilis-vörösvári határban lévő cigánytanyán rejtőznek. A csendőrök december 20-án éjjel fölfegyverkezett földmiveslegények segitségével körülfogták a vörösvári cigánytábort és elfogták a három rablót. A cigányokat másnap erősen megvasalva beszállitották a székesfejérvári ügyészség fogházába, a hol azóta fogva vannak. A rablók árulója Oláh Dani vörösvári cigány volt, akinek fejére halálos boszut esküdtek az elfogott cigányok társai. A véres boszut a minap kegyetlen módon végre is hajtották rajta. Éjnek idején három bekormozott arcu cigány jelent meg a vörösvári cigánytanyán és egyenesen Oláh Dani sátorához mentek. Egyikőjük bement Olához, fölkeltette az alvó cigányt és valami ürügygyel kihivta őt a sátorból. Oláh semmi rosszat sem sejtve, követte az éjjeli látogatót. A szabadba érve, a három cigány közül az egyik rákiáltott: — Te adtad a csendőrök kezére a Rafaelokat, most meghalsz! Erre a három cigány revolvert rántott elő és tüzelt a tőrbe csalt cigányra. A szerencsétlen ember testét valósággal szétroncsolták a golyók. Összesen tizennégy lövés találta a cigányt, aki holtan maradt a földön. A vérengzésnek több cigány volt szemtanuja, de senki sem mert közbelépni; a sötétben nem tudták fölismerni a merénylőket. A gyilkos cigányok kézrekeritésére a csendőrök nyomozást inditottak, de eddig eredménytelenül. Minap a meggyilkolt cigány testvére, Oláh István jelentkezett Sárkány Ferenc székesfejérvári vizsgálóbirónál s arra kérte, hogy kövessen el mindent a gyilkosok kézrekeritésére, a miben ő maga is segitségére lesz a csendőröknek.

Szerkesztői üzenetek.

Papp János urnak. Balatonfüred. A memorandum mindenesetre bélyegköteles. Nagyon szeretnők, ha azt előterjesztés előtt betekintés végett beküldenék hozzánk. A jövő évi Évkönyv részére egyébként olyan munkálatot készitünk a járásiak helyzetéről, mely emlékirat számba is mehet, mire annál inkább lesz szükség, mert a mult évben beterjesztettnek alig lesz valamely foganatja. Éppen azért lenne szükséges, hogy az évkönyvet a járási kartársak kivétel nélkül valamennyien megrendeljék, illetve előfizessék. A birtoka után közmunkára kötelezhető. **Fürster Ignác urnak.** Ha valakinél, ugy éppen Önnél csodáljuk, hogy neheztel azért, hogy a háromnegyedévi és nagyobb hátralékosoknak postai megbizást küldtünk. Igaz, hogy egyeseknél az összeg csekély, 6, 8—10 korona, de az ötvennégynél összesen közel 500 koronánk van kint, ez pedig már olyan tekintélyes összeg, melyet nagy kiadásaink mellett nem nélkülözhetünk. Azt hisszük, hogy a legtöbbje azoknak, akiknek megbizást küldtünk, ezt be fogja ismerni s annak beváltását becsületbeli kötelességének tartja. **Roskó Pál urnak. Ohuta.** A feltett kérdésekre alkalmilag külön cikk keretében fogunk válaszolni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A kiadó hivatal postája.

Miklós János urnak. Besenyő-Siágy. Az Évkönyv I. évfolyamát ajánlva postára tettük. **Roskó Pál urnak. Ohuta.** Előfizetése augusztns 15-én jár le. **Kubán János urnak. Fenes.** Közölni fogjuk a kivántakat. **Martin György urnak. Stajerlak.** A kért nyilatkozatot elküldtük. **Stier János urnak. M.-Egregy.** A beküldött 2 koronát köszönettel vettük és javára irtuk. **Bruckner Mihály urnak. Somogy-Fajsz.** Előfizetése augusztus hó 15-ig van rendezve. **Kósa Sándor urnak. Boica.** A cimet kiigazitottuk. **Bombola Pál urnak. B.-Monostorszeg.** Augusztus végeig van előfizetve. **Pintyili György urnak. Sarkaica.** A 4 koronát köszönettel vettük s javára irtuk. **Kozlik Ignác urnak. Dobó.** Az előbbi üzenet Önnek is szól. **Ay Antal urnak. Pilis-Csaba.** Az előfizetési dijakat csak azoknál szoktuk nyugtázni, akik ezt külön kivánják. Most készséggel elismerjük a 4 korona vételét, mely junius végeig szól. **Papp János urnak. Balatonfüred.** A 4 koronát vettük. **Buváry Ferenc urnak. Deliblat.** A lap késését legutóbb részben nyomdászunk sulyos betegsége okozta, most azonban igyekezni fogunk a rendes kerékvágásba jutni.

869. sz.
1907. év.

Pályázati hirdetmény.

Alólirott m. kir főerdőhivatal kerületében két I. oszt. erdőaltiszti (1 famesteri és 1 főerdőőri), továbbá egy II. oszt. erdőaltiszti (erdőőri) és egy II. oszt. erdőlegényi, kinevezés esetén két II. oszt. erdőaltiszti, esetleg két I. és egy II. oszt. erdőlegényi, vagy segéderdőőri állásra pályázat nyittatik.

Az I-sö oszt. altiszti állással 800 korona fizetés és 200 korona személyi pótlék, a II. oszt. altiszti állással 600 korona fizetés és 100 korona személyi pótlék, mindkettőre nézve természetbeni lakás, vagy annak hiányában törvényszerü lakbér és lakbérpótlék, valamint egyéb rendszeresitett illetmények, az erdőlegényi és segéderdőőri állással 500 illetve 400 korona évi szegődménydij, természetbeni lakás, vagy ennek hiányában törvényszerü lakbér és egyéb rendszeresitett mellékilletmények vannak összekötve.

Az altiszti (famesteri, főerdőőri és erdőőri) állásra pályázók az 1879. évi XXXI. t. cz. 37. §-ában követelt szakvizsga letételét, a famesteri állásra pályázók pedig az erdészeti épitkezésekben való jártasságukat is, az államerdészeti szolgálatba ujonnan belépni kivánók ezen felül ép- és erős testalkatuakat, különösen jó látó, beszélő és hallóképességüket kincst. erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállitott bizonyitványnyal, továbbá életkoruk és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, végül eddigi szolgálatukat és annak eredményét, nemkülönben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és irásban való teljes birását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényüket előljáró hatóságaik, esetleg az illető járás politikai hatósága utján f. é. április hó végeig alólirt főerdőhivatalnál nyujtsák be.

Lippa, 1907. április 2.

M. kir. főerdőhivatal.

Gyakornokot

főleg irodai, de egyuttal külső erdei munkákra is április és május hónapokra keres a vajszlói m. kir. közalapitványi erdőgondnokság. Az illetőnek legyen szép irása, jól tudjon számolni. Erdőőri szakiskolát végzett előnyben részesül. További alkalmazás nincs kizárva. A felfogadott kap: utiköltséget, lakást, kosztot, világitást, mosást, szóval teljes ellátást és 20 korona zsebpénzt. Ajánlkozások a m. kir. közalap. erdőgondnokság cimére: **Vajszló**, (Baranyamegye) sürgősen küldendők

Állást keres

38 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek az erdészet terén minden tekintetben kitünő jártassága van s több éven át nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva. Vadászatban, valamint vadászebek idomitásában szintén kiválló jártassággal bir. Három nyelven folyékonyan beszél. Utóbbi időben mint önálló erdő- és mezőgazdaság kezelő erdőirtással, a fának feldolgozásával és eladásával is meg volt bizva miről jó bizonyitványa van. Próbaidőre is elmegy. Gyermekei nincsenek. Szives megkereséseket alábbi cimen kér:

Polcz József
Bizovác (Slavónia)

2—5

»VADŐR«

1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

MÜHLE VILMOS
cs. és kir. udvari szállitó
TEMESVÁR.
Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.
(Müvelési terület 94 hold.)
— VILÁGKIVITEL! —

A legjobb magvak kerti és mezei veteményezésre
(Mühle magvai jóságban elérhetők, de ebben felülmulhatatlanok.)
A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskolázottak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak.)
A legszebb fenyőfélék, diszcserjék, rózsák stb.
(Mühle tülevelüi mind tálállók, disz- és kuszócserjéi, valamint rózsái a létező legszebb virágnak.)
Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek.
Mühle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatolnak.
Dusan illusztrált főárjegyzék — páratlan a maga nemében — kivánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre. . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Április 18.** **16. szám.**

Kiábrándulás.

Mi erdészeti altisztek mióta csak némileg tudatára ébredtünk emberi mivoltunknak, évek sora óta panaszkodtunk a miatt, hogy nincs senkink, a ki a mi anyagi és társadalmi érdekeinkkel törődjék s azokat előmozditani iparkodnék, hanem teljesen kivagyunk szolgáltatva kenyéradóink kénye-kedvének.

Ez a tudat azután magunkat is elzsibbasztott s fáradtá tett annyira, hogy még azt az egyedülit, a mi tőle tellhetőleg ezekért az érdekeinkért sikra szállt és már évtizedet meghaladó idő óta kitartó buzgósággal és önfeláldozással küzd. lapunkat: az »Erdészeti-Ujságot« sem karoltuk fel és pártoltuk annyira, a mennyire azt nem annak az érdeke, hanem a saját érdekünk méltán megkivánta volna.

A mult év végén azután sötét életünkön keresztül egészen váratlanul örömsugár villant át, midőn hirét vettük annak, hogy az Országos Erdészeti Egyesület, ez a hatalmas, gazdag és nagy befolyásu testület részünkre egy lapot indit, mely hivatva lesz minket nem csak a szakmabeli teendőnkben oktatni, s tudásunkat gyarapitani, hanem mint azt az »Az Erdő« cimen folyó év első napján megjelent lapjának első számában közzétett előfizetési felhivásában hirdetve van: »*E mellett pedig különös gondot fog forditani, hogy az erdészeti altisztek és erdőőrök jogos, meltánylást érdemlő érdekei a nyilvánosság előtt megfelelő módon képviseltessenek és nyilvántartassanak.*«

Az uj lapot sokan a kartársak közül örömujjongással fogadták, »hozsánnát« és »allelujátt« zengedeztek, mert abban megkapni remélték azt a hatalmas pártfogást, a melyik már most sorról-sorra felfogja sorolni az ő meglevő vagy képzelt sérelmeiket s mig az előbbieknek vezetői hatalmas befolyásával az előbbiek orvoslását fogja kivivni, addig az utóbbiakból kiábránditja őket s felvilágositja, hogy azok mint nem létezők nem is orvosolhatók.

Szóval nem csak Bartha József m. kir. famester kartársunk Krakkóról, hanem vele sok százan, sőt talán ezrek is uj Messiásként üdvözölték az uj lapot, mely hivatva lesz bennünket bevezetni Kánnaán földjére, mert hiszen nemcsak a mi jóvoltunk előmozditásán igéri munkálkodni, hanem gyermekeink részére is nevelési alapot szándékozik létesiteni. Megvallom az igazat, hogy a »Hozsánnát« kiálltók közt magam is ott voltam s az üdvkiálltás tiszta szivemből eredt, mert biztosra vettem, hogy közeledik a mi megváltásunk órája.

Ujév óta hüségesen olvasgatom az uj lapot s keresem, böngészem benne azokat a cikkeket, a melyek ez erdőőröknek akár anyagi, akár társadalmi vagy személyi viszony ival foglalkoznak, de bár eddig már ebből a célból

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hét számot átböngésztem, bizony ezekről az érdekeinkről nem találtam egy árva betüt sem, azt azonban bün lenne eltagadnom, hogy az elolvasott számokban sok hasznos tudnivaló van, nagyon alkalmas az oly kartársak okulására, a kik még azokat nem tudják s ebben a tekintetben »Az Erdö« cimü lapnak becses voltát és hasznosságát etagadni bün volna.

Igaz, hogy ezeknek a hasznos szakmabeli közleményeknek leginkább csak azok a kartársak vehetik hasznát, kiknek az azokban foglaltakat sem az erdőőri szakiskolákban, sem magántanulás utján nem volt alkalmuk elsajátitani, vagy pedig azok az ujoncok, a kik még csak most készülnek az erdőőri pályára s becses nekik a szaktudásnak bárhol elejtett minden morzsája, mig a képzettebbeknél csak a már egyszer elsajátitott tudásnak felfrisitésére jók, a mi egyébként szintén elég hasznos dolog.

Nagy szüksége lehet tehát az »Az Erdő« cimü lapra annak a hétezernyi kartársnak, a kik a lapunk előző számában megjelent második cikkben foglaltak szerint — bár erdőőri állást töltenek be — a szakvizsgát le nem tették, de mai tartalmával s addig, a mig a szakmabeli hasznos tudnivalókon kivül személyi ügyeinkkel is nem foglalkozik, a képzettebb s kivált az erdőőri szakiskolát is végzett altisztek igényeit nem fogja kielégiteni.

Abban az időben, a midőn az »Az Erdő« cimü lap első számát megkaptam és az előfizetési felhivásban foglalt programmjára több kartársam figyelmét felhivtam, ezek nagy lelkesedéssel fogadták, csak egyetlen egy akadt, a ki a »jogos- és méltánylást érdemlő érdekek« képviseletére vonatkozó szakasznál megkockáztatta azt a megjegyzést, hogy:

»A kéz ugyan Ézsaué, de a hang Jákobé,« s abbeli aggodalmának adott kifejezést, hogy ha ezekért az igéretekért elhagyjuk érdekeink eddigi hüséges védője, az »Erdészeti-Ujság« zászlaját, könnyen eladjuk jogainkat és érdekeinket egy tál lencséért, mint a hogy az éhes Ézsau ennyiért adta el örökségét furfangos öcscsének.

A nyujtott szakbeli- és más hasznos tudnivalókon kivül az eddig tapasztaltak szerint az uj lap mit sem nyujt egyebet, mint azt az igéretet, hogy a befolyt előfizetési- és hirdetési dijakból a lap fenntartására szükséges kiadások levonása után mutatkozó tiszta jövödelemből gyermeknevelési alapot fog létesiteni az erdőőrök részére.

Ez az igéret mindenesetre kecsegtető, de félni lehet attól, hogy mikor jön a leszámolás ideje, az a tiszta jövödelem oly csekély lesz, hogy abból bizony vajmi csekély alapot lehet majd létesiteni, mely gyönge lesz ahhoz, hogy rendeltetése terén még a legszerényebb igényeket is kielégithesse, pedig az ilyen célokra szolgáló alapra bizony égető szükségünk lenne s szinte csodálatos, hogy eddig még a kincstári erdők altisztjeinek gyermekei részére nem tett létesitve

TÁRCZA.

Nagypénteki emlék.

(A Bp. H. után.)

— Irta: **Bársony István.** —

Régen volt, talán igaz sem volt.

Nagypéntek volt, április hónapjában. Olyankor, a mikor kiszállott már a barackfára az apró fehér virágok százezer pillangója; s a mandulafa is csupa vadrózsa szinüvé pirult a sok nyiló halványpiros virágtól, ami elboritotta.

Nagypéntek volt s a karulyi puszta laposaiban ragyogó aranynyal sürüsödött a gólyahir, a fényes szirmu kácsavirág, ami néhol ugy elöntötte a határt, mint a sárga repce, csak sokkalta szebben annál. A gólyahir a koratavasz gyönyörü virága, aki születik a nedves rétek barna mocsárvizében és onnan kezdi kinyujtogatni kiváncsi fejecskéjét. Eleinte kikandikálnak a vizből a levelei, ezek a buja kövér levelek, amelyek karéjosan terpeszkednek, mint egy-egy kicsi tányér; közülök nyujtózik ki a bimbót fejlesztő szár, ami a nekibokrosodott növényen sokáguvá válik, Minden elágazáson uj meg uj bimbó gömbölyödik s a bimbó egyszer csak kipattan, meghasad, mosolyog; s a rétség alacsonyvizü tocsogóit mintha csattanó csókkal hintette volna tele a millió aranysugár: ott marad a csók nyoma mindenütt egy-egy aranyvirág alakjában.

A gólyahir temérdek virága olyannak látszik, ha messziről nézem, mintha sárgán hullámzó folyó hömpölygetné árját a mezőségen. Csak ha közel jutok s a nagy sárgaságba belegázolok: akkor látom, hogy minden gólyahirtő külön bokrosodik s a legtöbbje örökösen hüs fürdőt veszen a föl-fölcsillanó mocsárvizben.

*

A nyirségi laposok homoktalaján nem volt valóságos iszap, ami süpped, de zsombik azért volt; a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hasonlatosan az állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyző alaphoz, a mi ugyanazon alapokon és módozatok mellett nem is lenne nehéz, mert az ahhoz való módok és eszközök megvannak s csak egy kis jóakaratra lenne szükség.

Ilyen előzmények után bizony sokan vagyunk, a kik az uj lapba vetett reményünkből és bizalmunkból teljesen kiábrándultunk s beláttuk azt, hogy attól minden egyebet várhatunk, csak az erdészeti altiszti személyzet jogos érdekeinek megvédését és előmozditását nem s hogy ezeknek az érdekeinknek védelmczésére a jövőben is nem csak, hogy fenntartanunk kell a mi régi, kipróbált lapunkat, az Erdészeti Ujságot, hanem azt az eddiginél még sokkal nagyobb erővel kell támogatnunk és annak fejlesztését elősegitenünk.

Egy kiábrándult.

El Amerikába!

Ez a szomoru jelszó hangzik most országszerte s azok a hazánkfiai, kiket közös édes anyánk, szeretett hazánk szült s ugy a hogy emlőjén felnevelt, most, hogy az ő táplálékán erőre kaptak és az erejét vesztett anya nem birja őket ugy táplálni, mint a hogy azt ők szeretnék, vándorbotot ragadnak s tömegesen vándorolnak a jobb keresettel kecsegtető Amerikába, nem törődve azzal, hogy azért a magasabb keresetért, a melyet ott szereznek, ez viszont erejüket teljesen kihasználja, kiszipolyozza, őket idő előtt java férfikorban elvéniti, munkaképtelenné teszi, szóval ném vetnek számot azzal, hogy ingyen ott sem fizetnek és azzal a verejtékes munkával, a mit ott kell végezniök, bizony idehaza is az eddigi keresetnél sokkal nagyobbat érhetnének el.

Az erőteljes, munkabiró férfiak ezrei hagyják itt édes hazájukat, nem örökre, hanem hogy évek multán visszatérjenek ölébe, kissé megvagyonosodva ugyan, de elerőtlenedve, elcsenevészetten s annyira elcsigázva, hogy bizony a csekély szerzett vagyon sem képes nekik már semmi élvezetet, megélégedést, boldogságot nyujtani.

Ezelőtt csak a legalacsonyabb munkásnép, a napszámos és itt-ott elvétve egypár iparos szánta rá fejét a kivándorlásra, utóbbi időben pedig sajnosan tapasztaljuk, hogy a kivándorlási mánia már az erdészeti altisztek szivébe is beférkőzött; erre enged legalább következtetni az, hogy elég csekély számu előfizetőink közül is egy rövid év leforgása alatt nyolcan vitorláztak át az Oceánon s ha vesszük, hogy az összes erdészeti altiszti személyzetnek alig 5—6 százaléka tartozik előfizetőink sorába, biztosra vehetjük, hogy sokan mentek ki közülök olyanok is, a kikről nem tudunk.

Nagyon elszomoritó dolog ez, de hát nem lehet rajta csodálkozni, mert bizony az erdészeti altisztek legnagyobb része annyira nyomoruságosan van fizetve, hogy javadalmazásából a folyton emelkedő drágaság mellett megélnie szinte lehetetlenség.

A Budapesti Hirlap mult évi 234 számának közgazdasági rovatában Molnár Albert dr. országgyülési képviselő »Kóros tünetek« cimü cikkében egyebek közt megemlékezik a gazdasági cselédekről

---

zsombik közeit megtöltötte a tavaszi olvadás, a hólé s a bőjti esők; aztán jöttek a langyos fuvalmak, a fünevelő, pázsitcsalogató déli szelek, azok hozták magukkal a nagy ut vándorait, a költöző madarakat. Köztük azokat is, amelyek itt csak megpihennek, azután mennek tovább, messze északra, föl a tundrákig, a vetési lud költő-telepéig, közben a mocsári sneffek el-elmaradoznak a nekik való helyeken, sőt még az erdeiek is; de nagypénteken itt vannak nálunk valamennyien és a mocsáriak a gólyahir gyönyörü bokrai közt laknak, az erdeiek pedig esténkint, hajnalonkint a vágások fölött huznak s korrogva hivják, keresik párjukat, miközben a bokrok közt a tavasz dalnokai próbálgatják a dalt, a mire a kezdődő szerelemvágy tanitja mindnyájokat.

Nagypéntek régente törvényes vadásznap volt amikor Nimródékat csak kötéllel lehetett otthon fogni. A bőjti szelek hagyján, de a böjtös ebédek csakugyan nem ő nekik valók; a minthogy nagypénteken csak savanyu tojás vagy legfeljebb tejleves járta.

Mondom, nagypéntek volt és a karulyi laposok végesvégig, köröskörül be voltak szegve sárga gólyahirrel. Még álmodozásnak is gyönyörü, a hogy most rágondolok: hogy sütött a jó meleg tavaszi nap s a mocsár fölött hogy suhantak el a tarka, küzdő sneffrajok, a melyek csak a szikkadtabb pontokra szerettek inkább leereszkedni s ott a harczias himek rögtön tollgallért növesztettek s egymásnak mentek, mint a fiatal kakasok. Egyszer-kétszer összepofoszkodtak s aztán hátatforditottak egymásnak, hogy másik bajtársat keressenek, minthogy a »pugnax« ilyenkor tavaszszal, a szerelmi vetélykedés évadján, mindig kész rá, hogy en gardeba álljon.

De minekünk nem a »küzdők« kellettek, a melyek süvitő tömegekben kavarogtak és minden fordulatukkal hol fehér hasukat, hol barnás hátukat, vállukat mutogatták. Olyanok voltak, mint a szinét változtató felhő, amelyre hol rásüt a nap, hol meg árnyékot borit rá valamelyik felette lévő lebbencs, a mi elfogja a napot. — Ott vijjogtak körülöttünk a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

s leirja, hogy Kecskemét, Nagykőrös, Cegléd vidékén egy béresnek a bére:

1. Készpénz 120 korona.

2. 10 hl. első buza, hektoliterjét 11 kor. 40 fill. számitva 114 korona.

3. 5 hl. árpa 9 koronájával 45 korona.

4. 5 hl. rozs 12 koronájával 60 korona.

5. 1 tehéntartás 8 hónapi tejhaszonnal, napi 6 liter tej 12 fillérjével 172 kor. 80 fillér.

6. lakás, mely áll egy szoba, konyha, kamra és padlásból 40 korona.

7. egész évi szabad tüzrevaló 40 kor.

8. 30 kg. szalonna 1 kor. 60 fillérjével 48 kor.

9. 30 kg. só 24 fillérjével 7 kor. 20 fillér.

10. 1 hold kukoricaföld megszántva 50 kor.

11. Fél hold krumpliföld megszántva 25 kor.

12. Disznótartás két fiaztatással. 5—5 malac, darabja választáskor 10—10 kor., azok tartására leütve 50 százalék, 50 kor.

13. Baromfi nevelési átlag 50 darab 80 fillérjével, 10 százalék tartási dij levonásával 30 kor.

Összesen tehát 800 koronára rug egy konvenciós cseléd bére, de a cikkiró állitása szerint vannak ennél még jóval magasabb bérek is.

Bizony sok ezer és ezer járási, kerületi- és uradalmi erdőőr irigykedve tekint ilyen béresi javadalmazásra, mely jóval nagyobb az övénél.

Legjobban bizonyitják ezt az állami erdőhivatalok által elég gyéren biztositott pályázati hirdetmények, a melyekben négy-ötszáz koronás fizetéssel és némi csekély mellékjárandósággal találkozunk, az olyan javadalmazás pedig, mely a fentebb részletezett béresét megütné vagy épen meghaladná, valóban ritkaságszámba megy.

Ez olyan lehetetlen helyzet, mely már nem tarthat sokáig, mert a meg nem élhetés miatt még az erdészeti- és vadászati altisztek, vadőrök és szolgák is, kik pedig most még minden nyomoruságuk mellett is hüségesen kitartanak hazájuk mellett, utóvégre kénytelenek lennének tömegesen vándorbotot ragadni s idegenben keresni boldogulásukat, amitől pedig Isten óvja az egyébként is eléggé sujtott szeretett hazánkat, mert kaszás, kapás, kubikos embert nem nehéz mással helyettesiteni — hiszen már arról is volt szó, hogy a mezőgazdasági munkáshiányon segitendő, Kinából fognak behozni munkásokat — de a szakképzettség bizony nehezen pótolható.

Azokat a kartársakat pedig, kik most még nyomoruságos helyzetben szenvednek, kérve kérjük, hogy ne veszitsék el reményüket, hanem bizzanak egy jobb jövőben, mely nem késhet soká, mert előbb-utóbb az erdőbirtokosoknak is be kell látniok, hogy amint ők nap-nap után magasabb árakat kapnak erdei termékeikért, ugy méltányos, hogy ők is jobban dijazzák hüséges szolgáikat s megadják nekik a tisztességes megélhetést.

Ne menjünk mi Amerikába, hanem hü fiak módjára maradjunk meg szeretett hazánk ölén!

Szervezkedjünk!

Az elmult hét a szervezkedés dolgában nagyon meddőnek mondható s ugy látszik, hogy az erdészeti és vadászati altisztek csekély töredékén kivül a többi a tavaszi ébredés helyett ujból téli álomba merült volna.

A jelentkezéssel — bár az előzmények után már csak kevés reményt füzünk hozzá, — várunk még a jövő hó végéig s akkor a mint lesz, ugy lesz, neki látunk az alapszabályok tervezetének összeállításához és egy országos gyülés előkészitéséhez.

---

a játékos bibicek is, a melyeknél szebb röpülésü madár nincs a világon. Pedig van egy néhány, a melyik gyönyörüen repül. Például a sólyom, a mely akár a kilőtt nyil, ugy suhan zugva és fordul, mint a cikázó villám, ha hozzá készül vágódni valamihez. De azokat a nyilaló bukfenceket, a miket a bibic ugy vág ki a levegőben, a hogy a jégre egymásba kapcsolódó nyolcasokat rajzol a korcsolyamüvész: azokat más madár egyetlen egy sem tudja. — Nem! nem ő velük törődünk; a barnásvizü tocsogókat nem az ő kedvükért tapossuk. Még a zöldfejü gácsér is hidegen hagyott; messziről emelgette sötét zománcos nyakát a gólyahir közül, ugy figyelt s a mint iromba párja szárnyra kelt, ő is utána szállott, hosszan kinyujtott nyakkal, kigyózó tekergéssel, de a tojóját folyvást maga elé eresztette: az hadd mutassa az utat, merre szeretne menni.

Nekünk még ezek sem kellettek. A miéink csak a mocsári sneffek voltak, ő háromságukkal, a hogy ilyenkor, áprilisi nagypéntek táján rendesen együtt találhatjuk a három nemes fajtát. Együtt a három olyan, mitha apa, mama és fia kerültek volna össze. A legnagyobb, a »doublon«, az az »apa«; akkora testre, mint a galamb s ugy is röpül, épp olyan mozdulattal, olyan suhogó szárnycsapással; a középső, a villanó gyors mórsneff, az a »mama«, minthogy valamivel kisebb és karcsubb amannál, a »szája« (csőre) ellenben jóval »nagyobb« (hosszabb); a legkisebb, a pipiske nagyságu »néma-sneff,« az a — »gyerekök«; tulajdonképpen pedig mind a három teljességgel más és egymáshoz csak annyi a közük, hogy körülbelül egyazon mocsár a hazájok. Ámbár még ebben is válogatósak valamelyest, mert mig a nagymocsári sneff, a »dupla«, — a füvesebb, szikkadtabb mocsárszegélyeket, jóformán a partot szereti legjobban, addig a gyors mórsneff, az igazi hosszucsőrü, a hármak középsője, a belsőbb zsombikosból pattog, de egyáltalában mindenünnen, a hol csak egy ökörgyomnyi gödröcskében meghuzódhatik a mocsarak mentén vagy öklömnyi zsombik mögé lapulhat. A

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Talán majd ha az 1908. évi Évkönyv részére beérkeznek a névjegyzékek s igy az Egyesület eszméjét módunkban lesz azokkal is megismertetni, kik arról még eddig mit sem tudnak, sikerülni fog felköltenünk a nagyobb érdeklődést.

Mult jegyzékünk óta még a következők jelentkeztek:

253. Both János, Szápmajor.
254. Kelemen István, Alsólendva.
255. Hrozek Vilmos, Kismagyar.

Vadászati dolgok.

Nyulvadászat

Irta: **Ballay Bódog.**
(V. és Á. után.)

Nagy érdeklődéssel olvastam ezen lap mult évi 24-ik számában Veress Dénes urnak a nyulról és vadászatáról irt kedves cikkét. A nyul vadászatára vonatkozó adatainak helyességét minden praktikus vadász elfogja ismerni s ha a tapasztalat néha egyik-másik kijelentésének ellenkezőjét látná bizonyitani, igy ez semmi esetre sem dönti meg az általánosan megfigyelt s a fentebb idézett értekezésben leirt tapasztalatot, annak oka mindig a rendestől eltérő, legtöbbször különös helyi viszonyokban keresendő.

Sehogysem tudok azonban az én kedves iró- és vadásztársammal egyetérteni abban, hogy a nyulra csakis a mi általánosan használt fegyvereinkből lőhető legnagyobb ólmot ajánlja s igy nagyon kárhoztatja ha valaki őszszel, vagy pláne télen közepes ólommal lövi a nyulat.

Magam már évek óta apróvadvadászatra nem használok egyebet, mint télen-nyáron a 8-as ólmot. Nem volt okom soha panaszra. Nyáron foglyaimat nem lőttem rongygyá, télen pedig a nyul, sőt róka és kóbor kutya is beadta a kulcsot legtöbbször igen tetemes távolságra. Szó sincs róla! Nincs kárhozatosabb valami, mint a céltalan s legtöbbször kártékony messzelődözés, de hát azért az ötven lépés modern jó fegyvernek talán mégis kissé kurta távolság. Valljuk be őszintén, ha őszszel s tél elején a nyulat keresve vadászszuk s az 50 lépéses 48 ból nem akarunk engedni, a legtöbbször vad nélkül kellene hazatérni. Még más körülmény is szól a közepes sörétszám alkalmazása mellett, s ez az, hogy ezt a közepes nagyságu ólmot még az olcsóbb átlagfegyver is összehasonlithatatlanul jobban lövi, mint a vastag sörétet, ennek folytán mig a 2. sz. sörétnél ugyan meg kell elégednünk ha 70—75 lépésről a nyul testét 2-3 szem éri, melyek igen könnyen lehetnek rossz helyen, nemesebb életmüszereket nem sértve, s igy a vad elmegy, addig a 8-as sörétből ugyanezen távolságra 6—8 szem fogja érni a nyulat, melyek még mindig elég erősek arra, hogy az erősebb téli bundán áthatolva nemes részek roncsolása által a vadnak azonnali estét okozzák. Természetes, hogy nem minden szem 8-as sörét ér nemesebb részeket, de a vad teritékre kerülésének a valószinüsége összehasonlithatatlanul nagyobb a közepes 8-as ólomnál, mint a 2-es sörétnél.

A fentebb idézett tanulmány hatása alatt próbákat tettem néhány januári vadászaton arra vonatkozólag, hogy a nyolcas sörét csakugyan elég-e a nyulnak télen s nem vagyok-e talán magan elfogult? Lőttem mindenféle fegyverrel, közepes német és belföldi puskával, drága belga galamblövővel, Browninggal, 28-as kilométerpuskával, s azt találtam, hoga a 8-as sörét kellő portöltéssel sokkal nagyobb távolságra veri a nyulat tüzben, mint az ember gondolná s egyik-másik elsőrendü fegyverrel a nyulat szinte hihetetlen távolságra lehet *biztosan* lőni, nem egyes véletlenül sikerült lövéssel, hanem következetesen.

»kicsi«, a néma, az ember lába alól szokott kikecmeregni s ámbár van valami halkan pörcögő, nyiszorgó szava: rendesen hangtalanul libben tova; holott a gyors mórsneff jóformán sohasem mulasztja el, hogy rá ne recsesentsen az emberre, riadtan mondván fölröppenésekor: »csekk! csekk!« Ám nagyon hasonlit ahhoz, a mikor sárban dagasztunk s a csizmánk minden lépéssel megcuppantja, megszortyogtatja az iszapot.

Hát őket keressük; a gyönyörüséges mórsneffecskéket, a kik itt szálltak meg vonulásuk közben és izgattak-csalogattak bennünket, csak tovább utánuk, be a sárba, a mocsárba, a gólyahir alacsony rengetegébe, a hol rejtőztek, félénken megbujtak s csak akkor mutatkoztak, a mikor fölrepültek.

Ez is egyik olyan különlegességük, a mi teljesen mássá teszi őket, mint a mocsárvilág többi eféle lakóját. A lilék, a küzdő sneffek, a bibicek, a partfutók, a lotyósneffek, a tarka gulipanok, a pólingok, a fütyölők, a gólyasneffek, mind nyilt madarak; a hol leszállanak ott meg is látni őket: hol vannak hol mozognak, hol futkosnak, hol ácsorognak. A rejtőzés nem kenyerük; a bujkálás inkább véletlen náluk, semmint ösztön; még a vizicsirke is olyan, hogy a hol leszál az aszottas gyep közé, ott a szemünk láttára fut, elnyulva, lapulva fél, de látjuk s ha akarjuk, utána mehetünk, követhetjük, a mig csak ujra föl nem röpitjük. Ellenben a nemes mórsneff, az rögtön eltünik, a mint leszál. Ugy eltünik a legnyiltabb helyen is, hogyha egy másodpercre oldalt tekintettünk: még azt a pontot sem tudjuk többé bizonyosan, a hova levillant. S mire odáig jutnánk óvatos lépkedéssel, akkorra, ha csak egyáltalában volt valamicske fedezete, már arrább gyalogolt. Kivált a »dupla«; a melyik néha negyven-ötven lépéssel is messzebbről kél ki ujra, mint a honnan erőnek-erejével ki akarnók taposni, minthogy biz Isten éppen oda szállott.

Ezt csináltuk: »duplákat« tapostunk ki; ezeket a nem nehéz lövésü, gyönyörüséges madarakat, a melyeknél szebben egyetlen egy siksági madár sem lakhatik; hisz ezek örökké fürdzőnek, lombsátoros

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ez az utolsó hónap arról győzött engem ujra meg, hazai viszonyaink közt, a náluk előforduló apró vadra nem szükséges a nyolcasnál nagyobb ólmot használni, egyrészt azért, mert ez a közép nagyság sokkal jobb terítést ad, mint a nagyobb, másrészt, mivel hatása teljesen elegendő.

Hasznos tudnivalók.

Uj fajta siketfajd. Lönberg E. svéd természettudós Finország közepső részében az uleaborgi és sct. miheli járásokban a typikus európai siketfajd mellett egy ujabb fajtát fedezett fel. Nevezett természettudós a »The Ibis« angol szaklap egyik számában ezt az uj siketfajdot Tetrao urogallus lugens-nek nevezte el. Lönnberg ezekből a siketfajdokból 8 kakast mutatott be, melyek teljesen egyformák, de feltünően különböznek más fajtáktól, Ezek a siketfajdok jóval kisebbek az európai fajtáknál, csőrük teljesen sötét s tollazatukról hiányzik az európai siketfajdok nyakát fedő s annyira jellegzetes fémzöld fény. A tollazat szinezete is eltér, mert inkább barnás, a hasalj pedig fekete vörös, barnás pettyezéssel.

KÜLÖNFÉLÉK.

A krokodilusok esküszegése. Egy francia folyóirat érdekes madagaszkári szokást ir le. Egynémely odavaló bennszülött törzs ugyanis, a darvinistákkal némi eszmei rokonságban, nem ugyan a majomtól, de a Betsiboka folyó krokodilusaitól származtatja az embert. Sajnos, a közeli rokonság nem akadályozta meg a derék hüllóket abban, hogy néha-néha egy-egy szárazföldi unokájukat, vagy unokaöcscsüket — meg ne egyék. Azelőtt állandóan véres testvérharc folyt e miatt, amelynek azonban — ha hinni lehet Abinal páter följegyzéseinek — később sajátságos szerződéssel vetettek véget. A szárazföldiek örök békességet igértek a vizben lakó rokonoknak, ha viszont ezek másfelé csillapitják az éhségüket. A szerződés megsértése pedig halálbüntetéssel jár. A krokodilusok hallgatólag beleegyeztek a dologba. Csakhogy, mert az alkalom tolvajt szül, vagy talán, mert a hosszuéletü állatok emlékezőtehetsége nem elég hosszu, esetleg, mert Lombrozo tanai értelmében a krokodilus predesztinált gonosztévő: elég az hozzá, hogy a krokodilusok bizony gyakran megszegik a szerződést, megesznek egy-egy emberi rokont. Mikor a gonosztettnek hire megy, a törzsfőnök a vénekkel kivonul a folyóhoz és hosszu beszédben megvádolja az egyelőre ismeretlen krokodilust, hogy előre megfontolt szándékkal gyilkosságot követett el és azonkivül az ősökkel kötött szerződést és a letett esküt megszegte. Kéri a rokon nemzetséget, hogy a bünöst szolgáltassa ki. Azután erős kőtélen nagy vashorgot eresztenek le a vizbe. A horogra elébb egy ökörnegyedet tüztek. Másnap ismét kimegy a biróság a folyóhoz és ekkor nagy néptömeg kiséri. A férfiak hegyes lándzsát, a nők szövetet visznek. Az esküdtek fölhuzzák a kötelet, amelynek végén ott csapkod a rossz lelkiismeretü esküszegő és gylikos krokodilus. A bünöst kötéllel jól megkötözik, azután itéletet tart a biróság. Fölhivják a bünöst is, hogy védelmét terjeszsze elő, tekintetbe veszik az enyhitő körülményeket, azután elitélik — halálra. Miután a pálcát eltörték a bünös fölött, megrohanja a férfiak tömege és vad orditozás közben agyonszurkálja. De a mint a gyilkos rokon kimult, ismét a szelidebb érzelmek kerülnek fölül. A halá mindent kibékit. A dühös orditás helyett panaszos gyászdalt énekelnek a halott rokon fölött, az asszonyok

---

gólyahir-bokrok alatt, ragyogó aranybokrétás mezőn. — Egy-egy röpült közben a gyorsfajtából is, a középsőből, a mely viszont legjobbon kipróbálja a vadászt, minden madár között. A mikor kivillan — rendszerint jó messziről — először idacsap-odacsap, cikázik; aztán huss, bele a semmibe a szelek suhanó szárnyán. Mire egynémely lassubb vadász a puskáját fölkapja rá, már ie is veheti lövés nélkül: ugy elment a fehérhasu mórsneff.

Éppen ez az, a mi bennünket izgat, utána csábit. Be a mocsárba; zsimbokról-zsimbokra, az ingó törzsökök egyensulyozó müvészetet kivánnak, a ki lecsuszik róluk, kötésig is beleeshetik a vizbe. Egyik lábunk az egyik zsombikon, a másik a másikon, a puska a kezünkben; éppen lépnénk, lábunk hegyével tapogatjuk a szomszédos zsombikot, megbir-e vajjon? Hol a »magva«, a hol tudniillik szivós és kemény, a hová lépni lehet rajta a lecsuszás veszedelme nélkül. S ekkor; »csekk! csekk!« röpül a mórsneff valahonnan oldalt; ha odafordulsz, elveszted az egyensulyt s menthetetlenül a vizbe pottyansz; ha pedig magaddal törődöl: a mórsneff örökre bucsut mond.

Igy élvezni órák hosszat, egy-egy kedvező pillanatot ellesni, a mikor jó lövés kinálkozik s a remek kis madár zsákmányunkká válhatik: igazán csak telivér, kitartó, nem finnyás, szenvedélyes vadásznak való. S a karulyi gólyahires laposok telistele voltak mórsneffel, nemes mórsneffel, a melyek a föld szinén, a zsombikok közt, a gólyahir-bokrok alatt láthatatlanok; csak akkor mutatják magukat, a mikor szöknek is egyszersmind előlünk, szárnyra szállván.

Egyszer az egyikünk megállott és fölmutatot az égre. A tavaszi égre, amelyen csak olyan fátyolfelhőzet uszott itt-ott, szakadozottan, de a menybol mélységes tengerkékjét alig hogy eltakarta.

Ezért az egy pillanatért nem feledtem el azt a régi nagypénteket. Igaz, hogy azok a karulyi góly a hires sárga laposok kellettek hozzá, a hol köröskö r ü nagy messzeségben sehol sem volt más élet, mi it a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

könyek között szövetekbe burkolják a tetemet és azután ünnepiesen eltemetik.

Óriáskigyók falánksága. Hagenbeck Károly, akinek nagy állatkertje van Stellingenben, Hamburg mellett, nagyon érdekes kisérleteket tett arra vonatkozólag, hogy mennyit bir megenni egy óriási kigyó. A kérdés annál érdekesebb, mert ez a hatalmas hüllő olykor $^1/_2$, sőt teljes egy évig is képes megélni naponta egy tengeri nyulból vagy egy tyukból. A zoologusok hosszu ideig abban a hitben voltak, hogy az óriáskigyók csak azokat az állatokat falják fel, amelyeket maguk öltek meg. Ez azonban téves nézet, mert ha eleinte vonakodnak is, utóbb mégis nagyon szivesen hozzászoknak a már megölt, vagy megdöglött állatok husához, is. Hogy mikor éhes az óriáskigyó, azt azzal árulja el, hogy nyugtalanul ide-oda kuszik. Ha ilyenkor bedobnak a ketreczbe egy megölt állatot, óriási ugrással ráveti magát, fogait bemélyeszti a fejébe és azután villámgyorsan körültekerődzik, de szabadon maradó farkával vadul csapkod jobbra-balra. Közben torka, zsákhoz hasonióan kitágul és elérheti az egyméter szélességet is. A prédát azonban csak felső fogaival ragadja meg, az állkapocs lelóg. Egy 25 láb hosszu borneói óriáskigyó egyszer egy félóra alatt felfalt egy 45 font sulyu malaczot. Egy másik 27 láb hosszu óriáskigyó megevett egy 17 font sulyu hattyut és három nappal később egy 67 font nehéz őzbakot. Ez a kigyó tehát 3 nap alatt 84 font táplálékot vett magához. Egy harmadik óriáskigyó egy izben felfalt egy 28 és egy 39 font sulyu kecskét és négynapra rá a legnagyobb étvágygyal elfogyasztott egy 71 font sulyu kecskét. A kigyó óriási erővel körültekerődzik az állat testén, azt, amennyire lehet kinyujtja, hogy igy könnyebben lenyelhesse. Az emésztés nagyon gyors lefolyásu és nagyrészt ez is az oka, hogy annyit birnak felfalni.

HIREK.

Figyelmeztetés. Előirt utalványlapokat mellékeltünk mai számunkhoz minden tisztelt olvasóink részére, kik lejárt előfizetéseiket még nem ujjitották s kérjük őket, hogy ezt most már lehetőleg még e hó folyamán megtenni sziveskedjenek. Azok, kiknek hátralékuk nagyobb összegre rug, igyekezzenek ezt legalább kisebb részletfizetésekkel apasztani.

Uj gégfegyver. A pilzeni Skoda-gyárban a minap kisérleteztek egy uj mintáju gépfegyverrel. A szerkezetet a visszalökés helyett a puskaporgázok nyomása hozza möködésbe. Ez által a szerkezet egyszerü, kevés alkotó részből áll és kezelése igen könnyü. Mivel a závárzatot a lövésnél a puskapormocsok nagyon bemocskolja, a fegyvert nagyon gyakran kell szétszedni és tisztogatni, A fegyver haszna, hogy a tüzelés gyorsaságát szabályozhatják, a gyorsaságát szabályozhatják, a gyorsaságot percenkint ötszáz lövésre fejleszthetik. A fegyver sulya álványostul csak tizennégy kilogramm s ezért egy ember is elbirja hordozni. A próbát még nem fejezték be, de azt állitják, hogy már eddig is kitünő eredményt értek el.

Megfulladt a dión. Berlinből jelentik; egy Simons nevü 33 éves ügyvédnek az volt a szokása, hogy este vacsora után a pamlagra feküdt és diót evett. Ezt tette tegnap is és ugylátszik, hogy dióevés közben elaludt. Egyszerre egy óratájban fölébredt és fuldokolni kezdett; ijedségében a szomszédságában lakó barátjához rohant és becsöngetett a lakásába. Alighogy kinyitotta az ajtót, Simons ezzel a szóval: megfulladok! összerogyott és néhány perc mulva meghalt. Ugylátszik a torkában megakadt egy darab dió és ez okozta a halálát.

---

vizimadaraké és még azoké is jobbára elrejtve. A puszta hallgatott s az ég mosolygó kékje visszatükröződött a csillogó vizben, a mi idelent a lapost boritotta.

A fehér fátylak alatt pedig jött felénk magasan három fehér lélek, három havasköntösü kócsag.

Egy kicsit fáradtan, szinte lomhán usztak odafent és ügyet sem vetettek arra, a mi idelent, mélyen alattuk van. Jöttek, közeledtek; azután távolodtak . . . Egyikünk felemelte a puskáját, — de megint csak levette. Még jókor megértette, hogy addig nem ér a sörétje,

Megkönnyebült a szivem. Olyan lett volna most az a buta lövés, mintha buzgó imánkat kiméletlen ajtócsapkodás zavarná.

Néztem a fehér lelkeket odafent, a kik egy sorban, nyilegyenesen, habozás nélkül vonultak a ragyogó tavasz verőfényében valahová, a hová nyilván céltudatosan igyekeztek.

Hogy olyan igen magasan huztak, abból tudni lehetett, hogy nagy utjuk van még; máskülönben ereszkedtek volna. A merre haladtak, abban az irányban kellett lenni messze-messze innen az ecsedi lápnak.

A hol a nádrengetegek voltak még akkor.

A hol az őserdő zugása támadt a viharban.

A hol nem nyilik gólyahir az ingoványos lápok sürüjében.

A hol a méla csend s a magány embernek hozzáférhetetlen területei kinálnak otthont a kócsagoknak.

Azt a három tündérmadarat soha sem feledtem el azóta. Száz másikat láttam, de olyan szép egy sem volt közöttük.

A tavasz tette? A ragyogás? Vagy a gólyahir aranyfolyója? Vagy a déli szelek? . . .

Mind együttvéve; — és még valami.

Az, hogy tizenhat éves voltam.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szerkesztői üzenetek.

Érdklődőnek. Arra a kérdésére, hogy milyen eredménynyel járt a postai megbizások szétküldése, csak elszomoritó feleletet adhatunk. Az 54 postai megbizásból ugyanis eddig 31 érkezett vissza mint olyan, a melynek kiváltását az illetők megtagadták. mig 12 hátralékos tudta kötelességét és vagy a megbizást váltotta ki, vagy tartozását máskép rendezte, Tizenegy megbizásnak a sorsa még nem dőlt el, de félni lehet, hogy ezek is a többség sorsában fognak részesülni, Akadt egy pár olyan is, ki amellett, hogy tartozását nem fizette ki. a lap további járását is beszüntette s igy nyilván örökös adós akar maradni. Sajnos, hogy még ilyen jellemtelen emberek is pszkiják testületünket. **Szlimák János urnak, Ósva.** Hát bizony mélyen elszomoritó és lesujtó dolog az, hogy az erdészeti és vadászati altisztek legnagyobb része annyira közönyös és nem lelkesedik a saját ügyei iránt. Sajnos, hogy eszméjétől sem várunk nagyobb sikert.

A kiadó hivatal postája.

Paur Mátyás urnak, Kismarton. Üdvözöljük hiveink sorában! Nem lehetne azon a vidéken másokat is ugy a lapnak, mint a tervezett egyesület eszméjének megnyerni? Onnan alig van hivünk, pedig ugy tudjuk, hogy számosan vannak ott a kartársak. **Jaros Ernő urnak. N.-Vázsony.** A 2 korona beérkezett. **Beregi József urnak. Láposbánya.** Szomoru dolog, hogy olyan jegyzők is akadnak. A küldeményt köszönettel nyugtázzuk. A lap innen rendesen megy. **Kiss Dénes urnak. G.-Szt.-Imre.** A 13-ik számot mégegyszer megküldtük, **Dátes Vazul uruak. N.-Berivoj.** A 4 koronát javára irtuk. **Bognócky József urnak. Horgospataka.** Most is köszönettel vettük. A lapot az uj cimre küldjük. **Jauch Ferenc urnak. Pécsbudafa.** Az Évkönyv I. évfolyamát ajánlva megküldtük. **Suba Farkas urnak. Aklos.** A 2 koronát vettük. **Kovács Imre urnak. Feketepatak.** Elhatározását felette sajnáljuk. Feljegyeztük. **Varga V. Antal urnak. Terecseny.** A 4 koronát köszönettel nyugtázzuk.

1907.—184. e. h. ügysz.

Pályázati hirdetmény.

Erdőszolgai állásra.

A brassómegyei XIII-ik tömösvölgyi őrjarásban egy 432 kor. bérrel, 48 kor. lakbérrel. 36 kor. egyenruha átalánynyal és 36 kor. faváltsággal javadalmazott erdőszolgai állásra a közig. erd. bizottságnak 1907. évi 206. sz. véghatározata alapján pályázat nyittatik.

Pályázók felgivatnak, hogy az Erdészeti bizottsághoz Brassóba cimzendő, sajátkezüleg irt kérelmüket az erdőtörvény 37. §-ában előirt kellékekkel nevezetesen, erkölcsi bizonyitvánnyal, keresztlevéllel, továbbá nyelvösmeretök és eddigi alkalmaztatásuk igazolására szolgáló okmányokkal és ép erős testalkatukat, látó, halló és beszélő képességüket igazoló orvosi bizonynyitvánnyal felszerelve a Brassói m. kir. állami erdőhivatalhoz legkésőbb folyó év május hó 15. nyujtsák be. Megjegyezvén, hogy a javadalmazások emelése kilátásban van és a nyugbér szabályzat jóváhagyás alatt áll.

Brassó, 1907. évi április hó 12-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

Gyakornokot

főleg irodai, de egyuttal külső erdei munkákra is április és május hónapokra keres a vajszlói m. kir. közalapitványi erdőgondnokság. Az illetőnek legyen szép irása, jól tudjon számolni. Erdőőri szakiskolát végzett előnyben részesül. További alkalmazás nincs kizárva. A felfogadott kap: utiköltséget, lakást, kosztot, világitást, mosást, szóval teljes ellátást és 20 korona zsebpénzt. Ajánlkozások a m. kir. közalap. erdőgondnokság cimére: **Vajszló**, (Baranyamegye) sürgősen küldendők.

Állást keres

38 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek az erdészet terén minden tekintetben kitünő jártassága van s több éven át nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva. Vadászatban, valamint vadászebek idomitásában szintén kiválló jártassággal bir. Három nyelven folyékonyan beszél. Utóbbi időben mint önálló erdő- és mezőgazdaság kezelő erdőirtással, a fának feldolgozásával és eladásával is meg volt bizva miről jó bizonyitványa van. Próbaidőre is elmegy. Gyermekei nincsenek. Szives megkereséseket alábbi cimen kér:

Polcz József
Bizovác (Slavónia)

2—5

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

MÜHLE VILMOS
cs. és kir. udvari szállító
TEMESVÁR.
Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.
(Müvelési terület 94 hold.)
— VILÁGKIVITEL! —

A legjobb magvak kerti és mezei veteményezésre
(Mühle magvai jóságban elérhetők, de ebben felülmulhatatlanok.)
A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskolázottak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak.)
A legszebb fenyőfélék, diszcserjék, rózsák stb.
(Mühle tülevelüi mind télállók, disz- és kuszócserjéi, valamint rózsái a létező legszebb virágnak.)
Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek.
Mühle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatolnak.
Dusan illusztrált főárjegyzék — páratlan a maga nemében — kivánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« cimére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Április 25.** **17. szám.**

Eltévesztett dolog.

A legközelebb elmult napok olyan meglepetést hoztak, a melyre alig lehetett bárki is elkészülve.

A meglepetés az volt, hogy a földmivelésügyi m. kir. minisztérium elrendelte az összes magyarországi kincstári erdőhatóságoknak, hogy az »Az Erdő« cimü lapot a folyó év elejétől számitva a hatóságuk kerületében alkalmazásban álló összes főerdőőrök részére a földmivelésügyi tárca terhére rendeljék meg, illetve fizessék elő, jövőre nézve pedig az erre szükséges összeget mindenkor költségvetésükbe illesszék be.

Ismételve volt alkalmunk kijelenteni, hogy az »Az Erdő« cimü lap az erdészeti altiszti személyzet kiképzése, tudásának fejlesztése terén felette hasznos szolgálatokat tesz, mely oknál fogva méltán megérdemli a pártolást, a földmivelésügyi m. kir. miniszterium tehát hasznos dolgot cselekszik akkor, midőn ezt a közhasznu lapot pártfogásába veszi és anyagilag is támogatja s mégis ezt az intézkedést nem vagyunk képesek egészen őszintén megdicsérni, sőt azt ilyen alakjában egyenesen helyteleniteni vagyunk kénytelenek.

Kifogásoljuk és helytelenitjük pedig a következő okok miatt:

Az »Az Erdő« cimü lap az eddigi tapasztalatok szerint az erdészeti és vadászati teendők legprimitivebb. legegyszerübb kérdéseit tárgyalta s ezekben adott hasznos utasitásokat, tehát olyan dolgokkal foglalkozott, a melyekben való tájékozódásra felette nagy szükségük lehet és talán van is az olyanoknak, kik az erdészeti vagy vadászati pályára való készülődésnek még csak a legeslegelején vannak, mig azokat egy. már vizsgát tett és a szakmájában már évek hosszu során át gyakorlatilag is müködött erdőőrnek, vadásznak, sőt éppen főerdőőrnek régen tudnia kell, mert ha nem tudja, csakugyan nem érdemes arra az állásra, a melyet betölt.

A kincstári főerdőőröknek tehát olyan célból, hogy szaktudásukat gyarapitsák, a legkevésbbé van szükségük az »Az Erdő« cimü lapra, hanem talán jobban lenne szükségük a még csak pályájuk kezdetén álló erdőlegényeknek, segéderdőőröknek, suhancoknak, napibéreseknek, szóval az olyanoknak, kik még csak most készülnek az erdőőri pályára és az arra képesitő erdőőri vizsgára.

Sokkal indokoltabb lett volna tehát, ha a miniszterium ezt a hézagpótló lapot — ha már erre a lapnak fenntartása és anyagi támogatása céljából okvetlenül szükség volt — nem a főerdőőrök, hanem az erdőőri pályára még csak most készülő ifjabb nemzedék részére fizette volna elő s ezeknek nyujtott volna módot arra, hogy leendő szakmájukban magukat ennek segitségével is képezzék s ismereik körét általa tágitsák

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Indokolt lett volna az utóbb jelzett előfizetési módozat már csak azért is, mert a most már általánosan nem is egészen jó, de legalább tűrhető anyagi viszonyok közt élő kincstári főerdőőrök — ha annak szükségét érzik — minden nagyobb megerőltetés nélkül maguk is, saját zsebük terhére előfizethetnék a most igy ingyen kapott lapot, mig ellenben az erdőlegények, segéderdőőrök és napibéresek részéről ez már némi áldozattal jár.

A magyarországi kincstári erdőknél összesen 519 I. osztályu altiszt (főerdőőr, famester stb) van alkalmazva, mely számból leütve azokat, a kik nem főerdőőrök s a kiknek számuk a kikerekités kedveért mondjuk, hogy 59, 460 lenne a számuk azoknak, a kik részére a miniszterium az »Az Erdő« cimü lapot előfizetteti, s az ezért járó előfizetési dij tehát kitesz 1840 koronát.

Az »Az Erdő« cimü lapnak — a mint az ismeretes — oktató iránya mellett még az is a terve, hogy a fennmaradó tiszta haszonból az erdőőrök s ezek közt első sorban azok részére, kik a lapnak előfizetői, gyermeknevelési segélyalapot létesit.

A dolog természetében rejlik, hogy az előfizetők szaporodásával a lapnak a tiszta jövedelme is gyarapodik s igy nem lehetetlen, hogy a földmivelésügyi miniszterium ezzel a tömeges előfizetésével ennek a tervezett alapnak a létesitéséhez valamelyes csekély mértékben bozzájárul, sőt az sem lehetetlen, hogy akkor midőn a lapnak az összes főerdőőrök részére valö előfizetését elhatározta, kiválóan ennek a célnak is szolgálatot óhajtott tenni.

Ez az utóbbi cél sokkal jobban lett volna elérhető az által, ha a földmivelésügyi m. kir. miniszterium a fentebb emlitett előfizetési dijakat egyenesen egy az erdészeti altiszti személyzet gyermekeinek nevelését segélyző alap létesitésére forditaná s az erdőőröknek és főerdőőröknek tetszésére bizná, hogy az »Az Erdő« cimü lapot kivánják-e járatni vagy sem.

A dolog ugyanis ugy áll, hogy az erdészeti altiszti személyzet vagy jónak és szükségesnek tartja a maga részére az »Az Erdő« cimü lapot vagy nem. Ha jónak és szükségesnek találja, akkor nem fogja elmulasztani azt magának megrendelni saját erejéből és erszénye terhére sem, mig ha annak irányát és tartalmát nem tartja kielégitőnek, akkor még abban az esetben sem fog érte lelkesedni, ha ingyen kapja.

Lesz egyébként a megajándékozott főerdőőrök közt több olyan is, a ki a részére igy megrendelt lapnak egyáltalán semmi erkölcsi vagy szellemi hasznát nem fogja látni, egyszerüen abból az okból, mert dacára kincstári főerdőőri voltának magyarul egy kukkot sem tud, több pedig olyan, a ki ezt a nyelvet csak olyan csekély mértékben ismeri, hogy az azon olvasottakat megérteni nem képes. A lapnak

TÁRCZA.

Farkasvilág Romániában.

— Irta: **D. Gy.** —

Kulturállamaink legtöbbjében gondoskodtak arról, hogy földrészünk leggonoszabb ragadozója az ordasok, a kipusztitandók, sőt immár sok helyütt kipusztitottak sorozatába kerüljön. Erre a farkas rá is szolgált. Kihivó garázdálkodása a kárvallott emberiséget minden időkben, de minden időkre is, ellenségévé tette. Am mégis volt idő, midőn a farkas szolgálatokat is tett az emberiségnek, még pedig tömeges jelentkezésével, a nagyobb csaták szinterein, a hol aztán fölfalt minden ott találhatót. Ma már a háboruk borzalmainak enyhitésén fáradozó Vöröskereszt-Egyesület müködése, kellő értékükre szállitja, sőt fölöslegessé teszi a farkasok »egészségügyi« segédszolgálatait.

Európában a nagyobb hadjáratok nyomán legutóbb az 1876,77-iki orosz-török háboru borzalmainak kiséretében jelentkezett a farkas. A Balkán-államok közül főként Románia és Bulgária ma is, egyrészről a déli lejtőik tájain lakatlanabb Kárpátok, más részről a nehezen hozzáférhető Balkánhegység révén gyakrabban részesülnek a farkaslátogatások szerencséjében.

A jelentkezés számarányához képest ilymódon osztályozhatjuk a farkasok mai territoriumait: Oroszlengyelország, Balkán-államok és Magyarország. A Balkán-államok közül is leglátogatottabb a román királyság területe, melynek kárpátalji völgyei közt a farkas még sok helyütt zavartalan életmódot folytat.

Románia havasalji félreesőbb völgyeiben, a gyér lakosságu falvak népei, gyakorta részesülnek, főként téli estalkonyok s éjszakák táján a farkas-konczertek rémes diszonanciáiban. Eleinte csak egy-kettő, azután fokozatosan több is rákezd a borzalmas üvöltéshez. Jeladás ez arra, hogy éji zsákmányutaik ideje elérke

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

az ilyenek részére való előfizetése tehát teljesen fölösleges dolog.

Ha már a földmivelésügyi miniszterium szükségesnek találta az »Az Erdő« cimü lapnak a támogatását, sokkal célszerübb lett volna az egyes erdőnatóságok részére megszabni a megrendelendő lappéldányok számát és egyuttal reájok bizni azt is, hogy ők válogassák ki az ilyen kedvezményre rászorultakat s olyanokat, kik a lapnak valóban hasznát is látják, a lap megrendelésének elől vázolt módja azonban — bár az intenció nemes voltát letagadni nem lehet — szerény véleményünk szerint eltévesztett dolog.

Havasi legelők.

Hazarészünk keleti határhegységeiben található nagy kiterjedésü, kivállóan tápdus legelőterületekről, az u. n. havasi legelőkről s az ott folytatott legeltetési módokról kivánok gyakorlati tapasztalataim alapján egyetmást elmondani. Reá mutatok egyfelől ezen legelőink nagy elhanyagoltságára; de főleg a kivitelükben teljesen céltévesztett, helytelen és igy káros kihatásu legeltetési eljárásokra; másfelől igyekezni fogok a nézetem szerint helyesebb, eredményt és jobb kihasználást biztositó módozatokat és a legelők okszerü gondozását megvilágitani.

A szóban forgó ügynek a maga teljességében, minden részleteiben megismeresére nem elég egy nehány napra szóló rövidke kirándulás a havasok világába. Ennyi idő alig elégséges arra, hogy a természet tüneményes szépségü, hatalmas alkotásait megbámuljuk. Évek kellenek arra, mig az elbüvölően szép környezet megszokottá válva, figyelmünket a maga teljességében a kérdés tanulmányozására fordithatjuk.

Havasi legelőink jelentékeny részét fenyves erdővel köritett u. n. erdei tisztások képezik amelyek részben letarolt erdők nyomán keletkeztek, részben pedig őseredettől fogva — ki tudná megmondani minő okokból — fákkal benőve nem lettek. Mint ilyenek szerepelnek a havasi patakok mente is. Végül a felsőrégiókban, a hol a fatenyészet feltételei hiányoznak, csak a gyalog fenyő csoportokban vagy szórványosan fordul elő, itt ott kopasz sziklák merednek az égnek — szintén találhatók jelentékeny legelő területek.

Növényzetünk javarésze pázsit félékből, még pedig tulnyomóan alj-füvekből áll s ezek között igen sok az aromatikus füféleség. Nagy százalékát képezik a leveles növények s ezek között főleg a nem pillangós viráguak. Gyomnövények igen nagy számban fordulnak elő, s nedvesebb helyeken a mérges gyomok közül pl. a szászpa sok helyen olyan buján tenyészik, hogy minden más növényt elnyomva egész nagy darabokat hasznavehetetlenné tészen. Egyes maguk szabadjára hagyott források jelentékeny területeket elposványositanak, sőt járhatatlanná tesznek. Kevés kivétellel majdnem mindenütt a termőföldbe többé-kevésbé beágyazott nagyobb szikla koloncokkal, vagy kisebb kőzet darabokkal vannak ezen legelők tele szórva, veszélyeztetve az állatok testi épségét, kisebbitve a termőterületet. Minden legelön ott diszlik egy-egy nagyobb folt, a melyen óriásira megnőtt husos levelü gyomnövények valóságos áthatolhatatlan erdőt képeznek. Ez a legelő marhák megelőző évekbeli hálóhelye vastagon megtrágyázva, s haszontalan

---

zett! Pásztornép, ha állataival nem vonul idejére aklaiba, tömérdek kárt szenvedhet ilyenkor a farkasoktól.

A tél szakának eleséghiánya arra szoritja a farkasnépet, hogy biztos rejtekeiből, hol sajnos, leginkább a szarvasok, őzek és vaddisznók rettegtetője, hirhedt gyávasága dacára, emberlakta nyiltabb területekre csatangoljon.

Romániának akárhány félreesőbb vidékein, a Zsil, az Olt s a Szeretmellék völgyszakadékait övező rengetegek tájain, téléji rablóutaiban néha 20—30 farkas is össze verődik. Ám azért ritkán tömörülnek egymás mellé egy csomóba, hanem pár száz lépésnyi távolban szétszórva, 2—3 kullog és szaglálódik szerteszét.

Rendes tanyázó és rejtekhelyeikről többnyire alkonyattáján szoktak fölkerekedni. Eleinte látszólag bolyongnak ide s tova. Legszivesebben tartózkodnak az erdőben, s ott is legörömestebb a sürü csalitfélékben. Éj beáltára aztán kisebb csapatokba verődve, külön zsákmányutakra térnek. Enyhébb időjárás esetén mindenkor kisebb számban megoszolva, csikorgó hidegben, az u. n. farkasorditó időben pedig inkább egymás mellé tömörülve.

Farkasok biologiájával részletesebben foglalkozók azt állitják, hogy a természettől gyáva, de fortélyos farkas, az erdő sürüjében nem szokott támadólag föllépni s ilyesmit csakis a szabad mezők nyilt területén mer megcselekedni akkor, ha nagyobb csapat verődik össze, melynek ugy a támadásra, mint a menekülésre szabad tere nyillik. Tény az, hogy egyes farkascsapatok támadása, legtöbbször nyilt területeken történik. Az erdőben alig is akad terük összeverődni, ott csak elszórtan kalandoznak ide-oda s ezért nem is válhatnak veszedelmesekké.

Miután a farkas prédájának osztatlan birtokosa kiván lenni, társaival a zsákmányok körül rettenetes harcot szokott megvivni. Akárhányszor megesik, hogy marakodásaik közepette egymást halálra keresik. Az elhulott ordas társai közprédájává lesz, s azt csak

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

dudvát nevelve. Klsebb nagyobb fenyőbokrok tarkitják a helyet, beárnyékolásukkal elnyomva a fünövést. Ózondus, tiszta légkör, források, patakok kristálytiszta, legegészségesebb ivó-vize — ezeket kell még hozzá vennünk s készen vagyunk a havasi legelők lelrásával.

Mint az elmondottakból kitünik, igen nagy szükség van arra, hogy ezen legelők rendszeres ápolásban és gondozásban részesüljenek. Csakis ezzel érhetjük el a termő képesség fokozását, a termőterület nagyobbodását, a hasznos füféleségek elszaporodását, amelyek együttvéve a legelő állatok nagyobb, tömegesebb termelését, értékesebbé válását biztositják. Máslelől pedig azt eredményezik, hogy ugyanazon területen az eddiginél több állat lesz eltartható.

Ha már most azt vizsgáljuk, hogy a tulajdonosok mennyiben felelnek meg ezen saját érdekük biztositása szempontjából szükséges követelményeknek, azt fogjuk találni, hogy beérik azzal, amit a természet önként nyujt és egyetlen lépést sem tesznek oly célból, hogy az emberi munka hozzájárulásával saját hasznukat, jövedelmüket gyarapitsák.

Posványosodást előidéző források vizének megfelelő árkolás utjáni elvezetése, kövek, szikla darabok eltávolitása, haszontalan bokrok, gyomnövények irtása hasznos — esetleg uj füféleségek szaporitása magvaik elszórása által, patakok vizének könnyebb hozzáférhetővé tétele — mind olyan munkálatok, amelyek nagy kiadással nem járnak és a költséget, fáradságot tizszeres arányban kijövedelmezik. Sőt egy részük a pásztorok által is elvégezhető, ha azok ugy vannak szerződtetve. Azután ott van az állatok háló helyén felgyülemlett nagymennyiségü trágya, amely ez idő szerint csak haszontalan kórót, dudvát növel. Mekkora mértékben lehetne annak okszerü felhasználásával a legelők termőképességét gyarapitani. Nem kellene egyebet tenni, mint a friss éretlen trágyát rakásokba összehányva földdel, kiirtott dudvák tömegével, fenyők elhullatott zöldjével rétegezve megérni hagyni s azután széthordani.

Nagyjában véve ezek azon legelő ápolási, gondozási ténykedések, melyeknek sürgős foganatositását a tulajdonosok érdeke sokszorosan megköveteli.

(Folytatás következik.)

Vadászati dolgok.

Hölgyek mind nimródok. Az előkelő angol hölgyek az utóbbi időben egy olyan csorba kiköszörülésén fáradoznak, amely a női nem önérzetén esett, már jó néhány évszázaddal ezelőtt. Ezek a hölgyek ugyanis — a jelek után itélve — célul tüzték ki maguk elé, hogy bebizonyitsák, mennyire tévedtek azok, akik a női nemet félénknek mondják. Az angol hölgyek ugyanis az utóbbi években szenvedélyes vadászokká csaptak fel. És pedig nem holmi ártatlan tapsifülesen elégitik ki nimród-szenvedélyüket, hanem a puszták és őserdők rettegett vadjait keresik fel rejtekhelyükön. Ennek a bátorságot igénylő sportnak már régóta hódolnak az angol hölgyek és pedig a legelőkelőbb nevek viselői. A newcasteli hercegnő elkisérte férjét egy Rocky-Monntainsbe induló expedicióban. Stewart-Richarason Constance lady három világrészben elért vadászsikerekre nézhet vissza. Hardner Alan kisasszony több oroszlánt, tigrist és medvét ejtett el. Cowlei grófné és Watterford marquisnő India ősrengetegeit járták be puskával kezükben, Delamere és Hindlig ladyk pedig azzal dicsekedhetnek hogy még mézesheteiket is Afrika sivatagain folytonos veszedelmek között töltötték. A londoni puskamüvesek persze rendkivül lelkesednek az uj sport iránt. A

---

oly módon falják ezek a kiéhezett bestiák, mint bármely más zsákmányt.

A román földmivelésügyi kormánynak 1905-ről szóló statisztikai jelentése szerint a királyság területén a farkasok által hasznos háziállatokban okozott kár összege 1 millió 600 ezer frankra rugott. Vajjon megbizható statisztikai adatokon alapszik-e ez a horribilis károsszesités: arról nincsen tudomásom, az azonban bizonyos, hogy Romániában még igen sok farkas van s ezek nem csak a hasznos háziállatokban tesznek igen sok kárt, de némely erősebb teleken még az emkerekre is veszélyesek.

A hivatalos hajtóvadászatokat a duvadak ellen a román királyság vadászterületein is csak megtartják mint egyebütt, igy esetenként hazánkban is. A román közigazgatási közegek által rendezni szokott ilyen vadászatok azonban rendeszerint csak olyan eredménytelenek, mint a mi hivatalos hajtóvadászataink. Nagy apparátussal meginditott hajtóvadászataikon a vadászok és hajtók serege egyaránt oly éktelen zajjal, lármával szokta a máskor nyugodalmas vidékek csöndjét fölverni, hogy erről az óvatos farkasnép tudomást szerezhet, még mielőtt felhajtásukra vagy éppen körülzárásukra kerülne a sor. Ilyenkor rendedesen előre kitörnek a hajtásból s nyugodtabb helyen huzzák meg magukat, a hol hajtók kurjongatása, ebek csaholása, kerepek, dobok, réztányérok stb. lármája nem zavarják őket.

Ily módon tehát nem sok farkas pusztul el Romániában. Sokkal több eredményt lehetne elérniök a mérgezéssel és a ma már ugyszólván tökéletes szerkezetü csapdafélékkel — az ordasok nagy száma mellett bizonyára hamarább mint bárhol egyebütt! Azonban bár az ország erdőkulturája főként a nagy kiterjedésü kincstári és a király saját tulajdonát képező erdőségekben európai szinvonalu, azok a csapdaszerkezetek, melyekkel ma már Afrika fenevadjai ellen sikerrel operálnak, a román királyság területein ugyszólván alig ösmeretesek.

Ha egyes, lelkes, kitartóbb vadászok, sőt pásztor-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Watson-testvérek — hires puskamüves cég — elégedetten konstatálták, hogy a divat egyre hódit. Ebben az évben egy csoport hölgy utazik el teljes nimrod felszereléssel vadászatra Közép- és Kelet-Afrikába. Számuk meglehetősen tekintélyes. Persze az uj sportnál a toalett is igen fontos szerepet játszik és a női szabóknak ugzancsak kell igyekezniök, hogy minél jobban és célszerüebben öltöztessék fel a vadászatra induló ladykat és misseket. Arra kel törekedni, hogy megóvja a vadászokat egyrészt az éjszaki hidegtől, másrészt a forróságot se érezzék nagyon, azonfelül pedig elsőrendü kivánalom, hogy ez a ruha könnyü és célszerü legyen. Sikerült is olyan felszerelést összekomponálni, amelynek a sulya — fegyver kivételével persze — nem több 9 fontnál.

Szervezkedjünk!

»Ha nem csurog csöppen.« Ezt tartja a magyar példabeszéd. Hát bizony az a nagy felhő, a milyet az erdészeti és vadászati altiszti személyzet képez. nem akart záport zuditani az annyira szomjuhozó szervezkedésre, hanem csak csöppenkint eresztgeti arra áldását. Az az elfásultság, az a semmivel sem törődés, a mely az erdészeti és vadászati altiszti személyzetet béklyókba verte és azokban fogva tartja, párja nélkül áll az emberi társadalomban. Ilyen viszonyok mellet csakugyan nem lehet csodálkozni azon, hogy egy ilyen nagy testület emberi jogainak még a legcsekélyebbjét sem képes kivivni. Ezek a saját sorsukkal és a közös érdekekkel nem törődők hasonlatosak az olyan emberhez, a ki verőfényes nappal behunyja a szemét és azt mondja, hogy: sötét van. Vajjon meg fognak-e ezek a szemek egyszer nyilni? Lapunk egyik barátjától figyelemre méltó sorokat kaptunk a szervezkedés kérdésére nézve, ezeket azonban terjedelmüknél fogva csak lapunk jövő számában közölhetjük.

A csatlakozásra ujjabban jelentkezettek a következők,

256. Aszalay Gyula, Poroskő.
257. Nazarovits István, Szirb.
258. Beszeda János, Osztrotuka.

Hasznos tudnivalók.

A hizósertések sója. A sertés tudvalevőleg kevés sót kiván s ezért a hizósertés takarmányát is csak akkor tanácsos egy kissé megsózni, ha hanyatlani látjuk az étvágyát, ami a hizlalás második felében szokott bekövetkezni. Rendesen azonban nemcsak hogy nem szükséges, de többnyire nem is célszerü a hizósertéssel sót etetni, mert az ebben az irányban eszközölt hizlalási kisérletek azt mutatták, hogy a só nélkül hizlalt sertések ép akkora, sőt gyakran nagyobb gyarapodást érnek el, mint azok, melyek naponta konyhasót kapnak. Legjobb a sertések elé kősót tenni, mert abból annyit nyalnak, amennyire éppen szükségük van. Ha pedig denaturált sót használunk, akkor a takarmányra hintjük azt, de fejenkint s naponta csak néhány grammot, vagy pedig hetenkint 1—2-szer annyit, hogy egész hétre legföljebb 50 gramm só jusson. Keserüsót csak akkor szokás a hizósertésekkel etetni, ha azok szorulásban szenvednek, de ebből is csak annyit adunk nekik, hogy hasmenést ne kapjanak tőle; többnyire azonban inkább a csodasót (glaubersót) szeretik szorulás ellen használni.

---

félék román földln a farkaspuszttiás terén itt-ott eredményt tudnak fölmutatni, az csak az egyéni buzgalom következménye s kivételes vadászszerencse.

Tavaszszal, midőn a nőstényfarkas kölykei táplálásával van elfoglalva s azokat időnkint hosszabb rövidebb időre magukra hagyva zsákmány után jár, a farkas tanyákat előzetesen kikémlelő pásztorok és a hivatásos vadászok gyakran rárontanak egy-egy ilyen farkastanyára, s annak 5—8 kölykével statáliáter végeznek — a busás lődij kedvéért, ezzel azonban nem igen apad e bestia fajzatnak a száma, mert többnyire csak a kölykeket pusztitják el, az öregek pedig megmaradva tovább szaporitanak.

Valamivel több eredménynyel jár a nádifarkasok felhajszolása s vadászata azokon a tájakon, a hol a farkas, a Kazánszorosból a Fekete tengerig Romániát átszelő Alduna szigeteinek sürü nádasai között, pompás rejtekhelyek közt él.

A nádasok boritotta ilyen kisebb szigetek farkasnépének kiirtása azért eredményesebb mivel a szigetet csolnakokkal körül lehet keriteni, s a vizen át netán menekülni iparkodó farkasnéppel a csolnakokról is elbánhatnak.

Ha csak egy-két vadász indul a kisebb Dunaligetekben ilyen excursióra, akkor az illetők rendszerint szél ellenében alkalmas magas-lesről gondoskodnak s ugy várják be, mig a hajtók a nádasok sürü iben tartózkodó ordasokat puskák elé zavarják.

Adomák.

Szójáték.

— Mit csinál bácsi?
— Pipálok kapadohányt és kapálok pipadohányt.

Furcsa kérdés.

Szobaur-jelölt: Aztán van-e az ágyban féreg?
Gazdaasszony: Hát hol legyen máshol?

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

KÜLÖNFÉLÉK.

Távolba-látás. Csudálatos történetet ir meg a Kardifban megjelenő South Wales Echo cimü ujság. Ismertette, hogy a Berlin hajó Hoek van Holland kikötőjénél történt rémes szerencsétlensége után kevéssel a White Star Line nagy angol hajótársaság Suevic nevü személyszállitó gőzöse is hajótörést szenvedett a Lizard-sziklái táján. A kardiffi ujság szerint jóval e két szerencsétlenség előtt megjelent a lap szerkesztőjénél egy asszony, a ki elmondotta neki, hogy Hoek van Hollandnál nagy katasztrófa fog történni, a melynél az utasok mind halálukat fogják lelni. A szerkesztő kétkedésére az asszony igy folytatta jóslását:

Ez még nem minden, többet is mondhatok. A White Star Linie egyik postagőzöse is hajótörést fog szenvedni. Hazafelé való utjában neki megy a Lizard szikláknak.

Az asszony akkor oly határozottsággal beszélt, hogy a lap meg is emlitette a csodálatos jóslatot. Mikor aztán a Suevic katasztrófáját jelentő távirat megérkezett, az asszony ujra fölment a laphoz és emlékeztette a szerkesztőt a jóslatra. Arra a kérdésre, vajjon önkivületében látott vizióról van-e szó, az asszony igy felelt:

Szó sincs róla. Az egész dolog hirtelen megjelen nekem és én tisztán látok mindent. Tiszta öntudatnál vagyok. A látomány csak egy szempillantásig tart, és aztán eltünik.

Az amerikai lovaglás. Bécsből: irják a hadsereg mértékadó köreiben az utóbbi időben tanácskozást folytattak az amerikai módon való lovaglásról; szó esett araól is, hogy ezt a hadsereg lovasságánál alkalmazzák. Az Amerikából hozzánk átplántált lovaglás voltaképpen nem egyéb, mint a ló lapockáján való térdelés. Ehhez a kengyelszijjat nagyon rövidre csatolják, ugy, hogy a lovas egész sulyával a kengyelben áll és testtartása előrehajolt. A kantárt egészen rövidre fogják és a kantártartó kezet a ló nyakára feltámasztják. Az amerikai módszernek az a haszna, hogy a lovas a ló elejére nehezedik; a ló vágtatás közben kénytelen az egyensuly megtartásához hátulsó lábait messze előre hozni, s ez által az elugrás hosszabb, nyujtottabb lesz, a ló hátulja fölszabadul és a lovas a ló háta mozgását nem akadályozza. Egyáltalán e lovaglás a lónak kellemesebb és ezért nyugodtabban, egyenletesebben s amellett gyorsabban halad. Káros oldala azonban, hogy ugrásnál, a midőn a ló az akadályon keresztül előbb az egyik, azután másik első lábával ér földet, fara pedig még a levegőben van, a lovas sulya a ló elején nyugszik és ez a lovat nagyon megerölteti és fokozza a felbukás veszedelmét.

HIREK.

Testvérek halála. Minap mint Glognicból táviratozzák, ott borzalmas szerencsétlenség történt. Egy Aussermann Franciska nevü urileány öcscsével a Schwartza folyó partján sétált, a midőn egy heves szélroham a kis fiu fejéről lekapta a kalapot és a folyó felé vitte. A fiu utána szaladt s már majdnem elérte, a mikor a kalap a vizbe esett. A fiucska nem tudott hirtelen megállani s a folyóba zuhant. Nénje segitségére sietett s a vizbe ugrott; a kis fiu oly görcsösen kapaszkodott beléje, hogy mind a ketten a hullámok között lelték halálukat. A segitségükre sietők már csak holtestüket foghatták ki.

Öngyilkos gyermek. Az öngyilkosságok krónikája megdöbbentő esettel gyarapodott. Egy tizenkétéves, térdharisnyás iskolásfiu dobta el magától az életet. Eldobta magától olyan viszonyok és körülmények között, a melyek az amugy is rejtélyes esetet érthetetlenné teszik. Budapesten a Soroksári-utcában lévő Két Korona-szállóba beállitott egy tizenkét-tizenhárom éves kis fiu és a szálló tulajdonosával óhajtott beszélni. Keller-nek, a szálló tulajdonosának elmondotta, hogy Pécsről való, gimnáziumi tanuló, a vonaton ellopták minden podgyászát és pénzét; azonban unokabátyja holnapután jön s ő majd kifizeti számláját. A szálló tulajdonosa a fiut egy elsőemeleti szobában helyezte el s gondoskodott ellátásáról. A fiu még aznap este későn magához kérette Kellert, a ki azonban nagyon el volt foglalva s ezért nem ment föl hozzá. Reggel 8 óra felé Koch András bezörgetett a fiuhoz, de választ nem kapott. Erre az ablakon át bemászott a szobába. A fiut az ágyon fekve találta holtan, a halántékán véres sebbel. Mellete feküdt egy kilenc milliméteres revolver, a melynek egyik golyója hiányzott. A portás nyomban értesitette gazdáját s egyuttal telefonált a mentőknek, a kiknek azonban nem akadt dolguk, mert a fiu meghalt még az éjjel. Az öngyilkos gyermek érkezése alkalmával a bejelentő lapra azt irta: Eduardo Vieland, IV. osztályu tanuló, 12 éves, Pécs, Baranyamegye. Ennyi a szomoru tény. Az öngyilkosság okáról még mit sem lehet tudni. Pécsről jelentik, hogy az öngyilkos gyermek által használt Vieland-név ott ismeretlen.

Fölrobbant dinamitpatronok. Czakó József kondás Szt-Lőrinc határában tiz darab dinamitpatront talált elásva a földbe. Miközben a patrónokat nézegette, pipára gyujtott. A gyufa lángjától az egyik patron fölrobbant s Czakó jobb kezét leszakitotta és összeégette az arcát. A sulyosan sebesült embert behozták a fővárosba, a hol a Rókus-kórházban helyezték el. A dinamitpatronokat fölküldötték a térparancsnoksághoz, a hol megvizsgálják. A rendőrség nyomozást inditott annak a megállapitására, hogyan került a a dinamit a szent-lőrinci határba.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A kopár területek erdősitése. Évek óta segélyezi a földmivelésügyi miniszter a szorultabb helyzetben lévő birtokosokat, a kik közérdekből kopár futóhomokos és vizmosásos területeken fásitanak. Tavaly 701 birtokos 2774 holdon végeztetett ilyen közérdekü faültetést. A miniszter segitségként 55.781 koronát osztott ki erre a célra. Ezenkivül oly helyeken, a hol veszedelmesebb földcsuszamlások voltak, 150 állami kezelés alatt álló terülelen történtek erdősitések, s össze-vissza tavaly 3788 hold kiterjedésü kopár vizmosásos és futóhomokon végeztek közgazdasági célu erdősitést 89.361 korona költséggel.

Megszünt egyenruházati cég. A Klamert és Kalmár egyenruházati cég egyedüli tulajdonosa: Klamert József körleveléből arról értesülünk, hogy a cég mint ilyen üzletét a mult hó folyamán feloszlatta s tulajdonosa a Tiller Mór és Társa egyenruházati cégnél régebben is viselt állását ujból elfoglalta. A Klamert és Kalmár cég hirdetése lapunk márciusi számaiban bent volt s igy szükségesnek láttuk hirt adni megszünéséről, nehogy a hirdetést olvasók a cégnél való megrendelésekkel maguknak haszontalan költséget okozzanak.

Félévig a vizben. Szentimrey Dániel sárospataki joghallgató, mint Sátoraljaujhelyről irják, már novemberben eltünt; az apja, Szentimrey József isznyétei lelkész, az egész országban köröztette egyetlen gyermekét. Most kifogták a szerencsétlen gyermek holttestét a Bodrogból. A hirtelen áradás emelte ki hullámsirjából. A diák, mint megállapitották öngyilkos lett. Főbelőtte magát a parton s belezuhant a folyóba. A végzetes tettet viszonzatlan szerelme miatt követte el. Temetésén, mely Sárospatakon volt, a főiskolai ifjuság és a tanári kár is részt vett.

Fölrobbant ágyugolyó. A tél folyamán, tüzérkatonaság a kapi várhegy oldalán éles lövéssel gyakorlatozott. Ez alkalommal egy kilőtt gránát nem robbant föl. Akkortájt nem lehetett a kilőtt lövedéket a nagy hó miatt megtalálni és csak a hatóságot figyelmeztették, hogy a veszedelmes lelet gyermekek kezébe ne kerüljön. Most, hogy a hó a határban elolvadt, a falusi gyermekek rá akadtak a gránátra. A golyót addig ütögették, mig föl nem robbant. A robbanás oly erős volt, hogy egy gyermek halálosan, négy pedig sulyosan megsebesült.

Életre halálra. Zágrábból jelentik, hogy a minap borzalmas küzdelmet vivtak a csendőrök Rasztovszky Istvánnak, a hirhedt rablóvezérnek elfogatása alkalmával. Rasztovszkyra Petrinje közelében akadt rá két csendőr. A mikor a közelébe értek. két revolvert vett elő és rálőtt a csendőrökre, a kiknek egyike a golyótól találva halálos sebbel esett össze. A másik csendőr, Martievic káplár ekkor nekiment a rablónak s a két ember közt élethalálra való viaskodás kezdődött. A rabló még egyszer elsütötte a revolvert de nem talált. A csendőr káplár ekkor kardot rántott és két hatalmas csapást mért a rablóra, a ki eszméletlenül esett össze. A káplár ezután halálosan sebesült társának akart segitségére lenni, de a mig a sebesült körül foglalatoskodott, Rasztovszky magához tért és szökni próbált. Martievic csendőrkáplár utána futott. Őrült hajsza kezdődött, miközben a rablóvezér többször visszafordult és rálőtt a csendőrkáplárra, a ki azonban jól irányzott lövéssel futás közben hátulról agyonlőtte a rablót.

Furfangos csalás. A högyészi csendőrség furfangos csalásról értesitette a főkapitányságot. E szerint a minap Högyészen tartott országos vásáron Nagy József döbröközi földmüves tehenet akart venni. Találkozott egy ismeretlen emberrel, a ki megszólitotta: Nem lehet itt tehenet venni, hanem jöjjön a faluba, ott tudok egy olcsó tehenet. Nagy József hallgatott az idegen szavára és elindult a falu felé. Közben az országuton egy pénztárcát találtak. Az idegen fölkapta a pénztárcát és megfogva Nagy József karját, magával vonszolta egy kazal felé. Előbb osztozzunk ezen a pénzen. Látja, milyen szerencse, hogy velem jött. Alig értek a kazal mögé, egyszerre két férfi rohant feléjük. Elvesztettem a penztárcámat, kiálltotta az egyik, maguk találták meg. Ezzel Nagy József zsebeit kezdette kutatni és kivette a földmüves pénztárcáját, a melyben háromszázharminc korona volt, azután mindhárman elfutottak. Hasonló módon fosztották ki Rumel Gusztáv földmüvest is, akitől kétszázkilencvennégy koronát loptak el. A rendőrség nyomozza a furfangos tolvajokat. Az egyik Bontempó Lajos péksegéd, a ki állitólag a fővárosba jött.

Szerkesztői üzenetek.

Hain Ede urnak, Kisiblye. A pipák és pipaszárak szerencsésen megérkeztek s a küldeménynyel meg vagyok elégedve. Sziveskedjék ezt **Zachar K.** pipagyáros urnak alkalmilag tudomására juttatni. A szives és gyors közbenjárásáért fogadja őszinte köszönetemet. **Bardiovszky János urnak, Bajna.** Bizon szomoru dolog. mikor a hosszu hüséges szolgálatokat igy hálálják meg. Egyébként a feltett kérdésére magán levelet irtunk. **Varga Gábor urnak, Nagy-Enyed.** A kivánt nyilatkozatot postára tettük.

A kiadó hivatal postája.

Pap Vendel urnak. Balatonszentgyörgy. A hekül-8 koronát köszönettel vettük és nyugtázzuk. **Kósa Sándor urnak, Boica.** A 14 számot ujcimére a mult számhoz mellékelve megküldtük. **Simonyi József urnak, Istvánhegy.** A cimet helyesbitettük. Azon a vidéken talán lehetne lapunk részére több hivet is szerezni. **Morár Jakab urnak, Bukova.** Miután cimváltozlatását nem jelentette be, a lapot mindig a régi cimen küldtük s ott valaki bizonyosan át is vette, mert egy szám sem érkezett vissza. Tekintettel arra, hogy a lapot áprilisig nem kapta, ujjabb előfizetését csak innentől fogva számitjuk. **Derzsy János urnak, Deésfalva.** Uj ctmét bejegyeztük.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ay Mihály urnak, Mátrafüred. A 2 korona beérkezett s ezzel előfizetése junius végéig rendezve van. **Farkas Elek urnak, Cserestemes.** Az uj cimet bejegyeztük.

32 sz.
eln. 1907.

Pályázati hirdetmény.

Ujbánya r. t. város erdőgazdaságánál lemondás folytán egy erdőőri állás megüresedvén, arra ezenne pályázatot hirdetek.

Ezen erdőőri állás a következő járandóságokkal van összekötve:

1. Hatszáz korona készpénz fizetés.
2. Természetbeni lakás vagy 80 kor. lakbér.
3. 28 ürköbméter tüzifa házhoz szállitva.
4. Erdei áthágások után befolyt kárérték egy harmada.
5. Nyugdij jogosultság a városnál érvényben álló nyugdij szabályzat szerint.

Ezen egy évi próbaszolgálathoz kötött állásra pályázhatnak oly feddhetetlen előéletü 35 évnél fiatalabb egyének, kik az erdőőri szakvizsgát sikerrel letették, ép, egészségesek, jó hallás és látással birnak, mit hatósági orvosi bizonyitványnyal igazoln ak, a magyar és tót nyelvet teljesen birják.

Egy koronás bélyeggel ellátott sajátkezüleg irt kérvények, melyhez az orvosi bizonyitvány, keresztlevél, erkölcsi bizonyitvány, eddigi alkalmaztatásról szóló okmányok melléklendők, alulirt városi főjegyzőhöz, mint h. polgármesterhez f. évi május 9. napjának délutáni 5 órájáig küldendők be. Az állás kinevezés után 8 napon belül elfoglalandó.

Ujbányán, 1907. évi április 17-én.

Polgármesteri állás üredesedésben:
Stand
főjegyző.

Gyakornokot

főleg irodai, de egyuttal külső erdei munkákra is április és május hónapokra keres a vajszlói m. kir. közalapitványi erdőgondnokság. Az illetőnek legyen szép irása, jól tudjon számolni. Erdőőri szakiskolát végzett előnyben részesül. További alkalmazás nincs kizárva. A felfogadott kap: utiköltséget, lakást, kosztot, világitást, mosást, szóval teljes ellátást és 20 korona zsebpénzt. Ajánlkozások a m. kir. közalap. erdőgondnokság cimére: **Vajszló**, (Baranyamegye) sürgősen küldendők.

Állást keres

38 éves, nős, szakvizsgázott erdőőr, kinek az erdészet terén minden tekintetben kitünő jártassága van s több éven át nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva. Vadászatban, valamint vadászebek idomitásában szintén kiválló jártassággal bir. Három nyelven folyékonyan beszél. Utóbbi időben mint önálló erdő- és mezőgazdaság kezelő erdőirtással, a fának feldolgozásával és eladásával is meg volt bizva miről jó bizonyitványa van. Próbaidőre is elmegy. Gyermekei nincsenek. Szives megkereséseket alábbi cimen kér:

Polcz József
Bizovác (Slavónia)

2—5

Állást keres

szakvizsgázott erdőőr, 35 éves, nős, 2 gyermek atyja ki az erdészeti és vadászati teendőkben teljesen jártas ezen a téren több évi tapasztalattal bir; 8 éven át egy nagyobb uradalomban önállóan müködött; mostani állásáról meg nem felelő áthelyezés miatt május 15-ével lemondani kénytelen. A magyar és tót nyelvet szóban és irásban jól, a német nyelvet kevéssé szóban birja. Jó vadászeb idomitó. Cime megtudható a lap szerkesztőségében.

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

MÜHLE VILMOS
cs. és kir. udvari szállitó
TEMESVÁR.
Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.
(Müvelési terület 94 hold.)
— VILÁGKIVITEL! —

A legjobb magvak kerti és mezei veteményezésre
(Mühle magvai jóságban elérhetők, de ebben felülmulhatatlanok.)
A legnemesebb gyümölcs-, disz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskolázottak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak)
A legszebb fenyőfélék, diszcserjék, rózsák stb.
(Mühle tülevelüi mind télállók, disz- és kuszócserjéi, valamint rózsái a létező legszebb virágnak.)
Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek.
Mühle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatolnak
Dusan illusztrált főárjegyzék — páratlan a maga nemében — kivánságra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.
Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételné l minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Május 2.** **18. szám.**

Panaszhangok.

Csodálatos ez a mai világ. Akármerre menjünk, akármerre járunk, panaszos hangoknál egyebet alig lehet hallanunk. Mintha csak a siralom völgyében járnánk.

Tizenhárom hosszu esztendőt meghaladó idő óta mi is alig tehetünk egyebet, mint hogy az erdészeti és vadászati altiszti- és szolga személyzet panaszait hallgatjuk és azokat azután lapunkban átadjuk a nagy nyilvánosságnak, abban a reményben, hogy ezek a panaszhangok nyitott fülekre is találnak olyan helyeken, hol azok inditó okát el tudják távolitani.

Nem is volt mindig hiábavaló fáradozásunk, mert egyes bajok, a melyeket felpanaszoltunk, ha nem is teljesen, legalább részben el lettek távolitva s bizva bizunk a jövőben, a melynek elébb-utóbb a többieket is el kell majd távolitani, de a mig ez meg nem történik, addig nem szabad egy pillanatra sem abbahagyni a panaszkodást, mert a mint elnémulnak a panaszhangok, rögtön azt fogja hinni a világ, hogy már most teljesen rendben van az erdészeti és vadászati altiszti és szolga személyzet szénája, mert ime elnémultak ajakán a panaszok.

Nekünk tehát továbbra is megmarad az a szomoru és bizony eléggé kellemetlen és kényelmetlen feladatunk, hogy mint eddig, ezután is csak nyissuk meg a füleinket a panaszkodók előtt s meghallgatva panaszaikat, azokat hozzuk nyilvánosságra és irányitsuk azokra a kivált azoknak a tényezőknek a figyelmét, a melyeknek módjukban áll, de a melyeknek egyszersmind hivatása és kötelessége is ott, a hol csak lehetséges, a mutatkozó bajokat és sérelmeket orvosolni s ez által azokat vagy teljesen eltüntetni, vagy legalább a lehetőség szerint mérsékelni.

Ennek a nehéz feladatnak igyekezni fogunk legjobb tudásunkkal és teljes erőnkből megfelelni, de hogy ezt tehessük, első sorban arra van szükségünk, hogy nekünk magunknak ne legyen okunk panaszkodni.

Sajnos, hogy bizony nekünk is nagy okunk van a panaszra.

A mint azt tisztelt olvasóink nagyon jól tudják, szerény lapunkat a saját gyenge erőnkből teremtettük meg, minden idegen segitség vagy támogatás nélkül, sőt az utóbbiak helyett inkább ellenséges áramlatokkal kellett és kell folyton küzdenünk. Vállalkozásunknál egyedül az a remény volt vezérlő csillagunk, hogy azok, a kiknek érdekeikért sorompóba léptünk, felkarolnak és nem csak erkölcsileg, de anyagilag is támogatni fognak.

Ebben a reményünkben — bár az soha sem volt vérmes — meglehetősen csalatkoztunk.

Az ellen ugyan nincs panaszunk, hogy olvasó közönségünk nem elég nagy, de van igenis az ellen, hogy olvasóink között fölös

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

számmal vannak olyanok, akik szeretik ugyan a lapot olvasni, de azt nem kérdezik, vajjon annak a kiadásával vannak-e a szerkesztőnek költségei, ha ebben az olvasó közönsége segitségére van és őt az előfizetési dijjak pontos, lehetőleg előleges beküldésével támogatja.

Hát bizony ebben a tekintetben méltán nyilhatnak panaszra ajkaink.

Ott, hol tizezret meghaladó, sőt talán a huszezret megközelitő főnyi két testvér testület érdekeinek szolgálásáról és védelméről van szó, alig 3—4 százaléknyi kis töredék csak az, a mely minket, ahogy — ugy támogat.

Ahogy — ugy, mondjuk, mert hiszen még ennek a parányi töredéknek is csak alig 10 százaléka az, amely valóban buzgólkodik támogatásunkban, mig a többi nagyon közönyösen veszi a dolgot. Olyan olvasónk ugyanis, ki a lap diját bizonyos időre előzetesen befizetné, csak itt-ott, elvétve akad egynéhány, mig az olvasók zöme ezt a kötelességét csak utólagosan teljesiti, kivéve azokat, kik bár sokszor éven át és hosszabb ideig elfogadták a lapot, ezért egyszerüen soha sem fizettek. Az ilyeneknél, hogy csak a közelmultat emlitsük, az elmult esztendőben több mint 600 koronát veszitettünk, a folyó évben pedig ismét többen megugrottak pár száz koronánkkal s már előre félünk, hogy ez az esztendő sem marad mögötte a tavalinak. Erre enged legalább következtetni, hogy 54 olyan olvasónk közül, kiknek a sok kérés és intés haszontalan volta miatt postai megbizásokat voltunk kénytelenek küldeni, tartozását alig egyharmadrész egyenlitette ki, mig a nagyobb rész ezt mai napig sem tette s az, hogy a lapot ennek dacára tovább is elfogadja, alig nyujt biztos kilátást arra, hogy fizetési kötelezettségüknek is eleget fognak tenni. Akadt azután egypár olyan is, a ki a postai megbizást is és a lapot is visszautasitotta, nyilvánvaló bizonyságául annak, hogy olvasni szeretett, de fizetni egyáltalán nem szándékozik. Az ilyeneknél mi a pénzünket veszitjük, ők ellenben előttünk a becsületüket veszitették el.

Ilyen viszonyok mellett mai napig másfélezer korona előfizetési dij hátralék van kint azoknál a tisztelt olvasóknál, kik előfizetéseiket nem rendezték, a mi abba a kellemetlen helyzetbe juttatott, hogy a nyomdaköltségeket már hetek óta egyáltalán nem fizethetjük, a lap a lap szétküldésével felmerülő postaköltségeket pedig csak terhes kölcsönök felvételével vagyunk képesek fedezni.

Azt hisszük, hogy ezeket olvasva, senki sem fog megütközni azon, hogy mi kik olyan részvéttel fogadjuk mások panaszát, most szintén panaszra nyitjuk ajkainkat s panaszhangjaink előtt kivált azok nem fogják elzárni füleiket, kik azokra okot szolgáltattak, hanem igyekezni fognak eddigi mulasztásukat jóvátenni, sürgősen beküldvén hátralékos. vagy előre is fizetendő előfizetési dijjaikat. Az ehhez szükséges postautalvány egyébként is birtokukban van.

TÁRCZA.

A mozdulatlan király.

Irta: **Szőllősi Zsigmond.**

(A Bp. H. után.)

Mikor már messze kint járt az országuton, a fiatal király boldogan lengette süvegét a langyos esti levegőben és kitört belőle az öröm:

— Hála Istennek, sikerült megszöknöm — ő felsége, saját magam elől. Két hónapja ülök a trónon és már — közel voltam a megfulladáshoz. Két hónapja nem láttam embert és két hónapja nem volt egy pillanatom, hogy embernek érezhessem magamat. Nincs vágyam, csak parancsom: az óhajtásomat kisded korában megfogja a teljesülés. Birkózni szeretnék és a kire ránézek, az — a lábamhoz roskad . . . Legalább egy medvével szeretnék találkozni, a melyiknek mindegy: koronás-e az a kétlábu, a ki utjába áll, vagy — mezitlábas! . . . Valami küzdést akarok, valami ellentállást, mert különben meg kell fulladnom . . . .

Néhány perc mulva a fiatal király már bent volt az erdőben. A kivánsága nem teljesült ugy, a hogyan óhajtotta volna. Medvével nem találkozott. De találkozott mással. Az ösvényen egy leány jött vele szemben. Nyulánk magas leány volt, szőke és kékszemü, mint a viáborgi leányok általában. A lábán papapucs, fehér harisnya, előtte sima fehér kötény, a hajában egy szál rózsa. Gombát szedett a kosarába.

A király köszöntötte a leányt és vidáman modta neki:

— Engedd meg, szép hugom, hogy segitsek neked a munkádban!

A leány mosolyogva felelt:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Mindenesetre első sorban szükséges, hogy lapunknak, mely mások panaszaival, ügyeivel, bajával van hivatva foglalkozni, ne legyen oka panaszra, ezt pedig csak ugy érhetjük el, ha tisztelt olvasóink elismeréssel adóznak munkálkodásunknak s azt jövőben az eddiginél buzgóbban támogatni sziveskednek.

A legközelebbi napok egyébként meg fogják mutatni, hogy panaszaink milyen meghallgatásra találnak.

Havasi legelők.

(Folytatás és vége.)

Nézzük most már, minő eljárás van jelenleg alkalmazásban a legeltetés kivitelében. Ezt megelőzőleg ismerkedjünk meg általánoságban az ide vágó viszonyokkal. A legeltetés a középhavasokban május hó második felében, mig a magasabban fekvő helyeken csak junius hó közepe táján veszi kezdetét. Befejezése pedig szeptember végén — október elején van. Kezdete a kitavaszodás idejétől — vége pedig az időjárástól és egyébb körülményektől függ. Idő tartama tehát a legkedvezőbb esetben 4 hónapot tesz ki. Ezen 4 havi időt két különböző időszakra kell felosztanunk Az első terjed a kezdettől augusztus elejéig. Nevezhetjük ezt termelő időszaknak. Vagyis ezen idő alatt az állatok, ha a területnek megfelelő számban lettek felhajtva, bőséges táplálékot találnak. Igy pl. a tél folyamán erdei munkálatoknál fuvarozásnál teljesen lehajtott, csont és bőrré összeaszott szánalmas kinézésü igás állatok teljesen kihiznak, növendék marhák pedig a fejlődésben kiváló mértéket érnek el. Fejős tehenek bőven tejelnek s tejükből készült vaj és sajtféleségek kitünő finom izzel — mondhatni zamattal birnak.

Augusztus elejétől kezdve még egy ideig már csak fenntartó takarmányt nyujt a havasi legelő. Később pedig és főleg, ha a legeltetés végezetét a keleténél tovább kitoljuk, már csak oly kevés táplálékot találnak legelő állatjaink, hogy valósággal visszafejlődnek, leromlanak. Ebben persze mint alább látni fogjuk nagy szerepet játszanak a korai dér és a léghőmérsékletnek éjjelenként igen nagy foku lehülése.

Sok esetben igen nagy hibát követnek el a legelő tuladjdonosok azzal, hogy állatjaikat igen korán hajtják föl akkor, amidőn a fü még nagyon zsenge, a legelő talaja pedig nem szikkadt föl kellően. Ennek az a káros következménye van, hogy az állat nem talál táplálékot kellő mennyiségben és minőségben, az egész területet kénytelen bejárni, eközben lábaival gyurja dagasztja a nedves talajt s ezzel a fünek még gyökerét is teljesen tönkre teszi.

Egy másik nagy mulasztást látok abban, amidőn ügyet sem vetnek arra, hogy az állatok számát a legelő kiterjedéséhez, termőképességéhez arányitsák. Hogy mi lehet ennek a következménye — nem kell magyaráznom. Tény azonban, hogy havasi legelőknél ezen arány megállapitása sokkal nagyobb körültekintést és gyakorlati tapasztalatot igényel, mint pl. sik vidéken.

Nagy gondatlanságot képez az is, hogy a pásztorok reggelenkét elinditva az állatokat éjjeli hálóhelyükről, teljesen magukra hagyják s igy aztán azok odamennek, a hova éppen akarnak. Tehát a szakaszonkénti legeltetés és annak előnyei itt ismeretlen fogalmat képeznek.

— Tele tudom szedni a kosaramat magam is; de ha nem sürgős az utad és semmit sem kérsz a fáradságodért, akkor segithetsz.

A király vállat vont:

— Az utam nem sürgős, pénzt pedig nem kérek tőled. Teleszedem a kosaradat — egy csókért.

A leány elfintoriotta az oracskáját:

— Akkor csak — menj tovább az utadra szépen. Nem kérek a segitségedből!

— Hát nem adsz egy csókot?

A leány begyesen felelt:

— Attól kérj a ki tőled kér.

— Ha te kérnél tőlem, én adnék neked.

A leány elkacagta magát.

— Hát akkor várj addig, a mig én kérek!

A király arca piros lett:

— Nem tetszem neked?

— Jobb szeretem, ha másnak tetszel.

— És ugy érzed, hogy nem is tudnék tetszeni neked?

A leány félre forditottá a fejét és halkan mondotta:

— Nem vagy rossz formáju legény, a ruhád is finom, a kezed is fehér, találsz te uri kisasszonyt is, a ki . . .

A király türelmetlenül vágott a szavába:

— De ha én a te csókodat akarom!

A leány a türelmetlen hangra fölszegte a fejét:

— Akkor ott kereskedsz, a hol nincs keresni valód! Most pedig eressz az utamra!

A király zavartan mondta:

— De hisz még csak félig a kosarad . . .

— Elégedj meg azzal, ha a tiéd teli.

Menni akart, de a király elébe ált és olyan esdeklő tekintettel nézett rá, hogy a leány visszalépett. A király reszkető hangon mondta:

— Legalább a nevedet mond meg nekem.

A leány vállat vont:

— Ha csak éppen ezt akarod tudni: Pepának hivnak. Az apám erdőkerülő.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az általános legeltetési szabályok legelemibb részét képezi az, hogy állatjainkat kor szerint elkülönitve külön falkákban legeltessük. Ennek a havasi legelőkön többszörös fontossága van. Eltekintve az általános szempontoktól, melyek már magukban véve elég nyomatékkal megkövetelik azt, hogy növendék állatokat ne járassunk kifejlett, nagy marhával keverten, van még egy másik igen nyomós ok, mely az elkülönités szükséges volta mellett bizonyit. S ez a vaaszi időjárás, melynek káros behatásaival szemben való védekezés fiatal állatoknál egészen más eljárást igényel, több figyelmet, gondosságot kiván.

Havasaink között elég gyakran előfordul az, hogy még junius hóban is hideg szelektől kisért havas esős időjárás van, mely sokszor napokig is eltart. Augusztus hó második felétől kezdve pedig éjjelenként a levegő hőmérséklete nagyon alászáll. Ennek következtében eleinte jeges dér lepi el a legelőt, a mely csak délelőtt 9—10 óra tájban olvad föl. Később pedig a hősülyedés oly foku, hogy a patakok szélein a viz is megfagy. Igen természetes már most az, hogy ezen nagyobb foku éjjeli hidegek mellett állatjaink nem csak a napközben felvett — ez időtájban különben is csekély tápértékü — takarmányt kell saját testi hőmérsékletük fenntartására forditniok, de legtöbb esetben még a legelés első időszakában gyüjtött s az izmok tömegében és faggyu alakban elraktározott fölösleget is fenti célra felhasználják. Igy aztán megtörténik, hogy az augusztus hóban észlelt kitünő conditio teljesen elvész s a lehajtás alkalmával teljesen lesoványodott, gubancos szőrü, alig fölismerhető állatokat látunk magunk előtt. Hogy ez a káros visszahatás fejlődésben levő fiatal állatoknál sokkal nagyobb mérvben jelentkezik, az kétségtelen. Hatványozottan nagyobb foku az igényesebb pirostarka marhánál, mint az edzettebb magyar fajtánál. A havas ily formán visszaveszi azt, amit szolgáltatott. Ez ellen védekezni kell.

A védekezés két irányban lehetséges. Hajtsuk le állatjainkat idejekorán — tehát a nagyobb éjjeli fagyok beállta előtt — alantabb fekvő helyekre, mondjuk pl. kevés sarjut termő, kaszálásra ugy sem érdemes rétekre. Ennél még alaposabb védekezési mód az, ha a havasi legelőnk alkalmas helyén szineket, istállókat épitünk s éjjelre ezekben belyezzük el az állatokat. Ezzel azt is elérhetjük, hogy a legeltetés első időszakában a legtöbbször fellépő zord időjárás ellen is védekezhetünk.

Igen helyes, sőt nélkülözhetetlen eljárás még az is, ha a havasi legelőből évente egy arra alkalmas megfelelő nagyságu területet kiszakitunk s azon szénát termesztünk. Ezt a takarmánymennyiséget esetleg a szinek, istállók padlásain elhelyezve, ebből ugy az első, mint a második időszakban fellépő zord időszakban reggelenként adagolva az állatoknak, a védekezés teljes sikerét biztosithatjuk. Főleg az őszi időszakban s első sorban fiatal állatoknál van ennek igen nagy értéke, a midőn is az állat nem kénytelen reggelenként a dérrel lepett fagyos füvel táplálkozni s annak kétségtelenül igen káros következményeit elviselni.

Ezekben kivántam egybefoglalni mindazt, a mit a havasi legelőinkben fekvő nagy vagyon-érték helyes kiaknázására vonatkozólag figyelemre méltónak találtam.

Várady Géza.

Szervezkedjünk!

A szervezkedésre vonatkozólag egyik derék hivünktől beérkezett s lapunk előző számában már jelzett nagyon figyelemre méltó sorokat azért, mert az

---

Emelt hangon, majdnem gőgösen tette hozá:

— A király erdejében . . . A királyt szolgálja!

— Akkor hát te sürün jársz erre?

— Minden nap erre visz az utam . . . De most már megyek is!

A király halkan, meleg hangon mondta:

— Nem tartóztatlak tovább. De ha már csókot nem adsz, add nekem legalább emlékül az a rózsát, a mi a hajadba van tüzve.

A leány elpirult és égő arccal, de mosolyogva mondta:

— Nem adhatom, mert az azé, a ki adta. Ő tőle kellene elkérned. De az meg nem igen adná!

A királynak lobbot vetett a tekintete:

— És ha — elvenném tőle!?

A leány félig lehunyt szemmel mérte végig a lovagot, azután elkacagta magát:

— Ha még egyszer erre jársz megpróbálhatod!

Keményen csapott vissza a felelet:

— Meg fogom próbálni!

Este volt, mire a király visszatért a palotába. A szeme csillogott, az ereiben forrt a fiatal vér.

— Mégis csak megtaláltam a medvét! — suttogta, mikor pihenni tért, hogy álmodva, de ébren töltse az éjszakát.

. . . Másnap az ebéd után pedig hüséges és alázatos főkamarása, az öreg Güldenborg lovag mély meghajlással, sugva, igy szólt ő felségéhez:

— Legalázatosabb szolgája arra kérné felségedet, ha nincs ellenére, kegyeskednék belső termeibe fáradni. Legalázatosabb szolgája szerencsés volt oly meglepetésről gondoskodni, mely legkegyelmesebb ura szivének nem lehet kellemetlen.

A király tegnap óta jókedvü volt. Mosolyogva indult belső helyiségeibe. És mikor odaérkezett a nyolcszögü teremhez, hirtelen megált a küszöbön.

A teremben, mely a szőnyegek puhaságától és a virágillattól puha, meleg és illatos volt, mint egy tündér ölelése, felöltöztetve könnyü selyembe, de oly fehér arccal, mint a hó ott állt Pépa, az erdőkerülő

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

azokban foglaltak gondosabb áttanulmányozást igényelnek, erre pedig másfelé való nagy elfoglaltságunk miatt nem szakitottunk időt, csak legközelebb közölhetjük. Most röviden csak annyit jelzünk, hogy a jelentkezések nagyon gyérek s még sokan vannak olyanok hátra, a kikről biztosan hittük, hogy elsőknek fognak jelentkezni.

Az ujabban jelentkezettek névsora ez:

259. Bódogh János, Szepesolaszi.
260. Antal Imre, Nagyenyed.
261. Bomba Antal, Nagyenyed.
262. Rezedák Jakab, Nagyenyed.
263. Érsek József, Balázsfalva.
264. Gyulay János, Szolyva.
265. Longaner József, Iglóvéghely.
266. Papp Aurél, Petrósz.
267. Barbosz Illés, Fenes.
268. Rozovlyán Péter, Rossia.

Vadászati dolgok.

Hagenbeck paradicsoma. Jules Huret a párisi »Figaro« munkatársa, ki Németország minden nagyobb városát beutazta, Hamburgban a hires Hagenbeck-féle állattelepet sem mulasztotta el megnézni, s ez alkalommal magával Hagenbeckkel is beszélt. »Számtalan állatot lehetne nevelni az ember szolgálatára, — mondá neki Hagenbeck — ha fáradságot forditanának az állatok természetének tanulmányozására. E szempontból még nem vizsgálták meg ezt az érdekes kérdést. Majd egyszer erre is rátér az emberiség, ha ugyan előbb ki nem öldösi az isten által teremtett állatokat«. Hagenbeck egészen belemelegedett ebbe az ideájába s beszélt Huretnek az ő kedvenc álmáról, a földi paradicsomról, mely nemsokára megvalósul, de természetesen Ádám és Éva nélkül. Hagenbeck valamennyi állatját szabadon akarja látni. Negyvenezer köbméter földet hordatott a birtokára s ebből hatalmas halmot csináltatott utakkal, barlangokkal, fensikokkal, medencékkel, kertekkel, árkokkal és sziklákkal. Az egyik részen északsarki kertet rendeznek be, hol jegesmedvék, pinguinek, fókák, hódok élhetnek hamisitatlan sarki tájon, mesterséges jég közt. A másik részen trópikus kertet létesitenek pálmákkal kaktuszokkal s itt tigrisek, oroszlánok, párducok, leopárdok, zsiráfok és sakálok fognak élni. A halom egyik bevágásában 700 rika madarat fognak láthatni a látogatók. A völgyület fölött nagyon magasan oly finom hállót fognak kifeszitenі, hogy észre sem lehet venni s a madaraknak meg lesz az illuziójuk, hogy a szabadban élnek. Legnagyobb lesz a szabadságuk a különben is szelid növényevő állatoknak, a lovaknak, zebráknak, tevéknek, szarvasoknak, antilopoknak, gazelláknak, tibeti juhoknak és himalaya kecskéknek. Lesz medence a krokodilok és vizilovak számára. E darab földön 700–800 állat lesz egyesitve látható rostélyok és elválasztó ketrecek nélkül. A közönség alig fogja észrevenni, hogy az állatokat mi választja el egymástól. A tigriseket és oroszlánokat például oly széles árkok fogják elválasztani attól, hogy a közönséggel fratenizáljanak, hogy a legügyesebb ugró vad sem ugorhatja át. Elmondta Hagenbeck továbbá azt is, hogy ez idő szerint 2000 ember foglalkozik Arábiában, Indiában, Görlandban, Szumátrában, a Zambézi méllett s Észak-Afrikában azzal, hogy a telep számára állatokat vadászszon. A legtöbb állatot kiskorában fogják; a tigriseket és oroszlánokat juhokkal vagy kecskékkel verembe csalják, a vizilovat egész kicsi korában keritik kézre, vizzel telt medencében szállitják Európába s itt tejkivonattal nevelik föl. Hagenbeck a telepen muzeumot is szándékozik létesiteni, melyben bemutatja a főbb vadászati módszereket s kiállitja remek szarv- és agancsgyüjteményét, mely a leggazdagabb az egész világon, mert vagy 500 különféle faj van benne képviselve.

---

leánya. És mikor meglátta a királyt, reszkető hangon tördelte:

— Felség . . . felség . . . boesánat . . .

A király arca pedig olyan piros lett, mint a milyen fehér a leányé. Megfordult és rohant visszafelé. Mikor alázatos és hü fókamarását megpillantotta, felemelt ökéllel tört felé, de aztán leeresztette karját és szárazan, rekedten igy szólt:

— Azt a leányt bocsásdd tüstént szabadon: téged pedig ne lássalak többé!

Azután dolgozó szobájába ment a király, órák hosszat ült székében mozdulatlanul és a szeme tele volt könnyel.

Hasznos tudnivalók.

A lovak beállitása tehénistállóba nagyon helytelen eljárás. A lovak legnagyobb része nagyon szenved ezáltal. A tehénistállóban rendesen tulságos meleg van s a levegő is poros, a mitől a lovak párásak lesznek, (gőzölögnek) s ezt még a legnagyobb elővigyázat mellett sem kerülhetjük el. Ha máskép nem segithetünk a dolgon, legalább fallal választhatjuk el őket.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Alomszalmát evő ló gyanus lehet ugyan arról is, hogy takarmányában nincsen elég ásványi anyag — különösen konyhasó — s ezért szedegeti fel kivált éjjel a vizelettől átázott szalmát is; azonban az ilyen éjjeli szalmaevésnek gyakrabban az az oka, hogy kevés szálas anyagot kap s szalmát éppen nem, vagy csak szecska alakban, pedig az egy gyomru de aztán igen terjedelmes belü lónak épp ugy szüksége van ilyen durvább, az emésztő csatornát izgató anyagra, mint pl. a kérődzőknek. Ha már valaki, különösen nemes lovaknak szalmát egyáltalában nem, vagy csak szecskaalakban zabbal és egyéb abrakkal keverve ad, ugy — versenylovaktól eltekintve — tegye lehetővé, hogy éjjel az állásban az alom elejéről tiszta, jó szalmát kedve szerint felszedhessen. Ez nemcsak azért jó, mert szükséges »töltelék« jut igy az emésztő csatornájába, hanem előnyös amiatt is, mert a feküdni nem igen szerető ló éjjeli unalmában könnyen vesz fel szokást, pl. ringatódzást, jászolrágást, fogcsiszolát, pártára nehezkedést, holott ha unalmát szalmarágcsálással üzheti, ilyen káros müveletekre nem igen vetemedik.

A borjazás előtti fejésről. Tudvalevő dolog, hogy tehenet egészen a leborjazás idejéig fejni határozottan káros, mert zavarólag hat a magzat fejlődésére, gyengiti a tehenet és kisebbiti a borjazás utáni tejmennyiséget, mivel a tőgynek ellés előtt nem adtuk meg a szükséges nyugalmat. Szerencsére 2—3 hónappal a borjazás előtt, rendesen magától szünik meg a tőgy tejválasztó képessége. Jó tejelő teheneknél és különösen jól tápláltaknál azonban gyakran nem következik be ez az eset s ezeknél mesterségesen kell apasztani a tejválasztási processuson. De nem az által, hogy az állatot csak félig fejjük ki, hanem, hogy lassanként meghosszabbitjuk a fejések közti időtartamot. Elöszőr redukáljuk a napi fejések számát. Ha háromszor fejtünk, áttérünk kétszeri fejésre s 8 nap mulva egyszerire. Majd ha a tejelés csökkenését észleljük, csupán minden 48 órában egyszer fejünk s igy tovább. Ily módon elérjük azt, hogy nemsokára elapadt a tej egészen. Megjegyzendő, hogy a tehén mindenkor tiszán kifejendő.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hasznos ujságok. A »Luminaria« cimü Spanyol lap egy részét ugy nyomják, hogy azt korom sötétségben is lehet olvasni. E résznél ugyanis a betüket foszforeszkáló nyomdafestékkel kenik be. Álmatlan éjszakákon nagy szolgálatot tesz ez a lap az olvasónak. Még ennél is ravaszabb volt a »Regal-Quoitidien«-nek a kiadója. Ő vékony tésztából csináltatta a lapját és a nyájas olvasó, ha már nem volt szüksége rá, kvár még is ehette. Egy francia napilap, a »Le Bien-Etre« minden negyvenéves előfizetőjének nyugdijat fizet. A »Zsebkendő« nevü ujság, mint azt a cime is sejteti, orrfuvásra is alkalmas. A »Courrier des Baigneurs« és a »La Majade« vizmentes papirosból készülnek és igy még az uszodában is lehet őket olvasni.

Két fölfedezés. Ausztráliából két érdekes fölfedezés hire érkezett; egymástól merőben eltérő, de érdemes a megemlitésre. Az egyik bizonyára érdekelni fogja az — alkoholistákat. Ausztrália nyugati vidékein vadon tenyészik egy fa, mely akkorára nő, hogy mindenféleképpen akadályozza a föld megmunkálását. A földmivelésügyi miniszterium megbizásából folytatott tanulmányok arra a meglepő eredményre vezettek, hogy e fa rostjai mintegy öt fokos metil-alkoholt tartalmaznak, a mi igen jól értékesithető a keresedelemben is. Ennek a tudományos fölfedezésnek azonban megvan a maga előzménye; a fának ezt a tulajdonságát ugyanis a dopotációra itélt fegyencek már jól ismerték és a fa nedvéből italt készitettek, mely a sört volt hivatva pótolni náluk. — A másik fölfedezés szerint immár megvolna az a zoológiai kapocs, mely az embernek az állattól való leszármaztatásának folytonosságából eleddig hiányzott. Ismeretes, hogy sem a Dubois által ismertetett majomember, sem a Jáva szigetén 1891-ben fölfedezett fosszil-maradványok nem mutatnak olyan jelleget, mely a magasabb rendü állatok és az ember közt állitólag meglévő rokonság bizonyitására alkalmas lenne. Nos hát, Kleatich tanár, aki ez időszerint Ausztrália északi vidékeit antropológiai szempontból vizsgálgatja, azt jelenti, hogy Port Darwin környékén — különös találkozása a véletlennek — ahová a civilizációnak még a leghalványabb sugara sem tudott elhatolni, egy benszülött asszonyt látott, aki teljesen vad állapotban élt az erdőben és tökéletesen az emberszabásu majmok jellegét mutatta. A lábaival például fogódzni tud, ugy, hogy fölfüggesztheti magát a fa ágaira, akárcsak a majmok és utánozhatatlan gyorsasággal kuszik föl a fára. Annyi bizonyos, hogy emberi lényt ilyen körülmények között még nem igen láttak; hát csak hadd tanulmányozza tovább a tanár ur.

A kutya hallása. Ezuttal nem a közönséges hallásról, hanem a zenei hallásról akarunk szóllani. Egy jeles német természettudós, Zell tanár bebizonyitja, hogy a kutyának pompás hallása van. Sőt ennek a körülménynek köszönhető, hogy a kutyát és mindenesetre más állatot is olyan módon lehet kitanitani, mint akár az embert. Vett egy orgonaszerü hangszert, a melyen nagyon élesen elütő hangokat adott. A mikor az első mély hangot megütötte, a kutyának enni adtak. A mikor a vele ellentétes magas hangot rezegtették, akkor az állat ivott. Ezt az eljárást néhány napon át pontosan megismételte és a kutya nagyon hamarosan tudta, mikor kap enni és mikor inni. Ezután különféle gyakorlatra tanitotta be, de minden mozdulatra más-más hangnál. És ezek a gyakorlatok alig tartottak pár napon keresztül, a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kutya kifogástalanul megismerte a hangokat és mindenik hang megütésénél már tudta, mit kell tennie. Ez bizonyitja hogy a hangokat, megtudja egymástól külömböztetni. Ugyancsak Zell tanár a többi állatról is bebizonyitja, hogy emberi érzésekre és emberi sajátságokra képesek. Az oroszlán és a ragadozó állatok közül akárhány ismeri a szégyenérzetet és hogy a lóban erősen ki van fejlődve a versengés érzete, akárhány esetben észrevehetjük, a mikor robogó kocsin megyünk és előttünk másik kocsi fut, hogy a lovat a kocsis alig tarthatja féken, annyira iparkodik a másikat tul száguldani. Azt hiszi különben, a lóverseny is csak ennek az érzésnek természetes erédménye. És az egész tréning ide vezethető vissza.

HIREK.

A legöregebb ember. Érdekes embert mutattak be a minap Oportóban ülésezett tüdővészellenes orvoskongresszusnak. Ez az ember, Francisko José példája a tökéletesen egészséges aggastyánnak és közel százhusz évével nemcsak Portugáliának, de valószinüleg az egész világnak legöregebb embere. José 1788-ban született Parapellában, Amares tartományban. Már 1810 ben mint portugál katona küzdött a Napoleon inváziója ellen és ott volt Oportó 1832-iki ostrománál. Ma is állandóan dolgozik és igen jó lövő. Bort, vagy más szeszes italt soha sem ivott és nagyobb betegségen sem ment át. Érdekes hogy az orvosok, akik megvizsgálták, semmiféle testi gyöngülést, hanyatlást sem konstatáltak nála.

A leány becsülete. Londonból jelentik, hogy Nelson virginiai grófság egyik volt birája, William Loving Oakridge mellett hétfő este agyonlőtte csudaszép 19 éves leánya csábitóját, Theodore Estest. Azután nyomban jelentkezett a hatóságnál, mely 5000 dollár óvadék mellett szabadon bocsátotta. A grófság összes vagyonosabb polgárai készek voltak jótállani Lovingért s azt hiszik hogy még pörre sem fog kerülni a sor. A meggyilkolt Estes vezetője volt Ryan newyorki milliomos virginiai birtokainak s szivesen látott vendég volt Loving házában. Gyakran kilovagolt a kisasszonynyal s ezt tette a mult vasárnap is. Ekkor Estes erőszakot követett el a leány ellen. Mint a leány hétfőn reggel elmesélte, félig önkivületi állapotban jött haza egyedül s miután atyjának mindent elmondott, ez fegyvert fogott, egyenesen a mértföldnyi távolságra fekvő majorságba lovagolt, ahol Estessel találkozott s agyonlőtte.

Gyilkos leány. Románoravicán megyilkolta a minap özv. Sári Pálné nevü lakásadónőjét Süveg Erzsébet kübekházi illetőségü cseléd. A romlott lelkü leány ismeretséget kötött Németh János vasuti fütővel s azt hazudta neki, hogy van néhány ezer korona megtakaritott pénze. Németh ekkor készségesen ajánlkozott arra, hogy elveszi őtet feleségül. A leány ezután ellopta szállásadónőjének takarékpénztári betétkönyvecskéjét és kivett a takarékpénztárból 1100 koronát és a pénzt átadta a fütőnek. A napokban Sáriné rájött, hogy pénze hiányzik. A leány megijedt és elhatározta, hogy a szerencsétlen asszonyt elteszi láb alól. Tettét éjjel végre is hajtotta: az öreg asszonyt fejszével agyonütötte. A mikor a gyilkosság másnap köztudomásu lett, a leány a büntetéstől való félelemtől a kutba ugrott. A szomszédok még idejekorán észrevették és átadták a csendőrségnek. Letartóztatták a fütőt is, akinél a lopott pénzt megtalálták.

Megölték a piócák. Az Erzsébet királyné-ut egy árokban e héten a rendőri őrjárat egy napszámosnak látszó embert talált, a ki nyakig a vizben feküdt és keservesen jajgatott, A szerencsétlen embert kihuzták a vizből s akkor látták, hogy teste tele van piócával. Nyomban kihivták a mentőket, akik a Rókus-kórházba akarták vinni, de a piócáktól agyongyötört ember néhány perc mulva meghalt. Hogy kicsoda, még eddig nem sikerült kideriteni. A halottat a törvényszéki bonctani intézetbe vitték.

Életmentő telefondrót. Bécsből irják, hogy egy Frank Ida nevü fiatal leány, a ki egy ottani üzletben volt alkalmazva, minap reggel a Landstrasse egyik házának harmadik emeletéről az udvarra vetette magát. A leány esés közben ráesett a második emeleten lévő telefondrótokra s ruhája megakadt az elszigetelőkön. Ebben a helyzetben maradt addig, amig nem jöttek a tüzoltók, a kik kiemelték a drótok közül s átadták az önkéntes mentőknek, a kik kórházba szállitották. A leány fején veszedelmesen megsebesült. Öngyilkossági kisérletének okát nem tudják.

Agyon akarta magát lövetni. Nagyváradon különös módon akart a minap véget vetni az életének a háziezred egyik közlegénye, Veress Sándor. Éjjel kiment a katonai raktárhoz és kiabálni kezdett: Felgyujtom a magazint! Az őr meghallotta a kiáltozást s a fegyveréhez kapott. Halt! Ki vagy? Veress ekkor megismételte a fenyegetését, egyre káromkodott. Az őr célba vette a legényt s hatszor egymásután feléje tüzelt. A hat lövés közül két golyó talált, mind a kettő a Veress karjába furódott. A lövések zajára elősietett az őrség s ott lelte vérében fetrengve a vitézt, akit azonnal a helyőrségi kórházba vittek. Ott kihalgatta a hadbiró, akinek aztán elmnndotta, hogy esze ágában sem volt a gyujtogatás. Azért ment a magazinhoz s azért fenyegetödzött, hogy lőjjék agyon, mert ahhoz, hogy önmaga oltsa ki az életét, nem volt bátorsága. Sebesülése nem veszedelmes.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szerkesztői üzenetek.

Fekete József urnak. Becsepuszta. Kivánságát figyelemmel fogjuk kisérni, egyébként pedig sziveskedjék lapunk hirdetési rovatát figyelemmel kisérni, hol pályázatok elég gyakran vannak kiirva. **Kerekes Gyula urnak. Nagy-Récse.** Az igéretet tudomásul vettük. **Ducher József urnak. Dörgice.** Az 1 kor. 10 fill. átszámitása után előfizetése jövő hó 15-én jár le. **Gyulai János urnak. Szolyva.** Javadalmazása után csak az állami- és betegápolási pótadót kellene fizetnie s ez után községi adó nem jár, mig ellenben a cseléd adója után községi pótadót is köteles fizetni. Kellő ajékozást persze csak abban esetben nyujthatnánk, ha az adókönyvecskét látnók és összes viszonyait ösmernők. Az illető uradalmiak ugylátszik nem képesek felfogni a tervezett szerveszkedés céljait és fontosságát. Az ilyeneket csak sajnálnunk lehet. **Antal Imre urnak. Nagyenyed.** Simó és Pataki kartársak már régen megkapták a nyilatkozatot, de eddig még nem küldték be; a másik kettőnek utólag küldtünk. **Bódogh János urnak. Szepesolaszi.** Háromszor mérsékelt számitással 2 koronába kerül. Az igért dolgozatot szivesen vesszük.

A kiadó hivatal postája.

Orosz Sándor urnak. Töltszék. A helységnevet helyesbitettük. **Cerovszky Ignác urnak. Budapest.** A nyilván postán eltévedt számot a mult számhoz csatolva ujból elküldtük. **Szemán Mihály urnak. Gölnicbánya.** Az elmaradt 14-ik számot a másikhoz csatolva küldjük. **Hegyi Gyula urnak. Rácvölgy.** A 2 koronát javára bejegyeztük. **Varga Ferenc urnak. Lankóc.** A beküldött 2 koronával junius végeig van előfizetve. **Sütő Lajos urnak. Nagyvázsony.** Üdvözöljük mint uj hivünket. A lapot a közölt cimen küldjük. **Dobory Papp Ferenc urnak. Polena.** A lakhely változást bejegyeztük. **Spangl Imre urnak. Pápa.** Az előbbi üzenet Önnek is szól. **Hintz Pál urnak. Kreszulya.** Az Évkönyv I. évfolyamát keresztkötés alatt postára tettük. **Miklai Pál urnak. Deseda.** A 2 korona előfizetési dij beérkezett. **Kaffka Károly urnak. Tinkova.** A 2 korona előfizetési dijat bejegyeztük.

Állást keres

szakvizsgázott erdőőr, 35 éves, nős, 2 gyermek atyja ki az erdészeti és vadászati teendőkben teljesen jártas ezen a téren több évi tapasztalattal bir; 8 éven át egy nagyobb uradalomban önállóan müködött; mostani állásáról meg nem felelő áthelyezés miatt május 15-ével lemondani kénytelen. A magyar és tót nyelvet szóban és irásban jól, a német nyelvet kevéssé szóban birja. Jó vadászeb idomitó. Cime megtudható a lap szerkesztőségében.

Sz. 678/1907. kig.

Árverési hirdetmény.

Alulirott községi előljáróság által a községi képviselő-testületnek 22/1907. kgy. számu határozata folytán közhirré tétetik, hogy Kudzsir község vadászati joga az 1883. évi XX. t.-cz. 2. §-a értelmében 6 egymás után következő évekre azaz 1907. évi julius hó 1-től 1913. évi junius hó 30-ig terjedő időre a kikiálltási ár 10% bánatpénz betétele mellett nyilt árverésen a legtöbbet igérőnek haszonbérbe fog adatni **1907. évi május hó 27-én d. e. 10 órakor** Kudzsir községházánál.

Kikiálltási ár évi haszonbér czimén 290 korona.

Az árverési feltételek e községi irodában megtekinthetők.

Kudzsir, 1907. évi április hó 24-én.

A községi előljáróság

Hellea Procopf, közjegyző. *Oltean Avran,* biró.

Állást keres

31 éves, nős, szakiskolát végzett, szakvizsgázott erdőőr. Elvállalja kisebb erdőbirtokok kezelését, kopáros, vizmosásos területek, futóhomok sikeres befásitását s mindazon teendők szakszerü elvégezését, melyeket az erdő kihasználása, felujitása, ápolása és védelme igényel. Beszél és ir magyarul és tótul. Cime megtudható az *Erdészeti Ujság* szerkesztőségénél.

191. E. sz.
907.

Erdőőri állások.

Alulirt uradalomban két erdőőri állás 600 kor. évi bér, lakás vagy lakbér, tüzifa és legelső illetménynyel javadalmazva betöltendő. Erdőőri szakiskolai képzettség, s a magyar nyelven kivül a román nyelvnek legalább szóbeli ismerete kivántatik. Okmányokkal fölszerelt kérvények mielőbb alulirt helyen benyujtandók.

Belényes, 1907. április 29-én.

Püps. urad. Erdőhivatal.

991/1907. kig. szám.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett **erdővédi** állásra pályázat hirdettetik.

Pályázóktól megkivántatik a magyar állampolgárság, fedhetetlen előéletet, legalább 24 éves, de 36 évesnél nem magasabb életkor, ép szellemi és testi erő, az erdőőri szakvizsga letétele, születési kivonat és orvosi bizonyitvány.

Pályázók felhivatnak, hogy sajátkezüleg irt egy koronás bélyeggel ellátott kérvényeiket f. évi május hó 15-ig Szászváros városi tanácsához (Hunyadmegye) nyujtsák be.

Az állással egybekötött javadalmazás: 800 kor. fizetés, 160 korona lakbér. 12 ürméter tüzifa az erdőn, 60 korona ötödéves pótlék.

Az állás élethossziglani és nyugdijképes.

Kelt Szászvároson, 1907. évi április hó 15-én.

A városi tanácstól.

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. Szászsebes, 1907. Május 9. 19. szám.

Anyagi- és erkölcsi érdek.

Napjainkban jóformán az egész emberiség folytonos harcot folytat a fennálló jogrend ellen s az emberi társadalomnak szinte egész tömege folyton talál magának olyan kivánalmakat, melyeket még csak alig pár évtized előtt egyáltalán nem ismertünk. Ujabb kivánságaik talán csak az ugynevezett legfelsőbb tizezreknek, a vagyonukban még érintetlenül maradt mágnásoknak és az ügyes spekulációk által nagy vagyonra vergődött szerencsés üzéreknek nincsenek s talán ezek az egyedüliek, a kik sorsukkal meg vannak elégedve. A köz- és magán hivatalnokok és egyéb alkalmazottak, az iparosok, cselédek, napszámosok, kubikosok mindnyájan, a hányan csak vannak, elégedetlenek a sorsukkal s ennek az elégedetlenségüknek lépten nyomon kifejezést is adnak, hol kéréssel, hol fenyegetéssel lépvén fel az államhatalom vagy a társadalom ellen.

Nem is uj jelenség ez a világtörténelemben; látták ennek a példáját már két évezreddel előbb is, midőn a régi, hatalmas, világot uraló Róma szegényebb sorsu népe oda állt a hatalmasok palotái elé s fennhangon kiálltotta: »Panem et circenses!« Követelt tehát magának kenyeret és cirkuszbeli mutatványokat, tehát szórakozást, a melyből a vagyonosoknak bőven kijutott, a szegény népnek meg — akár csak ma is — vajmi kevés része volt benne.

Ma szocialistáink ezzel rokon küzdelmet folytatnak, azzal az eltéréssel, hogy most már a kenyér mellé nem mulatozást, hanem jogot kivánnak s csak az elmaradottak hangoztatják azt, hogy bizony jobb lenne a kenyér mellé egy kis szalonna, mintsem a jog, mert bizony az utóbbiból akár mennyi is jusson, attól senki sem fog meghizni.

Legyen akár igy, akár amugy, ma mégis csak a kenyér és jog követelésének a jegyében állunk s a kettő szinte elválaszthatatlan egymástól, annyira, hogy ha bárki is egyiket a másika nélkül találná magának kivánni, a nagy többség vagy megvetéssel fordulna el tőle, vagy pedig egyszerüen bolondnak nyilvánitaná az illetőt.

A csak az anyagiságnak élő ember, ki teljesen meg van elégedve azzal, ha ma jóllakott és tudja, hogy holnap nem kell koplalnia, nem sokat törődik azzal, hogy vajjon meg van-e neki még egyébb olyan kelléke is, a melyet az emberi méltóság megkiván, a melyek a lélek nélkül való állat tulajdonságai.

Egészen másként áll a dolog az olyan embernél, ki nem elégszik meg tisztán csak azzal, hogy a gyomra teli legyen, hanem keresi ezen kivül az emberi társadalomban őt képességeinél, munkakörénél fogva megillető helyet és az azzal járó jogokat, ha pedig csak a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kenyeret kapja meg, de az utóbbiakat nem, akkor bizony nincs a sorsával megelégedve.

A felvilágosodott embernek ma már hiába adunk kalácsot, pecsenyét, ha e mellett nem részesitjük megfelelő megbecsülésben, bár látszólag nem is, de belsejében soha sem lesz a sorsával teljesen megelégedve.

Ezt ma már minden egyes ember tudja és mégis milyen kevesen szivlelik meg.

Az erdészeti és vadászati altisztek és szolgák anyagi helyzete tudvalevőleg még csak egy évtized előtt is valamennyi, tehát még a kincstári ágazatnál is a lehető legnyomoruságosabb volt, arról pedig felesleges is talán beszélni, hogy megbecsülésben alig volt valamelyes részük.

Azóta egyes ágazatoknál s legelső sorban a m. kir. kincstárnál az altisztek anyagi helyzete nagy változáson ment át s annyira javult, hogy eltekintve néhány jelentéktelenebb mellékjárandóságot, általában véve panaszra nincs oka, mert ha nincs is valami rendkivüli jólétben, annyi javadalmazása mégis csak van, hogy abból napról-napra szerényen elég jól megélhet.

Nem változtak azonban még ennél sem a társadalmi viszonyok, hanem ezen a téren megmaradt minden a régi kerékvágásban.

Hiába adta meg ugyanis az államhatalom a főerdőőröknek az »altiszti« cimet, azért legnagyobb részük továbra is megmaradt Jánosnak, Mihálynak stb., arra pedig senki sem gondol, hogy altiszti mivoltukban talán ezeket is megilletné az »ur« titulus, éppen ugy, a mint hogy megadják ezt az államvasutak vagy a kincstári posta altisztjeinek.

Ugyancsak igy vannak eleresztve az egyenruházattal, mely még ma is ugyanaz, mint a milyennek közel 30 év előtt megállapitották s bár azóta az egész emberiség viselete a nép minden rétegében nagy átalakuláson ment át, kicsinosodott, ők csak a régi darócot kénytelenek viselni, nem csak a jó izlés, hanem a célszerüség rovására is.

Minden kisérlet, melyet az egyenruha megváltoztatása érdekében tesznek, hajótörést szenved a maradi konzervativizmuson s eredménye mindig csak az, hogy a régi szabályokat nem csak hogy megerősitik, hanem még szigoritják is.

Csekélységeknek s az emberi hiuságból eredőknek látszó dolgok ezek s mégis mennyi elégedetlenséget, mennyi keserüséget okoznak!

Azt senki sem fogja letagadni, hogy szolgálatát — legyen az bármiféle — csak az teljesitheti minden tekintetben helyesen, a kinek nincs oka elégedetlenkedni.

Annál csodálatosabb tehát, hogy ezeket a csekélységeket, melyek egyébként is egy kevés önmegtegadástól eltekintve a szolgálatadónak semmifélé megterhelésével nem járnak, vonakodnak magadni inkább hagyják az alkalmazottakat tovább elégedetlenkedni és panaszkodni.

TÁRCZA.

A rettenetes ágy.

Tanulmányaim befejezte után Párisba utaztam s ott egy angol barátommal találkoztam. Ez időtájt még nagyon fiatalok voltunk s a kelleténél kissé mozgalmasabb életet éltünk.

Egy éjszaka a Palais-Royal környékén bolyongva nem tudtuk, mivel üssük agyon az időt. Barátom azt ajánlotta, menjünk Frascatihoz, de ez sehogysem volt inyemre.

Az isten áldjon meg, — mondotta — keressünk egy kis változatosságot! Nem Frascatihoz, hanem olyan játékbarlangba kivánkozom, ahova gazemberek járnak, akiknél szenvedély a játék és akik életre-halálra játékra teszik föl utolsó garasukat.

— Nagyon jó, — felelte barátom, — akár el se menjünk innen, találunk ezen a környéken is olyan társaságot, aminőt te keresel. Itt előttünk is van olyan hely, ahol feltalálhatod képzeleted szülötteit.

Bementünk. Nem voltak benn sokan. Hanem az ott levők utálatos, nyomoruságos tipusai voltak a játékbarlang söpredékének.

Bántó csend volt a szobában. Egy hosszuhaju sovány, kiaszott fiatalember, kinek beesett sötét szeme aggodalmasan leste a kártya járását, nem szólt egy szót sem; épp ugy nem szólt semmit az a kopott külsejü, kövér semmirekellő, aki már félig őrülten jegyezgetett piszkos zsebkönyvébe: hányszor jött ki vörös, hányszor a fekete? A játékhoz ültem magam is. Szerencsétlenségemre nyertem és csillagom nem hagyott el többé ez este, mindig többet és többet nyertem; szerencsém akkora volt, hogy a játékosok elhagyták helyeiket, körültem csoportosultak s nyereségemet pénzsóvár tekintettel méregették.

Nem vagyok szenvedélyes játékos; a kártya nekem szórakozás, éppen ugy, mint a bál és a szini-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az anyagi mellett ni felette nagy sulyt helyezünk az erkölcsi érdekre is és éppen ezért nem szününk meg soha mindkettőnek előmozditása érdekében munkálkodni, sőt méltán elvárjuk, hogy mindenki, a ki az erdészeti altisztek érdekeit irja zászlajára, az anyagi érdekek mellett ne feledkezzék meg az erkölcsi érdekről sem!

Körrendelet

a madárvédelmi célból fenyőfák ültetése és további kezelése iránt.

M. kir. Földmüvelésügyi Miniszter. 34429. szám. I/B—3. A mezőgazdaságra nézve hasznos madarak védelemben részesitésének egyik hathatós eszközét, a fenyőfák ültetése s azoknak megfelelő további kezelés alatt tartása képezi.

Számos külföldi példa és hazai tapasztalatok is bizonyitják, hogy különösen sikságon és előhegységben, általában véve a lomberdők regiójában a kiültetett fenyőfák sürü lombjai milyen kiváló alkalmul szolgálnak télen a hideg és szélvihartól oda menekülő madárkáknak, de nagy mértékben szolgál eledel szerzési s nyáron kiválóan fészkelő helyül is.

Ezen cél által vezéreltetve felhivom a cimet, hogy a felügyelete alá tartozó rendszeres erdőgazdasági kezelés alatt nem álló, illetve beerdősiteni nem szándékolt (főkép az összefüggő nagyobb erdőterülettől) közelebb-távolabb eső községek, házcsoportok, gyümölcs- és veteménykertek közelében esetleg parlagon heverő, terméketlen vagy kopárosodó területeken kisebb csoportokban (4—8 d.b.) első sorban luc, amennyiben pedig termelőhelyi viszonyok megkivánják, erdei és feketefenyő ültettessék s az megfelelő időben (6—8—10 év) megfelelő metszés alatt tartva 1-2—3 méter magasságu bokorszerü alakban kezeltessék.

Miután azonban a fáknak ilyen céltudatos megnyesése a müveletlenebb néposztály körében könnyen félremagyarázásokra adna alkalmat s a népet kedvezőtlen irányban befolyásolná, felhivom, hogy hatásköréhez és állásához mérten az illető község lakosait a fák megnyesésének céljáról igyekezzék felviálgositani.

Felhivom végül, hogy a kerületéhez tartozó lakóépületek és az azokhoz tartozó beltelkek, illetmény- és csemetekertek, valamint bekeritést igénylő egyéb telkek határait (amennyiben a viszonyok más bekeritési módot nem követelnek) fokozatosan megfelelően metszett lombfa és lombcserjék eleven sövényével igyekezzék ellátni, mely amellett, hogy a külső csinynek, a tartósság és könnyü kezelés követelményeinek megfelel, egyuttal a gazdaságra nézve hasznos madarak számára igen alkalmas fészkelő helyül szolgál,

Budapest, 1907. évi április hó 17-én.

A minister helyett:
Balogh s. k., államtitkár.

Valamennyi kincstári erdőhivatalnak, a selmeczbányai erdészeti főiskolának és erdőőri szakiskolának

Pályázat erdősitési jutalmakra.

Az erdőtörvény (1879. évi XXXI. t.-cikk) 165. §-ában körülirt kopár-, vizmosásos és futóhomokterü-

előadás. De másként volt ezuttal. Életemben először tapasztaltam a játék szenvedélyét. Szerencsém eleinte megzavart, azután megrészegitett; nem számitottam, csupán a szerencsémben elbizakodva játszottam és folyton nyertem. Tétemet egyre növeltem s mindig nyertem. Az izgalom nőttön-nőtt s körültem mindenféle nemzet nyelvén átkozódtak, valahányszor a bankadó felém tolta ujabb nyereségemet. Egyetlenegy ember maradt nyugodtan s ez — barátom volt. Felém jött, kért, hogy elégedjek meg szerencsémmel. Igazságot szolgáltatok neki, mikor beismerem, hogy több izben tette ezt s csak akkor hagyott el, amikor látta, hogy megrészegedtem a játéktól. Elment, magamra hagyott!

Távozása után nemsokára megszólalt mögöttem egy rekedt hang: »Engedje meg uram, hogy átadhassam önnek ezt a két aranyat, melyet az imént a földre ejtett! Katonai becsületemre mondom, hogy életemben nem láttam hasonló szerencsét. Milliom bomba és kartács! Csak előre! Robbantsa szét a bankot!« Visszafordultam, ott állott kopott ruhában egy rendkivül magas ember s folytonosan integetett felém. Ha eszemnél vagyok, e züllött külsejü katonát legalább is gyanuba fogom. Kiülő, véres szeme, vastag bajusza és törött orra volt; hangja elárulta, hogy részeges, éjjelező. Izgalmamban azonban nem törődtem ezzel, sőt igen kedvemre valónak találtam az öreget.

Egy negyedóra mulva a bankadó kijelentette: »Uraim, ma estére a bank csődöt mond!«

Az összes arany és papirpénz, mint nyereség, hozzám vándorolt!

Kösse ön zsebkendőjébe a pénzt, uram, — mondá az én katona barátom — az ön nyeresége sokkal nagyobb, semhogy zsebeibe rejthetné! Igy, csak kösse a zsebkendőjébe . . . Megvan. És most nem marad egyéb hátra, minthogy az én ifju angol barátommal egy pohár pezsgőt üritsek az ő állandó szerencséjére!

Aztán odakiálltotta a pincérnek:

— Ide egy pár palack pezsgőt, hadd üdvözöl-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

eteken foganatositott közgazdasági jelentőséggel biró erdősitések megjutalmazására a folyó évben hat (6) nagy jutalmat, hat (6) elsőrendü és hat (6) másodrendü elismerő jutalmat iüzök ki az országos erdei alapból, még pedig:

két egyenként 1000 koronás nagy jutalmat,
ket egyenként 800 koronás nagy jutalmat,
két egyenkent 600 koronás nagy jutalmat,
három egyenként 500 koronás elsőrendü elismerő jutalmat,
három egyenként 400 koronás másodrendü elismerő jutalmat,
három egyenként 300 koronás másodrendü elismerő jutalmat,
és három egyenként 200 koronás másodrendü elismerő jutalmai.

Ezen jutalmakért az érdekelt birtokosok (bérlők) azon erdősitéseikkel versenyezhetnek, amelyeket az 1879. évi XXXI. t.-c. 165. §-ában körülirt kopár-, vizmosásos vagy futóhomokterületeken (saját csemetéjükkel avagy az esetleg kért és kapott állami ingyen csemeték felhasználásával), állami pénzsegély igénybevétele nélkül a folyó évben (tavasszal vagy ősszel) foganatositottak.

Megkivántatik azonban, hogy:

a) az 1000 koronás nagy jutalomra versenyző erdősitések egy tagban legalább 25 kat. hold terjedelmüek,

b) a 800 és 600 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősitések egy vagy több tagban legalább 25 kat. hold terjedelmüek,

c) az 500 és 400 koronás elsőrendü elismerő jutalmakra versenyző erdősitések egy vagy több tagban legalább 10 kat. hold terjedelmüek, és végül

d) a 300—200 koronás másodrendü elismerő jutalmakra versenyző erdősitések egy vagy több tagban legalább 5 kat. hold terjedelmüek legyenek.

A pályázó birtokos a versenyre bocsátott erdősitést az első munkálatoknál kezdve a jutalom odaitélésének idejélg állandóan gondozni, a szükséges pótlásokat foganatositani s a létrejövő erdőt az 1878. évi XXXI. t.-e. 2. illetve 4 §-ai szerint erdőként fentartani és kezelni tartozik.

A versenyre bocsátott erdősitések az 1912. évben fognak a helyszinén megbiráltatni. A jutalmak kiosztásánál az erdősitések sikere és közgazdasági jelentősége, az erdősitésnél felmerült nehézségek és az erdősitésre forditott költségek fognak irányadóul szolgálni, de figyelembe vétetnek ezek mellett a biriokos vagyoni viszonyai is.

A pályázó birtokos a jutalomra csak akkor tarthat igényt, ha a versenyre bocsátott és a jutalomra érdemesnek itélt erdősités a jutalom odaitélésének idejében is birtokában lesz.

Az odaitélt jutalom egy harmadrésze az erdősitést teljesitő kezelő erdőtisztet (gazdatisztet vagy bérlőt) fogja illetni.

A folyó év tavaszán teljesitett erdősitéseket legkésőbb folyó évi julius hó végéig a folyó év őszén teljesitett erdősitéseket pedig legkésőbb folyó évi december hó 25-ig kell a birtokosnak a közigazgatási erdészeti bizottságnál, vagy a kir. erdőfelügyelőségnél pályázatra bejelenteni.

Pályázhat a feltételeknek megfelelő erdősitésekkel az erdősitést teljesitő erdő- vagy gazdatiszt, valamint a beerdősitett terület bérlője is, de pályázati kérelméhez mellékelni kell a birtokos irásbeli nyilatkozatát, melyben az kijelenti, hogy a pályázatban való résztvételhez hozzájárul és egyszersmind kötelezi magát, hogy a versenyre bocsátott erdősitést az 1879. évi XXXI. i.-c. 2. vagy 4. §-aiban meghatározott feltételek szerint állandóan erdőként fogja fentartani és kezelni.

---

jem méltóan azt az angolt, akinek ereiben a franciák tüzes vére pezseg! Eljen a bor!

Elhozták az italt és mi egymásután üritettük poharunkat. Két üveggel fogyasztottunk et. Azt hittem tüzet ittam. Fejem égett. Soha életemben nem gyakorolt reám ital ily rettenetes hatást. Azért volt-e, mert a játék felizgatott, vagy gyomrom rontottam el? Vagy a pezsgő kábitott igy el?

Ám az öreg katona egyre bólongatta a fejét; szemei ugy forogtak, hogy azt hittem, kiugranak üregükből. Majd felugrott, hangos szóval kávét rendelt s kirohant a szobából. Nyomában eltávozott az egész társaság.

Mire az öreg visszatért a leült velem szemben, egyedül voltunk. A szoba hátterében ugyan véltem a bankadót, mindazonáltal a csend irtózatosabb volt, mint azelőtt. Az én öreg barátomat is, mintha kicserélték volna. Mikor megszólitott, beszédének állandó kisérői — a káromkodás, az ujjaival való csettintés, a sok közbekiáltása egyes szavaknak — elmaradt.

Rejtelmes hangon szólalt meg:

— Hallja-e, uram! Hallgassa meg egy vén katona tanácsát. A háziasszonytól jövök, aki mellesleg mondva igen csinos asszony, — s erős fekete kávét rendeltem kettőnk számára. Meg kell innia ezt a kávét, hogy mámora elszálljon, mielőtt haza megy. Akkor aztán, ha kijózanodott, kocsit hozat, beleül, de előbb a kocsisnak megparancsolja, hogy a legélénkebb, legjobban megvilágitott utcákon hajtson s ugy vigye önt lakására. Fogadjon szót, cselekedjék tanácsom szerint, igy ön is, pénze ts biztonságban lesznek s holnap hálásan mond köszönetet egy vén katonának jótanácsáért.«

Behozták a kávét. Figyelmes barátom felém nyujtá az egyik findzsát; eleinte tiltakoztam, de aztán egy hajtásra kiüritettem. Nem telt bele néhány másodperc s engem az ájulás környékezett. Öntudatom tünedezni kezdett s részegebb voltam mint valaha. Táncolni kezdett én körülem minden. Az öreg katona olybá tünt fel előttem, mint az inga, amely

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A pályázati kérvényben az erdősités helyét (község, dülő, helyrajzi szám) kiterjedését és az erdősitésre használt fanemeket pontosan meg kell jelölni.

Budapest, 1907. évi április hó.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Méhészeti tanfolyam erdőőrök részére.

A földmivelésügyi m. kir minister ur az alábbi rendeletet bocsátotta ki az erdőhatóságokhoz:

$\frac{37,407}{\text{I—B. 1.}}$ szám.

Értesitem a cimet, hogy a gödöllői állami méhészeti gazdaságban erdőőröknek a méhtenyésztésben való kiképeztetése végett folyó évi junius hó 2-tól 15-ig méhészeti tanfolyam fog tartatni.

Utasitom a cimet, hogy a kerületében alkalmazott erdőőrönek és erdőszolgáknak figyelmét erre sürgösen hivja fel s közölje velök, hogy a tanfolyamra felveendők annak tartama alatt a méhészeti gazdaságban teljes ingyenes ellátást élveznek s közülök azok, akik Gödöllőre a m. kir. államvasutak 7—16 vonalszakaszairól utaznak, vasuti utazási költség megtérítésében is részesülnek.

Utasitom továbbá a cimet, hogy ez iránti javaslatát, melynek keretében az állami kezelésbe vett községi és egyéb erdőknél alkalmazott erdőőrökre és erdőszolgákra nézve igazolandó, hogy a tanfolyam tartamára a szolgálati szabályzatuk szerint illetékes fórumtól a szükséges szabadságidőt megkapták, legkésőbb folyó évi május hó 15-ig terjeszsze elém s abban a tanfolyamra jelentkezők nevén kivül azok lakhelyét, utolsó postáját, vármegyéjét és vaspályaállomását is tüntesse ki.

Budapest, 1907. évi április hó 28-án.

A miniszter megbizásából:
Tomcsányi, s. k.
ministeri tanácsos.

Vadászati dolgok.

A kocavadászok. Egy francia folyóirat abból az alkalomból, hogy Franciaországban a mindent demokratizáló irányzat most már azt hangoztatja, hogy vasárnapokon a vadászat mindenkinek szabad legyen, érdekes statisztikát közöl a csehországi vasárnapi kocavadászok viselt dolgairól. A közölt adatok szerint az 1893-ik évben Csehországban a vasárnapi kocavadászok egyenként átlag ezer lövést tettek, agyonlőttek 27 férfit, 13 nőt, 7 kis fiut és 3 leányt; ezenfelül megsebesitettek 3014 egyént. Az emberáldozatokon kivül elejtettek 132 borjut, 12 tehenet, 3 ökröt, 2 lovat, 175 kecskét, 128 juhot és több mint 10.000 különböző fajta kutyát. A statisztika szerint a vasárnapi kocavadászok az emlitett évben 826.000 koronát fizettek kárpótlás fejében; a sebesült egyéneknek segély fejében 1.266,000 koronát, gyógyitási és perköltségek fejében 340,000 koronát; azonkivül összesen 74,088 órai fogságot szenvedtek el.

Élmény a vidrafogásnál. Ferenc Salvator főherceg helleraui vadászterületén, az ottani vadász a Duna egyik mellékágában egy vidrát nyomozott ki,

---

állandóan majd jobbra, majd balra leng. Fülem zugott s majd megsiketültem bele; egy szó, mint száz — magamon kivül voltam, tehetetlen — hülye.

— Kedves barátom — szólt a katona s mintha még hangja is inogott volna — őrültség volna ilyen állapotban hazamenni. Pénzét elveszitené, vagy kirabolnák önt s meggyilkolnák. Én itt alszom. Fogadjon szobát s ha mámorát kialudta, reggel sértetlenül távozhatik pénzével együtt.

Gondolataim két tárgy körül forogtak: hogy pénzemet kezeimből ki ne adjam s hogy valahol álomra hajthassam a fejemet. Azért hát elfogadtam barátom ajánlatát, karjába kapaszkodtam egyik kezemmel, a másikban a pénzt szorongattam.

Több folyosón át, még több lépcsőn vezetett el végre abba a szobába, amelyet számomra ez éjjelre nyugvóhelyül kijelöltek. Itt a derék katona melegen megszoritá kezemet s azzal az ajánlattal, hogy holnap együtt reggelizünk, elhagyta szobámat.

Mikor a lépték hangja elhangzott, a mosdóhoz rohantam, ittam egy-két kortyot s a maradékot a mosdótálba öntöttem. Fejem néhányszor belemártottam, azután pedig leültem egy székre s megkiséreltem a történetek felett gondolkozni. Csakhamar jobban lettem. A játékszoba nehéz, párákkal telitett levegője tüdőmet felüdité, sőt szemeim is tisztábban láttak, noha csak egy szál gyertya világitott. A hideg vizzel való locsolása fejemnek pedig visszaadta gondolataim tisztaságát.

Bezártam szobám ajtaját s eltorlaszoltam szekrénynyel, asztallal, székekkel, igy biztositván magamat ez oldalról a megtámadás ellen. Szokásom szerint még megnéztem a szekrény belsejét, ágyam alját s megtekintettem az ablakok zárját is, vajjon jól záródnak? Amikor aztán biztonságban hittem magam, levetkőztem, pénzemet vánkosom alá tettem s ágyamba dőltem. De hiába való volt minden erőlködésem: szememet elkerülte az álom. Még csak a pilláimat sem tudtam lehunyni. Minden idegszálam bizsergett s hideg borzongás szállt tagjaimba. Karjaim majd a ta-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mely váltóját többnyire betartotta. A vadász hogy a vidrát megfoghassa, három vidravasat helyezett el és pedig kettőt a váltóján s a harmadikat a belépés helyére. A harmadik éjszakán a váltón elhelyezett vasak egyikébe belekerült egy mezei nyul, melyet ugyanazon éjszaka a vidra alaposan kikezdett s azután ő maga, amikor a vizbe szállani akart, a harmadik vasban megfogódzott. Hogy a vasban lógó nyulat tényleg a vidra kezdte ki s abból derekasan fogyasztott, arról tanuságot tett gyomrának tartalma. A jó siker után a vadász a vasakat ujból fogásra állitotta s ime egy pár nap mulva ismét vidra lógott az egyikben. Minthogy mind a kettő kan volt, a vadász harmadszor is szerencsét próbált s nemsokára ujból kedvezett neki a szerencse, mert a vasba ezuttal egy öreg nőstény vidra került.

Őzbak által megtámadva. Kugelt Vilmos bécsi muzeumi szolga husvét vasárnapján kirándulást tett Weidling-be. Az erdőbe érve, szokatlan élményben volt része, csakhamar előtte termett egy őzbak, mely fejét lehajtva fenyegetően sietett feléje, majd agancsával az illetőnek hasaaljan jelentékeny sebeket ütött. Kugelt ekkor futásnak eredt, de az őzbak folyton a nyomában volt, miközben őt bal keze fején s combjainak hátulsó felén érzékenyen megsebesitette, mig végre ijedtségtől s a vérveszteségtől kimerülve elterült. Ekkor szerencsére — bár későn — parasztok jöttek a helyszinére, akik az őzbakot elriasztották s a sebesültet hordágyon a selveringi rendőrségi szobába vitték, a hová a mentőket kiszólitották. Utóbbiak a nehéz sebesültet a szükséges kötésekkel ellátták s a kegyesrendiek kórházába szállitották. A mérges őzbak pár nappal később H. A. munkást is megtámadta, de ebben az esetben ő maradt a vesztes, mert az erőteljes ember megragadta s egy társa segitségével megkötözte s a klosterneuburgi községházára vitte, ahol — tekintettel arra, hogy az ipse már sok kellemetlen és jogtalan támadást vitt véghez egyeseken — kimondták rája a halálos itéletet s azt rögtön végre is hajtották. **(V. L.)**

Hasznos tudnivalók.

A konkoly mint takarmány. A konkoly is alkalmazható takarmány gyanánt, mint azt németországi kisérletek mutatják. A fődolog azonban, hogy konkolyt nem szabad oly tehenekkel etetni, amelynek teje vajkészitésre szolgál, mert a konkolyetetés a vaj izére hátrányos hatásu. Hagemann tanár Bonnban végzett kisérletei alapján kijelenti, hogy a konkoly a tejelválasztásra kedvezőtlen hatásu, Ugyanott ejtett meg vizsgálatokat Hansen tanár is, aki a következő eredményre jutott: 1. Ha az abraktakarmányhoz $40_0/^0$-nál több konkolyt nem adunk, nagyobb mennyiségben is etethető a konkoly, mert a teheneknél nem okoz semmi bajt. 2. Ha ily takarmányozást alkalmazunk, azt fogjuk észrevenni, hogy ez a tejelválasztásra inkább kedvező, mint kedvezőtlen. 3. A konkoly ezzel szemben a vaj izére rossz hatásu, miért is oly teheneket, melyeknek a tejéből vajat készitünk, ne etessünk konkolylyal. A gazda tehát ezek után tudni fogja, mit tegyen a konkolylyal, illetőleg mily esetben nem szabad azt korpában vagy más abraktakarmányban használni. Természetes, hogy a tiszta takarmánynyal jobb hatást fogunk elérni. Azonban ha arról van szó, hogy a konkolyt is értékesitsük, bizony gazdaságos dolog ezt is a takarmányhoz keverni, kivált ha ez ellen nem lehet kifogást tenni.

Trágyázás gipszszel. A gipsz elsősorban is a herenemüekre s ezek közül leginkább a vörösherére szokott kedvező hatást gyakorolni, a lucernánál ha

---

karóra helyezém, majd ez alá; épp igy lábaimat is majd kidugtam az ágyból, majd ismét visszahuztam őket; megforgattam vámkosomat, de hiába! Mit tegyek? Felültem; a hold bevilágitá ezüstös sugaraival a szobát s mialatt szemem révedezve tekintett körül, eszembe jutott Le-Maistre-nek »Utazás szobám körül« cimü munkája. Megkisértém a francia irót utánozni s elég megfigyelésre méltó tárgyat találtam arra, hogy — teljesen felébredjek.

Gondolataimat tehát tárgyról tárgyra tereltem. Először is ágyam tekintém meg. Olyan volt, aminőt Páris legtöbb szállójában láthatunk. Nagyon széles, épp oly nagy és széles menyezettel, melyről mereven függött alá a kikeményitett ágyfüggöny. Ezeket észrevétlen választám szét, mikor ágyba dőltem.

Odább a sarokban látom a márványmosdót, melyről a mosakodásomkor kiloccsant viz cseppekben hullt a padozatra. A két keskeny székre ruhámat aggatám; amott pedig egy nagy karosszék áll, melyet avult, piszkos, itt-ott már jól megkopott himzés borit. A szekrényből egész darabok ki voltak töredezve Látok egy törött tintatartót, egy-két piszkos, poros rajzot, még egy kis tükörrel ellátott piperaasztalka is itt kényeskedik törött lábával s álmodozik ama boldogabb időről, amikor előtte ülve szövögeté titkos ábrándjait a ház fiatal urnője s még ő sem volt sánta . . .

Tünődve, gondolataim vándorutra keltek. Fájó érzéssel emlékeztem vissza egy ily szép holdvilágos estére, melyet Angolországban éltem át. Nem tudom, mi idézhette föl lelkemben ezt az édes fájó emléket éppen most ennyi év után? Hogyan jutottak eszembe itt, ebben a kéteshirü házban, ahol heiyzetem bizonytalan, sőt veszélyes — egyének, helyek, beszélgetések, dolgok, melyek már rég feledesbe mentek? . . .

(Vége következik.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tása már bizonytalanabb, a réteken pedig a herefélék fejlődését segiti elő, de csakis a szárazabb fekvésü réteknél, tespedő nedvességben szenvedő réteken nincs hatása. Megjegyzem, hogy a gipsz leginkább kőzvetett hatása utján adja kedvező eredményeit, amennyiben a talajban levő nehezebben oldódó vegyületeket és pedig elsősorban is a kálivegyületeket oldékonynyá teszi, ezeknek a mélyebb talajrétegekben való leszivárgását elősegiti s igy a mélyebben gyökerező herefélék gyökereinek hozzáférhetővé teszi. Ez az oka, hogy az eltérő gyökérfejlődésnél fogva elsősorban a lóhárére hat kedvezően és csak másodsorban a lucernára. Ha a talajban tehát sok feloldani való kálivegyületet talál, hatása szembetünő lesz, ha ellenben a talaj nyers kálivegyületekben szegény, vagy pedig oldott kálivegyületekben gazdag, a gipszezéssel eredményt elérni nem fogunk. Ez az oka annak, hogy a gyakorlatban egyszer jó, máskor semmi hatását sem észlelték a gipszezésnek. A gipszet korán tavaszszal s őszszel lehet kiszórni, a mi szárazabb klimák alatt őszi kiszórása biztosabb hatásu, de ezzel nincs az mondva, hogy koratavaszi kiszórása eredménytelen, csak bizonytalanabb, mert a gipsz kellő feloldódásához elegendő csapadékot kiván, a mit ősszel biztosabban kap meg, mint tavaszszal. Kat. holdankánt 250 - 300 kilogramm a kiszórandó mennyiség.

A lovak beállitása tehénistállóba nagyon helytelen eljárás. A lovak legnagyobb része nagyon szenved ezáltal. A tehénistállóban rendesen tulságos meleg van s a levegő is poros, amitől a lovak párásak lesznek (gőzölögnek) s ezt még a legnagyobb elővigyázat mellett sem kerülhetjük el. Ha máskép nem segithetünk a dolgon, legalább válaszszuk el őket deszkafalal.

KÜLÖNFÉLÉK.

A sebességmérő kutya. Hiába, mégis csak Amerika az uj és praktikus ötletek országa. Legutóbb például fölhasználják ott a száguldó automobil sebességének mérésére - a kutyát. Ez a mindenesetre uj idea következőképpen született meg: Egy Ohio állambeli város rendőrségének fölötte sok baja volt az elrobogó automobillokkal, a melyeknél nem volt éppen könnyü dolog megállapitani, gogy a mege. gedett sebességgel futnak, vagy pedig rohanásuk jóval gyorsabb-e? Az elmés rendőrség azonban végre is segitett a bajon. Vettek egy hatalmas, erős bulldog kutyát, a mely kiválóan gyorsan és kitartóan fut és pontos vizsgálatokkal megállapitották, hogy a kutya sebessége óránként ötven kilométert tesz ki. Ha most már gyanusan rohanó automobil fut végig az utcán, a rendőr utána ereszti a jól betanitott bulldogot, hogy fusson vele versenyt. Ha a bulldog eléri az automobilt akkor nincs semmi baj. De ha a kutya nem tud lépést tartani a motoros kocsival, akkor a rendőr veszi a ceruzát, noteszt és büntetés céljából följegyzi az automobil számát.

Napórák az ókorban. Tenos szigetén pompás napórát leltek egy ásatás alkalmával. Poseidon templomát ásták ki s ekkor bukkantak a márványba illesztett napórára, mely 69 cm. hosszu, 50 cm. széles és 36 cm. mély. Az óra készitője, mint ez a hátába vésett 12 soros jambikus triméterből kivehető. Andronikus mester volt, aki nem Syriából, hanem Macedóniából származott s csillagászati ismereteit a soloi-i Arat iskolájában, (Kr. e. kb. 300-ban) tanulta. Az óra nemcsak az egyes órákat mutatja, hanem a szelek járását is s az évszakok váltakozását is. Jelezve van az órán a plejádok letünése s a tél jövetele s a nyár közeledése, a kutyacsillagzat feltünése s a nap és éjegyen. Ilyen napórákat különben találtak már az aegéi tenger más szigetein is, mint pl. Delos, Mykonos. Keos és Rhodos szigetén.

HIREK.

Drága virág. A Royal Horticuliural Society nemrég virágkiállitást rendezett Londonban és ezen a kiállitáson néhány egészen uj és szakemberek osztatlan tetszését megnyert orkidéa fajt is mutattak be. Norman Cookson gazdag mükedvelő kertésznek sikerült egészen uj virágkeresztezést növelni Az egyelőre név nélkül való orkidea virága tiszta fehér, igen finom biborszinü felhők látszanak. Egyetlen ilyen növény értékét huszonötezer koronára becsülik a szakemberek.

Tüzvész egy faluban. A hunyadvármegyei *Perkász* községben, mint egy dévai távirat jelenti, nagy tüz volt. A nagy szélviharban oly gyorsan harapódzott el a tüz, hogy a falu népe szinte tehetetlen volt a dühöngő elemmel szemben. Még szerencse volt, hogy a közelben gyakorlatozott a 64. gyalogezred egy százada; a katonák a nép segitségére siettek és megmentették a falut a teljes elpusztulástól. Mégis elpusztult negyven lakóház minden gazdasági épülettel együtt s elégett szarvasmarha, szárnyas, sok gabona és takarmány is. Emberélet is elpusztult: egy öreg ember, a ki két esztendő óta nagybetegen feküdt, bennégett a házában. Az alispán intézkedett a nyomoruség enyhitésére. A tüzet egy égő cigaretta gyujtotta.

Szerkesztői üzenetek.

Tóth Ferenc urnak. Kesztöle. Ön sokallotta a 6 kor. egy olyan könyvért, melnyek ára bekötetlen állapotban 6 kor. volt, mert a küldött már használt. Higyje meg, hogy ez a könyv nekünk sem került kevesebbe s egy hiánytalan »Vadőr« cimü könyvért szivesen megadjuk ezt az árt, mert könyvkereskedésekben már egyáltalán nem kapható s azok, klk a vadőri vizsgára készülnek, szivesen még ennél az árnál magasabbat is

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

megadnának érte, csak megkaphatnák. Tőlünk ezt a könyvet már számosan kérték s bár kaphatnánk több példányt, hogy a kérelmezőknek azzal szolgálhatnánk. Azt, hogy megszerzése milyen nehéz, legjobban bizonyitja az, hogy hónapok óta megjelenő hirdetésünkre még csak ezt az egyet tudtuk megkapni s azt hisszük, hogy ennek is akad olyan gazdája, ki a könyvnek nem a külsejét, hanem annak a belső értékét becsüli.

A kiadó hivatal postája.

Uj hiveinket, kik legutóbbi felhivásunknak engedve siettek zászlónk alá, szivélyesen üdvözöljük! **Gáspár Cyril urnak. Revisnye.** A küldeményt most is köszönettel fogadtuk. **Krausz Ferenc urnak. Alberti-Irsa.** Előfisetése szeptember hó végén jár le. **Csitkovits József urnak. Oszró.** A keresztnevet helyesbitettük. **Nagy Sándor urnak. Felsőbánya.** A pályázatokat valamennyi lap közt a mi lapunk hozza legpontosabban, mert ezt gyakoribb megjelenése lehetségessé teszi. **M. V. urnak.** A 2 k. beérkezett s javára irtuk. **Palkó Mózes** urnak. **Szász-Szt.-László.** Az előbbi üzenet Önnek is szól. A cimet megváltoztattuk. **Kiss Imre urnak. Mező-Lividia.** A 2 k. előfizetési dijat köszönettel vettük. **Bellánszky Bertalan urnak. Hámor.** A még elmaradt áprilisi számot is megküldöttük s igy az előfizetést április 1-től számitjuk. **Dobál Ferenc urnak. Hrusková. Kántor Lajos urnak. Fejérfelep.** A cimet kiigazitottuk. **Lichner Pál urnak. Cajla.** A beküldött »Vadőr« cimü könyvért, melynek árát előfizetésébe átszámitjuk, s ennek lejáratáról majd értesitjük, fogadja hálás köszönetünket. Azt hisszük, hogy ezzel valamely vizsgára készülőnek jó szolgálatot fogunk tehetni.

687. szám. erd. alb. 1907.

Pályázati hirdetmény.

II. oszt. kerületi erdőőri állásra.

Székhely: Alsóerdőfalu.

Összjavadalmazás: 680 korona s a megitélt erdei kihágásokból egyharmad rész.

Pályázati határidő és feltételek: 1907. évi május hó 15-ike. A szabályszerüen okmányolt kérvények a löcsei m. m. kir. állami erdőhivatalhoz adandók be.

A magyar nyelven kivül a vidéken divó német és tót nyelvnek ismerete is kivántatik.

Az erdőőrzés szervezetének tervezett módositása folytán rövid időn belül magasabb javadalmazás kilátásba.

Kelt Lőcsén, Szepesvármegye közig. erd. bizottságának 1907. április hó 11-én tartott ülésén.

Raiff
erd. b. elnök.

Pályázati hirdetmény.

Tiszolcz nagyközségnél szervezett erdőőri állás megüresedvén, ezen állásra pályázat nyittatik.

Javadalmazása: Évi bérfizetés 432 korona, lakbér 100 korona, 8 ürméter tüzifa az erdőőr lakására szállitva, az erdei kihágások után behajtott kár és kártéritési összeg egyharmad része.

A megválasztott erdőőr a gazdasági munkások és cselédek segitőpénztárába 3 tagsági könyvvel fog beiratni.

Az állás mielőbb, de legkésőbb julius hó 1-én elfoglalandó.

Pályázótól megkivántatik a magyar állampolgárság, fedhetetlen előélet, legalább 24 éves és 35 évnél nem magasabb életkor, ép szellemi és testi erő és az erdőőri szakvizsga sikeres letétele.

A Tiszolcz nagyközség elöljáróságához cimzett sajátkezüleg irt kérvény 1907. évi május hó 20-ig ugyanoda, vagy a m. kir. járási erdőgondnoksághoz Nyustya benyujtandók.

Tiszolcz, 1907. évi április hó.

Az elöljáróság.

Állást keres

31 éves, nős, szakiskolát végzett, szakvizsgázott erdőőr. Elvállalja kisebb erdőbirtokok kezelését, kopáros, vizmosásos területek, futóhomok sikeres befásitását s mindazon teendők szakszerü elvégezését, melyeket az erdő kihasználása, felujitása, ápolása és védelme igényel. Beszél és ir magyarul és tótul. Cime megtudható az *Erdészeti Ujság* szerkesztőségénél.

Állást keres

szakvizsgázott erdőőr, 35 éves, nős, 2 gyermek atyja ki az erdészeti és vadászati teendőkben teljesen jártas ezen a téren több évi tapasztalattal bir; 8 éven át egy nagyobb uradalomban önállóan müködött; mostani állásáról meg nem felelő áthelyezés miatt május 15-ével lemondani kénytelen. A magyar és tót nyelvet szóban és irásban jól, a német nyelvet kevéssé szóban birja. Jó vadászeb idomitó. Cime megtudható a lap szerkesztőségében.

Burger Frigyes
drogéria üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol mindennemü száritott gyógyfüveket napi áron.
Kivánatra szivesen szolgál felvilágositással.

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Miti János könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre. . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Május 16.** **20. szám.**

Hol a hiba?

Ott, ahol csak ketten is összejönnek erdészeti vagy vadászati altisztek, negyedóráig sem tudnak ugy elbeszélgetni, hogy ajkaik panaszra ne nyiljanak s ne öntsék ki szivük keservét egyik vagy másik, vagy pedig isten tudja hány sérelmük fölött s mentül többen találkoznak, annál hangosabbak lesznek ezek a panaszok, de azután ha valamelyik azt találja mondani, hogy a felpanaszolt bajok orvoslására valamit már egyszer tenni is kellene, az elöbb öklelésre kész szarvak egyszerre behuzódnak, mint ahogy a csiga behuzza a házába a szarvait az első legcsekélyebb érintésre.

Éppen a legközelebb mult napokban volt alkalmunk beszélgetést folytatni egy kincstári erdészeti altiszttel, aki elmesélte, hogy milyen az altisztek sorsa az ő erdőhatósága kerületében s megvalljuk az igazat, hogy több jót mondott, mintsem rosszat, annyira, hogy ha az összes erdőhatóságok kerületében hasonló sorsuk lenne az altiszteknek, valóban nem sok okuk lenne a panaszkodásra, de azért mégis akadnának bajok, a melyek orvoslásra szorulnak.

Ugyanez az altiszt — ki egyébként lapunknak is buzgó hive — elmondta, hogy összejövetelük alkalmával ott a kartársak ismételten előhozakodtak kisebb-nagyobb bajaikkal s panaszkodtak, hogy milyen nagy baj az, hogy semmikép sem lehet azokat kifejezésre juttatni, pedig akárhány van köztük olyan, hogy megszüntetése alig akadna valamelyes akadályba.

Lapunk hive ekkor felvilágositotta az illető kartársait, hogy a hiba abban rejlik, hogy az erdészeti altisztek közt nincs meg a szükséges összetartás, nincs meg az általános érdeklődés a közös érdekek irányában s végül nincs meg bennük az áldozatkészség.

Ahhoz ugyanis, hogy minden meglevő bajok és panaszok kifejezésre jussanak, kettőre lenne szükség, nevezetesen egy erős szakszervezetre és egy saját, teljesen független ujságra vagy tulajdonkép előbb az utóbbira, hogy annak buzditó szavai nyomán meg lehessen alakitani az előbbit.

A dolog ugyanis ugy áll, hogy egyesek a saját szakállukra nem mernek panaszaikkal előhozakodni, mert ha ezt tennék, azonnal renitenseknek, lázongóknak és lázitóknak, a közrend felforgatóinak tartanák őket s éppen igy nem tehetik ezt meg egyes elszigetelt kisebb csoportok. Ilyet csak egy teljesen s minden befolyástól független ujság tehet meg, amelytől azt a jogot, hogy a közérdekeket a fennálló törvények és jogrend keretén belül képviselje és védje, elvitatni semmikép sem lehet.

Ez volt lapunk hivének a véleménye és ezt

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a véleményt mi a legutolsó betüig mindenekben aláirjuk.

Erre az igazságra már régen reájöttek a különféle iparosok, pincérek, házmesterek, hordárok, napszámosak, kubikosok s ebből kifolyólag valamennyiöknek már régen meg van az ő teljesen független ujságuk, melyet ők a saját erejükből tartanak fenn s mely egyedül reájuk, az ő támogatásukra lévén utalva, minden körülmények közt kénytelen az ő érdekeiket képviselni és védeni, jogos kivánságaikat és követelményeiket nyilvánosságra hozni, tudtul adván azokat ott is, ahol azok teljesitésének meg van a módja.

Ilyen ujságot természetesen csak az adhat ki és szerkeszthet, kinek az viszont minden tekintetben biztositja a megélhetését és ennek révén a teljes függetlenséget.

Ezt az igazságot mi immár tizenhárom hosszu év óta prédikáljuk, de sajnos, többnyire süket füleknek. Akadtak ugyan számosak, kik szavaink igazságát elismerték s igaz lelkesedéssel, ifju hévvel karolták azt fel, sorakoztak zászlónk alá s ideig-óráig ki is tartottak mellette, de sajnos, a tüz nagyon sokban csakhamar kialudt, a lelkesedés lelohadt s csendesen félresompolyogtak. Olyan hivünk, ki elejétől máig hiven kitartott s reméljük, hogy tovább is kitart, alig van husz—harminc.

Végig tekintettünk tizenhárom évi nyilvántartási könyveinken s megdöbbenve állapitottuk meg azt a tényt, hogy ezernél is többre rug azok száma, a kik ideig-óráig beálltak a küzdők sorába, de azután ki is léptek onnan s bele merültek a sokkal kényelmesebb tétlenségbe. Ha már most ezek valamennyien buzgón és hiven kitartottak volna lapunk mellett, az ma már teljesen független lehetne s egyuttal módot nyujtottak volna annak a fejlesztésére is.

Sokan panaszkodnak, hogy sanyaru helyzetük nem engedi meg nekik a lap járatását, mert azt a 8 korona évi előfizetési dijat nem képesek fizetni. Ez a panasz valóban nem indokolt, mert hiszen ismételve volt alkalmunk tapasztalni, hogy az ilyen panaszkodók egy-egy barátságos összejövetelnél, vig poharazás közt szinte annyit költenek el, hogy azzal a lap évi vagy akár rövidebb idejü előfizetési diját fedezhetnék s igy pillanatnyi mámor kedvéért inkább föláldozzák legszentebb érdekeik védelmét, nem is tekintve azt a szórakozást, amelyet nekik a lapjuk ennyi időn át nyujtana.

A hiba tehát egyedül abban rejlik, hogy az erdészeti és vadászati altisztek és szolgák nagy része nem tud felül emelkedni az anyagiasságon s nincs meg benne az érzék a saját érdekei irányában.

Ezt a közömbösséget még lehetett talán — ha nem is érteni — legalább menteni akkor, midőn az erdészeti és vadászati altiszti pályán csak elvétve lehetett találkozni müveltebb emberekkel, ma azonban, midőn ezeknek száma

TÁRCZA.

A rettenetes ágy.

(Vége)

Mintha ágyam megmozdult volna . . . Hanyat feküdtem s fölfelé néztem. Megrémültem. Nem, ez nem csalódás, nem álom! A menyezet ereszkedik szépen, lassan, nesztelenül lefelé. Mozgása egyenletes, félelmetesen hangtalan. Ereszkedik egész hosszában, szélességben s én e menyezet alatt vagyok, amely alászáll s maga alá temet engem.

Nem vagyok gyáva ember, hanem most mégis megijedtem, mert ha a menyezet csakugyan alászáll, én biztosan megfuladok a gyilkos gépezet alatt.

A gyertya kialudt, de a hold még mindig ragyogva küldte hozzám sugarait s megvilágitá a menyezetet, amely alatt majdnem élettelenül feküdtem, s mintha leszögeztek volna, egyre mozdulatlanul néztem, mint ereszkedik alabb-alább, a legcsekélyebb zaj nélkül s poros felülete már-már arcomat érinti.

Kellemetlen szaga némi életet öntött belém, megmozdultam. Akkora nyilás volt még köztem s a gépezet közt, hogy oldalvást legurulhattam ágyamról és a földre estem. Onnan néztem a történendőket

Lejebb-lejebb szállt a tető és végre egészen befödté az ágyat.

Oh, mily esztelenül cselekedtem, mikor azzal a gazemberrel gyanutlanul vezettetém magam e szobába, hogy nyereségem megszerzése céljából a legrettenetesebb módon meggyilkoljanak! Hány szerencsés nyerő alhatott már előttem ebben az ágyban és nem hallott felőlük többé soha senki, semmit! Megborzadtam, de aztán magamhoz tértem és nesztelenül felöttözködtem s nyugodtan gondoltam a szökésre.

Tudatában voltam annak, hogy ha a legkisebb jelét abom megmenekülésemnek, megölnek. Talán

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mind nagyobb tért hódit, megfoghatatlan az ilyen nembánomság. Bizony akárhány altisztnek szégyenpir öntheti el az arcát, midőn látja, hogy a favágó munkásának meg van a maga szervezete, de ő és társai ilyet alakitani nem képesek.

Ha az erdészeti és vadászati altisztek számottevő testületet akarnak képezni, ezt a hibát kell elsö sorban eltávolitaniok s igyekezni arra, hogy első sorban egy teljesen független saját lapjuk legyen, lapunk hivei tehát csak akkor tőltik be jól hivatásukat, ha ezt az eszmét kartársaik körében buzgón terjesztik s uj meg uj hivek toborzásával lapunk hiveinek számát a mostaninak legalább háromszorosára megszaporitják.

Tekintse magát minden egyes hirünk eme eszme apostolának s a hiba, melyről itt irtunk, csakhamar el lesz távolitva.

A mi évkönyvünk.

Lapunk mult hó 11-én megjelent 15-ik számában a második cikkben jeleztük volt, hogy éppen ugy, mint 1905. évben, a jövő 1908. évre is egy Évkönyv kiadását tervezzük, mely az előzőnek mintegy folytatását képezné s attól csak annyiban térne el, hogy ebben behatóan foglalkoznánk az erdészeti és vadászati altisztek mai helyzetével, kiemelve annak bajait és ramutatva azok orvoslásának módjara, e szerint tehat ez az évkönyv hivatva lenne kipótolni az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazott altisztek által az elmult évben szerkesztett Emlékirat hiányait is.

Az Évkönyv utóbbi része teljesen önálló füzetet képezne s igy felette alkalmas lenne arra, hogy Emlékirat gyanánt egy ujabb kérvényhez csatolva legyen.

Ahhoz, hogy ezt a tervünket megvalósithassuk, szükségünk van az erdészeti és vadászati altisztek legszélesebb körü támogatására s csak abban az esetben foghatunk hozzá a mü nyomatásához, ha legalább 1500 példánynak az elkelése az előfizetési dijak előleges beküldésével biztositva lesz.

Ilyen nagy és felette költséges vállalatba ugyanis mintegy 2000 koronát kell előlegesen befektetni, erre pedig szerény ányagi helyzetünknél fogva nem vagyunk képesek.

Azzal, hogy milyen mértekben számithatunk ennél a vállalatnál a tisztelt kartársak támogatására, legkésőbb a jövő hó végéig tisztában kell lennünk, mert a mintegy 400 oldalra tervezett nagy munkának kinyomatása és füzese 4—5 hónapi időt vesz igénybe.

Ennek a tudásnak megszerzésére szolgál az az előfizetési felhivas, melyet lapunk szerkesztője a legközelebbi napokban valamennyi kincstári erdőhatósághoz, állami erdőhivatalhoz és a nagyobb magán uradalmakhoz szét fog küldeni azzal a kéréssel, hogy a mü előfizetésére altisztjeiket buzditani szíveskedjék.

Miután azonban már maga az előfizetési felhivás kibocsátása is tekintélyes költségbe kerül, itt is kérjük lapunk ama tisztelt olvasóit, kik maguknak ezt az Évkönyvet megszerezni óhajtják, hogy be sem várva a külön előfizetési felhivás megérkeztét, arra való előfizetéseiket már most s lehetőleg még e hó folyamán az alant jelzett cimen beküldeni szivekedjenek.

---

már eddig is a kelleténél zajosabban viselkedtem!? Halgatództam. Semmi nesz. Semmi léptek zaja, sem más egyéb hang nem volt hallható; a fölöttem levő szoba nyilásain sem sugárzott keresztül semmi világosság s én négykézláb másztam az ablakhoz.

Körülbelöl egy órája lehetett már, hogy elhagytam rettenetes ágyamát s épp abban a pillanatban forditottam megint arra tekintetem, mikor a menyezet halkan, éppoly borzalmas csendben, de sokkal gyorsabban kezdett fölfelé szállni, mint az előbb leereszkedett.

Vigyázva, zajtalanul nyitottam ablakot. Ha a zár nyikorog, avagy az ablaküveg megcsörren — veszve vagyok.

Kitekintettem s láttam, hogy szobám a második emeleten van, innen leugrani biztos és keserves halál; de mikor kissé jobban kihajoltam, az ablak sarka mellett egy badogcsatornát pillantottam meg. Most már megmenekültem. Amióta mozogni láttam ágyam menyezetét, most vettem először bátran lélekzetet. Másokat talán visszariasztott volna a csövön való leereszkedés gondolata, de én gyermekkoromban hozzászoktam az efféle testgyakorlathoz s biztos voltam megmenekülésem felől.

Már-már kiemeltem egyik lábam, amikor eszembe jutott ma esti nyereségem, amelyet a zsebkendőbe kötve vánkosom alá tettem. Igaz, ott is hagyhattam volna, mert nem volt rá szükségem, hanem a bosszuvágytól sarkalva, mely semmiféle győzelmet nem engedett a gaz rablógyilkosoknak, ujból visszatértem az ágyhoz, a vánkos alól kihuztam a pénzcsomagot, nyakam köré kötöttem s sietve az ablakhoz osontam. Egy erélyes mozdulattal megragadtam a csatornát, lábam magam után rántottam s pár pillanat mulva zajtalanul a földön termettem.

Több se kellett. Lábam alatt a talaj s a biztonság tudata szárnyat kölcsönzött. Rohantam a legközelebbi rendőrhivatalba. A rendőrség egy részét még ott találtam, mert valami gyilkosság után nyomoztak.

Minden vonakodás nélkül bátran elmondtam az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Előfizetési felhivásunk a következő:

Előfizetési felhivás

az

ÉVKÖNYV

az erdészeti és vadászati altiszti személyzet részére
az
1908-ik évre.

Ezen a cimen egy oly müvet akarok az erdészeti és vadászati altiszti személyzet rendelkezésére bocsátani, mely a mellett, hogy hü tükrét fogja alkotni szolgálati és javadalmazási viszonyainak, egyuttal a nehéz szolgálata teljesitésénél gyakran előforduló kétes helyzetekben hasznos utmutatója és tanácsadója legyen, tehát olyat, melyet egyetlenegy erdészeti és vadászati altiszt sem nélkülözhet.

Az Évkönyv hasznos és nélkülözhetetlen voltát egyébként annak alábbi tartalma legfényesebben igazolja, mely a következő lesz:

1. Előszó.
2. Az erdészeti altisztek szolgálata és helyzete.
3. A vadászati altisztek és vadőrök szolgálata és helyzete.
4. Erdészeti és vadászati teendők hónapok szerint.
5. Erdőtörvény.
6. Törvény az erdőmunkásokról.
7. M. kir. erdőőri szakiskolák.
8. Erdőőri szakvizsga.
9. Erdőőrök hatósági felesketése.
10. Vadászati törvény.
11. Utasitás a kincstári vadászterületek felügyelete és kezelésére.
12. Fegyver- és vadászati törvény.
13. Fegyverviselési, fegyverhasználati és fegyelmi szabályok.
14. Fegyverek adómentessége.
15. Erdőőri karabélyok.
16. Vadőri vizsga.
17. Kivonat a szolgálati szabályokból (fegyelmi eljárásra vonatkozó rész).
18. Nyugdijtörvény (kivonat).
19. Állandó munkások és napibéresek nyugdijjogosultsága.
20. Munkás- és cseléd-segélypénztár.
21. Szabályrendelet a kincstári altisztek és szolgák utazási költségeiről.
22. Szabályrendelet a kincstáriak egyenruhájáról.
23. Kincstáriak legeltetési jogosultsága.
24. Utadó és vámmentesség.
25. Erdei károk megállapitásának módja.
26. Erdei famagvak és azok vasuti szállitása.
27. Csemetekerti munkálatok.
28. Erdei csemeték csomagolása és kedvezményes szállitása.
29. Gyümölcsfa csemeték vasuti szállitása.
30. Duvadak mérgezése.
31. Kitömésre szánt állatok kezelése.
32. Erdészeti és vadászati altisztek cimtára.
33. Hirdetések.

Ilyen dus tartalom mellett a mü maga magát ajánlja s dacára ilyen becses voltának és mintegy 400 oldalnyi terjedelmének előfizetési ára csak

2 korona

azok részére, kik az összeget **f. évi junius hó végéig**

ÉVKÖNYV

kiadóhivata

Szászsebes.

cim alatt beküldik. A bolti ár 3 korona lesz.

összes jelenlevők előtt borzalmas kalandomat. Azt hiszem, a felügyelő valami részeg angolnak tarthatott, aki valakit kirabolt. Azonban véleménye csakhamar megváltozhatott, mert még be sem fejeztem elbeszélésemet, irásait, papirjait elzárva, több rendőrt szólitott maga mellé, azután karját barátságosan karomba ölté, fejembe nyomott egy kalapot, mert az enyémet ott feledém s örvendve a jó fogásnak, utrakelt velem.

Ismét keresztü-kasul jártuk ama utcákat, amelyeken én oly szivdobogva rohantam keresztül; a felügyelő egyre gratulált nagyszerü felfedezésemhez, mig végre megérkeztünk. A rendőrök kopogtattak a kapun. Természetesen semmi válasz. Másodszor is bezörgettek, de ekkor már a felügyelő barsány hangon kiáltá: „Nyissátok ki a törvény nevében!„

Erre kinyilt a kapu s a társaság bevonult.

A ház összes lakóját felköltötték, megkötözték. Legelőször is az én öreg, derék katonámat.

Megmutatattam ágyamat s aztán fölmentünk a szobám fölötti helyiségbe. Itt semmi gyanus sem volt látható. A felügyelő gyertyát kért s türelmetlenségében lábával dobbantott. A padló kongott. Erre a felügyelő felszakitotta a padló deszkáit. A gyertyákat, lámpákat leállitották a földre s egy mélység tárult a szemeink elé, amely az alsó helyiségből a padmalyig nyult fel. Egy vas fogantyut is láttunk, melyet a felügyelő azonnal behelyeztetett s némi nehézségek után össze volt állitva a gép. A felügyelő parancsára a rendőrök odafenn mozgásba hozták, mi pedig lementünk az alsó szobába.

A menyezet ismét lefelé szállt, de már nem oly csendben, mint mikor én alatta feküdtem! Mikor erre figyelmeztettem a felügyelőt, az ezt válaszolta: „Az embereim a menyezetet most bocsátják le először, de az ön emberei, kik önt ide vezették, már gyakorlottak ebben.“

Két rendőr hátrahagyása után mi is elhagytuk a házat. A ház összes lakói le voltak tartóztatva.

A felügyelő elkisért szállodámba és bemutattam

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Abban a nem várt esetben, ha az Évkönyv bármely oknál fogva kiadható nem lenne, a beküldött összeget az Erdészeti Ujság előfizetési árába fogom beszámitani

Szászsebes, 1907. évi május hóban.

Podhradszky Emil.
az Erdészeti Ujság és az Évkönyv szerkesztője és kiadója.

Szervezkedjünk!

Azt hittük, hogy két heti várakozás után egész csomó jelentkező kartársunkkal tudunk majd lapunk tisztelt olvasóinak beszámolni, de bizony a dolog még mindig csak a csiga lassuságával halad. Örvendetes tudomásul vettük azonban annak a hirét, hogy több helyütt a kartársak a jövő hó elején összejöveteleket szándékoznak tartani s ezek alkalmával fognak nyilatkozni az egyesület eszméjéhez való hozzájárulás dolgában.

A legutóbbi időben még a következők jelentkeztek:

269. Orosz Gyula, Óhuta.
270. Erdélyi György, Erdőcske.
271. Székely Antal, Ujhuta.
272. Bruger Rezső, Kisgyőr.
273. Rübl Róbert, Técső.
274. Simon Kálmán, Szintye.
275. Spalek Lajos, Somos.
276. Bódogh János, Szepesolaszi.

Vadászati dolgok.

A mi a császármadár családi életét illeti, vajjon egy vagy többnejüségben el-e? E fölött elágazók a vélemények, de ha tekintetbe veszünk bizonyos körülményeket, lehetetlen a többnejüség lefezésében hinnünk. Először is a császármadár szept. végén, okt. elején már párokra oszlik s innen kezdve kettőnél többet együtt nem találni. Az egynejüség mellett szól továbbá az, hogy mindenki, aki a császarmadar megfigyelésével foglalkozott, kénytelen bevallani, miszerint több kakas van, mint tyuk, minek oka abban rejlik, hogy a földön feszkelő tyuk sokkal több veszélynek van kitéve. (Ily körülmények közt inkább a többférjüség (polyandria) fordulhat elő, miért is nemelyek véleménye helyesnek látszik, kik a császarmadarat „kissé hütlen monogamiaban" tudják elni.

Medvék és farkasok Erdélyben. Nagyszebenből irják, hogy Szebenmegye területen az idei lefolyt tél alatt nem kevesebb mint 24 medve került terítékre, többnyire parasztpuskások által. Három oláh parasztpuskást meg is támadtak a sebesült medvék, egyiket a medve agyonverte s a másik kettő is nehéz sebesülésekkel menekült meg. A lefolyt télen a farkasok is erősen garázdálkodtak Szebenmegyében, s vakmerőségük annyira ment, hogy az országuton a szekereket követték. Spiess A. R. lovag százados kitünő vadászunk legjobb ebeinek egyikét is felfalták az ordasok.

---

utlevelemet s ő jegyzőkönyvet vett fel az általam elmondottakról.

Mielőtt még elbucsuztunk volna, megkérdeztem: „Hiszi ön, hogy sok ember pusztult el ily módon?"

— Nagyon sok embert láttam a tetemnézőben, kinek zsebkönyvébe az volt jegyezve, hogy nagy kártyaveszteség miatt a Szajnába ölte magát. Tudhatom-e, vajjon hány ember volt ama jálékbarlangban, melyben ön? Nyert: miként ön; ugyanabban az ágyba feküdt, melybe ön; elaludt, megfojtották, gyilkosai a Szajnába dobták s az öngyilkosságról szóló cédulát megirták? Senki sem tudhatja, hány ember lett áldozata ama borzalmas sorsnak, mely alól ön szerencsésen megmenekült! A gyilkos ágyról a rendőrség se tudott. Jó éjt, azaz inkább jó reggelt mr. Faulkom! 9 órakor legyen pontosan az irodámban.

Történetem befejezése rövid. Alapos vizsgálatot rendeltek el, s kettő a kevésbbé vétkesek közül vallott. Megtudtam, hogy az őreg katona volt a játékbarlang tulajdonosa. A bankadó és hitestársa kompanistái voltak s ismerték az ágy céljat De nem győződhetett meg a rendőrség arról, hogy volt-e a ház többi lakójának is tudomása az ágy létezéséről s ezért kisebb büntetést szabtak reájuk.

Az öreg katonát két társával gályára küldték s az asszonyt, aki nekem a kávét főzte, néhány évi elzárásra itélték. Valamennyi törzsvendégét eme kartyabarlangnak rendőri felügyelet alá halyezték.

Ami csekély személyemet illeti, egy hétig én voltam Páris oroszlánja; történetemet feldolgozták dráma alakjában a szinpad számára, de sohase került szinre, mert az ágy utánzatát a cenzura nem engedte meg.

Rémes kalandomból azonban egész életemre kiható tanulságot meritettem Kigyógyultam a hazárdjátékból s utálatot gerjeszt bennem látása a zöld asztalnak, a kártyának és pénznek; eszemne juttatja az ágy menyezetét, mely lassan, zajtalanul ereszkedik lefele, hogy engem sötét éjszakán, védtelenül meggyilkoljon.

(Ford. Merényi Kálmánné.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hasznos tudnivalók.

Tőgygyuladás. A tehenek tőgyén, a bimbók között, a szülés után néha borsó- egész mogyorónagyságu fájdalmas csomók ketetkeznek, amelyek apró tályogok, később felfakadnak, s ha a kis kerekalaku seben keresztül tartalmuk kiürült, gyógyulnak. Ha a csomók valóban tályogoknak bizonyulnának, akkor ajánlatos a tőgyet a szülés után tiszta kézzel langyos szappanos vizzel lemosni s aztán tiszta vizzel vagy helyesebben 4%-os bórvizzel leöblíteni és tiszta ruhával letörülni. A tályogok feltörése után a genyedő sebek hasonlóképpen bórvizzel mosogatandók, de az orvoslást végező egyén, mielőtt más egészséges tehén tőgyéhez nyulna, ujból mossa meg a kezét.

A tehenek egyik vagy másik tőgynegyedének beszürődése, fajdalmassága és az a körülmény, hogy némelykor az illető tőgynegyedben a tejképződés mindenkorra megszünik, a tőgy gyuladásos állapotára enged következtetni.

Az ilyen tőgygyuladást okozó genyedési baktériumok a bimbócsatornán keresztül hatolnak a tőgy belsejébe és lehetséges, hogy a bimbók tövében lévő tályogokkal van a betegség összefüggésben, olyan módon, hogy az apró tályogokból kiürülő és a fejő egyén kezére jutó fertőző anyag a fejés közben a bimbócsatornákba jut és aztán a tőgy állományába gyuladást indit meg. A betegség azonban átojtható ugy is, ha a fejő egyén a tőgygyuladásban szenvedő tehén fejése után kezeinek gondos megmosása nélkül egészséges tehén tőgyéhez nyul. A betegség terjedésének megakadályozása céljából a beteg teheneket az egészségesektől elkülöniteni és fejésüket külön egyénre kell bizni, aki ebben a beteg teheneket ápolja tőgyüket orvosolja és egészséges tehenekkel nem bánik vagy legalább is azokat nem fejí. Kevésbbé ajánlható a beteg és az egészséges tehenek fejését egy és ugyanazon emberre bizni, ha mindjárt a beteg teheneket az egészségesek kifejése után is fejí és azután a kezét meg is mossa. A beteg tehenek teje a borjunak nem adható és köztogyasztásra sem bocsátható, a tőgy orvoslása pedig a gyakori kifejésen (naponta 4–5-ször) kivül az illető tőgynegyed kiöblitésében áll. Az öblités katheter segélyével történik olyan módon, hogy a megtisztitott és 5%-os karbololdatban 10 percig áztatott, majd pedig vizzel leöblitett katheter a kifejés után a beteg tőgynegyed bimbócsatornájába toljuk és azon keresztül félliter 4%-os bóroldatot öntünk irrigátor vagy tecskendő segélyével a tejmedencébe, a katheter eltávolitása után a tőgynegyedet alulról fölfelé masszáljuk s végül a bórvizet kifejjük. A tőgy a gyógyulás befejeződéséig naponta egyszer öblitendő.

KÜLÖNFÉLÉK.

A legöregebb ember. Érdekes embert mutattak be a minap Oportóban ülésezett tüdövészellenes orvoskongresszusnak. Ez az ember, Francisco José példája a tökéletesen egészséges aggastyánnak és közel százhusz évével nemcsak Portugáliának, de valószinüleg az egész világnak legöregebb embere. José 1788-ban született Paradellában, Amares tartományban. Már 1810-ben mint portugal katona küzdött a Napoleon inváziója ellen és ott volt Oporto 1832-iki ostrománál. Ma is állandóan dolgozik és igen jó lövő. Bort, vagy más szeszes italt sohasem ivott és nagyobb betegségen sem ment át. Érdekes, hogy az orvosok akik megvizsgálták, semmiféle testi gyengülést, hanyatlást sem konstatáltak nála.

Zenélő hegy. Mexikó köztársaság Hermosillo városában, a Carmel-ut végén, ahol a Carmel-templom áll, egy 220 méter magas sziklahegy van. Valamikor vulkán lehetett, mert a tetején kráterszerü üreg van. Az oldalain repedések, sikátorok vannak, melyek kisebb nagyobb barlangüregekbe vezetnek. Ezt a sziklatömeget országszerte „el cerro de las campas"-nak, harangozó hegynek nevezik, mert az időjárás szerint zenélő hangokat ad. Amint a szél gyengébb vagy erősebb, aszerint a sziklatömeg más és más hangokat zug. Spring A. mexikói utazó meglátogatta a hires zenélő hegyet és csodálkozva hallgatta végig a különböző hangokat. Erős szélvihar orgonasipok hangjait, csendesebb szél különféle fuvolahangokat vált ki a hegyből. Ha pedig a templom harangja megkondul, a legtisztább hangban visszhangozza azt. A hegy belsejében a sziklák ugy alakultak, hogy a betóduló levegő, mintha óriás sipba fuvódna, azt megrezditi, mig a harang hangjat a barlang hangoztatja vissza. Persze a köznép mindenféle babonát füz e nevezetes hegy különös tulajdonságához.

A repülő mókus kipusztulása. Stoll E. F. állatgyüjtő mult évben a keleti tenger melletti erdőkben gyüjtött. Valamennyi erdőt átbarangolt, hogy a repülő mókusból példányokat gyüjtsön. Azonban szomoruan tapasztalta, hogy ez az érdekes állat kipusztuló félben van. Livlandban nincsen már, az utolsót 1880-ban lőtték meg. Estlandban, Jerwen és Wierlandban alig találni néhányat, holott még a mult században lépten-nyomon lehetett látni őket az erdő sürüségében. Több hónapi kutatás után csak egyet tudott lelőni éppen akkor, amidőn egy magas faról 30 méter távolságra levő alacsonyabb fára repült. Mellső és hátsó végtagjai között széles bőrredő van, melyet ha kiterpeszt, ugy használhatja, mintha az szárny volna. Különben oly fürge állat, mint a közönségez mókus, a fák terméseit eszi. Szőre igen finom, mint a selyem s épp azért pusztitottak ki, mert a szücsök drágán veszik meg.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HIREK.

Kérelem. Ismételve kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt s kivált azokat, kik már eddig nagyobb összegekkel vannak hátrálékban, hogy a megküldött postautalvány ürlap felhasználásával tartozásaikat, illetve előfizetéseiket lehetőleg még e hó folyamán, de mindenesetre a jövő hó közepéig beküldeni sziveskedjenek Azoknál, kik negyedévet meghaladó időn tul vannak tartozásban, az előfizetés lejáratának a cimszalagon való jelzését állandósitani fogjuk

Halálozás. Bardiovszky János kartársunk, ki csak pár héttel ezelőtt lett Barsmegyéből Nyitra Bajnára áthelyezve, a lapjának cimszalagjára tett postai megjegyzés szerint meghalt. A közös ügyeink és küzdelmünk iránt igaz lelkesedéssel viselkedett kartársunk hirtelen halála mélyen lesujtott. Adjon az ég neki csendes nyugodalmat!

Leszakadt komp. Ruttkáról jelentik: A Ruttka mellett fekvő Klicsin községben lakodalom volt. Esküvő után a násznép a Vág folyón kompon akart átmenni, de a kompos figyelmeztetése mellett is, hogy harminckét személy egyszerre át nem mehet, mégis valamennyien fölszálltak a kompra. A Vág közepén a komp leszakadt és utasai mind a vizbe estek. Fischer Gyula lokomotivvezető-tanonc tizenegy embert mentett ki. Két ember a vizbefult. A vizsgálatot megindították.

A gombostü. Párisból jelentik: A Progrés de Lyon értesülése szerint egy Lyon közelében levő helyiségben egy huszonkét éves fiatalember arra kényszeritette hugát, hogy gombostüt nyeljen Egész rakás tüt tett narancsba, husba és egyéb ételbe s igy nyelette le a leánynyal a gombostüt. A szomszédok hallották a leány nyöszörgését és jelentést tettek a polgármesternek, a ki orvossal jelent meg a leány lakásán. A kegyetlen embert letartóztatták. A leányt kórházba szállitották, ahol eddig hetvenkét tüt vettek ki a gyomrából.

Egy csendőr veszedelme. Ipolyságról jelentik, hogy szombaton este tiz órakor Szarka János ottani csendőrt, a midőn a kaszárnyába ment, a város legélénkebb helyén, a gyógyszertár mellett egy csapat részeg legény megtámadta és megkéselte. Segitségére a gyógyszertárban levő szolgabiró és a gyógyszerész oda siettek, de már csak a sebei következtében összeesett csendőrt találták. A csendőrség később elfogta a verekedőket. Az áldozat sulyos sebeivel az ipolysági közkórházban fekszik; állapota reménytelen.

A kit élve temettek el. Párisból jelentik: Sarlazan községben egy harminc éves parasztasszonyt élve temettek el. Azt hitték hogy meghalt s a halottkém jelentése alapján eltemették. Másnap egy falubeli paraszt elment a temető mellett s hallotta, hogy az eltemetett asszony erősen döngeti a koporsóját. Azonnal értesitette az elüljárót, aki orvossal kiment a temetőbe s kivétette a koporsót. Az asszony csakugyan élt, de néhány perc mulva elájult s egy óra mulva az orvos karjai között meghalt.

Harc a vadorzókkal. Berlinből jelentik: Két kincstari erdész a Potsdam közelében levő erdőben szemleutat tett. Az erdő közepén három vadorzóval találkoztak, akik közül az egyik, egy Ebel nevü potsdemi acsmester nekiment Gerlech erdésznek. Miután a vadorzó a felhivás ellenére nem adta át fegyverét, Gerlech rálőtt s Ebel halva rogyott össze. Egy másik vadorzót erős ellenállás után letartóztattak, a harmadik pedig megszökött.

Kötéltáncosnők szerencsétlensége. *Párisból* jelentik: Az Apolló szinházban tegnap este rendkivül izgalmas jelenet történt. Két exentrikus müvésznő, Wood Elza és Rosie testvérek, drótkötelen produkálták magukat, a mely egy oroszlánketrec fölé volt kifeszitve. A ketrecben két abesszíniai oroszlán volt. A mikor a két leány a drótkötél közepén volt, valószinüleg a feszitő készülék hibája következtében meglazult a kötél és mind a két leány a közönség rémületére beleesett az oroszlánketrecbe. A fenevadak erre a váratlan dologra eleinte maguk is megijedtek, de csakhamar orditva mentek neki a két védtelen nőnek, akiken csak vékony trikóruha volt. Az egyik oroszlán Elzára vetette magát és talpával hatalmas ütést mért a leány vállára. A leány vállán óriási seb támadt, a mely egészen a mell alá ért és amelyből bőségesen megindult a vér. A másik leány, Rosie, az esés következtében eltörte a lábát és tehetetlenül vergődött a földön és várta, hogy a másik bestia ráveti magát. Szerencsére azonban az állatszelidítő, a két leánynak atyja, az oroszlánketrecben volt; már előbb félretette ugyan a korbácsát, de azért mégis sikerült neki kézmozdulataival és kiabálásával az oroszlánokat megfékezni és a ketrecből kivezetni. A leányokat a szinház alkalmazottjai vitték ki a ketrecből. A közönség e jelenet alatt rendkivül izgatott volt és több asszony elájult. Mind a két leány valószinüleg több hétig lesz kénytelen ágyban maradni.

Két pisztolylövés. Iglóról táviratozzák: Az itteni tanitóképző-intézetben minap délben öngyilkos kisérletet követett el Csanádi Péter másodéves növendék. Főbe akarta magát lőni, de a golyó félrement és egy másik növendéket, Krázl Sándort találta el, aki nyakán sebesült meg. Csanádi, mikor látta, hogy társát megsebesitette, hirtelen mellbe lőtte magát A két sebesültet az iglói vasuti internatusba vitték. Az orvosok remélik, hogy mind a kettő fölépül. Hogy Csanádi miért akart meghalni, nem tudja senki.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A részeg tüzér. Lembergből jelentik, hogy ott egy Bratkovszky nevü köztüzér éjjel engedély nélkül elhagyta a kaszarnyát s néhány óra mulva holtrészegen visszament. A legénységi szobában elővette fegyverét, élestöltést tett bele s lövöldözni kezdett alvó társaira. A lövések zajára az ügyeletes altiszt a szobába sietett, amire a részeg tüzér rálőtt s az altiszt veszedelmes sebbel a földre rogyott. Végre az inspekciós tiszt föllármázta az egész kaszarnyát, s minden oldalról tüzérek siettek a részeg ember lefegyverzésére. Ekkor Bratkovszky maga ellen fordította fegyverét, mellebe lőtt s egy negyedórai szenvedés után meghalt.

Meggyilkolt őrnagy. Milánóból jelentik: A piacenzai 49. gyalogezred céllövőgyakorlata alkalmával egy altiszt kilépett a sorból és rálőtt Pescatóri őrnagyra. A golyó az őrnagy hátába furódott és megsértette a szivét is. Az őrnagy azonnal meghalt. A gyilkost letartóztatták.

Elpusztult falu. Kézdivásárhelyről táviratozzák, hogy a Háromszékmegyében lévő Felcsernátban nagy tüz pusztitott. Hetvenkét lakóház és számos gazdasági épület égett le. A lábas jószág nagyrésze is elpusztult. A legtöbb gazda egész ingó vagyonát elvesztette. Egy öreg ember rémületében megőrült. A tüz délelőtt tiz órakor ütött ki és csak este birták elfojtani. A tüzet gyujtogató okozta, kinek a nagy zürzavarban sikerült elmenekülni. A kár meghaladja a kétszázezer koronát, amelynek csak csekély része térül meg biztositás révén.

Szétroncsolta a vonat. Az almásél-brassói bányavasut egyik kocsijára menet közben föl akart ugorni egy ember, de elvétette az ugrást és a kocsi kerekei közé zuhant. A kerekek összetörték és szétdarabolták; testének darabjai a vasuti töltésen szétszóródtak. A szerencsétlenséget a vezető csak később vette észre. Az elgázolt ember személyazonosságát még nem sikerült megállapitani. Ruházata uri emberre vall.

Öreg szerelmesek. Newyorkból jelentik: Nagy föltünést kelt egy szerelmes pár házassága, mely pár kora együtt több kétszáz esztendőnél. A vőlegény a százegy éves Bundren Samu, a menyasszonya a száz éves Miss Meguire. Már nyolcvan évvel ezelőtt szerették egymást és jegyet váltottak de szüleik nem engedték meg, hogy egymásé legyenek. Ezelőtt egy héttel ujra találkoztak, és elhatározták, hogy házasságra lépnek.

Szerkesztői üzenetek.

Pontos előfizetőnek. Igazsága van, hogy a lap előfizetési díját mindig előzetesen, akár egész, akár fél, akár pedig negyedévre kellene beküldeni, de hát sajnos, ami lapunknál vajmi kevesen vannak olyanok, akik ezt betartanák. A mult hónapban is 430 postautalványt csatoltunk legnagyobbrészt olyanoknak, kik már kisebb-nagyobb időre (számosan egy évnél is hosszabbra) hátrálékban vannak s ezek közül a mai napig csak 84 érkezett még vissza. Igy történik azután, hogy most is 1500 koronát meghaladó hátrálék van kint s mi még csak a lap nyomási költségeit sem birjuk pontosan fizetni. Valóban itt lenne az ideje, hogy ez a szomoru helyzet megváltozzék.

A kiadóhivatal postája.

Grellneth Ferenc urnak. Oszlány. A 2 korona előfizetés beérkezett. **Páter Demeter urnak. Lissza. Rübl Róbert urnak. Técső. Müller János urnak. Deés. Bojsza Imre urnak. Szent-Antal.** A lakásváltozást bejegyeztük. **Kántor Benedek urnak. Bulcs. Takács András urnak. Sáp-puszta.** Szivélyesen üdvözöljük az uj előfizetőink sorában! **Szarvas János urnak. Bihó.** A beküldött 2 koronával előfizetése julius hó végéig van rendezve.

Állást keres

31 éves, nős, szakiskolát végzett, szakvizsgázott erdőőr. Elvállalja kisebb erdőbirtokok kezelését, kopáros, vizmosásos területek, futóhomok sikeres befásitását s mindazon teendők szakszerü elvégezését, melyeket az erdő kihasználása, felujitása, ápolása és védelme igényel. Beszél és ir magyarul és tótul. Cime megtudható az *Erdészeti Ujság* szerkesztőségénél.

Állást keres

szakvizsgázott erdőőr, 35 éves, nős, 2 gyermek atyja ki az erdészeti és vadászati teendőkben teljesen jártas ezen a téren több évi tapasztalattal bir; 8 éven át egy nagyobb uradalomban önállóan müködött; mostani állásáról meg nem felelő áthelyezés miatt május 15-ével lemondani kénytelen. A magyar és tót nyelvet szóban és irásban jól, a német nyelvet kevéssé szóban birja. Jó vadászeb idomitó. Cime megtudható a ap szerkesztőségében.

Burger Frigyes

drogéria üzlete

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol mindennemü száritott gyógyfüveket napi áron.

Kivánatra szivesen szolgál felvilágositással.

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre. . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Május 23.** **21. szám.**

Egy kis összehasonlitás.

A magyar királyi államvasutak tiszti, altiszti és szolga személyzete fizetésének rendezésére vonatkozó törvényjavaslatot, valamint a szolgálatukra vonatkozó szabályzatot a legközelebb mult napokban terjesztette Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minister a képviselőház elé s most ezekkel az egyes bizottságok foglalkoznak.

Még most csak javaslatok ezek, de nem lehet kételkedni abban, hogy bár esetleg talán némi módositásokkal, de főbb lényegükben ugy a képviselőház, mint a főrendiház részéről el lesznek fogadva s rövid idő mulva mint kész törvények legfelsőbb szentesitést nyernek.

Minket a vasutasok fizetésrendezése csak emberbaráti mivoltunkból érdekel, amennyiben örülünk annak, hogy a kétségtelenül felette fáradságos, nagy felelősséggel járó, sőt testi épségükre is veszedelmes szolgálatuk az eddiginél nagyobb méltatásra talál s megadja nekik a megélhetés módját még a mai drága időben is.

Örülnek a vasutasok és mi kézséggel osztozunk az ő örömükben s távol áll tőlünk, hogy boldogulásukat a legkisebb mértékben is irigyelnők, ez azonban nem lehet akadálya annak, bogy ebből az alkalomból a saját szakbeli kartársaink keserüségének ne adjunk kifejezést.

Ha végig tekintünk azon a táblázaton, mely a vasuti altisztek és szolgák fizetési fokozatait tárja elénk, mindjárt a legelső pillanatban szemünkbe fog ötleni az, hogy a legalaesonyabb fokon álló vasuti szolgák fizetése is már 600 koronán kezdődik s 5–5 évi emelkedéssel 15 évi szolgálat után eléri a maximális 900 koronát, mig lakpénzük állomáshelyük lakbérosztálya szerint 150—300 korona közt váltakozik.

Ez — mfnt már fennebb emlitettük — a legalacsonyabb foku szolgáknál van igy, de találunk a táblázatokban olyan szolgai állásokat is, hol a kezdő fizetés 1200 korona s végződik 1600 koronán s itt a lakpénz már 250 és 500 korona határai közt mozog.

Az altiszti állások természetesen sokkal jobban vannak dijazva, igy például a kalauz 1200 koronán kezdi s 2000 koronán végzi, de ha főkalauz lesz, fölviheti egész 2600 koronáig, mig az I. osztályu pályafelvigyázó végső fizetése 3200 korona, tehát több annál, mint a mennyire csak pár év előtt egy kincstári erdőmester fizetése rugott.

Összehasonlitva már most ezeket a javadalmazásokat az erdészetnél most alkalmazott fizetésekkel, szivünk mélyen elszomorodik, mert csak az ilyen összehasonlitás alkalmával látjuk tisztán, hogy mennyire kicsinyek vagyunk mi mindezekhez képest.

Még a kincstárnál is, hol pedig az erdészeti altisztek javadalmazása tagadhatatlanul a legjobb, egy I. osztályu altiszt (I. osztályu fő-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

erdőőr) 30—35 évi szolgálata után is alig jut oda, ahová eljut a jobban javadalmazott vasuti szolga 25 évi szolgálat lefolyása alatt, arról pedig, hogy még ezek a legjobban fizetett erdészeti altisztjeink mennyire mögötte maradnak a vasuti altisztek legnagyobb részének, kár is lenne szót szaporitani.

Ennél azonban sokkal szomorubb képet nyerünk, ha megpróbáljuk az összehasonlitást a vasuti szolgák és az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazott erdészeti altisztek javadalmazása közt, mert ennél az összehasonlitásnál ugy fogjuk találni, hogy az utóbbiakat még a vasutak legalacsonyabb rangu szolgái is tulszárnyalják, amennyiben az állami kezelésbe vett erdőknél fehér holló számba megy, hogy valamely altisztnek összes javadalmazása az 1000 koronát felülmulja, a legnagyobb résznél pedig bármily hosszu szolgálati idő után is ezen alul marad.

Ugyancsak igy vannak ebben a tekintetben tulnyomó nagy részben a magánuradalmaknál alkalmazott erdészeti és vadászati altisztek is, nem is emlitve külön a m. kir. közalapitványoknál és ménesbirtokoknál szolgáló kartársakat, kiknek fizetése — bár ugyanazt az államot szolgálják, mint a kincstári erdőknél alkalmazottak — csodálatos módon mai napig sem lett ezekéhez hasonlóan rendezve, hanem annál jóval mögötte marad.

A vasutasok fizetése rendezésének inditó okát kétségtelenül a nehéz megélhetési viszonyokban kell keresnünk, mert csak ennek elismerése indithatta az államhatalmat fizetésük emelésére, nem pedig a pár évvel ezelőtt szrájkban nyilvánuló erőszakoskodásuk, melyet egyébként más eszközökkel is módjában lett volna letörni és a jövőre nézve lehetetlenné tenni.

A megélhethetésnek eme nehézsége bizonyára éppen ugy megvan az erdészeti és vadászati altiszteknél és szolgáknál is, mint a vasutiaknál, sőt meg van még fokozottabb mértékben, mert mig az utóbbiaknál az élelmi szerek s más házi szükségletek szállitására mindig ott van a legkényelmesebb szállitási eszköz: a vasut, addig az előbbieknek gyakran egy napi járóföldnél is messzebbre kell azokat szállitaniok, nem is emlitve azt az óriás különbséget, mely a két különféle szak gyermekeinek iskoláztatásánál fennáll.

Nem szabad továbbá figyelmen kivül hagynunk, hogy az ilyen módon jól javadalmazott vasuti alkalmazottak egy részének, a szolgálatnál semmiféle különös előképzettségre nincs szükségük, hanem állásukat ugyszólván egyenest a kapa-kasza mellől foglalhatják el s ezek mégis sok ezret megelőznek javadalmazás dolgában olyan erdőőrök közül, kiknek speciális minősitéssel s igy bizonyos előtanulmányokkal kell birniok.

Idején való lenne tehát most, midőn hazánk lakossága minden rétegénél keresik a megélhetés megkönnyitését és biztositását, hogy meg ne feledkezzenek az erdőbirtokosok az er-

TÁRCZA.

A határon.

(Egy rendőrtiszt feljegyzése.)

Azelőtt egy határszéli városkában voltam kirendelve. A kivándorlókat kellett szemmel tartanunk. Az élet ugyan nem volt valami változatos, de néha-néha mégis akadt érdekesebb eset is. Tudja, mi rendőrtisztviselők nem sok fogékonysággal birunk az érzelgős jelenetek iránt, de azért sokszor nem lehetett ridegen nézni ezeket a más hazába sietö alakokat. Egy kis batyu: ez volt minden vagyonuk; ezzel indultak neki a nagy utnak, a kétes jövőnek, a bizonytalanságnak. A feleség, a gyerek elkisérte őket a határig, a nyakába csimpaszkodtak, sirtak, zokogtak, jajgatva bucsuztak, de mindez gyengébb volt mint a vágy: szerencsét próbálni, mint a remény: hogy a próba szerencsét hoz.

Valamelyik nap ismét ott ődöngtem a pályaudvaron. Kötelességszerüen figyeltem a külön álló kivándorlókat. Nekem — ez hivatásommal jár — minden ember gyanus, a külszin előttem mindig csal, annak én sohasem hiszek, mig az igazságról meg nem győződöm saját szememmel. Hallottam, vagy olvastam, hogy egy ember sohasem tudott jó étvággyal enni, mert mindig arra gondolt, hogy egyikmásik étel miből lett, miből készült, hogy készült Ehhez hasonló állandó erkölcsi undort érez egy rendőrtisztviselő, különösen, ha mint én, sokáig foglalkozott a bünügyekkel. Látni azt, hogy emberek mint járnak-kelnek, adják az előkelőt, a gazdagot, az erkölcsbirót, a társadalmi tekintélyt, pedig fejük felett már ott lóg csak egy hajszálon, egy cérnafonalon az erkölcsi halál.

Sokszor nehezemre esik el nem kacagni magam, ha az utcán sétálok, vagy szinházban estélyen va-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

deiknél és vadászterületeiknél alkalmazottaikról sem, hanem azoknak is adják meg az ő mindennapi kenyerüket. Ezt most meg is tehetik minden különösebb megerőltetés nélkül, mert hiszen ujabb időben az erdei termékek árai is 50—100 és több százalékkal emelkedtek a pár év előttiekhez képest s igy az ezen a réven kapott több jövedelem maga is indokolttá teszi, hogy a haszonból bizonyos arányban az is részesedjék, ki az azokat a termékeket nyujtó erdőt őrzi, neveli és fenntartása közül szorgoskodik s kinek ezekből a teendőkből az oroszlánrész jut ki.

Hivatásos vadász tavaszi teendője.

Irta: **Hangos.**

Elég sokáig tartottak a vadászatok, kiki kipufanthatta magát, tehát a nem hivatásos vadász fegyvere pihenhet a jövő idényig. Kezdődik a hivatásos vadász müködése, ki azon legyen, hogy ha esetleg nagy hóréteg boritja a vadászterületet, hogy szakszerüen etesse megmaradt vadjait, hogy azok egészségesek és tenyészképesek maradjanak.

A duvadak pusztitására most már jobban reáér, mint a vadászidény alatt. Gondosan járja be védkerületét, hogy tudomást szerezhessen arról, hogy miféle ragadozót talál.

Mérgezés. Én igy szoktam. Természetes dolog, hogy előbb közigazgatási uton szerezze be a mérgezési engedélyt (engedély nélküli mérgezést a törvény szigoruan, esetleg hosszabb elzárással büntet); ha az engedély megvan, a közelfekvő falvakban doboltassa és adja tudtul a lakosságnak, hogy x. y. területén a duvadak mérgezve lesznek, nehogy onnan elvigyék és mint többször észlelve lett, a rókát, macskát, szárnyas ragadozót pecsenyének használják.

Vadászterületén válasszon oly helyet, hol ember nem igen jár, pl. sürü vágásokban; keressen oly helyet, hol szeretettel tartózkodik és átvált a szőrmés ragadozó, azonban nehogy a döghelyet esetleg nagy tisztásra tegye, mert oda a szőrmés ragadozó félve megy, hanem 20—25 négyszögöl kis tisztást körülvéve a legnagyobb sürüséggel. Vásároljon oly lovat, mely használatra, vagyis munkára nem való; vezettesse ki a kiszemelt helyre, lőjje agyon, esetleg le is veheti a bőrét, ássa el ugy, hogy egy arasznyi föld takarja a dögöt. Egy hétig ne menjen a döghelyhez, hogy oda szokjanak a ragadozók Látni fogja, mikor vizsgálja a dögöt, hogy oda szép számmal járnak a látogatók, esetleg csak a gebe száraz csontjait fogja kopaszon találni. Örömtől jobban fog lüktetni az igaz vadóvó szive, mikor igy szoktatja bizonyos helyre a ragadozót. Hogy hamarossan végezzen a bestiákkal, lőjjön 20—30 drb. verebet, tiszta papirosba szedje fel, óvatosan, nehogy pipaszag stb. érje. Vágja fel a veréb mellét kis késsel, kis fakéshegygyel tegyen a méregből a veréb belsejébe és nyomja megint össze ugy mint eredetileg volt. Ezeket a verebeket este alkonyatkor rakja a döghely körül a váltókra, ha azonban hó volna, lószőrrel akassza fel a váltók mellé arasznyi magasságra. Másnap reggel menjen utánanézni, legtöbb kirakott veréb hibázni fog; a dög mellé kirakott és fel nem vett verebeket szedje fel, nehogy a szárnyas rablók fogyaszszák el, azokat nem, melyek felakasztva vannak. Ha nyomozó hó van, könnyen megtalálja a szőrmés ragadozót, mert utána

---

gyok. Ez ellen a divatbáb ellen, aki gangosan sétál a korzón, legujabb szabásu téli kabátjában, már egy csomó feljelentés van, még néhány bizonyiték és a miénk! Arról a vasaltképü alakról tudom, hogy hamisan kártyázik; amarról tudjuk, hogy idegen pénzből fizeti esténként a pezsgőt és a finom hölgyeket, emez is lóg a börtön és szabadság közt, mint a kötéltáncos a levegőben. Egy lépés még, egy kis megesuszás és a miénk. És igy tovább.

Ezzel a szemüveggel nézve az embereket, a külső mázon iparkodik áthatni a tekintetünk. A kivándorló szegényes gunyája alatt gyakran rejtőzik szökevény, bünös. Ezért gyanus mindegyik. Figyeljük is őket.

Valamelyik nap, hogy az érkező vonatot figyeltem, két elég feltünő, nekem legalább feltünő, alak vonta magára érdeklődésemet. Látszólag a középosztálynoz tartoztak és idegenek voltak. Borotvált bajusz, rövid pofaszakál angolokra mutattak. A közelükbe mentem, nem volt rajtam egyenruha, könnyebben tehettem és ügyeltem reájuk. Meglepetésemre magyarul beszélgettek.

— Hopp! jó lesz vigyázni. Ezek jöhetnek, de mehetnek is. Mindkettőnek táska van a kezében . . .

Szóval már gyanakodtam. Ne csodálja. Renuőr vagyok.

Feltünést lehetőleg kerülve mindig szemmel kisértem őket és próbálkoztam megállapitani, hogy mik lehetnek.

— Talán munkások . . . talán iparosok . . . de ez a szakálviselet . . . a jó szabásu ruha, az utitáska . . .

A két idegen fel és alá járkált és halkan beszélgetett. Ha elmentek mellettem, megfeszitettem hallóidegeimet, hogy elkapjak néhány szot. Tárcairó stilusban fejezve ki magam: a szivem a füleimben dobogott.

— Cleveland . . . Homestead . . . Packetbot . .

Ez a három szó ütötte meg füleimet. Gyanum hamvadó parazsa lobbot vetett. Az természetes! Ha

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mehet, ha azonban nem volna, akkor jól össze kell keresni a területet, de a legtöbb elhullott ragadozó a döghöz közel fog kimulva lenni. Ha jó a méreg, jegeces strychnint szoktam használni, mert a poralaku strychninbe esetleg más anyagot is keverhetnek, cukrot stb. Ilyen dög helyet róka, vadmacska, nyest előszeretettel keres fel, ha azonban kóbor ebek is látogatásukat jeleznék, ezeket más csalfalattal kell elnémitani, én pl. nyuldarabot használok és közvetlen a dög mellé rakom, azonban vékony erős spárgával lekötöm, mert nem akarom, hogy nem találnám, mert kutyámat nem akarom véletlenségből megmérgezni. Ezeket a darabokat, melyek ökölnagyságuak legyenek, este későn kicövekelem, korán reggel utánanézek, összeszedem, nehogy a tollas rablók napközben felfalják, ezekkel később végezek. A falánk kóborebeket ott fogom találni kimulva, ha azonban mégis elrágva volna egy csaldarab spárgája, nyugodt lehetek, hogy kötelességét végezte. Addig kell operálni, mig az odajáró szőrmes ragadozó beszámolt bőrével. Nem hagyhatom szónélkül, hogy hivatásos vadász ne dicsekedjék az elpusztitott kóborebekről másnak, mint feljebb valójának, mert biz ott juhász, házörző kedves állatok adják ki fekete párájukat. Ne hogy ezek gazdája megtudja a történteket, mert veszedelmes ellenséget szerezhet a vadóvó magának, ha mást nem, de orozva megmérgezhetik kedves kutyáját, felgyujthatják házát stb. Ha talál kóborebet, ássa el, nehogy más is lássa. A föld minden titkot eltakar. Vasakkal való pusztitás nagyon lassu menetelü operáció; a vasakat más fajta pusztitásoknál használjuk, amit utólag le is fogok irni. Az ily döghelyet seregestül látogatják a szárnyas rablók és mint a kányák, varjak, szarkák, ezeket az árgus szemü bitangokat, ezeket a fészekrabló zsiványokat csakis mérgezéssel lehet gyökeresen elpusztitani. Én igy szoktam: Beszerzek 2—3 liter marhavért a vágóhidról, viszek három-négy nyulbőrt; mielőtt virrad, kinn kell lennem a döghelyen, a vért a nyulbőrökbe szétosztom, mindegyik porcióra hintek egy kevés stychnint és a fakéssel belekavarom a vérbe. Ezt mind korán kell tenni, mert mikor virradni kezd, a szárnyas rablók közeledni fognak. Tessék délfelé odamenni, halomszámra fog feküdni a rabló sereg. Egy ilyen sikerült hajnalban többet lehet pusztitani, mint egész éven át puskával, akár bagolykunyhón, akár a fészekből, oly annyira lehet kipusztitani ily móddal, hogy a törzslakó rablókból alig marad nyárra. Az elhullott tollas rablókat össze kell szedni és elásni, ha azonban kiterjedt a területünk, használjuk fel mérgezésre, vágjuk darabját négy felé, óvatosan mérgezzük be, mint előbb leirtam, a vastagabb husrétegekbe tegyük a mérget és a tudott váltókra rakjuk vagy kössük ki. Nem kell félni, hogy ebünk ily méregfalattól elpusztul, mert nem veszi fel, tehát bátran elvihetjük oda. Esetleg több ily döghelyeket lehet készitени; nem szükséges okvetlen egész lónak lenni, egy döghelynél fél ló is elég. Ha esetleg a vadász ur nem adna dögre pénzt, az ügyes vadóvónak a ragadozó-pusztitási dijakból is kifutja a dög beszerzése. Ha azonban lődijat sem kap, ott a vadász ur ne számitson jó vadászatra, mert a hivatásos vadász fizetése legtöbb esetben ugy is csekély, hogy nem nagyon jut töltényekre. Pedig akárhány vadóvónk van, ki ebben az elősorolt viszonyok közt szolgálni kénytelen. Igaz, hogy méreggel a legtöbbet árthatunk a ragadozó pusztitásnak, mert csakis méreggel való óvatos és céltudatos bánással lehet a legnagyobb eredményt elérni. El lehet azonban más móddal is természetesen, aki érti minden csinját-binját és iparkodik a ragadozót pusztitani, pl. friss hóban nyomozzuk ki, hogy mely hajtásban van a ragadozó. Természetes, ehhez már puskás és hajtó kell, esetleg el is hibázzák vagy puskacső elé sem kerül. Más mód: jó harapós tacskóval vagy foxlival is lehet hajtani a ko-

---

széli városban, ha két ilyen férfi Amerikáról beszél, az csak gyanus lehet.

Az idegenek lassan-lassan élénkebbek lettek. Az idősebbik nagyban magyarázott valamit a fiatalnak.

Egyszerre az a jegypénztárhoz ment. Én is odaállottam, mintha szintén utazni akarnék. Az idegen egy kis felsőmagyarországi városkába kért jegyet. Csak egyet.

Az egyik tehát marad, gondoltam magamban és minden eshetőségre számitva, feljegyeztem a városka nevét.

Fél óra mulva a fiatalabbik elutazott. Az utasok nagy része ez alatt szintén már robogott a távol idegen felé, a vasuti állomáson ketten maradtunk. Az öregebb idegen és én. Bementem a váróterembe és onnan figyeltem emberemet. Ez egy ideig még a vonat után nézett, amely társát elvitte, aztán egyet gondolt és bejött szintén a váróterembe. Egy ideig nézegette a falon függő tarka-barka hirdetéseket, aztán leült velem szemben.

Gondoltam magamban, megszólitom.

— Magunk maradtunk!

— Ugy látszik! — felelé nyugodtan, de nem azon hangon, amely a további beszélgetésnek utját akarná szegni.

— Honnan, ha szabad kérdeznem?

— Amerikából — Clevelandból.

— Ohó! jó kis ut!

— Bizony elég nagy, de baj nélkül megtörtént. Majd megpihenek otthon.

— Otthon? Hát van otthona idehaza?

— Van bizony! Az asszony az nem jött velem, azt itthon hagytam, amikor én kimentem. Öt éve már annak, jó uram és haj! de sok minden történt ez alatt! No de nem baj! Csakhogy tul vagyunk rajta!

— Nehéz sora volt?

— Bizony nehéz uram! Négy évig azt sem tudtam, ember vagyok-e, vagy állat. Éltem is, nem is. Gondolatom sokszor hazarepült, mikor a vackon hevertem és a fáradságtól nem jött szemeimre álom, de

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

torékból a rókát, macskát, biz ez még roppant nagy mulatság is. Más mód: döghelynél vassal is lehet operálni, de ez nagyon hosszadalmas, fáradságos és nagy praxissal jár. Más mód: kotoréknál vassal való fogás csakis akkor jár eredménynyel, hogyha pl. friss hónál benyomozzuk a kotorékba a vadat, de legyünk itt is elővigyázattal, nehogy a vas befagyjon, elég mélyre fektessük a vasat, hol nem éri havazás vagy nagy hideg, mert a föld is összefagyasztja.

(A. V. és Á. után.)

Vadászati dolgok.

A vadorzás ellen. Az Országos nemzeti vadásztársaság, amely a produktiv vadászgazdaság terjesztésén kivül több más hazafias és közérdekü cél között a vadorzás meggátlását is fölirta zászlajára, a törvényhatóságokhoz körlevelet intézett, melyben egyebek közt a következőket mondja:

A vadorzás az utóbbi években oly mértéket öltött, hogy az ország több vármegyéjében a személybiztosság gyöngébb lábon áll, mint hajdan a hires Bakonyban állott. A vadorzást egész falvak kenyérkeresetből, üzletszerüen üzik; pusztitva, lopva a drága pénzen fönntartott, kimélt vadjószágot, nemzeti kincsünket s életveszélyes fenyegetésekkel akadályozva a terrorizált vadóvó személyzetet kötelessége teljesitésében és a vadászattulajdonost jogainak gyakorlásában. És, fájdalom, a fenyegetés nem puszta szó, ijesztgetés, hanem be is szokták azt kegyetlenül váltani, mit bizonyit az a sok ellobbanó emberi élet, mit a vadorzók évente kioltanak. A vadorzók ráléptek az agerssszivitás terére s most nem a vadorzó fut a vadőr vagy erdőőr elől, hanem a vadőr a vadorzó elől, mentve életét, ahol lehet. Törvényhozásunk nem számitott erre a veszedelmes kórságra, midőn az 1883. évi gyenge, haszontalan — és a hatóságok részéről tullanyhán alkalmazott — vadászati törvényt megalkotta. Ezzel a törvénynyel nem lehet segiteni a bajon. Ahol a törvény nem nyujt védelmet, ott minden rendelkezésre álló fegyvert fölhasználva, össze kell fogni a törvényhatóságoknak s a társadalomnak, hogy megszüntethessék ezt a közgazdaságot bénitó s a személybiztosságot veszélyeztető, szégyenteljes állapotot. Több vármegye már tudatára ébredt kötelességének s a vadorzás és orgazdaság eltiprása céljából teremtett egy üdvös fegyvertartási és árusitási szabályrendeletet. Krassó-Szörény vármegye volt az első a küzdőtéren s Gömör, Heves, Borsod vármegyék követték uttörő üdvös munkájában. Alkottak egy szabályrendeletet, melynek főbb vonásai a következők: lőfegyvert, lőszert csak annak szabad tartani vagy venni, aki erre a megyétől az engedelmet megkapja. A nem engedelmezett fegyverek elkobzandók és megsemmisitendők. Puskatartási engedelem csakis oly egyénnek adatik, akinek vadászjegye van. Önvédelmi célra csak forgópisztolyra adható engedelem. A vadászjegy pedig, ami fegyvertartási engedelemre és lőszervásárlásra jogosit, csakis azoknak adható, akik minden kétséget kizáróan bebizonyitották, hogy vadászati jogosultságuk van. A fegyver- és lőszerkereskedők pontos jegyzéket tartoznak vezetni arról, hogy a fegyvertartási engedelem fölmutatása mellett ki, mennyi és micsoda árukat vásárolt. A fegyvertartási engedelem, visszaélések elkerülése céljából fényképpel látandó el. Ha ezt a szabályrendeletet a vármegyék egymásután életbeléptetik és teljes szigorral keresztülviszik: eszköz hiányában meg kell, hogy szünjön a vadorzás s nyomában fölvirágzik az államnak, községeknek és magánosoknak annyi milliót jövedel-

---

ez a gondolat volt minden, ami az elszakadtakhoz füzött. Annyi időm alig volt, hogy évenként egyszerkétszer néhány sort küldjek haza. Az a néhány sor és a levélben küldött dollárok vitték hirül az asszonynak, hogy élek. Helyettem a dollárok beszéltek; ha keveset küldtem, tudhatta az asszony, hogy rosszul megy sorom; ha több jutott, akkor türhetőbb volt a dolgom. Most egy éve aztán megsegitett az Isten és összerakhattam annyit, hogy eljöhettem haza. Van néhány forintom . . . majd kezdünk valamit . . .

Kezdett érdekelni ez az ember. Azt már láttam, hogy tisztességes ember! de szivesen hallgattam volna közvetlen elbeszélését, hogy idegenbe szakadt véreink sorsáról egyetmást meghalljak.

— Hát mégis csak van odakünn kereset?

— Hiszen van . . . van . . . de ha idehaza oly munkákat elvégeznénk, mint odakünn, ha oly baromi módon dolgoznánk, akkor nem kellene kivándorolnunk . . . De hát idehaza válogatósak vagyunk . . .

— No ezt legalább majd elmondhatja azoknak, akik azt hiszik, hogy Amerikában csak le kell hajolni és felszedni a pénzt . . .

— Hiába mondom! Ezt mindenkinek tapasztalni kell saját magának . . . Az a dollár, amelyet a posta a tengerentulról hoz, nem beszél nyomorról, a verejtékről, a rettenetes küzdelmekről, annak a csábító erejét nem ellensulyozza semmi beszéd . . .

— Tudja az asszony, hogy hazajött?

— Nem tudja. Utolsó levelem vagy három éve kapta. Azóta pénzt is csak egyszer küldtem . . . eleget . . . a többit . . . én rakosgattam össze . . . Egy fiatal emberrel jöttem, aki a mi városunkban lakik . . . Másfél órára van ide . . . Az előre utazott és előkészíti az asszonyt . . . Az esti vonattal megyek utána . . .

A férfi napsütött arca felderült, amikor a feleségéről beszélt. Aztán feldicsérte; milyen derék, milyen jóravaló menyecske. És bizalommal. megnyugvással beszélt a jövőről . . .

Elváltunk. Dolgom volt, kezet fogtunk és bu-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mező vadászgazdaság. Az Országos nemzeti vádásztársaság azzal a tiszteletteljes kérelemmel járul nagyságos alispán elé, kegyeskedjék a legközelebbi közgyülésen az irányban előterjesztést tenni, hogy a vezetése alatt álló vármegye: Krassó-Szörény, Borsod, Heves, Gömör vármegyék jó példáját követve, mielőbb alkossa meg és léptesse életbe a társadalom által oly rég áhitozott fegyvertartási szabályrendelet. Mély tisztelettel az Országos nemzeti vadásztársaság. Somssich Tihamér gróf elnök, Gy. Takách Gyula alelnök.

Hasznos tudnivalók.

A gyümölcsfa korán fakadásának megakadályozása. A korán fakadó gyümölcsfa rendesen többet szenved a tavaszi fagytól, mint a későn fakadó. Ezt tapasztaljuk különösen az igen korán fakadó kajszinbarackfánál, melynek termése bizony gyakran áldozatul esik a tavaszi fagynak. A gyümölcsfa akkor fakad, ha a talaj kezd fölmelegedni. Ezt tudván, a fakadást késleltetjük, ha valami uton-módon késleltetjük a fa körül levő talaj fölmelegedését. Ezt pedig elérjük azáltal, ha télen a fa törzse körül 25—30 cm. mélységben kiássuk, az igy keletkezett gödröt jó keményen megrakjuk hóval és a havat jó vastagon beföldeljük. A beföldelt hó csak későn olvad el és addig hidegen tartván a talajt, a fa kifakadását késlelteti.

Tőből letört szarv gyógyitása. A letört szarv töve 24 órán keresztül hideg vizzel borogatandó, olyformán, hogy az ellenkező, tehát az egészséges szarvhoz kötünk egy vastag vászonruhát, mely jól tartja a vizet s a ruhát ugy boritjuk át a törött szarv tövére, hogy a hideg borogatás annak a kerületét is jól takarja. Ez azért szükséges, hogy a szarvtő gyulladásba ne jöhessen. Ezután a bognárral kifaragtatunk egy fenyódarabot, mely 5—6 centiméterrel hosszabb, mint a tehén fejenek szélessége, ott ahol a két szarv között és fölött reáillesztjük a szarvtövekre, ugy ennek reá kell a szarvtövekre illeni. Ez azért szükséges, hogy a letört szarv görbén ne nőjjön vissza a helyére. Ezután a szarvfogó fa a két szarvhoz nyolcas alaku kötéssel erősen odakötözendő, lehetőleg széles olcsó szattyingkötővel. Végül 3—4 kg. vizben feloldott gipszszel a szarvakat körültapasztjuk, ugy, hogy az ne mozdulhasson, mert az egyszerü kötésnél a letört szarv mindig elmozdul a helyéről és igy a gyógyulás ritka esetben sikerül, mert a szarvasmarha leginkább a szarvával szokott kaparódzni. A gipsztapasztást addig rajta lehet hagyni, mig magától le nem hull, vagy le nem töredezik. Néha 24 napig is hordja a tehén fején s aztán kezd róla töredezni s a gyógyulás oly szépen sikerül, hogy a törött szarvat nem lehet a másiktól megkülönböztetni.

Malacok takarmányozása. Ha az elválasztott malacokat kizárólag csak főtt burgonya s korpára fogjuk, nem fejlődnek oly szépen, mint hogyha akár csupán csak árpát, akár pedig oly vegyes takarmányt adunk nekik, mely több fehérjét s kevesebb emészthetetlen szárazanyagot tartalmaz, mint a burgonyakorpakeverék. Igy pl. ha kevés lóbabot vagy lenmagpogácsát lehetne nekik adni, akkor a burgonya is jó malactakarmány lenne, mig ellenben ha nem etethetnek ilyeneket, akkor csak azt tanácsolhatjuk, hogy tartsanak mértéket a burgonyával s fektessék a fősulyt a korpára s árpára. Ebben az esetben pl. a következő adagolás volna: 1000 kg. élősulyra alkalmazható: 30 kg. főtt burgonya, 20 kg. korpa s 20 kg. árpadara. Tanácsunk tehát az, adjanak a malacoknak a teljes jóllakásig oly takarmánykeveréket, mely körülbelül $1^1/_2$ rész burgonyából, 1 rész korpából s 1 rész árpából áll.

---

csuztunk. Egész délután nem tudtam azonban fejemből kiverni az én emberemet.

— Hiába! Ha sokat dolgozott, törte is magát, tapasztalatokat szerzett, megtanulta komolyan venni az életet, felhasználni az időt és megbecsülni az otthont. Ez az ember boldog lesz . . .

Annyit foglalkoztam véle gondolatban, hogy este ismét kimentem a pályaudvarra. Még egy kicsit beszélgetni akartam véle.

Ahogy az állomásra értem, csakhamar ráakadtam. Már nem volt egyedül, fiatal társa is visszaérkezett. Egy sarokban ültek. A fiatalabb lassan, szaggatottan beszélt, a másik fejét két öklére támasztva hallgatta beszédét.

Nem akartam zavarni őket. A fiatal bizonyára hireket hozott a rég nem látott tüzhelyről . . .

Künn sétálgattam a perronon és vártam az Oderberg felé menő vonat indulását. Egyszerre csak — alig néhány perccel az indulás előtt — az én idegenem sietett az egyik kocsi felé.

— Isten vele, uram! — kiálltott reám, ahogy elment mellettem.

— Ohó! hova . . . hova . . .

— Vissza . . . ahonnan jöttem . . . Beugrott a kocsiba. Füttyenés, a vonat megindult. Az egyik ablakból kendőt lobogtattak felénk.

— Az Istenért . . . mi történt . . . kérdeztem a fiat3l embertől, aki mellettem állt . . .

— Az asszony . . . tetszik tudni, az asszony mind egyforma . . . összeadta magát mással . . . azzal költötte el a pénzt, amit az ura küldött messziről . . .

(A. F. U. után.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

KÜLÖNFÉLÉK.

A botozás Dániában. Alberti dán igazságügyminisztert megintervjuolta a minap egy ujságiró. Albertl miniszter ötlete volt a bottal való büntetés felujitása s az ő rábeszélésére és szónoklataira szavazta meg a dán országgyülés a törvényt. A miniszter kijelentette az ujságirónak, hogy a törvény eredménye igen kielégitő. 1905. deczember 8-án lépett életbe a botozó törvény, hogy főként azokkal a csirkefogókkal bánjon el, akik békés járókelőkre ok nélkül támadnak rá s merő duhajkodásból erőszakoskodnak. Az elmult esztendő során mindössze három esetben volt szükség a törvény alkalmazására. Az első bünös jajgatva tápászkodott fel a deresről és sajgó testrészét tapogatva, siránkozva fogadkozott:

— Kutyául megkinoztak, nem is csipnek el többé, tudom istenem.

Kétségtelen, — mondta a miniszter — hogy a törvény életbelépte óta óriási mértékben csökkent az ember ellen elkövetett merényletek száma; előzőleg napirenden voltak. Immár nyilvánvaló, hogy a gonosztevők szinte babonás módon félnek a testi fenyitéktől, holott a börtönbüntetést jókedvüen viselték el.

Egy uj tó. Dél-Kaliforniában egy társulat egy mély völgyet csatornázni s öntözni akart a Colorado folyam vizének felhasználásával. A völgyei homoktalaj választja el a néhány száz lábbal magasabban fekvő folyamtól, mely azonban csak fél kilométernyire folyik a völgytől. E homokgátban csatornát létesitettek a Colorado vizének levezetésére. Mikor azonban nemrég a folyam hatalmasan megáradt, a csatornát oly hirtelen s annyire kiszélesitette, hogy a társulat a völgyben több vizet kapott, mint a mennyit óhajtott. A csatornán annyi viz folyt le, hogy a völgyben ezer négyszögkilométer területü tó képződött. Vasuttársulatok s egyéb érdekeltek rengeteg pénzt adtak össze, hogy a csatornát betömjék, ami sikerült is egy időre. De most a Colorado folyam ismét megduzzadt, a gátakat elszakitotta s a roppantul kiszélesedett csatornán oly rengeteg mennyiségü viz rohan le, hogy a tó szinvonala minden nap hat hüvelykkel magasabb. Nincs emberi erő a viztömeg lerohanását feltartóztatni, s ha folyton igy tart, harminc év mulva a tó területe közel 3000 négyszögkilométer lesz, vagyis egyike lesz a föld legnagyobb tavainak.

Mekkora hideget birnak el élőlények. Nem kell igen nagy hőmérséklet csökkenés ahhoz, hogy az emberi élet megszünjék. De némely állat szinte hihetetlen hideget bir el anélkül, hogy ez az életére káros volna. Igy pl. a csiga könnyen kibir hetvennyolcvan fok hideget is. Egyes kisérletezők a százlábut tették mesterségesen előállitott hatvan foknyi hidegre és az állat még mozgott. A békát tökéletesen jéggé lehet fagyasztani a nélkül, hogy megártana neki és a kigyó is könnyen elbir negyven fok hidehet. Növénynél még kisebb lehet az életre és csirázó képességre nem ártalmas hőmérséklet. Buzaszem, zab, borsó száznyolcvan foknyi hideg után még kicsirázott. A szivacs és egyes gombafajok csirája még kétszáz fok hideg után is életre képes.

HIREK.

Börze az erdőn. A budapesti rendőrségnek jó ideje tudomása van róla, hogy a fővárosból igen sok ószeres a hétnek bizonyos napján kimegy a Budapest közelében fekvő Kispest, Erzsébetfalva és Szt.-Lőrinc községekbe s onnan mindenféle holmival megrakva tér vissza. Hosszu idón át megfigyeltette a dolgot s a nyomára jött annak, hogy az ószeresek közül egyikmásik nem egészen egyenes uton jut a csereportékájához. Erzsébetfalva és Kispest között ugyanis egy jókora terjedelmü ákác-erdő van. A tavaszi idő megindultával itt ütnek tanyát a főváros területéről kitiltott emberek, akik javarészt a közeli falvakban huzódnak meg. Itt az erdőben, földalatti odukban valóságos labirintusokban élnek, ide rejtik el zsákmányukat s itt bocsátják prédára, amit pénzzé lehet tenni. Ebben a müveletükben erős támasztékuk volt a fővárosból kijárogató ószeres had. Az ószeresek, amint a rendőrség nyomozása kideritette, valóságos börzét nyitottak hetenként egyszer a kicsiny ákácosban s a környékbeli tolvajok ide hordták az oduik rejtett kincsét. A rendőrség azonban rajtuk ütött. A minap Dömjén Benő detektivfelügyelő vezetésével harminc detektiv és egész sereg rendőr három oldalról körülfogta az erdőt. A razziának dus eredménye volt. Nem kevesebb, mint huszonhat, Budapest területéről örökre kitiltott embert fogtak el. Közöttük nem egyet olyant, akit a rendőrség már évek óta keres.

Szerencsétlenül járt földbirtokos. A minap, Bátor Elemér földbirtokost és nagybérlőt átlőtt mellel, halva találták a detkováci erdőben s azt hitték, hogy vadorzók ölték meg. Zágrábból most azt táviratozzák, hogy Bátor szerencsétlenségnek áldozata. Egy zabbal bevetett terület átellenében elterülő tölgyerdőben szarvasra lesett; megtöltött fegyverét fölhuzott kakassal maga mögött helyezte el, miközben egy cigarettát sodort. Valószinüleg Bátor vadászkutyája kotorászott a fegyver körül, mely elsült. A golyó Bátor baloldalába furódott és a jobb vállán jött ki. Ezenkivül a söréthüvely, mely vadásztáskájában volt, fölrobbant, a mitől Bátor ruhája tüzet fogott. Az erdei munkások a szerencsétlen nagybirtokos holttestét égő sebekkel a déli órákban találták meg, azonban megközelithető nem volt, mert a vadászkutya senkit sem engedett gazdája közelébe. Csak később, amikor a szolgaszemélyzetet előhivták, szállitották el a Bátor holttestét.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Halálozási álhir. A nyitrabajnai postahivatal könnyelmü és felületes eljárásából kifolyólag, amennyiben a nem kézbesithető lap szalagjára a „Meghalt" felirásu cédulát ragasztotta, lapunk mult számának hirei élén Bardiovszky János kartársunk haláláról adtunk hirt. Képzelhető kellemes meglepetésünk, midőn pár napra raá tőle magától kedves sorokat kaptunk, bizonyságául annak, hogy él. Azt mondják, hogy kinek halott hirét költik, az hosszu életü lesz. No mi őszinte szivből kivánjuk szeretett kartársunknak, hogy nála ez a példabeszéd teljes beigazolást nyérjen!

Szerkesztői üzenetek.

Farkas József urnak. Kisherend. A »Vadőr« cimü tankönyvet f. hó 17-én postára tettük, természetesen utánvét mellőzésével, nemcsak azért, mert ez költségesebb, hanem azért is, mert olyan régi hivünk irányában, mint Ön, csak a legnagyobb bizalommal lehetünk. **Vass József urnak. Monostor-Apáti.** Tilalmi táblák legjobb beszerzési forrása: **Winler Gusztáv,** tilalmitábla gyáros **Szászsebes.** Ezt sorai vétele után levelező lapon rögtön megirtuk s itt csak azért ismételjük, hogy a cégre a figyelmet más tisztelt előfizetőinknél is felhivjuk. **Bardiovszky János urnak. Galgócz.** Felette örvendenénk, ha a dolog jól sikerülne, mit egyébként szivünkből kivánunk. **Dobó Imre urnak. A.-Kabol.** Kivánsága szerint fogunk cselekedni.

A kiadóhivatal postája.

Kósa Sándor urnak. Boica. A hiba csak a talmácsi postán vagy községük kézbesitőjénél lehet, Sziveskedjék utánna nézni a dolognak. A hiányzó 4 számot ujból elküldtük. **Péczely Lajos urnak. Szt. Kozmadombja.** A cimet helyesbitettük. **Székely János urnak. Sebesvölgy.** Minket bosszantott legjobban, hogy a lapot ismételve oly későn tehettük a postára, de azt hisszük, hogy végre mégis belejutuuk a rendes kerékvágásba.

---

32. sz. eln. 1907.

Pályázati hirdetmény.

Ujbánya, r. t. város erdőgazdaságánál lemondás folytán egy erdőőri állás megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen erdőőri állás a következő járandóságokkal van egybekötve:

1. 600, hatszáz korona készpénzfizetés.
2. 28 ürköbméter tüzifa házhoz szállitva.
3. Természetbeni lakás, vagy 80 korona lakbér.
4. Erdei kihágások után befolyt kárérték egyharmada.
5. Nyugdijjogosultság a városnál érvényben álló nyugdijszabályzat szerint.

Ezen egy évi próba szolgálathoz kötött állásra pályázhatnak oly feddhetetlen előéletü 35 évnél fiatalabb egyének, kik az erdőőri szakvizsgát sikerrel letették, ép, egészségesek, jó hallás és látással birnak, mit hatósági orvosi bizonyitványnyal igazolnak, magyar és tót nyelvet teljesen birják.

Egy koronás bélyeggel ellátott sajátkezüleg irt kérvények, melyhez az orvosi bizonyitvány, eddigi alkalmaztatásáról szóló okmányok melléklendők, alulirt városi főjegyzőhöz, mint h. polgármesterhez f. é. junius hó 6. napjának d. u. 5 órájáig küldendők be.

Az állás kinevezés után 8 napon belül elfoglalandó.

Ujbányán, 1907. évi május hó 14-én.

A polgármesteri állás üresedésben
Stand, s. k.
főjegyző.

Pályázati hirdetmény.

Szakiskolát jó sikerrel végzett, a német nyelvben és levelezésben jartas nőtlen fiatal erdőőr kerestetik lovag Wessely Károly szilvásváradi (Borsodmegye) erdőhivatalához. Fizetés évi 1000 K, lakás, fütés, világitás és egy öltöny egyenruha. Az állás mielőbb elfoglalható.

Állást keres

31 éves, nős, szakiskolát végzett, szakvizsgázott erdőőr. Elvállalja kisebb erdőbirtokok kezelését, kopáros, vizmosásos területek, futóhomok sikeres befásitását s mindazon teendők szakszerü elvégezését, melyeket az erdő kihasználása, felujitása, ápolása és védelme igényel. Beszél és ir magyarul és tótul. Cime megtudható az *Erdészeti Ujság* szerkesztőségénél.

Állást keres

szakvizsgázott erdőőr, 35 éves, nős, 2 gyermek atyja ki az erdészeti és vadászati teendőkben teljesen jártas ezen a téren több évi tapasztalattal bir; 8 éven át egy nagyobb uradalomban önállóan müködött; mostani állásáról meg nem felelő áthelyezés miatt május 15-ével lemondani kénytelen. A magyar és tót nyelvet szóban és irásban jól, a német nyelvet kevéssé szóban birja. Jó vadászeb idomitó. Cime megtudható a lap szerkesztőségében.

Burger Frigyes
drogéria üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol mindennemü száritott gyógyfüveket napi áron.
Kivánatra szivesen szolgál felvilágositással.

»VADŐR« 1—5
cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.
Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Május 30.** **22. szám.**

Ezer felhivás.

Alig egypár hiján ezer példányban küldtük szét a mai napon a jövő 1908. évre kiadni tervezett Évkönyv előfizetésére vonatkozó felhivást s mire tisztelt olvasóink ezeket a sorokat olvassák, ott fekszik az minden egyes kincstári erdőhatóság, állami erdőhivatal, kincstári, járási- és közalapitványi erdőgondnokság főnökének az asztalán, kezében van minden egyes uradalmi erdészet kezelő tisztjének.

Az illető főnök urakat külön sorokban is felkértük arra, hogy ezt a felhivásunkat altiszti és szolgaszemélyzetük körében körözni, azt a megrendelésre buzditani s tőlük a 2—2 koronányi előfizetési dijakat beszedve, azokat hozzánk a jövő hó végeig beküldeni szíveskedjenek.

Most már a tisztelt főnök urak belátásától és egyéni meggyőződésétől fog függni, hogy mit fognak cselekedni.

Kettő közt kell választaniok. Azok, a kik elismerik, hogy altiszti és szolgaszemélyzetük csak abban az esetben felelhet meg teljesen szolgálatának, ha tudását fejlesztve önálló cselekvésre is képes lesz terhes és sok felelősséggel járó szolgálatában, nem fognak késni annak figyelmét Évkönyvünkre felhivni, sőt a hol ezt a viszonyok minden nagyobb nehézség nélkül megengedik, mint például a magán erdőbirtokoknál; sietni fognak ezt a mindenesetre nem csak hasznos, de bő tartalmánál fogva szinte nélkülözhetetlen kézikönyvet összes alkalmazottjaik részére az uradalom terhére megrendelni.

Ez lesz az egyik rész, de félünk tőle, hogy ennek a száma lesz a kisebbik, mert sajnos, még mindig sok olyan hely van, hol az erdészeti altisztnek altiszti minőségét elismerni nem akarják, hanem azt csak közönséges szolgának tekintik, kinek jóformán semmi szüksége sincs a tudásra, hanem teljesen vak eszköznek kell lennie parancsolója kezében, nem örvendenek felvilágosodottságának, látóköre kibővülésének. Az ilyeneknek természetesen nem lesz sürgősebb teendőjük, mint hogy előfizetési felhivásunkat a papirkosár mélyére süllyesszék, vagy pedig olvasatlanul elégessék, nehogy az még a személyzetük kezébe kerüljön s ez igy alkalmat találjon egy tudását gyarapitó münek a megszerzésére.

Minden szakmában csak abban az esetben lehet előrehaladást várni, ha az annak szolgálatában állók nem tapogatódznak a sötétségben, hanem megfelelő kutforrás áll rendelkezésükre, a melyből tudásukat gyarapithatják s ez által is kiegészithetik a gyakorlatban szerzett tapasztalataikat.

A müveltség dolgában messze előttünk halladó külföldön régen fellsmerték már ennek a szükségességét s ott nem csak az erdőtiszti személyzet gyönyörködhetik a különféle akadémiai pertraktációkban, hanem az altiszti személyzet is bőven el van látva népies, könnyen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

érthető nyelven irt szakkönyvekkel, melyekhez vagy szolgálatadója jóvoltából ingyen, vagy pedig olcsón, saját pénzén hozzá juthat.

Mi még szeretjük a sötétséget. A ki ezt nem hiszi, az kérdezze meg sorba az erdészeti altiszteket, hogy vajjon láttak-e már olyan könyvet, amelyben megirva találnák kötelességeiket, jogaikat s kérdezzék meg az olyat, ki elég szerencsétlen volt fegyelmi vizsgálat alá kerülni, hogy vétségének elkövetése előtt volt e alkalma betekinteni azokba a szolgálati szabályokba, a melyeknek alapján az ő fegyelmi ügyét a bizottság elbirálta s a melyeknek paragrafusai alapján őt elitélte. Mérget veszünk rá, hogy ilyeneket az összesnek tiz százaléka sem látott.

Az ilyen visszás állapoton óhajt segiteni az általunk tervezett Évkönyv s ha annak kiadását az első sorban érdekelt erdészeti- és vadászati altiszti és szolgaszemélyzet nekünk most tömeges megrendelésével és előfizetésével lehetségessé teszi, akkor a jövő évtől kezdve ezt a kiadványunkat állandósitani fogjuk oly módon, hogy a tartalmát mindig változtatva, sorba fogjuk venni az összes ismerni szükséges szabályrendeleteket, vadászati ügyben hozott elvi jelentőségü határozatokat, közbe szőve minden egyes évben még különféle a két testvérszakmába vágó hasznos közleményeket és utmutatásokat.

A most nyomás alá készülő Évkönyv tartalmát szükségesnek látjuk még kibőviteni azzal, hogy megismertetjük abban az erdészeti és vadászati altiszti és szolgaszemélyzet mai helyzetét; rámutatunk annak különféle bajaira és véleményt nyilvánitunk ezeknek a bajoknak orvoslási módjaira nézve.

Ezt a célunkat elérendők, igyekezni fogunk az egész országból, minden egyes ágazatról adatokat beszerezni és azokat azután ügyes csoportositással ugy elhelyezni, hogy világos betekintést engedjenek az érdekelt személyzet belső életébe s hüségesen tárja fel annak ugy szolgálati mint társadalmi viszonyait.

Nem lehet tehát tagadni, hogy az 1908. évi Évkönyv annyira hasznos lesz, hogy annak egyetlen egy erdészeti és vadászati alkalmazott asztaláról sem lenne szabad hiányoznia s hogy ezt lehetségessé tegyük, éppen azért szabtuk árát olyan alacsonyra, a milyenen még harmádrésznyi terjedelmü könyvet sem lehetne a könyvpiacon találni.

Az erdészefi és vadászati személyzeten áll már most, hogy nekünk az ilyen hasznos könyvek kiadását lehetővé tegye s mutassa meg az által, hogy a mire eddig mások nem méltatták, ő maga tudja megteremteni és fejleszteni a saját szakirodalmát és saját erejéből is képes növelni tudását.

Felkérjük ennélfogva lapunk tisztelt olvasóit, hogy a legközelebbi kihallgatásnál kérjék főnökeiktől az Évkönyv előfizetésére vonatkozó előfizetési felhivást s ugyanennek megtételére buzditsák azokat a kartársaikat is, kik ezeket a sorainkat bármely okból nem ismerik.

TÁRCZA.

Katonák a csatatéren.

Bonnat tábornok, a wörthi csata egyik hőse irja a Figaro-ban:

Az ütközet különféle körülmények között, különböző hatással van a katonára. Egészen más az, ha a katona egy nálánál gyöngébb ellenféllel harcol, mas ha a katona az ütközet hevében érkezik tüzvonalba. Az első esetben a katona megőrzi nyugalmát és aránylag gyorsan beleszokik helyzetébe. Ellenben a második és harmadik esetben elveszti lélekjelenetét és teljesen ész nelkül tesz mindent. A wörthi csatának egy igen érdkes mozzanatáról igy ir Bonnat:

Zászlóaljunk kelet felé feküdt a fröschveleri-erdő közelében. A porosz gránátok zugása, a szakadatlan bömbölés, a szétpukkadó kartácsok sivitása izgató hatással voltak a katonákra. Az élcek elhallgattak, és a halvány arcokra az izgatottsággal párosult rettegés vörös rózsákat festett. A legénységet dohánynyal kinálták meg, de nem fogadta el. A nyomasztó levegő elvette kedvüket a dohányzástol. Minden szem a tisztekre volt irányozva. Ezek itt-ott kisebb csoportokra verődve álltak. Egyrészük eróltetve adomákat mesélt és kinosan nevetett. A másik rész cigarettázva föl és alá sétált. Mások teljesen apatikusan egy helyen álltak, mint akik el vannak készülve a legvégsőre is.

Közben a II. és III. zászlóalj két vonalba fejlődött. Állásunkból láttuk a III. század lövészeit, akik a kővel boritott völgyben nyomultak előre. Egyetlen adott jelre tüzvonalba fejlődtek. Letérdepeltek. Csak a sapkák látszottak . . . Csönd volt . . . És azután lassan megkezdődött a tüzelés . . .

(Ez a rendezett előrevonulás ebben az esetben azért volt lehetséges, mert körülbelül egyenlő ellenfelek állottak egymással szemben.) Az ellenfél tüzelése csak később járt eredménynyel Az első zászlóalj

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szövetkezeti nyultenyésztéssel.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet lapjának legutolsó számában olvassuk ezt az érdekes cikket:

A régi időkben, midőn a Tisza és mellékfolyói még nem voltak szabályozva és minden tavaszszal elöntötték az Alföld egy részét, e kiöntésekben rengeteg sok hal tenyészet és hizott meg, ugy hogy a szegény embernek, az alföldi mezőgazdasági munkásnak főtáplálékát a hal képezte nemcsak tavaszszal és nyáron, hanem szárított állapotban télen is. A hal husa elsőrendü táplálék, tele fehérnyével.

De a Tisza és mellékfolyóinak szabályozása majdnem teljesen megsemmisitette a haltenyészetet és ezzel elvette a szegény emberek egyik főtáplálékát Ezenkivül a rétek és legelők feltörése és szántóföldekké való atalakitása szerfelett nagyon megnehezitette a tehéntartást, holott a szegényember családját a tehén tartja el részben élelemmel. Arra kell tehát törekednünk, hogy a kétféle táplálékot mással, megfelelő olcsó és izletes élelemmel pótoljuk. S erre a házinyul a legalkalmasabb pótlószer, mert ennek husa éppen oly izletes és tápláló, sőt olcsó is, mint a halé és a tejtápláléké. Ezenkivül a házinyul tenyésztésének még egyéb haszna is van. Nevezetesen nagyban tenyésztve jó áron eladható. Értékesithető azután a bőre, prémje, bele, csontjai, sőt hulladéka is. A házinyultenyésztés tehát a tenyésztőnek nemcsak élelmiszert, táplálékot szolgáltat, hanem mellékfoglalkozásként üzve, mellékkeresetet és mellékjövedelmet is ad. Példa lehet e részben a müvelt külföld, főleg Franciaország, melyben a legutóbbi összeirás szerint 100 milliót meghaladó tenyésznyul volt található. Ha most tudjuk, hogy egy anyanyul példabeszéd szerinti szaporasága folytán ha évenként csak 6 szor ellik és minden alkalommal csak 5-öt fiadzik is, ez egy évben 30 drb.; Franciaországban tehát évenként több százmillió nyulat fogyasztanak el, használnak fel élelmiszerül, de bőrét és szőrét iparcikekkül is feldolgozzák.

Miért ne honositanók mi is meg hazánkban a a házinyul tenyésztését? Házinyulat hazánkban a kisbirtokos gazdák az ország majdnem minden részében tenyésztenek istállóikban, de ez nem a megfelelő tenyesztesi eljárásmód, mert igy a házinyul nem fejlődik éggé, sem husa, sem bőre, sem prémje nem megfelelő, mert is állószagot kap. Amint összes háziállatainkat regeneráljuk, keresztezzük és nemesitjük, ugy szükséges, hogy kisgazdáink, a mezőgazdasági munkások, sőt a vidéki kisiparosok is nemesitett házinyulakat szerezzenek be, ezeket megfelelő módon tenyészszék, husukat vagy tápszerül használják, vagy a nyulakat adják el, hogy az eladott nyulak husát városokban kimérjük, szőrét, prémét pedig öltözetül feldolgozzák. A kisemberek ily módon egyfelől jó erős táplálékhoz jatnak, másfelől pedig a nyultenyésztésből pénzelhetnek is. Mi szükséges mindezekhez? Három dolog. Először, hogy megismerjük, másodszor hogy beszerezzük a nemesitett fajokat, a harmadik dolog: a tenyésztés és értékesitès azután önmagától megadódik.

A nemesitett házinyulak kétfélék: husnyulak és prémnyulak. Ez a megkülönböztetés azonban csak a külsősegre vonatkozik, mert a prémnyul husa is ugyanoly jó és izletes, mint a husnyulaké; de a prémnyul előnye a jobb, értékesebb prémjében rejlik. A husnyulak fajtái közül a normandiai nyulat és a belga óriás nyulat emlitjük fel. Az előbbiek szine hasonlit a mezei nyuléhoz, az utóbbi is szürke ugyan, de nem oly élénk. Mindkét fajta nyulunk s mig az

---

fekve maradt. A visszatérő sebesültek a fiatal legényekre nagy lelki hatással voltak.

Kilenc órakor jött a rendelet, hogy a fröschveileri-erdő mellett kétségbeesetten harcoló csapatokat két századdal kell megerősiteni. Az első és második század balra kanyarodott és elindult az erdő felé. A katonák egyenként, a másik után, beléptek az erdőbe. S ott két sorba fejlődtek. Az egyik sor a másiktól olyan messzire volt, hogy a fákon keresztül nagynehezen ismerhették meg egymást az emberek. Alig tettünk pár lépést, kiálltás hallatszott: — Megállj! . . . Itt van egy porosz! Többen voltak. Három emberből álló őrjárat volt, amely véletlenül az előrenyomuló sorok közé került Lövések hallatszottak.

— Ne öljétek meg.

Kiálltottuk, de már későn volt. Mind a három holtan esett a földre.

Mi a bal irányt megtartva, egyre közeledtünk az ellenfélhez. Az előcsapatok tüzelése felülmult minden képzelhető robajt. A teljes kifejlődés lassan-lassan megkezdődött, de alighogy tiz ember az erdő szélére ért, óriási recsegés ropogás rázkódtatta meg a levegőt.

Egy golyószóró-üteg erős sortüze volt. Ebben a pillanatban a katonák, de még a tisztek közül is sokan, minden lélekjelenetüket elveszitették s ugy tüzeltek össze-vissza cél nélkül, mint az őrültek. Három-négy-ötöd magukkal összeölelkeztek a lejtős hágón. Azt hitték, igy mentve vannak . . . Óriás pusztitást vitt véghez közöttük az ellenfél tüzelése.

Végre ugy-ahogy megnyugodtak. Az első sor — utasitásokhoz hiven — fekve maradt. a második csapat térdelve, a harmadik állva, a fatörzsek mögül kezdte meg a tüzelést. A sürü és minden cél nélküli tüzelés folytán az elől állókat egyre növekvő veszedelem fenyegette — mert a hátul álló csapatok, akik a mindent betakaró füstfellegektől semmit sem láttak, az elöl álló, saját embereikre lövöldöztek.

A második csapatnak is le kellett feküdni, hogy a hátsó sorok golyóitól ugy-ahogy védve legyenek.

A szemközt lévő dombon, tölünk 3—400 méter

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

előbbi darabjának sulya 5 kilóig, addig az utóbbié 8 kilóig emelkedik. A prémnyulak fajtái közül csak az ezüst nyulról emlékezünk itt meg. Az ezüst nyul világos vagy sötétszürke szinü. Ez 4 kiló sulyig hizlalható, de ennek ezüstszürke szinü prémje értékesithető jó áron. Több fajtát itt azért nem sorolunk fel, mert a nyultenyésztésnél is arra kell törekedni, hogy csak egy fajtára vessük magunkat és ebből sokat, tömegesen termeljünk. A kereskedelmi árucikk alapelve az egyformaság, az egyöntetüség, nem pedig a különféle nagyság és minőség.

De hogyan lehet szövetkezeti uton a házinyulakat beszerezni, egyforma minőségben tenyészteni és kereskedelmileg értékesiteni? E célra nem szükséges külön szövetkezeteket alakitanunk és drága, komplikált szervezetet berendeznünk, hanem elégséges, ha mostani szövetkezeteink keretében egyszerüen támogatjuk a házinyul-tenyésztést. E célból szövetkezeteinknek nincs egyéb teendőjük, mint azokat a tagjaikat' akik házinyul beszerzésével és tenyésztésével kivánnak foglalkozni, minden irányban támogassák. Nevezetesen járjanak közbe a fajnyulak beszerzésénél s a nagyban tenyésztett nyulak eladásánál s ha szükséges, lássák el az egyes tagokat hitelképességük arányában megfelelő kölcsönnel. Ha azonban egyszerre több szüvetkezeti tag akar házinyul-tenyésztéssel foglalkozni, akkor egy alkalmi egyesülésbe, társaságba egyesitsék ezeket s e célból egy irásbeli kötelező nyilatkozatot irassanak velük alá.

Az ekként összeállt szövetkezeti tagoknak azután hitelképességük szerint akár egyenként, akár többeknek, vagy valamennyinek együttesen és egyetemleges felelősség mellett ad kölcsönt a hitelszövetkezet, melyen a tagok tenyésztés végett házinyulatakat szerezhetnek be és vásárolhatnak, s felállithatják a szükséges ketreceket is. De a szövetkezetek az illető felelősségére a beszerzéseknél közben is járhatnak és ily módon az eladásokat is közvetithetik a vevőkkel, még pedig ugy a fogyasztásnál, mint a továbbtenyésztésnél. Bizonyos felügyeletet és ellenőrzést ily alkalmi egyesülések és társaságok fölött mindenesetre kell hitelszöveteinknek gyakorolniok. A beszerzési módozatokra*) nézve csak annyit kell tudnunk, hogy ha a kereskedelem részére, még pedig akár huseladásra, akár prémértékesitésre akarnak szövetkezeteink tagjai nyulakat tenyészteni, akkor egy 50 anyás telepet kell létesiteniök, mert a piaci értékesités az ötven anyás tenyészetnél kezdődik. De az ötven anyanyulat azért az alkalmi egyesülésbe összeállt szövetkezeti tagok maguk közt feloszthatják és ugyancsak vagy együtt vagy külön-külön tarthatnak bakokat. Egy bakra 5—6 nőstény jut és ez képezhet egy törzsöt; legcélszerübb tehát, ha egy-egy tag egy ily kis törzsöt szerez be kezdetben. Ami a nyulak elhelyezését illeti, ki kell emelnünk, hogy a nyulat nem kell az állatistállóba zárni, mert itt ismét elcsenevésznek, megrongálják az istálló falait, sőt istállószagot kapnak, hanem részükre külön deszkaketrecet kell összeállitani és ezekben az ellésre külön fészket készitenі.

Ezek a ketrecek legyenek azután világosak, szárazak, légvonatmentesek és könnyen tisztán tarthatók; tehát a ketrecek némi gondozást igényelnek. Igen célszerü, ha a nyulak a ketrecek előtt egy kis bekeritett területen szabadon is mozoghatnak. Ez azonban szintén deszkázott vagy cementből legyen, hogy lyukakat ne áshassanak benne. De gondot kell forditani a takarmányanyagokra is, mert bár a nyul minden nem mérges növényt és növényhulladékot megeszik, mégsem szabad ezeknek penészeseknek vagy rothadtaknak lenniök, mert ezektől származnak a nyulbetegségek. A zöld takarmányt is egy kevésse fonnyadtan kell nekik adni. Nyultáplálóknak szolgálhat ezenkivül még mindenféle konyhahulladék. Ezekből látható, hogy sem a beszerzés, sem a fenntartás sokba nem kerül, csak egy kis gondozást és kitartást igényel. Ha azután a házinyultenyésztés be lesz vezetve és gazdáink néhány év mulva látják, hogy a dolog mily jövedelmező lesz, meg vagyunk győződve, hogy a dolog mily jövedelmező lesz, meg vagyunk győződve, hogy a házinyultenyésztést, mint mellékjövedelmi ágat tömegesen és nagyban fel fogják karolni, ugy mint a külföldön és Ausztriában történik s ily módon nemcsak mellékkeresethez, hanem népünk ismét olcsó, jó és izletes táplálékhoz is fog jutni. A hustáplálék pedig egyik főtápszer ugy a mezőgazdasági, mint főleg a városi munkások részére; mert fenntartja munkabiró képességüket.

(F. U.)

*) Házinyulak beszerezhetők a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté.ől Budapesten, V. Alkotmány-utca 31. sz. és L. Kovách Gáspár földbirtokos urnál Káva, Pest megye A bak darabjának ára átlag 6—7, a nőstényé átlag 5—6 korona.

---

távolságnyira fehér füstfelleg terült el, amelytől az ellenfelet egyáltalában nem láthattuk.

A puskaporgőz az erdőben, olyan sürü volt, hogy a szó legszorosabb értelmében lélekzetet sem vehettünk.

— Irányitsd 350-re! . . .

Kiálltottuk a szomszédok fülébe. Többször kiadtuk a parancsot:

— Tölteni! . . .

De eredmény nélkül. A vad celnélküli lövöldözés egyre tartott . . .

Csak lassan-lassan csöndesedett el a tüzelés s megláthattuk az ellenséget. Bajorok voltak . . . Tüzük lecsillapult . . . Lélekzethez jutottunk . . . Végre eltünt az ellenség . . . A századok összegyültek . . . Sokan hiányoztak, nagyon sokan . . , És valahonnan a hátsó sorokból elfojtott, megrázó sirás hallatszott. Egy katona sirt . . .

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hasznos tudnivalók.

Néhány szó az alacsony törzsü gyümölcs fák érdekében. Az bizonyos és elismert tény, hogy hazánkban a jövedelmes gyümölcstermelésnek közgazdasági fontossága és jelentősége fokozatosabb mértékben domborodik ki mezőgazdaságunk keretében ugyannyira és oly módon, hogy ma már nemcsak az intelligens és tehetősebb, de a kisgazda s a köznép is buzgón, előszeretettel ragad meg minden alkalmat és eszközt, hogy a jövedelemre dolgozó gyümölcstermelők sorába léphessen.

Hlszen ha csak 30 évet tekintünk visszamenőleg s azt az időt összehasonlitjuk a jelennel — még a megcsontosodott rosszakarat is elismerheti azt, hogy hazánk gyümölcstermelése nagy, radiká is átalakuláson ment keresztül e rövid 30 év alatt; a haladás ezen a téren olyan mértékü, olyan irányzatu, mely yel szembe még a külföldi fejlettebb gyümölcstermelő gazda is csak az elismerés hangján szólhat.

Mindazonáltal ha ez igy is van, nem szabad elbizakodnunk; nem szabad s nem is lehet egy percre sem megállapodnunk ezen ponton, hanem továbbra is irányitani, fejleszteni legyen kötelessége az illető faktornak ezt a mindenben jeles mezőgazdasági ágazatot és oda kell törekedni, hogy a még meglévő hibák, tévedések, bajok pótoltassanak, kiigazittassanak olyanná, hogy az egészséges előrehaladás és fejlődés fel ne akadhasson. És amint a mezőgazdaság más ágazatánál a régi tradicionalis irányzatokat lépésről-lépésre ujabb, praktikusabb termelési módok váltják fel, azonképen a gyümölcstermelésnél is azokat a gyakorlati irányzatokat kell elfogadni.

Régi s bizony még mindig erősen meggyökeresedett hit az, hogy jó és sok gyümölcsöt kevesebb veszodséggel csak a magas törzsü fák teremnek, pedig hát ennek az ellenkezője is be van már bizonyitva, hogy tudniillik a törpe, az alacsonytörzsü, a bokorgyümölcsfa is meghozza a termést ugyan ugy, de legtöbbször még jobban is, ami egyuttal azt is jelenti, hogy jövedelmezőség szempontjából előnynyel bir a magas törzsü gyümölcsfával szemben. Ellenérvül azt hozhatnak fel, hogy a törpe gyümölcsfa kezelése metszése olyan körülményes, különös szakértelmet igényel, hogy az aligha terjedhet el szélesebb körben; de hát a magas törzsü gyümölcsfa is csak ugy terem jól és rendszeresen, ha megfelelő kezelésben részesül, a magára hagyott fa, a jövedelmezőség tekintetében számitásba sem jöhet.

A jövedelmes gyümölcstermelés szerintük csakis alacsony törzsü gyümölcsfákon lehetséges; mert a fa ápolását, nevezetesen a metszést, a férgek és gombabetegségek elleni védekezést, a gyümölcs kezelését, szedését intenzivebben lehet végrehajtani s köztudomásu, hogy az alacsony gyümölcsfán kevesebb kárt okozhatnak a szélviharok is. Szerintük a diófa kivételével minden más gyümölcsfelét lehet alacsonytörzsre illetve bokoralakban nevelni, s a tapasztalás azt is mutatja, hogy alacsony törzsü, illetve bokorgyümölcsfa kevesebb helyet igényel, jobban kihasználható a terület, ami megint csak előny. Hátrány ugyan az, hogy az alacsony törzsü vagy bokorfa állitólag rövidebb ideig él, de előnye ismét, hogy hamarább nevelhető s hamarább fordul termőre. Jóllehet, hogy a törpefa metszése s ápolása körülményesebb, de hát kellő oktatás mellett ezt sem fogja nehezen elsajátitani a köznép, hiszen a szőlőmivelés — metszés stb. — is egészen más ma, mint volt ezelőtt 30 évvel és mégis ma már kevés kivétellel mindenki érti az uj mivelési módot, aki szőlőmüveléssel foglalkozik Noha nem könnyü dolog egy régi szokast uj irányba terelni, de akkor, amikor arról van szó, hogy ez uj irányynyal nagyobb jövedelmezőség érhető el; bizonyára minden érdeklődő oda fog törekedni, hogy szakitva a régi rendszerrel, az ujat, a jövedelmezőbbet fogja követni.

A magastörzsü gyümölcsfának csak ott van helye, ahol a helyi körülmények — utak, levegő stb. — már nem engednék meg, de kertekben, gyümölcsösökben, ahol egyuttal a jövedelmezőség a főcél — csakis alacsonytörzsü gyümölcsfa ültetése az indokoltabb. Igaz ugyan, hogy nem éppen minden gyümölcsváfajta türi az alacsonyan való nevelést, de a hol nagyban termeltetik a gyümölcs, nincs is szükség sokfélét, hanem csak oly 2 - 3 fajtát termelni, amelyek a helyi viszonyoknak legjobban megfelelnek, hogy igy ne kosár számra, de waggon számra lehessen egy-egy fajtából termelni, ami szintén egyik szilárd alapja a jövedelmes gyümölcstermelésnek.

Csérer Gyula.

Vadászati dolgok.

Vadászok nemzetközi kongresszusa. A vadászok párisi nemzetközi kongresszusát eleinte csak szerény keretek között tervezték, de oly nagy érdeklődés nyilvánult a kongresszus iránt, hogy a francia vadászok testülete, a Saint Hubert-Klub hivatalosan is meghivta rá az összes nemzeteket. Ausztria is küldött megbizottakat, Magyarország részéről pedig Darányi Ignác dr. földmüvelésügyi miniszter megbizásából Návai Aladár dr. miniszteri osztálytanácsos párisi kiküldött volt jelen.

A kongresszus célja volt a vadászat gazdasági érdekeinek a megvitatása s a tárgyalások során fölmerülő és elfogadott javaslatok megvalósitása.

A vadászati kongresszus védőségét Ruau, francia földmivelésügyi miniszter vállalta el s ő nyitotta meg a kongresszust. Üdvözölte a kormányok megjelent

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

képviselőit. Hangoztatta a tárgyalásra kerülő kérdések jelentőségét s különös ováció követte azt a kijelentését, hogy a kongresszusok müködésének eredményeit általában pesszimisztikusan szokták megitélni, a kik nem vesznek részt. Ő azonban biztosithatja a kongresszus tagjait, hogy a kongresszus határozatait a francia kormány figyelembe fogja venni.

Mintegy ötszáz kongresszusi tag gyült össze a francia gazdaszövetség palotájában. A gyülés megnyitása után megalakitották az osztályokat, amelyek a vadászfegyver és a töltések szabályzatával, a vadászati egészségügygyel, a vadászlovak és kutyák ügyével, a madárvadászattal, a vadászati kereskedelem ügyével és a vadászati engedelmekkel foglalkoztak.

Arnould, az utóbbi osztály előadója ellenezte a vadászat demokratizálását s ezt a fölfogását igazolta azzal, hogy Csehországban 1893-ban egyetlen vasárnapon a kocavadászok ötven embert lőttek meg. 3014-en sebesültek meg, 64.469 háziállatot ütöttek le s 1814 vadat öltek meg. Ezzel szemben összesen 413 forint volt a kárpótlás, 630.000 forint segitség járt a sebesülteknek, orvosi honorárium gyánánt 172.000 frt. és 74.088 forint börtön és igazságügyi költségek merültek föl.

Érdekesen jellemezte a kongresszus egyik-másik tagja a vadászatot, amely acélizmokat fejleszt, egészséges sport, s a bátorságot növeli. Pontevés gróf panaszkodott a mezei, erdei és halászati őrök számának elégtelensége miatt, ami szükségessé teszi, hogy a birtokosok külön vadőröket tartsanak. Inditványt terjesztett elő, hogy a kongresszus sürgesse meg Clemenceau miniszterelnök idevonatkozó javaslatát, mely szerint az összes városi és hatósági közegek intézkedhessenek a vadászati és halászati jogok megsértése esetén; követelte, hogy az eddigi büntetéseket szigoritsák s a rendőrök elfogadhassanak ajándékot a hivatalosan elismert vadásztestületektől.

Mindezeket a javaslatokat elfogadták és kimondották a hasznos madarak védelmét. Végül a következő határozatot hozták: A kongresszust minden második, vagy harmadik évben más és más országokban tartják meg. Nemzetközi bizottságot választanak, mely megállapitja a vadászati kongresszus helyét, idejét és napirendjét.

Harmadnap banketre gyültek össze a kongresszus tagjai. A lakoma után több nemzet képviselője tartott előadást. A második előadó a magyar kikütdött Návay Aladár dr. miniszteri osztálytanácsos volt, ki általános érdeklődés közepette a magyar vadászat ügyéről beszélt. Történelmi visszapillantással kezdte, egészen a római kortól, amikor földünknek Pannónia volt a neve és a római császárok is szivesen jöttek el a Duna partjaira. A magyar királyok, Mátyás, Nagy Lajos idejéből festői képeket rajzolt az előadó, ismertette a magyar vadászati szabályzatokat, elősorolta a található vadakat.

A nemzetközi arisztokrata hallgatóság nagy érdeklődéssel hallgatta végig a magyar kiküldött előadását s az első üdvözlők közt volt Ruau földmivelés ügyi miniszter, ki hosszasabban elbeszélgetett Návay dr.-ral. Azután a hollandi és a sganyol kiküldött tartott fölolvasást. Másnap a kongresszus tagjai Versaillest tekintették meg.

KÜLÖNFÉLÉK.

A svájci havasok. Az, aki először száll a vonatra, hogy Ausztrián keresztül haladva, az Innvölgyén és az arlbergi hágón keresztül Svájc földjére lépjen, bizonyára arra gondol, hogy most eljutott végre Európában az örökös hó- és jégárak országába. S ime hogy csodálkozik, midőn vonatjával Zürikbe, Svájc földjére lépett. Itt nem láthat magas, állandó havasokat.

S utazhatik az idegen vonattal sokfelé Svájcban. Utazhatik a Reusz-völgyén észak felé a szt.-gotthárdi vasuton, utazhatik a Rhone zavaros vize mellett nyugat felé Martignin keresztül a genfi tó végén fekvő Genéveig, utazhatik a felső Rajna völgyén, az Innvölgyén, a felső Engadin csodás völgyében St-Móric, vagy ha tüdőveszes, Davosz felé, nem talál más környéket, más vidéket a legnagyobb csodálkozására, mint az északnyugati fenföldön, vagy a dunántuli dombos vidéken.

A kényelmes vasuton utazónak ritkán lesz része másban Svájcban. Csalódottan hagyja el tehát Svájcot, mivel nem látott semmit abból, amit tanult a hó országáról, s főleg abból, amit fölcsigázott képzelete toldott hozzá a hallottakhoz.

Mi lehet ennek oka? Igen egyszerü a magyarázat. Elsőben is a vonaton mindig csak alacsonyabb fekvésü helyeken mozoghatunk, még a hegyi vasutakon is.

Másodsorban az az optikai csalódás, hogy valamely magasabban fekvő hegyet igen sokszor eltakarhatnak az ember szeme elől a völgyben az előtte álló kisebb magasságu hegyek.

Tapasztalhatja ezt minden turista, aki Huta-Szent-Lélekről, illetőleg a mexikói erdőlaktól kiindulva mássza meg a Budapest környékén lévő 700 méter magas Dobogókövet. Egész addig, mig tetejére jut, nem foghatja föl magasságát, mert hiszen az előtte lévő, pedig jóval alacsonyabb hegycsucsok teljesen elfödik.

Mindebből pedig azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az, aki kényelmesen akar utazni Svájcban, e hegyes országban, maradjon idehaza, mert nem sok mást láthat ott, mint nálunk idehaza

Ha akarja látni Svájc igazi természeti szépségeit, akkor gyalog kell nagyobb, sokszor igen fáradságos turákat megtennie. Erre pedig igen sokan nem vállalkoznak. Kényelmesebb ut pedig csupán csak a Rigier

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

és a Pilátusra vezet föl, ahonnan szép kilátás nyilik de ez nem ér fel a közvetetlen tapasztalattal. A Jungfraura pedig eddig vasut nem vezet föl, csupán csak a terve ismeretes, amely remek és egyedülálló lesz a maga nemében. Igy tehát a kényelmes utazó, ha itthon marad, többet, vagy legalább is ugyanennyit láthat.

El kell mennünk csak a mi szép bazalthegyek koszoruzta Balatonunkhoz. A Balaton egyes tüneményei kizárólagos voltuknál fogva — rianás, szélcsendben való hirtelen hullámzás, szinének örökös változásá, felülmulják a svájci tavak legnagyobb részének jelenségeit.

HIREK.

Emberevők Kamerunban. A Kölnische Ztg., mint Kölnből jelentik, Dél-Kamerunból érkezett levelet közöl, amely szerint a Maka-törzs nagy mértékben hódol a kannibalizmusnak. A törzshöz tartozók nemcsak hadifoglyaikat falják föl, hanem saját törzsükből is azokat, akiket halálra itéltek. Eddig már mintegy száz embert gyilkoltak le, akiket meg is ettek. A levél irója megfigyelte azt is, hogy a Maka-törzshöz tartozók még a nyilvános vásáron is árulnak emberhust. Náluk a legkisebb bünt is halállal büntetik csak azért, hogy legyen mindig elegendő emberhus. Egy izben megütköztek negyven más törzsbelivel, akik közül tizenhárom elesett. A harc után ezt a tizenhárom holttestet azonal megették.

Kilencven fogadott leány. Newyorkból irják Arizona államban meghalt a minap egy Adolphy nevü korcsmáros, akinek egyszerre kilencven fogadott leánya volt. Érdekes a története ennek a tömeges adoptálásnak. Adolphynak valamikor óriás kerti vendéglője volt St.-Louisban, ahol a nők szolgáltak föl. A vendégek nagy számmal látogatták ezt a helyiséget és a vendéglősnek napról-napra nagy jövedelme volt. Gondtalanul élt jó ideig. Egyszer azonban lecsapott a bomba. A városi hatóság megtiltotta a pincérnők alkalmazását. Ez a rendelet nagy csapás volt Adolphyra, mert az ő vendéglője főképpen azért volt oly látogatott, mert bájos női kacsók hordták az ételt-italt a vendégeknek. Az európai vendéglős ilyen körülmények között föltétlenül becsukta volna a vendéglőjét. Adolphy azonban korántsem tette ezt. Fölülkerekedett benne a yenki-élelmesség és az a pompás ötlete támadt, hogy a szolgálatában álló kilencven pincérnőt mind örökbe fogadja. Rögtön a gyámhatósághoz sietett és tervét végre is hajtotta. Ezzel az ügyes ötlettel megmentette vendéglőjét, mert a leányoknak a hatóság meg nem tilthatta, hogy az apjuk üzletében ne segédkezzenek a munkában.

A titokteljes végzet. Miklólazuron Sausek Gábor, a latin püspökségi uradalom erdésze öngyilkosságot követett el. Sztriknint vett be, azután párbajpisztolylyal sziven lőtte magát. A szerencsétlen embert özvegye és három árvája siratja. Hátrahagyott levelében azt irja, hogy meg kellett hallnia, mert valami titokteljes végzetnek nem tudott ellenállani.

Hadi konzervgyár. Bolognából irják: Az olasz hadügyminiszter Carasaltában, Bologna mellett nagy állami hus-konzervgyárat rendezett be. A hadsereg hadi élelmezésére a gyárban naponta átlag ötvenhatvanezer doboz hus-konzervet gyártanak. Mozgósitás esetén a gyár köteles naponta háromszázezer dobozt szállitani. A minap a hadügyminiszter rendeletére katonai bizottság jelenlétében kipróbálták a gyár üzemképességét. Föladatul tüzték ki, hogy hat óra alatt hetvenötezer doboz konzervet gyártsanak. Este levágtak hetven ökröt s másnap a gyár egész személyzetét munkába állitva, reggel öt órától tiz óráig nyolcvanezer dobozt sterilizáltak, hetven ökör husát földarabolták, megfőzték s dobozba is töltötték. Öt óra alatt tehát nyolcvanezer doboz hus-konzervet készitettek.

Erdőégés. Libánfalván e hónap 13-án a munkások vigyázatlansága következtében az erdő kigyulladt. A tüzet nyolcszáz munkás Gergelyffy Sándor főszolgabiró és Szabó Ignácz főerdész vezetésével lokalizálta. Lappangva ég ugyan még, de tovább nem terjed. A kár 200,000 korona.

A bikaviadal áldozata. Párisból jelentik: Marseilleben a bikaviadal megkezdése előtt egy tizenkét éves fiu erősen áthajolt a korláton, hogy a porondon levő bikákat jobban láthassa. E közben elvesztette egyensulyát, és az arénába esett. A bikák azonnal rávetették magukat és irtózatosan összeszurkálták szarvukkal. A fiut csak nagy nehezen birták a megvadult állatoktól megszabaditani. A szerencsétlen gyermeket kórházba szállitották; életéhez alig van remény.

Katasztrófa a Moraván. Belgrádból jelentik: Nagy szerencsétlenség történt Bezdán falu közelében. Husz asszony és leány több csecsemővel kompon át akart menni a Morava folyón mezei munkára. A komp a folyó közepén fölbillent s a rajta levők valamennyien a vizbe fultak. — Egy másik belgrádi táviratunk jelenti, hogy a bezdáni katasztrófa alkalmával az elmerült komp utasai közül csak hat asszony és egy gyermek pusztult el a vizben.

Lincselés. Az Egyesült Államok Deering nevü városában Harris Charlie szerecsen napszámos revolverrel agyonlőtte gazdáját, Pearson Hayden farmert azért, mert munkára serkentette. A gyilkosság után megszökött, másnap azonban egy negyven főből álló álarcos csapat utolérte s agyonlőtte. A mikor már halva feküdt a földön, még azután is vagy száz golyót lőttek a testébe. A lincselők azután visszatértek a szerecsen házába és családjának minden egyes tagját véresre korbácsolták. Azután három órai időt ad-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tak nekik, hogy takarodjanak ki a megyéből. Ami a dologban legmegdöbbentőbb, a hatóság még csak meg sem kisérelte, hogy a lincselők közül elfogjon valakit, sőt a városi rendőrség egyik tagja is ott volt a lincselők között.

Szerkesztői üzenetek.

Virtl József urnak. Acsa. Annak idején minden egyes előfizetőnk cimére küldtünk nyilatkozatot s ezen kivül olyan ismert cimekre is, kik nem előfizetőink s igy az Öné nyilván a postán tévedett el. Most ujból küldtünk egyet. **Róna Lajos urnak. Znióváralja.** Szives köszönet az Évkönyvre való előfizetésért. Ön az első előfizető erre a müre. A felhivás megérkeztekor sziveskedjék társait is buzditani. **Farkas József urnak. Kisherend.** Felette örvendünk, hogy a Vadőr cimü tankönyv elküldésével Önnek oly kedves szolgálatot tehettünk. Sajnos, most már készletünk ismét elfogyott s várnunk kell, mig valahonnan megint szerezhetünk belőle.

A kiadóhivatal postája.

Hennel Ágoston urnak. Hollós. A beküldött 2 koronával junius hó végéig van előfizetve. **Kovács István urnak. Kebele.** Csodálkoztunk, hogy a 15-ik szám azzal érkezett vissza, hogy »elutazott«. Most az összes elmaradt számokat megküldtük. **Riskovits Imre urnak. Felső-Vissó.** A nevet helyesbitettük. A beküldött összeg lapunk következő számában lesz külön nyugtatva. **Bocskay József urnak. Radulesd.** A hiányzó számot a maihoz mellékelve küldjük. **Pokorny Emil urnak. Gömör-Szécs.** A cimet kiigazitottuk.

Pályázati hirdetmény.

A Gróf Draskovich-féle uradalom erdészeténél egy erdészeti segédtiszti állás jött üresedésbe, melyre pályázat hirdettetik. Pályázati határidő junius 15.

Pályázhatnak olyan erd. szakiskolát végzett egyének, kik katonaköteleezettségüknek eleget tettek; a magyar és német nyelvet szóban és irásban birják; az erdészeti müszaki szolgálatban, erdőtenyésztés, erdőkihasználás és értékesitésben, vadtenyésztés, óvás és vadászatban, különösen az erdészeti számvitel és irodakezelésben több évi gyakorlattal birnak.

Évi készpénzfizetés 1600 korona; lakás és fajárandóság. Egy évi megelégedésre végzett szolgálat után 300 korona feljavitással az illető erdészeti számvevővé lesz előléptetve. Az állást julius 1-én elfoglalni kell. Sajátkezüleg mindkét nyelven megirt folyamodványok, bizonyitványmásolatokkal felszerelve, melyek vissza nem adatnak, az uradalom erdőhivatalának (Baranya-Sellye) küldendők be.

B.-Sellye, 1907. május 11-én.

Gróf Draskovich Iván
erdőhivatala
Baranya-Sellyén.

260. sz. 1907.

Pályázati hirdetmény.

Torda-Aranyos vármegye területén az állami kezelésbe vett községi erdők védelménél két III. oszt. járási erdőőri állomásra pályázat nyittatik.

Illetmények: 400 k. évi fizetés 60 k. lakpénz, a felvinczei járásban 200, a torockoi járásban 100 kor. lótartási átalány.

Kérvények f. évi junius hó 15-ig a m. kir. állami erdőhivatalhoz benyujtandók.

A kérvényhez a) erdőőri szakvizsga, b) születési, c) orvosi, d) szolgálati bizonyitvány eredetiben, vagy hiteles másolatban csatolandó.

Az orvosi bizonyitványban a jó beszélő, látó és halló képesség igazolandó.

Torda, 1907. május hó 7-én.

Ercsényi Béla,
m. kir. erdőtanácsos.

Állást keres

31 éves, nős, szakiskolát végzett, szakvizsgázott erdőőr. Elvállalja kisebb erdőbirtokok kezelését, kopáros, vizmosásos területek, futóhomok sikeres befásitását s mindazon teendők szakszerü elvégezését, melyeket az erdő kihasználása, felujitása, ápolása és védelme igényel. Beszél és ir magyarul és tótul. Cime megtudható az *Erdészeti Ujság* szerkesztőségénél.

Állást keres

szakvizsgázott erdőőr, 35 éves, nős, 2 gyermek atyja ki az erdészeti és vadászati teendőkben teljesen jártas ezen a téren több évi tapasztalattal bir; 8 éven át egy nagyobb uradalomban önállóan müködött; mostani állásáról meg nem felelő áthelyezés miatt május 15-ével lemondani kénytelen. A magyar és tót nyelvet szóban és irásban jól, a német nyelvet kevéssé szóban birja. Jó vadászeb idomitó. Cime megtudható a lap szerkesztőségében.

Burger Frigyes
drogéria üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol mindennemü száritott gyógyfüveket napi áron.
Kivánatra szivesen szolgál felvilágositással.

»VADŐR« 1—5
cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Junius 6.** **23. szám.**

Toldi Miklós lova.

Halhatatlan koszorus költőnk: Arany János az ő aranyos tollával megirt Toldi-jában ékesen megirta az óriás erejü Toldi Miklós sanyaruságait, melyeket átszenvedett abban az időben, midőn megcsufolva a királyi udvarban tányért cserélgető bátyját, ennek boszuja elől világgá bujdosott s kifogyván az otthonról hozott csekély elemózsiából és apró rézköltségből, ő maga, lova is koplalni voltak kénytelenek. Dicső Toldi Miklósunknak ebből a sanyaru életéből teremtette meg a nép azt a közmondást, hogy: »ugy él, mint Toldi Miklós lova«, tehát nem valami fényesen, hanem bizony elég szükes viszonyok között.

Ez a példabeszéd jut önkénytelenül is eszünkbe, midőn a tordai m. kir. állami erdőhivatalnak folyó évi május hó 7-én kelt 200. 1907. számu s lapunk mult számában szintén közzétett pályázatát olvassuk, melyben a felvinci és a torockói járások részére erdőöröket keres.

Az üresedésbe jött és az emlitett pályázati hirdetmény utján betölteni kivánt erdőőri állások javadalmazása ugyanis a következő: 400 k. évi fizetés, 60 korona lakpénz, a felvinci járásban 200, a torockói járásban pedig 100 korona lótartási átalány, összesen tehát 660 s illetve 560 korona. Pályázati feltételek: erdőőri szakvizsga, születési és szolgálati bizonyitvány eredetben, vagy hiteles másolatban.

Ez a pályázati hirdetmény véletlenül a szokottnál is jobban megragadta figyelmünket s nem állhattuk meg, hogy összeszedve minden, de egészében is vajmi csekély matematikai tudományunkat, ne tegyünk némi kis számitásokat.

Számitásaink szerint arra az eredményre jutottunk, hogy a felvinci járás erdőőrének az összes javadalmazásából egy napra 1 k. 80 fill. a torockóinak pedig 1 k. 50 fillér jut.

Ezt eddig nem volt nehéz kiszámitani, mert hiszen egyszerü osztással volt dolgunk, amit minden elemi iskolás gyereknek is tudnia kell, hanem annál jobban megakadtunk akkor, midőn az *osztás* eredménye után a *beosztás* müveletéhez kellett volna látnunk, melyet nem az állami vagy felekezeti, hanem az élet iskolájában tanitanak.

Azon akadtunk meg leginkább, hogy hol is kezdjük tulajdonképen a számitást s hogy vessük fel a kérdést. Nevezetesen azon akadtunk meg, hogy mit is kérdezzünk előbb; azt-e hogy ha a lónak tartásával felmerülő költségeket az összes javadalmazásból leszámitjuk, mi marad a gazdának, vagy pedig ha a gazda előbbrevalónak tartja a maga gyomránál a lováét s első sorban azt táplálja, mi marad azután neki és a családjának a gyomra megtöltésére, a ruházatról nem is szólván, mert hiszen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

azt előre is tudjuk, hogy bizony egy fügefalevél nem sok, de még arra sem jutna belőle.

Ennek a számvitelnek a vége ugyanis akárhogy csürve — csavarva azt, csak az lehet, hogy ugy a gazda mint a ló nem is olyanban, hanem még rosszabb módban élne, mint a hogy a Toldi Miklós lova élt.

A dolog ugyanis ugy áll, hogy egy lónak, még ha az nem is versenyparipa, naponta semmikép sem elég 40 fillér, kivált ha még annak patkoltatását, szerszámjának javitását is bele számitjuk, de ha ennél többet nem is számitanánk, évi 160 koronát bizvást felvehetünk erre, annyival inkább, mert hiszen a ló értékének folytonos csökkenésével is számitanunk kell. Ilyen számitás mellett azután kitünnék, hogy mig a felvinci erdőőrnek a lova ád évenként 40 koronát, addig viszont a torockói erdőőr a lovának kénytelen 60 koronát átengedni, mert a tordai m. kir. állami erdőhivatal kerületében homlokegyenest ellentétben minden természeti törvénynyel a torockói ló csak feleannyit eszik, mint a felvinci.

A lakásra évi 60 korona van előirányozva s igy annak a háznak az épitési költsége és telkének az értéke együttesen nem haladhatja meg sehogy sem a 600 koronát, hogy 60 kor. évi bér mellett hasznositani lehessen, mert a benne fekvő tőke 5 százalékán felül számolni kell még az azt terhelő adóval és egyéb közterhekkel, tüzkárbiztositással és fentartási költségekkel, melyek összesen 30 koronát feltétlenül meghaladnak. Méltán felvethetjük most már itt azt a kérdést, hogy lehet-e ilyen csekély bér mellett közönséges cigány putrinál egyebet kibérelni széles ez országban? Bizony csak némileg tartható házat vagy lakást még a legutolsó faluban sem lehet kapni 100 koronán alul.

Ebből a rövid számitásból nyilvánvaló, hogy az a két erdőőr a 660 s illetve 560 kor. összes javadalmazásából lovának és lakásának legalább 260 koronát kénytelen átengedni s igy marad a maga és a családja részére az egyiknél 400 a másiknál 300 korona. amelyből élniök és ruházkodniok kell.

A gyakorlati élet azt bizonyitja, hogy ruházkodásra a legszerényebb számitás szerint már egyes embernek is legalább 100 koronára van évenként szüksége, mi azonban nem vagyunk annyira fényüzők s megelégszünk ennyivel egy közepes család részére, meghagyván ilyen módon élelemre, tüzifára, világitásra, orvosra, patikára, esetleg egy-két gyerek iskoláztatásának költségeire a felvinci erdőőrnek 300, a torockóinak 200 koronát, tehát egyiknek napi 80, a másiknak pedig napi 55 fillért.

Ilyen nagylelkü felosztás után már most felkérjük az ország összes kiváló matematikusait hogy tegyenek pontos számitásokat arra nézve, hogy ebből a 80, illetve 55 fillérből az őskori paradicsomon kivül bárhol, tehát akár Felvincen, akár Torockón mikép lehet a fentebb elősorolt

TÁRCZA.

Az a bizonyos egy hét.

Irta: **Bársony István.**

A fülöpszállási Galambos olyan volt, mint a sik tenger. A messzeségbe vesző legelő-terület uszott. Szabadszállás felöl nyomta a szél a vizet s a lapos medencében fehértarajos hullámok hömpölyögtek. A hullámrajok mintha ibolyamezőn rohantak volna végig, olyan kéket mutattak. Csipős ostorral csápolt a szél, s amint az égre néztem, hogy hát odafenn milyen az idő: ott a felhősereg elnyujtózva futott előre. Csengőd irányában. Most nem hasonlitottak az ég e könnyü vándorai göndör bárányokhoz, hanem lobogó sörényü paripákhoz. Mint amikor a csikós nagyot pattant a karikásával s ereszti a ménest maga előtt neki a Hortobágynak, a sikegyenes uttalanságnak: ugy száguldott felhő-felhő hátán, mégis külön mindegyik; csak éppen hogy nem robajlott, de annál jobban fujt; még mintha a horpasza is remegett volna bele.

Hol itt kukkant ki a nap sugárzó ábrázata, hol ott. A felhő-paripák elibe tolakodtak egy-egy pillanatra de rögtön tova is vágtattak; s a másik felhő röppent arra a pontjára az égboltozatnak, addig a nap hamar megcsókolta a vizet és sugarának az érintésével szikrát csalt ki belőle.

Bolondos szép volt igy ez a kiskunsági csalóka tenger. Minél tovább néztem, annál jobban hiányzott róla egy csónak, amit hányjon-vessen magán a hullám, vagy legalább ringasson, tovalenditsen: hadd hihessem, hogy ez itt igazi viz. Hisz az egész nem volt más, mint a kora tavaszi hóolvadás, ami megfeküdte a lapályt és most a szélben Szabadszállás alól idáig dagadt. Nyárára elmulik, eltünik; és nem marad belőle máshol, mint a legelőt köritő zsombi-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szükségletek kiadásait fedezni, nem véve fogyasztónak mást, csak az erdőőrt és a feleségét, mert feltételezzük róluk azt az életbölcseséget, hogy számot vetve a rendelkezésre álló költőpénzzel, lemondanak arról a fényüzésről, hogy családjukat az amugy is teljesen fölösleges gyermekekkel szaporitsák, melyekre idővel ugy sem nekik, hanem csak a hazának van szüksége.

Azt mondja a tudomány, hogy a számitástan mai előhaladottsága mellett niñcs olyan nehéz feladat, amelyet számitással megoldani nem lehetne, mégis azt hisszük, hogy erre a kiszámitásra a felhivott matematikusok nem fognak vállalkozni s ezért megkisértjük azt lapunk jövő számában ami sokkalta csekélyebb számtani tudásunkkal.

(Folytatása következik.)

Junius. a vadászatban.

(A Magyar Erdészet után.)

A vadászat tulajdonképen ugy, mint az előző hónapban, a vad oltalmára szoritkozik, mert a szoptató és kotló anyák a vadász lelkiismeretes felügyeletére vannak utalva, annál is inkább, mivel a kötelesség teljesitése szoros összefüggésben áll a vadállomány szaprulatával.

Igaz ugyan, hogy a törvény értelmében az őzbak vadászat tárgyát képezi, de azért e körülmény nem ugy értelmezendő, hogy most már e cimen az egész terület folytonos zaklatásnak tétessék ki, hanem okkal-móddal e kedves állat közül a szépen kifejlett erősebb bakok hozandók teritékre.

Szokás e hónapban a vizi szárnyasok közül a meddő és kajtárkodó kacsákat és a partra szaladgáló sneffeket is vadászgatni, ez azonban szintén a telep oknélküli zavarásával jár; mert a tojók ilyenkor rendesen fészkeiknél tartózkodnak és a legjobb akarat mellett is meddők helyett épp a tojók lövetnének le; ami nemcsak vadásziasság szempontjából, hanem a vad ok- és célszerü tenyészthetése céljából is helytelenitendő.

Vizi vadterülettel akik rendelkeznek, idejüket okosabb dolgokra is fordithatják, most van az ideje, hogy a sürüben és nádasban lőutak, lővonalak készitessenek, illetve kaszáltassanak. E lővonalak a későbbi vadászatnál nemcsak a kényelmesebb mozgást, hanem az eredményt is sikeresen befolyásolni fogják. E hóban a vadludak szárnyra kelnek, s János napja körül a legjobb vadászat esik rájuk, mivel később már tova költöznek. Ahol fészkelnek, ott szemmel tartandók, mert ha valaki élő vadludra akar szert tenni, hogy később csal-lud gyanánt használja fel, akkor most itt az ideje a befogásnak, mig teljesen röpképessé nem válnak.

A fácánosokban is nagy gond forditandó a fiatal csibékre, mik ha külön neveltetnének, igen odaadó gondviselést igényelnek.

A fácán-nevelésnél egy igen különös angol módszer kezd meghonosodni. E módszer (a Vadászlap ismertetése nyomán) a következő:

Egy háromrekeszes baromfi-ketrec készitendő és a középső rekeszben egy befogott fogoly-kakast, a bal- és jobboldali rekeszekben pedig megfelelő számu fácáncsibéket helyezünk el. A fogoly-kakas az egyekosban. Vagy talán még ott sem. A májusi nap elkezdi fölszini, apasztani; juniusra már fölibe nő a buja fü, az védi, takargatja egy darabig; árnyékba rejtegeti; de azonközben maga is szomjan issza. Juliusra mind elfogy. A kaszás már szárazon topog előre, amikor a virágos réten rendekbe fekteti a szénát egy-egy kaszasuhintással. Olyankor minden zöld itt és most minden kék. Az ég is, a csalóka-tenger is. A messzeeső tanyák ellenben fehérek, a rohanó felhő pedig szürke.

Ha itt is ilyen áradásos a világ, milyen lehet odakint az izsáki vizek világában! . . . Tul a fülöpszállási Balázson, ezen a tóságokban gazdag nádason, ahol a nyilt tavak s a kis rigyások, meg a rejtett vizi utak tele szoktak lenni nyár elején habfehér tündérrózsával és a vizen rugó nimfa elkésett virága ott fürdik folyvást, még akkor is, amikor a vénasszonyok nyara küldözgeti le hozzá gyöngülő sugarát.

A Balázs csakugyan megáradt s a szél vágta-söpörte rajta a hullámot az izsáki nagy zsombikos felé. Mögöttem a Kurjantó homokdombjai sárgállottak; a homoki ágác még csupasz volt rajtok; fekete meztelenségben dideregtek a fák, mint az a sátoros cigánykaraván, amely mellett az imént elhajtattam.

Köröskörül viz és fakó nád. Tavalyi nád; olyan zörgös, hogy szinte nyiszorog a szélben, amint egymáshoz surlódik. Most nem ugy sóhajt a nádas, mint nyáron, amikor az uj hajtás lándzsalevelei körülfogják a nyilas nádat s nem engedik, hogy egyik a másikat közvetetlenül érintse, amikor összefekteti őket a szeszélyes szélroham.

Itt még a viz sem kék, csak szürke; minthogy szemközt nézem az árnyékba borult keleti éggel. Az egész tájék kihalt, sivár, amelyen csak a fakó nádas világa lehet kora tavaszszal, amikor egy vigasztaló füszál zöldjén sem enyhülhet a szem; ellenben a szél süvit és a szürke vizen pásztás fehér csikokat metsz ki pillanatokra az odavetődő, meg ujra eltünő fény.

Amott látom, a nádas között, a Kurjantó felé, a rét-őr viskóját. Keskeny gerinc visz oda; jobbra-balra

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

düllét unalmában szeretne a csibék közé vegyülni, a rekesz miatt azonban ezt nem teheti. Egy két nap után már kisérleteket is tesz; mihelyt ezt észrevesszük, tüstént teljesitjük kivánságát, mert ha nem teljesitenénk, ingerült lenne és a csibéket összecsipkedné.

A csibék utáni vágyakozását a kakas szárnyai kiterjesztésével, szárnyainak szakadatlan való remegésével minden kétséget kizárólag kimutatja; most már a megfelelően szerkesztett rekeszfalakat a ketrecből kihuzzuk és a hármas ketrec egygyé lesz.

Az apró fácánok a szeretettel közeledő fogoly-kakasnak tüstént a szárnyai alá bujnak, még az esetben is, ha természetes anyjuk jelen van. A fácán-kotlók távolról sem oly gondosak, mint a fogoly.

A fácán-csibék hihetetlen rövid idő alatt teljesen hozzá szoknak a fogoly gondozásához s anyjukat, ha az mellettük volt is, könnyü szerrel cserben hagyják.

Mihelyt észre vesszük, hogy az összetartozandóság eléggé megerősödött, őket szabadon bocsáthatjuk. A fogoly-kakas szabadságának tudatában szinte elkábultan azonnal el-elkalandozik a facánosban, ámde védenceit cserben hagyni többé nem fogja. Teljesen össze szoknak, a fogoly-kakas bámulatos gondjukat viseli és legnagyobb sikerrel fel is neveli. (Probandum est.)

A szarvas a már egészen kifejlett agancsairól lehámozza a kérget. A suták borjaik nélkül nem is képzelhetők. A szarvas-tehén á hó közepe táján ellik és féltve őrzött borját őszig, az üzekedési időig szoptatja, a következő év őszéig pedig magánál tartja, illetve vezeti.

Az őzbak az ünőket keresi fel.

A nyul az erdősbe, cserjésbe vonul; hol kevés az erdő, a vetésekben csinál vackot.

A siket- és nyirfajd magára van hagyatva, a fajdtyuk fiait neveli, igy a szalonka és fogoly is; vadréce vadlud vizre vezeti már igen szépen pelyhes fiait.

A vadkan még a sürüségben tartózkodik, de a malacos emse a meddőn maradt kocával bekóborolja a vetéseket s a burgonyában, kukoricában és más veteményekben nagy károkat tesz. A medve-kölykök erőre kaptak, birkózva játszanak, pofozzák egymást fára mászkálnak, meredek helyről lehengergőznek, epret, málnát szedegetnek; az öregek vadméhodukat keresnek, őz- vagy szarvasborjuk után leskelődnek.

A ragadozók megkölykeztek s ezért a vadász védelme és őrködése a nemes vad fölött e hónapban még szükségesebb, mint májusban, mert a kölykök már ki-kirándulnak.

A farkas éjjel kóborol s ha csikót, borjut, bárányt kaphat, elevenen viszi ezt kölykeinek a fojtogatás begyakorlása végett; a róka őzborju, süldő s madár odavetésével tanitgatja fiait gyilkolásra; a vadmacska, nyest, görény, menyét falánk és inyenc barátja a fácánnak, pedig ez utóbbinak csibéi éppen most jönnek elő. E csibéket fácánosokban tyuktojással és hangyatojással tartják, az öregek elé megszünik a gabonaszórás, miután már elegendő rovart, szöcskét és tápfüvet találnak. A fogoly csibéit sürü gazban, bokros kaszálóban vagy vetésekben neveli, de szereti azért homokos utakra is kivezetgetni.

Fürj, haris folytatja a párzást, nagyobb része már tojt is s a hó vége felé már kikölti tojásait. A him más páratlant keres, szüntelen szól s egy helyről másra futkos, repdes. Róka, nyest, görény, kóbor eb, házi macska derüre-borura járják a határt.

Rendezett vadászterületeken a vadász e hó vége felé készitse el az állandó vadlétszám jegyzékét, melyhez képest a lelövendő vadmennyiséget ez évre megállapitani lehessen. A zabföldek János nap körül a vad számára végkép átadatnak.

A fiatal vérebek is munkába veendők.

(A. M. E. után.)

---

viz, meg nád. Innen nincs tovább. Itt nincs közlekedés. Itt megszünik a világ. Aki itt lakik, az a magáén kivül emberszót ritkán hall. Milyen lehet itt télen! A mikor megdermednek a vizek s a nádra zuzmara rakódik; amikor a nagy zsombik bozontos üstöke csupa ezüstté válik s némelyike ugy emelkedik ki a többi közül, mint egy-egy ősz kiklopszfej. A nappal köde nehéz lélekzetként fekszi meg a holt tájat, amely mindenfelé kietlenségbe vész; a holdvilág ugy is nézte onnan felülről az éjszaka csöndjében, mintha oda fagyott volna és most már az idők végtelenségéig egyazon derengéssel próbálná idevarázsolni az éjféli nap hallgatag országát.

Kegyetlen kinos álom! . . . És lám, ki tudja, abban a világ végére dobott viskóban nem lobognak e a nádlángon kivül még más tüzek is, amint a tavasznak s a nyárnak a tüzei, csakhogy dobogó sziv kell hozzá, amiben kigyuljanak.

Most már vége a télnek: — tavasz van. Mutatja a hullámzó tóság, meg a széllel versenyt futó felhő, amire verőfény fest széles ezüstszegélyt, holott a tél felhőinek ilyen szegélye soha sincsen.

Tavasz van, ámbár minden olyan kopár, olyan fakó; még a hullám is szintelenül sodródik arrább-arrább, a merre a nálánál is fakóbb nád fürdik benne.

Amint az izsáki szöglet felé tartok, megszólal valaki, aki fölöttem elsuhog: gaga! — gagaga! — gagaga!

Ez nem az a bizonyos gá-gá, a hogyan a vadlud rikoltoz, ha messziről hivja, szólongatja egymást. Csak olyan egyetértő, halk beszélgetés, gyöngéd szóváltás ez, sőt még az sem; mert ámbár ketten vannak: a gunár magában gagyok. Udvarol a párjának; szépeket mond neki. »Nézd anyukám, tavasz van, akár hogy bomlik is ez a bolond szél; biz' isten tavasz van édes párom!«

Ez az egy pár nagy tőke-lud az első élet, ami itt most a nagy kietlenséget egyszerre megeleveniti. A tojó jár elől s utána zug hatalmas szárnycsapással a sokkalta termetesebb gunár. A két nagy testet a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hasznos tudnivalók.

Védekezés a burgonyarothadás ellen. A burgonyafajok nemesitésének természetes következménye az, hogy mindinkább veszt betegségekkel szemben ellenálló képességéből. Ma már a burgonya számos ellenségével kell a gazdának küzdenie, ha termését biztositani akarja. Habár a küzdelem és védekezés gyakran fáradságós és költséges is, meg kell azt tenni, mert a burgonya — félkenyér.

A legveszedelmesebb ellenség kétségkivül a burgonyavész, melylyel szemben szerencsére lehet védekezni. A burgonyavész fellépésének első szembetünő jele az, hogy a levelek (már juliusban) barna, majd feketefoltosok lesznek s a levél mindkét lapján szürkés penész képződik. Ily penészbevonat ugyan először a száron lép fel, de ott kevésbé szembetünő. Pusztitó hatása abban nyilvánul, hogy a levelek leszáradnak. Következésképp a gumók sem fejlődnek, de felléphet a gumón is a burgonyavész gombája (Phytophtora infestans de Bary), amikor is a gumó, főképp nedves időben, hamar rothad. Száraz időben nem oly vehemens a pusztitás, de a gomba megtartja életképességét, következésképp a burgonya télen rothad.

Védekezni e betegséggel szemben a bordói lével lehet. Amint a vész fellépését észleljük, azonnal permetezni kell a bordói keverékkel, mely lehet 1—2—3 százalékos (100 l. vizre 1—2—3 kg. rézgálic) a szerint, hogy először, másodszor, vagy harmadszor permetezünk-e?

Ajánlatos még e keverékhez a rézgálicnak megfelelő mennyiségben oltott meszet adni, főkép azért, hogy a permetezés munkáját ellenőrizhessük. Az első permetezést rendesen junius első felében szoktuk megadni, a továbbiakat pedig szükséglet szerint egy-egy hónapi időközben.

Tekintettel a permetezés biztos jó hatására, minden gazdának érdekében áll, hogy ne sajnálja a fáradságot és a költséget.

A gyümölcsfapajzstetü irtása. A ország minden vidékéről panaszkodnak a gyümölcsfán, főképpen a fiatal almafákon előforduló pajzstetü pusztitásairól. Nem lesz érdektelen, ha egyet-mást elmondunk a védekezés módjáról. A kagylós pajzstetü szürkés szinü. A gyümölcsfák gyengébb ágaira lerakott peték kikelnek, megkezdik a táplálkozást a fa rovására. Ugyannyira, hogy a gyümölcsfát teljesen tönkre is teheti. Idős fának kevésbé árthat, azért figyelmünket inkább a fiatal fákra terjeszszük ki. A védekezés abban áll, hogy a fertőzött csemetéket a pajzstetvektől egy kés fokával kaparva megszabaditjuk, utána 14—15 százalék petróleum-emulzióval megmossuk. Összel pedig a fát bemeszeljük. Igy védekezve nem kell a pajzstetü pusztitásától tartanunk.

Sz.

Arankairtás. A hónapban már teljes biztonsággal megállapithatjuk a lucernásban az aranka fellépését, terjedelmét. Azt hiszem, teljesen felesleges annak káros és pusztitó hatását a magyar gazdának magyarázni. Tisztában van minden jóravaló gazda avval, hogyha lucernásában fellép az aranka és nem követ el mindent annak kipusztitására, rövid idő alatt tőnkre megy az egész lucernás, sőt a szomszédoké is. Tartsa hát minden gazda kötelességének, hogy az esetleg fellépett arankát irtsa — a szó szoros értelemben — tüzzel, vassal. Az arankás foltokat 2—3 cm. mélyen fel kell nyesni, biztonság kedvéért azonban jó, ha kerületben 40—50 cm-el nagyobb területen irtunk

---

szél is taszitja, s amint az ifiasszony a tocsogós rétre kezd ereszkedni, egyre hallom a gunárt: gaga; gaga; tavasz van, édes párom!

— Gá! süvit bele a csöndes egyezkedésbe egy idegen tolakodó riasztás és rögtön meg is jelenik a levegő égen egy magányos levente, akit észre sem vettem eddig, minthogy, vagy háromszáz lépésnyire gunnyasztott az iromba apró zsombikok közt, amelyekkel jóformán összefolyt a szine.

— Gá! gá! hangzik a harci riadó és a bus kalandor nyugtalan kiváncsisággal suhog a jövevények felé, amelyek vitorlás szárnylibegtetéssel tottyannak egymás mellé. A nagy gunár magasra tartott fejjel, kinyujtott nyakkal rikkant egy párt: gá-gá! — gyere, ha mersz! gyere!

A szél fuj s talán az sodorja tovább a remetét, a mely nagy körben fordul, ugy tér vissza, s szélnek szemközt repülvén: lassit. Olyan most, mintha vércsemódra libegne, a zugó hajlongó nád felett; s lám, amint lejebb ereszkednék, onnan is zugva emelkedik egy rejtőző pár; széles merész szárnycsapásokkal indul neki a vizek országának, alacsonyan huz eleinte, azután ivesen furakodik följebb, s amikor toronymagasan van, egyenes irányt választ és utazik, ki a nagy végtelenségbe, más nádasok felé.

Ezek itt vendégek lehettek. Igazán itthon csak amazok vannak; a nagy gunár, meg a párja, azután a remete, a magányos gunár, amelyiknek a feleségét valami baj érhette és most özvegyen várja a jó szerencsét az uj nászra, amit hosszu gyászszal elodázni nem igen ér rá, minthogy itt a tavasz!

A nagy szürke ludak sietős tavasza, amely röpülve röpül és kényszeriti a magyar nádasok ez óriásait, hogy minnél gyorsabban válaszszanak tanyát a járhatatlan zsombik között, a náddal elegyes sürjésekben; mert a tavasz és a szerelem nem vár, s a kettő nincs és nem is lehet egymás nélkül.

Amikor korán jön a tavasz, akkor már március derekán visszhangzik a nádas a »gá-gá«-tól; a nagy madarak nyugtalanok; jönnek-mennek, sürögnek-fo-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A felnyesett részről a lucernás arankás földet a tábláról óvatosan kihordjuk s elégetjük. E müveletet valamennyi arankás folttal annyiszor ismételjük, akárhányszor arankás részt találunk. A feldarabolt területeket ajánlatos fahamuval jól meghinteni. Lelkiismeretes gondossággal ily módon megszabadulhatunk e veszedelmes élősditől.

KÜLÖNFÉLÉK.

Bika és kigyó harca. Braziliának egyetlen francia lapja, az Etoile du Sud a következő esetet közli: Brazilia járatlanabb vidékein gyakori a szukurikigyó (eunectus morinus), mely ugy a vizben, mint a szárazon képes megélni. Nem mérges ugyan, de mivel 20 méternyire is megnő, roppant erejénél fogva nagyon veszedelmes az állatokra. José Anastacio minus-geraesi farmer nemrég tanuja volt egy szukuri és egy növendékbika élethalálharcának. Mikor Anastacio lovával egy itatóhoz ért, egy fatörzs körül roppant nagyságu szukurit látott feltekeredzve. A kigyó a törzs körül csavarta a farkát teste első részével pedig egy fiatal bikát igyekezett a vizbe vonszolni. A bika orrából patakzott a vér, mert a kigyó hatalmas fogaival a fejét ragadta meg. Már-már kimerült a bika s ellenfele a vizbe vonszolta volna, mikor Anastacio odaért. Leugrott lováról s hosszu késével kétfelé vágta a kigyót. Ezért a nemes tetteért azonban majd pórul járt, mert a küzdelemtől feldühödött bika nekirontott s fel is nyársalja, ha le nem lövi.

Az elektromosság a kertész szolgálatában. Lemstrom helzingforszi tanár hosszabb idő óta kisérleteket végzett arra nézve, hogy az elektromosság segitségével nem lehetne-e a kerti növények fejlődését elősegiteni? Kisérletei ujabban igen érdekes és jelentős eredménynyel jártak. Lemstrom három év előtt Angliában, Svédországban és Németországban kisérletei céljára kerteket ültetett és ezekben a következő megfigyeléseket tette:

Az elektromosság hatására a földi eper fejlődése a rendes viszonyokhoz képest 50—128 százaléknyi gyarapodást mutatott. Zabnál a gyarapodás csak 35—40 százalék; a burgonya husz, répa huszonhat százalékkal fejlődött dusabban. Lemstrom tanár hosszu évek tapasztalatára támaszkodva, azt állitja, hogy az elektromosság segitségével általában a rendes viszonyokhoz képest negyvenöt százaléknyi gyarapodást érhet el a kertész, föltéve, hogy a talaj elég jó. Franciaországban meg a levegő elektromosságát használták föl e célra és pedig elég jó sikerrel. Itt villámháritót alkalmaztak és a levezetett elektromosságot drót hálózat segélyével árasztották szét az egész területre. Érdekes még, hogy az elektromos fény hatására nemcsak éjjel, de nappal is sokkal jobban fejlődnek a növények. Az elektromos fény behatására kifejlődött virágok szine is sokkal intenzivebb és élénkebb, ragyogóbb. Csak egy hibája van a dolognak, az. hogy a szebb elektromos virág rövedebb életü is és gyorsan hervad.

HIREK.

A kolumbácsi légy. A radnai és a nagyhalmágyt járás községeiben napok óta pusztit a kolumbácsi légy, amely Hunyadmegyéből vándorolt át. A legyek az emberek közt is pusztitanak, akik közül sokan veszedelmesen megsérültek. A háziállatok tömegesen elhullanak. Berinda községben Lukács György

---

fognak; ellátogatnak a rejtett zugokba s onnan kergetik egymást; mindegyik pár a legrejtettebb fészket szeretné; a tojó jár elől s a gunár folyvást a nyomában; el nem hagyja, szem elől nem ereszti. Egyre beszélget hozzá, biztatja, lefoglalja: ga-ga; gagaga; szeliden, lágyan diskurálva mondja. A gá-gá csak harci riadó ilyenkor; a bajvivó vetélytársak »engarde« kiálltása.

A nádak rejtelmes országa megélénkül tőlök; az első tavaszi verőfény megrészegiti őket. Néhány napig, egy hétig, jóformán folyvást a levegőn vannak; le-leszállnak, hogy a közelgő másik pár gagyogása megint uj sietésre nógassa őket. Ilyenkor a gunár nyaka mégegyszer olyan hosszura nyulik, mint a tojóé. Az örökös figyelésnek, az állandó éberségnek a jele az és egyszersmind afféle daliáskodás, tetszelgés, délceg magakinálás is, ami a másik gunarat dühbe hozza. Kivált az ilyen özvegyet, mint ez a pár néikül szükölködő veterán-vitéz, ez a harmadik a kelletlen szövetségben, aki mindenütt csak békebontó és igy igen alkalmatlan.

Az a bizonyos »egy hét« volt éppen, mikor ott jártam az izsáki nagy zsombikos tájékán, hogy gyönyörködjem bennök.

Amikor más élet a kezdődő tavasz nagy irombaságában és hallgatagságában jóformán alig van ott, mint az övék, a nagy szürke ludaké, amelyek minden vadludfaj közt egyes-egyedül hivek hozzánk a költés időszakában is.

A pacsirta már itt volt, de dalolni nem mert; csak ugy meg-megcsirrent szegényke és a pocsolyák aszott füve közé szállván, egymást ijesztgette a nádi sármánynyal, amely szintén ott kereskedett.

A ringó vizek hátán látni lehetett néhány fekete pontot, amint vitette magát a sodró hullámmal. Hókafejü cigánymadarak, szárcsák voltak. Még teljesen némák; éles kittyenésök még nem riasztotta a nádas lakóit. Nemrég érkezhettek s még szokniok kellett az uj hazához.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

gazda az istálló előtt tüzet rakott a legyek elüzésére. Az istálló meggyuladt és a lakóházzal együtt leégett. A házban bennégett Lukács leánykája is. A tüz még hat lakóházat elpusztitott. — Resicabányáról irják: A Délvidék egyik átka, a kolumbácsi légy nagy mennyiségben jelentkezett és nagy pusztitást vitt végbe az állatok között, Emberek, de különösen a gyermekek sokat szenvednek a legyek csipéseitől. A legelőkön nagy tüzeket gyujtanak rőzséből és tárgyából, hogy a legyek ellen védekezzenek.

Életmentő postahivatalnok. Kassáról irják: Kassán beleesett a Hernád folyóba egy ember s ott fuldokolt a habokban. A partról sokan látták a szerencsétlen embert, de senki sem mert utána ugrani, hogy kimentse. Éppen arra járt Renner István budapesti postatiszt, aki hivatalos kiküldetésben időzött akkor Kassán. Renner beleugrott a vizbe és nagy nehezen kimentette a fuldokló embert. A parton állók zajosan megéljenezték a bátor postatisztet.

Kifosztott postahivatal. A szatmármegyei Nagynyires község postahivalát, május 26-ára virradó éjszakán kirabolták. A betörők hamis kulcscsal jutottak be a postahivatalba s a vaspénzszekrényt vállukra véve, elvitték a mintegy két kilométernyi távolságra levő patak völgyébe. Ott fejszével fölfeszitették s a benne levő készpénzt, körülbelül hatszáz koronát elvitték. A csendőrség még aznap letartóztatta Magos Omic és Pap György oláh parasztokat, akik a betörést elkövették.

Végrehajtás emberhalállal. Bródy Vilmos dr. királyhelmeai ügyvéd végrahajtást akart foganatositani Kiscigándon Docs István gazdánál. Docs husánggal fogadta az ügyvédet, végig vágott rajta, mire a jelenlevő csendőrök egyike a támadót keresztüllőtte. A gazda haldoklik, az ügyvéd állapota nem veszedelmes.

De a ludpárok már javában nászutazgattak ideoda, és a nagy csendben, ami a móhon hallgatódzó embernek csudálatos fülzugást tud okozni a lüktető érverés miatt: az ő szavokat hihetetlen távolságokra elhallottam.

Egy hétig tart ez, mondom, s az alatt mindegyre sürgetőbb a sok gaga gagaga, mindjobban ugy tetszik, hogy a tojó már nemcsak a maga jószántából, indul uj meg uj légi kirándulásra, hanem mert kergeti az ura.

Egyszer azután gyérül a mozgó párok száma. El-elmaradozik egyik is, másik is — odabent. Már csak a gunarak huznak ki a rétszélekre magokban. A tojó ül a fészkén.

Most azután igazán tavasz van.

(Bp. H. után.)

Romboló zivatar. A fülek-miskolci vasuti vonalon Várgede és Balogfalva között óriási zivatar nagy rombolást vitt véghez. A töltést százhusz méter hosszuságban a kiáradt Gortva vize elmosta, a sineket, a hidakat megrongálta ugy, hogy Füleken át nem lehetett Budapestre utazni A vihar a táviró vezetéket is erősen megrongálta. A környéket a viz elöntötte. Balogfalván két gyermek a rohanó vizáradatba fult.

Szerencsétlenség a vadászaton. Tokajról irják, hogy Péchy Elemér kataszteri mérnököt szerencsétlenség érte. Tiszaladányba indult kacsázni. A puska kakasa, amikor kocsijába szállt, a felhágóban megakadt, félig fölhuzódott és lecsapott. A fegyver elsült s az egész söréttöltés a mérnök hónaljába furódott. Pécny Elemér annak idején végigharcolta a délafrikai háborut a burok oldalán. A városban általános a részvét iránta; sebe komoly, de nem életveszedelmes.

A spirituszlámpa áldozata. Berreg Viktória, egy jászladányi jómódu polgár tizennégy éves leánya, aki nénjénél, Cseri Károly huszárőrmester feleségénél volt látogatóban, vizet melegitett spirituszlámpánál, a melytől ruhája meggyuladt. Cseri rögtön segitségére sietett, de a kis leány annyira összeégett, hogy reggelre meghalt. Az őrmester oltás közben szintén veszedelmesen összeégett.

A grófné kocsisa. Egy szilézíai ujságban jelent meg a minap ez a hirdetés: Keresek junius vagy julius elsejére egy nőtelen és minden tekintetben megbizható kocsist, aki szolgamunkát is elvállal magános nőnél s asztalnál fölszolgálni is tud. Kölcsönös megelégedés esetén házasság nincs kizárva, Ajánlatot bizonyitványnyal és fizetési igény megjelölésével X. grófné cimére a kiadóhivatalba kell küldeni.

Leányának és unokájának gyilkosa. Zimonyból táviratozzák: A Pancsovával szomszédos Francfeld községben rémes gyilkosság történt. Egy Knézilné nevü öregasszony férjes leányát és ennek kis gyermekét hurokkal megfojtotta. Knézilné leánya egy idő óta külön élt férjétől, mert az ura csődbe jutott. A fiatal asszony most vissza akart térni férjéhez, amit anyja nagyon ellenzett; többször megfenyegette leányát, hogy ha visszatér férjéhez, megöli. Rettenetes szándékát a minap éjszaka végre is hajtotta. Miután megfojtotta leányát, kis unokáját a falhoz csapkodta. Reggel a szomszédoknak azt beszélte Knézilné, hogy leánya őrülési rohamában meggyilkolta gyermekét, majd önmagát is megfojtotta. Midőn a csendőrökkel el akarták fogatni az asszonyt, a padlásra akart menekülni, hogy fölakassza magát, de megakadályozták az öngyilkosságban. A gyilkos asszonyt a pancsovai törvényszékre kisérni.

Egy apa rémtette. Dobsináról irják: Ruby Jakab cipészmester junius 3-án három kis gyermekét össze-vissza vagdalta s most mind a három gyermek halálán van. A rendőrség letartóztatta. A rémtettet valószinüleg őrültségi rohamában követte el. Néhány évvel ezelőtt féléves gyermekét ugy vágta a falhoz, hogy szörnyet halt. E miatt két évi fegyházra itélték.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Vizbefult gyermekek. Zablya községben nagy szerencsétlenség történt. Három kis gyerek, a kilenc éves Litzenberger Etel és hat esztendős Emma huga, továbbá a nyolc éves Gerity Milosz az esőzéstől megáradt Bara patak partján játszadoztak s játék közben a vizbe estek s belefuladtak. Holtestüket kifogták temetésük vasárnap volt nagy részvét mellett.

Szerkesztői üzenetek.

Zimányi Károly urnak. Vaskóh. A beküldött szomoru hir mélyen megrenditett s azt most csak azért nem közöljük, mert tartalmát rendkivüli fontosságánál fogva vezércikknek szántuk s igy közlésével várnunk kell a mostaninak lapunk jövő számában való befejezéséig.

A kiadóhivatal postája.

Szücs Miklós urnak. Szaplonca. Még egyszer átkutatjuk összes irományainkat s talán megkaphatjuk a két hiányzó számot. **Zahoránszky Ferenc urnak. Rezsőpart.** Mint régi ismerősünket szivből üdvözöljük visszatérése alkalmából. **Nagy Dezső urnak. Zilah.** Igazsága van, a pénz mindig kedves és mi is azt tartjuk, hogy jobb későn, mint soha, de sajnos, már eddig nagyon sok olyan olvasónk volt, ki azt tartotta, hogy jobb sohasem fizetni. Ezekről egyébként legközelebb bővebben is meg fogunk emlékezni. **Sarkadi Jóssef urnak. Kaluger.** A beküldött 4 koronát köszönettel nyugtázzuk. **Eilhardt Ferenc urnak. Stajerlak.** Elhatározását sajnáljuk. Előfizetése julius hó végéig van rendezve. **Pécely Lajos urnak. Kozmadombja.** A lapot uj cimére rendesen küldjük s igy csak a tárnoki postán lehet hiba. Sziveskedjék ott utána nézni. Most a hiányzó számokat ujból feladtuk. **Takács András urnak. Sápi.** Az előbbi üzenet önnek is szól. **Bolcsó András urnak. Rimaszabadi.** A cimet helyesbitettük.

Pályázati hirdetmény.

A hunyadmegyei revindikált havasok nemes közbirtokossága egy 100 korona havi fizetés, természetbeni lakás és szokásos mellékilletményekkel javadalmazott főerdőőri és két 60 korona havi fizetés, természetbeni lakás és a szokásos mellékilletményekkel javadalmazott erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Pályázóktól megkivántatik az erdőőri szakvizsga s a magyar és román nyelv ismerete. Pályázatok bizonyitványmásolatok és lehetőleg arcképpel felszerelve Béla Béla József gazdához (Budapest, IV., Sziv-utca 32. sz.) nyujtandók be.

Budapest, 1907. 9vi junius hó 4-én.

Béla Béla József.

Pályázati hirdetmény.

Segéderszész, ki hosszabb gyakorlattal, felmérési gyakorlottsággal rendelkezik, valamint a magyar és német nyelvet ugy szóban mint irásban birja egy felvidéki uradalomba azonnal felvétetik. Fizetés 1000 k. lakás és tüzifa. Sajátkezüleg irt bizonyitvány-másolatokkal és életleirással ellátott kérvények lovag Halmféle uradalom igazgatósága cimére Végváraljára küldendők.

Állást keres

31 éves, nős, szakiskolát végzett, szakvizsgázott erdőőr. Elvállalja kisebb erdőbirtokok kezelését, kopáros, vizmosásos területek, futóhomok sikeres befásitását s mindazon teendők szakszerü elvégezését melyeket az erdő kihasználása, felujitása, ápolása és védelme igényel. Beszél és ir magyarul és tótul. Cime megtudható az *Erdészeti Ujság* szerkesztőségénél.

Állást keres

szakvizsgázott erdőőr, 35 éves, nős, 2 gyermek atyja ki az erdészeti és vadászati teendőkben teljesen jártas ezen a téren több évi tapasztalattal bir; 8 éven át egy nagyobb uradalomban önállóan müködött; mostani állásáról meg nem felelő áthelyezés miatt május 15-ével lemondani kénytelen. A magyar és tót nyelvet szóban és irásban jól, a német nyelvet kevéssé szóban birja. Jó vadászeb idomitó. Cime megtudható a lap szerkesztőségében.

Burger Frigyes
drogéria üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol mindennemü száritott gyógyfüveket napi áron.
Kivánatra szivesen szolgál felvilágositással.

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDÉSZETI LAPOK

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Junius 13.** **24. szám**

Kérés. Az utóbbi időben az előfizetési dijak olyan csekély mértékben folynak be, hogy ez a lap további fenntartását kockáztatja. Mintegy negyven azoknak az olvasóinknak a száma, kik 1—1½ évi előfizetési dijjal tartoznak s megközeliti a százat azoké, kik félév óta nem fizettek. Az előbbieket kérjük, hogy még e hó folyamán nyilatkozni sziveskedjenek, szándékoznak-e fizetni s a lapot tovább megtartani, mert igy egyenesen megrontásunkat okozzák, az utóbbiak pedig sziveskedjenek nemcsak hátrálékaikat még e hó folyamán megfizetni, hanem előfizetésüket is megujitani. Az illetők mai számunk cimszalagján megláthatják előfizetésük lejáratának napját, a jövő számhoz pedig mindazoknál, kik tartozásban vannak s kiknek előfizetése a folyó hó végén lejár, utalványlapokat fogunk csatolni.

Toldi Miklós lova.

(Vége.)

Az élet szükségletei ma már annyifélék, hogy azokat pontosan még elősorolni is nehéz, annál nehezebb pedig az azokra szükséges költségeket fedezni, kivált most, az ujabbi időben, midőn minden élelmi és egyéb háztartási cikknek az ára mód nélkül, néhol, mint például a husnál száz százalékkal is felszökött a csak egy-két év előtti árakhoz képest.

Legfőbb fogyasztási cikkeink, a kenyér és a hus alig nélkülözhetők hosszabb ideig még a legszegényebb háztartásban is anélkül, hogy ez ne az egészség rovására történjék s kivált a hust annyira fontosnnk tartják, hogy a községek még áldozatok árán is kötelesek a közönségnek hussal állandóan való ellátásáról gondoskodni.

Ma a marha, — sertés — és borju hus ára kilogrammonként egy koronán felül áll, a juhhusé pedig mindenütt meghaladja a 80 fill.-t s igy az előző számunkban emlitett felvinci vagy torockói erdőőr soha sem juthat abba a helyzetbe, hogy családja részére egy kilogramm jó és tápláló hust vehessen, mert erre a jövedelméből egy napra eső rész nem elég, pedig ezt még számos más elkerülhetetlen kiadás is terheli.

Ezeket a kiadásokat a legkisebb mértékre leszállitva és csak két személyre, férj- és feleségre számitva kapjuk a következő napi kiadásokat, melyeket csak ugy nagyjából, átlagban számitottunk, de amelyek közül még a legszerényebb háztartás is egyetlen egyet sem nélkülözhet.

Véleményünk szerint ezeknek a nélkülözhetetlen napi szükségleteknek a költségei a következők lennének:

1. tüzifa . . . . . 08 fillér.
2. kenyér . . . . . 40 »

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

3. tej	16 fillér.
4. zsir	6 »
5. liszt	10 «
6. Kerti vetemények . . .	08 »
7. só és füszer	02 »
8. orvos és patika . . .	02 »
Összesen . .	92 fillér.

Mint már előbb emlitettük, arról, hogy akár a felvinci, akár a torockói erdőőr hussal is táplálkozhasson. szó sem lehet, mert amint látjuk, az ezenkivül való s fentebb elősorolt napi kiadások igy is az elsőnél 12 fillérrel, a másiknál pedig éppen 37 fillérrel haladják tul az ugyancsak egy napra ezekre a dolgokra megmaradó jövedelmet, pedig itt még nem is soroltuk föl az összes szükségleteket, mert hiszen a felsoroltakon kivül annyi különféle más kiadása is van az embernek, hogy szinte eszébe sem jut valamennyi. A fenti kiadásokban például nincsenek bent az állami, törvényhatósági, községi és egyházi adók, a fizetési nyugták bélyegei, kőnyöradományok, melyek elől még a legszerényebb háztartás sem térhet ki. Itt a számitás egyébként tisztán csak azon a számitáson alapul, hogy gyermektelen családdal számolunk; természetes, hogy abban az esetben, ha azt a gondviselés még egy pár gyermekkel is megáldja, egészen más számadatokat kapnánk, hiszen csak egy-ey születés vagy temetés is nagyon megbillentené a felállitott mérleget.

Lehet, hogy akadnak olyanok is, akik itt tett számitásainkat hamisaknak fogják állitani s azt mondják, hogy más számitással igenis meg lehet élni a jelzett javadalmokból. Az ilyeneknek nem is kivánunk mást, minthogy ők legyenek kénytelenek jobb tapasztalás céljából legalább egy évig igy élni.

Nyilvánvaló, hogy sem lovat is tartani, meg családostól is élni sem a felvinci, sem a torockói erdőőrnek nem lehet s ha ezt megkisérli, csakhamar ahhoz a kérdéshez kell eljutnia, a melyet a német sógor ezzel fejez ki: »Woher nehmen, wenn nicht stehlen?« (Magyarul: »honnan venni, ha nem lopni?). Egyéb ut pedig alig marad hátra. mert hiszen az erdőőrnek nem csak hogy nincs ideje jövedelmező mellékfoglalkozást üzni, de sőt ettől szolgálati szabályai egyenesen el is tiltják.

Vajjon lehet azután csodálkozni, hogy ilyen állomásokra szakképzett, tisztességes ember nem pályázik, vagy ha a közelebbi viszonyok nem ismerése folytán azt el is foglalná, onnan már rövid idő mulva menekül?

Mikor az itt előadottakhoz hasonló dolgokkal foglalkozunk lapunkban, azok, kik annak nem barátjai, hanem inkább nyilvános vagy titkos ellenségei, azt vetik szemünkre, hogy elégedetlenséget szitunk az erdészeti altiszteknél, hogy szociális és anarchista eszméket terjesztünk. Az ilyenektől most nyiltan kérdezzük, hogy az ilyen feljajdulásaink egyebek-e annál, mint mikor az éhes gyermek felzokog és sirán-

TÁRCZA.

A vizi borju.

— Vadásztörténet. A F. U. után. —

Nagyvizes tavasz volt akkor is. Az áradat kinn járt az egész »Marostőben«. A kanyargó holt Maros mentén, fel egészen a szőregi és deszki határáig sok viz volt mindenfelé, csak a tizenkét nyárfa, meg a parti csőszház látszottak ki a vizből.

Régi vadászó ember, ha most elhalad e vidéken, szorongó szivvel és elborult lélekkel nézi a tájat, hol a hatvanas évek derekán oly kedves s oly élvezetes vadásznapokat töltött el.

Ma már szántóföld mindenfelé, viz nem látható sehol. A medrébe szoritott Maros vize folyik ugyan, de nem csendesen, mint a nóta mondja, hanem rohanva és félelmes morajlással adja hirül az ármentesitő társulatoknak, hogy nagyobb teret óhajt magának, mert különben erőszakkal szerzi vissza elrabolt szabadságát.

Éppen május hónapja volt. A mostani »Kállay-liget« akkor »nagy nyárfás« százados fái teljes lombkoronában viritottak. A csőszház fehér fala messze lefénylet a város legelőjére (most »ujszegedi kiskertek«) s az alkonyi légben átvonuló csörgő és trifkó kacsák ezrei s a nagy kiöntés millió szárnyasainak bájos hangegyvelege áhitatos varázslattal töltek el lelkemet.

Lassan ballagtam a holt Maros töltésén a nagy nyárfás felé. Éjjeli lesre mentem, vizi vadakra.

Benn az óriási sik vizen ezrével huztak a ludak, a kacsak. A szárcsa és a vöcsök falkák pedig feketéledtek mindenfelé. A nagy »dáré« vöcskök, mint hófehér vitorlás hajócskák uszkáltak a fodrozó hullámokon s rekedt »dár« kiáltozásaiktól viszhangzott a holt Maros füzfás erdő koszoruja.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kozik éhségokozta fájdalmában s vajjon ezt a gyermeket szociálista érzete ösztönzi arra, hogy bőgve kapaszkodjék anyja kötényébe?

Bizony a mi feljajdulásaink sem a feltünési viszketeg szüleményei, hanem elegendő okukat találják abban, hogy még mindig akadnak ilyen lehetetlen javadalmazással dijazott erdőőri állások, melyek semmikép sem alkalmasak arra, hogy erre a tisztességes és szép hivatásu pályára jóravaló embereket csábitsanak, hanem inkább csak arra jók, hogy attól még a magukban hivatottságot érzőket is visszariasszák.

Nemsokára egy éve lesz annak, hogy az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazott erdészeti altisztek és szolgák sanyaru helyzetét feltüntetö emlékirat meg lett szerkesztve és felterjesztve a foldmüvelésügyi m. kir. minisztériumhoz, de sajnos, hogy a megélhetés nehézségeit nem tárta fel olyan részleteséggel s nem támogatta olyan számadatokkal, mint a milyenre a helyzet teljes megvilágitásához szükség lett volna, pedig ennek éppen az emlékiratban lett volna helye, mert lapunk szük keretei nem engedik meg, hogy ennek a kérdésnek bővebb fejtegetésébe bocsátkozzunk.

Mi csak időről időre elevenithetjük fel az ilyen kérdéseket, igyekezvén felhivni ez által az illetékes körök figyelmét a visszás vagy tarthatatlan állapotokra s kötelességünknek ismerjük ezt mindaddig, amig csak az erdészeti és vadászati altiszti személyzetnek nemcsak javadalmazási, hanem szolgálati és társadalmi viszonyai is rendezve nem lesznek.

Ugy tapasztaljuk, hogy a magas kormány most minden téren igyekszik javitani a kisemberek helyzetét s igy bizunk benne, hogy majd csak mireánk is kerül egyszer sor.

A máramarosszigeti altiszti segély-egylet.

A következő érdekes ismertetést vettük:

Tekintetes szerkesztőség!

Tisztelettel kérem a tekintetes szerkesztőséget, hogy alábbi közleményemnek becses lapjában helyet adni méltóztassék.

A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületbeli erdészeti altiszti segélyegylet a f. évi rendes közgyülését, a mult évi közgyülésen történt megállapodás értelmében Rahón, 1907. évi május hó 20-án tartotta meg.

Mielőtt a közgyülés lefolyásáról számolnék be, szükségesnek látom legalább pár szóval visszatérni segélyegyletünk keletkezésére és annak rövid pár év alatt kifejteit tevékenységére.

Segély-egyletünk megalapitását lehetővé tette a sziget kamarai gőzfürész bérletével kapcsolalos fenyő tutajfa vevőjének: Báró Groedel Árminnak egy 5000 koronás alapitványa. Nagyságos Tomcsányi Gusztáv erdőigazgató ur kegyes atyai jó indulatu támogatása mellett egyesületünk 1899 évben megalakult ugy, hogy alapszabályszerü müködését már 1899. év julius hó 1-én meg is kezdette.

Odaértem a nagy nyárfás irányába. Tulnan a csőszházban már pislogott a mécses. — Bizonyos, vár az öreg Máró bácsi a csősz; mert az éjjelre jeleztem jövetelemet. Átkiálltottam hozzá

— Hopp! hopp! Máró bácsi!

— No-no, hangzott a válasz s a kis »lajka« oldala meghoppant s tompa ütések jelzék, hogy Máró bácsi vizre szállt és közeledik.

Leültem egy rőzsekötegre, amelynek vége benn lebegett a vizben. Ez volt a rév. Ide szokott kikötni az öreg, s innen viszi át a vadászokat a kiöntésre.

Most megkoppant a füzfa dereka, amint hegyes végü evezőjét oda bökve tovább taszitotta a lajkát.

Kiért a révbe.

— Jóestét ifiuram! — Megérkezett? No csak lépjen be, mert sietős az utam. Ma én is felülök a másik lesfára, mert délután erre büfögott a borju.

— Már megint az a borju — mondok ugy foghegyről s a leoldott kulacsot átnyujtottam az öregnek.

— Igyék Máró bátya — azután beszéljen.

— Majd meglátja az ifiur, hogy megjön. Szép csöndes idő lesz éjjel és ilyenkor szokott az a holdvilágon sütkérezni.

— Nagy áldomás lesz bátyja, ha megfogjuk.

— Hm — dünnyögte komolysággal. Gondolom azt — s nagyot huzott a kulacsból. — Azután csendes hangon, majdnem sugva folytatá.

— Ma délután a kecehálo kecét foltozgattam a ház előtt s azt vettem észre, hogy elnyom a buzgóság. Hát egy kicsit elszunnyadtam, de félálomban is hallottam a bölömbika szomoru bugását, meg a vadgalambok turbékolását.

— Hát álmodotf kelmed? — Nem én, mert nem is aludtam. Hát amint fekszem a füben és nézem az eget, egyszer csak elrikkantja magát a fejem fölött a vén holló. Tudja ifiuram, az a vén madár, amelynek fészkéből minden évben ki szoktam szedni a fiókákat és jó pénzért eladogattam azokat. — Hát — mondom elkezd a vén madár locsogni és odaült éppen a fejem fölötti füzfaágra. No — ennek fele sem tréfa, gondol-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az annak idején kidolgozott és belügyminiszter ur Önagyméltósága által jóváhagyott alapszabályok szerint a rendes tag fizet az egyesület pénztárába törzsfizetése után 1.5 százalékot: ennek ellenében temetkezési segélyben részesittetett és pedig ha maga a tag halálozott el, özvegye 200 korona, nő elhalálozása esetén 150 korona és szülői ellátás alatt levő gyermek elhalálozása alkalmával 50 koronával.

A megállapitott tagsági dijak, valamint a fentebb emlitetett 5000 korona alapitvány évi kamatai nemcsak hogy teljesen fedezték a felmerült temetkezési segélyeket, hanem az egyesület tőkéje annyira gyarapodott, hogy az 1905. évben tartott közgyülés elhatározta, hogy a temetkezési járulékokat felemeli akként, hogy egy tag elhalálozása esetén 300 koronát, nő elhalálozása esetén 200 korona és egy szülői ellátás alatt álló gyermek elhalálozása esetén 75 koronát fizet az egyesület temetkezési járulék cimén, s ezenkivül a tizta jövedelem 50 százalékának rendkivüli segélyezésekre való felhasználását határozta el oly esetekben, midőn egy tag önhibáján kivül betegség vagy elemi csapások következtében szorult anyagi helyzetbe jut.

Hogy mennyi keserüséget enyhitett és mennyi könnyet száritott fel egyesületünk ezen rövid alatt, igazolják maguk a száraz számbeli adatok, melyek szerint 1899. év julius 1-től 1906. év végéig összesen 5725 koronát fizettünk ki temetkezési járulék cimén és 1906. évben 9 egyén összesen 492 koronával részesitettetett segélyezésben.

Közgyülésünket, védnökünk: Nagyságos Tomcsányi Gusztáv erdőigazgató ur helyettesitésével megbizott tek. Jákó Jenő főerdész ur az igen szép számmal megjelent tagokat meleg szavakban üdvözölve, megnyitotta, ez után Ilosvay Dezső ügyvezető terjesztette elő az 1906. évi müködést felölelő jelentését, melyből kitetszik, hogy 1906. évben volt az egyesületnek rendes tagja 12 és pártoló tagja 39.

Bevétel volt 1906. évben, beludva az 1905. évről áthozott 8044 k. 48 f. pénztári maradvány.

15,060 korona 79 fillér.

Kiadás 6,140 « 20 »

Pénztári maradvány 1906. évb. 7920 korona 59 »

megtéritendő összegben 4192 » 67 »

Együtt 12,112 korona 66 fillér.

Az egylet vagyoni állapota:

1905. év végével, 11,482 korona 48 fillér,

1906. év végével 12,112 korona 66 fillérrel záródott.

Ezek szerint az 1906. évi vagyon gyarapodása 630. kor. 18 fillér, melynek 50 százaléka rendkivüli segélyképen titkos szavazás gyakorlásával kiosztatott.

A pénztárnoknak a kiküldött pénztár vizsgáló bizottság előterjesztésére, a felmentvény megadatott.

Megemlitendőnek tartom még, hogy altiszti karunk iránt melegen érdeklődő védnökünk Nagyságos Tomcsányi Gusztáv erdőigazgató ur közbenjárása révén egyesületünk alapja ujabban tetemesen gyarapodotf, amennyiben az itteni ugynevezett Margit Gőzfürész bérlője, Winkler Testvérek czég egy 10,000 koronás és Sebők József a Gárdony gőzfürész bérlője 4000 koronás alapitványt tenni kegyesek voltak oly módon, hogy előbbi ezen összeget évi 1000 koronás részletekben 10 év alatt, utóbbi pedig 4 év alatt fizetik le az egyesület pénztárába; az első részleteket már le is tették.

Már az itt, jelen cikkem rövid keretében felsorolt tények is fényesen igazolják, hogy egy ilyen egyesület létesitése mennyiben áldásos szegény és bizony tagadhatatlanul jobbára sok anyagi gonddal küzdő altiszti karra nézve? vajha mindenhol ott, ahol még ilyen segélyző egyesület nem létezik, a kartársak iparkodnának egyesületet alakitani, mert miként a Szentirás mondja, »Segits magadon, az Isten is megsegit.«

---

tam; mert amikor ez a madár megszólalt közel a házhoz, mindig kellett valaminek történni. Mikor a viz betört, akkor is megjövendölte a veszedelmet. Mikor azok a gazemberek felgyujtották az istállómat, akkor is hirül adta a vén károgó. Én már hiszek neki. Hát felültem és szétnéztem, de nem láttam semmit.

Egyszerre felröppen az ágról a holló, egyenesen a kiöntés felé röpül s nagy károgva lecsap a vizre ott, ahol a legmélyebb a kiöntés árja.

— Ne mondja? Hát aztán?

— Aztán nem láttam semmit, csak ugy tetszett, mintha ott, ahova lecsapott, a viz örvényszerüen forgott volna.

— Halivás volt, bátya.

— A halivást ösmerem, de ez nem olyan volt.

Most Máró bátya letette az evezőt térdeire s egészen közel hajolva hozzám, fülembe sugta:

— Fölpattant az örvény közepe s egy nagy szürke fej ütötte fel magát és kétszer akkorát bődült, hogy a kis kutyám ijedten szaladt el mellőlem s az istállóajtóig meg sem állt s onnan ugatott vissza a viz felé.

— Mi volt az?

— A vizi borju ifiuram — a vizi borju. Itt van és meglátja, hogy nekem van igazam, — erösködött az öreg.

Megérkeztünk a szigetre, illetve a csőszházhoz. — Gyönyörü holdvilágos éj következett. A tengernyi kiöntésben körülbelül két kilométenyire a csőszháztól egy lecsonkitott füzfa állott. Emberváll vastagságu dereka felső részéből kétéves hajtások képeztek koronát. Ez a fa volt most az én leshelyem. Egy méter hosszu, keskeny deszka elég kényelmes ülőhelyet szolgáltatott és a sürü lombkoszoru közepén alig vehette észre alakomat a legfigyelmesebben kutató szem.

Körülöttem a láthatárig tengernyi viz, melyből imitt-amott nádkotus szigetek és füzfatönkök látszottak ki.

Távolabb, észak-kelet felé, az ujmaros irányában

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Vagyok különben a tekintetes szerkesztőségnek megkülönböztetett tisztelettel.

Máramarosszigeten, 1907. junius hó 6-án

Alázatos szolgája
Teieházy Ede,
m. kir. főerdőr mint a segélyzőegylet pénztárnoka.

Szervezkedjünk.

A szervezkedés dolga bizony lassu lépésekkel halad előre s a jelentkezések nagyon gyéren érkeznek. Most egy volt régi hivünk a szervezkedés módjára egy uj eszmét vetett fel, amelylyel legözelebb bővebben fogunk foglalkozni s amely esetleg alkalmas lesz az ügyet tágasabb mederbe terelni.

Ujabban még a következő kartársak jelentkeztek:

279. Dobó Imre, Alsókabol.
280. Mihályi István, Majszén.
281. Schneider János, Felsővissó.
282. Volner József, Felsővissó.
283. Kraftsik Lajos, Felsővissó.
284. Riskovits Imre, Felsővissó.
285. Jakubinyi István, Izaszacsol.
286. Pritzl János, Nagybér.

Hasznos tudnivalók.

A burgonyatöltögetésről. A burgonya töltögetésével az a célunk, hogy a szár alsó részét földdel betakarva, azt uj gyökér- és gumóképzésre késztessük. Már most az a kérdés: ezt mindenütt egyformán érhetjük-e el, vagy pedig a talaj minemüségétől függ az? A cél, amely felé törekszünk: minél több gumó termesztése.

Az ujabb tapasztalatok már most azt mutatják, hogy sima miveléssel a legtöbb talajon, ha azt gyakran kapáljuk és gyomláljuk, ugyanannyi, sőt bizonyos körülmények között még több gumót is termelhetünk, mint hogy ha a burgonyanövényt földdel feltöltögetjük.

Hogy a gyökér és gumók kellő fejlődését biztosítsuk, arra szükséges, hogy elegendő meleg és nedvesség álljon rendelkezésére.

Ha a burgonyát felöltögetjük, nagyobbá tesszük a felületet, amelyet a nap melege ér, ez előnyös, ám az éjjeli, hüvösebb hőmérsékletnek is ugyanaz a nagyobb felület van kitéve. Tehát kisugárzása, lehülése gyorsabban megy végbe. Ez a jelentékeny változás káros hatásu a gyökérhajtásokra.

Fokozott gyökér- és gumóképződést célozva, amit töltögetéssel akarunk elérni, másodszor sok nedvesség is szükséges. Igen ám, csakhogy azt tapasztaljuk, hogy a feltöltésekor az első nagyobb zápor után kemény földréteg képződik, amely megakadályozza a viznek a töltésen át a talajba való jutását. A viz ehelyett a töltések közötti árokba folyik, ahol felszivódik. Ezt látjuk kiváltképen homokos talajoknál, mig az agyagtalaj a vizet tovább tartja magában.

---

feketés sáv huzódott le délnek, mintha magas hegyláncolat lenne s egyes helyeken megszakadozva ugy tünt fel az éjjelen, mint a folyó viz, mely hegyszakadékon rohan keresztül. Szinte hallani vélem a habok zugó morajlását . . .

Éppen most bujt ki a hold az egyik erdőrésen. Végig vetette fenyét az áradaton s a fodrozó ezüstös habok hömpölygve, csendes gyürüzéssel haladtak a föltámadt gyönge szellőfuvalomban felém. — Fönn ültem leshelyemen a csonka füzfán. — Máró bátya, aki lajkáján elhozott idáig, már messze evezett tőlem. Itthagyott magamra a kiöntés közepén. Elment ő is leshelyére, egy távolabb álló másik füzfára. A vizi borjut leste, mert szent meggyőződése volt, hogy kell valaminek lenni e rengeteg vizbirodalomban s nem hiába hallott ő az édes apjától is sokat mesélni azokról a szörnyetegekről, melyek a vizek fenekén élnek és csak néha napján jelennek meg az emberek előtt.

Jóizüt mosolyogtam a Máró bácsi gyermeteg gondolkozásán.

A huzás megkezdődött. Jó felültöltő vadászfegyverem (akkor még nem volt hátultöltő) hangja visszhangzott a tájon s én alig voltam képes tölteni, Falka falka után huzott a fejem fölött, mellettem és alattam. Volt olyan lövésem is, amely után hat-nyolc darab kacsa hullott le a vizre.

Hej, ha akkor hátultöltő fegyverem lett volna.

Később járhatott az idő, mert a hold tul volt a zeniten

Gyorsan tüntek az órák s az édes természet végtelen bájait s az éj titokzatos magányát visszafojtott lélegzettel élvezve — álom nem jött szemeimre.

A huzás megszünt. Egyes kacsák és páros kis fajta vadlud »lillik«-ek huztak még elvétve s a szárcsák kuttyogása, meg a vöcskök éles »tili«-lése hangzott mindenfelé a vizeken.

Máró bácsi felől nem hallottam egy puskalövést sem. Tudtam, hogy kacsákra nem szeret lövöldözni az öreg, — szerinte az uraknak való passzió, meg a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ilyenformán a növénynek nem jut a töltésen át elegendő nedvesség.

Ebből tehát az a gyakorlati szabály következik, hogy a töltögetést kötött talajnál alkalmazzuk, olyan talajnál, amely a vizet soká tudja magában megtartani, ilyen az agyag- és humusztalaj, mig nem kötött, könnyü, laza talajon inkább sik földön termeljük a burgonyát.

Ha a sik földön való termesztést alkalmazzuk, a vetőgumókat tavaszszal jó mélyre (12—15 cm.-re) ültetjük el, ellenben a töltögetett földeken sekélyebben, csak 6—8 cm.-re kell vetnünk, hogy a fejlődéshez és fentartáshoz szükséges elemek, mint a levegő, meleg és nedvesség akadálytalanul hozzáférhessen a gyökérhez és a gumóhoz. G. T.

A napraforgómag mint baromfieledel. Napraforgómag baromfieledelül nagy proteintartalmánál fogva igen előnyös tápszer, amely azonban nagyon nehezen emészthető s ezért az apró jószágot kizárólag avval etetnünk nem tanácsos, mert akkor inkább ártalmára, mint hasznára válnék szárnyasaiknak. Evvel azonban korántsem akarom azt mondani, hogy a napraforgómagot nem szabad rendszeres baromfieledelül használnunk, csak kapjanak mellette szárnyasaink naponta elég puha eledelt is. A mennyiséget egyes állatra nézve mindenesetre nehéz lenne meghatároznunk ugy az egyik mint a másik fajta eledelből, mert hiszen a szárnyasok nagyságra és fajra nézve nagyon különböző mennyiségü eledelt is fogyasztanak. Az ember által nyujtott élelem mennyiségét az is befolyásolja, hogy mennyit kapar és keres a baromfi magától. Általános zsinórmértékül az szolgálhat, hogy száz darab különféle nagyságu és faju szárnyasnak napjában ne adjunk többet öt kg. napraforgómagnál vagy egyéb, sok proteint tartalmazó eledelnél, minők a hus, vér, kendermag stb.

---

vadkacsa husa nem is jó eledel, aztán drága nagyon a munició.

Elgondolkoztam. Fegyveremet térdeimen tartva bámultam a szépen csillogó égboltozatot . . . Egyszer ugy tetszett, mintha közvetlen közelben a vizen megcsillant volna valami és nyomban utána gyönge böffenésszerü hang hallatszott abból az irányból.

Ej, hisz ez természetes, ilyenkor halivás idején. Felvetődött a hal és buttyogot.

Néhány perc mulva ugy éreztem, mintha szédület fogott volna el és gyenge rázkódást éreztem alattam. Mintha a füzfa megingott volna. Most ujból éreztem a rázkódást, de ez már erősebb volt s tompa surlódásszerü hangok hallatszottak alattam a vizből.

Figyelni kezdek. Egy óriás lökés szinte megrázott és én ijedten néztem körül s önkénytelenül kaptam a fegyverem után.

— Mi lehet ez?

Most egy másik, egy harmadik lökés, utána pedig ismételten azok a surlódásszerü hangok . .

(Folytatjuk.)

Vadászati dolgok.

Veszett farkasok. Oroszország Jegerjewsk kerületében, a rendkivül kemény tél s annak folytán bekövetkezett éhség a farkasok között tömeges veszettséget idézett elő. A farkasok fényes nappal törnek be a falvakba és összemardosnak embert és állatot egyaránt. Minthogy egyik-másik agyonvert példányon a veszettség kétséget kizárólag megállapittatott, a megmart férfiakat, asszonyokat és gyermekeket mind beszállitották Moszkvába, az ottani Pasteur-intézetbe, a megmart házi állatokat pedig elpusztitották. Hogy a veszett farkasok minő garázdálkodást vittek végbe, mielőtt sikerült egy részüket agyonverni, elképzelhetjük a megmart emberek számából. Eddig tizenkilenc megmart embert küldtek gyógykezelés végett Moszkvába.

Világraszóló Jávorlapát. Niedik Pál a hires németországi vadász és vadászati szakiró, kinek »Fegyverrel öt világrészen át« cimü páratlan munkájából annak idején mi is közöltünk ismertetéseket, ez év február ho elején tért vissza Alaskából, ahol több mint háromnegyed évet töltött, rendkivül értékes trofeákat hozván magával. Igy többek között Alaskában, a Kewai szigeten egy óriás jávorszarvasbikát (Alces gigas Miller) ejtett, melynek $3^1/_2$ cm. hiján éppen két méter széles lapátja volt. Ugy mondják, hogy ez volna a világ legerősebb jávorlapátja, mert Angliában a lapátok s agancsok méreteiről igen lelkiismeretes és pontos jegyzéket vezetnek, s a berlini idei agancskiállitáson jelen volt összes vadászok s köztük angolok is ilyen véleménynyel voltak felőle.

Milyen magasan vonulnak a vándormadarak. Régi felfogás szerint a vándormadarak költözködéskor nagy magasságban repülnek. Ebben a tekintetben a megfigyelések nagyon eltérők, mert a szemmérték nagyon csal, de Lucanus tanulmányai e tekintetben érdekes adatokat szolgáltatnak. Lucanus több évig léghajóról vizsgálta a költözködő madarak magas repülését, Tanulmányutjában nemcsak költözködő madarakkal találkozott, hanem egyebekkel is. Igy egy alkalommal 3000 méter magasságban sast látott repülni, a mely a léggömbbel egy szinjatékban volt. Más alkalommal 900 méter magasságban két gólya és egy ölyv repült. Többször találkozott varjakkal és ezek 1400 méter magasságban voltak. De legjobban meglepte Lucanust, midőn juniusban egy szántóföldön emelkedett fel léghajójával és 1900 méter magasra került fel, s nem messze léghajójától éneklő pacsirtát vett észre. A madarak vándorlásait csak nappal tudta megfigyelni, ilyenformán teljes eredményt ő sem ért el, mivel a legtöbb madár éjjel költözködik. A nappali megfigyeléseinek az lett az eredménye, hogy a költözködő madarak legtöbbje 500 méter, némelyike 700 méter magasságban, de volt olyan is, amely 3500 méter magasságban vonult. Azt is megfigyelte, amint

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

az égboltozatot felhők boritották, a madarak a felhőzet felszine alá sülyedtek, hogy látásukat semmi se zavarja.

Tigris a csapóvasban. Mióta a Weber R.-féle haynaui világhirü csapdagyár nemcsak az apróbb duvadak, hanem a legnagyobb ragadozók fogására is készit biztosan müködő csapóvasakat, azóta az oly annyira veszedelmes tigrisvadászatok is elveszitették nagy félelmetességüket, amennyiben a tigris élve fogódik meg, s a vadász ezben a helyzetben veszedelem nélkül számolhat le vele. Az erős lánccal egy fához erősitett tányérvas keményen megfogja első lábánál a hatalmas királytigrist, mely fájdalmában és dühében veszettül bömböl. Ez azonban nem alterálja a vadászokat, hogy először is egy-két lemezen megörökitse a Klapp-Kodakjukkal a fenevadat s csak azután lát hozzá, hogy a felbőszült s telepeik állatállományában annyi kárt okozott tigrissel végkép végezzenek. Schulz H., aki Szent-Cyrben, Sumatra keleti partján telepes, társával kilenc hónap alatt 13 királytigrist fogott csapóvasban, Nevezettnek ez az eredményes fogása, a szigeten lakó többnyire német, angol és holland telepeseket arra késztette, hogy hasonlóképpen védekezzenek a nagy ragadozókkal szemben. A német gyarmatügyi kormány Keletafrikában, hir szerint szintén igen sok Weber-féle csapóvasat osztott szét a duvadak által leginkább sujtott vidékek telepesei között.

(V. L.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Táncoló madarak. Bármilyen különösnek is hangozzék, Amerikában tényleg vannak táncoló madarak. Ezek a madarak bizonyos helyeken összeszoktak gyülekezni csak azért, hogy ott különös táncléptekben billegjenek fel s alá. Mozdulataikat csipogással kisérik. Gyakran azonban egész zenekart szerveznek maguk közt, még pedig ugy, hogy szárnyukat összecsapkodják, csőrükkel a faágakat verdesik és közben csipognak, Egy angol utazó meséli, hogy amikor egyszer egy braziliai erdőben járt, különös zaj ütötte meg a füleit, aminek eredetét nem tudta hirtelen felismerni. Hasonlitott a madárcsipogáshoz is, de azért más szokatlan hangok is belevegyültek ebbe a különös zajba. Nagy elővigyázattal sompolygott előre a zaj irányában és egyszerre csak egy kis tisztás szélén megpillantott egy sereg kicsi vörös és kék tollazatu madarat, amelyek részint a földön, részint a bokorban ugráltak. Az egyik madár nagy egykedvüséggel mozdulatlanul ült egy kiálló ágon és trillázott, a többi pedig táncolt. Az utazó sokáig gyönyörködött a mulatságos látványon, de egyszerre csak egy vigyázatlan mozdulattal zajt ütött, amit az éber kis állatok rögtön észrevettek, és a következő pillanatban az egész madársereg elrepült. Van még egy másik táncoló madár is. Ez a zebete ibisz, amelynek Patagonia a hazája. Bár akkora, mint egy jól kifejlett tyuk és azonfelül esetlen is, mindennap este, mielőtt nyugovora tér, ellejti az ő különleges táncát.

A tenger hullámának magasságát rendszerint tulmagasra szokták becsülni. Különösen a kisebb hajókon járók beszélik, hogy toronymagassagu vagy házmagasságu hullámok csapkodták a fedélzetet. Ez az állifás nagyon messze esik a valóságtól, mert a kisebb hajók fedélzete sokkal közelebb van a tenger felszinéhez, mint a nagy hajóké és ezért látszik már a mérsékelt erős hullámzás is toronymagasságunak azok előtt, akik hajón vannak. Ujabb és pontos számitások szerint a legnagyobb hullám sincsen magasabb 50 lábnál, még pedig a tenger felszinétől számitva egészen a hullám tarajáig. Amikor a hullám csendes vizre ér, sebessége megszünik, de egyuttal magasabb lesz, ugy hogy a 40 láb magas hullám egyszerben 50 lábra ugrik fel. Ha azonban a hullám erős zajlás idején egy vizszintesen fekvő akadályba ütközik, 100 láb magasra is felszökhet. Egy hullám hossza rendes körülmények közt 500 láb és időtartama 10 másodperc. Átlagos hosszuk azonban ritkán nagyobb 160–320 lábnál és időtartamuk 6—8 másodperc között váltakozik, magasságuk pedig átlag 33–35 láb.

HIREK.

Pusztuló erdőségek. Évről évre hangoztatják Amerikában, hogy pusztul az erdő s az Egyesült-Államok egy szép napon majd arra ébrednek, hogy volt és nincs erdő, kipusztult az utolsó fa is, ha idejekorán gátat nem vetnek a fapusztitás elé, illetőleg ha nem gondoskodnak arról, hogy az elpusztitott erdőt ujra ültessék. Az amerikai ipar rengeteg fát pusztit el. Egész Európában nem használnak el annyi faanyagot, mint az Egyesült-Államokban. Az Egyesült-Államok évi fatermésének értéke 5375 millió korona s az évente elhasznált fa értéke ugyancsak a hivatalos becslés szerint 75,000 millió korona. Nyilvánvaló tehát, hogy tizenkétszer annyi fát fogyasztanak, mint a mennyit termelnek. Folyik a fapusztitás amerikaszerte. 1870-ben Main államban vágták a legtöbb fát. A kilencvenes években már a nagy tavak körül lévő államokban irtották az erdőket s amikor már ott is kipusztitottak a vállalkozók mindent, a déli államokba mentek, ahol szintén rettenetes módon megritkitották az erdőségeket. Ma már az Egyesült-Államok északnyugati államaiban is dolgozik a balta és a fürész s ki tudja, hogy mily rövid idő mulva rákerül a sor azokra az államokra is, hol még érintetlenek az erdők. A földmivelésügyi kormány, de maguk az erdészek is minden eszközt, módot, és alkalmat fölhasználnak arra, hogy ha már a fapusztitást megakadályozni nem

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

is lehet de legalább a kiirtott erdők beültetésével gondoskodjanak a kivágott faanyag pótlásáról.

Hivatásának áldozata. A hunyadmegyei Alsó-Barbatyén vasuti állomáson halálos szerencsétlenség történt minap. Pilzmann Pál váltóőr észrevette, hogy a váltó és a sin közé beleszorult egy kavics. Attól félvén, hogy a közeledő vonat esetleg kisiklik, csizmája sarkával ki akarta piszkálni a kavicsot A csizma sarka azonban szintén beszorult a sinek közé; ugy hogy Pilzmann nem tudott hamarosan elmozdulni s a vonat elgázolta. A szerencsétlen ember testét darabokban szedték ki a kerekek közül

Tragédia a levegőben. Barcelónából jelentik: Egy léghajó felszállása közben nagy szerencsétlenség történt. Két munkás pajkosságból belekapaszkodott a felszálló léghajó vontató kötelébe. Az egyik munkás körülbelül nyolc méter magasságból leugrott és semmi baja sem lett. Az ennek következtében jelentékenyen megkönnyebbült léggömb most egyszerre felszökött és csakhamar négyszáz méter magasságot ért el. A léghajóban ülő emberek minden erejüket megfeszitették, hogy a munkást a hajóba beemeljék, de minden igyekezetük kárba veszett. A munkást egyszerre szédülés fogta el, elereszteite a kötelet és a széditő magasságból lezuhant a földre, ahol formátlan tömegként terült el.

Családi tragédia Szatmárról jelentik: Tarpay János földbirtokos még a mult év novemberben eltünt és sem tudták, hová lett, Minap az istvándi erdőben egy elhagyott uton két lőtt sebbel halva találták a földbirtokost. Öngyilkosságot követett-e el, vagy gyilkosság áldozata lett-e, még nem tudják. Az agyonlótt földbirtokos özvegye most férje sirján bánatában megmérgezte magát.

Katonatisztek halálos párbaja. Trienből jelentik: Hertl József tartalékos landverhadnagy és Wernik Károly főhadnagy valami csekélységen összeszólalkozott szombaton, s ebből olyan komoly összetüzés támadt közöttük, hogy a párbajt a legszigorubb föltételekkel állapitották meg. A párbaj vasárnap délelőtt történt meg a kaszárnyában, nehéz lovassági karddal. Hertl hadnagy az első összecsapásnál szurást kapott a szivébe s egy kiálltással elesett és meghalt. Az orvos odasietett hozzá, de nem segithetett rajta. A főhadnagy a homlokára kapott igen mély vágást, s állapota veszedelmes. A szomoru végü párbaj nagyon fölizgatta a várost. A katonai hatóságnak nyomban jelentést tettek róla.

Szerencsétlenség egy viadukton. Rimaszombatból táviratozzák: Tiszolc és Breznóbánya között a fogaskerekü vasut mentén Gömörvég állomás mellett, a huszonkét méter magas viadukt pillérjének javitása közben egy kötél elszakadt és négy munkás a magasból lezuhant. Krausz János és Szopóci György munkások meghaltak, a másik kettő sulyosan megsebesült.

Tél a hegyek között. Késmárkról jelentik: A Szepességben annyira lehült az utolsó napokban a levegő, hogy a gazdák éjjeli fagytól tartanak. A lőcselublói hegyekben tartózkodó juhászok beszélik, hogy a hegyek között olyan hidegek járnak, hogy egy éjszaka negyven darab juh fagyott meg.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. urnak. Padurány. A dologgal külön cikkben fogunk legközelebb foglalkozni. Éppen ugy megtestesitjük az egyleti dologban. T. J. kartársunk által kifejtett eszmét, mindkét dolgot azonban a jövő hó elejére hagyogatjuk, mert akkorára több uj előfizetőt remélhetünk s szeretnők, hogy ezeket a fontos dolgokat azok is olvashassák. **Egy előfizetőnek.** A vadorzás dolgában irt szives sorait vettük, de miután azokban köztisztviselők visszaéléseiről is szó van, a dolgozatot csak abban az esetben közölhetnők, ha azt saját neve alatt és sajátkezü aláirásával ellátva küldi be és állitásainak valódiságáért a felelősséget is elvállalja. Nem akarnók magunkat ugyanis egy esetleg kétes kimenetelü sajtópörnek kitenni.

A kiadóhivatal postája.

Kőteles Ferenc urnak. Sitér. A beküldött 4 koronával az év végéig van előfizetve. **Hennel Ágoston urnak. Hollós.** A szelvényen nem volt feljegyezve, hogy a 2 korona melyy célra szolgál s igy azt a lap előfizetésére számoltuk el **Bódogh János urnak. Szepesolaszi.** Beszüntettük. **Juhász János urnak. Terpes. Major Győző urnak. Komorzán.** Mint uj hiveinket szivből üdvözöljük. Szives kedjenek vidékükön másokat is zászlónk alá toborozni. **Ferjanc András urnak. Tótselpőc.** A beküldött 4 koronát köszönettel nyugtázzuk. **Répássy Ferenc urnak. Balmazujváros.** A hó végéig ide is, de rendes állomáshelyére is küldjük a lapot.

Burger Frigyes
drogéria üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol mindennemü száritott gyógyfüveket napi áron.
Kivánatra szivesen szolgál felvilágositással.

»VADŐR« 1—5
cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre. . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Junius 20.** **25. szám**

Biztositás baleset ellen.

A baleset ellen való biztositással ma már számtalan biztositó társaság foglalkozik s azoknak a száma, kik vagy magukat, vagy valamely jószágukat az őket vagy azt érhető baleset ellen biztositják, napról-napra növekedik.

Ilyen biztositásra természetesen azoknak van leginkább szükségük, kik vagy maguk a saját személyükben, vagy pedig egyéb földi javaik bármely veszélynek akár elemi csapások, akár embertársaik részéről legjobban ki vannak téve.

Ha valaki, ugy az erdészetnél vagy a vadászatnál foglalatoskodó van leginkább kitéve minden rendü veszedelemnek, a mi természetes is, mert az ő szolgálata őt éjjel-nappal olyan helyekre szólitja, a hol lépten-nyomon veszély fenyegeti.

Midőn tombol a vihar, villámok hasitják a terhes felhőket, záporban, zivatarban, midőn más ember bebuvik hajlékába, olyan időben, a melyre azt szokás mondani, hogy a kutyát sem érdemes kibocsátani, éppen ilyen időben kell az erdőőrnek, a vadásznak legjobban résen lennie s a reá bizott területet járnia, mert hiszen ezt az időt szereti leginkább felhasználni a fatolvaj, a vadorzó, abban a hiszemben, hogy az, a ki bünös mesterségében megakadályozhatná, elébe helyezi személye kényelmét és biztonságát a kötelességének s nem szolgál neki akadályul.

Nem vezet ugyan senki statistikát arról, hogy hány erdőőr és vadász teszi tönkre már férfikora tavaszán vagy detén egészségét az ilyen zivataros időkben teljesitett szolgálata közben, nem arról sem, hogy hány élet törik le ennek folytán legszebb virágában, de bizton állithatjuk, hogy nagyon sokan vannak azok, kik ezen az uton terhes hivatásuknak áldozatául esnek.

A természet elemeinél is nagyobb pusztitást végez az erdőőrök és vadászok közt az emberek gonosz indulata.

Az erdőőr és vadász ugyanis szolgálatának teljesitése közben szinte minden pillanatban összeütközésbe jön az emberiség ama rétegével, mely nem igen szeret különbséget tenni az «enyém» és a «tied» közt. A fatolvaj, a tilosban legeltető, a vadorzó sohasem a törvény paragrafusait és az azokat alkalmazó birót tartja ellenségének, hanem mindig csak azt, a ki őt ezeknek kiszolgáltatta, tehát azt, a ki öt bünös üzelmei miatt a biróságnak kiszolgáltatta s ennek azután természetesen halálos ellenségévé lesz.

Alig mulik el hét, hogy ne legyen alkalmunk a két haramiafajta garázdálkodásáról megemlékezni s ezzel kapcsolatosan egy-egy áldozatul esett kartársat megsiratni.

Nem elég azonban, hogy ezek a gonosztevők gaztetteik megakadályozóinak életére törnek, hol legalább ezeknek meg van a módjuk — ott, a hol nem orozva vannak megtámadva — az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

önvédelemre, de ott is, hol védekezni nem képesek, egyéb földi javaikban igyekeznek kárt tenni, csak hogy nemtelen boszujokat kielégithessék.

Ilyen esetről értesit most Zimányi Károly tisztelt kartársunk, püspöki uradalmi erdőőr, tudtunkra adván, hogy Hann Urszu szakiskolát végzett kartársunk 2 tehene lett mult hó 29-én az ilyen emberbőrbe bujt fenevadak martalékává.

Az emlitett napon ugyanis nevezett kartársunk a kolumbácsi legyek miatt nappal nem legeltethető két tehenét Farkas Juon nevü pásztorával a közelben levő völgybe küldte le éjjeli legeltetésre, hol ugyanakkor a kerülő két fia is nyolc darab marhát legeltetett. A marhák őrizőit rövid idő mulva elnyomta az álom s csak hajnalban ébredtek fel és indultak a jószág keresésére s a kerülő 8 darab marháját meg is találták jó állapotban, ellenben Hann Ursu kartársunk két tehenét annál siralmasabb helyzetben, mert az egyik 4 fejszecsapástól vérzett el, mig a másik, mely végső vonaglásban volt, a fejére két fejszecsapást kapott, egy harmadik vágás pedig gyomrát és beleit roncsolta szét. Az utóbbi husát a mészáros hajlandónak mutatkozott ugyan kimérni, az állatorvos azonban azt élvezhetlennek találván, értékesitését betiltotta.

A csendőrség már nyomában van az állatias vadságu gonosztevőknek, kik minden jel szerint hárman voltak s ezeket csak személyi bosszu vezethette, mert hiszen éppen ugy bánhattak volna el a kerülő marháival is, melyekben pedig semmi baj nem esett.

Ki tagadhatná tehát ebben az esetben azt, hogy a gyalázatos kárositást csak olyanok követhették el, kiknek okuk volf Hann Urszu kartársra haragudni és pedig nem egyébért, hanem csak azért, mert ez őket vagy fatolvajlásban, vagy tilos legeltetésen, vagy végül vadorzáson tetten érte s kiszolgáltatván őket az illetékes biróságnak, ott gonoszságukért megkapták méltó büntetésüket.

Az ehhez hasonló bosszuállás egyébként azon a vidéken divatosnak látszik lenni, mert — mint a hir beküldője, Zimányi Károly kartárs ur levelében panaszolja, egy tehenét két évvel ezelőtt hasonló sors érte.

Ebben az esetben ártatlan jószágot kinoztak meg a gazok, más esetekben gyujtogatásra vetemednek s felperzselik a szolgálatát hüségesen teljesitő erdőőr vagy vadász házát, takarmányát, ez által igyekezvén részben boszut állani, részben pedig öt és kartársait megfélemliteni s gy szolgálatuk lanyhább teljesitésére s a különféle kárositók irányában való elnézésre szoritani.

Ilyen támadások ellen pedig nincs semmi védelem, mert az erdőőr vagy vadász saját személyét és vagyonát csak szolgálata rovására őrizhetné ellenük. Magának a tőrvénynek védelme vajmi keveset ér, mert a tettesek nagyobbrészt örökre ismeretlenek maradnak, de ha törvény elé kerülnek is, rendszerint vagyontalanok s igy

TÁRCZA.

A vizi borju.

(Vége.)

A lökés oly erős volt, hogy ülődeszkám egyik vége lebillent támasztékáról és én kezeimmel tartottam fenn magamat.

Komolyan vettem a helyzetet és már-már belefujtam a ködkürtömbe, hogy Máró bátyámat hivjam lajkájával; mire oly különös jelenetnek lettem szemtanuja, melyet nem feledhetek el soha életemben.

Ugyanis a hold fényénél egy óriási fekete alakot pillantottam meg közvetlen közelben a fa mellett s az iszonyu test méter magasra szökött fel a hullámokból és szorosan a fa törzséhez tapadva, mint kigyó csuszott fel a leshelyem alatt, a füzfa függőlegesen álló derekán. Felugrottam ülö helyzetemből s fegyveremet mint pisztolyt jobbkézbe szoritva, a szörnyeteg felé irányoztam s két, majdnem egyszerre eldördülő lövés zajától visszhangzott ismét a már elcsöndesült vidék.

A fa alatt egy zuhanó fekete árny s néhány gyors kanyarulat látszott a vizen, azután elsimultak a hullámok, csak a hold bágyadt arca tekintett föl hozzám az ezüstös habok közül.

Ugy tetszett, mintha mosolygott volna az a fényes holdvilág . . . !

Belefujtam háromszor ködkürtömbe. Vége volt ugyis a vadászatnak, mert a puskám töltővesszője a lövéskor beleesett a vizbe s azt megtölteni nem voltam képes.

Megvallom igazán, hogy . . . nem féltem ugyande oly különös hátborzongató érzelem támadt bennem. Nem ültem le többé a deszkára és lábaimat sem lógattam le a viz felé, mert magával ránthat a mélységbe az a . . . szörnyeteg az . . . a . . . Megérkezett Máró bácsi.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

az okozott kárt rajtuk megvenni nem lehet, a reájuk rótt büntetés pedig nem hogy megjavitaná őket, hanem az inkább ujabb bosszuállásra ösztönzi.

Az egyedüli védekezési mód a biztositás. Biztositani kellene baleset ellen a személyzetet, annak lábas jószágát, tüzkár ellen házát, butorzatát, ruhanemüit, összes házi szerelvényeit s takarmány vagy gabonanemüjét.

Természetes, hogy ezek a biztositások — bár a dijszabás tulmagasnak nem mondhaató — nagy terhet róna a személyzetre, a melyet az amugy is csekély javadalmazásából alig birná fedezni, szükséges lenne tehát, hogy ezt maga a szolgálatadó tegye, annyival inkább, mert hiszen első sorban az ő érdeke az, hogy őrző személyzete szolgálatát minél kevesebb félelemmel és aggodalommal végezhesse a nyugton legyen arra nézve, hogy abban az esetben, ha őt magát éri gyilkos kéztől baleset, családja olyan kárpótlást kap, mely megélhetését biztositja, ha pedig vagyonában okoz kárt a bosszuálló, ez szintén megtérül a biztositás révén.

Az ilyen biztositás alkalmas lenne még a bosszuállás csökkentésére is, mert az ellenség látva, hogy bosszujával nem képes ellenét teljesen letiporni, önmagától is jobb utra tér s inkább kerülni fogja az olyan életmódot, mely őt a bosszuállásra ösztökélhetné.

Az „Évkönyv.“

Pár héttel ezelőtt közöltük volt lapunkhan ezen a helyen, hogy a szükséges ismeretek terjesztése végett lapunk szerkesztője éppen ugy, a mint ezt 1905. évben tette, a jövő 1908. évre is egy Évkönyvet szándékozik kiadni az erdészeti és vadászati altiszti és szolgaszemélyzet részére s ugyanakkor töröltük egész tarjedelmében az erre vonatkozó előfizetési felhivást is, a melyben kérte, hogy azok, kik ezt a közhasznó müvet maguknak megszerezni óhajtják az arra járó 2 korona előfizetési dijat a folyó hó végeig beküldeni szivesked-jenek, mert csak az esetben kockáztathatja a nagy mü kiadását, ha legalább 1500 példánynak az elkelése a beküldött előfizetési dijakkal biztositva lesz, mert csak igy képes a tekintélyes nyomdai, könyvkötészeti és postai szétküldési költségeket fedezni.

Ezt az előfizetési felhivást az Évkönyv szerkesztője és kiadója még a mult ho végén közel ezen példányban, mintegz 100 korona költséggel megküldte az összes kincstári erdőhatóságoknak, m. kir. állami erdőhivataloknak, kincstári, járási és közalapitványi erdőgondnokságoknak, nemkülönben az Erdészeti Zsebnaptár adatai alapján valamennyi magánuradalmi erdészeti hivatalnak s mindegyik felhiváshoz kérő sorokat mellékelt, a melyekben a felhivásnak az érdekelt személyzet körében való körözését, annak az Évkönyv megszerzésére való buzditását, az előfizetési dijak beszedését és beküldését kérte.

A folyó hó elején, midőn jóformán minden egyes gondnokság személyzete részben havi járandóságainak felvétele, részben jelentéstétel és utasitások átvétele

---

Szinte fellélegzettem, amikor a kis lajka fenekére leültem.

— No mi volt az a hirtelen két lövés ifiuram? kérdé azonnal az öreg. Mert nem aludtam ám, egész mostanáig vártam én is valamire — de nem jött.

— De nekem jött ám bátya — és szapora szóval meséltem el az éj történetét, különösen hangsulyozván a legutóbb történteket.

Máró bátya hallgatott néhány pillanatig, azután komolyan megkerdezte, hogy böfögett-e a szörnyeteg.

— Nem böfögött.

— Akkor nem is volt az vizborju, mert az ugy bőg, mint az igazi borju. Legalább ugy mondják, a kik hallották, tette utána csendesebb hangon.

— Hanem most már pihenjünk le ifiuram egy kissé. Lássa itt van már a hajnali alkonyat, ilyenkor legédesebb az álom. Majd ha egészen megvilágosodik, kimegyünk és összeszedjük a lőtt kacsákat, azután körülnézzük a vizet. Nem hinném, hogy annak az erős két lövésnek látszata ne legyen.

Ugy is lett. Beeveztünk a csőszházhoz, ahonnan aztán napfelkeltekor kihajtottuk ismét a lajkát a sik vizre a lőtt kacsáimért.

Alig találtunk meg négy-öt darabot, pedig számitásom szerint tizenöt-husz darabnak is kellett lenni; hiszen itt feketedtek mind a leshelyem körül a viz felszinén.

— Hjha, leszopta őket a harcsa, mert sokáig maradtak a vizen — veté oda az öreg.

— De nini, mi az ott! S evezőjével egy szürkés hólyagszerü tárgyra mutatott, mely nem messze tőlünk, csendesen himbálódzott a vizen. Egypár lökéssel oda terelte a lajkát.

— Tyü ifiuram — ehol-e! Nem megmondtam — s az evezőlapáttal nagyot ütött a szürke hólyagra, a mely akkorát puffant, mint egy üres hordó.

— Mondtam ugy-e, hogy megfogjuk a borjut. Itt van-e.

Fegyverem után nyultam, de az öreg leintett

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

végett jelentkezett, nagyon szép alkalom nyilott arra, hogy a tisztviselő urak a hozzájuk érkezett felhivást személyzetüknek bemutassák, annak tartalmát és irányát nekik megmagyarázzák s őket az Évkönyv előfizetésére serkentsék.

Biztosan reméltük, hogy a felhivás folytán az előfizetők mindjárt a folyó hó elején tömegesen fognak jelentkezni, mert nem kételkedtünk abban, hogy a tisztviselő urak jól megismerve a kiadni tervezett Évkönyv hasznos, sőt mondhatni nélkülözhetlen voltát, kedves kötelességüknek fogják ismerni annak a lehető legtágabb körben való terjesztését.

Lehet, hogy ezt ha nem is mindnyájan, de legalább nagyobb részben meg is tették s a megrendelések beküldése csak azért késik, mert az erre való határidőt a folyó hó végére tettük, lehet azonban, hogy a begyökeredzett vaskalaposság sok helyen akadályul gördült még az ily hasznos mü kiadása elé is s az előfizetési felhivás a papirkosár fenekére vándorolt. Az utóbbit látszik bizonyitani az a körülmény, hogy most, midőn már a hónap utolsó harmadába lépünk, még vajmi csekély a jelentkező előfizetők száma.

Reméljük ugyan, hogy a folyó hó végeig kitüzött határidő végén s legkésőbb a jövő hó elején a jelentkezők nagyobb számáról fogunk beszámolhatni s lehetővé fog válni, hogy az Évkönyv nyomatásához hozzá kezdhetünk, mégis tisztában szeretnénk lenni azzal, hogy az előfizetési felhivásunk mennyire lett figyelembe véve azok által, a kikhez küldve volt.

Ezt megtudandók, felkérjük lapunk tisztelt olvasóit annak a szives közlésére, hagy velük és esetleg a velük egy hivatalnál szolgáló kartársaikkal közölve lett-e az Évkönyvre vonatkozó előfizetési felhivásunk s milyen alakban. Vajjon pártoló és buzditó szavakkal tudatta-e azt velük az előljárójuk, vagy pedig éppen ellenezte annak a megrendelését. Az igy közölt adatok nagyon jó megfigyelésre nyujthatnak alkalmat s utmutatással szolgálhatnak a jövőben való munkálkodásra nézve.

A kért adatokat mindenki minden tartózkodás nélkül egész bátran közölheti, mert ha egyes kedvezőtlen dolgokról irnánk is, ezt teljesen a szereplő személyek nevének és szolgálatuk helyének felemlitése nélkül, csak általánosságban fogjuk tenni.

Lapunk tisztelt olvasóit pedig kérjük, hogy nem várva más egyéb felhivást, maguk vegyék kezökbe az Évkönyv terjesztését s ne csak a maguk számára rendeljék azt meg, hanem igyekezzenek azt környékbeli kartársaik körében is minél kiterjedettebb módon terjeszteni s őket annak mielőbbi megrendelésére buzditani sziveskedjenek.

Mi a saját irodalmunkat csak a saját erőnkben bizakodva alapithatjuk meg s éppen ezért meg kell mutatnunk, hogy ezt nem csak képesek vagyunk megtenni, hanem szivvel-lélekkel akarjuk is.

A megrendelők névsorát a jövő számtól kezdve közölni fogjuk.

Hasznos tudnivalók.

Fejés és etetés. A «Praktischer Landwirt» szerint épen nem mindegy az, vajjon az etetés alatt fejünk-e vagy nem. A legtöbb istállóban az a szokás, hogy a teheneket fejésük alatt etetik, állitólag azért, mert akkor a tehenek nyugodtabban állnának, de aki igy jár el nem gondol arra, hogy ezáltal a tejelékenységet csökkenti. Ha a tejelválasztás semmi összefüggésben sem állana a test általános érzetével, akkor csakugyan mindegy volna, hogy mi történik a tehenekkel a fejés alatt csakhogy éppen a tejelválasztás sokkal jobban függ a közérzülettől, mint bármilyen más funkczió. A tehén

---

kezével. Nem kell már ennek puska, kötél kell ennek hogy kivontassuk a partra . . .

Két mázsás harcsa volt, mely akkori időben nem ment ritkaságszámba. A kiöntésekben ivtak még e halóriások s ott akadtak rájok legtöbbnyire a szegedi halászok. Hüvelykujj vastag, két arasznyi hosszu bajusza volt. Koponyacsontja oly széles, mint az elefánté. Apró szemei, iszonyu szája undoritó látványt nyujtott. Hossza két öl két araszt. Akkor ugy mértük. Mindkét oldalán és uszószárnyai alatt ujjnyi vastag, arasznyi hosszu szipolyok (piverák) lógtak alá, amelyek folyton szivták e lusta féreg vérét és kinozták.

E szipolyok ellen védekezett, amikor a füzfák derekaihoz surolta óriás testét, igy akarván ledörzsölni magáról e vérszopókat. Sőt a fák kérgeihez surlódván, föl is szöknek azok törzsén néhány lábnyira a vizből is, hogy kinzóiktól megszabaduljanak, halászok megfigyelései szerint.

Mi pedig megettük a vizi borjut. Elosztottuk azt adásztársaink között. Jutott belőle nagyon soknak.

Máró bácsinak a feje meg a farkából jutott egy nagy darab.

Sokáig emlegette szegény öreg, s valahányszor meglátott, mindig megkérdezte:

— Teinsuram! Mlkor eszünk megini vizi borjut?

Régen volt az bátya . . . hej — akkor még ifiurnak szólitott kelmed is . . .

Teresztyény Gyula.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

egy bizonyos mértékig visszatarthatja a tejet, de viszont lehetséges a tejelválasztást külső behatásokkal, mint ingerrel vagy gyakorlattal fokozni, sőt felébreszteni.

Mivel tehát a tejelékenység a közérzülettől függ, a teheneket a fejés alatt nem kellene etetni; ha mégis megtesszük, a tehenek sohasem állanak oly nyugodtan, mint az üres jászol előtt; ha egyszerre történik az evés és a fejés, az egyiknek vagy másiknak, lehet, hogy mindkettőnek a hátrányára lesz. A tehén mindig jobban ügyel a takarmányra, mint a fejésre; az utóbbitól igy elvonódik a figyelem a tejhozam rovására. Az állattal egyáltalában fejés alatt szeliden kell bánni, azt minden zavarástól meg kell óvni, különben kevesebb tejet ád le; különösen akkor történik az utóbbi, ha fejés alatt etetve, a tehenet arra kényszeritjük, hogy takarmányáért akkor küzködjék, mikor fejés miatt nyugodtan kellene állani.

De az etetéssel kapcsolatos fejésnek még más hátrányai is vannak. Ha az állatok az evés alatt nyughatatlanok, a fejő tehenes könnyen elragadtatja magát arra, hogy durván bánjon velük. Igy azután a fejés a tehenesre és a tehénre egyáltalában kellemetlenné válik, amiért ezután siet, hogy a fejéssel mielőbb végezzen; természetes, hogy akkor kevesebb lesz a tej.

Nem helyes tehát a teheneket akkor fejni, mikor esznek; nem is áll az, hogy akkor, ha etetés előtt fejünk, az állatok nyughatatlanok lennének. Nyughatatlanná csakis ügyetlen vagy durva fejő ember mellett lesznek. A tehenek közt csak akkor üt ki a nyughatatlanság, mikor látják, hogy hozzák már be a takarmányt az istállóba: de ez már akkor, ha előbb fejtünk, nem árt semmit. *Gy.*

Vadászati dolgok.

A vadtenyésztők figyelmébe. Boldog gyermekkorom szép emlékeiből egy kedves, okos mese jut eszembe, mely arra tanitott, hogy a ki télen gondtalanul óhajt élni, az nyáron dolgozzék szorgalmasan, a fáradhatatlan kis hangyák, a hasznos méhecskék példájára; nem pedig ugy, miként a tücsök cselekszik, hogy t. i. egész nyáron csak fütyörész, télen meg aztán koplal.

A kinek közülünk van tapasztalata, vagy csak fogalma is, hogy szegény vadjaink mit szenvednek télen át, ha nem gondozzuk őket, az szivesen vesz minden tanácsot arra nézve, hogy azt a végtelen sok szenvedést miként lehet csekély áldozatokkal hathatósan enyhiteni. És éppen azért irok e tárgyban most mert az én adandó jótanácsom tavaszi és nyári munkát igényel.

A télire szolgáló sok mindenféle vadeleség között emlitésre méltó a lóhere, lucerna, perjeszéna, csicsóka, répa, burgonya, sparczium, viskum. Legczélszerübb a viskumalbum (fagyöngy), a hol van annyi, hogy szekérszámra adhatjuk, mert ennek mindig üde, nedves fája nemcsak az éhséget, de a szomjuságot is enyhiti, ami nagyon lényeges annyira, hogy télen a vad inkább hozzá se nyul olyan eleséghez, melytől aztán nagy szomjusága támad. Igy például nem eszi szivesen a száraz, édes szénát, mig ellenben a vadszeder zöld leveleit mohón fogyasztja. Okosan cselekszik minden vadtenyésztő, ha nyár, füz, kőrisfákat döntet télire szerte az erdőben.

Ezek az általánosan ismert gyámolitó müveletek, melyeknek üdvös sikereit minden vadtenyésztő évenkint tapasztalhatta.

Én jelenleg egy kevésbé szokásos eljárásra hivom fel a figyelmet, mely ugyan kissé körülményesebb, de annyival háládatosabb is.

Mindnyájan tudjuk, hogy a vadak a káposztaféléket különösen kedvelik; de persze a közönséges káposzta nem állja a telet, s az különben is kissé drága eleség volna.

Vannak azonban ugynevezett takarmánykáposzták, melyek szerfelett dus levélzetükkel képeznek kiváló eleséget az állatok részére, s igy a vadaknak is. Legértékesebb: az őles marhakáposzta, mely kedvező körülmények között 2 méter magasra is megnő és a hideget is igen jól türi. Még jobb ennél az ezerfejü marhakáposzta, mely szintén megnő 3—4 lábnyira, igen dus termést ad és a legkeményebb telet is kiállja.

Ezeket konyhakertben, vagy faiskolában, magról kell nevelni, mint a közönséges fejeskáposta palántákat, hidegágyban. A jó porhanyóra munkált nedves földre rászórjuk a magot és begerebléljük; ha szárazság van, öntözgetjük. Mikor a palánta 15—20 cm. magas, akkor erős, árnyékos időben kiültetjük.

Az ilyen takarmánykáposzta részére ki kell szemelni a vadászterületnek alkalmas helyeit: televényes, nedves, mélyfekvésü földdarabkákat, melyek lehetnek 50, 100, 200 négyzetméter nagyságuak, szóval kisebb-nagyobbak; a nagyság nem lényeges, csak a talaj legyen jó. Az ilyen kis földdarabkákat aztán mindig ó erőben és különös jó megmunkálás alatt kell tartani, hogy tiszta és porhanyó legyen. Közvetlenül a palánta ültetés előtt felásatjuk vagy felszántatjuk, elboronáljuk és a palántákat az üde földbe, lehetőleg hajnalban, vagy naplementekor kiültetjük 60—80 czentiméter sor — és félannyi palánta távolságban. Később, ha gazos az ültetvény, kétszer-háromszor megkapáltatjuk.

Ha télire akarunk létesiteni ilyen takarmánykáposztatelepeket, akkor a magot májusban vetjük el és junius elején palántázunk.

Megjegyzem, hogy ezen takarmánykáposzta minden nagyobb magkereskedőnél beszerezhető és pedig kilogrammonként 2—3 koronába kerül, de egy kilo magról annyi palántát nevelhetünk, a melylyel 2 kat. hold beültethető. Tehát igen olcsó azon haszonhoz képest, melyet vadjaink gyámolitására nyujt.

Tessék megpróbálni! *(M. E.)*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az állatok és a szomjuság. Minden iskolásgyerek tudja, hogy a teve «a sivatag hajója» olykor hetekig is el van viz nélkül. A tevén kivül azonban még számos állat van, amely érzéktelen a szomjuság iránt. Ilyen állat például az amerikai praerieken élő juh is, amely ebben a tekintetben tultesz a tevén is. Ez a juh ősz idején, amikor a forró szárazság következtében kiszárad minden patak és csermely, olykor 6—8 hétig is kitartja ivás nélkül. A kis vaddisznóknak egy faja a peccariknak, amelyek Sonora homoksivatagjain tanyáznak, gyakran hónapokig nem jut más nedvesség mint az, ami a kaktuszok husos levelében van, de azért egészen jól megvannak. A legnagyobb rekordot azonban a szomjuság eltürésében az amerikai pusztaságokban honos, ugynevezett zacskós egerek érik el. Elnevezésüket szőrös pofazacskójuk után nyerték, amelyben egész napra való táplálélukat magukkal szokták vinni. Ha megéhezik, egyszerüen belenyul a mancsával ebbe a zacskóba épp ugy, mint az ember kezével nyul Ez az egérfaj olyan vidékeken él, ahol olykor évekig sem eső nem esik, sem harmat nem hull. Bebizonyitott tény, hogy a zacskós egér, ha fogságba kerül, 3 évig is elvan minden viz nelkül és e hosszu idő alatt csakis szilárd táplálékkal él. Sőt még a friss növényekhez sem nyul és az eléje tett vizhez hozzá sem szagol. És daczára ennek valamennyi meghizott, ami bizonyitja azt, hogy a száraz, illetőleg szilárd táplálkozás, amit annyira ajánlanak, az utóbbi időben a gyomorbetegeknek, az állati szervezetre is egészen jó hatással van.

Mennyit jár egy levélhordó? A legtöbbet mozgó emberek közé tartozik kétségkivül a levélhordó. Németországban nemrégiben egy levélhordó 25 éves szolgálati jubileumát ülte meg. Ebből az alkalomból egy német lap kiszámitotta, hogy micsoda utat jár be egy levélhordó egy év leforgása alatt és hogy mekkora utat tesz meg, amig elérkezik 25-iki szolgálati évéig. Hozzávetőleges számitás szerint egy német városi levélhordó 32 kilométert járkál naponta. Ha azt vesszük, hogy egy levélhordónak átlag 335 szolgálati napja van egy esztendőben, akkor egy év alatt 11 ezer kilométert jár be, 25 év alatt tehát 275 ezer kilométert. Ha ezt a nagy számot összehasonlitjuk a föld kerületével, amely az egyenlitőnél 40 ezer kilométer, akkor a 25 évig szolgált levélhordó épp annyi utat tesz meg, mintha hétszer megkerülte volna az egész földet.

A legnagyobb eső. Közép-Európában az eső évi átlagos mennyisége hatvan-hetven czentiméter, a mely középértéktől az egyes vidékeken természetesen igen nagy eltérés mutatkozik. De ez a szám is eléggé alkalmas arra, hogy a mi viszonyainkat összehasonlithassuk egyes tropikus vidékek esőzésével. Van a világnak olyan tája is, a hol ennél az egész évi mennyiségnél nagyobb, sőt kétannyi is esik — egyetlen nap alatt. Erről a valóságról hiteles adatot közöl most a londoni meteorológiai társaság. Mindeddig a világ csapadékban leggazdagabb az indiai *Cserrapunzsit* tartották, mely városka a Himalája déli lejtőjén fekszik. Valószinü is, hogy Cserrapunzsi ezt a rangját továbbra is megtartja, de a mi az egyszerre leesett maximális esőmennyiséget illeti, ebben előtte jár a londoni társaság által emlitett hely: a Fidzsi szigetek. A szigetcsoport főhelyén is állitott a a társaság meteorológiai állomást és ebben esőmérőt. Ottani tudósitója most az 1906 nyarán, augusztus nyolcadikán volt esőről azt irja, hogy az minden képzeletet fölülmult. Az eső délután hat órakor kezdődött és megszakilás nélkül ömlött a viz másnap hajnalig. A megfigyelő már esti tiz órakor szinültig telve találta a 312 miliméter magas esőmérőt ugy, hogy ki kellett üresitenie. Ujabb négy óra alatt azonban ismét megtelt a mérő és a harmadik négy órában harmadszor is kiöntött szélén a viz. E szerint tizenkét óra alatt mintegy 940 milliméternyi csapadék esett volna, de az ottani meteorológus szerint a valódi mennyiség még ennél is több, az esőmérő több rendbeli hibája folytán. Az egész esőmennyiséget kerek tizenhárom óra alatt mintegy 1025 milliméterre, vagyis egy méternél magasabbra vehetjük, a mi bizonyára a legnagyobb eső ezen a földön.

HIREK.

Utalvány lapokat csatolunk lapunk mai számához mindazoknál, kiknek előfizetése vagy már régebben lejárt, vagy pedig a jövő hó 15-ig le fog járni s kérjük őket, hogy ugy esetleges hátralékaikat kiegyenliteni, valamint az előfizetést megujitani lehetőleg még e hó végeig, legkésőbb azonban a jövő hó közepéig sziveskedjenek. Az előfizetés beküldésével kérjük az utalvány szelvényére a cimszalag számát rájegyezni Azoknál, kik egy évi vagy nagyobb tartozásban vannak ha ezt a fent irt időig ki nem egyenlitik, a lap további küldését beszüntetjük s tartozásaik kimutatását behajtáz végett jogi képviselőnknek fogjuk átadni.

Emberpusztitó zivatar. Sopronból jelentik: Hidegszög községben és környékén f hó 10-én rettenetes zivatar dühöngött. A felhőszakadás az összes kutakat elárasztotta vizzel. A zivatarral érkezett jégverés óriás pusztitást végzett. Egyik kisebb faluban a villám fölgyujtott egy gazdasági épületet, a melyben öt gyermek elégett. Edeháza községben a vizár behatolt Persl Károly kereskedő házába és onnan egy bölcsőt, a melyben ikrek feküdtek, elsodort magával.

Harcz a vadorzókkal. Székesfejérvárról irják a minap a bokodi erdőségben véres harc volt a vad-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

orzók és erdőőrök között. Három pusztavámi legény, névszerint: Menyhárt János, Macher János és Novák János kora reggel szarvaslesre mentek a bokodi erdőségbe. A vadorzóknak sikerült is egy hatalmas szarvast elejteniök, melyet azután két rudra kötözve, hazafelé szállitottak. Már csaknem kiértek az erdőből, a mikor váratlanul a sürüségből két erdőőr lépett eléjük. A vadorzók eldobták zsákmányukat s szembe szálltak az őrökkel, mielőtt azonban fegyverüket használhatták volna, a két erdőőr rájuk lőtt. Macher Jánost egy golyó, Novák Jánost pedig kettő halálosan megsebesitette. A vizsgálat megindult.

A fürdés áldozatai. Kecskemétről táviratozzák tudósitónk, hogy Fuchs Sándor huszonkét éves harmincnyolcas gyalogezredbeli hadnagy késő este néhány társával a Szék-tóban fürdött s e közben elmerült. Segitségére sietö bajtársai már csak holttestét huzhatták ki a vizből. Atyját, a ki Szászrégenben főmérnök, értesitették fia szerencsétlenségéről A részvét az egész városban általános a fiatal hadnagy sorsa iránt. — Nagy-Becskerekről táviratozzák Bégában több fiatal leány fürdött, e közben a tizenötéves Mátyás Mariska és a tizennégyéves Gyertyó Anna a mély vizbe került Mind a ketten tudtak uszni, de az egyik görcsöt kapott s elmerült. Haláltusájában belefogódzott a másik leányba s őt is a viz alá huzta. Mind a ketten ott vesztek. Összefogódzott holttestüket ma fogták ki. — Temesvárott, mint tudósitónk irja Nagy Vilmos keresőedőségéd több társával fürödni ment a Bégába. A folyó közepén Nagy elmerült és többé föl sem bukott.

Szerelmi tragédia. Eszékről jelentik, hogy Láng János szőlőtulajdonos agyonlőtte barátjának, Loncsarevicsnek tizenkilencéves feleségét, mert szerelemre gyuladt iránta. Azután öngyilkosságot követett el A szerelmi dráma nagy föltünést kelt. Lang két gyermeket hagyott árván.

Aranylakodalom. Hermán Ferenc kartársunk, lapunk buzgó hive szülői: Hermán József és neje Kiss Teréz f. é. május hó 26-án ünnepelték boldog házasságuk 50 éves fordulóját. A szép ünnepélyen melyen az öreg párra Ekinger István adta Isten áldását a vöcsöli uradalmi kápolnában, részt vettek a jubilánsok két fia, egy leánya, egy elhalt fiának özvegye, 19 unokája, 2 dédunokája és még számosan a rokonság köréből. A szegény sorsban, de becsületben megőszült öreg párnak jutott szerencsekivánatokhoz mi is tiszta szivvel csatlakozunk.

Kiszabadult jegesmedve. A bécsi Práterben mint Bécsből jelentik, nagy riadalmat okozott egy fiatal jegesmedve, a mely előadás közben megszökött a Busch-cirkuszból és kisétált a Práterbe. A nagyon népes liget szokatlan környezete megszeppentette ugyan, de azért mégis az emberek ijedtek meg tőle, ő csak később kezdett félni. Bolyongásában, mig üldözői nyomára nem akadtak, betévedt egy kerti vendéglőbe, a hol leirhatatlan rémületet keltett; maga is megijedt a váratlan hatástól és futásnak eredt. Végre utolérték a cirkusz szolgái. Az egyik odament hozzá s ráütött a fejére, de meg is bánta, mert a medve beleharapott a karjába. Most már nagy csődület támadt körülötte s végre sikerült kellőképpen megfélemlitett állapotban megkötözni és visszavinni a cirkuszba. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy megtudja, kinek a mulasztásából jutott ki a medve az utcára

Egy szerb rabló garázdálkodása. Belgrádból jelentik: egy Garacsics nevü huszonhétéves rabló, a ki három évet töltött fegyházban, most kiszabadult s a hegyek közé ment, a hol folytatja a rablómesterséget. Alig öt nap alatt öt embert megölt, köztuk szeretőjét is, és három embert veszedelmesen megsebesitett. Egy hazat felgyujtott, a melynek lakója nem akart neki váltságdijat fizetni.

Harc vadorzókkal. Kaposvárról jelentik: Három vadorzó, névszerint Makher János, Novák János és Menyhért János a bokodi erdőben, mely Meran gróf lajdona, lesbe állottak s egy tizenkét agancsos szarvast teritettek le, melylyel hazafelé indultak. Urbán főerdész és egy erdővédő szemleutjokon rájuk bukkantak és megállást parancsoltak. A vadorzók erre feleletül üzelni kezdtek a két erdészre, a kik a tüzelést viszonozták. A mintegy félórás harc két vadorzó, Makher és Novák halálos sebesülésével végződött A harmadik vadorzó elmenekült. A főerdész és az erdővédő nem sebesültek meg. A vizsgálatot megindították.

Pusztitó gázrobbanás. Temesvári tudósitónk táviratozza: Mannheim Mór ékszerkereskedő üzletében gázrobbanás történt, a mely halálosan megsebesitette Stoll Ádám gázszerelőt, azonkivül egy segédet sulyosan, egy munkást könnyebben megsebesitett. A robbanás teljesen szétrombolta a kirakatot és nyolcezer korona értékü ékszert szórt az utcára, a hol a legnagyobb részét ellopták.

Az amerikai párbaj halottja. Vasárnap délelőtt Hódmezővásárhelyen, mint onnan jelentik, a Bauer-féle fürdőben agyonlőtte magát Czeizler Sámuel negyvenkilenc éves kereskedő, a Stadler József utóda budapesti tollkereskedő-cég üzletvezetője. Az öngyilkos kereskedő levelet hagyott hátra, amelyben azt irja, hogy amerikai párbaj áldozata. Még katonakorában, ezelőtt negyedszázaddal, egy bajtársával vivta az amerikai párbajt, ő huzta a fekete golyót s akkor abban állapodtak meg, hogy öt esztendő leforgása alatt megöli mágát Ellenfele később kivándorolt Amerikába. Czeizler azt hitte, hogy most már megszabadult szörnyü kötelességétől. Szorgalmasan dolgozott, vagyont is szerzett s nemrég eljegyezett egy budapesti leányt. Az volt a célja, hogy Hódmezővásárhelyen önálló üzletet fog alapitani és ott telepszik le. Elmult az öt év és még az évek hosszu sora s ugy látszott, hogy feledésbe megy ez egész dolog. Öt héttel ezelőtt azonban Czeizler, amikor Csabán átutazott, véletlenül találkozott ellenfelével, aki visszatért már Amerikából, ahol nagy vagyont szerzett. Az ellenfél figyelmeztette Czeizlert kötelezettségére s azt kérdezte tőle, hogy nem fél-e? Czetzler azt válaszolta,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hogy az egész dolog gyermekes könnyelmüség, és reméli, hogy csak nem veszi komolyan. Az ellenfél azonban kijelentette, hogy ragaszkodik a párbaj föltételeihez s ha Czeizler nem öli meg magát, akkor ő lövi le. Czeizler könyörgésre fogta a dolgot s kérte ellenfelét, hogy mentse föl a végzetes kötelesség alól ő szivesen odaadja vagyona felét, harmincezer koronát. Az ellenfél, akinek nevét Czeizler hátrahagyott levelében állitólag meg is mondja, nem fogadta el az ajánlatot. Czeizler, aki pénteken érkezett Hódmezővásárhelyre, vasárnap délelőtt tiz órakor agyonlőtte magát.

Végzetes keresztelés. Leskó Józsefné selyebi szülésznő tegnap egy ottani gazdának a gyermekét keresztelni vitte a szomszédos község templomába. Utközben a lovak megbokrosodtak és a szekér az árokba fordult. A bába a gyermekkel együtt olyan szerencsétlenül esett ki a szekérből, hogy mindketten szőrnyet haltak.

Szerkesztői üzenetek.

Kelemen István urnak, A. Lendva. Örvendünk, hogy nem bizva a mult évi Emlékirat sikerében, saját körükben ujabb mozgalmat inditottak. Beadványukat lapunk jövő számában teljes szövegében közölni fogjuk s reméljük, hogy ez buzditásul fog szolgálni a többi kartársaknak is hasonló mozgalom megindítására, mert a helyzet néhol — a mint azt az előző két számunk vezércikkében kimutattuk — sok helyütt valóban tarthatatlan. **Krausz Ferenc** urnak, Alberti-Irsa. Köszönjük a bizalmat. Utánna fogunk nézni a dolognak.

A kiadóhivatal postája.

Traub Károly urnak, Hermán major. Igazsága van; tévedésből nyilvántartási szomszédjának a lejárba lett a cimszalagra irva. A 21. számot mindkettőjük cimére a mai számmal tettük postára. A hiányos kézbesités oka csak ay ottani postánál kereshető. **Bardiovszky János** urnak, Ujbánya. Az uj álláshoz sok szerencsét kivánunk. A kérdéses dijat legmérsékeltebben 2 koronában állapithatjuk meg. **Rübl Róbert** urnak, Técső. A hibát kiigazitottuk. Számos nyilvántartásunk és sok dolgunk és gondunk mellett könnyen megesik az ilyen hiba, melyért elnézését kérjük, de a melyre később ugy is rájöttünk volna. **Csizmás Száva** urnak, Taucz. A 6 koronát, mellyel az év végeig van előfizetve, köszönettel vettük. **Horváth József** urnak, N. Runk. A 10 koronát köszönettel vettük.

523 szám.
1907.

Pályázati hirdetmény.

A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia igazgatósága az 1907—1908. tanévben betöltendő 5 állami alapitványi ösztöndijas (ingyenes) helyre ezennel pályázatot hirdet.

Ezek a helyek az akadémiába belépő I-ső éves hallgatóknak vannak első sorban fentartva és azokat az alapitvány értelmében kizárólag csak az erdélyrészi megyékben (a tulajdonképeni erdélyi megyékben és a volt „kapcsolt részekben", azaz a volt Kraszna-, Közép-Szolnok- és Zarándmegyékben és Kővárvidékén) született, iskolai tanulmányaikat jó sikerrel végzett, vagyontalan ifjak nyerhetik el. Az ösztöndij áll: teljes élelmi ellátásból és lakásból az akadémiai konviktusban fütéssel és világitással, ágynemükkel és ezek mosatásával és betegség esetén ingyenes gyógykezelésből.

A bélyegmentes folyamodványhoz melléklendő:

1. Iskolai bizonyitvány legalább 8 gymnasiumi, 8 reáliskolai osztály érettségivel történt bevégzéséről, vagy a kereskedelmi iskola (akadémia) végbizonyitványa „jeles" érettségivel.

2. Keresztelő levél a születési hely igazolására.

3. Szegénységi bizonyitvány (melyet a főszolgabiró, illetőleg a városban a rendőrkapitány láttamoz.) Melyben felsorolandó: folyamodó neve, szüleinek állása, foglalkozása, ellátatlan testvéreinek száma, szüleinek vagy esetleg folyamodónak vagyoni állapota, vagy jövedelme, ay adóösszeg, melyet a szülők vagy esetleg a folyamodó fizet.

4. Orvosi bizonyitvány az egészséges, ép testalkat és a himlő ellen való védoltás igazolására.

5. Szülői vagy gyámi nyilatkozat arról, hogy a folyamodó részére a szükséges és az első évben körülbelül 127 koronára menő összes dijakat lefizetik és a folyamodó egyéb szükségleteiről (taneszközökről, ruházatról, szükség esetén tüzoltó zubbonyról) kellőleg gondoskodnak.

A folyamodványban felsorolandók még: a folyamodó illetőségi helye, szüleinek állása, tartózkodási helye, testvéreinek száma és kora, továbbá hogy árva-e vagy nem.

A folyamodványokat a földmivelésügyi m. kir. Minister Ur Ő Nagyméltóságához cimezve, f. év julius hó 15-éig, a m. kir. gazdasági akadémia igazgatóságához — Kolozsvár — kell benyujtani.

Az akadémiába felveendő hallgatók beiratkozási ideje október 1-től 8-áig tart.

Az akadémiai „Értesitőt" megküldi az igazgatóság Kolozsvár, 1907. junius 14-én.

Dr. Szentkirályi Ákos,
igazgató.

Burger Frigyes
drogéria üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol mindennemü száritott gyógyfüveket napi áron.
Kivánatra szivesen szolgál felvilágositással.

»VADŐR« 1—5
cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre. . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Junius 27.** **26. szám**

Járásiak ujabb mozgalma.

Az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazott kartársak egy része látván azt, hogy a megbizásukból mult év augusztus havában Sticz László veszprémi kartárs által megszerkesztetett és a földmivelésügyi m. kir. ministérium elé terjesztett emlékiratnak hosszu 10 hónap után sincs valamely látható eredménye s nem tudván beletörődni szinte elviselhetlen sorsukba, ujabb mozgalmat inditottak ennek megjavitása céljából.

Egy ilyen mozgalom jele a hozzánk is beküldött az a kérvény, melyet az alsóbendvai járási kartársak terjesztettek mult hó végén Zalavármegye közigazgatási erdészeti bizottság elé s melyet azért küldtek be hozzánk, hogy azt lapunkban közöljük abból a célból, hogy példájukat ismételve, a többi járási kartársak is hasonló lépést tegyenek.

A szóbanlévő kérvény szószerinti szövege a következő:

Tekintetes közigazgatási erdészeti Bizottság!

A tekintetes közig. erd. bizottság bölcs intézkedése következtében az 1898. évi XIX. t.-c. alapján a községi és némely más erdők és kopár területek állami kezelésbe vétele alkálmával a kezelő m. kir. erdőtisztek mellé szakvizsgázott járási erdőőri személyzet is lett kinevezve 500 korona bér (II. oszt.) illetve 600 kor. bér (I. oszt.) 120 kor. lakbér (II. oszt.) illetve 160 kor. lakbér (I. oszt.) és 120 korona utiátalány mellett.

Ezzel szemben egy hivatalszolga évi fizetése 900 korona, lakbére 260 korona és ruhaátalánya 100 korona, összes javadalmazása tehát 1261 korona s e mellett meg van még a nyugdijjogosultsága is, holott szolgálata nem csak, hogy kényelmesebb és semmi veszélylyel nem jár, de ahhoz nincs szüksége semmiféle előtanulmányra, mig ellenben nekünk vagy az erdőőri szakiskolát kell elvégeznünk és 9 hónapon át gyakorlati szolgálatot teljesitenünk, vagy pedig három évi gyakorlatot tennünk és mindenik esetben az erdőőri szakvizsgálati bizonyitványt megszereznünk

A közig. erd. bizottság, a m. kir. állami erdőhivatal. illetve a m kir. járási erdőgondnokságok és az erdőbirtokosok az alkalmazott járási erdőőröktől a pontos és odaadó szolgálatot megkivánják s azt meg is követelhetik, a minek a gyenge javadalmazás dacára az erdőőri személyzet igyekszik is egészen az őnfeláldozásig hüen megfelelni, azonban a felette terhes és ugy szellemi, mint fizikai tekintetben egész embert megkivánó szolgálatnak teljesitésében oly szerfelett sulyos nehézségekkel, akadályokkal és viszontagságokkal küzd, hogy ezeknek már-már elviselhetetlen sulya alatt a becsület mezején — de összeroskadóban van.

Az anyagi gondok, a saját s hozzátarto

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zóink megélhetéséhez szükséges feltételek hiánya s elégtelensége képezik ama szenvedések forrását, melyek helyzetünket elviselhetetlenné teszik, szolgálatunk teljesitésében előnytelenül gyengitenek, magunkat és családjainkat korai, idő előtti megrokkanásnak, kimondhatlan nyomornak kitesznek.

A fentemlitett fizetés-javadalmazás oly csekély, hogy abból emberi módon megélni a mostani drága viszonyok között képtelenség s teljes lehetetlenség az erős fizikai munkát teljesitő embernek, a kinek napokig, sokszor hetekig utban kell lennie, 40—50 község határában elszórtan, a székhelyektől 30—40 kilométernyi távolságokban fekvő erdőterületeket kell bebarangolnia.

A mint pedig senki más, ugy a fokozott fáradalmakban részes erdőőr sem képes kizárólag száraz kenyéren megélni, pedig fizetése csak erre elégséges.

A járási erdőőri szolgálat minősége megköveteli, hogy folytonosan a néppel érintkezzünk, tiszteségesen öltözködjünk a nap és év minden időszakában, különősen a kedvezőtlenben kell, hogy talpon legyünk és kerületünkben őrködjünk.

Székhelyeink kevés kivétellel rendesen a járások székhelyein vannak s mig itt egy hivatalszolgának 260 korona a lakbére, addig a szakiskolát végzett és szakvizsgázott járási erdőőrnek (altisztnek) csak 120 korona lakbére van s előfordul az az eset, hogy az előbbivel egy udvarban, egyenlö lakásban kénytelen lakni s a lakbére rendesen a kétszeresét kell ráfizetni, mert a 120 koronáért lakás nem kapható.

Kérdés: miből fedezze az ily javadalmazásban részesülő erdőőr gyermekeinek a törvény által is megkivánt nevelés és iskoláztatás költségeit, az esetleges megbetegésnél az orvosi és gyógyszertári költségeket.

Nagy hálával tartozunk a tekintetes közig. erd. bizottságnak ama nemes, jószivü atyai gondoskodásáért, hogy nyugdijunk hiányában az országos munkás es cselédsegélypénztárba 2 rendes tagsági jegygyel, — természetesen csak azokat, kik még a felvételi kort tul nem haladták — felvétetni és a tagsági dijaknak helyettünk való megfizetését elrendelni méltóztatott. Ezen biztositás azonban családunk jövőjét tekintve még mindig nem lehet megnyugtató reánk nézve, mert terhes és életveszélynek kitett életünknek éppen a nagy fáradalmak miatt idő előtt történü befejezése esetén családunkat nyomorban hagyjuk itt, mert a temetési költségeken kivül semmiféle nyugdijban vagy kegydijban nem részesülünk.

Mindezen elősoroltak után odairányul legalázatosabb és tiszteletteljes kérésünk: méltóztassék legkegyesebben intézkedni, hogy béreink 600 koronában, lakbérünk 160 koronában, utiátalányunk 240 koronában állapittassék meg. A hivatalos levelezésre szükséges anyagok beszerzésére pedig 20 korona engedélyeztessék.

Bátorkodunk felemliteni, hogy a szomszédos Veszprém és Somogy vármegyékben a tisztelettel

TÁRCZA.

A házőrző eb.

(Angol eredeti után közli: *Zichy Miklós.*)

Tamás bátyánk konstatálta, hogy a lapok állandó rovatát képezik a betörések és feltétlenül szükségesnek tartotta egy házőrző eb beszerzését.

Legcélszerübbnek vélte egy buldog megvételét. Vett is egy feltürt orru vérszomjas kinézésü, fogcsikorgató bestiát,

Tamás bátyánk felesége elrémült, a mikor a kutyát neki megmutatták.

Reménylem, hogy ezt a vadállatot nem hagyod szabadon, mondá férjének, Ez még letorkol valakit!

Azért vettem, hogy a betöréssel foglalkozó uraságokat letorkolja.

Vagyonunkat megvédeni jogunkban áll, de hogy embertársaink életét veszélyeztessük, ahhoz már nincs jogunk.

Embertársaink élete mindaddig biztonságban van, mig konyhankban, avagy éléskamránkban jogtalanul nem szimatolnak, — felelt Tamás bátya. Egyébként az előszobába láncra, még pedig hosszu láncra verem és ha a tolvajok jónak tartják betörni, ugy az ő dolguk a következmények felett tünődni.

Egy hónapon át perlekedett a kutya felett a házaspár. Tamás bátyánk tul érzékenynek találta nejét, mig a néni oknélküli vérszomjusággal vádolta az urát.

*

Egy sötét viharos éjszakán felveri a néni a bácsit, azt állitva, hogy tolvajnak kell a házba lenni. Jól hallotta, midőn kinyitották a konyhaajtót.

Hát iszen akkor a kutya már le is fölelte, dörmögött az öreg ur, ki mit sem hallott s ráadásul nagyon álmos is volt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kért javadalmazás 1906. évi október hó 1-én lépett életbe.

Hüen és könyörögve esedezünk még, hogy tarthatatlan, sanyaru helyzetünkre való kegyes tekintetből intézkedni méltóztassék, hogy a vármegyei nyugdijintézetbe szolgálatunk eddigi teljes idejére visszamenőleg felvétetni rendeltessünk, mert az emlitett javadalmazás mellett vagyonszerzésről szó sem lehet s miután nyugdijra kilátásunk nincsen, szolgálatképtelenségünk esetére nem csak magunk leszünk kénytelenek koldulni, hanem családjaink is szomoru jövőnek néznek elébe.

Sulyos helyzetünkben egyedüli reményünket csak a tekintetes közigazgatási erdészeti bizottság atyai jóindulatába helyezve vagyunk

Alsólendván, 1907. évi május hó 31-én

legalázatosabb szolgái a járási erdőőrök.

Kelemen István

és társai.

Oroszlánvadászat.

Irta: *Kovács József.*

Két különböző oldalról nyomultak előre arra a helyre, hol a sziklák legmeredekebbek és csak nem egymásra hajlók voltak, s igy hüvös menhelyet is nyujtottak.

A burok egyike befordult a saroknál és ebben a pillanatban a szikla legmélyebb szögletében észrevette a hatalmas rablót.

Bizalmatlanul és figyelmesen szikrázták szemei át a körül fekvő tájat; a vadászok közellétét még nem vette észre, de kitünő szagló érzéke és füle bizonytalan veszélyt sejtetett.

A burnak lövésre kellett készülnie; csendesen térdre ereszkedett és felhuzta a ravaszt.

Dacára, hogy mindezt lehető legnagyobb csendben tette, az éber oroszlán észrevette a lassu zajt.

Felkelt és dühtől szikrázó szemekkel mérte végig ellenfelét. Azután lassan, néhány lépésre előre ment, ugy, hogy a burt csak néhány méter választotta el a feldühödött ragadozótól; de a bátor bur félelem nélkül és nyugodtan térdelt vele szemben. Most az oroszlán, mint a macska mielőtt zsákmányát elkapná, lelapult.

Ez volt a fegyver elsütésének helyes időpontja, mert a következő pillanatban az oroszlán egy hatalmas ugrással már ellenfelére vetné magát.

A bur jól tudta ezt, elővigyázatosan a sziv tájékára célzott . . . egy dörrenés! és az oroszlán a hátán feküdt.

Örömtelten sietett a szerencsés vadász a vélt zsákmányra, de az oroszlán e pillanatban felugrott. Dühös orditás rázta meg a levegőt. Egy hatalmas ugrással elérte a vakmerő vadászt mielőtt ez még egyszer lőhetett volna.

Széles talpának egyetlen ütésével a földre ter tette és feléje hajolt.

A szegény ember elveszitette észméletét és védtelenül állt az oroszlán hatalmában. Reszkető sörénye felborzadt, farkával nyugtalanul verte oldalát és hátát, érdes nyelvével megnyalta áldozatát, hogy annak arcbőre a husról levált. Azután másik talpával is ránehezedett, fejét büszkén felemelte, fenséges tekintettel körülnézett a tájon.

Tamás, felelt a néni szigoru hangon, én nem maradhatok nyugton akkor, a mikor tudom, hogy a szomszédban egy ember életéről van szó. Ha te nem mégysz, megyek én!

No, no, dörmögi Tamás bátya, nektek asszonyoknak egyéb dolgotok sincsen, mint éjnek idejében tolvajokról álmodni.

Aztán lassan felöltözött s lement a konyhába.

A néninek alighanem igaza volt, mert az előszoba ablakai tárva-nyitva állottak s a konyhában egy mécses gyér lánja vetett világosságot. Tamás bátya nesztelenül lépkedett a csak betámasztott ajtóhoz s a nyiláson át látta, hogy a gyanus éjjeli vendég kényelmesen ül az asztalnál s nagy buzgósággal falatozza fel a maradék ételt és mellette szabadon, a legbárgyubb pofát vágva, farkát (már ha az a kis csont annak nevezhető) csóválva, ül a hires, rettegett kutya. Bátyánk nagy csodálkozásában, dühében, akaratlanul is felkiáltottt!

Hogy a menydörgős menykö. . .

A tolvaj villámgyorsan az ablaknál terem s azon kiugorva, eltünik.

Másnap elvitte T. bátya a kutyát volt tulajdonosához s igy szólt hozzá:

Mit gondol uram, hogy ezt a dögöt miért vettem meg öntől?

Ugy emlékszem, hogy önnek egy jó házőrző kutyára volt szüksége, felelt a kutyatenyésztő.

Pompás emlékező tehetsége van uram, szól Tamás bátya visszafojtott haragjában. De én nem kértem egy olyan kutyát, mely betörőkkel cimborál; nem olyat, mely az első tetten ért tolvajnak, nehogy nehogy valamiképpen elunja magát, társaságba szegő- és segit neki maradék vacsoránkat megenni!

Ezek után elmesélte az éj történetét.

A tenyésztő beismerte, hogy ok van a panaszra.

— Mondok önnek valamit, mondá. Az ebet a fiam dressirozta s valószinüleg azon volt, hogy azt a patkányvadászatra, semmint tolvajfogásra tanitsa.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ily helyzetben találta a lövésre oda sietö társa a barátját az oroszlán hatalmas teste alatt.

Tudta azt, hogy az oroszlán talpával — szokása szerint — minden pillanatban halálos ütést mérhet barátjának mellére, azért a cselekvéssel sietni kellett.

De ha a golyó célt téveszt és barátját találja? vagy: ha az oroszlánt nem találja el halálosan? mind ez egy pillanat alatt cikázott át agyában. Álláspontja kedvezőtlen, de azon már változtatni nem lehet.

Az állat szeme közé céloz, s ha az első lövés nem halálos ugy a két csövü fegyverben még egy golyó áll rendelkezésére. Megnyomta a ravaszt . . . egy irtoztató üvöltés és az oroszlán barátja mellett fetreng. Gyorsan egy lépést tett előre és oldalt, még egyszer célba vette az állat hatalmas fejét, homlokba a két szem közé küldte a második lövést, mely a félelmes rablót néhány pillanat mulva mozdulatlan tömeggé tette.

Barátja lassankint magához tért, s a kavicsos talajról felemelkedett. Mindannak dacára, hogy az oroszlán csapása balvállát érte és megsebzet arca nagyon fájt mégis megmenekült bátor és eltökélt barátja révén.

A két vadász az oroszlán bőrét gyorsan lenyuzta, testét pedig a keselyük és hiénák martalékául hagyták; azután örömtől duzzadó kebellel siettek vissza lovaikhoz, hogy a zsákmányul ejtett oroszlánbőrrel mielőbb övéihez érjenek.

59826. szám.
I/A-3. 1907.

Pályázati hirdetés

az erdőőri szakiskolák növendékeinek felvétele tárgyában.

A görgényszentimrei, királykalmi, liptóujvári- és vedászerdei m. kir. erdőőri szakiskosákba a folyó év október havában kezdődő, uj két éves tanfolyamra részint állami ellátás mellett, részint saját költségén több növendék fog felvétetni.

A felvétetni kivánók *sajátkezüleg irt folyamodványukat* legkésőbb folyo évi julius hó 15-ig a m. kir. földmivelésügyi ministeriumhoz terjesszék be.

A folyamodóknak a fennálló szabályok értelmében hitelesen igazolni kell:

1. születési bizonyitványnyal: hogy 17-ik életévüket betöltték, illetőleg az intezetbe való belépés napjáig (1907. évi október hó 8-ig) betöltik, 35 évesnél azonban nem idősebbek;

2. kincstári erdészeti, katonai, vagy hatósági orvos által kiállitott bizonyitványnyal: hogy ép, erős, egészséges, munkához és az idő viszontagságaihoz szokott, edzett testalkattal s különösen jól látó halló és beszélő képességgel birnak;

3. iskolai bizonyitványnyal, vagy ennek hiányában más hiteles bizonyitvánénval; hogy folyékonyan jól irni, jól olvasni és a közönséges négy számmüvelet szerint jól számolni tudnak:

4. hatósági bizonyitványnyal, hogy erkölcsi magaviseletük kifogás alá nem esik: ezen hatósági bizonyitványban egyuttal a folyamodó foglalkozása-családi állapota és az is kitüntetendő, hogy a katonai kötelezettségben áll-e vagy nem.

Ezen okmányokon kivül mellékelni kell folyamodványukhoz;

5. azoknak, kik valamely gazdaságban alkalmazva vannak, szolgálatadójuk bizonyitványát eddigi szolgálatukról, és végül:

5. azoknak, a kik az intézetbe állami ellátás mellett kivánnak felvétetni, hatósági bizonyitványt arról, hogy vagyontalanok.

A folyamodónak meg kell jelölni folyamodványá-

Hagyja itt a Bullt s biztosithatom, hogy másfél hét mulva rá sem ösmer.

A kitüzött időben vissza kapták a kutyát.

— Most már jó, szólt a tenyésztő, Nem tartom első rangu talentumnak, de ugy gondolom, hogy kötelességeit kellőleg beléje vertem.

Tamás bátyánk, nevéhez méltóan tamáskodott és kisérletezni akart. Folfogadott egy forint bérért egy vállalkozó szellemü atyafit. Ennek a tolvajok szabálya szerint be kellett a konyha ablakán mászni, a kutyát ezalatt láncon tartották. Bull nyugodtan maradt, mig az atyafi a konyhába be nem ugrott; e pillanatban oly dühvel tört az emberre, hogy ha a lánc nem lett volna solidan megcsinálva, a betörőként szereplő emberben nyomban száz forintnyi kár esik.

A kisérlet tehát sikerült; most már nyugodtan fekhetek le, mig a betörők biztonsága jelentékenyen alászállott.

Hónapok tellettek el, mig végre jelentkezett egy tolvaj. Ez alkalommal nem lehetett kétségben a házaspár, mert a konyha felől éktelen lárma hallatszott.

Tamás bátya felkapta revolverét és rohant le, utána a felesége. A konyhában, asztal, székek feldöntve, a padlón pedig egy férfi hevert segélyért kiáltva. Bull gallérjánál fogva tartotta leszoritva. Bátyánk az ösmeretlen ember füléhez tartá fenyegető szavak kiséretében revolverét; baljával iparkodott az ebet leszoritani. Végre ez sikerült; ugyanakkor csavarta fel a néni a gázt.

Ekkor vették észre, hogy rendőrrel van dolguk.

— Az égre, kiáltott fel Tamás bátya, hogyan kerül ön ide?

— Hogyan? felelt a jó ember a neheztelés igaz hangján. Kötelességem teljesitésében. Láttam, hogy egy ember bemászik az ablakon, én követtem.

— Megcsipte?

— Megcsiptem-e? Hogy és miként? Ha ez az átkozott eb torkon nem ragad, akkor igen; de a kutya rám rontott és mig én vele viaskodtam, a gaz-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ban, hogy kérvényère a válasz mely cimre, mely vármegyébe s mely postaállomásra küldessék.

A hiányosan felszerelt és a fennebb kitüzött határidőn tul beadott, valamint a nem sajátkezüleg irt folyamodványok nem vétetnek figyelembe.

Tájékozásul megjegyeztetik még, hogy:

a) az intézetbe felvett folyamodók testi épsége és egészségi állapota az intézet orvosa által, a fennebbi 3-ik pontban megkivánt előképzettsége pedig az intézet vezetője által a jelentkezés alkalmával szigoruan felülvizsgáltatik es azok, a kiknek szervezete hiányos, vagy a kik valamely ragályos, illetve az intézeti foglalkozás mellett könnyen nem gyógyitható betegségben szenvednek, ugyszinte azok, a kik a kellő sikerrel való tanulhatásra elég előképzettséggel nem birnak és végül azok, a kikről beigazolódik, hogy folyamodványukat nem sajátkezüleg irták, az intézetből azonnal elbocsáttatnak, illetve véglegesen fel nem vétetnek;

b) minden véglegesen felvett növendéket az állam lát el ruházattal, az intézetbe való belépés alkalmával azonban minden növendék magával hozni tartozik 6 inget, 6 lábravalót, 6 zsebkendőt, 10 pár kapcát, vagy harisnyát és 1 pár erdőjárásra alkalmas, erős bagaria csizmát, valamennyit teljesen uj állapotban;

c) a saját költségükre felvett növendékek az intézetben való tartózkodás idejére kapott ruházatért és ellátásért évenként, félévi előleges részletekben 330 (háromszázharminc) koronát tartoznak fizetni az államnak, ennek biztositására tehát a saját költségükre felvett növendékek, illetve szülőik, gyámjuk vagy munkaadójuk kir. közjegyző előtt kiállitott okmányban kötelezettséget tartoznak vállalni arra nézve, hogy az évi 330 korona eltartási költséget a kitüzött időre az intézet vezetőjének kezéhez pontosan lefizetik;

d) az állami ellátás mellett felvett növendékek, illetve szülői, gyámja vagy munkaadója abban az esetben, ha a növendék az iskolát a két évi tanfolyam teljes bevégzése előtt önként elhagyná, vagy az intézetből a fennálló szabályok értelmében elbocsáttatnék, az intézetbe való tartózkodás ideje alatt reá forditott költségeket (egy évre 330 koronát számitva) az államnak szintén megtériteni kötelesek s hogy ezt az iskola vezetőjének felszólitása után legkésőbb hat hét alatt teljesitik, — a végleges felvétel alkalmával bemutatandó közjegyzői okirattal szintén biztositani tartoznak.

Budapest, 1907. évi junius hóban.

M. kir. földmivelésügyi minister.

---

ember kényelmesen rágyujtott a pipájára és a legnagyobb kényelemmel sétált ki az ablakon.

Tamás bátya rögtön elhatározta, hogy tul ad a kutyán; de ez ellen a neje tett kifogást, meg kedvelte Bullt, — tévedésnek tartván részéről az egészet, mert — ugymond — hogyan is lett volna Bull képes a két férfi között a tolvajt megkülönböztetni.

(*A V. L. után.*

Hasznos tudnivalók.

Dobkór (felfuvódás.) A zöldtakarmányetetéssel idényszerüleg kezdődik a szarvasmarhák felfuvódás okozta pusztulása. Általánosan ösmert tény, hogy főképp a szarvasmarhaféle és a ló zöldtakarmánytól, különösen ha az harmatos és ha abból kelleténél többet eszik, felfuvódik s nem ritkán bele is pusztul. A felfuvódásnak a gyors terjedés következtében keletkezett gázok az okozói. Előidézhetik a felfuvódást még más okok is, mint krónikus rossz emésztés, szükgyomruság, egyes mérgező növények stb. A dobkór esetét hamar észreveheti a leglaikusabb gazda is, amennyiben az állat különösen a horpasz tájékán rendkivül módon felpuffad; amit ha észre vesz a gazda, kivált zöldtakarmányozásnál, első teendője legyen a csutakolás. Két ember álljon neki s szalmacsutakkal jól dolgozzák meg a beteg állatot. Közben azonban az állat száját nyitva kell tartani. Ha a felgyülemlett levegő erre nem távolodik el s az eset nem tulságos kritikus, kisérletet kell tenni a bendőkutaszszal. Csak ha ez sem használ, azaz a felgyülemlett gázok a csövön át sem távolodnak el s látni az állaton, hogy nagyon rosszul van (rövid lélekzés, szivdobogás, topogás,) alkalmazzuk a trokárt, vagyis az állatot meg kell szurcsapolni, ami abban áll, hogy a trokárt tokjával együtt az állat baloldalába a gerinctől és a csipőtől egy tenyérnyire az állat horpaszába szurjuk, a szurót ez után kihuzzuk, miközben a felesleges gázok a trokár torkán kiáramlanak. Ha erre sem javul az állapot, legjobb még mészáros kezébe adni.

A kecsketartásról. Mondhatjuk, hogy a kecske a szegény ember tehene. Teje a legzsirosabb, legtáplálóbb, amennyiben a tej zsirtartalma 4—6 százalék között változik, tartása szerint. A legigénytelenebb állatok egyike. Amint a hó lekerült a legelőről, a kecske már kellő táplálékot talál. Falomb szintén kedvenc eledele. Arra vigyázni kell azonban, hogy fiatal gyümölcsfákhoz vagy bármily nevelésre szánt facsemetékhez ne jusson, mert nem csak a rügyeket, de a fiatal hajtásokat is megeszi s ez által károkat tehet. Azért is a kecskéket pányvázva kell legeltetni. Ha legelőre jár a kecske, más takarmányra nem szorul,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

de bővebb tejeléssel igen meghálálja a jobb tartást. Kevés széna vagy ha nagyon jól akarjuk tartani, egy kis zabadagolással igen sok tejet ad. Megeszi a gumós, vizenyős takarmányféléket is, de ezek kevésbé alkalmasak. Gyakran kell itatni, amennyiben a vizfélvétele igen jó hatással van a tejelválasztásra. Ezért indokolt a sőadagolás is; naponta 8—10 gr. sót számitva darabonként. Istállózásnál a szénát rácsból kell etetni, hogy szálazhasson, mert különben prédál. Istállótakarmányozásnál nem annyira a takarmány minőségére kell gondot forditani, mint arra, hogy az változtatva legygn, mert hamar megun egyféle takarmányt. Téli gondozása szőrének kefélésében áll s nem szabad almozásnál a szalmát spórolni. Főképp ott, ahol sok a gyerek, hasznos állat a kecske. *Sz.*

Vadászati dolgok.

A szarvasbika agancs-cseréje. A szarvasbika — rendes körülmények közt — agancsait évről-évre ujakkal cseréli fel. A bikaborjunak az első évben egy «csapja» nő és erről az egy éves bikaborjut «csaposnak» nevezik A második évben a csap egy ággal gyarapodik és alakjáról akkor már «villás» elnevezést nyer. Ekként szaporodván ága-boga, lesz: hatos, nyolcas stb. jó, majd pedig «kapitális» agancsos.

A vadbivalyok pusztulása. A bikák és tehenek közti kedvezőtlen ivar-arány is nagyban hozzájárult ahhoz, hogy ez az érdekes vad kipusztuljon. Egybehangzó megfigyelések szerint egy-egy csordában ritkán volt több tehén 30 százaléknál. Sőt talán ennyi sem, mivel a teheneket vadászták leginkább, mert a tehénnel együtt legtöbb esetben a borju is fáradság nélkül került hatalmukba. A legfőbb oka pedig a tehenek fokozott pusztitásának az volt, hogy a tehén bőre tizszer oly értékes volt, mint a bikáé. Utóbbiaknak a bőre legnagyobb részben szőrtelen, gyakran kopott s a heves viaskodások folytán sebhelyes, foltos. A tehén bőre ellenben teljesen selyemszerü szőrrel födött és igen értékes. Ha tehát egy csorda a vadász előtt elvonult, az mindig csak tehénre lőtt, mert ez tizszeresen meghozta a nyereséget és — sohasem lépett fel támadólag.

A fácánok és a viz. A szakkörök sokáig ugyszólva főfeltételnek tartották a fácános fentartására, hogy az jó vizben bővelkedjék, vagy legalább egy kis patakocska legyen benne. Ujabb időben azonban sokan nem vallják ezt a nézetet s határozottan állitják, hogy a fiatal fácáncsibéknek sok vizre egyáltalán nincsen szükségük. Ez az uj nézet Angliából jött, a hol a legtöbb tácántenyésztő a fácáncsibéknek egyáltalán nem nyujt vizet. Sőt egyesek még az öreg keltőfácánokat sem látják el vizzel, azt tartván, hogy épp Angliában sok kiterjedt vadfácános van, a hol mérföldnyire sincs semmiféle viz, ha tehát a fácánoknak feltétlenül szükségük volna vizre, hogyan tudnának ily vizmentes és vizszegény nagy területeken meglenni! Az angolok ugyanis azt tartják, hogy a fácán harmattól nyeri amugy is csekély vizszükségletét s ez neki bőven elég.

KÜLÖNFÉLÉK.

A Himalaja magaslatán. Workman Bullok dr. és a felesége, a Himalaja óriásainak merész kutatói, pár nappal ezelőtt visszatértek Indiából Párisba. Workmann, a ki a nagyváros zajos életével sehogy sem tud megbarátkozni, mélységes vágyakozással gondol vissza a glecserek fenséges magányosságára. Érdekes és tudományos kirándulásairól a következőket mondotta: »Tavaly nyáron a Munken még ismeretlen hegyláncain hétezeregyszáz méter magasságban (a legnagyobb magasság, a melyet eddig ember elért) ütöttük föl a sátrunkat. Csak egyetlen egyszer — mondta Workmann — jutott ezelőtt hegymászó magasabbra, mikor ezerkilencszázháromban a Chogo-Lungma glecsert hétezerhétszáz méter magasságig megmásztam. Csak kevés embernek van fogalma róla, hogy mit jelent ez. Ilyen magasságba följutni olyan müvészet, a mely évekig tartó gyakorlást követel. Kirándulásunk utolsó napjaiban a levegő ritkasága miatt sokat szenvedtünk nehéz lélekzésben és éjjel alig tudtunk aludni. A hideg pedig majdnem türhetetlen volt, a hőmérő husz fokkal sülyedt a fagypont alá. Egy vezetővel, hat szolgával és két kulival indultunk utnak s tizennégy napig kellett másznunk, mig hatezerháromszázötven méter magasságig jutottunk. Itt a két kulink visszamaradt, mi pedig az egyik hegyláncot megkerülve, a csucs felé törekedtünk. A legmagasabb csucs azonban elérhetetlen volt. Olyan meredeken, majdnem függőlegesen nyulott a magasba, hogy egyik oldaláról sem lehetett megközeliteni. A másik magaslatra iparkodtunk tehát, de itt is csakhamar beláttuk, hogy minden fáradságunk kárba veszett, mivel a csucsról hatvan-hetven méter hossuságu jegcsap csüng alá, a melybe egyenkint kellett a lépcsőket csákányunkkal belevágni. E mellett folyton-folyvást olyan lavinák gördültek le, a melyekhez képest az Alpesek lavinája valóságos gyermekjáték. A lavinák némelyike körülbelül egy angol mérföldnyi szélességü volt és a meredek falakon olyan fülsiketitő lármával robogott le, a mely ezer menydörgésnek hallatszott a hegyek többszörös visszhangjában. Ez a horzalmasan szép természeti koncert az embert szinte parányivá silányitotta a maga tehetetlenségének érzésében a nagy természeti erőkkel szemben. A sziklák igen törékenyek és minden percben nagy hegyszakadások képződtek, a melyek igen megnehezitették az előrenyomulást. Hatezerháromszázhatvan méter magasságban még emberekre akadtunk

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Bizonyára a mongol fajból valók lehettek, a kik buzát, árpát, zabot és takárkát termesztettek a hegykatlanban. Sőt négyezer méterrel a vegetáción felül is bukkantunk emberekre, a kik kecskéikkel, tyukjaikkal és házinyulaikkal laktak együtt a nyomoruságos kunyhókban. De a mellett, hogy majdnem elállatiasodtak, bizonyos intelligenciát árultak el az igen ügyesen szerkesztett önmüködő öntöző készülékeikkel, Négyezerötszáz méter magasságban csak a fogolynak és varjunak egy nemét láttuk. Azt hallottuk ugyan, hogy ötezer méteren tul még hóleopárdot is lehet találni, mi azonban egy fia leopárdot sem láttunk. Ötezer méter magasságban minden vegetáció és állati élet megszünt.

HIREK.

A ki elvből nem fog fegyvert. Brünnből jelentik, hogy a terézienstadti várból tegnap egy Nemrava Vilmos nevü landvehr-katonát vittek Olmücbe, a kit a krakói landvehr-biróság két évi sulyos börtönre itélt, mert nem akart fegyvert a kezébe venni. Nemravát már 1904-ben öt hónapi börtönre itélték, mert a hüségeskü letevését megtagadta. A mikor Olmücbe megérkezett, kijelentette, hogy elveitől nem fog eltérni, bármi történjék is vele.

A babona áldozatai. Máramarosszigetről irják Szarvaszó és Máragyulafalva máramarosmegyei községekben két cigány furfangos módon fosztotta ki a hiszékeny oláh parasztokat. Elhitették velük, hogy telkükön nagy kincs van elásva, a melyhez azonban nem lehet hozzájutni, mert az ördög őrzi, az ördögöt pedig meg kell vesztegetni. A parasztok elhitték a mesét és odaadták minden pénzüket a furfangos cigányoknak, a kik ilyen módon több mint háromezer koronát szedtek össze a földhöz ragadt szegény emberektől. A mikor a parasztok látták, hogy rászedték őket, följelentést tettek a cigányok ellen, de a csalóknak ekkor már nyomuk veszett.

Őrült apagyilkos. Pétervárról jelentik, hogy Buxhoden báró titkos tanácsost a saját fia hat revolverlövéssel megölte. A gyilkos minden valószinüség szerint elmebajos. Tettének okául azt mondta, hogy az apja teljesen fölösleges és haszontalan a világon. A gyilkos testvére, mint politikai fogoly, Svájcban van.

Harc egy cigánykaravánnal. Szatmárról jelentik egy nagy cigánykaraván Varjulapos és Báshalom községek között fényes nappal negyven mezei munkás barakkjait kirabolta. A cigányokat több csendőr üldözni kezdte s a kocsin menekülő rablókat az ugocsamegyei Bózsás tanyán utólérte. A cigányok ott szekértábort csináltak s a csendőröket puskatüzzel fogadták. A csendőrök is visszalőttek s a karaván csakhamar futásban keresett menekülést. A táborban nyolc asszonyt, hat gyereket s több sebesültet találtak. Az elmenekültek közül eddig huszonnégy cigányt sikerült összefogdosni.

Az áruló kötél. Nezság község határában meggyilkolva találták Mojsza Arszenie fölesketett mezőőrt. Egész teste össze volt verve; fején és hátán számos késszurásból eredő seb volt látható. Kezében bicskával elvágott kötéldarab volt. Ez vezetett aztán a gyilkosok nyomára. Kiderült, hogy Mojsza néhány ottani lakost rajtakapott, a mint marháját a tilosban legeltette. Az egyik marhakötelét megfogta, hogy zálogul a községházára vezesse. Ekkor a pásztorok neki estek a mezőőrnek, meggyilkolták, de oly görcsösen szoritotta a kötelet, hogy nem tudták kezéből kivenni. Hogy elmenekülhessenek, a kötelet elvágták. A tetteseket a csendőrség letartóztatta.

Agyonlőtte a feleségét. Kaposvárról táviratozzák: Stadler János kaposvári ötven éves gazdag földmives negyven éves feleségét két revolverlövéssel az istállóban agyonlőtte. A zajra a szomszédok összefutottak és az asszonyt egyedül találták a pajtában halva. Nemsokára az utca felől megjelent a férj is, ki tudakozódott a csődület okáról, majd maga ment el a rendőrségre jelentést tenni, hogy felesége öngyilkosságot követett el. A rendőrség és az orvos konstatálták, hogy az asszony mellébe két golyó furódott és testén dulakodás nyomai láthatók. Öngyilkosság nem történhetett. A szomszédok hallották, midőn az asszony ezt kiálltotta: Ne bánts! Több szomszéd látta, amint a kerten keresztül elszaladt a férj. Stadler évek óta szerelmi viszonyt folytatott a szomszédban lakó özvegyasszonnyal és felesége emiatt féltékenykedett rá. A férj keze és melle szintén össze van karmolva. Stadler a szomszédok vádjával szemben tagad.

A huszártiszt fegyvere. Pozsonyból táviratozzák: Guarry huszárfőhadnagy vigyázatlanságból flóbertfegyverével agyonlőtte Reissel őrmestert. A szerencsétlenség állitólag kacsavadászaton történt. Az őrmester nemrég nősült meg.

Éjjeli zivatar. Vasárnap éjjel a Dunáutul és Észak-Magyarország számos helyén volt zivataros eső, de kecés helyen volt oly bőséges és heves, mint a fővárosban. A fővaros közönségét, a mely a nyomasztó hőség elől minden irányban a szabadba menekült, éppen hazatérőben érte utol a záporeső este tizenegy óra fele. A zápor csak rövid ideig tartott, de éjfél tájban ujra megeredt az eső és jéggel vegyest hajnalig esett. A zivatar miatt két lakásból kellett a lakókat kiköltöztetni, mert a menyezet átázott. A kiköltöztetett lakók Bodor Gyula, a ki a Ferenc József rakodópart 12. számu házában lakott és Ménesi Béla, a ki meg a Mária Valéria-utca 5. számg házában lakott, — Nagy zivatart és jégesőt jelentenek Iglóról, Ó-Radnáról, Székesfejérvárról, Nagyszőllősről és Siófokról. Az egész Balaton mentén rettenetes jégverés volt, a mely tönkretette a szőlőtermést és a vetésben is sok kárt tett. — Az Érmelléken, mint Nagyváradról jelenti tudósitónk, a mult éjjel jégvihar volt. Székelyhidon a patak kiáradt s elöntötte az utcákat.

A fekete Kéz. Neworleansból táviratozzák: Tizen-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

négy olasz ember, valamennyien tagjai a Fekete Kéz nevü titkos egyesületnek, elrabolt egy nyolc éves gyermeket, a kiért 6000 dollár váltságdijat követelt. Minthogy a pénzt nem kapták meg, a gyermeket megfojtották és darabokra vagdosták. Kilenc embert már letartóztattak, köztük egy nőt is, a ki bevallotta a rémes tettet. Attól félnek, hogy a lakosság meglincseli a gonosztevőket.

A Duna áldozatai. Vasárnap délután az óbudai Dunaágban két fiatalember csónakázott, miközben a csónak fölfordult s a rajta ülők a vizbe estek. Az egyik fiatalembert Csabai István vasuti őr kimentette, a másik azonban a vizbe fult. A parton összeverődött tömegben a kimentett csónakázó eltünt s igy nem tudják, hogy kik a szerencsétlenül járt csónakázók. — A vasárnap folyamán három holttestet fogtak ki a Dunából. Ötödfél órakor a Pannónia és a Hunnia csónakházai között egy harmincöt-negyven évesnek látszó uri külsejü férfiunak fóloszlásnak indult holttestét halászták ki. A vöröses bajuszu, gömbölyü arcu, beretvált állu, rövid ritka szőke hajú ember fekete gombos cipőt viselt. — Hetedfél órakor ugyanott egy nyolc éves fiu holttestét huzták ki a habokból. A Duna áldozatában Gangó János óbudai lakos József nevü fiát ismerte föl. — Tegnap reggel pedig a Beitscher-uszóház mellett egy harminc-harmincöt évesnek látszó munkás külsejü férfi holttestét fogták ki a Dunából. A halott már két-három hete lehetett a vizben.

Megostromolt vasuti állomás. Aradi tudósitónk jelenti: Mária-Radnán, a hegyaljai mótoros vasuti állomás előtt egy ut visz el, a melyen a lakosság közlekedni szokott. Az állomás főnök a minap elzárata ezt az utat. A lakosság e miatt zugolódott. Ma délelőtt egy öreg oláh paraszt megkérte a főnököt, nyissa meg ujra az utat. Kérésüket azonban elutasitották, a mire a parasztok megtámadták a főnököt, a ki kénytelen volt az irodába menekülni. Az oláhok ostromolni kezdték az állomást s már-már válságosra fordult a helyzet, a mikor csendőrök érkeztek és szétverték a tömeget.

Elüldözött külföldi aratók. Aradi tudósitónk irja: A szocialista izgatás következtében Aradmegyében kevés a mezei munkások száma. Zselénszky Róbert gróf ezért aradmegyei és a temesmegyei Kisszentmiklóson lévő birtokára Galiciából hozatott az aratás előtt elvégzendő mezei munkára harminckilenc férfimunkást. Alig kezdték meg azonban müködésüket, a szociálista agitátorok körülfogták őket és terrorizálni próbálták. A községi elüljáróság is megnehezitette a külföldi munkások müködését, mert munkásigazolványt kért tőlük, a mit azonban nem tudtak fölmutatni. Erre a hatóság kitoloncolással fenyegette meg őket. A külföldi munkások annyira megrémültek, hogy tegnap megszöktek. Egy fiatal legény azonban nem ment velük, hanem a kutba ölte magát

Csendőr és erdőőr. Sátoraljaujhelyi tudósitónk irja: Csincsa Gábor nagymihályi csendőr szolgálati ügyben Bakóc községbe ment. Pardics határában az erdő szélén lepihent; e közben egy lövés dördült el s a csendőrt több szem sörét találta. A csendőr kiabálására egy erdőőr sietett hozzá s azt mondta, hogy ő lőtt, de nem szándékosan. A csendőr erre megtámadta az erdőőrt s több helyen megszurta. Az erdőőr a küzdelemben leteperte a csendőrt s a nála levő kötéllel összekötözve, kitette az ut szélére s ott hagyta. A járókelők megszabaditották kötelékeitől a csendőrt s beszállitották a kórházba. Az összeszurkált erdőőrt is kórházba vitték. Az egyik szurás a tüdejét járta át. A vizsgálatot megindították.

Gazdasági munkások sztrájkja. Lőcséről irják lapunknak, hogy Csáky László gróf szepesmindszenti uradalmában az összes földmunkások sztrájkba léptek. A hatóság mindent elkövet, hogy a sztrájkolókat rábirja szerződésük megtartására.

Utazás a föld körül negyven nap alatt. Londonból jelentik, hogy Hurley-Campbell alezredes a Spectator egy cikkén felbuzdulva, a mely a világ körül való utazás idejéről szólott, harmadszor vállalkozott a föld körülutazására, hogy ujabb rekordot állitson föl. Ezt az utazását negyven nap és huszadfél óra alatt tette meg. Vállalkozása majdnem kudarcot vallatt, mert a japán tengeren hajója zátonyra jutott, de hamarosan kiszabadult s folytathatta utját.

Szerkesztői üzenetek.

Breczkó József urnak, Körcsönye. A Bedő-féle «Erdőőr» cimü tankönyv legujabb kiadása a VII-ik; azt hisszük, hogy ujabb kiadás egyelőre nem igen várható. A könyv az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V. Alkotmány utca 6.) szerezhető meg. Ára 6 korona. **Somossy Ferenc** urnak, Temesvár — Gyárváros. **Szippel Márton** urnak, Németboly A hozzánk intézett kérdésekre magánlevélben válaszolunk.

Burger Frigyes
drogéria üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol mindennemü száritott gyógyfüveket napi áron.
Kivánatra szivesen szolgál felvilágositással.

»VADŐR« 1—5
cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre. . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.
Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Julius 4.** **27. szám**

Előfizetési felhivás. Lapunk mai számával a XI-ik évfolyam II-ik félévébe lépvén, ebből az alkalomból ismét kérjük az összes erdészeti és vadászati altiszti és szolga személyzetet, hogy nehéz feladatunk megoldásában ne csak az eddigi elég gyönge, hanem fokozottabb mértékben támogatni sziveskedjenek.

Az eddigi tapasztalatok eléggé bebizonyitották, hogy az erdészeti és vadászati altiszti és szolgaszemélyzet érdekeit minden irányban kizárólag és egyedül a mi lapunk képviseli és védelmezi, mit a jövőben még fokozottabb mértékben szándékozunk tenni, ez azonban csak akkor lenne lehetséges, ha azok, kiknek érdekében fáradozunk, tömeges előfizetéseikkel teljes függetlenségünket lehetővé tennék.

Felkérjük ennélfogva összes hiveinket, hogy céljaink elérésében nem csak a saját előfizetési dijaik pontos beküldésével, hanem egyuttal lapunknak a legkiterjedtebb módon való terjesztésével is támogatni sziveskedjenek.

A lejárt előfizetési dijakat, valamint azok megujitását kérjük legkésőbb e hó végeig beküldeni.

Az Erdészeti Ujság
kiadóhivatala.

Kiben bizzunk?

Lapunk első megjelenése, tehát már közel tizenhárom év óta ismételten szó volt arról, hogy nekünk erdészeti altiszteknek alig van olyan jóindulatu barátunk, a kiben minden tekintetben teljesen megbizhatnánk, a ki érdekeinket igazán szivén viselné. Akadnak ugyabb előljáróink között olyan derék emberbarátok, kik igyekeznek alattvalóik sorsán segiteni, de hát ez csak helyi sérelmekre és bajokra hoz gyógyitó, vagy legalább enyhitő balzsamot, a melyből az egész tömegnek vagy éppen semmi, vagy pedig csak vajmi kevés jut. Egyedüli jó barátunknak eddig csak ez a mi lapunk mutatkozott, mely személyválogatás nélkül, nemcsak a saját előfizetőinek, hanem azoknak az érdekeit is teljes erejéből szolgálni igyekezett és igyekszik ma is, kik magukat tőle távol tartották, sőt nem hagyta ki munkaköréből azokat sem, a kik gonosz indulattal közvetlen vagy közvetett módon megrontására törekedtek.

Arra nézve, hogy sok helyen mennyire nem törődnek még a mi sorsunkkal, a mi boldogulásunk előmozditásával, alkalmam volt csak a legutóbbi időben is ismételten meggyőződni és szomoruan tapasztalni ennek bizonyitékait.

Folyó év május havában ugyanis olvastam lapunkban, hogy a földmivelésügyi m. kir. mi-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nistérium ugy, mint a hogy az néhány év előtt is történt, méhészeti tanfolyamot engedélyezett a kincstári, valamint az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazásban álló erdőőri személyzet részére, módot akarván az által nyujtani neki arra, hogy megszerezve magának a méhészeti ismereteket, ezek révén tisztességes mellékkeresetre tehessen szert s igy igyekezzék magának a gyönge javadalmazása által alig biztositott megélhetést lehetővé tenni. A tanfolyamra való felvételre vonatkozó kérvényeket folyó évi május hó 15-ig kellett a nevezett ministeriumhoz felterjeszteni, én pedig hivatali előljáromtól csak a terminus lejárta után 4 nappal értesültem hivatalosan a dologról s akkor is csak azért, mert tudakozódtam iránta. Arra nézve, hogy ez közvetlen előljáróm, vagy pedig másnak a mulasztásából vagy indolenciájából történt-e, arra nézve természetesen pozitiv adatok hiányában nem nyilatkozhatom.

Ugyancsak lapunkból értesültem, hogy annak szerkesztője az általa az 1908. évre kiadni tervezett Évkönyv terjesztését célzó előfizetési felhivást az összes kincstári erdőhatóságoknak, állami erdőhivataloknak, kincstári és járási erdőgondnokságoknak stb. még május hó végén megküldötte azzal a kéréssel, hogy azt személyzetüknek bemutatván, annak ezt a valóban hasznosnak, sőt szinte nélkülözhetlennek mutatkozó, a mellett pedig olcsó mü megszerzését ajánlják. Azóta ismételten volt alkalmam előljáróm előtt megfordulni, de bizony ennek az előfizetési felhivásnak hirét sem láttam

Olvastam az alsólendvai járási kartársak által Zalavármegye közigazgatási erdészeti bizottságához intézett kérvényt s több kartársammal együtt nyomban elhatároztuk, hogy hasonló kéréssel fordulunk saját vármegyénk közigazgatási erdészeti bizottságához s alkalom adtán előljárónk támogatását és utbaigazitását kértük, az által azonban azzal lettünk elutasitva. hogy a tisztviselőknek elég bajuk van a saját érdekeikért való küzdelemmel s nincs érkezésük arra, hogy mások bajaival is törődjenek, hanem azt a tanácsot adta, hogy éppen ugy, mint a hogy azt a tisztviselők tették, mi magunk iparkodjunk helyzetünkön segiteni.

Nyilvánvaló ezekből már most, hogy mi erdészeti altisztek csak ugy boldogulhatunk s csak ugy leszünk képesek jólétünket kivivni, ha nem bizakodva mások segitségében, de mindenesetre bizva mégis a jóindulatu támogatásukban magunk vesszük kezünkbe a dolgot és saját erőnkből igyekezünk kivivni magunknak azt, a mi jogos és méltányos.

A jóakarat számos előljárónknál, sőt talán azok nagyobb részénél megvan s ha ezek pártfogásukba veszik igazságos kéréseinket, lehetetlen, hogy az irányadó körök azok teljesitése előtt elzárkózzanak. Nekünk addig kell kopogtatnunk és kérnünk, a mig megnyilnak az eddig siket fülek s az arra hivatottak végre belátják, hogy

TÁRCZA.

Száldokfa.

Irta: *Takács Sándor.*

A török kiüzése után egy időre elnémult a tárogató sip. Még nem mozdult meg, még néma volt a Rákóci népe. A másfélszázados küzdelemben megfáradt és megfogyott magyarság türt és szenvedett. A kikkel egy szomsédságban élt, ezt a gyöngeség jelének vették és hadat inditottak rá, meg a vagyonára. Akkor még álltak régi kőváraink és kastélyaink, még voltak ősi udvarházaink, melyeknek megaggott falai között a végbeli élet minden emléke elevenen élt. Imitt-amott kenyerüket vesztett végbeli vitézek, bujdosó kurucok is akadtak, a kik a mult dicsőségén töprenkedve, várták a szebb idő hajnalát. A harci riadó helyett azonban más hang ütötte meg a fülüket. Odafönt Bécsben jónak látták, hogy Magyarországban magyar vár, magyar végház, magyar vitéz ne legyen. És szélnek eresztették a magyar végbelieket és megkezdték a magyar várak és kastélyok eltörlését. Minek is álljanak tovább a régi dicsőség ez emlékei, hisz csak a kóborló zsiványoknak (ez volt akkor a kurucoknak a neve) adnak menedéket? Nagy költséggel — magyar pénzen — rontatták tehát le a magyar várakat s kőrakásba temették századok küzdelmeinek, nagy tetteinek emlékeit.

A robbantások a régi magyar várak több százados élő tanuit is elpusztitották. A kőrakás lett ezeknek is a szemfödele. Ez élő tanuknak a régi magyarok kedves fáit a száldok- vagy hársfát mondjuk. Valamikor minden magyar végházban, minden magyar kastélyban akadt egy-két ilyen több századot ért fa, a mikhez több századnak kegyelete füződött. Ezeket a szép fákat hol hársfának, hol meg száldokfának hivták. Az utóbbi elnevezés ma már jobbára csak a székelység földjére szorult, de egykoron az egész országban divatozott.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nekünk is van annyi jogunk a megélhetéshez, mint a béreseknek, a kiknek érdekében pedig csak az imént nagyon üdvös törvényt alkotott a törvényhozó testület.

A cselédet immár szolgálatának minden fázisában megvédelmezi a törvény az önkény ellen, csak a járási és magán uradalmi erdőőrök, no meg az uradalmi vadászok vannak még mindig abban a szomoru helyzetben, hogy az ember legprimitivebb jogaival is alig rendelkeznek. Ezeknél még mindig hiányzik a szolgálatuknak szabályozása s kivált jövőjüknek és családjuk jövőjének biztositása.

Ezek vannak tehát leginkább ráutalva arra, hogy sanyaru és türhetlen helyzetükön segitve legyen s ezért önerejükből kell igyekezniök megszerezni azt a javadalmazást és azokat a jogokat, a melyek őket terhes szolgálatuk után méltán megilletik.

Ölbe fektetett kézzel nem érünk el semmit, ezért hát: «munkára fel!»

Keressük egymással az összeköttetést, a melyet legjobban lapunkban kaphatunk meg s gyámolitsuk, támogassuk egymást a létünkért való küzdelemben. Közös érzés vezéreljen mindnyájunkat, mert ha ez meg lesz, akkor küzdelmünknek sikere ideig-óráig késhet ugyan, de nem maradhat el.

Egy járási altiszt.

Az Évkönyv.

Lapunk két hét előtti számában megigértük volt, hogy a következő számban közölni fogjuk azok névsorát, kik az Évkönyvet megrendelték, de sajnos, a szerkesztőnk családjában bekövetkezett szomoru esemény miatt ez is, mint több más egyéb is elmaradt. Multkori mulasztásunkat most helyrepótoljuk s itt közöljük a megrendelőket:

1.	Asbóth Mihály Böszörmény	3	példány
2.	Omischl Nándor Sümeg	1	„
3.	Plencner Rezső Kövi	6	„
4.	Guckler Károly Budapest	9	„
5.	Ay Mihály Mátrafüred	1	„
6.	N. Barthos Gyula Malomviz	1	„
7.	Bónis Kálmán Turjaremete	1	„
8.	Kleeblatt Nándor Beleg	1	„
9.	Szijgyártó József Petrozsény	3	„
10.	Tóth András Dunaszekcső	1	„
11.	Sylvester József Torja	1	„
12.	Cséti Viktor Magyar-Polyán	1	„
13.	Burián János Tard	1	„
14.	Főhercegi uradalom Végles	2	„
15.	Schuller Traugott Ó-Radna	1	„
16.	Pintye Gábor Uj Radna	1	„
17.	Kovácsy Gyula Persahavas	1	„
18.	Tersánszky János Borberek	1	„
19.	Nazarovits Antal Borberek	1	„
20.	Juhász István Uj-Radna	1	„
21.	Sipos Márton Bélapátfalva	1	„
22.	Ferenc Mátyás Bélapátfalva	1	„
23.	Nagy József Bélapátfalva	1	„
24.	Schenk Eusztách N. Bodok	1	„

A hol az idő és az emberek miatt e fák veszendőre nem indultak, ott még ma is csodálatot keltenek. A gimesi vár összedőlt falai közül gyönyörü hársfák emelkednek az ég felé. A sivár pusztaságban, a romlás között az életet egyedül ők képviselik. A bajmóci vár óriási hársfája is él még s akár egész bucsu népe megpihenhet árnyékában. A nép hite szerint a gyönyörü hárs már I. Mátyás királyunk idejében terebélyes fa volt. Ma Európa egyik legnagyobb hársfájának tartják. Trencsén várának hársfája is ilyen lehetett, mivel az összeirások már a tizenhatodik században emlegetik az öreg hársfát, melynek lombjai alatt a megfáradt utasokat lócák várták pihenőre. A Kasza varában volt nagy hárs a tizenhetedik század végén még jó egészségnek örvendett s árnyékoldala az egyik bástyát erte, verőoldala meg a másikig nyult. A makovicai, a sárosi és a zborói hársakat is rendre emlegetik a régi följegyzések.

Tudjuk, hogy a hársfa igazában a szlávok szent fája volt, de idővel a magyarság is ugy tisztelte és szerette, mint azok, a kiktől e fa tisztelését eltanulta volt. Nincs egyetlen fánk sem, melynek a régi magyar nyelvben annyiféle elnevezése volt, mint a hársfának; nincs fa, melytől annyi helységnevünk támadt, mint a hársfától. A száldob (szoldob), lippa, száldok, zádog egyazon fát, vagyis a hársfát jelentette. A Száldobágy (hársas), Száldobos, Lippa (Temes, Somogy és Zala megyében), Lippa-Hárs (Somogy megyében), Hársas, Hárskut, Héthárs, Hársfalu, Hársvölgy, Hárserdő stb., stb., mint helynevek, nagyobbrészt ma is élnek s értenünk adják, minő szerepet játszott Magyarországban egykoron a hársfa. De nemcsak a nyelvünk emlékei hirdetik őseinknek babonás ragaszkodását és hagyományos szeretetét a hársfához; történeti följegyzések is akadnak erről.

Fermedzin egyik jeles oklevél-gyüjteményében (Acta Bosnae) az 1629. évből igen érdekes jelentést közöl hazánk vallásos életéről. A Zrinyiek birtokán — mondja a jelentés — elhagyatott helyen hatalmas lippa (hársfa) áll. A törökök és a keresztények az ujhold

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

25. Kisfaludi János Járosré	1	„
26. Grellneth János K. Dumbrava	1	„
27. Erdőgondnokság Sályi	1	„
Összesen	45	példány

Ez lenne tehát a kezdet, reméljük azonban, hogy már a legközelebbi napokban tömeges megrendelést fogunk kapni, olyan mértékben, hogy majd hozzá foghatunk a nagy munka nyomatásához, a melylyel azután ugyancsak sietnünk kell, hogy azt még a folyó év vége előtt elkészithessük és a megrendelőknek megküldhessük.

Az Évkönyv ügyében két héttel ezelőtt irt cikkünkben már kifejezést adtunk abbeli aggodalmunknak, hogy kibocsátott és szétküldött előfizetési felhivásunkat sok helyen egyszerüen félredobják s meg sem mutatják azoknak, a kiknek arra szolgálatuk közben szükségük lenne.

A mitől féltünk, az — sajnos — egy pár helyen valóra is vált, legalább ezt látszik bizonyitani a hozzánk több helyről beküldött értesités, hogy bizon ott az Évkönyv előfizetési felhivásának — dacára annak, hogy azt még május hó utolsó harmadában küldtük szét — eddig szinét sem látták.

Ismételve hangoztatjuk ennélfogva szükségességét annak, hogy azok a kartársak, kiknek az Évkönyv kiadásának tervéről tudomásuk van, vegyék kezükbe az apostoli botot s igyekezzenek minél több előfizetőt gyüjteni, ez által is megmutatva a világnak, hogy tudunk a saját lábunkon is járni s képesek vagyunk arra, hogy megteremtsük magunknak azt, a minek már régen meg kellett volna lennie: az erdészeti és vadászati altiszti és szolga személyzet hasznos könyvtárát!

Vadászati dolgok.

Gyilkos medve. Gondfalu határában Froló J. ottani erdész észrevette, hogy egy medve nekirontott a csordának és egy tehenet megtámadott. Az erdész védelmére kelt a szorongatott tehénnek és egy lövést irányitott a medvére, mely a lövés következtében elszédült. Az erdész, a ki azt hitte, hogy az állatot leteritette, feléje közeledett, de vesztére. Alig, hogy az erdész a medve közelébe jutott, a holtnak vélt mackó feltápászkodott, megölelte támadóját és mancsaival agyonszoritotta. A lövés zajára odaérkezett pásztorok elüzték a medvét, de az erdész néhány órával rá meghalt.

Fürj- és házi csirkék egy kotló alatt. Csanád megyéből, Apáca vidékéről irják lapunknak az alábbi érdekes esetet: A mult hét utóljan egy idevaló dohányos kertésznek a tyukja a mint este hazajött a csirkéivel, 5 darab kis fürjecske volt vele; másnap reggel ismét kivitte a kotló ugy az édes mint a mostoha gyerekeket; igy ment ez 3 és fél napig. Kiváncsiak voltunk, meddig lesznek a kis fürjek a kotló alatt, de bizony harmadfél nap elteltével, a kotló a fürj-csirkék nélkül jött haza este; alkalmasint megszöktek a kis fürjek tőle, vagy az igazi anyjukat feltalálták és a mostohát faképnél hagyták. Érdekes, hogy a fürj-csirkék a kis házi csirkékkel jó barátságban voltak, együtt ettek és ittak és a kotló szárnya alá közösen el is bujtak. Semmi vadságot el nem árultak. *R.*

A fogolynak anyai szeretetéről már nem egy vadász tett érdekes megfigyeléseket. Ezekhez hasonlót közöl egy vadász egy német szaklapban. Egy burgonyaföldön szedegetett két vén fogoly tizenkét apróséggal, ugyanakkor az erdőszélen egy leselkedő róka mutatkozott. A megriadt fogoly-család csakhamar a

---

minden első vasárnapján nagy tömegbe verődnek itt össze, hogy a szent fának hódoljanak. A szomszédos plébános is közéjük megy s a jelenlévők között gyüjtött alamizsnácskáért misét mond nekik. A mindenfelöl összeverődött nép pedig imádja, csókolgatja a lippát, mintha valami megdicsőült szentnek a teste volna (et adorano quell' arbore, basciandolo come fossi un corpo santo etc.). Aztán a néma fának mondogatja szive töredelmes voltát és szentül hiszi, hogy a lippa csodákat müvel s gyógyulásra fogja a betegeket, a kik a fának fogadalmat tesznek.

Ha ilyes dolog a tizenhetedik században is előfordult, még gyakoribb lehetett az a tizenhatodik században, a mikor a falvak és a puszták legtöbbjének papja nem volt s a szabadjára engedett nép babonás hitét kénye-kedve szerint vallhatta.

De nemcsak a nép, hanem az urak is szerették, ápolták és ültették a hársfákat. Végházainknak majd mindegyikében találunk hársfát és a régi magyar kertek sem szükölködtek hársfák nélkül. Az egykori magyar udvarházak patriarkális életéből ezek a hársfák voltak a legvonzóbb szokásoknak és mulatságoknak a szemtanui. A magyar uraknál ugyanis az a szokás járta, hogy a hársfák ágait mesterséges uton növesztették és hajtogatták mindaddig, a mig az árnyékos lombok és az erős ágak alkalmasokká lettek egy-egy nyári mulatóház vagy filegória épitésére. Az ilyen mulatóházba vagy filegóriába két felől partosan csinált grádics vitt, mely grádicsnak hol több, hol kevesebb lépcsője volt. A filegória körül könyöklő karfás folyosó futott végig, a honnan rendesen igen szép kilátás nyilt a virágoskertre. Voltak olyan hársfafilegóriák is, a miket nem a lombok közé, hanem a hársfa egyenest kibocsátott gallyai alá épitettek.

A mikor a hideg melegre tért s a hársfák rügyei fakadásra fordultak, a szép iratos filegóriák tornácai, emblémás és virágos szobái lettek az udvarházak népének legkedvesebb mulatóhelyeivé. Ott fönt, az illatos hársfavirágok közt és a mesterségesen kibocsátott gallyak alatt folytak a magyar urak, a nagyasszonyok

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szomszédos burgonyaföldre menekült. A róka rövid megfontolás után szintén odasompolygott. Egyszerre csak előkerült a fogolytyuk, lankadtan lelógó szárnyakkal, fáradtan haladva és meg-megállva, mintha sulyosan megsebesült vagy sérült volna. Ily módon mindig távolabb csalogatta az ellenséget a burgonyaföldtől és családjától és mindig közelebb az erdőhöz. E közben a róka már egészen közelébe ért a fogolynak és éppen neki akart esni prédájának, midőn a fogoly gyorsan szárnyra kelt és elmenekült. Időközben a fogolycsalád már teljes biztonságban volt, mert a másik öreg fogoly az ismert módon már elvezette másfelé az apróságot és igy az anyaszeretet tultett a róka furfangján.

Hasznos tudnivalók.

A csiperke-gomba termelése. Közismeretes, hogy e kiválló asztali gombák nedves réteken és világos erdőkben találhatók augusztus és szeptember hónapokban. Hogy tehát e gombát egész éven át olcsón és könnyü szerrel élvezhessük, gyüjtsünk friss szalmanélküli lótrágyát össze egy félreeső helyre, ahol 8—14 napig nyugodtan marad és kellően erjedésnek indulnat. Ezalatt a pincében, vagy más léghuzammentes helyiségben 40—50 centiméter magas és tetszésszerinti szélességü deszka-szekrényeket helyeztetünk el és azokat az előkészitett lótrágyával ióI teletömetjük. Felülről körülbelül 5 cm. magasságba közönséges, de száraz kerti földet helyezünk, szintén szorosan oda döngölve. Ültetőcövekkel 15—20 cm.-nyi tévolságban egymástól 5 cm. mély és ugyanoly széles lyukakat furunk és kevés csiperkegombacsirát helyezünk beléjük és az üres helyeket lótrágyával födjük be. A legajánlatosabb csira a francia csiráztató helyekről származó; 1 kiló ára körülbelül 3 Frank A szekrényeknek, amelyekbe a csirát tesszük, ugy kell berendezve lenniök, hogy azokat felülről deszkákkal befödhessük, s hogy a fedél a feltöltött földtől 15—20 cm.-nyi távolságban legyen, hogy a gombák befödésök által fejlődésükben és növekedésükben meg ne akadályoztassanak. Ha a föld tulságosan száraz, ugy öntsük le a melegágyat kevés langyos vizzel, hogy a föld kissé nedves legyen. A lelocsolás után a melegágyat kissé átszellőztettjük, hogy meg ne penészesedjék és azután a deszkákat ismét ráhelyezzük 5—6 hét mulva már látjuk, hogy mint mutatkoznak a gombák barna kalapjaikkal, gyakran sok száz fedi be az ágyat. Pl. egy 1 m. széles és 10 m. hosszu melegágyról 8—10 hétig szedhetjük a gombát. Ezután a lótrágya ereje ki van használva és szükséges uj melegágyat készitenі vagy pedig a régit felfrissiteni, amely célból a felső föl felületet leveszszük, de a fiatal csirát gondosan kimélnünk kell, mert ezt kell az uj, vagy felfrissitett ágyba ültetnünk A trágyát jól meglazitjuk, frissel összekeverjük és aztán a fent elmondottak szerint járunk el,

Ha azt akarjuk, hogy az egész éven át legyenek ilyen gombáink, akkor olyan pincét kell választanunk, amelyet a fagy nem ér és 4—6 hetenként kell uj ágyat készittenünk.

A gombák kerek fejek alakjában bujnak ki a földből, amelyeknek szára és felső felülete fehér szinü. Ha zavartalanul tovább hagyjuk őket nőni, akkor lapossabbakká lesznek, kalapjuk ernyő alakjában terjeszkedik szét és alsó, vékony levélkékből álló felületük sötétvörös szinüvé lesz. Használatra a fejek szétnyilásuk előtt a legjobbak; ilyenkor kell őket késsel levágni. Föld feltöltése és a külső levegőtől való elzárás által e fejek nagyobbakká lesznek. Ha a felülhelyezett földre tégladarabokat teszünk, akkor e gombák, ha egyszerre tul sok lép fel, tovább állanak el. Ha termékenyek az ágyak, akkor a gombákat naponként szedjük le. A földet száraz időjárás esetén, csak kevés langyos vizzel kell meglocsolnunk. Télen hideget és nedvességet gondosan távol kell tartanunk és a melegágyakat a közönséges szalmatakarón kivül még deszkákkal kell felülről és oldalról ellátni. Nagy hidegben e gombák növekedését elősegithetjük azáltal, hogy az ágyra kevés, száraz szalmát, erre pedig meleg, a szemétdombból felrázott almot fektetünk. Főleg arra kell törekednünk, hogy az ágyat egyenlő hőfokon és egyenlő nedvességben őrizzük meg

Hogy a csiperkecsirát jól és használatra sokáig fenntarthassuk, ugynevezett csiraköveket készitünk magunknak és ezekhez kétnegyedrész ló-, egynegyedrész tehéntrágyát (mindkettőt szalma nélkül) és egynegyedrész komposztot vagy lombföldet veszünk kellő mennyiségü vizzel és ezen alkatrészekből egy masszát dagasztunk, amelyet téglák formájára nyomhatunk össze. E formába szeles napon a leirt masszából annyit hozunk, amennyi mindig csak beférhet és a kész téglákat óvatosan kivesszük a formából. Hogy ezt könnyeb-

---

és az ifjak magyar szabásu mulatságai és játékai. Ott az udvarló, karfás tornácokon, mulató-erkélyeken, vagy bent a virágos nyári házakban gyakran megszólalt a magyar dal, gyakran hangzott az egyszerü magyar lant vagy hegedü. Még a nyári estéket is legszivesebben ezekben a filegóriákban töltötték. S mikor az idő estvéhez közelitett, az inas-vaskarikákba gyertyatartókat függesztettek, s ugy világitottak. Aztán elkövetkezett a fülemile-várás! Kicsije, nagyja unos-untalan leste a fülemile megszólalását. S a mikor a kedvelt dalosmadár szózatot adott, bokorról-bokorra követték s némán lesték csattogását, édes-bus sirását és trillázó füttyeit. Annyira szerették e kedves madarat, hogy sok filegóriában madaras-házat vagy madártartó kast is épitettek számára. Persze, ezek a szegény rabmadarak beszédesekké csak akkor lettek, a mikor szabad társaiknak a hivogatását hallották s még ilyenkor is zokogva sirdogáltak.

(Folyt. köv.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ben eszközölhessük és hogy a téglák össze ne törhessenek, a forma belső falát mindig nedvesen kell tartanunk. A kész téglákat deszkákra rakjuk, néhány órán át ott hagyjuk és azután egy tompa bottal a tégla közepe táján 3 centiméternyi távolságban egymástól három körülbelül 5 centiméternyi mély lyukat furunk és kitesszük a téglákat száradni a szabadba. Mivel a visszamaradt legcsekélyebb nedvesség is kárt tehet a csirában, azért alaposan ki kell őket szárítanunk. Kivülről gyakran teljesen szárazaknak látszanak, noha belül még nedvesek. Legjobb, ha egy téglát ketté törünk, hogy belső állapotát megvizsgálhassuk. Ha a téglák szilárdak és szárazak, akkor lótrágyát veszünk, amelyet előbb a kellő hőfok eléréséért egy helyre gyüjtöttünk össze és 10—15 cm. magasságba a padlóra helyezzük. Erre a gombaágyból annyi csirát veszünk ki, hogy a lyukakat a téglákban szorosan betömhessük és hogy miután e téglákat egymásra fektettük, a felső felületet is befedhessük. Amikor a téglákat egymásra rakjuk, főleg arra kell ügyelnünk, hogy kissé távol álljanak egymástól, hogy a trágya melege és gőze a rakáson teljesen át birjon hatolni és fel birja melegíteni. A kup alakjára épitett rakás csucsát egy téglával zárjuk el, az egészet trágyatakaróval veszszük körül és 14 nap mulva megkétszerezzük ezt. Ha bizonyos idő mulva a csira a téglákat teljesen áthatolta, amiről egy tégla kettétörése által győződheünk meg, akkor szétválasztjuk őket és száraz, fagymentes helyen megőrizve, több évig is jól elállnak.

A melegágyakat, amelyeken a téglák segitségével termelünk gombát, szintén pincékben kell felállitanunk és hasonló távolságra és mélységre a csira-téglákból olaszdió nagyságu darabokat kell tennünk.

Ha nyáron csináljuk ez ültetvényt, akkor már igen hamar bujnak ki a gombák. Máskor és különösen hidegben az ágyat 14 nappal előbb 5 cm. magasságba finom, félig szalmanélküli lótrágyával kevert melegágyfölddel kell befednünk, ezt deszkával kissé összelapitjuk és esetről esetre kevés langyos vizzel lelocsoljuk. Azután a gombák rövid idő mulva meg fognak jelenni. *E. B.*

KÜLÖNFÉLÉK.

Az állatok és az alkohol. A természettudósok azt állitják, hogy az elefánt, a medve, a ló, a kutya szenvedelmesen szereti az alkoholt. A medve és a majom a sörivásban bátran kiállják a versenyt egy gyöngébb lélekzetü német burssal. A tyuk nagyon szereti a pálinkát és egymást töri a pálinkás meggyért, a mit pajkos fiuk vetnek oda nekik, hogy gyönyörködjenek a részeg tyuk játékában. Állatkerti ápolók beszélik, hogy az elefánt akárhányszor ügyes furfanghoz folyamodik, sokszor betegséget szimulál, csakhogy szesztartalmu orvosságot adjanak neki. Érdekes, hogy a majmot is éppen ennél a gyöngéjénél fogva ejtik fogságba az afrikai bennszülöttek. A majomfogás igy történik: pálinkával telt edényt állitanak az erdő szélére. A majmok alig hogy megpillantják az edényt, csapatostul rárohannak és hamarosan ugy berugnak, hogy az eget bőgőnek, az embert meg testvérjüknek nézik. A bennszülöttek közül egyik most a majmok köze megy, egy majmot a karjánál fogva elkap és megindul vele a falu felé. A majmok egymás karjába kapaszkodva mennek csapatostul a vadász után. Mikor azután a faluba érnek, elbánnak velük. A madarak között a papagályról mondják, hogy nagy alkoholista. Több természetbuvár a pillangóról is azt állitja, hogy részeges és ugyancsak gyakran megesik vele, hogy a földön holt részegen fetreng. A newyorki sörgyárak lovai a sörivást ugy megszokták, hogy sör nélkül már rájuk nézve az élet szinte elviselhetetlen s bizony gyakran megesik, hogy a sárga földig leisszák magukat s akárhany ilyen ló a delirium tremensz ismert tünetei között adja ki páráját. Általánosan ismert dolog, hogy Németországban a diákok kutyái erős sörivók, olyannyira, hogy például némely kutya több sört elfogyaszt naponta, mint maga a gazdája.

Mivel élnek az afrikai benszülöttek? Az afrikai benszülöttek épp ugy megeszik a főzeléket, mint a hogy megeszik a hust. És fölhasználják a háziállatok tejét is. Egyedül tán a kongóbeli indiánok azok, a kik a világ minden kincséért se innának meg egy korty tejet sem. A tojást azonban, főképpen pedig az izletes teknősbéka tojást, a Kongó vidékéről való indiánok nagyon szeretik, az igaz, hogy Afrika más államaiban azután él olyan több más nép is, a mely viszont a tojástól fordul el valóságos utálattal. A szudáni négerek főcsemegéje az ugynevezett amara, borssal, sóval, köménymaggal és hagymával alaposan behintett nyers máj. Közkedvelt csemegéjük a zebra és az elefánt lába is. A nyám-nyám négerek kedvelt eledele a kutya hus és kiváló csemegének tartják az oroszlán és leopárd husát is. Érdekes. hogy a benszülöttek a hust nyárson vagy forró kövek közé szoritva sütik meg. Az Afrikában élő európaiak persze nem igen tudnak megbarátkozni a benszülöttek életmódjával, s azért többnyire csirkével, kacsával s más házi szárnyasokkal élnek. Mc. Mahon amerikai miszszionárius azt mondja, hogy Afrikában való tartózkodása alatt több mint 3000 tyukot evett meg, de miszszionárius társai között volt sok olyan, a ki jó étvággyal fogyasztotta el a papagály, majom és sündisznó pecsenyét is.

HIREK.

Szerkesztőnk gyásza. Lapunk szerkesztőjét és családját a mult héten megrenditő csapás érte. Veje, Butyiri Flóris, a brátkai állomásra csak a legutóbbi napokban kinevezett állomásfőnök ugyanis mult hó

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

24-én végzetes balesetnek lett áldozata. Az említett napon ugyanis a derék, buzgó hivatalnokot a bucsai állomáson, hol már forgalmi szolgálatának utolsó napjait élte, az este 11 órakor berobogó tehervonat elgázolta s kapott sérülései következtében 3 órai kinos szenvedés és a bánatos özvegyétől vett érzékeny bucsu után a nagyváradi közkórházba való szállitása közben meghalt. Temetése a Kolozsvár—nagyváradi vasutvonal minden szabad tisztviselőjének és a közeli és távoli környék nagy számban összesereglett népének részvétele mellett f. hó 27-én Bucsán ment végbe. Korai halálát fiatal özvegyén, 2 éves leánykáján, 8 hetes fiacskáján kivül nagy számu rokonság és tiszttársainak, ismerőseinek ezrei siratják. Áldott legyen emlékezete és csendes örök pihenése!

Halálozás. Folyó évi 25-ik számunk egy visszaérkezett cimszalagjára tett megjegyzésből megdöbbenéssel és mély fájdalommal értesülünk, hogy Fukász István, a liptóujvári m. kir. erdőőri szakiskola főerdőőre meghalt. A derék férfiu halála bizonyosan mélyen fogja megrenditeni mindazokat a kartársakat, kik a szakiskolai tanulmányokat az ő keze alatt végezték és őt ez alkalommal szeretni és becsülni megtanulták. Lapunknak és törekvéseinknek elejétől buzgó hive és apostola volt. Adjon neki a jóságos ég csendes pihenést!

Nyugalomba! Németh Gyula m. kir. közalapitványi erdőőr hosszu és fáradságos szolgálata után nyugalomba vonult. Tiszta szivből kivánjuk, hogy a lapunknak első megjelenésétől kezdve buzgó hive jól megérdemelt nyugalmát még hosszu éveken át jó egészségben, boldogan, megelégedetten élvezhesse!

Pisztoly a gyermek kezében. A hunyadmegyei Alsóbarbatyén községben két gyermek játéka halálos szerencsétlenséget okozott. A nyolc éves Burleszk Nikolaje katonásdit játszott János nevü öcscsével. Játék közben levették a falról apjuk forgópisztolyát. János szembe állt bátyjával s tüzet vezényelt. Nikolaje nem tudta, hogy a pisztoly töltve van s elsütötte. A golyó öcscsét sziven találta, a ki holten esett össze.

A viperamarás. Ambrus Mihály kassai lakost a kavecsányi erdőben való utjában egy vipera megmarta. Ambrus futva ment vissza Kassára, hogy sebét orvosoltassa, azonban a város első utcáján összeesett és keze, valamint az arca dagadni kezdett. A mentők a kórházba szállitották. Állapota reménytelen.

Kibukott a vonatból. A Lupény és Vulkán közötti vasuti vonalon a Vulkán felé haladó vasut egyik kocsijának ablakából kifelé nézegetett egy utas kis leánya. Egyszerre a kocsi ajtaja kinyilott és a leányka kibukott a kocsiból. A kis leány anyja a robogó vonatról utána ugrott leányának. Az utasok azonnal meghuzták a vészféket, mire a vonat megállt. Az utasok azonnal az anya és leánya segitségére siettek és konstatálták, hogy sem az anyának, sem a kis leánynak baja egyáltalán nem történt. Az anya és gyermeke a vonattal folytatták utjukat.

Méregkeverés gyanujában. Aradról jelentik: Körülbelül egy évvel ezelőtt Szarka Béla temesvári államvasuti főkalauz gyanus körülmények között meghalt. A holttestet exhumálták és belső részeit az országos vegyészhez küldték, a kitől ma érkezett meg a szakértő vélemény, hogy a holttestben nagy mennyiségü arzént talált. A méregkeveréssel Szarka özvegyét gyanusitják, a ki állitólag azért mérgezte meg férjét, hogy a biztositás összegét megkapja. Szarkáné leánya néhány hónappal ezelőtt szintén gyanus körülmények között halt meg s ezért a vizsgálatot ebben az irányban is folytatják.

Betörő diákok. A szászvárosi ev. ref. Kun-kollegium több tanulója tolvajkulcscsal betört az igazgató lakásába, a honnan azután behatoltak az igazgató irodájába is. Ott az iratokat fölforgatták s a pénzes szekrényt feszitő vasakkal feszegették, de nem tudták feltörni. A mikor látták, hogy a pénzes szekrénnyel nem birnak, az irodából és az igazgató lakásából több értéktárgyat elvittek. A esendőrség a betörő diákok közül elfogta Melkó Zakariás és Kiss József negyedik osztályu tanulókat, a kiket a dévai ügyészség fogházába szállitották. Kihallgatásuk alkalmával azt vallották, hogy Amerikába akartak utazni s ezért volt szükségük a pénzre. A diákokat fogva tartották A botrányos ügy Szászvároson kinos feltünést keltett.

A levegőbe röpült hajó. Tripolisz partvidékén a mult hónap elején rettenetes katasztrófa ert egy Lulu nevü gőzöst: a hajón lévő puskapor fölrobbant s igen sokan életüket vesztették. Most kiderült, hogy a hajót saját kapitánya röpitette a levegőbe. A puskapor ugyanis, a melyet szállitott, csempész-áru volt s a kapitány, a mikor látta, hogy a csempészést fölfedezték, a letartóztatás elől a halálba menekült. A rettentő drámáról a következőket jelentik:

A hajó Pireusz kikötőjéből jött s ezer hordócska puskaport és igen sok fegyvert akart Tripoliszba szállitani. Tripolisz partvidékén a hajó kapitánya meglátott egy halászbárkát és megkérdezte a gazdától, nem volna-e tiz-tizenöt bárkája, a melyen vizet hozna a hajóra. Ez a kérdés tripoliszi csempésző nyelven azt jelenti, hogy van-e bárka, a mely a hajóról partra szállitaná a csempészett árut. A halász látszólag vállalta a megbizást, de első dolga az volt, hogy jelentést tett a francia-tuniszi határőrségen. Az őrség parancsnoka összeszedett harminc halászbárkát és száz fegyveres embert, aztán elindult a csempésző hajó ellen. A puskaporos hajó kapitánya lekiálltott hozzája:

Hajóm puskaporral van megrakva. Nem tehettek velem semmit, a nélkül, hogy magatok is rajt nevesznétek. Életetek a kezemben van.

Ezután meglóbálta a kezében lévő égő csóvát majd ujra lekiabált:

Ha a parancsnok mondani akar valamit, jöjjön fegyvertelenül a hajómra. De ha meg akartok támadni, magammal együtt titeket is a levegőbe röpitelek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A parancsnok üres fenyegetőzésnek tartotta ezt és támadást vezényelt. A legények felmásztak a hajóra, s mikor a födelzetre értek, a kapitány ezt mondta:

Ti akartátok!

A csóvát beledobta egy nyitott puskaporos hordóba, Irtózatos dörrenés hallatszott, át nem látszó füstfelhő támadt s a szörnyü zajban és füstben emberi testrészek, vitorlafoszlányok és szilánkok röpültek. A vizen igen mély tölcsér támadt, a part megrendült, az ég elsötétült, s mintha ég és föld összeomlott volna, olyan pusztulás, menydörgés és sötétség támadt. A rettentő pusztulásból mindössze öt ember maradt meg, mind az öt a hajó legénységéből. A hajó és rakományának tulajdonosa, M'sbah serif, a tripoliszi kormánytanácsos egyik elökelő tagja.

A sikkasztó katona és az őrjárat. Kassán, mint onnan jelentik, Tóth János, a 34. gyalogezred közlegénye háromszáz koronát sikkasztott az ezred pénztárából. A hiányt azonnal észrevették s mivel észrevették, hogy Tóth nincs a kaszárnyában, a gyanu rögtön rá irányult A sikkasztó közlegény időközben a Fő-utca 114. számu házba ment, a hol Ocskai Mária nevü szeretője szolgál a Hadik-családnál. A házmester a ki tudta, hogy Tóthot keresik, azonnal értesitette a, hadtestparancsnokságot, a honnan őrjáratot küldtek ki a sikkasztó elfogására. A mikor az őrjárat a házba érkezett, Tóth gyorsan bezárta a konyha ajtaját. Az őrjárat parancsnoka kivülről felszólitotta Tóth Jánost, hogy haladéktalanul jöjjön ki, de a katona határozottan kijelentette, hogy nem engedelmeskedik. Ha rájuk törik az ajtót, abban a pillanatban agyonlövi magát és a leányt. A konyhaajtó ablaküvegén látták is, a mint baljával árkarolta a leányt és jobb kezében pisztolyt tartott A kirendelt közegek békés hangon többször megismételtek a parancsot, de Tóth János hajthatatlan maradt. Éjfél után kettőre járt már az idő, a mikor még mindig nem sikerült semmit elérniök. Erre az odaérkező ezredorvosnak mentő gondolata támadt. Megkérdezte a katonát, hogy szomjas-e. Az igénylő válaszra benyujtott neki egy pohár szódavizet, a melybe előzőleg altató port hintett. A közlegény fölhajtotta az italt, de a hatás felóra után sem mutatkozott. Most már utoljára felszólitották a sikkasztót, hogy engedelmeskedjék. Az volt a felelet, hogy abban az esetben, ha az őrjárat elvonul, okvetetlenül kijön. A szuronyos katonák egy része a rendőrökkel elrejtőzött, a többiek lefelé tartottak. Alig értek az első emeletre, három lövés dördült el. A rendőrök betörték a konyhaajtót és elsőnek a jelenlevő Konrád Lajos tábori lelkész ment be. A katona és szeretője vértől elboritva hevert a kőpadlózaton. Tóth János a halántékán sebesült meg, a cselédleány a szive fölött. Az előbbit a katonai, a másikat a városi közkórházba szállitották. Állapotuk válságos.

Szerkesztői üzenetek.

Valamennyi tisztelt olvasónknak. Lapunk mult számának végleges összeállitásában gyászom szerencsétlen halála és temetése miatt akadályozva voltam s azért annak hiányaiért szives elnézésüket kérem. **Magdó Márton** urnak, Bábolna. Hogy jött ez a meglepő áthelyezés? Az uj helyben sok szerencsét kivánok. Előfizetésed jövő év január 15-én jár le. Légy szives azon a vidéken lapomat terjeszteni. **Flóra Károly** urnak Belényes. Dragomis Pompéjus kartársunk Tárkányból — a posta feljegyzés szerint eltávozott. Szíveskedjék velem uj lakóhelyét tudatni.

A kiadóhivatal postája.

Horváth József urnak, N.-Runk. A 10 koronát köszönettel vettük. **Klespitz János** urnak, Gosztola. Előfizetése jövő évi február hó végéig van rendezve. **Kuti János** és **Mihájlovics János** uraknak, B. Monostorszeg. A 4—4 koronát vettük s bejegyeztük. Mint visszatérő régi hiveinket örvendve üdvözöljük! **Oltyán László** urnak, Szt.-Ágota. A 4 korona beérkezett. **Járos Ernő** urnak, Kaphegy. A beküldött 2 koronával ezeptember végéig van előfizetve. A lapot rendesen küldjük, csak az ottani posta kézbesitse rendesen. Nem tudná közölni. hogy Járos Károly olvasónk Ujpestről hová költözött? **Fetz Lajos** urnak, F.-Szivágy. Nincs mit megbocsátanunk, hiszen Ön egyike legpontosabb előfizetőinknek. **Csitkovits Antal** urnak, O.-Szilas. A lejáratot kiigazitottuk s igy az előfizetés az év végéig rendezve van. **Márkus Sándor** urnak, N.-Péczely. Az igéretet köszönettel tudomásul vettük. **Bardiovszky János** urnak, Ujbánya. A 6 koronát megfelelően elszámoltuk. **Repicky János** urnak, Berencsfalu. Előfizetése szeptember végéig van rendezve. **Tornyos Ferenc** urnak, D. Gönicvölgy. A cimet kiigazitottuk.

Pályázati hirdetmény.

Alulirott hitbizományi uradalomnál egy erdőőri állás jött üresedésbe, a melynek betöltésére ezennel pályázatot hirdetek.

A pályázóktól megkivántatik:

1. Erdőőri szakvizsgai bizonyitvány.
2. Szolgálati bizonyitvány.
3. Keresztlevél.
4. Erkölcsi bizonyitvány.
5. Orvosi bizonyitvány.

Illetmények:

480 korona évi készpénz fizetés, lakás és tüzifa, 3 kat. hold. szantóföld, 4 darab marha és annak egy évi szaporulata, nyári legeltetése.

A magyarnyelven kivül még a román nyelv birása is szükséges.

Folyamodványok *Csató* Pál urad. főerdészhez adandók be *Branyicska (Hunyad megye.)*

Burger Frigyes
drogéria üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol mindennemü száritott gyógyfüveket napi áron.
Kivánatra szivesen szolgál felvilágositással.

»VADŐR« 1—5
cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre. . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Julius 11.** **28. szám**

Gyermeknevelési alap.

Az erdészeti és vadászati altiszti és szolga személyzet érdekében immár közel másfél évtized óta folytatott munkálkodásunk során ismételve volt alkalmunk rámutatni azokra a nehézségekre, a melyekkel ennek a két rokon testületi személyzetnek gyermekei iskoláztatása tekintetében küzdenie kell, sőt kimutattuk azt is, hogy talán a nagyobb résznél a gyermekek megfelelő iskoláztatása szinte teljesen lehetetlen.

Az erdészeti és vadászati személyzetet ugyanis szolgálata nagyobb részben kiszólitja az emberi társadalomból, kiveti a városoktól, falvaktól távol eső erdőkbe s igy arra van utalva, hogy gyermekeit a házon kivül, idegen helyen, idegen embereknél iskoláztassa, a mi pedig még az elemi iskolát látogató kis gyermeknél is oly nagy költséggel jár, a melyet a szerény és a legegyszerübb megélhetéshez is csak szükesen elegendő javadalmazásából egyáltalában nem fedezhet. Egy gyermeknek a házon kivül való iskoláztatása ugyanis a 10 havi szorgalmi idő alatt még a legalacsonyabb számitással is 240—300 koronába kerül, nem számitva bele ebbe az összegbe a ruházatot s igy például már egy gyermeknek az iskoláztatása is a szerényebb javadalmazásu erdőőr vagy vadász évi fizetésének a felét felemészti, ott pedig, a hol két vagy több iskolaköteles gyermek van, ezeknek iskoláztatása mellett az otthon maradt családnak ugyszólván semmi sem maradna.

Jól ismerve az erdészeti és vadászati alantas személyzetnek ezt a valóban nehéz és szomoru helyzetét, sokszor hangoztattuk azt, hogy azon valami uton-módon segiteni kellene, kerestünk s találtunk is erre módokat, de olyan, a ki ezeket megtestesitette volna, nem akadt s a mi szavunk a pusztában elhangzó szó maradt.

Abban az időben, midőn a m. kir. földmivelésügyi ministerium megalakitotta az állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyző alapot, rámutattunk arra, hogy milyen nagy, sőt talán még nagyobb szükség lenne ilyen alapot az erdőőri személyzet gyermekei részére létesiteni, vagy ha ez nem lenne lehetséges, akkor az előbbit ugy kibőviteni, hogy annak jótéteményeiben a kincstári altisztek és szolgák is legalább némi részben részesüljenek.

Az emlitett egyesület jótékony müködése a megalakitásától számitott 15 év leforgása alatt ismételten ki lett bővitve, ahhoz képest, a mint a nemes célu alap vagyona gyarapodott s a mint annak bevételei növekedtek, müködési köre azonban még mindig nem jutott el odáig, hogy hatalmassá növekedett vagyonából legalább némi morzsákat juttatott volna az arra leginkább rászorult erdőőri gyermekeknek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A segélyalap kiterjesztette müködési körét, de csak a tisztviselőkre nézve, a kik közé ujabban bevette már az orvosokat és irodatiszteket is, mert már erre is elegendő bevétellel rendelkezik, a mi nem is csoda, mert hiszen a kincstár minden szerződéséből kifolyólag a szerződő fél az általa befizetett vagy kapott összeg 2 tized százalékat köteles az alap javára befizetni s vannak ezen kivül egyéb jövedelmi forrásai is, egyebek közt az államerdészetnél alkalmazottakra szolgálati vagy fegyelmi uton kirótt pénzbüntetések.

Az utóbbi forrásnál álljunk meg egy pillanatra.

Nyilvánvaló, hogy az „államerdészetnél alkalmazottak“ közt ott vannak a kincstári erdészeti altisztek, szolgák, sőt a napibéresek is, még pedig aránytalanul nagyobb számban, mint a tisztviselők s igy mindenesetre a pénzbüntetéseknek is tulnyomóan nagyobb része ezek terhére esik. Ezek az alkalmazottak tehát akkor, midőn saját gyermekeiket minden más segélyforrás hiányában önerejükből iskoláztatni nem képesek, a saját filléreikkel mások gyermekei nevelésének elősegitéséhez kénytelenek hozzájárulni.

Ez az eljárás kétségkivül érzékenyen sérti az erdészeti altiszteket és szolgákat, miután pedig a bármi okból megbüntetett ember mindig ártatlannak szereti magát tartani, könnyen gyökeret verhet — bár meggyőződésünk szerint minden alap nélkül — az a gyanu, hogy a tisztviselője nem is egészen jogosan, hanem csak azért birságolta, hogy ez által is növelje a saját vagy tisztviselőtársai gyermekeinek nevelését segélyező alapot.

Sokkal helyesebbnek tartanók tehát, ha az alantas személyzet birságpénzei egy az ő gyermekeik nevelését segélyező alap megalapitására fordittatnának s az igy létesitett alap azután egyéb jövedelmi forrásokkal — egyebek közt talán évi államsegélylyel is — növeltetnék.

A mult év végén már örvendeni kezdtünk, hogy végre valahára az erdészeti altiszti személyzet gyermekei részére fog alap létesülni; akkor volt ez ugyanis, midőn az Országos Erdészeti Egyesület elhatározta egy szaklapnak az erdőőri ézemélyzet részére való kiadását s annak tiszta jövedelmét egy az erdőőri gyermekek nevelését segélyező alapra szánta.

A kérdéses lap folyó év elején meg is jelent, előfizetői is akár önkénytesen, akár önkénytelenül szépen felszaporodtak, igy valószinüleg tisztajövedelme is lesz valamelyes, de sajnos, ez alig fog arra szolgálni, hogy abból gyermeknevelési alap létesittessék, mert hiszen az illető lap homlokán azt olvassuk, hogy: „A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Országos Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordittatik, a mely — később meghatározandó módon — erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.“

TÁRCZA.

Száldokfa.

Irta: *Takács Sándor.*

(Folytatás.)

De térjünk vissza a filegóriás hársfák alá; járjuk meg a szemünkkel, hogy mivoltukat a maguk valóságában vehessük a tollunkra. Mivel a hársfáknak és igy a hársfa-filegóriknak is a Rákóci-család volt a legnagyobb kedvelője, csak az ő kastélyaiknak összeirását kell lapozgatnunk és szemünk előtt állanak az ősi hársfák és a filegóriák. A makovicai és zborói kastélyok 1671. évi összeirása például az ott lévő gyönyörü hársakról imigyen ir: „hársfák három, melyek karfákra szépen ki vannak terjesztve.. Az első körüldeszkázva, melynek ajtaja sarkas, hevederes. A másik körül vesszővel font, idesb (aza) az karfa közi; harmadiknak a karfái vannak deszka nélkül. A kastély ajtaja előtt való hársfát boldog emlékezetü első Rákóci György kegyelmes fejedelem urunk ő nagysága még uraságában ültette.“ Ugyanez az összeirás megemlékezik a kertben lévő hársfáról is, irván: „ezen kertben vagyon egy fiatal hársfa, igen szépen ki vannak az ágai bocsátva, alatta kerekded asztal, körülötte deszkaerkély!“ A zborói virágoskertről 1684-ben azt irják, hogy van ott eleven kut és a fölött régi módi szerint épült filegória; „mellette — irják — egy hársfa vagyon, kinek körülete és alja ujólag ex fundamento csináltatott és azon táblában körül való oszlopi metélt deszkásak, esztergáros csinálta gombokkal együtt ujonan épittetett. Vagyon ezen filegória alatt husz üres köpüméh.“

A sárosi kuriáról már 1619-ben azt irják, hogy a virágoskertben hajtott hársfa vagyon, a hársfán pedig grádics. Rákóci Erzsébet nagysárosi udvarházáról 1684-ben meg azt jegyezték föl, hogy az öreg hársfán lévő filegória elpusztult. Ugy látszik, ezt később ugy, an-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ilyen módon bizon a remélt pecsenyénk ismét hamuba esett s az erdőőrök gyermeknevelési alapja beláthatlan időkre elodázódott, pedig nem lenne nehéz ilyet létesiteni, mert ha például a mi lapunknak is annyi potos előfizetője lenne, mint az emlitett lapnak, mi egy ilyen alap létesitésére szivesen áldoznánk évenként 2—3 ezer koronát, az igy létesült alapot pedig nem lenne nehéz azután adományokkal, mulatságok jövedelmeivel növelni.

Csak egy kis áldozatkészség kellene az erdészeti és vadászati altisztek és szolgák részéről s rövid idő mulva az ő gyermekeik is élvezhetnék a nevelési alap áldásait.

Járásiak mozgalma.

Csak a legközelebb mult napokban közöltük az alsólendvai járási kartársak kérvényét. melyet helyzetük javitása céljából Zalavármegye közigazgatási erdészeti bizottsága elé terjesztettek s már ismét kapjuk a másikat, melyet ugyanoda egy más gondnoksági kerület altisztjei intéztek. Ez a második kérvény a következő:

Tekintetes közigazgatási erdészeti bizottság!

Az állami kezelésbe vett erdők és kopár területek őrzésénél alkalmazott járási erdőőrök mellékelt jegyzőkönyvi megbizása alapján magam és társaim nevében azzal az alázatos kéréssel járulok a tekintetes közigazgatási erdészeti bizottság elé, hogy azt figyelembe venni és nyomorult és tarthatatlan helyzetünkön efiztęsünk javitásával enyhiteni kegyeskedjék.

Legalázatosabb kérésünket a következőkkel bátorkodunk indokolni:

1. Zalavármegye közig. erdészeti bizottsága a mostani védkerületeket 1892. évben szervezte az akkori viszonyokhoz képest 250 frt. évi bér, 40 frt lakbér, 80—60—40 frt. utazási átalánnyal, a mi az akkori viszonyoknak ha nem is egészen, de némileg megfelelt, azóta azonban nagyon változtak a viszonyok és mi az elmult 15 évi szolgálatunk alatt nagyon sokat nélkülöztünk és nyomorogtunk családjainkkal együtt, azt a nyomort pedig, melyet az utolsó 5 év alatt, mióta a nagy drágaság hazánkban tanyát ütött, csak olyan családok birhatták ki, melyeknek semmiféle igényeik nincsenek és a jobb jövőben való remény táplálja őket. Ezek a családok a mieink voltak.

Minket nem hagyott el a remény s mindig biztunk és bizunk ma is egy jobb jövőben, de a mostani és a még ezután reánk várakozó nagy nyomort nem birjuk már tovább elviselni.

Lelkünk sir, ha arra gondolunk, hogy kénytelenek leszünk elhagyni azt a pályát, melyet mindig oly forrón szerettünk és a melyen évtizedek óta fáradhatlan szorgalommal és becsülettel szolgáltunk, iparkodva nem csak felettes hatóságunk, hanem a közbirtokosság legnagyobb megelegedését példás magaviseletünkkei kiérdemelni.

Mindig azon fáradoztunk, hogy ne csak szép és hasznos pályánk terén munkálkodjunk hasznosan, hanem azon kivül mint hazánk hü fiai és szolgái, ennek is jó szolgálatokat tegyünk.

Ily hasznos munkálkodásunk jutalma eddig csak az inség és a nyomor volt, mely most a drágaság folyionos emelkedésével csak fokozódik, a legnagyobb jutalmat: a koldusbotot pedig akkorra van kilátásunk elnyerni, midőn majd a természet rendje szerint testünk elerőtlenedik s terhes szolgálatunkat már nem birjuk

---

hogy helyrehozhatták, mivel öt évvel később (1689.) már azt irják, hogy a filegóriás hársfa faoszlopokra van feltámasztva; ez immár előbbi állapotjában nincsen! Kasza várában is emlit az 1671. évi összeirás filegóriás hársfát. Lednice várának tizenhetedik századi irott emlékei pedig a filegória mellett lévő hársfát irják le. A legkésőbbi emlékünk, a mi a filegóriás hársfákról szól, a Rákóci-család makovicai és zborói kastélyának 1690. évi összeirásában található. „Az udvaron — mondja ez az összeirás — hársfa három van, ketteinek galylyai gerendákból csinált rámákra vagyon kibocsátva, a harmadik is igy volt, de annak galylyai alatt most nincsen ráma. Vagyon az kertben is hársfa, melynek galylyai alatt gerendás ráma van; ezen rámának alsórésze csipkésen, esztergáros metszés formája cifrázott, deszkás!“ A filegóriás hársfa körül ugyanitt a kertben szép gyümölcsfák voltak lugasformára, minden táblás ut mellett két-két sorral.

A régi magyar filegóriák és filegórlás hársfák pusztulása 1670-ben kezdődik. Akkor kezdett ránk sötétedni, akkor kezdték a német hadak udvarházainkkastélyaink és váraink földulását. A tizenhetedik század végén már csak elpusztult vagy fölégetett filegó, riákról olvashattunk. S mivel magukat az urakat rabszijra füzték, nem is akadt senki, a ki a régi épüle, teket helyreállitsa vagy megujitsa. Örökre eltüntek tehát kerti filegóriáink, mulató nyári házaink, olaszfokosszabásu, bejáró filegóriáink. A fagombos, gombszáras és cimeres pléhvitorlákkal a szél nem játszott többé; az egykor vidám és zajos élet mindenütt megszünt. A régi magyar udvarházak magyar szokásairól, magyar erkölcseiről, magyar életéről aztán már csak azok a vén, megcsonkitott hársfák mesélhettek, melyeket a német katonák kivágni nem tudtak. Sajnos, ilyen vajmi kevés akadt!

A magyar ember gazdaságában az eddig emlitettük eseteken kivül a hársfának még más szerep is jutott. A hársfa nemcsak szép, de hasznos fa is volt. Tehát ültették, szaporitották azért is, hogy hasznát vegyék. Tudjuk, hogy Magyarország a tizenhatodik és

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

többé teljesiteni, mert hiszen csekély javadalmazásunkról mit sem takarithatunk meg, nyugdijjogosultságunk pedig egyáltalán nincs.

Ezt a nyomoruságot már tovább nem birván elviselni, komoly az elhatározásunk, hogy abban az esetben, ha helyzetünkön javitva nem lesz, vándorbotot ragadunk s megyünk egy uj hazát keresni, a mitől pedig Isteu óvjon meg!

2. Arra nézve, hogy mily nagy a különbség a szervezésünk idejebeli és a mostani megélhetési viszonyok közt, álljon itt egy pár számadat:

Az egyes háztartási cikkek árai ugyanis a következő arányban állanak egymáshoz:

	1892. évben:	1907. évben:
Egy métermázsa rozs	11·00—11·40 K	15 K
Egy 85 klg. zsák II. liszt.	20·60 K	28 K
Hiz. sert. élősulyban klgr.	0·68—0·76 K	0·95—1·00 K
Egy zsák burgonya	1·00—1·20 K	2·60 K
Egy zsák tengeri	1.40—1·60 K	3·60—3·80 K
Egy klgr. marhahus	0·84 K	1·20 K
Egy klgr. sertéshus	1·04 K	1·60—1·80 K
Egy liter tej	0·12 K	0·20—0·24 K
Egy liter tejfel	0·40—0·44 K	0·68—0·72 K
Tojás 8—9 darab	0·40 K	0·48—0·60 K
Egy öltözet nyári ruha	12—14 K	16—18 K
Egy öltözet téli ruha	32—34 K	48—56 K
Egy pár cipő	10 K	15—16 K
Egy pár csizma	16 K	24—26 K

Éppen ilyen aránytalanul emelkedtek a lakbérek is, mert a mely lakás évi 50—60 korona volt, azé ma már 80—100 korona, a 120—140—160—200 koronás lakások bérei pedig most 160—180—220 és 300 koronát tesznek ki.

3. Ha a közönséges napszámosok mai béreit nézzük, ugy fogjuk találni, hogy egy férfinapszámos napibére a legrövidebb téli napokon is 1·80—1·90 korona s kap ezen kivül 1 deciliter pálinkát és 1 liter bort, márciustól kezdve pedig a napszám már 2·60—2·80 korona s egy liter bor helyett kettőt is kap. A nők napszámja 1·90—2·00 korona, tehát több annál, mint a mennyi nekünk jut egy napra, holott terhes és felelősségteljes szolgálatunkban testi épségünk, sőt életünk is folyton veszedelemnek van kitéve s hogy a fegyelmi szabályokkal összeütközésbe ne jussunk, abban oly pontosan kell eljárnunk, mint az óraszerkezetnek.

Összehasonlitva már most a napszámosoknak egy napra eső bérét a nekünk egy napra eső javadalmazásunkkal, ugy találjuk, hogy azok messze előttünk járnak, mert hiszen nálunk az I. osztályu erdőőr 1 korona 64 fillért, a II. osztályu pedig csak 1 korona 37 fillért kap egy napra, a 160 korona utiátalányból pedig évente 240—250 napra terjedő utazások költségeit kell fedeznünk s igy egy napra átlag 65—66 fillér esik, a melyből nagyon gyakran még éjjeli szállást is kell fizetnünk, melyet azután a családunk élelmezésére és ruházására való fizetésünkből kell pótolnunk.

A napszámosok, kubikosok keresete több a mienknél, de fölözi azt a hivatalszolgák javadalmazása is, kik pedig azalatt, mig mi a téli zimankós időben ázunk-fázunk, nyáron pedig izzadunk, fütött vagy hüvös helyen teszik szolgálatukat, a melyhez nincs is szükségük más képesitésre, mint hogy a söprüt és a portörlő rongyot jól tudják kezelni.

4. Hajtópénzeinket, melyek pedig jogosan megilletnek, már évek sora óta nem kapjuk, pedig ez képezné egyedüli mellékjövedelmünket.

A kérvényt Papp János balatonfüredi járási erdőőr a maga és társai nevében irta alá, miután még összehasonlitást tettek más kartársak és a saját javadalmazásuk közt.

Itt egyébként figyelmeztetjük a járási kartársakat,

---

a tizenhetedik században szőlőtermő ország volt. Roppant sok volt a szőlőnk, s igy tömérdek kötözőszerre volt szükség. Az utóbbit a hársfa szolgáltatta. A kötöző hárshéjat az urak számára rendesen a föld népe szolgáltatta. Ez épp oly adó volt, mint akármelyik más adónem. Minden falunak megszabták, hány marok-kötés hárshéjat tartozik évenkint adni. Atya községről olvassuk például 1672-ben, hogy minden lakója szőlőkötözésre egy marok-kötés hárshéjat ad (pro ligandis vineis tiliacei corei singuli manipolum unum.) A tizenhatodik és a tizenhetedik században nálunk a kötelet is hárshéjból fonták. A régi végházak fölszerelésében mindenütt ott találjuk a vár épületére való hárskötelet, a vizvonó hárskötelet, aztán rudalló hárskötelet áztatlan hársfából! A szegény ember, meg a vitézi kenyéren éldegélő katona az ágyat is hársfahéjból fonta. A hársfából font nyoszolya (zöld és fehér,) a hársfából kötött szék igen közönséges butor a régi magyar végházakban. Még a főurak is szerették az ilyen nyoszolyákat és székeket. Rákóci Pál butorai között például 1634-ben megemlitik a hársfákból kötött szecelszéket, Rákóci Ferenc ingóságai között pedig a hársfából fonott szecelszéket. A hárshéjból készitették a patikás ládácskákat is. Thököly ingóságai között is volt ilyen patikás ládácska (aromata in cistula corticis tiliacei.)

Főuraink nagyon kedvelték a szép fehér hársfadeszkából készült butort is. Ha egyik-másik butordarab ilyen fából készült, az összeirások fölemliteni el nem feledik. Vásáros-Namény 1668. évi összeirása például szádokfából való, asztalos csinálta jó ajtót, szádokfából csinált bélelt ajtót, szádokfából csinált félszer ajtót stb. emlit. Barcsay Boldizsárné javai között (1640.) száldok deszka-asztalt, Rákóci Györgynek felsővadászi kastélyában (1641.) „az fejedelem ő nagysága házában szobájában) fehér hársfadeszkából csinált asztalt“ emlitenek. Igen sok hársfa-butor volt a Rákóciak zboróí és makovicai kastélyaiban. Az 1641-ben vot itt például 390 szál derék hársdeszka, 1671-ben pedig négyszegü hársdeszka öreg asztal, három fiókkal; hársfadeszkából csinált, asztalra való könyvtartó polc, régi négyszög-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hogy hasonló kérvények szerkesztésére szivesen vállalkozunk, de ehhez természetesen szükségünk van nemcsak a javadalmazásra, de a megélhetési viszonyokra is vonatkozó összes adatokra.

Az Évkönyv.

Az Évkönyv jövő évi folyamára az előfizetések még mindig gyéren jönnek, pedig már lassan hozzá kellene fognunk annak nyomatásához. Nem kételkedünk abban, hogy ezt a felette szükséges és hasznos könyvet lapunk minden olvasója meg fogja magának szerezni s ezért kérjük őket, hogy az arra való 2 korona előfizetési dijat lehetőleg még e hó folyamán «*Évkönyv kiadóhivatala, Szászsebes*» cim alatt beküldeni szíveskedjenek.

A folytatólag jelentkezők névsorát alább közöljük azzal a megjegyzéssel, hogy a 28. tétel alatti kartárs ur volt tulajdonképen a legelső megrendelő, a nyilvántartás összeállításakor azonban véletlenül erre a helyre szorult.

Mult kimutatásunk szerint megrendelve volt 45 példány.

28. Róna Lajos Znióváralja	1	példány
29. Szvorényi Pál Ujvidék	1	»
30. A fehértemplomi erdőgondnokság utján:		
Markó Mátyás Berzászka	1	»
Joanovics Miklós Dolnyalyubkova	1	»
Bohacsek Nándor Szerb-Pozsezsenna	1	»
Kovacsek József » »	1	»
Baltián Vazul » »	1	»
Bacsilla Illés » »	1	»
Siskó János » »	1	»
31. Dobál Ferenc Kisgaram	1	»
32. Huszár András Osztrov	1	»
33. Recsicsár Károly Tamásda	1	»
34. Buzák Sándor Orsova	1	»
35. Dátes Vazul Nagy-Berivoj	1	»
Összesen	59	példány.

Vadászati dolgok.

Királyi vadászat az ős peruiaknál. Garcilazo irataiban fennmaradt egy érdekes fejezet, melyben az inkák vadászatáról szól. Szerinte a királyi vadászatokon 20—30 ezer hajtó vett részt. Több 100 kilométer területen bolyongott körül a nagyszámu hajtósereg miglen valamely folyóhoz, vagy hegygerinchez nem ért. ott aztán végeszakadt a hajtásnak. A lárma, a zaj olyan borzasztó volt, mintna a világ végpusztulása közeledett volna. A vadállatok annyira megijedtek, hogy eszeveszetten rohantak össze-vissza és kimerülten roskadtak össze a királyi leshelyek előtt. Ilyenkor előléptek az udvar vendégei és szabadkézzel fogdosták össze a legváltozatosabb állatokat. Csak azokat nyilazták és szurták agyon, amelyek nem tetszettek nekik.

Garcilazo leirja hogy a vadászat eredménye több ezer szarvas, őz, kecske, láma és zerge. De a legtöbb ősláma, vagyis guanaco állat volt, ezeknek selyemszőrüket az ős peruiak igen kedvelték.

A megölt állatokat a nép között kiosztották. Miután a királyi vadászatok szerint osztották be az országot négy részre, azért évenkint csak egyik részben vadásztak, a többi hely érintetlenül maradt Vadászni pedig csak a királyi udvarnak volt szabad, miért is a vadállatok nagyon elszaporodtak. A hajtóknak meg volt engedve, hogy a veszedelmes fenevadakat hajtás közben ők is agyonverhették. Mindegyik hajtó legalább is egy vadállatot vihetett haza. De Garcilazo megemliti, hogy a hajtók annyit vittek haza, amennyit elbirtak és mégis rengeteg sok vad volt Peruban.

letü hársfa-asztalok stb. Szóval a mint látjuk a hársfa vagy a száldokfa a régi időben hazánkban nagyon kedvelt és keresett fa volt. Egy-egy százados hársfa volt az udvarházak és a kastélyok legnagyobb büszkesége; hársfából és a hárshéjból készült butor a szobák legközönségesebb ékessége. S volt-e olyan magyar ház, a hol a fehér fogasokon a virágviz között hársfavirágvizet találni nem lehetett? Alig hisszük. A hársmézzel együtt ez a virágviz is a magyar háztartás egyik legközönségesebb háziszere volt. Még a régi magyar közmondások is azt beszélik hozzánk, hogy a hársfa neve ugyancsak járta a magyar mondásokban! Közkeletü volt ez a bölcs mondás: Addig hámozd a hársfát, a mig hámlik! Mindenki ismerte ezt a jó tanácsot! Idejében meggyüjtsd a hársfa virágát, hogy szükös ne légy benne!

A magyar természettudósok már réges-régen észrevették azt a különös jelenséget, hogy több olyan hársfánk van, a melyik csakis magyar földön található. Természettudósaink ezt az éghajlatunkkal hozzák kapcsolatba. Mi ugy hisszük, hogy azokat az eredeti magyar hársfajokat nem az éghajlatnak s nem is a földnek köszönhetjük, hanem jámbor őseinknek, a kik szanaszét hinték a magvakat, a kik ültették, szaporitották és nemesitették a hársfát — mert szerették.

(Bp. H. u.)

(Vége.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hasznos tudnivalók.

Emlékkönyv a zalai nagy vértanuról. Tapasztalható a mai időben a hazafiasságnak a kegyelet terén való megnyilatkozása. Jellemzi a mai kort, hogy történelmünk nagy alakjait igyekszünk tiszteletben tartani, kegyelettel gondolunk rájok, holt poraikat is hazahozzuk a távolból és nevöknek emléket állitunk, hogy példát mutassunk, vagy amint Kossuth Lajos mondaná, hogy ez a kegyeletes munkánk csirája legyen egy jövendő jobb kornak. A 49-es nagy vértanuk közé tartozik Csány László is, Drávavidéki és Erdélyi hires kormánybiztos s közlekedési miniszter, ki a hazához való törhetetlen ragaszkodásnak leghivebb mintaképe. Szülő vármegyéjének székesvárosában Zalaegerszegen emelendő emlékszobrára Borbély György gimnáziumi tanár gyüjti a pénzt Magyar Paizs c. lapjával. A nagy hősről egy 110 oldalas emlékkönyvet is állitott össze Borbély tanár, hogy egyrészről népszerüsitse első sorban saját szülő megyéjében a közönség előtt már-már feledésbe menő nagy alakot, másrészről, hogy az élet és jellemrajzára vonatkozó egyes adatokat a még élő kortársaktól összegyüjtve megmentse a feledéstől egy esetleges monografia számára. A Csány-Emlékkönyv tartalma: Emléksorokat irtak bele: Németh Elekné Andaházy Iréne, Tucy János, Németh Jenő, Lengyel Ferenc s Borbély György (Föltámadnak kezdetü szavaló rész); a nagy férfiunak köz és magán életére vonatkozó jellemző adatokat közölnek többnyire kortársak: Königmayer János, Kázonyi Mihály, Balássy Ferenc, Nagy Károly, Szedmák Zsigmond, pallini Inkey János, Csertán Károly, Tarányi Ferenc, Bogyay Máté, Eötvös Károly, Kuszkó István, dr. Márky Sándor, Zala napilap, Novák Mihály (Világostól az akasztófáig), dr. Ruzsicska Kálmán, Barca László (a szülőház emléktáblánál mondott beszéde); s Borbély György (rövid életrajz), közli az emlékkönyv a kolozsvári Ereklye muzeumban lévő 32 rendeletét kormánybiztosi idejéből, s egy felvidéki rendeletét eredeti lenyomattal, a Bogyay, Nagy Pál és Hentaller levéltárából közöl a könyv 10 eredeti Csány-levelet, ötöt eredtei lenyomattal, köztük a halála órájában irt levelét, melyek vitát keltenek a névnek mikénti irására nézve. Az emlékkönyvet képek élénkitik: Csánynak legelterjedtebb mellképe s a vármegye székházában levő, Barabás Miklóstól festett nagy állóképének másolata, továbbá Csány a bitófán Br. Jeszenák Jánossal s a Csánban levő szülőházról és udvarról (most a gróf Battyhány Pál birtoka) mintegy 15 kép és autogramm. A tetszetős könyvet 2 koronáért meglehet szerezni Zalaegerszegen a Magyar Paizs szerkesztőségétől s a könyves boltban. A tiszta jövedelmet szerző a Csány szoborra adja.

KÜLÖNFÉLÉK.

Három ütközet. A La Belgique Militaire cimü katonai folyóirat érdekes adatokat közöl az ujabkori történelem három csatájáról: a lipcsei, a metzi és a mukdeni ütközetről. E szerint a lipcsei három napos csatában (1813. évi október 16-tól 18-ig) 460000 ember küzdött egymással és a halottak és sebesültek száma 92000 volt. Az ugyancsak 3 napig tartott metzi ütközetben (1870 augusztus 16-tól 18-ig) 343000 küzdőre 74500 halott és sebesült esett, mig a tizenöt napos utolsó mukdeni harcnál 610000 volt a harcolók száma és 116000 a halottakké és sebesülteké. Ez összeállitás szerint tehát a küzdő seregek számához viszonyitva, a lipcsei csata volt az ujabb kor történelmében a legvéresebb.

Kigyóimádók. A new-mexikói szövetségi államügyészhez egy katholikus pap által beadott följelentés szerint Puebloban él egy indián törzs, a mely istenként imád egy fogva tartott óriási kigyót s ennek az óriási kigyónak áldozzák föl a babonás vörösbőrüek ujszülött gyermekeiket. A följelentő katolikus papnak mint följelentésében irja, már régen feltünt, hogy a különben szapora indián törzsnek nincsenek gyermekei. Utána járt a dolognak s igy tudta meg, hogy az indiánok minden ujszülött gyermeköket a kigyónak dobják oda. A new-mexikói szövetségi államügyész utasitotta az Indián Territory hatóságát, hogy indián törzs által fogva tartott kigyót kobozza el s a szerncsétlen indiánokat, ugy, a hogy tudja világositsa föl tettük épp oly embertelen mint bünös voltáról.

Amerika ősfái. Kaliforniában vagy 70 darab olyan óriási ősfát őriztet az Egyesült-Államok kormánya, melyek mindegyike 5—6000 éves. A fák derekának kerülete 29—45 méter, de vannak szélesebb kerületü fák is. Ez ősfáknak az ágai mintegy 60 méter magasságban kezdődnek s az ágak közkerülete átlag 8—10 méter. Több ilyen ősfában olyan nagy odvak találhatók, hogy az embernek nagyon kényelmes szobákra osztható lakásul szolgálhatnának. A kaliforniai ősfák egyikében, az ugynevezett szürke óriásban olyan odu van, hogy egy lovas minden nehézség nélkül belelovagolhat s az oduban lovával kényelmesen meg is fordulhat. Egy másik ősfa belseje ugy kipudvásodott, hogy ma az ősfa valójában alaguthoz hasonló. Az ősfa belső terjedelméről fogalmat nyerhetünk, ha tudjuk, hogy egy ilyen kipudvásodott törzsü fának a belsejében végig mehet egy utazó társaság, a nélkül hogy a társaság tagjai közül akár a legmagasabbnak is, a fejét le kellene hajtania. Nemrégen kivágtak egy 98 méter magasságu ősfát és kiszámitották, hogy a fából nem kevesebb, mint 2800 ölfa került ki. Megjegyzendő, hogy a fa vastagsága olyan nagy volt, hogy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

csak 29 ember tudta körülfogni. A mint az emberben csodálatot kelt ezeknek az ősfáknak a nagysága, épp oly érdekes az ilyen ősfák kivágása is. Például az imént emlitett 98 méter magasságu ősfát igy vágták ki: Mindenek előtt a fa egyik oldalába, közel a földhöz, fejszével jó nagy rést vágtak. A résbe egy külön e célra készitett nyolc méter hosszu pengéjü fürészt állitottak be. Miután hosszu és fáradságos munkával jól bevágták a törzset, valamennyi munkás egyszerre elkezdte huzni azokat a vastag köteleket, a melyeket a fa ellenkező oldalán, magasan megerősitettek. A mint a munkások, számszerint ötvenketten, minden erejüket megfeszitették, egyszerre csak borzasztó recsegés és ropogás, majd valóságos dörgés között az óriás végigterült a földön, mely érezhetően megrendült az óriási ősfa lezuhanásának pillanatában. A kivágás munkája három hétig tartott. Nem érdektelen tudni egy másik ősfa kivágásának történetét sem. Az az óriási ősfa, melyről szó van, 100 méter magas volt. Nagyságáról fogalmat alkothatunk, ha tudjuk, hogy törzsét csak 54 ember tudta körülnyalábolni. Ezt az ősfát igy vágták ki: A munkások először is a törzs alsó részéről a fél méter vastagságu kérget fejtették le s ugy fogtak hozzá a fa kivágásához. Vágták ezután napokig, de végre is belátták, hogy fejszével lehetetlen a roppant nagy törzset átvágni. Mást gondoltak hát ki. Több négyméteres furót csináltattak s a furókkal furkálta az óriási fát öt ember teljes 22 napig és pedig összevissza ugy, hogy száz és száz nagyobbnál-nagyobb lyuk volt már a fában, a mikor a munkások megpróbálták a keresztül-kasul furt ősfát ledönteni. Száz és száz munkás kapaszkodott az óriás törzsére erősitett kötelekbe, majd lovakkal próbálták az öreg fát ledönteni, de hiába, az óriás nem engedett. Az emberek már-már abba hagyták a munkát, a mikor óriás zivatar keletkezett. S a mit az emberi ész és erő heteken keresztül képtelen volt végrehajtani, azt a természet csodás ereje egy óra alatt elvégezte. A megroppant erejü ősfát a vihar kidöntötte. Az ősfa gyürüiről megállapitották, hogy 3000 éves volt. Az ősfákra külön kirendeltség ügyel, ápolva és védve a rég letünt évezredek csodás maradványát.

HIREK.

Lapbeszüntetés. Azok a tisztelt olvasóink, kik már egy évi vagy ezt meghaladó hátralékban vannak s tartozásukat a már hónapok óta a cimszallagra jegyzett figyelmeztetés dacára még mindig ki nem egyenlitették, lapunknak már csak a jövő számát kapják, mert azután annak további küldését beszüntetjük s közel 600 koronányi követelésünk behajtását törvényes utra tereljük. Még egyszer kerjük tehát az illetőket, hogy tartozásaikat ha nem is egészben, de legalább szérben törleszteni igyekezzenek.

A nyomor áldozatai. Megindító tragédia hire érkezik Zágrábból. Egy ottani öreg szabómester Merkusa Károly, nemrég tönkrement; mindenét lefoglalták és családjával együtt kétségbeejtő nyomorba jutott. A szerencsétlen ember kétségbeesésében megegyezett a feleségével, hogy közös akarattal a halálba menekülnek a nyomor elől. Az asszony revolverrel magára lőtt, de a golyó csak kisebb sebet ejtett rajta. Erre az öreg szabómester a feleségével együtt kiment a Tuskanec-parkba. Ott ugy egyeztek meg ujra, hogy a férj agyonlövi a feleségét, aztán öngyilkossá lesz Merkusa rá is sütötte a revolvert nejére, a ki sziven találva holtan esett össze. Az öreg ember, a mikor látta, mit tett, elveszitette lelkierejét és keservesen sirva borult rá felesége holttestére. A rendőrök találtak ra és bekisérték. Merkusa elmondta keserves sorsát s hogy a nyomor vitte ra mindenre. A rendőrségen letartóztatták.

Turista szerencsétlenség a Tátrában. Zakopaneból érkezett távirat szerint Schöneberg német tüzértiszt, a ki Erfurtból néhány nappal ezelőtt érkezett Zakopaneba, vezető nélkül kirándulást tett a Svinica-csucsra. A hegy megmászása közben azonban lezuhant és agyonzuzta magát. Holttestét megtalálták.

Elgázolta a vonat. Megrendítő szerencsétlenség hire érkezik Petrozsényből. Boschetti Sándor gimnázumi tanuló a nyári vakációt arra használta föl, hogy szegény szülői részére néhány fillért szerezzen. A petrozsényi állomás térfelügyelője egy korona napszám mellett több társával fölfogadta az állomás területén fölszaporodott gyom tisztitására. F. hó 7-én délután a fiu a két sinpár között tépegette a gyomot s nem vette észre, hogy egy tolató vonat közeledik. A fiu a kocsi kereke alá került, mely mind a két lábát lemetszette. A fiut halálos sérülésével szülei lakására szállitották, a hol este meghalt.

Megmarta az oroszlán. Balogh József csizmadia segéd könnyen végzetessé válható tréfába fogott a budapesti állatkertben. Odaállott az oroszlán ketrece elé s nem elégedett meg azzal, hogy a csöndesen pihenő állatokat nézegesse, hanem benyult az egyik oroszlán ketrecén s cirógatni kezdte. Az oroszlán azonban nem fogta föl a dolgot barátságosan, rácsapott a csizmadia kezére, sőt be is akarta kapni. Balogh ugyan visszakapta a karját, de az oroszlán véresre karmolta. A megrémült csizmadiasegéd sebét a mentők kötözték be.

A bécsi ékszertolvaj. Londonból szombat éjjel az a hir érkezett, hogy Lütte Félix volt szinészt, a ki Herzl bécsi ékszerkereskedőtől négyszázezer korona értékü ékszert kicsalt, Londonban letartóztatták. A letartóztatás hire nem bizonyult valónak. Egy londoni távirat szerint Lütte szombaton megjelent a londoni német konzulátuson és kijelentette, hogy azonnal el fog utazni Nürnbergbe és ott önként jelentkezik a bíróságnál. A konzulátus ennélfogva nem gondoskodott letartóztatásáról. Egy berlini távirat szerint Párisban és Londonban több embert letartóztattak, a ki Lüttéhez hasonlit. Most már egészen bizonyos, hogy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a sikkasztót nem tartóztatták le. Ezt bizonyitja a nürnbergi rendőrségnek az itteni rendőrséghez intézett távirata, a mely szerint Lütte csakugyan Londonban volt és beszélt is ismerőseivel, a kiknek azt mondta, hogy a nürnbergi rendőrségen jelentkezni fog, de ezt még eddig nem tette és nem is tartóztatták le.

Szerkesztői üzenetek.

Váncsa Mihály urnak, Bethlen Szt.-Miklós. Sok szerencsét kivánunk az uj állomáson. Arról a vidékről nincsenek előfizetőink; talán lehetne a kartársakat megnyerni lapunk és az Évkönyv részére. **Dobál Ferenc** urnak, Kisgaram. A kivánt nyilatkozatot postára tettük. **Kotta János** urnak, M.-Fülpös. Az «Erdő» cimü lap évi előfizetési dija 4 korona, mely Uhrmann Henrik papirkereskedő cimére (Temesvár — Belváros) küldendő. **Major Győző** urnak, N.-Károly. Dolgozatokat szivesen elfogadunk, csak kérjük azokat lehetőleg az erdészet vagy vadászat köréből meriteni.

A kiadóhivatal postája.

Frey Henrik urnak, Szokolár. Szeptember végeig van előfizetve. **Mázsa Imre** urnak, Zalaegerszeg. Az előbbi üzenet önnek is szól. **Hajdics János** urnak, Csetnek. **Tokera János** urnak, N.-Köveres. **Bolcsó András** urnak, R.-Szabadi. 4—4 korona előfizetésük beérkezett. **Miksa Pál** urnak, Tárkány. A cimet kiigazitottuk. Sziveskedjék közölni, hogy Dragomir Pompéjus kartársunk onnan hová költözött. **Neznik István** urnak, Óviz. A beküldött 6 koronával az év végeig van előfizetve. **Kincses Árpád** urnak, Sz.-Cseh. Az igéretet tudomásul vettük, **Farkas Lajos** urnak, Tapolca. **Marosi György** urnak, Hosszuszó. **Vizauer Imre** urnak, Szintyest. **Miklós József** urnak. Szepsi. A lapot f. hó elejével megindittottuk. Köszönet a megrendelésért! **Kántor Lajos** urnak, Deliblat. Az év végeig van előfizetve. **Kiss István** urnak, Eötvös. A 2 korona előfizetési dijat nyugtázzuk. **Aranyi Mihály** urnak, Nyirbátor. Az elmaradt 24-ik számot küldjük. **Dobó Imre** urnak, A.-Kabol. **Grellneth Ferenc** urnak, Oszlány. Szivesen várakozunk. **Bogár József** urnak, Langviz. A cimet helyesbitettük.

Hirdetések és pályázatok.

Pályázati hirdetmény.

281/1907. szám. — Heves vármegye területén állami kezelésbe vett községi és némely más erdő- és kopár területek védelménél az egri járási erdőőri állás, Eger székhelylyel megüresedvén, ezen állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 600 kor. évi bér, 100 kor. lakbér, 140 kor. uti átalány, 60 kor egyenruha átalány.

Kérvények f. évi julius 15-ig alulirott m. kir. járási erdőgondnoksághoz adandók be.

A kérvényhez a) erdőőri szakvizsga, b) születési, c) orvosi, d) szolgálatt bizonyitványok eredetiben vagy hiteles másolatban okvetlenül csatolandók. elkésett vagy hiányosan felszerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

Eger, 1907. julius hó.

M. kir. járási Erdőgondnokság.

Pályázat erdőőri állásra.

193/1907. sz. A nagykőrösi (Pestmegye) jogosultsági Nagy és Csókás erdőben üresedésbe jött erdőőri állásra pályázat nyittatik, Ezen erdőőri állás javadalma évi 280 kor. készpénzfizetés. az erdőben lakás és száraz galyakból tüzelő; 6½ hold szántóföld, egy fias tehén, 2 ló és 2 öreg sertés és 10 malac tarthatás és ezek részére nyári legelő és télre takarmány-kaszálhatás az erdőben kimutatandó helyeken.

Felhivatnak mindazon okleveles erdőőrök, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy születési anyakönyvi kivonattal az erdőőri szakvizsga letételét igazoló oklevéllel, eddigi alkalmaztatásukat igazoló gyakorlati bizonyitványnyokkal, erkölcsi- és orvosi bizonyitványnyal felszerelt egész terjedelemben sajátkezüleg irandó kérvényeiket alulirt elnöknél a folyó évi augusztus hó 1-éig benyujtsák. A megválasztandó pályázó állását a folyó évi szeptember első napján elfoglalni köteles.

Kelt Nagykőrösön, az erdőbizottságnak 1907. junius 14-én tartott ülésében.

Szappanos Sánaor
elnök.

Pályázati hirdetmény.

A pakráci (Slavonia) uradalom területén **több erdőőri állás** van üresedésben. Ajánlkozók, akik a horvát, vagy legalább is egy szláv nyelvet teljesen birják, több évi erdészeti gyakorlattal birnak. erdőmüvelesben jártasak és jó őrök, küldjék be ajánlatukat, bizonyitványmásolataikat, azonkivül lehetőleg arcképeiket is, melyek vissza nem adatnak, a fenti uradalom igazgatóságához.

Agancsok

80 pár, közte 67 erős, 10 gyengébb őzagancs, számos szép abnormis példánynyal, 1 kisebb, 1 nagyobb rénszarvas agancs és 1 pár hármas szép szarvasagancs együtt, egy tömegben 800 koronáért eladók. Érdeklődők forduljanak az alábbi cimre:

Fodor József,
Ferencfalva, (Krassó Sörénymegye.)

Burger Frigyes

drogéria üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol mindennemü száritott gyógyfüveket napi áron.

Kivánatra szivesen szolgál felvilágositással.

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre. . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Julius 18.** **29. szám**

Bucsuzás.

»Bucsuzás, bucsuzás: nehéz egy dolog ez,
Minint mikor a legény leánytól bucsut vesz.«

Ilyenformán lehet magyarra forditani azt a tót népdalt, a mely annak akar kifejezést adni, hogy milyen nehezen esik a bucsuzás, nehezen pedig kivált akkor, midőn azoktól kell bucsuznunk, kik nekünk kedvesek voltak, kiket megtanultunk szeretni s a kikkel hosszu időn át együtt éreztünk, együtt örültünk és együtt szenvedtünk.

Ilyen nehéz feladat előtt állunk mi is most, midőn bucsuznunk kell negyvennél több — nem hivünktől, mert hiszen minden egyébnek mondhatjuk őket, csak nem hiveknek — hanem olvasónktól, a kiktől legnagyobbrészt több évi együttélés, együttérzés után most bucsuznunk kell.

Negyvenheten vannak azok, a kikkel meg kell szakitanunk a további köteléket, a kik nem tudták vagy nem akarták megbecsülni a mi barátságunkat, hanem bevárták azt, hogy közösitsük ki őket a mi szivünkből s ne maradjon abban még emlékezetük sem áldott.

Arról a negyvenhét olvasónkról van ugyanis szó, a kiknek egy éven, sőt ennél is hosszabb időn át jók voltunk arra, hogy az ő érdekeikért harcoljunk, hogy az ő javukért föláldozzuk éjjeleinket s azokat nappallá tegyük, hogy az ő érdekeikért terhes anyagi áldozatokat hozzunk s mindezt megtegyük akkor, a midőn ők még csak arra sem érdemesitenek minket, hogy legalább némileg igazolni igyekezzenek azt az eljárásukat, hogy éven át számtalanszor megismételt kéréseink és intéseink dacára sem tettek eleget kötelezettségeiknek, hanem e helyett egyszerüen kizsákmányolták a mi jóindulatunkat.

A negyvenhét itt emlitett kartárs közül ki másfél, ki ötnegyed éven át hüségesen elfogadta és talán olvasta is lapunkat, de ugy látszik, hogy az soha sem jutott eszükbe, hogy hiszen ennek a lapnak a szerkesztése drága időbe, nyomatása és a postán való szétküldése tetemes költségbe is kerül, a melyet olvasóinak kellene megtériteniök; kik nem gondolták meg azt, hogy a mi náluk egyeseknek 10—12 korona, az náluk valamennyiöknél ötszáznál több koronát jelent s igy nem valami elenyésző csekélység az a megkárosodás, a mely az ő hanyagságuk, az ő nemtörődömségük, hogy ne mondjuk rosszakaratuk folytán ér bennünket.

Élénk emlékezetünkben van még egy tuladunai lapnak egy kis közleménye, mely arról beszélt, hogy egy magasabb rangu nyugalmazott állami tisztviselő két éven át elfogadta a lapot, a nélkül, hogy annak árát megfizette volna; nem tette ezt akkor sem, midőn erre nézve postai megbizással keresték meg, sőt nem hederitett a dologra akkor sem, midőn

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a bíróság fizetési meghagyást küldött neki. Ezt az urat és a hozzá hasonlókat az emlitett lap „irodalmi tolvaj“ cimmel ruházta fel s azt hisszük, hogy nem is egészen ok nélkül, mert hiszen az ilyen soha sem fizető olvasók egyenesen kilopják a lap kiadója zsebéből azt a pénzt, a melybe került az általuk elfogadott. de meg nem fizetett ujság. Az a lap az „Alsólendvai Hiradó“ volt, a mely azután csakhamar meg is szünt, a mi csak természetes, mert hiszen ha számos ilyen olvasója volt, feltétlenül meg kellett buknia.

Valamely lapnak a járatása nem egyéb, mint önönmagunk önkéntes megadóztatása. Megadóztatjuk magunkat azért, hogy életre keltsünk s életben fentartsunk egy olyan lapot, a mely a mi érdekeinket szolgálja, a mely küzd és harcol a mi elveinkért, a mely hüséges barátunk, a ki velünk örvend és velünk busul' a ki hüséges tanácsadónk kétséges helyzetünkben.

A szerkesztő midőn irja a lapot, midőn azt szétküldi a szélrózsa minden irányában, maga előtt látja mindazokat, a kik részére a lapját irja, a kiknek azt küldi; lelki szemei előtt megjelennek neki az olvasói, látni véli őket kedves családjuk körében s a hányszor leirja nevét egynek-egynek, az ég áldását kéri annak és családjának a fejére; viszont az az olvasó is midőn olvassa a lapot, maga elé varázsolja a szerkesztőt, annak minden sorából kiolvassa lelki állapotát, átérzi érzelmeit, szóval a kettejük közt a legszorosabb szellemi barátság és rokonság szövődik, sőt a köztük lévő kapocs gyakorta szorosabb annál, a melyet a természetes rokonság fejleszt.

Ilyen szellemi rokonság kötelékét tépik szét negyvenhat eddigi olvasóink közül azok, a kik annyi kérés és intés után még csak arra sem érdemesitettek, hogy legalább némileg menteni igyekeztek volna azt, hogy miután lapunkat olyan hosszu időn át elfogadták, annak előfizetési díját beküldeni elmulasztották.

Azokat, kik meghalnak, megsiratjuk, de utóvégre is bele törődünk a változhatlanba, sokkal jobban kell azonban megsiratnunk azokat, kik testileg ugyan megmaradnak az élők sorában, de erkölcsileg reánk nézve meghaltak.

A milyen jól esik valakiről minden jót feltételeznünk, éppen olyan fájdalmasan érint, ha valakiről, kivált olyanról, a kit szivünkhöz nőttnek képzeltünk, azt kell hinnünk, hogy nem jár egészen egyenes uton s becsületességéhez kétség fér.

Ez az, a minek ha valahol, éppen az erdészeti és vadászati személyzet körében nem lenne szabad megtörténnie, mert hiszen ennél a főkellék a fedhetlen élet, a mocsoktalan becsületesség, a melyeket érinthetlenül, tisztán kell megtartani.

Vérzik tehát a szivünk, fáj a lelkünk, midőn egyszerre annyi kartárstól kell lapunk mai számával bucsut vennünk, hogy örökre,

TÁRCZA.

Medve-históriák.

Irta: *Biró Géza.*

A multkoriban két medve-vadászatot irván le, megigértem, hogy el fogok beszélni egy pár bolondos medve-históriát, a miket nekem az emlitett vadászatok alkalmával maguk a szereplők mondtak el. Ime tehát!

Az öreg erdőbiró, a ki már sok «medvés körülmény»-ben vett részt és egynéhány medvének bizony a bőrét is keresztül lyukasztotta, egyszer egy tragikomikus esetnek volt okozója és szemtanuja.

Két medve járt együtt rabló-vadászatra a z—i havasokon. A két gonosztevő már annyira vérszemet kapott, hogy nap-nap után öltek valamelyik csordában. A marhatartó gazdák már nem tudtak mit tenni mást, mint sorra naponként más-más segitséget küldtek a csordákhoz, akiknek az volt a feladatuk, hogy ha bőgeti valahol a medve a marhát: orditozva, lövöldözve szaladtak oda, hogyha lehet még életben megmentsék a marhát, vagy legalább a hullát értékesités végett megtalálják; esténként pedig, a mikor a csorda akolra került, megszámlálják és constatálják a hiányt.

Eleintén még használt a sok lárma és kutyaugatás; de a medvék, hovatovább vakmerőbbek lettek és az is megtörtént, hogy a ledölt fenyőfa egyik végénél a medve ölte a tehenet és az egyik pásztor a fenyőszál másik végét a baltafokkal verte, orditott és minden lehetőt elkövetett, — de a medve-pár oda sem hederitett. Még később már bosszankodtak is a medvék az emberek ilyetén beavatkozásán és neki-neki szaladtak egyik-másik kiabálónak. Ilyenformán a pásztorok már annyira elvesztették ugy se sok bátorságukat, hogy a bőgés tájékára sem mertek menni.

Nem maradt más hátra, hajtó-vadászatot rendeztek; de ismerven a vén «örvös» (fehéres nyaku) kannak veszedelmes voltát, minden állásba két-két puskást

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vagy pedig csak rövid időre, ki tudná azt előre megmondani? A bünbánó tekoztó fiut az elszomoritott atya ismét befogadta szivébe s a mi szivünk is nyitva marad azoknak, a kik jóvá téve eddigi hibájukat, visszasietnek kebelünkre.

A járásiak mozgalma.

Az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazásban álló kartársak egy része nem tudván, vagy jobban mondva kétségbeejtő helyzetében nem birván bevárni a mult évben felterjesztett kérvény és emlékirat egyébként is kétséges sorsának eldőlését, ujabban helyi mozgalmat szándékozik inditani s keresni helyzetének legalább némi javitását ott, hol azt véleményünk szerint is leghamarább elérheti. Ez a hely maga a vármegye, min olyan, a mely annak idején állásaikat szervezte s javadalmazásukat megállapilotta.

Eddig egy vármegye két erdőgondnokságának kartársai tették meg erre irányuló kezdő lépésüket s nem kételkedünk abban, hogy ez a mozgalom csakhamar országossá növi ki magát s általánossá válik, mert hiszen egyetlen egy vármegye sincs olyan, a melyben a járási erdőőrök sorsukkal teljesen megelégedve lehetnének, nem még ott sem, hol talán a javadalmazás elég a szerény megélhetésre, nem pedig itt is azért, mert hiányzik az, a mi talán a legfőbb: a jövő biztosiiása.

Arról ugyanis tudtunkkal egyetlen egy vármegyében sincs gondoskodva, hogy a szolgálatra képtelenné vált erdőőrnek vagy elhalálozása esetén özvegyének és kiskoru árváinak nyugdij legyen biztositva, eltekintve attól a vajmi csekély segedelemtől, a mit itt-ott a munkás- és cselédsegélypénztár tagsága biztosit.

Az előrelátó ember soha sem él csupán a mai napnak, hanem munkássága, igyekezete mindig a jövőnek szól s fő célja a család megélhetésének biztositása arra az időre is, midőn a mindennapi kenyeret megkereső családapa nem lesz többé.

Nem lehet ennélfogva letagadni a járási kartársak mozgalmának jogosultságát s a meddig az a törvényes téren halad, kötelessége azt támogatni minden igaz elméjü embernek, mert mindnyájunknak egyformán kötelességünk nem csak a saját, de a felebarátunk sorsával is törődni.

Éppen annál az álláspontunknál fogva, hogy ezt a mozgalmat teljesen jogosultnak tartjuk, közöltük volt, hogy a mozgalomból kifolyó kérvények és emlékiratok megszerkesztésére szivesen vállalkozunk s erre az elhatározásunkra leginkább az adott okot, hogy az eddig ismertetett két kérvényt nem találtuk egészen helyesen megszerkesztettnek, hanem a tárgyat jobban kimeritettnek, az érveket jobban meggyőzőknek szeretnék látni.

Az ilyen kérvényeknek vagy emlékiratoknak fel kell ölelnie a kérvényezők egész bel- és külvilágát s a legcsekélyebbnek látszó momentumot sem szabad figyelmen kivül hagyniok.

Véleményünk szerint nem is egészen elég az, ha a kérvények egyszerüen csak a vármegyei közigazgatási erdészeti bizottság elé lesznek terjesztve, hanem meg kellene azok mását idejekorán küldeni az összes vármegyei bizottsági tagoknak is, hogy igy módjuk lévén azokat és a bennünk kifejtett igazságokat megismerni, a kérvényt tárgyaló vármegyei közgyülés elé már ezek ismeretével terjeszthessék elő érdemleges véleményüket.

Szükséges lenne tehát, hogy minden egyes ilyen

állitottak, A két gonosz csakugyan belekerült a hajtásba.

A vadászokat az erdőbiró állitotta fel, ő maga pedig a legszélén horgolt. Egyszer csak látja, hogy a sürüből a két medve alakja bontakozik ki és előtte defiliroznak. A mikor jó lövésre jöttek, az öreg egyik golyóját bele szalasztotta a nagyobbikba és ekkor olyan történt, hogy a miatt a másik, lövés nélkül elmenekült. A mint ugyanis a kan a lövést megkapta, nyilván azt hivén, hogy élete párja ütötte oldalba, hirtelen derékon kapta a nősténvt és ugy vágta a földhöz, hogy csak ugy nyekkent belé. Ezen a szokatlan akrobatai mutatványon az öreg erdőbiró ugy elcsodálkozott, hogy a hamarosan talpra ugró nőstényt, bár a másik csöve még töltve volt, lövés nélkül elbocsátotta. A kan pedig még egynehány bokor kitépése után kimult.

*

Egy másik eset már nem volt ily mulatságos. Deák Jancsival, egy hires medvevadász erdőkerülővel. ötrtént. Az öreg Deák legtöbb medvéjét dögről lőtte Neki midjárt hirül vitték, ha valahol ölt a medve és ő fiatalabb korában gyalog, később egy beszoktatott kis lovacskán, felkereste a dögöt és addig ült lest, a mig a mackó jelentkezett. Hogy jelentékeny és irigylésre méltó eredményeket érhetett el, bizonyitja az, hogy Z. község Jancsinak élete fogytáig ingyen telket adott és az adóját is fizette helyette.

Egy les alkalmával — nem messze egy ökörcsordától, fényes nappal jött a lakomához a medve, hogy a földbe elásott maradványait, az ezelőtt két nappal leölt ökörnek elfogyassza.. Igen, de Jancsi bele szólt a dologba. Egyik csövéből veszedelmesen megsebezte a hatalmas medvét. Ekkor a medve két lábra állott és neki rontott az öreg embernek. Jancsi azonban már egy ilyen jelenetet láthatott; és a legnagyobb nyugalommal nyomta el a medve szivére irányzott puskája második csövét. Igen, de . . . . csütörtök lett . . . . Élet-halál harc kezdődött most . . . Jancsi orditott, káromkodott és puskája csövét a medve nyitott szájába, annak torkára döfte. A medve el is dőlt, de ujra támadott

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kérvény annyi példányban nyomassék ki, hoy azzal nem csak a saját erdőhivatal, erdőfelügyelőség és erdőgondnokságok, hanem minden a vármcgyénél irányadó tényezők elláthatók legyenek.

Egy-egy kérvény vagy emlékirat kinyomatása nem jár olyan nagy kiadással, hogy azt az egy vármegye területén alkalmazott s a szolgákat is beleértve átlag 50–60 vagy ennél több főt is számláló testület minden nagyobb megeröltetés nélkül nem fedezhetné.

A kérvények ilyen módon való sokszorositásával meg az az előny is jár, hogy azt az érdekeltek is valamennyien megkaphatják s környezetük figyelmét az abban foglalt igazságokra terelvén, azt szintén megnyerhetik a maguk és ügyük részére.

A fő dolog természetesen az, hogy az ilyen kérvények indokolása teljesen megbizható adatokra támaszkodjék s a kérésnek nem csak méltányos, de jogos voltát is a napnál fényesebben bizonyitsa, mert csak igy lehet kedvező elintézést várni.

Abban az esetben tehát, ha ilyen kérvények megszerkesztésével több helyről is megbizatnánk, a megbizókhoz kérdő pontokat fogunk küldeni, a melyekre teljesen megbizható és igaz feleleteket várunk, mert a legnagyobb baj abból származhatnék, ha a kérvénynek a vármegyei közgyülésen való tárgyalása alkalmával az tünnék ki, hogy az valótlan adatokat tartalmaz.

Mindenesetre kérjük az összes járási kartársakat, hogy abban az esetben is, ha kérvényüket önmaguk szerkesztenék, azt velünk közölni sziveskedjenek, hogy igy a benyujtott kérvényeket nyilvántarthassuk, valamint az azokra nyerendő határozatoknak velünk való közlése szintén kivánatos.

Az Évkönyv.

Az Évkönyv 1908. évi II-ik évfolyamára az előfizetések nagyon gyéren jönnek s nagyon sokan vannak olyanok, a kikről biztosan tudjuk, hogy azt megfogják rendelni s igy nyilván csak feledékenység náluk az, hogy még az előfizetésüket nem küldték be. Az eddigi tapasztalatokból nyilvánvaló, hogy az elüljárók legnagyobb része előfizetési felhivásunkat meg sem mutatta a kartársaknak, nyilván azért, mert ebben a müben az erdészeti és vadászati altiszti és szolgaszemélyzet helyzetével is akarunk foglalkozni, ettől pedig sok embernek borsódzik a háta ,mert bizony nem egy helyen helyén való lenne a «mea culpa!» Éppen ezért tartsák kötelességüknek maguk a kartársak felkarolni az Évkönyv dolgát és terjeszteni azt minden kitelhető módon.

Ujabbi előfizetőink egyébként a következők:

Az előbbi számban volt 59 példány:

36. Szabó János Bükkhát 1 »
37. Tolnay Ferenc Oszvó 1 »
38. Farkas József Kisherend 1 »
39. Csekey Károly Várszeg 1 »

Összesen 63 példány.

Vadászati dolgok.

Az eső hatása némely állatokra. Az eső különféle hatással van némely állatokra. Ide vonatkozólag egy pár megfigyeléssel szolgálunk. Egy szabadon bocsátott farkas vidáman ugrándozott a szakadó esőben. Igy tesz kivétel nélkül minden farkas; az eső, ugy látszik, felviditja őket. Az oroszlánok ho nlok-

---

és ugyanez a jelenet ujra kezdődött, — csakhogy most Jancsi dölt el; mert hátrálván, egy bokorban megbotlott. E pillanatban rávetette magát az erősen vérző medve és a mikor már azt hitte, hogy most már vége van, akkor jelent meg az ökörcsorda-pásztorban a mentő angyal. Kezében egy egész rövid nyelü kis balta volt. Deák meglátván a pásztort, biztatta:

— Ne félj, ezt most rólam ugy sem megy el vágjad az élével fejbe.

És a pásztor — a ki még hozzá oláh volt — maga se tudta, hogy neki ment a medvének és ugy vagdalta a fejébe a baltát, hogy fokáig behatolt a koponyába.

A medve lefordult, de Jancsi sem kelt fel. Mindkettőjüket taligán vitték haza és Jancsi koma hónapokig nyomta az ágyát. Ebben a bajban szeme is megromlott és azután már csak mások társaságában járt medvészni!

*

A harmadik eset télen történt. Mindjárt a falu közelében egy csertölgyes véderdő van s ezen igen sok makk termett, mig a távolabbi részeken nem igen volt makk.

Ugy ide szoktak a medvék, hogy egyszer szép holdvilágu éjjelen a z—i puskások meghajtották és 9 medvét zavartak el; és volt is nagy durrogatás, — de egyet sem ejtettek el.

Elhatározták a falusiak, hogy a környéket rendesen meghajtják. Meg is történt.

B. J. barátomra ráment egy szintén fehérnyaku hatalmas medve. Józsi barátom még nem lőtt volt medvét, de hát székely ember s igy őt ez nem hozta ki sodrából. A mikor a jól felhizott mackó lövésre volt, belelőtt. A medve elesett, de felugrott. Ismét lőtt, de nem talált. A medve nagy sebbel bugdácsolt tovább

Ott szokásban van, hogy lövés után a két szomszéd azonnal a helyszinére siet, hogy esetleg segitségül egyen. Erre sok vadász mosolyog talán, de ők ezt a szokást igen keserü tapasztalatok után honositották meg és nem törődnek azzal, hogy mások mosolyognak-e vagy nem.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

egyenest ellenkező hangulattal fogadják az esőt. Alig kezd szakadni az eső, mindjárt nyugtalankodnak. Izgatottan sétálnak a ketrecben, morognak és orditanak és ez igy megy addig, mig csak nagy adag hussal vagy meleg tejjel le nem csillapitják őket, azután elalusznak. Valahányszor eső esik, végigjátszák az oroszlánok ezt a komédiát, de nemcsak ezeknek, hanem az összes macskafajoknak bántja az idegeit az eső. A kigyókat mindig egy bizonyos foku melegben kell tartani, ugy hogy nedves levegő egyáltalában nem is éri őket az állatkertben, de azért esős napokon élénkebbek és vidámabbak ezek a hüllők. A róka- és kecskefajhoz tartozó állatok, ezenkivül a medvék egyáltalában nem törődnek az esővel. A madarak nagyrésze sem szereti az esőt, legkevésbbé a zivatart. Ha eső esik: roppant szomoruak, nem énekelnek és még csak nem is csiripelnek.

Hasznos tudnivalók.

Meszes láb. A tyukoknál gyakran előfordul a meszes láb, melyet egy élősködő okoz. A meszes láb szürkés-fehéres, pikkelyes megvastagodás és a baromfinak fájdalmat okoz. A baromfi meszes lábát csőrével vakargatja, igy a baj átplántálódik a csőr tövére is. Ezt a ragályos bajt könnyü szerrel gyógyithatjuk faggyu és petróleum keverékkel. A faggyut gyönge tüzön felolvasztjuk és annyi petróleumot öntünk közé, hogy pépszerü legyen. A péppel bemázoljuk a baromfi lábát; de fertőzött udvarban az egészségeseknek látszó lábakat is tanácsos bemázolni, mert ugy lehet, már ezekre is elterjedt a betegség. Az ólat gondosan kitisztitjuk, a farészeket, különösen az ülőrudakat karbolineummal bekenjük. A bekent lábakról 8—10 nap alatt a pikkelyek leválnak, ekkor a megtisztult lábakat langyos szappanos vizzel megmossuk. *G. T.*

Libák korának felismerése. Sem a gazdaasszonyra nézve, aki a libát azért veszi meg, hogy pecsenyét süssön belőle, sem pedig a tenyésztőre, aki egyéb célból vásárolja a drága fajlibát, nem lehet közömbös, hogy voltaképpen milyen koru is lehet a megvásárolt állat E részben pedig a legtöbb ember zsákban macskát vesz, mert utóvégre is csak a pelyhes fiatal libát tudja megkülönböztetni az idősebbektől, de azt már nem tudja meghatározni, hogy hány éves az az idősebb? Erre nézve pedig van a liba tollazatában egy olyan féle csalhatatlan jel, mint a tehénnek szarván s ez az, hogy a szárny legkülső végén, közvetlen a kormánytollak mellett, van két igen erősen a testhez nőtt hegyes, keskeny, kemény tollacska. Midőn a liba az éves kort elérte, akkor a két toll közül a nagyobbikon keresztben egy csatorna képződik, olyanforma, mintha háromélü reszelővel vágtuk volna azt bele s ilyen csatorna képződik azután minden évben egy, ugy hogy azoknak a számából az állat korára egészen biztosan következtethetünk. *K. Ö.*

Nyári zöldtakarmány. Köztudomásu a gazdálkodók azon sajátsága, hogy ugyszólván irtóznak mindentől, amit nem száz éves gyakorlat szentesitett; némileg érthető is a gazdák idegenkedése az ujitásoktól, ha tekintetbe vesszük, hogy a kisérletezés pénzbe kerül; az pedig a magyarnak — nincs. Mégis vannak bevált dolgok, anélkül, hogy általánosak lennének. Ez alkalommal a zöldtakarmányozásról óhajtok pár szóban megemlékezni, amennyiben ösmerem a kisgazdák azon szokását, hogy nagyrészt csak tavasztól-nyárig tartják jószágaikat zöldtakarmányon, aztán kiverik a legelőre — port legelni, mert ha van is egy kis lucernás, feletetik lóvaikkal. Ezen általános szokás abban leli magyarázatát, hogy nem igen ösmernek

---

Ekkor is egy Elekes nevü paraszt ember oda szaladt. Józsi megmondta neki, hogy a medve sokszor felbukott és hagyni kell neki időt; várjanak. Elekes azonban félve, hogy elvesztik, mégis utánna indult. Józsinkhoz megjött a másik szomszéd is és most már Elekes érdekében is, kénytelenek voltak ők is a medve után menni és ez volt szerencséje Elekes uramnak. A medve ugyanis egy sürü bozót horitotta ingóványba ült és mosta sárral a sebjét, a mikor Elekes váratlanul rábukkant. Igen, de pórul járt, mert az egy lépés távolságra sem levő medve ravetette magát és Elekest leütvén, a lökerő következtében, rajta tul az is elterült. Ekkora ott volt a másik két vadász is. Az ember holt sápadtan és a medve utolsó perceiben, a földön szemközt feküdve farkasszemet néztek.

A mikor Elekes látta, hogy a vadászok megjöttek, felugrott, de a medve is fel és bele kapaszkodott. Lehuzta az ingét és a válláról és fejéről a bőrt. . . . A puskások a nagy forgolódásban nem mertek lőni. Elekes érthetetlen szavakat orditott, a medve bömbölt s a két tanu tehetetlenül várta a pillanatot, hogy lőhessen.

Most Elekes lerogyott és a medve ráhasalva éppen a karját akarta összeroppantani, a mikor B. J. golyója véget vetett a halálos küzdelemnek. *(V L.)*

Adomák.

Jó fiu.

— Nos, fiam, tudo-de, hogy az állatokat is meg kell sajnálni?

— Tudom néni és meg is teszem.

— Ez szép tőled. Hát mit tettél.

— Kieresztettem a néni kanáriját és mikor a macska utána akart ugrani, ráuszitottam a kutyát.

Elszólás.

Biró: Figyelmeztetem, hogy az ön vallomása a tanu mondásával nem egyezik meg.

Vádlott: Elhiszem, mert az éppen ugy hazudik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nyári vetésü takarmányfélét, a moharnál pedig, egy eső után vetetta tavsziborsó, őszi árpakverék (100—120 l. tavaszi borsó, 40—50 l. őszi árpa á kat. hold) igen kiadó mennyiségü s jó minőségü zöld takarmányt adhatj s a talajt igen jó állapotba hagyja tengeri alá. Ezenkivül őszi repce, rizskeverék is legtöbb helyen beválik (60—80 kgr. rozs, 10—15 kgr. őszi repce.) Indokolt hát — legalább is megróbálkozni emlitett takarmányfélékkel, mert a jó karban s erőben lévő igavonó, vagy haszonállatban busásan megtérül ugy a fáradság, mint a kiadás.

KÜLÖNFÉLÉK.

A jégeső ellen. Párisból irják nekünk: A viharágyuval nem érték el a kivánt hatást s nem birták a kitörő félben lévő jégesőt megakadályozni. Ezért néhány szakember hosszabb idő óta oly szerkezet föltalálásán dolgozik, mely a felhők közt fölrobbanva, a levegő rétegeit összekeverve, a jég képződését megakadályozza. Legutóbb de la Hault francia mérnökkari kapitány szabadalmaztatta e fajta találmányát. A találmány főalkotó része egy kis körtealaku léggömb. A gömb fönn csucsba végződik, egyrészt hogy az eső lefolyhasson róla, másrészt, hogy a fölszállásnál könnyebben hasitsa a levegőt. A harmadfél köbcentiméter ürtartalmu gömböt megtöltik gázzal, s az alsó részén csüngő tartóba egy kilogram robbantó szert tesznek, a tartóból lelógó gyujtózsinórt meggyujtva, a gömböt fölereszti. Mire a gyujtózsinór elégett, a robbantó szer a felhők között fölrobban. Az erős robbanás szétoszlatja a felhőket s megakadályozza a jégképződést. De la Hault találmányával számos próbát végzett s mindannyiszor kitünő eredményt ért el. A szabadalom kiaknázására több francia tőkepénzes konzorciumot alapitott.

Az állatok barátsága. Egy német ujság irja: Igen ritka háziállatja van egy vidéki német gazdasági kertésznek. Ez a ritka háziállat egy vadliba. A vadliba pár évvel ezelőtt egy igen zord téli napon lezuhant a vidéken átvonuló csapatból. A kertész megtalálta a félig megfagyott állatot és gondozásába vette. A szerető gondozás megtette azt a csodát, hogy a vadliba megszelidült. A házi kutyával különös jó barátságot kötött a jövevény s a barátságban annyira ment, hogy még a kutya szokásait is igyekezett megtanulni, hogy például ő is nekirontott az idegennek, ha az udvarra lépett, mint a kutya, mig az ismerőst barátságos gágogással fogadta. A kutyát lépten-nyomon követi utain, sőt a fekvő helyében is megosztozik vele. Ha a kutya lepihen, rögtön mellette terem és csőrével gyöngéden borzolgatja szőrét, azután szorosan hozzásimulva megpihen ő is. Az udvar nyitott kapuján néha ő is ki-kipillant a kutyával, hogy lássa, mi történik künn a világban. Egyszer el is akarta a barátságos házat hagyni örökre, mikor a társai hangos kiáltással a ház fölött elhuztak, ő is felemelkedett, hogy hozzájuk csatlakozzék, de a repüléstől elszokott szárnyai nem birták messzire vinni s pár száz méter ut után kimerülten a földre zuhant. Azóta nem tett ilyen kirándulást és rezignáltan beletörődött a sorsába. Csak mikor a vándorlás ideje megjön és társai elhagyják a vidéket, akkor fogja el az állatot a nyugtalanság és fájdalmas kiáltás felelget vissza a hivogató-csalogató testvéreknek. És különös, a jó barát, a hüséges kutya, mintha érezné, hogy mi megy végbe az elhagyott szivében, ezeken a napokon szintén melankólikus kedvében van.

HIREK.

A villámütés áldozatai. Julius harmadikán délután óriás zivatar volt Brádon. A villám két helyen is leütött, igy Bonyo Vazul gimnáziumi tanár házába is. Ott egy szobában nyitott ablak mellett öt kis diák tanult. A villám a gyermekek közül Nárica Romulusz első osztálybeli tanulót, Nárica szohodoli görögkatolikus lelkész fiát agyonsujtotta, egy másik fiu pedig olyan ütést kapott, hogy eszméletlenül esett össze. A másik három fiunak nem történt semmi baja. A szerencsétlenül árt kis diákot másnap délután temették el társainak és a város népének nagy részvéte mellett. A másik villámsujtott fiu fölépült már. A villám a határban is lecsapott s ott fölgyujtott több szénakazlat.

A gyorsvonat kerekei alatt. Bárkány Imre gazdálkodó és Császi János vasuti portás a Szolnokhoz tartozó Alcsipusztára igyekeztek. Az alcsii megállóhely előtt a vasuti sorompó nem volt lebocsátva és az 501. számu reggeli gyorsvonat elütötte az áthaladó kocsit. A két sulyosan sebesült embert Szolnokra szállitották. Az egyik még útközben, a másik a kórházban halt meg. A kocsi összetört és a két ló kimult. — Makóról elentik: Mezőhegyes és Tótkomlós között két kocsi cséplőmunkás akart a sinpáron áthajtani. Az egyik kocsi szerencsésen átjutott, de a másikat egy arra haladó vonat elütötte. A kocsiban ülők közül egy azonnal meghalt, ketten pedig halálosan megsérültek.

Életmentő honvéd-őrmester. Lugosról irják: Török Elek honvéd törzsőrmester e hó 8-án Schork Lajos és Burger Márton főfegyvermesterekkel a Temes folyóba fürödni ment, hol már akkor egy férfi, három nő és két gyermek javában fürdött. Időközben a fürdőzők közül az egyik nő, ki különben uszni nem tudott, egy hirtelen mélységre talált s egy pár pillanatra alámerült, majd előbukkant s kezdett fuldokolni. A közelben fürdő férfi, ki talán tiz lépésnyire volt tőle, meglátván a veszélyt, sietett a nő megmentésére s a viz alatt kisérelte meg alámerülését megakadályozni. A szegény férfi, ki különben is öreges, erőtlen volt, egy ideig kibirta, azután mfnd a kettő kezdett fuldokolni. Ezt a veszedelmet észrevéve Török Elek törzsőrmester, saját életének kockáztatásával beugrott a vizbe s hirtelen ott termett a fuldoklóknál és sikerült.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mindkettőjüket kimenteni a biztos halálból. Időközben a parton összegyült emberek megéljenezték a bátor életmentőt.

Bombák a tolvajok ellen. Lyonból jelentik ezt az érdekes tolvaj-htstóriát. Egy Beux nevü ottani tüzijáték-gyáros észrevette, hogy raktárát rendszeresen megdézsmálták, ami annál boszantóbb volt, mert nem birt a vakmerő tolvajok nyomára jönni. Valahányszor üzleti utjából hazaérkezett, feltörve és kirabolva találta valamelyik szekrényét. Végre is veszedelmes furfanghoz folyamodott. Minden szekrénybe kisebb bombát helyezett el és pedig akként, hogy mihelyt a szekrény ajtaját feszegetni kezdik, a bomba azonnal felrobbanjon. Másnap reggel azután, amikor bement a raktárába, már ott találta a tolvajokat. Az egyik élettelenül, leszakitott fejjel hevert a padlón, a másik pedig óriási sebbel eszméletlenül feküdt mellette. A bomba eszerint kitünően bevált.

Cápa az Adriában. Nyár közeledtén évről-évre egymást rémitgetik az Adriamenti lakók ezzel a hirrel: itt vannak a cápák. Gyakran az egész hir csak ijesztgetés, most azoban, ugy látszik, komoly a dolog, mert a Spalatótól délre fekvő Lesina-szigetéről jelentik, hogy San-Giorgio közelében tényleg megjelent a cápa, amely azután borzalmas szerencsétlenséget okozott. San-Giorgio tanitónője ugyanis tegnapelőtt délután vigan fürdött a tengerben és a kelleténél talán messzebbre uszott ki a tengerre, mikor váratlanul egy hatalmas cápát látott maga felé közeledni. A rendkivüli gyorsasággal uszó ragadozó elől a megrémült hölgy gyors uszással akart menekülni. A parton állók lélekzetfojtva lesték a rettenetes verseny kimenetelét, segiteni azonban nem tudtak a szerencsétlen fiatal leányon, mert az irtózatos állat éppen akkor kapta el a tanitónő egyik lábát,, amikor már-már mentve hitte magát. Ezután a cápa, melynek megjelenése óriási rémületet keltett zsákmányával együtt eltünt a tenger mélységében.

Eltünt szakaszvezető. A budapesti katonai hatóság rejtelmes ügyben folytat mostanában vizsgálatot. Arról van szó, hogy a minap a 86-ik gyalogezrednek számvivő altisztje, Müller Benedek szakaszvezető, eddig ki nem deritett módon eltünt. Eltünésekor hétszáz korona olyan pénz volt nála, a melyet századosa bizott rá, hogy adja postára. Eleinte azt hitték, hogy Müller a pénzt elsikkasztotta, azonban kiderült, hogy a százados nyolcszáz koronát adott át eredetileg Müllernek azzal, hogy a pénzből száz koronát forditson a legénység zsoldjára. Mikor Müller eltünt, fölnyitották hivatali asztalát és ott száz koronát találtak, a melyet nyilván Müller tehetett oda, még, mielőtt a postára ment volna. Egyébként a postára menet többen látták is. Ezek valamennyien a mellett tanuskodtak, hogy Müllernek aligha lehetett szökő szándéka, mert lassan s velük beszélgetve haladt a posta felé. A nyomozás minden irányban megindult, de eddig eredményhez nem vezetett. Másnap aztán fordulat állott be az ügyben. Néhány katona, a kik a Hüvösvölgyben jártak, a Fischer féle mészégető táján, a Hidegkuti-uton rábukkantak az eltünt katona formaruhájára és összes fölszerelésére. A holttestét, vagy más további nyomra vezető dolgot azonban nem leltek. A nyomozás egyelőre tovább folyik.

Az anyja után. Megható öngyilkosság hire érkezik Makóról. Horváth Lajos tizennégy éves fiunak egy héttel ezelőtt halt meg édesanyja. Most a fiu bánatában öngyilkosságot követett el. A kályhát megrakta szénel és az ajtót, ablakot bereteszelve, széngázzal megölte magát. Hátrahagyott levelében azt irja, hogy édesanyjához megy.

Léghajós-szerencsétlenség a tengeren. Néhány nappal ezelőtt Osztende fürdővendégeinek szemeláttára borzalmas léghajós-szerencsétlenség történt a tengeren, a parttól néhány kilométernyire. A tenger fölött egy léghajó röpült, a melynek köteleibe két ember kapaszkodott, mert csónakját elvesztette. A partról gőzöst küldtek a léghajósok segitségére, de időközben a léggömböt a szélvihar elhajtotta. Másnap reggel a tenger partján megtalálták a léggömb romjait az utasok nélkül. Kiderült, hogy a szerencsétlenül járt léghajó junius 24-én Duncerqueben egy ünnep alkalmával szállt föl. A léghajón ketten szállottak föl, a kik közül az egyik Bulken, párisi léghajós volt. Most, mint Párisból jelentik, Osztende közelében kihalászták a tengerből Bulken holttestét. Kisérőjének holttestét még nem találiák meg.

Holttest a sinen. Déva határában a gyorsvonat elgázolta Strazsa Sándor boholtii lakost. A rendőrség azt hiszi, hogy Strazsa rablógyilkosságnak esett áldozatul. A vizsgálat ugyanis kideritette, hogy Strazsa, a ki nagy összeg pénzzel indult el hazulról, Bersánban a korcsmában megismerkedett egy ismeretlen emberrel, a ki leitatta. Azóta nem látták többé élve. A rendőrség megállapitotta, hogy a Strazsánál volt pénz eltünt s a mikor a vonat elgázolta, ugy feküdt, mintha a nyakát készakarva helyezték volna a sinre. A vonat teljesen levágta a szerencsétlen ember fejét, a melyet a törzstől tiz méternyire találtak meg. Azt hiszik, hogy az ismeretlen, a kivel Strazsát utóljára együtt látták, kirabolta s azután a teljesen magatehetetlen ember a sinpárra fektette, a hol elaludt.

A sirrabló. Szegeden, mint levelezőnk irja, a rendőrség hónapok óta keres egy embert, a ki a temetőben megrabolja a sirok diszitéseit. Lesrófolja a kripták bronzfogantyuját és a sirkeritések rézdiszitéseit Egy sirkeritésről elvitt egy rézláncot, a melynek értéke ezerkétszáz korona. Ugyanebben az időben a vasuti pályaudvaron a vasuti kocsik réztartozékait is ellopkodta valaki. Baksa Lajos dr. főkapitány végre minap letartóztatta a tolvajt Szikora Zoltán elcsapott vasuti altiszt személyében. Szikora előkelő család züllött fia. Sokszor látták a sirok között bolyongani lehorgasztott fővel, de intelligens külseje miatt nem merték gyanusitani. Szikora a sirokról ellopott réz árából menyasszonyának naponkint virágbokrétát küldözgetett.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Leégett kartárs. Szlimák János közalapitványi m. kir. erdőőr kartársunkat folyó hó 2-án sulyos csapás érte. Emlitett napon ugyanis lakóhelyén, az Abauj-Torna vármegyei Ósva községben délelőtt 10 órakor eddig még ki nem deritett okból egy csürben tüz támadt s ettől rövid egy óra alatt lángba borult a falu felső vége, leégett 37 lakóház az összes melléképületekkel. ezek közt az erdőőri lak is. A leégett nép nyomora leirhatatlan. Az első segitséget Forgách István gróf nyujtotta, ki 300 korona készpénzen kivül minden leégett részére 3 szekér épületfát utalványozott. A vármegye alispánja szintén 300 koronát küldött. A pénzsegély azonnal ki lett osztva azok közt, a kiknek betevő falatjuk sem maradt. A további segélyezésben elismerésre méltó buzgósággai fáradoznak még Lenc József plébános és Koós Béla főbiró urak.

Fölrobbant szálló. Johanneszburgból táviratozzák: Boxburgban a Kilfoins-szálló dinamitrobbanás következtében a levegőbe röpült. Két ember életét vesztette, többen megsebesültek. A szálló igazgatója tegnapelőtt egy mellékhelyiségben nagymennyiségü dinamitot talált.

Szerencsétlenül járt turisták. Grenobleból táviratozzák: Két olasz turista, Marasini és Bertrani csütörtökön négyszáz méter magasságból egy hóréteggel födött szakadékba zuhant. A szakadék fenekén összeroncsolt holttestüket találták meg.

Szerkesztői üzenetek.

Mindazok, kik Istenben boldogult vőm szomoru halála alkalmából ugy nekem, mint mélyen lesujtott családomnak részvétüket nyilvánitották s ez által soha meg nem szünő fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek, fogadják ezért a magam és családom hálás köszönetét. **Kubán János** urnak, Fenes. Köszönei a tudakozódásért. Meglennénk mindnyájan, csak a dolgunk most nagyon sok. Üdvözlet. **Csonka János** urnak, Öszpöte. Bizony sajnos dolog, hogy annyi derék kartársnak kell itthagynt hazáját és azon kivül keresni boldogulását. A napszámosok sorsát igyekeznek javitani, hogy visszatartsák a kivándorlástól, a cselédekből is urak lesznek, csak az erdőőrök dolgával és bajaival nem törődik senki. A lapja az év végeig van előfizetve s igy esetleg másra, talán az utódjára ruházhatja majd át.

A kiadóhivatal postája.

Jakab Ádám urnak, Keresztut. A beküldött 4 koronát mosf is köszönettel fogadtuk. **Bene Ferenc** urnak, Lövéte. A lapot igéretünkhöz képest folyósitottuk. **Szabó János** urnak, Bükkhát. Nyilvántartásunk szerint ugyan nekünk lenne igazságunk, mégis véleményét elfogadtuk s e szerint igazitottuk ki a lejáratot. **Lengyel János** urnak, B.-Olaszi. A 4 korona beérkezett. **Berki Károly** urnak, P.-Fehértó. A helyes cimzést előjegyeztük. **Puska György** urnak, Szakcs. Szeptember végeig van előfizetve. **Csekey Károly** urnak, Várszeg. A 6 koronát vettük és megfelelően felosztottuk. **Szür Ferenc** urnak, Ubald. A 4 koronát köszönettel vettük. **Müller János** urnak, Dés Előfizetése szeptember végeig van rendezve. **Kocsis János** urnak, Cipova. A lapot e hó 1-től meginditottuk s az előző két számot már bizonyosan megkapta. **Horváth Mihály** urnak. Előfizetése szeptember végén jár le.

1443. szám.

1907.

Pályázati hirdetmény.

Hunyadvármegye tekintetes közigazgatási erdészeti bizottsági elnökének megbizása alapján a Klopotivai *kerületi erdőőri állásra* 600 korona évi fizetéssel ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak az erdőőri állásra 24 évet betöltött és 40 évnél nem idősebb okleveles erdőőrök. A folyamodók kérései sajátkezüleg irandók és *1907. augusztus 1-ig* az alanti hivatalhoz adandók be.

A kervényhez csatolandó: 1. erdőőri oklevél, 2. keresztlevél, 3. orvosi bizonyitvány, 4. szelgálati bizonyitvány, 5. erkölcsi bizonyitvány.

A magyar nyelvnek szóban és irásban való tudása elengedhetetlen kellék, a román nyelv tudása pedig előnyt biztosit a pályázónak, azért a folyamodó ezen képességét felsorolni köteles.

A mennyiben okleveles egyén nem pályázik, jó minősitéssel biró kiszolgált katona altisztek és csendőrök kérvénye is figyelembe lesz véve.

M. kir. állami erdőhivatal.

Déván, 1907. évi julius hó 5-én.

Parragh Béla,
m. kir. erdőmester.

Agancsok

80 pár, közte 67 erős, 10 gyengébb őragancs, szám os szép abnormis példánynyal, 1 kisebb, 1 nagyobb rénszarvas agancs és egy pár hatos szép szarvasagancs együtt, egy tömegben 800 koronáért eladók. Érdeklődők forduljanak az alábbi cimre:

Fodor József,
Ferencfalva, (Krassó Sörény megye)

Burger Frigyes

drogéria üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol mindennemü száritott gyógyfüveket napi áron.

Kivánatra szivesen szolgál felvilágositással.

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre. . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Julius 25.** **30. szám**

Enyim, tied, övé.

Nem koszorus költőnk: Jókai ilyen cimü regényéről akarunk itt elmélkedni, arról sem, hogy a fent leirt három szócska mit jelent, mert hiszen azt mindenki tudja, hogy az, a mi nem az enyém, vagy a tied, vagy az övé; igy például a leányom csak addig az enyim, mig el nem veszed feleségül, mert ekkor már a tied lesz, de a mint akad egy náladnál ügyesebb kotnyeleskedő és az tőled megszökteti, bizon nem lesz az akkor sem az enyim, sem a tied, hanem az övé.

Ez a három szó tehát a tulajdont jelzi és körvonalozza, hogy micsoda kié.

Sokan azt mondják, hogy ezt mindenki tudja s igy felesleges arról irni s még sem ugy van, mert bizon akad olyan tulajdon is, a mi lehet az enyim és még sem az enyém s nem lehet a tied, hanem egyes egyedül az övé.

Ilyen vitás tulajdon a kincstári erdészetnél alkalmazott személyzet illetménytüzifa járandósága.

Ennek a személyzetnek ugyanis a mellékjárandóságai közt egyebek mellett ott szerepel a tüzifajárandóság is, a melyet természetben s házhoz szállitva kap ki s ennek a tüzifajárandóságnak a mennyisége az egyes állások különfélesége szerint váltakozik. A legalantosabb fokon álló segéderdőőr például csak hulladékfát kap kint az erdőn, ezt önmaga kénytelen gyüjteni s haza szállitani, mig közvetlen szomszédja, az erdőlegény már 12 ürköbméter hasábfát kap házhoz szállitva, a III—I. osztályu erdőőrök 24, — a II. és I. osztályu főerdőőrök és famesterek pedig már 36 ürköbméter tüzifát kapnak. Ilyen különbségeket látunk az erdőtiszteknél is, mert mig például az erdész, főerdész tüzifajárandósága 42 ürköbméter, addig az erdőmesteré már 72.

A tüzifajárandóság ilyetén változásaiból nyilvánvaló, hogy az a fizetés kiegészitéseül szolgál s igy tulajdonkép szorosan véve fizetésnek lenne tekinthető, a melylyel az, a ki kapja, teljesen szabadon rendelkezik és még sem igy van.

A tüzifajárandóságra nézve ugyanis rendeletileg ki van mondva, hogy azt annak, a ki kapja, felhasználni, a saját céljaira feltüzelni jogában áll, de másnak eladni vayy elajándékozni szigoru fegyelmi büntetés terhe alatt meg van tiltva.

Itt tehát egy olyan különös tulajdonnal találkozunk, mely a természetes okoskodás elvei szerint ugyan azé, a ki szolgálatai fejében azt megkapja ugyan, de azért még sem teljesen az övé, mert azzal nem rendelkezhetik szabadon, saját tetszése szerint.

A tüzifa tulajdonjogának ezt a korlátolt voltát azzal igyekeznek megmagyarázni, hogy az tulajdonkép a kincstári épületeknek szükség szerint való fütésére szolgál s igy ha az illetményesnek korlátlan tulajdonába bocsáttatnék, megeshetnék az, hogy az illető tüzifáját vagy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

annak egy részét eladná vagy elajándékozná s azután nem füthetvén eléggé a kincstártól kapott bakásál, ebben kárt okozna.

Igy elmétetileg megmagyarázva a dolgot, az eléggé érthetőnek látszik, annál érthetetlenebb azonban, ho azt gyakorlati szempontból biráljuk meg. Világitsuk ezt meg egy példával.

Egy erdőőrnek például 24 ürköbméter tüzifája van s ez elegendő arra, hogy mellette ételét megfőzze s ne szenvedjen e mellett hiányt természetbeni lakásának a fütése sem. Évek multán ez az erdőőr főerdőőré lép elő s bár lakása ugyanaz marad, tüzifajárandósága mégis megzzaporodik 12 ürméterrel, miután pedig odáig elég volt neki a 24 ürmeter fája, nyilvánvaló, hogy ez a szaporulat már most évről-évre feleslegnek marad. A dolog természetes rendje az lenne, hogy már most ezt a felesleges fát nzabadon értékesithesse, valamint hogy azt sem kérdezi senkitől, hogy mit cselekedjék azzal a 200 vagy több korona magasabb fizetéssel vagy az 1 holddal megszaporodott földjárandósággal, a melyekhez ugyancsak a magasabb rangba való előlépés utján jutott. Ezt teszi lehetetlenné az elől emlitett rendelkezés, mely kérlelhetetlenül kimondja, hogy az illetmény tüzifának akár eladása, akár pedig elajándékozása sulyos fegyelmi vétséget képez, a melynek elkövetése esetleg az illetőnek állásába is kerülhet.

Még különösebb és a jogtalanság bélyegét jobban magán viselő ez a rendelkezés azoknál az altiszteknél, vagy mondjuk tisztviselőknél is, a kiknek nincsen a szolgálatadó kincstártól természetbeni lakásuk, hanem bérelt lakásra vannak utalva. Itt azután valóban furcsa helyzetek teremhetnek.

Megeshetik például, hogy valamely alkalmazott csak olyan lakást tud kapni, a mely szénnel való fütésre van berendezve, a házigazda pedig nem hajlandó ezeket a kályhákat olyanokkal kicserélni, a melyek fával legyenek füthetők. Az ilyennek azután van egy csomó fája, a melynek hasznát nem veheti, a szenet pedig lakásának fütéséhez drága pénzen kénytelen megvásárolni.

A központokban, kivált irodákban szolgálő altisztek rendesen csak olyan lakást bérelhetnek szerény lakpénzükből, a melynek fütéséhez például a 36 ürméter fát még ugy is alig lehetne felhasználni, ha a fütést még kánikulában is folytatnák.

Mit tehetnek már most az ilyenek?

Két ut van előttük.

Az egyik ut az, hogy kiveszik összes tüzifajárandóságukat a kincstári faraktárból s a fölösleget azután fölhalmozzák lakásuk udvarán, — ha ugyan erre engedélyt és helyet kapnak a háziurtól, vagy pedig tüzifajárandóságuk fölösleges részét bent hagyják a kincstári faraktárban, mely azután a kincstári kor

TÁRCZA.

Mágneses szivek.

Irta: *Révész Gyula.*

Bejárta az európai lapokat is az a hir, hogy a Harward-egyetem hirneves fizikusa, Cox doktor — a kinek Mágneses tünemények cimü munkája minden müvelt nép nyelvére le van forditva — eltünt s minden valószinüség szerint öngyilkosságot követett el.

Kisütötték a szegény professzorról, hogy hónapok óta elzárkózva élt, a mi buskomorságára vall s végül belenyugodott mindenki abba a magyarázatba, hogy Cox doktor őrültségében pusztitotta el magát.

A mindennapos szenzációk már rég ráboritották a feledés fátyolát a Mágneses tünemények szerzőjére, a mikor nemrég egyik legnagyobb amerikai lapban ujra feltünt Cox dr. neve egyik cikk fölött. A lap névtelen riportere, a kit nem hagyott nyugton a tudós esete, végre megfejtette Cox doktor titkár. Érdekesnek találjuk a riportot arra, hogy alább közöljük, bár nem tudjuk, mennyi benne a valóság és mennyi a fantá zia

*

Cox doktor negyvenötéves korában végre fölfedezte, hogy nem a lombik a legszebb szó a nyelvben, hanem a szerelem és hogy a Frauenhofferféle vonalaknál sokkal gyönyörködtetőbbek az asszonyai test vonalai. Esténkint megvallotta magának, a mikor elábrándozott, hogy mindeddig szinvakságban leledzett, mert ragyogóbbnak látta a konyhasó spektrumát a leányszemnél és kénytelen volt beismerni, hogy a náthás rinocerosznak is külömb szaglása van, mint neki, a ki eddig kellemesebbnek tartotta a klór, gőzét, a rózsa illatánál. Szóval olyan állapotban volt a derék professzor, a melyet a költők szerelmes versbe, ölelköző rimekkel szoktak kifejezni.

Eleinte még azt hitte Cox doktor, hogy beteg. Mindenféle betegség szérumával gyógyitgatta magát.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

látlan tulajdonává válik s a melyhez való minden jogukról lemondani kénytelenek.

Az előbbi esetben ugyan megkapják jogos tulajdonukat s annak birtokában is maradnak, de ez azután örökös nyugként marad a nyakukon, mert megtakaritott fájukat minden egyes hurcolkodásnál magukkal hurcolni kénytelenek s ha az végül annyira felszaporodnék, hogy valamely uj lakásban elhelyezni nem tudnák, akkor kénytelenek lennének azt a kincstárnak visszaadni és raktárába befuvaroztatni, az utóbbi esetben pedig jogos tulajdonukról kénytelenek lemondani annak javára, ki azt nekik kiszolgáltatni köteles.

(Folyt. köv.)

Vadászalakok.

(A V. és Á. után.)

A rendes vadász még szünetel, — legfeljebb őzbakra cserkész vagy lest áll, — fiatal vizsláját rétifürjeken gyakorolja s a duvadat pusztitja; ráérünk az emberi nem ama válfajára pillantani, melynek általános neve vadász.

Semmiféle teremtésnek sincs annyi válfaja, mint az embernek: van fekete, fehér, sárgás, rézszinü apró, nagy stb.: de foglalkozásra nézve is egymástól roppantul eltérvén, csak abban egyeznek meg hogy minden fajának nagy részét a vadászok válfaja képezi. Nem akarok a müveletlen, amaz ugyszólva vadnépekről szólani, melyek életüket vadászattal tartván fenn, egyéni s házi szükségeiket a vadak böre árán szerzik be, hanem csakis a belföldi vadász különféle nemének és szokásainak ismertetésére szoritkozom. Ennek is elég s egymástól eltérő faja van, például:

Az orvvadász. Fajára nézve duvad. Előtte semmi sem szent; tilalmi időt nem ismer, mert ez reá nézve, csak akkor áll be, ha rossz idő miatt nem mehet ki, vagy fegyverét elvették s maga kóterben hüsöl. Sajnos, hogy eme fajt, melynek nemcsak a vad, hanem a vadász is gyakran áldozatul esik, nagyon is ismerjük. Az orvvadász éppen ugy, mint fajrokona: a duvad, alattomban s álutakon jár; azt, a mi utjába állhatna, kerüli, vagy ha tőrbe akadt, magát kézzel-lábbal véd i s egy darab vadért leghidegebb vérrel embert öl Nála az orvvadászat oly szenvedélylyé válik, mint iszákosnál a pálinka, miről lemondani vesztét tudva sem képes.

A paraszt puskás, ha vadász-területre nézve az «enyim és tied» fogalmát illetőleg rendesen zavarban van is, maga nemében némi kedélyességgel bir. Főssportja a les. Nappal dolga után jár, de este szőlővégre, tengeri- vagy vágásszélre ül s nyulát ha hetekig tart is — kilesi; uj borhoz káposztában főtt nyulnak hibázni, ha lehet, nem szabad. Töltését repülőre nem igen pazarolja s a foglyot inkább télen hurkon fogja. Legbecsesebb felszerelési cikke az üveggombszemü és pirosposztós nyelvü borztarisnya. Nagyobb hajtóvadászatokon igen használható egyén s büszke arra hogy urakkal vadászott s pecsenyéjükből falatozott.

A molnár, született vadász és halász, de mindkettőben kontár, mert inkább unalombol, mint sportból teszi. Nem a gyors folyókon álló s hajómalmokban lakó molnárokat, hanem azokat értem, kik életüket kisebb patakokból tóba gyüjtött kotyokógon töltik. Teendőit maga, legfeljebb egy legénynyel, könnyen győzi s addig, mig vizet gyüjt, kényelmesen szünetelve bőven ráér, hogy minden ruca, szárcsa, sőt vizityuk szokását éppen ugy kitanulja, mint az erdész a

---

de hiába. Végre is megadta magát s elhatározta, hogy megházasodik. Feleségül veszi azt a bájos hölgyet, a ki ilyen furcsa változást idézett elő benne.

Nem kellett messze fáradnia. Szemben, az utca tulsó felén lakott egy leány. A mikor kinézett ablakán, éppen beláthatott az ő szobájukba. Mindössze néhány hetes az ismeretségük, de még sohasem beszéltek egymással. A mikor először pillantotta meg az ablakon Cox doktor, észrevette, hogy olyan fényes fekete a haja, mint a labradori meteorité, a mely laboratoriumának büszkesége. Másodszorra azt az észrevételt kockáztatta meg, hogy a nyaka szebb hajlásu, mint a tizenhetedik számu lombikjáé, a mely pedig remekbe készült a Helcomb James and Co pittsburgi üveggyárában. Harmadszorra már elfelejtett összehasonlitást csinálni, csak érezte, hogy melege van. Összesen huszonötször látta, mig végre kétségtelenné vált, hogy a mit érez, az a szerelem.

Tehát egy verőfényes szeptemberi délutánon átsétált a szemközt levő házba s bekopogtatott a leány lakására.

— Szabad! — hangzott belülről.

Benyitott; egyedül találta imádottját.

— Cox doktor vagyok, — mutatkozott be bátortalanul.

— Tudom.

— Hogyan? Ön tudja?

— Persze, hogy tudom. Sőt mindent tudok. Ön negyvenöt éves. Született Filadelfiában. Apja fölrobbant a kingswoodi puskaporraktárban, a hol felügyelő volt. Anyja férjhez ment másodszor ahhoz a temetési vállalkozóhoz, a ki az ön atyját végső utjára vitte és harmadszor a temetési vállalkozó házitisztjéhez, a kivel kivándorolt Ausztráliába.

— Igazán, csodálatos. . . .

— Ne szakitson félbe. Önt egy nagynénje nevelte, a ki azért nem ment soha férjhez, mert szerelmes volt a mitologiai Heróba, vagy Leanderbe, nem tudom bizonyosan, hogy melyikbe. Ön keresztül ment

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nemes vad váltóját. Addig, mig az apró pirosszárnyut horgon fogja s a hinárba letüzött kosarat megnézi, vajjon compó vagy csuka nem vetődött-e bele, a tó szárnyasait lesi; késő őszszel, holdvilágos éjeken pedig a kotyogó ablakából nézeget, vajjon vándorrucacsapat a malomfej fölötti csekély kiterjedésü sik vizre száilt-e? Mert a lövés magát ilyenkor legjobban kifizeti. Télen vidrát csapáz, s rókára, görényre vasat állit, mert a molnárné uj köntösének nyáron libák árából, télen pedig egy kis szőrméből kell kikerülni.

A vakációs diák tiz hosszu hónapon át ama pár hétnek örül, melyben övé a világ. Estefelé hazaér, jó vagy rossz bizonyitványát bemutatja s aközben körülnéz, vajjon a fegyver melyik szegen lóg; hajnalban vállára veti s a szabadba rohan. Eleinte mindegy néki akár verébre, akár vadra, csak lövöldözni akar s oly mohón veszi a dolgot, hogy a bokor vagy sövény árnyékában hüsölő pásztorgyerekre sem ügyel. Mais l'appétit vient en mangeant, később ő is válogatóbb lesz s legnagyobb ambiciója foglyot, s ha lehet, sok foglyot lőni. Szól a puska, elejtett nyul helyett meglőtt vizsla vonit, a szántó gazda káromkodik, mert megijesztett ökrei a szomszéd zabjába ugornak s össze, tapossák, — de mindez sebaj! Ha 40—50 lövés után végre egy-két darabot elejtett, boldogan megy haza, Kár, hogy az iskolai év beállta a pünkösdi királyságnak már végét veti; pedig csak akkor lehetne még jól vadászni!

A vasárnapi puskás. Saját fegyvere ritkán van s ha van is, rendesen használhatlan; felszerelése több mint hiányos; nem csoda, mert nem szenvedélyből, hanem társaság kedvéért megy vadászni, de kedélyes lévén, jól mulat s a tréfát elérti. Pagonyban vadászva, mindig a legszélső, mert igy szomszédnál többet megserétezni nem lehet. Ha szalonka helyett véletlenül rigót lő, elhitetik vele, hogy fiaszalonka, melynek csőre még nem nőtt meg; a tréfa csak étkezés közben sül ki, de bosszankodás helyett ő is a többivel kacag. A szenvedélyes vadászok főtanyáját rendesen ama kis városok képezik, melyeket alkalmas vadászterület környez; a legnagyobb kontingens katonai és polgár nyugdijazottakból, polgárokból, tisztviselőkből néhány kisvárosi dandyből, henye mesteremberekből s iparo. sokból kerül ki Egyrésze társaságot alakit, mig a többiek vagy egyedül vay kisebb társaságban vadásznak. Augusztusban, mihelyt a vadászat idénye megnyilik, minden fegyverfogható ember a mezőre siet, melyből két hét alatt minden annyira kilövetik, hogy később csak egy-két vándor-fürjre lehet akadni. A fősport tehát szalonka és kopászat; a kinek pedig kutyája nincs, a szántásokat gázolja.

Vessünk egy futó pillantást H . . .-megye egyik kis városába. Ott a vadásznak minden faját megtaláljuk.

A nyugalmazott törzstiszt kedélyes, müvelt öreg ur, de a társaságot kerüli. Késő ősz. Reggel 4 órakor gyertyát gyujt. «Johann, ist der Kaffe fertig? tummle dich.» Mindig gyalog járván, távolabbi vadászterületekre ritkán jut el, de aránylag sokat lő, mert a legravaszabb puskást is megelőzi. Csak két kopója van de ezek jók. Fél ötkor az öblös «Ullmer»-re gyujt s Johannal együtt kifelé ballag. Johann a kopókkal elmarad s szétterülő fenyőágak alatt várja a hajnalt. Az öreg ur a tetőre ér, szokott tuskójára ül, egy korty papramorgót felhajt s gondolatokba merülve vár, mig Johann jelt ád, hogy a kopókat elereszté. Talán régen mult időkről elmélkedik, — mikor őrszemen állt, vagy kedvesétől ily tájban távozott, hogy a gyakorlaton megjelenjék, — ki tudja? Merengéséből a hajnal pirja és a fasudarakon keresztülsuhanó éles reggeli szellő ébreszti fel, mely a kondás kürtszavát a városból felhozza. A völgyben néhány kuvasz ugat; az országutról egy-két lassan haladó szekér kotyogása hallatszik Most éles fütty jelzi, hogy Johann a kopókat elereszté

---

az összes gyermekbetegségeken a szamárhurut és az angolkór kivételével.

— De . . .

— Egészen mostanáig semmiféle kalandja nem volt, mert azt nem tekinthetem kalandnak, hogy huszonhárom évvel ezelőtt, május tizenhetedikén megcsókolta a csikágói békebiró leánya.

— Biztositathatom, hogy csak muzsacsók volt.

— Tudom, ön akkor irta első és utolsó versét, a melyet a rózsaleány-ünnep pályázatára küldött be Önnek most ötezer dollár évi fizetése van s a járulékok is fölrugnak nyolcszázötven dollárra.

— Ez mind igaz, de hát minek köszönhetem az érdeklődést?

— Uram, én Pipper Elza vagyok, atyám a hirneves Pipper-féle magándetektiv-iroda tulajdonosa s mivel észrevettem az ablakból, hogy előbb-utóbb megtisztel látogatásával, természetesnek találja, hogy érdeklődtem iránta. Most pedig lesz szives megmondani, mivel szolgálhatok.

— Van szerencsém megkérni a kezét.

Pipper Elza fölkacagott. Gyönyörü csengésü hangja volt. Szegény Cox doktort azonban lesujtotta ez a kacagás. Alig merte megkérdezni, vajjon remélhet-e.

Hogyne, kedves professzor ur, remélhet. Remélheti például, hogy valamikor rektor lesz; remélheti, hogy fölfedezi a száznegyvenkettedik elemet; remélheti, hogy deresedő szakálla ujra megbarnul, de azt soha se remélje, hogy én valaha a felesége leszek.

Cox doktort ez a váratlan visszautasitás nagyon lesujtotta. Annyira bánkódott, hogy néhány napig nem is ment az egyetemre. Sőt az utcára sem merészkedett, mert attól félt, hogy mindenki leolvassa arcáról a kikosarazott kérőt. A munkában akart vigasztalást keresni, de annyira szórakozott volt, hogy egyetlen kisérlete sem sikerült.

Talán negyednapra a leánykérés után ujra kitekintett az ablakon s meglátta Elzát. Szive erősebben vert. A leány is észrevette őt és — átkacagott. Ez

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

s velük együtt felfelé tart; nemsokára vonitás és gyors hajtás; a tetőn egy lövés esik, a kopók az elesett őzbakon ismét pórázra kerülnek s az öreg ur Johannal s kopóival együtt a legközelebbi völgyben eltünik, mert a kitüzött ciklust akár szerencsével, akár anélkül keresztül kell vadászni.

A polgár-kompáni söröz: Also abgemacht, holnap vadászunk? Jó lesz a M . . .-vágásba menni? Ma délután arra jövén haza, a favágók mondták, hogy három őzet láttak. Reggel 6 órakor a vámnál találkozunk. Uraim, fél nyolcra menjünk haza. P. volt az első, ki kutyával a légyotton megjelent. Kopó volt-e vagy vizsla, nem tudhatni, de jól keresett; szót nem fogadott ugyan, de a foglyot és szalonkát néha megállta, s ha nagyon nem éhezett, jól is apportirozott. Nemsokára J. és a többi is kompáreált, velük néhány kopó és kuvasz fajta, melyek addig, mig gazdáik egymás pálinkáját kölcsönösen izlelték, összeverekedtek A társaság végre megindul, néhányan a tető felé tartanak, 2–3 a kutyákkal a völgynek siet. A hajtás megkezdődik, a kutyák csaholnak, de csak akkor tünik ki, hogy egy némelyik gazdája csapáját hajtá, midőn farkcsóválva nála megjelen, a jobbak egy nyullal már messze vannak; végre lövés is esik, mindenki oda siet: mi volt? Őz helyett mókus lett a hajtás eredménye. Általános hahota. Csak P. közeledik komolyan s egy ki lőtt töltényt, ujságpapiron száraz pipahamut s néhány szál őzszőrt hozva magával. Zu spät soenmer aufigstanden! Az öreg ezredes már itt vadászott! Menjünk tovább.

(Folyt. köv.)

Az Évkönyv.

Most már nyilvánvalóvá kezd lenni, hogy az évkönyvre kibocsátott előfizetésünk et azok legnagyobb része, a kiknek megküldtük, nem tartotta érdemesnek az altiszti személyzetnek megmutatni s igy annak terjesztése kizárólag azok kötelességévé válik, kiknek arról tudomásuk van s ezek természetesen tisztelt olvasóink. Ezekhez fordulunk tehát azzal a kéréssel, hogy karolják fel az ügyet s mutassuk meg már egyszer, hogy a magunk lábán is tudunk járni és nincs szükségünk mindenben vezetőre. A jövő hó elején történő összejövetelek kiválóan alkalmasak az Évkönyv terjesztésére, ne mulassza el tehát senki ezt a kedvező alkalmat.

Lapunk előző száma szerint volt a megrendelt példányok száma 63.

Ujabb mengrendelések:

40. Rédei uradalom, Bakony-Szt.-László	4 példány
41. Buváry Ferenc Deliblat	1 példány
42. Varga V. Antal Tereccseny	1 példány
összesen:	69 példány

Vadászati dolgok.

A Mannlicher-golyó ereje. A Mannlicher-fegyver, amelyet 1895-ben tökéletesitettek, tudvalevőleg hatezer méterre is elviszi a golyót s ha kemény tárgyról felpattan, még mindig akkora ereje van, hogy bárkit megölhet. Ha egymás mögé állitanak kilenc embert, a golyó mind a kilencen keresztül megy s néhány ezer méterről még egy 12 centiméter vastag tölgyfadeszkán is keresztülhatol. A pellerek miatt a katona, tereken magas golyófogókat épitenek, hogy minden szerencsétlenségnek elejét vegyék. De minden elővigyázat mellett is gyakran történik baleset. Olyan azonban, a minő nemrégiben történt a 3-ik bosnyákezred negyedik zászlóaljával, a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Ez a zászlóalj ugyanis kint volt a nagytétényi katonai lövöldében. Mikor a lőgyakorlatokról hazafelé jöttek, több mint kétezer méternyire oldalt a lövőtértől, az árokban egy jajgató pásztorembert találtak. A katonák azonnal megálltak és a tisztek körülvették a siránkozó embert s megkérdezték, hogy mi baja. A pásztor azt mondta, hogy nyugodtan állott egy dombon, a mikor hirtelen erős ütést érzett a jobb térdén. A nadrágja csupa vér volt s igy a tisztek mindjárt sejtették, hogy egy felugrott Mannlicher-golyó sebesithette meg. Odahivták az ezredorvost, az felhuzta a pásztor nadrágját s hamarosan megállapitotta, hogy a térdét Mannlicher-golyó furta át. Rögtön szekérre tették a sebesültet, az orvos bekötözte s a budai kórházba szállitották. A tisztek maguk csodálkoztak legjobban a sajátságos baleseten. A pásztort több mint kétezer lépésnyire találták a lövőtértől, de nem a háta mögött, hanem oldalt tőle, már pedig a felpattant golyó se szokott oldalt repülni, hanem egyenesen. Végre ugy magyarázták meg a balesetet, hogy a golyó a travers belső oldalára csapódott s felpattanása után ezért repült rézsutosan.

Halálos küzdelem vadorzóval. Tatai levele-

---

már sok volt az érzékeny tudósnak. Visszaszerezte energiáját.

— Hohó, kedvesem, te kinevetsz? Csak azért is az enyém leszel! Elvégre vagy tudós vagyok vagy humbug az egész tudományom. Én, a ki igába tudom törni a felhő villámát, a Niagara vizesését, a ki a legerősebb méregből mézet tudok keverni, — én ne tudnék megbirkózni egy gyönge asszonyi állattal? Szeretnie kell engem. Igen, de hogyan? . . . Hát mesterségesen ébresztek benne szerelmet. . . . Mi a szerelem? A szivek vonzódása. És mi a vonzódás? Delejesség. . . . Meg fogjuk delejezni a szivecskéjét! . . . Az ellentétes mágnesség vonzza egymást. Helyes. Az én szivemet pozitiv delejes árammal telitem, az önét negativval. . . . Hahaha!

(Folyt. köv.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zőnk jelenti, hogy H. R. komárom-tardosi vadászbérletén a mult hó 28-án Hunyadi József vadőr, Kovács Herman tardosi lakos kőfaragó vadorzóval a vadászbérlet területén találkozott s midőn ez felszólitásra fegyverét át nem adta, hanem eltakarodásra intette a vadőrt: birkózásra került a dolog, miben a vadorzó lett a győztes s Hunyadi vadőrt leteperve azt fegyverével agyon meg agyon verte és fojtogatta, ugy hogy Hunyadi kénytelen volt a dolgot könyörgésre fogni mire a vadorzó megkegyelmezett a vadőrnek és agyon meg agyon verve es fojtogatva elereszteti és tovább ment. Hunyadi vadőr, kinek fegyvere a dulakodás közben eltört, csakhamar magához térve, a törött fegyverébe postával töltött patront tett és igy ismét követte a vadorzót, mit ez észrevéve visszafordult s a vadőrre förmedt: «Hát te, kutya, minek jössz megint utánam!» — és ujra nekiment Hunyadi József vadőrnek, ki most már vesztét érezve, a csonka fegyverag nál fogva fegyverét kezébe kapta s ismét figyelmeztette a vadorzót, hogy távozzék, de ez annál gyorsabb lépésekkel tartott hozzá és három lépésről gyomron lőtte a vadorzót minden célzás nélkül, ki azután rövid szenvedés után meghalt. A vizsgálat folyamatban van.

Az egerészölyvről. Kétséget nem szenved hogy az egerészölyveknek a vadászatra való csekélyebb kártékonyságra csupán nehézkességükben leli magyarázatát. Mert számtalan megfigyelés igazolja, hogy az egerészölyvek némelykor csak olyan gyilkosok és rablók mint családjuknak többi tagjai, ugy, hogy ilyenkor még az embertől való félelmüket is levetkezik. Bizonyság erre A. gróf legutóbb tett megfigyelése a ki délelőtti 10 órakor, szobájának a gyümölcskert felőli ablakánál ült, midőn a kertben sürgő-forgó házityukok élénk lármájára az ablakon kihajolva szétnézett, s észreveszi, hogy egy egerészölyv miként csap le a tyukok közé. Miután két izben sikertelenül csapott le a baromfiak közé, felgalyazott egy körtefára, tovább figyelve a tyukokat, s nem törődve azzal egy cseppet sem, hogy alig 30 lépésnyire a helyszinétől, két legény kaszálta a füvet. (*V. L.*)

Hasznos tudnivalók.

Gyógynövények termelése és értékesitése. A fehéregyházai kincstári telepen már néhány év óta foglalkoznak gyógynövények termesztésével. Hogy a gyógynövénytermelés jövedelmezősége más oldalról is meghatároztassék s a termelés módja szakavatottan megállapittassék: a földmivelésügyi miniszter rendeletére a kolozsvári gazdasági akadémián is kisérleti telepet rendeztek be. A telep berendezése 1904-ben történt és azóta 37 gyógynövény termelésével kisérleteznek. A kálmosgyökér termeléséről azt állapitotta meg a kisérleti telep, hogy ha a betelepités után a terület állandóan viz alatt áll, a termelt kálmosgyökér első minőségü, de a tövek kiszedése és az elkészités drága dolog, talán ezen munkák szakmányban való kiadása segitene a bajon. A büdös bürök termelésével a telep felhagyott, mert a mi kis kereslet van is belőle, ezt a vadon termő bürök bőven fedezi. A zsálya egyike a legháládatosabb gyógynövényeknek, kevés munka mellett állandó jövedelmet biztosit, hasonló hozzá a demutka, melyet kerti müvelésre ajánl a telep. A méhfü is ilyen kevés gondozást kiván és mindig értékesithető. A maszlagtermelés abban az esetben, ha vevőt előre biztositunk, jövedelmező lehet. Legkisebb azonban az értékesités, mert a redősszirmu maszlag csak exportra keresett áru. Igaz ugyan, hogy a magyar maszlaglevelet keresik és nagyra becsülik. Izsópot, rutát szintén csak a külföldön vesznek, azért az értékesitést előre kell biztositanunk. A benedekfü egyike a legháládatosabb gyógynövényeknek. Egy nyári növény, de érdemes foglalkozni vele, mert ha ujra is kell vetni, szép hasznot hoz. Ha nagyra nem növeljük, nyáron ötször is vágható. Ezek voltak a kolozsvári telep tapasztalatai. A többi gyógynövényről a jelentés még hiányzik, mert az ezekkel való kisérletezés még nincs befejezve.

KÜLÖNFÉLÉK.

A kincstári erdők. A kincstári erdők bevétele a mult esztendőben az előbbi évekhez képest három millió koronával emelkedett. A bevételi többletnek kétharmadát Darányi földmivesügyi miniszter hasznot hajtó befektetésekre szándékozik forditani. Egyrészt a jövedelem fokozása, másrészt az állami erdők közgazdasági hatásának intenzivebbé tétele érdekében intézkedett a földmivelésügyi kormány, hogy a házi kezelés az állami erdőkben lehetőleg és fokozatosan életbeléptessék és kiterjesztessék. A máramarosszigeti erdőigazgatóság, a bustyaházai erdőhivatal, valamint a zsarnócai erdőhivatal kerületében, továbbá a besztercebányai erdőigazgatóság óhegyi erdőgondnokságában a házi kezelés jónak bizonyult. Intézkedett a földmivelésügyi kormány, hogy a házi kezelést ez igazgatóság sziklai erdőgondnokságában már ez évben, a többi erdőgondnokságokban pedig a jövő esztendőtől kezdve életbeléptessék. Elrendelte továbbá, hogy a házi kezelés 1908-tól kezdve a liptóujvári főerdőhivatalnak fenyőházai, maluzsinai, vichodnai és teplicskai erdőgondnokságaiban a jövő évtől kezdve foganatba vétessék. A házi kezelés lehetővé teszi, hogy a kitermelt fát az állam mint kész piaci árut kisebb részletekben is áruba bocsássa és ezzel a favásárlást a kisebb tőkének és a közvetlen fogyasztásnak is hozzáférhetővé tegye s ennek folytán jobb árakat érhessen el, másrészt a kisebb tőkének is lehetővé tegye a fakereskedelmi vállalkozást. A befektetések közül kiemelendő a Görgény folyó völgyében épülő vasut befejezése, vala-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mint a fenyőházai magán használatu villamos vasut kiépitése, melynek villamos müve a négykeretes villamos gőzfürész hajtását és a fenyőházai kincstári nyaraló-telep világitását is ellátja. A beruházásokhoz csatlakoznak a havasi gazdálkodás belterjesebbé tétele és az okszerü havasi gazdálkodás érdekében tett intézkedések. Itt Mármarosmegyében három és Hunyadmegyében egy havas rendeztetett be a szükséges épületekkel és létesitményekkel s megindultak a munkálatok az összes mármarosmegyei kincstári havasok, valamint Ungmegyében egy havasi legelő modern berendezésére, a mely berendezések egyrészt példaadólag kivánnak hatni, másrészt pedig közvetlenül szolgálnak a környékbeli népnek, melynek állatai a havasi legelőkön olcsó dij mellett nyernek jó elhelyezést.

A harcias ürü. Már több afrikai utazó tette az-az érdekes megfigyelést, hogy az afrikai juhok sokkal harciasabbak, mint az európaiak, sőt ha szabad ilyen kifejezést használni, intelligensebbek is. Egy francia utazó, aki résztvett a «Lvango expedicióban», nagyon érdekes és mulatságos esetet mond el erre vonatkozólag. Az egyik állomáson volt egy Msuka nevü ürü, amely valóságos zsarnoka volt a többi állatnak, sőt még az embereknek sem volt nyugtuk tőle. Msuka nem türt el semmiféle rendetlenséget, lármát vagy veszekedést. Ha két tüzes vérü kecskebak öklelőzni kezdett egymással, Msuka egy ideig nézte őket, majd egyenesen nekik rohant és mind a kettőt legázolta. Ha pedig a szolgák tréfából birkózni kezdtek és Msuka észrevette a dolgot, azonnal közöttük termett és szét igyekezett választani őket, persze általános hahotát keltve. Legjobban azonban egy benszülött törzsfőnök küldönce járta meg vele. A küldönc egy emelvényen állva, hangos beszédet mondott az expedicióhoz, amely már kezdett nagyon hosszura nyulni. Msuka is ott volt és hallgatta a benszülött kiabálásait. Végre is megunta a dolgot és az vélvén, hogy itt neki okvetlen közbe kell lépni, a szónok háta mögé került és a következő pillanatban földre szegzett fejjel nekirontott a mitsem sejtő feketebőrü követnek. Ez éppen beszéde leghatásosabb részéhez ért, amikor az ürü egy hatalmas lökéssel leröpitette az emelvényről. Kacagtató jelenet volt, a mikor a követ egy nagy ivet irva le a levegőben, nagyot nyekkenve, elterült a földön és azután valahogy föltápászkodva, végtelen buta arccal farkasszemet nézett a már akkor nagy komolyan előtte álló ürüvel. A beszédet persze nem folytatta.

HIREK.

Figyelmeztetés! Azoknál a tisztelt olvasóinknál, kik feledékenységből elmulasztották lejárt előfizetéseiket megujitani, most figyelmeztetésül mindaddig feljegyezzük a cimszalagon a lejárat idejét, mig az előfizetés be nem érkezik. Azok részére, kiknek előfizetése a folyó hó végén vagy a jövő hó közepén jár le, utalványlapokat csatolunk mai számunkhoz s ugy ezeket, valamint az előbbieket kérjük, hogy előfizetéseiket a jövő hó elején beküldve enyhiteni igyekezzenek azt a csapást, a melyet a 48 hütlen olvasónk reánk mért.

Egy amerikai város veszedelme. Londonból jelentik: Minnaeapolis észak-amerikai város lakosaival hivatalosan közölték, hogy óriás barlang fölött laknak és hogy a várost minden pillanatban az a veszedelem fenyegeti, hogy a föld alá sülyed. A városi hivatalnokok most megvallották, hogy erről a veszedelemről öt esztendő óta van tudomásuk, de megőrizték a titkot, mert nem akarták a lakosságot rémületbe ejteni. A veszedelmet már elháritották, mert munkások megtámasztották a barlang boltozatát és falait.

A buvár tragédiája. Az angol csatornában a minap, mint Londonból jelentik, a Spanker torpedóhajóról a tenger fenekére bocsátották le Trapnell buvárt, hogy egy elsülyedt torpedónaszád romjait fölkutassa. A buvár husz percnél tovább volt már a vizben s még nem adott semmi jelet. Ez nyugtalanitott a hajón levőket s egy Leverett nevü buvár, Trapnellnek régi bajtársa, vállalkozott rá, hogy lemegy hozzá. Le is ereszkedett, s mikor a fenékre ért, látta, hogy társa annyira beékelődött az emelőgép szerkezetébe, hogy mozdulni sem tud. Minden erejét megfeszitette, hogy megmentse s már maga is majdnem ott veszett, a mikor egy elszánt kisérlettel mégis kiszabaditotta társát. Alig jutott föl a hajóra, Leverett elájult, a megmentett ember pedig rövid idő mulva a felesége karjaiban meghalt.

Anyagyilkosság. Özvegy Kovács Józsefné horvátkuti lakos nemrég vagyonát Anna nevü leányára és ennek férjére, Posza Istvánra iratta. Utóbb azonban összeveszett leányával és visszakövetelte vagyonát. Posza Istvánné erre megfojtotta anyját. A gyilkos asszonyt elfogták.

Szerencsétlenül járt főgépész. A petrozsényi kőszénbánya villámos telepén Király Ferenc főgépészt halálos szerencsétlenség érte. A főgépész az áramgyüjtő közelében egy vasruddal dolgozott. Munka közben állitólag egy munkás hirtelen rákiáltott. A főgépész megfordult s e közben a ruddal hozzáért az áramgyüjtőhöz. Az erős áram abban a pillanatban agyonsujtotta. A szerencsétlen ember özvegyet és négy árva gyermeket hagyott hátra.

Kifosztott halastó. Felsőbánya városának a város határában mintegy két hold területen fekvő halastavát, melyben évek óta pisztrángokat tenyésztenek, különös módon fosztották ki a minap. Ismeretlen tettesek fölhuzták a zsilipet és az egész halállományt elhurcolták. Érdekes, hogy az őr, a ki a tó partján lakik, semmit sem vett észre.

Pusztitó felhőszakadás. Felső-Tisztás nógrádmegyei községben hirtelen támadt felhőszakadás néhány perc alatt megdagasztotta a községben végigfutó

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

patakot, mely kiáradt és elárasztotta a községet. A házak, mint szigetek állottak ki a métermagas vizből. A csendőrök a lakossággal együtt tutajokat rögtönöztek a lakók megmentésére. Különösen a jegyző és Lengyel Gábor házában a viz behatolt a szobába is. Az árral hömpölygő mázsányi kövek annyira megrongálták a jegyző hazát, hogy a jegyző és családja kénytelen volt azt otthagyni. Az árviz a késő esti órákig tartott.

Szerencsétlenség egy ipari vonaton. A háromszékmegyei Barátos községből megdöbbentő vasuti szerencsétlenségről értesitenek bennünket. A Diósi Ignác fia fakereskedő cégnek van ott egy szárnyvonala, a mely hegyeken halad. A pálya kezdetleges épitése és a szárnyvasut hiányos fölszerelése már eddig is sok szerencsétlenségnek volt okozója. A legutóbbi katasztrófa pénteken történt s tizenhat ember lett az áldozata. A vasutat, a melyen tizenhat tisztviselő és munkás indult utnak, maga a társulat igazgatója vezette. Utközben a fék rudja eltörött, minek következtében a kocsik a hegycsucsról a meredek lejtőn irtózatos gyorsasággal rohantak lefelé. A menekülés lehetetlennek látszott, mert tartani lehetett attól, hogy a fordulónál a kocsik a sinpárról kiugranak s a hegyszakadékba zuhannak. A vonatvezető igazgató fölismerte a veszedelmet s fölszólitotta társait, hogy ugorjanak le a vonatról. A fejöket vesztett hivatalnokok s munkások meg is kezdték a halálugrást. Egy vállalkozó, a ki szintén a vasuton volt, oly szerencsétlenül esett egy sziklára, hogy feje menten széjjel hasadt, az egyik mérnök a kezét törte össze, a többi utas is valamennyi kisebb-nagyobb csönttörést szenvedett vagy megsebesült. Utoljára ugrott le a kocsiról az igazgató, a kinek karja s lába törött el. A sebesülteket csak másnap reggel vitték be a barátosi telepre, a hol a vállalat orvosa részesitette őket az első segitésben. A vizsgálatot megindították.

Hajókatasztrófa. Szan-Franciszkóból táviratozzák: Ideérkezett jelentések szerint a Kolumbia személyszállitó gőzös és a San-Pedro gőzös a kaliforniai partvidék közelében összeütközött. A Kolumbia elsülyedt. Száz ember vizbefult. Az összeütközés éjjel történt sürü ködben. A San-Pedro gőzös, mely farakományt szállitott, középen szelte ketté a Kolumbiát, a mely egy negyedóra alatt elsülyedt. — Egy később érkezett szan-franciszkói táviratunk szerint a legutóbbi jelentések szerint a Kolumbia elmerülésekor százötven ember vesztette életét, mig nyolcvan megmenekült. A megmenekültek egyike azt mondja, hogy a vizbefultak között vannak az összes asszonyok, a kik a Kolumbián utaztak.

Gyilkosság — mulatozás közben. Kecskemétről irják: Lajosmizse községben Makai János lajosmizsei fiatal fölumives együtt borozgatott az ottani Lőrinc István-féle korcsmában Szőrös Ferenccel. Valami okból hevesen összeszólalkoztak, de csakhamar le is csendesedtek. A mikor Szőrös Ferenc később hazafelé indult, egyszer csak Makai fölugrott az asztal mellől, kihuzta nadrága zsebéből revolverét s közvetetlen közelről Szőrösre lőtt. A lövés Szőrös balkeze könyökét sértette meg. Mikor Makai látta, hogy Szőrös könnyebben sebesült meg, rásütötte revolverét ujra: a lövés behatolt Szőrös állkapcsán keresztül agyába és azonnal megölte A gyilkost elfogták.

Szerkesztői üzenetek.

Kiss József utnak, Gy.-Solymos. Az egyik küldöttel esetleges közlés végett tanulmány tárgyává tesszük, a másikat pedig tudomásul véve azzal küldjük vissza, hogy ennek majd alkalmilag hasznát vesszük. **Keresztes István** urnak. Kürpod. Fogadja hálás köszönetünket vigasztaló részvétsoraiért, melyek gyógyitó balzsamként hatottak mélyen sebzett sziveinkre.

A kiadóhivatal postája.

Miklai Pál urnak, Deseda. A 2 korona előfizetési dijat köszönettel vettük és javára irtuk. **Lichner Pál** urnak, Cajla. Előfizetése — a mint azt már ezen a helyen egyszer közöltük, jövő évi március hó végeig ven rendezve. A hiányzó számot a maival együtt küldjük. **Molnár István** urnak, Bruznik. A két hiányzó lapot pótoljuk. A lap kiadásával nem hagyunk fel még most, bár az előfizetések rendetlen beérkezése, sőt számos olvasónál elveszése miatt nagy nehézségekkel kell küzdenünk. Most is — mint már előző számunkban irtuk, egyszerre 48 olvasót kellett kiközösitenünk s ezeknél 600 koronát meghaladó követelésünk van, melyből hogy mennyit kapunk meg, azt a jövő fogja megmutatni. Bizunk azonban a megmaradt olvasóinkban és hisszük, hogy ezek kivétel nélkül mind pontosak lesznek.

Agancsok

80 pár, közte 67 erős, 10 gyengébb őragancs, számos szép abnormis példánynyal, 1 kisebb, 1 nagyobb rénszarvas agancs és egy pár hatos szép szarvasagancs együtt, egy tömegben 800 koronáért eladók. Érdeklődők forduljanak az alábbi cimre:

Fodor József,
Ferencfalva, (Krassó Sörény megye)

Burger Frigyes

gyógyáru és illatszer üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol a legmagasabb napi áron: **Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet-gyökeret** és minden másnemü gyógyfüveket.
Felvilágositással szivesen szolgál.

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Augusztus 1.** **31. szám**

Enyim, tied, övé.

(Folytatás és vége.)

Az illetménytüzifánál az előbb előadottak szerint tehát egy olyan járandósággal van dolgunk, a mely a kincstári erdészeti alkalmazottat feltétlenül megilleti ugyan, mert javadalmazásának kiegészitő részét képezi, tehát az *övé* s mégis minden egyéb, mint az *övé,* mert van vagy lehet eset arra, hogy a felettes hatóság a jogos illetmény valamely részére reá teszi a kezét és azt mondja, hogy: ez ugyan jog szerint a tiéd lenne, de még sem a tiéd, hanem az enyim.

Itt eszünkbe jut egy adoma, a mely talán teljesen rátalál ezekre a viszonyokra s melyet éppen találó voltánál fogva nem akarunk magunknak megtartani, hanem közreadjuk más embertársaink épülésére is.

— Szálikám — mondja a vásárból hazatérő recipiált polgártárs — vettem neked névnapodra egy vég finum romborger vásznot!

— The jó, the édes ember, the khedves Mórickám!

— Fogsz nekem varrni belüle egy thucet inget!

Éppen ehhez hasonlatos módon cselekszik a kincstári erdészet is, midőn azt mondja, hogy: adok neked ennyi és ennyi illetménytüzifát, azzal azonban nem rendelkezel szabadon s az csak addig a tiéd, a mig és a meddig elégeted; abból sem eladnod, sem elajándékoznod egy hasábot sem szabad, mert ha azt megtenni merészelnéd, fegyelmi eljárás alá foglak vonni s ám te lásd szomoru következményeit annak, hogy azzal mertél rendelkezni, a mit ostoba fejeddel a magadénak lenni véltél.

Mert mi türés-tagadás, a dolog ugy áll, hogy abban az esetben, ha a kincstári erdészeti alkalmazott bármi körülmények behatása következtében tüzifajárandóságát teljes egészében felhasználni nem tudja, ha akár lakásának kisebb vagy könnyebben fülő s igy kevesebb tüzelő anyagot igénylő volta, akár az enyhébb tél miatt, akár végre azért, mert az azt élvező nőtlen, család nélkül való ember, a fennmaradt fölösleges illetménytüzifát annak kénytelen minden kárpótlás nélkül visszahagyni, ki azt neki mint jogos és méltán kiérdemelt, sőt már szolgálatának elfoglalása előtt előre megigért javadalmazást biztositotta, mert ha máskép cselekszik, ha a szolgálatával kiérdemelt, az állásával kapcsolatos javadalmazást képező tüzifából bármely csekély mennyiséget is elád vagy elajándékoz, fegyelmi vétséget követ el, mely azután a fegyelmi bíróság mérlegeléséhez és felfogásához képest teljes szigorusággal meg lesz torolva.

Ezt a csodálatosnak és szinte hihetetlennek látszó eljárást azzal igyekeznek a rendelet megalkotói indokolni, hogy a tüzifával való szabad rendelkezés könnyen nyujthatna visszaélésekre alkalmat, kivált azoknál — legalább

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

véleményünk szerint — kik kint az erdőn lakván, tüzifaszükségletüket hulladék és másféle fából meg nem engedett módon s szolgálatadójuk egyenes megkárositásával fedezhetnék csak azért, hogy igy módot találjanak az illetménytüzifa értékesitésére s az által az amugy sem tulnagy javadalmazásuk fokozására. Hát jó, fogadjuk itt el ezt az indokolást s ne tegyünk kifogást az ellen sem, hogy a tüzifajárandósággal való szabad és korlátlan rendelkezés a kincstári épületeknek hiányos fütésére s igy azoknak megrongálódására vezethetne, de hát elég indok ez azután azoknál az alkalmazottaknál is, kik sem erdőben, sem annak közelében, sem pedig végül kincstári lakásban nem laknak? Mi azt hisszük, hogy az utóbbi esetben mindkét indokolás sántikál és egyáltalán el nem fogadható.

Maradjunk egyébként a mellett, hogy az illetménytüzifának szabad és nyilvános elárusitása vagy elajándékozása visszaélésekre nyujthatna alkalmat; vajjon akkor és ezért meg lehet valakit fosztani jogos tulajdonától?

Ezt a kérdést talán meg lehetne oldani olyan módon, hogy maga a tüzifajárandóságot kiszolgáltató kincstár váltaná magához az előirt árszabályszerü árakon azt a tüzifamennyiséget, a melyet az arra jogosult a saját háztartásában nem képes elfogyasztani és ez által teljesen utját szegné annak, hogy az kénytelen legyen annak értékesitését más — a mostani esetben éppen tiltott uton — megkisérleni.

A dolog ilyen megoldása mellett a kecske is jóllaknék és megmaradna a káposzta is, az ugyanis a ki a tüzifa kiszolgáltatására a saját elhatározásából és jóindulatából kötelezve van, hiány nélkül kiadná azt, a minek a kiadására magát nem csak erkölcsileg, de jogilag is kötelezte, viszont az, a ki járandóságát ilyen módon megkapta, azt akár a saját szükségletére való felhasználással, akár pedig megfelelő értékesitéssel a maga javára hasznositaná s nem vethetné szemére senkinek, hogy a saját jogos tulajdonában bárki által meg lett röviditve, hogy bárki is tőle elvont olyat, a mihez neki elvitázhatlan igénye volt, nem kényszeritené pedig bele abba a fonák helyzetbe, hogy a kiadott szabályokkal ellenkezésbe jusson és ezek ellenére legyen kénytelen a saját javára értékesiteni azt, a mit a fennálló jogszabályok szerint egészen jogosan értékesithet.

Csodálatos dolog, hogy most, a folytonos reformálás idejében az ilyen elavult rendelkezés nem csak fennmaradhat, de ugyszólván évről-évre a legnagyobb szigorusággal meg lesz ujitva, mintha csak az lenne a cél, hogy esetleg mentül több fegyelmi vizsgálatot lehessen a személyzet nyakába akasztani, bár az illetménytüzifának a saját használaton kivül való értékesitése a leggyakoribb esetek közé tartozik, csakhogy ennél a személyzet mindig keresi és meg is találja a kibuvó ajtót.

A család nélkül való alkalmazott ugyanis oda adja a fáját annak, a kinél élelmezését

TÁRCZA.

Mágneses szivek.

Irta: *Révész Gyula.*

(Folytatás és vége.)

A mágneses tünemények hirneves szerzője elmerült bizarr ötletének továbbfüzésében. Hetekig folyton kisérletezett. Kipróbálta tengeri nyulakon, hogy a szervezet mennyi vasat tud földolgozni s végre annyira jutott, miután elpusztitott e szegény állatkákból vagy tiz tucatot, hogy valósággal telitette a vérüket vassal. Most már könnyü volt mágnesessé tenni a szelid állatkákat. Képzelhető, milyen nagy volt az öröme, a mikor két különböző nemü tengeri nyulat, a melyeket előbb nagy türelemmel egymás ellenségeivé nevelt, az ellentétes mágneses áram hatása alatt a legjobb barátokká varázsolt.

Most már ujra szembe mert nézni szive hölgyével. A szép Pipper Elza most is kinevette, de Cox doktor ezuttal nem vonult vissza az ablaktól, hanem gunyosan visszanevetett rá.

— Nemsokára könyörögni fogsz a szerelemért, — mondta magában. . . . — Ide jösz hozzám, te büszke leány. És én elkergetlek . . . nem . . . keblemre ölellek és azt mondom: édes, drága, egyetlen szerelmem!

Cox doktor ravaszul fogott hozzá tervéhez. Három éjjeli gondolkodással és három napi utánjárással megállapitotta a haditervét. . . .

Pipperrékhez egy reggelen beállitott egy tagbaszakadt majoros.

— Szerencsés jóreggelt! — Köszöntött a háziakra.

— Mi tetszik, bácsi? — Kérdezte Pipperné asszony.

— Hát én bizony sorra járom a házakat, hogy nincs-e jó tejre szükségük. Jó falusi tejre.

— Hogy méri?

— Literje öt cent.

Pipperné gyorsan számitott. Eddig fizetett nyolc

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

beszerzi, egészen helyesen ugy okoskodván, hogy ezt sem el nem adta, sem el nem ajándékozta, hanem egyszerüen a saját ebédjének, vacsorájának főzéséhez adta oda. Az orvosi gyógykezelés, a patikaszer vajmi gyakran lesz illetménytüzifával megfizetve s ezt az illető mindig a legnagyobb titkolódzás mellett teszi, mintha csak ő maga lenne ludas, holott jól tudja azt, hogy hasonlókép cselekszik nem csak a kartársa, hanem igen gyakran a fellebbvalója is. Vajjon nem lenne célszerü az ilyen megrögzött ósdi rendeleteket megváltoztatni s a személyzetet az ilyen kacskaringós, kerülő utaktól megmenteni?

Az illetménytüzifa nyilvánvalóan az állással járó javadalmazás, tehát csak jogos dolog, hogy az nem csak enyim, hanem a tied, vagy ha ugy tetszik, az övé is lehessen!

A házi husnyultenyésztés.

Az élelmezés céljaira felhasználni szokottt marha, disznó, juh és baromfi husa oly árra emelkedett, hogy a szegény ember csak nagyon elvétve engedheti meg magának és családjának a pecsenyeélvezés fényüzését; mig a gyakorlati élet mind több szükségletet fedez fel, melynek megszerzése azonban az embertől a szokottnál megfeszitettebb munkát kiván, minek tartósan megfelelni csak intenzivebb élelmezéssel lehet, ehhez pedig hus kell. A drága hus nem jöhetvén többé számba, majdnem önként kinálkozott az olcsón előállitható házi nyulhus, melyet tenyészteni a legszükebb viszonyok közt is lehetséges és egészséges, könnyen emészthető táplálékot nyujt.

A földmivelési minisztérium a népérdekek iránt mindig tanusitott érdeklődéssel karolta fel a házinyultenyésztés ügyét is és közegeinek nem eléggé méltányolható buzgólkodása folytán, a házinyultenyésztés már is nem is várt fellendülést nyert, dacára, hogy az irodalmi müködés nem maradt a ma legsürgősebb husnyultenyésztés terén, hanem kiterjedt a különböző szőrmefaj nyulakra is és ezáltal a tevékenység talán némileg szét is forgácsolódott.

Semmi kétség, hogy a nyul gereznája a nyultenyésztés fejlődésével kereskedelmileg nagyobb fontosságu lesz, mint a nyulhus; ennek mindig csak az lesz szerény, de áldásos hivatása: a szegényebb népnek szolgáltatni olcsó, egészséges táplálékot, mig a nyulbőr, csak egyszer elég mm. legyen belőle, büszkén fogja tartani bevonulását a hatalmas börze palotájába és ott segitségével a felköltött sok emléknek, csakhamar «Schlussfähig» (forgalomképesek) lesz.

De ez az idő még messze van és talán jó lenne, ha mindazok, kik az olcsó nyulhus tenyésztése érdekében müködnek, ez irányban tömörülnének és kizárólag a nyulhustenyésztést és fogyasztást terjesztenék, szem előtt tartva a nagy francia király azon óhaját, hogy minden polgár fazekában legalább vasárnap tyuk főjjön; de nem terjeszkedett ki arra, hogy a francia paraszt hogyan értékesitse a tyukmaradékokat, hogyan értékesitse a tollát, az mind megjön, csak egyszer legyen annyi, amit ő és családja elfogyaszt, — ezen a stádiumon a tyuktenyésztés már tul van, ma már a szegény tyuktenyésztő nem engedheti meg magának a fényüzést, hogy tyukját meg is egye; e célra már drága. Csakis házinyul állitható ma még elő oly olcsón, hogy a legkisebb tenyésztő is kibir-

---

centet; mindennap kellett három liter; a napi megtakaritás kilenc cent, a mi egy hónapban kétszázhetven cent, egy évben háromezerkétszáznegyven cent, vagyis több mint harminckét dollár. Azután meg jó tejet is kap. Természetes, hogy elfogadta a majoros ajánlatát.

Ez a majoros Cox doktor volt, a ki föláldozta szakállát, hogy rá ne ismerjenek.

Két hétig küldte már a tejet Pipperékhez. A tejbe persze belekeverte uj szerét, a melyhez oly sok reményt füzött. Azután hirtelen megszüntette a tejküldést, mert azt gondolta, hogy már elvégezte hatását a szer. Annyira biztos volt ebben, hogy most már el sem ment hazulról, mert Elza minden percben fölkereshette. Hiszen az ő szive, a melyet pozitiv delejességgel telitett, okvetetlen odavonzza a leány szivét, a mely negativ delejességü. Tehát nyugodtan, türelmesen várakozott.

Egy este, a mikor nagyon elfogta a szerelmi vágyakozás, szinte érezte, hogy most történnie kell valaminek. És nem is csalódott. Kopogtatás nélkül benyitott hozzá — Pipper mama.

Az első pillanatban fölragyogott Cox doktor arca, mert csak azt gondolhatta, hogy látogatója a leány szerelmi postása. Nagyon hamar kiábrándult. Ő nagysága ugyanis — se szó, se beszéd, — a nyakába szakadt és megcsókolta. Egyszer, kétszer, háromszor.

— De asszonyom, — szabadkozott a tudós.

— Szeretlek, — suttogta a hölgy.

A professzor, hogy az ujabb roham elől kitérjen, a diván mögé huzódott, a mit nem kell udvariassága rovására irni, ha eláruljuk, hogy Pipper mama már a legszebb korban volt és legalább egy mázsát nyomott. Szünet következett s ezalatt összeszedte gondolatait a tanár ur.

— Hogy van a leánya? — kérdezte.

Elza? Egy kicsit lesoványodott, mint minden szerelmes.

— Szerelmes? — kérdezte fölcsillant reménységgel.

Igen, egy tengerésztisztbe.

Lehetetlen! Hát a tej . . .

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hatja, hogy házinyulat neveljen és azt meg is egye, ezt tartom pedig a háziinyultenyésztés valódi és legegészségesebb alapjának, minden egyéb: szőrme, selyem termelése, a belőlök készitett ipari cikkek, — ez mind csak az emlitett alapból keletkezhetik. Ha olvassuk, hogy Páris piacán mily óriási számu házinyul kerül évenkint eladásra, ha ehhez, ma már két milló darabhoz, hozzágondoljuk azon mennyiséget, mely Franciaország más, különösen gyárvárosaiban elfogy, egy óriás mennyiség fog előállani és pedig egy országban, a hol a házinyultenyésztő falusi paraszt azt maga is megeszi.

Magas korom folytán igen elevenen emlékszem azon időre, midőn a magyar paraszt gazda a dinnyét nem ette meg: de hiába is magyarázták neki, hogy mennyi jövedelmet hozna földje, ha azon dinnyét termelne — de mióta a dinnyét ő maga is megeszi, azóta alig van kisvárosi piac az országban, melyen a hetivásárokon szekérről nem árulnának dinnyét.

Ezt az eredményt várom én a házinyultenyésztésre nézve is, ha a tenyésztésre leginkább hivatott falusi nép azt maga is rendes eledelül megeszi, majd akkor lesz feleslege eladásra is. Ne higyje azonban senki, hogy e téren eredményt elérni valami könnyü, a falusi kisgazdák előitéleteit legyőzni legtöbbször igen nehéz, a házinyul rovására pedig van bőven. Elsőben is a kis, falusi gazda valóban kételkedik, vajjon a házinyul valósággal nyul-e vagy talán jobban az ürgéhez tartozik; korcsmában pedig éppenséggel nem eszi meg, félve, hogy valami tarka macskát tálalnak neki fel, a házinyul husizére nézve is van kifogása, hogy az nagyon gyenge, nem ad erőt és nem munkásembernek való, végre érez ő valami büzt is a huson, különösen a szük ketrecekben tartott házinyulaknál.

Nem kis küzdelembe fog kerülni az ellenszenvet legyőzni és ezért szerény véleményem szerint a földmivelésügyi miniszterium pártolásával alakulandó tenyészeteknél szabályul lenne megállapitandó, hogy az csak husnyulat tenyészthessen, mentől nagyobb fajtájut és szőrre nézve lehetőleg hasonlót a vadnyulhoz, a tenyésztőhely megközelithető legyen, minden évad és nem számára külön lepadlózott osztálylyal, az anyanyulaknak külön ketrecekkel a fiadzás és szoptatás alatt, a nyulak számának megfelelő nagyságu udvarral, a szükséges osztályokkal, hol a növendék és felnőtt nyulak a napnak legnagyobb részét az udvaron töltsék. Itt láthatja a kisgazda, mily természetesen él és nevelődik fel a házinyul és mily tiszta eledellel táplálkozik; hogy fel lehet azt gödrök nélkül is nevelni és csakugyan szelid nyul és nem patkányfaj.

De az idegenkedés legyőzése még magában nem elég, meg kell tanitani a kistenyésztőt a házinyul izletes, tápláló és olcsó előállitására; meggyőződésem szerint e téren egy-egy jóizüen főző nő hirében álló parasztasszony tanácsával lehetne eredményt elérni, mert az bizonyosan nem párizsi ragout-ot fog a kaszásnak készitteni, hanem nehány kisérlet után a munkásembernek való izletes, de erőteljes ételt. Ha pedig egyszer sikerül a házinyulhus evését a falusi munkáskörökben meghonositani, akkor minden egyéb kihasználása a házinyulnak önként fog következni és sohasem fog haladni azon az uton a közélelmezés terén, mely ugy látszik, ezen szerény kis állatoknak a mai viszonyok folyamán kijelölve van.

Dr. Ladányi.

Az Évkönyv.

Julius hónapban volt legnagyobb bizodalmunk s hittük, hogy lapunk tisztelt olvasói megragadva az alkalmat, hogy legnagyobb részüknek ekkor kellene a

---

Tej? Bizonyosan arra gondol, hogy a tejkura meghizlalná, mint engem.

Igen . . . de tejet csak ivott reggelire?

Nem szereti. A férjem sem. Egyedül én élek vele. Az összes tejet én ittam meg.

Most már értem óh! én szerencsétlen!

A kövér asszony mágneses szive ekkor már nem birt ellenállni a vonzódásnak. Egy ujabb szerelmi ostrom következett. Cox doktor legkedvesebb lombikjainak romjai közt elmenekült lakásáról.

Az első látogatás óta nem hagyta nyugton Pipperné. Cox doktor már csak félve sompolygott a lakására s igy is megesett, hogy meglepte a mázsás hölgy. Elköltözött egy szállóba, de a mágneses sziv ott is rátalált. Hetekig, hónapokig tartott ez az üldözés mig végre Cox doktor végképpen üldözési mániába esett s ismeretlen helyen és módon elemésztette magát.

*

Ezt a történetet mondta el a szenzációkban utazó amerikai lap. A cikk megjelenése után egy hónappal a következő föltünést keltő táviratot közölte valamennyi amerikai ujság:

Öngyilkosságomról szóló hir valótlan. Itt élek vidáman Ausztráliában harmadik mostoha-atyám házában. Azért jöttem ilyen messzire, mert a mágneses sziv vonzása ekkora távolságban megszünik. Cox doktor, a melburni egyetem professzora.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

lap előfizetési díját is beküldeni, ez alkalommal figyelmet vetnek az évkönyvre is és sietni fognak annak a megrendelésével. — Sajnos, mindkét irányban nagyon csalódtunk, mert 460 olyan olvasónk közül, kiknek előfizetése esedékes volt, csak 128 küldte be a lap előfizetési árát, az évkönyv megrendeléséről pedig beszélni is alig érdemes. Talán e folyó hónap mindkét irányban eredményesebb lesz s módot nyujt nekünk közhasznu munkálkodásunk folytatására.

Az előző szám szerint megrendelve volt 69 példány.
Ujabban előfizettek:

43. Szemán Mihály Gölnicbánya 1 példány
44. Kozlik Ignác Dobó 1 példány

összesen 71 példány.

Vadászati dolgok.

Üregi nyulak irtása gőzzel. A helyenkint nálunk is, de különösen Ausztráliában rendkivül elszaporodott s valóságos csapást okozó tengeri nyulaknak kiirtása bakteriológiai módszerekkel tudvalevőleg eddig nem sikerült. Most — mint az «Uránia» áprilisi számában olvassuk — uj eljárást találtak fel, melynek segitségével nagyobb területek is gyökeresen megtisztithatók e szapora és erdei ültetvényeinkben oly nagy károkat okozó, falánk rágcsálóktól. Az eljárás hasonlit az ürge öntéshez. Viz helyett magasnyomásu vizgőzt alkalmaznak jól betömik s azután alkalmas csővezetékkel hirtelen belövelnek forró vizgőzt a nyitva hagyott bejáratba, mely magas nyomásával az egész üreget oly módon, hogy a tengerinyul-üreg egy nyilását kiválasztva, a többit alaposan átjárja s a bent lévőt engerinyulakat agyonforrázza. A gőzfejlesztő-kazánokat a szokottnál kisebb méretekben külön e célra készitik, hogy könnyen szállithatók legyenek és az illető területet kényelmesen be lehessen járni.

Tiz parancsolat az őzhivásnál. 1. Ne hivjunk előbb, mig nem észleljük, hogy a bak hajtja a sutát, mert akkor kezdődik az üződés, nehogy elidegenitsük a bakot. 2. Ruhánk szine olyan legyen, mint a terület, a hol hivni akarunk. 3. Előzőleg hangoltassuk be hivónkat olyan vadászszal, a ki azt érti. 4. A helyszinre mindig óvatosan és jó széllel menjünk, nehogy elriasszuk a vadat. 5. Ha a hiváshelyre érünk, várjunk 4—5 percet s ez alatt nézzünk körül, hogy merre van jó kilövés. 6. Igazi vadász csak golyóval lő ilyenkor. 7. Jó használati eb mindég legyen kéznél szükség esetén a vad felkeresésére. 8. A lőtt vadat azonnal bontsuk fel. nehogy felpuffadjon és hasznavehetetlenné váljék. 9, Nyugodtan kell lőni, mert ha óvatos a hivó, ugy nem riaszthatja el a bakot, hacsak hogy rossz széllel nem jön. 10. Hivás után várjunk vagy 8—10 percet, mert kivált az öreg bakok óvatosan jönnek s a hivásra róka, vadmacska, nyest s esetleg hiuz is jöhet.

Görény mint halrabló. M.-ban egy ottani pagonyerdésznek azt jelentette az erdőőr, hogy egy felhagyott üregi nyul odujába egy görény-csapa vezet. Bár nem lehetett biztonsággal megállapitani, vajjon a görény az üregben van-e, az erdész mégis elhatározta, hogy az üreget kiássák s a mikor már a főüreghez értek, meglepétésükre abban 4 darab fél kilós pontyot és két 1 és fél kilós többé-kevéssé friss fehér halat találtak, melyeket a tolvaj a közeli folyóból halászhatott. Alig tettek még egy pár ásást, midőn hurokra került a ritka fejlettségü öreg him görény, melyet a kéznél levő szálkás-szőrü szuka legott elcsipve, örökre ártalmatlanná tett. *(V. L.)*

Hasznos tudnivalók.

Hogy kapunk jó tejelő teheneket? Különös dolog, hogy a bika befolyása nemcsak a tej mennyiségére, hanem minőségére is nagyban érvényesül. A nőstény állatokat fiatal korukban is elválasztva kell tartani a bikáktól. Legjobb az állatokat a harmadik évben meghágatni, ugy hogy a negyedik évben borjazzanak. Az ilyen első születésü borjak adják a legjobb tenyészetet. Ha kevesebb sulyt vetünk a test nagyságára és sulyára, hanem inkább a tejszolgálmányra, akkor az állatokat a második év végén, vagy a harmadik év elején hagyjuk leborjazni, azonban ezután nem vezetjük 18—20 hónapig a bikához és jó és helyes táplálás mellett legalább 12 héten szárazon hagyjuk őket állani.

Fiatal ökrök hizlalása. Ha nem nagy gazdaságokban vagy szeszgyárakban hizlalunk ökröket, ahol a hizlalást egy-egy nagyobb terményág feletetése céljából üzzük, hanem a hizlalással csak kisebb mértékben foglalkozunk, gyakran felmerül a kérdés, hogy vajjon mely anyagok azok, melyek legalkalmasabbak a hizlalás céljára s milyen mennyiségekben nyujtsuk azokat a hizóknak? Fiatal ökrök hizlalására az első hat hétben, ezer kilogramm élősuly után számitott arányban, naponkint tiz kilogramm hereszéna, öt kilogramm réti széna, hat kilogram szecska, ötven kilogramm répa, öt kilogramm kukoricadara vagy napraforgópogácsa és egy negyed kilogramm lenmagliszt elégséges tápanyagot nyujt. A második hat hétben ugyanannyi széna, here és répa mellett öt kilogramm szecskát, hat kilogramm kukoricadarát vagy napraforgópogácsát és háromnegyed kilogramm lenmaglisztet használjunk fel naponkint. Végre a hizlalás utolsó szakában, ugyanannyi széna, here és répa mellett, négy kiló kukoricadarát vagy napraforgópogácsát, három kiló darált zabot s egy kiló lenmaglisztet etessünk, a szecska helyett pedig korpát. *G. T.*

Hogyan lehet a vajat hosszu időn át eltartani? A vidéki, falusi, tanyai lakosok, különösen kik városoktól távol laknak, a tejet és tejterméket oly nehezen tudják értékesiteni, hogy gondoskodniok kell a tejből származó vajnak megfelelő konzerválásáról. A

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vajnak legjobb és egyszersmind legegyszerübb konzerválási módja, ha egy kilogramm sulyu vajba kávéskanálnyi közönséges konyhasót teszüuk, azt jól összegyurjuk, azután egy keményfabödönbe, vagy befőttesüvegbe gyömöszölve, annak száját hólyagpapirossal bekötjük. Ily módon légmentesen elzárt vaj hónapokig eltartható a nélkül, hogy kellemes izéből bármit is veszitene. Másik módja a konzerválásnak az, hogy a vajat 40—45 foknyi hőség mellett kiolvasztjuk, habját lefölözzük és ha felolvadt és tiszta, akkor hat órán át állni hagyjuk és hordóba szürjük vászonruhán keresztül. A hordók anyaga lehetőleg keményfából legyen és légmentesen záródjanak. Ily módon a vaj éveken át eltartható, de jóval drágább, mint a sós, mert az olvasztásnál, lefölözésnél eredeti sulyából mintegy 20 százalékot veszit. *M. G. L.*

Levéltetvek ellen. A levéltetvek ellen a kvassiaforgács főzetét használják sikeresen. Készitik és használják a következőképpen: 1½ kg. kvassiaforgácsot 24 óráig áztat 5 liter vizben, aztán 1 óra hosszáig főzi azt s leszüri. E szürlethez hozzákever 5 liter vizben oldott 2½ kg. szappant s az egészet felhigitja vizzel 100 literre. E folyadékot permetezővel juttatjuk a levéltetves fákra és pedig a késő délutáni órákban, hogy az elpárolgást kisebbitse. A keverék egész nyáron át romlatlanul, ható állapotban eltartható. Ennek kapcsán ráirányitjuk a figyelmet a «Magyar Mezőgazdák Szövetkezete» által forgalomba hozott és a levéltetvek ellen is sikeresnek bizonyult Karoliumra és fecskendőpermetezőkre, melyekről szőlő- és kertmivelési árjegyzékük bővebb tájékozást nyujt. Rózsafák fiatal hajtásait azonban csak kvassiával kezeljük. *M,*

Élő sövény. Ha azt akarjuk, hogy az élő sövény megfeleljen rendeltetésének, akkor az első három évben ideiglenes védősövényt kell alkalmaznunk, olyformán, hogy négy méteres távolságban egymástól oszlopokat állitunk fel és ezeket dróttal kössük össze, hogy emberek vagy nagyobb állatok átjárását megakadályozzuk. Bármilyen növényt alkalmazunk élő sövényül, előzetesen elegendő módon elő kell készitenі a talajt. Forgassuk meg a talajt, amelyre a növények kerülnek, 60 centiméter mélységre és ugyanoly szélességben és eközben keverjük a talajt, különösen ha gyenge minőségü, jó földdel vagy erősen megrothadt trágyával, még pedig legjobb azt őszszel elvégezni. Ha a talaj megülepedett, akkor felállitjuk a védőkeritést. Ültetés céljaira használjunk 2 vagy 3 éves növényeket. A további eljárás a következőkből áll. Hogy az ültetés elég sürü legyen, az erőteljes növények gyökereit ültetés alkalmával megmetszük és jól beiszapoljuk; ha az árok teljesen meg van töltve földdel, akkor 6—8 centiméterre a föld felett elmetszük őket. Az első esztendőben a talajt mindig lazán és gazmentesen tartjuk, minden mutatkozó hajtást eltávolitunk gondosan, csak az egyiket, a legerősebbiket hagyjuk meg. Következő tavaszszal ezt a hajtást szorosan a föld mellett a legközelebbi növény felé hajlitjuk és a hajtás végét ott, ahol a közelebbi növényen tulér, a földbe ássuk. Ha a hajtás végének beásásával még nem feküdne elég szilárdan akkor alkalmazzunk két ágakból keresztalakulag bedugott fadarabot vagy kampót, hogy a hajtás végét velök szilárdan tartsuk. Azután vesszük a legközelebbi hajtást, ugyanabban az irányban meghajlitjuk, mint az elsőt a következő növény felé és igy tovább. A hajlitott hajtás hajlitása folytán egész hosszában szemeket fejleszt. A szemekből fejlődő hajtásokból azonban csak ötöt hagyjunk meg, amelyek lehetőleg egyenletesen, 7—8 cm.-rel egymástól álljanak. Ezek a hajtások még ebben az évben átlag 60 cm. hosszuságot érnek el. A következő évben kettőt-kettőt a hajtások közül harántirányban 40 cm. magasságban a talaj fölött meghajlitunk és füzfavesszővel vagy spárgával összekötjük őket. A hajtások keletkezett keresztezése adja a talajon a sövénynek kivánt zárását és egyuttal sürü rácsozatot is képez. Ezzel a mesterséges kezelés be van fejezve és nem marad egyéb hátra, mint a sövényt évente kétszer a sövényollóval oldalt és felül megmetszeni, amikor is még egyes lazább helyeket az oldalhajtások odahajlitása és összefonása által megsüritünk. Akkor azután már feleslegessé válik az ideiglenes védősövény. *G. T.*

KÜLÖNFÉLÉK.

Emberevők között. Wachtug, a hires angol tudós, a ki hosszabb időt töltött az emberevők között, mint nekünk irják, Newyorkba érkezett. Tapasztalatairól a Newyork Herald tudósitójának a következőket mondta:

A csöndes-óceán egyik-másik szigetén, de különösen Anglia egyik birtokán, a Fidzsi-szigeteken a bennszülötteknek még ma is kedves csemegéje az emberhus. Az emberevők igazi paradicsoma azonban Mbau-sziget. Lakóit a többi néptörzs nemcsak tiszteli, de rettegik is. Mostani királyuk elődje arról volt hires, hogy az emberevésben rekordot ért el. Annyi embert még egyetlenegy kannibál sem falt föl, mint Mbau-sziget csak nemrégen elhalt királya. A sziget mostani királya áldozatait a tengeren portyázva fogdossa össze. Majd hazaviteti és kalitkába záratja s a mikor az áldozatot jól kihizlalta, irgalmatlanul megeszi. Azt mondja Wachtug, hogy az emberi hust az asszonyok készitik el uruk parancsára és izlése szerint. Ha az asztalra kerülő áldozat kiválóbb személyiség volt, akkor a király csak az agyvelejét és a szemét eszi meg, az áldozat testének többi részét az alattvalók fogyasztják el. Wachtug fölkereste a Mbau-sziget királyát, a ki a tudóst kitüntető szivességgel fogadta. Jól tette — szólt a király Wachtughoz — hogy fölkeresett bennünket; legalább tanulhat tőlünk. Mi vagyunk a világ legerősebb és legokosabb emberei, mert az emberek testével bekebelezzük az emberek lelkét is. Az istenek is azért hatalmasak és mindentudók, mert a természetes halállal kimult halandók szellemével táplálkoznak. Az élet titkát tehát mi találtuk ki s nem önök, kik még ma is kutatják.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Wachtug szerint az emberevők királya körülbelül nyolcvan éves. Megjelenése ugyan nem valami nagyon bizalomgerjesztő, de nem is nagyon borzalmas.

A cár birtoka. Mint a lapok megirták, az apanázsbirtok nyolc millió deszjatin földjéből (1 deszjatin = 1·09 hektár) az augusztus 29-iki cári ukáz szerint 1,800.000 deszjátint a parasztoknak adnak át. A nyolc millióból különben öt millió deszjatin erdőség. Ha azonban valaki arra kiváncsi, hogy mennyi földje marad még a cárnak, az illető azért nem jutna célhoz egyszerü kivonással. Mert a cár magán birtokainak nagysága tulajdonképpen nem állapitható meg. Ezeknek a jövedelme tisztán az övé, mig az apanázsbirtoké csak részben folyik be a cári pénztárba. Az európai birtokon kivül a cáré Szibériában az Altáj és a Nercsinszk bányavidék. Az orosz pénzügyminisztérium 1893-ban, a nagy szibériai vasut ismertetésénél ezt a leirást adta az Altáj bányavidékről:

Az Altáj bányavidék területe 380.000 négyszög verszt, vagyis 7800 földrajzi négyszögmérföld. Tizszer akkora, mint Svájc területe. Ez a kerület nem tartozik a birodalmi birtokhoz, (a melyek területe az apanázsbirtok nélkül 112,280.000 deszjatin, közte 108,024.000 deszjatin erdőség; továbbá az északi kormányzóságokban Arkangelszk, Vologda és Olonecben 78,840.000 deszjatin föld,) hanem az ugynevezett kabinet-birtokok egy része és igy a cár magántulajdona. A kabinet tulajdona a tizennyolcadik század közepén lett.

Nercsinszk az 538.890 négyszög versztnyi Transzbajkália nyolc kerülete közül az egyik. Kennan György, Szibériáról szóló könyvében igy ismerteti ezt a földet,

Délen Mongolországgal érintkezik és legnagyobb részét elfoglalja annak a háromszögnek, a melyet a Silka és az Argim képez az Amurba való folyásuk előtt. Az Altáj hegység tájékáról Kennan lelkesült bámulattal ir:

Még soha életemben — irja az amerikai utazó — nem láttam ehhez hasonló szépségü hegyvidéket. Pedig összejártam a Sierra Nevada, a nikaraguai hegyvidék, Kamcsatka és a Kaukázus minden részét. Ha van a föld keregségén szép falu, mint ez a mi altájvidéki állomásunk, akkor áthajózom minden oceánon, hogy azt megnézzem!

Mindenesetre, ha a cár mást sem tartana meg magának, mint ezt a két bányavidéket, akkor is bátran lehetne gazdag embernek hivni. Az Altáj és a Nercsinszk nemcsak nagyságuk, de ásványi kincsük miatt is mérhetetlen gazdagságot jelentenek. II. Miklós cár őse, nagy Péter sokkal szerényebb birtokkal is megelégedett. Közvetlen trónralépte után az államnak adta át mindazt a birtokot, a melyet nagyatyja és atyja lassan összeszerzett. Magának csak egy birtokot tartott meg nyolcszáz jobbágygyal. Ez a Novgorod kormányzóságbeli föld lett aztán a Romanovok ősi birtoka.

HIREK.

A főrabbi leánya. Hoffman János máramarosi katolikus erdész Szegedre szöktette a nagybocskói ortodox főrabbi árváját, a tizenhét éves Jäger Esztit. A leány meg akar esküdni az erdészszel s ezért elkérte a nagybocskói zsidó hitközségtől a születési bizonyitványát. A bocskói zsidók azonban a hatósági sürgetésre sem akarják kiadni a születési bizonyitványt s a leányt halott gyanánt gyászolják. Minap a nagybocskói zsidók küldöttsége Szegedre érkezett s a leányt beteg anyja nevében visszakövetelte. A leány a főkapitány előtt kijelentette, hogy Hoffmannal Amerikába vándorol, de előbb katolikus hitre tér s megesküszik a vőlegényével. A szegedi főkapitány most Máramaros vármegyétől taviratban sürgette a leány születési bizonyitványát. Az ifju pár azután Szegeden megesküszik s innen Amerikába megy.

A kártya miatt. Máramarosszigeten Zombori Zoltán fodrász revolverrel rálőtt apósára, Tarcali timár mesterre. A golyó Tarcali mellébe furódott és veszeszedelmes sebet ejtett rajta. Zombori minap éjjel kártyán nagyobb összeget vesztett el. Felesége e miatt délre nem főzött neki ebédet. A fodrászt ez annyira földühösitette, hogy fölkapott egy széket és azzal rátámadt a feleségére. Apósa, Tarcali György, a kivel együtt lakott Lajos nevü fiával együtt, leánya védelmére sietett és ütlegelni kezdték Zomborit. A fodrász erre revolvert rántott elő. Apósa és sógora az udvarra menekültek. Zombori négy lövést tett utánuk. A golyók kőzül kettő Tarcalit érte, a ki veszedelmesen megsebesült. A szomszédok ekkor Zombori kezéből kicsavarták a revolvert, mire Zombori elmenekült. Délután Zomborit egy mellékutcában letartóztatták.

Kirándulók veszedelme. Máramarosszigetről jelentik: A rónaszéki Apaffy-sóbányába, melyben mintegy kilencven méteres mély viz van, vasárnap délután egy negyven tagu kiránduló társaság ment le. A társaság tagjai legnagyobb részt Szlatinafüred fürdővendégei és máramarosszigetiek voltak. A bányában, hová lépcsőkön lehet lejutni, száz méter mélységben már elérhető a viz. A harang alaku bányát tutajon szokták körüljárni s a tutajra mintegy tizenkét embert engednek. A kiránduló társaságnak mind a negyven tagja ráment a tutajra, minek következtében a tutaj a felszállótól való öt-hat méternyi eltávolodás után a tultehertől sülyedni kezdett. Már térdig voltak a tutajon levők a sós vizben, mire megrémülve sikoltozni kezdtek, különösen a nők, kik tulszámban voltak. A nők egy része a férfiakba kapaszkodott, mig másik része elájult. Dulakodás közben többen a vizbe estek. Lengyel László tizenhat éves gimnázista és Bányász Imre, a máramarosszigeti gyalogezred egyik katonája a 92 méteres mély vizbe ugrnttak, hogy uszva meneküljenek. A tultehertől szabaduló tutaj már emelkedni kezdett, mire

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a már kiuszott Bányász a felszállótól kötelet dobott a tutajra, melynek segitségével a partrahuzta. A nagy ijedtségtől elájultakat egyenkint hordták föl a bányából. Emberéletben nem esett kár.

Automobil és parasztkocsi. Lónyay Margit grófnő Hátszegről kirándulást tett. Utközben az automobil a hunyadmegyei Felső-Farkadin községen robogott keresztül, a hol a közjegyzői hivatal előtt egy őrizetlen kocsi állott. A kocsiba fogott lovak az automobiltól megriadtak és fölboritották a kocsit, a melyen egy kis gyermek ült, a kinek azonban kisebb borzsoláson kivül más baja nem történt. A balesetnek tanuja volt egy Dancs Gyorgye nevü gazda, a ki aztán boszuból keresztbe állitotta az uton kocsiját, hogy az automobil beleütközzék. A soffőr azonban az utolsó pillanatban kikerülte a kocsit. Az automobil csak a lovakat lökte félre, azután tovább robogott. A grófnőnek nem esett baja.

Gyujtogatás Aradon. Aradról jelentik: Az Erzsébetvárosban az utóbbi napokban többször volt gyujtogatás. A városrész lakói, többnyire oláhok, e miatt esténkint az utcasarokra állottak és vasvillával és bottal fölfegyverkezve várták a gyujtogatót. Minap este egy Kotecki Jakab nevü jómódu asztalos vendégségből hazamenve, eltévedt és a Mikes-utca helyett a Koronautcába ment. Itt megkérdezte egy oláh embertől, hogy merre van a Mikes-utca. Az oláh ezzel a kiáltással: Te vagy a magyar gyujtogató! — Fölkapta puskáját és rálőtt Koteckire, a kinek karját megsebesitette. A lövésre több oláh ember érkezett oda és valamennyi rávetette magát a szerencsétlen asztalosra, a kit véresre vertek. Végre rendőrök jöttek, a kik Koteckit a városházára vitték. Az aláhok, vagy ötszázan, ide is követték és ezzel a kiáltással: Agyon kell ütni a magyar gyujtogatót! — Be akartak nyomulni a városházára. A rendőrök szétverték a tömeget. — Egy másik távirat jelenti: A sok gyujtogatás következtében az Erzsébetvárosrész lakossága népgyülésre készül. M. hó 28-án éjjel a 33. gyalogezred egy közlegényét letartóztatták, mert az Erzsébetvárosrészben égő gyertyával a házak ereszeit fölgyujtogatta.

Hohenlohe herceg ujabb birtokvásárlása. Lőcséről irják: Hohenlohe herceg megvásárolt Alsó-Sunyava urbéreseitől egy tátrai erdőbirtokot kétszázezer koronáért. A vételáron az urbéresek Szakmáry Donát lucsivnai nemes birtokát szerezték meg.

Négyszáz hamis érettségi bizonyitvány. A bukaresti egyetem rektori hivatala nemrég megtudta, hogy két egyetemi hallgató érettségi bizonyitványa hamisitva van. Vizsgálat indult meg s ekkor kiderült, hogy körülbelül négyszáz diák iratkozott be hamis bizonyitvánnyal az egyetemre. Valamennyien Jassyba valók. Jassyban ugyanis egy gimnáziumi tanár valóságos gyárat rendezett be hamis érettségi bizonzitványok készitésére. Az eset Romániában nagy föltünést keltett és a miniszteranács utasitására az államügyészség megindította az eljárást a bizonyitványgyártó professzor ellen.

Szerkesztői üzenetek.

K. I. urnak. A figyelemreméltó cikket vettük s azt már legközelebb közölni fogjuk. Kár, hogy Önhöz hasonlóan nem buzgólkodnak a többi kartársak is, hanem közérdekü munkálkodásunknál jóformán teljesen magunkra hagynak, pedig tudtunkkal elegen vannak olyanok, kik helyes eszméik mellett még a tollat is ügyesen forgatják. **Több tudakozódónak.** A szervezkedés ügye nem alszik, hanem dolgozunk már a tervezeten s a jövő ősz folyamán, midőn a mostani kezelési munkák már befejezést nyernek a szervezkedő gyülést meg fogjuk tartani.

A kiadóhivatal postája.

Komáromi Mátyás urnak, Karád. Előfizetése szeptember hó végeig van rendezve a beküldött 4 koronával. Ezt annak idején csak azért nem közöltük, mert vagy nem ktvánta az utalvány szelvényén, vagy pedig ha igen, akkor ez figyelmünket véletlenül elkerülte. **Kovács István** urnak, Branyicska. Az ilyen késedelem még nem mondható annak. Bár csak minden olvasónk ilyen keveset késnék, akkor sok gondtól és kellemetlenségtől mentve lennénk. **Szobodecky Amand** urnak, Holbák· A cimet helyesbitettük.

Pályázati hirdetmény.

Erdőőrök, a kik már fenyőfa kihasználásnál alkalmazva voltak, a magyar nyelvet szóban és irásban, a román nyelvet legalább szóban birják, alulirottaknál állandó alkalmazást nyernek, a hová pályázók ajánlataikat is küldjék be.

Jósikatelep, 1907. julius 27.

Kalotaszegi erdőipar részvénytársaság
Erdőhivatala Jósikatelepen,
(Kolozsmegye.)

1—4

Agancsok

80 pár, közte 67 erős, 10 gyengébb őragancs, számos szép abnormis példánynyal, 1 kisebb, 1 nagyobb rénszarvas agancs és egy pár hatos szép szarvasagancs együtt, egy tömegben 800 koronáért eladók. Érdeklődők forduljanak az alábbi cimre:

Fodor József,
Ferencfalva, (Krassó Sörény megye)

Burger Frigyes

gyógyáru és illatszer üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol a legmagasabb napi áron: **Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet-gyökeret** és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Augusztus 8.** **32. szám**

A kincstáriak szolgálati szabályai.

Hajdan, midőn még a kincstári erdészet a bányászattal állt szoros kapcsolatban, a fölöttes közös minisztérium révén a „Pénzügyi szolgálati szabályzat“ a kincstári erdészeti személyzetnél is nem csak zsinórmértékü szolgált, hanem kötelező is volt.

Most, a midőn a két szak teljesen elvált egymástól, a régi szabályoknál mutatkozó hiányokat mindegyik szak a maga szempontjából hol kormányrendeletekkel, hol az egyes hatóságok szabályrendeleteivel igyekszik pótolni s ma már ezekből a szabályrendeletekből nálunk, az erdészetnél egy egész könyvtárra való irodalom keletkezett, a melynek labyrintusában még a tisztviselők közül is alig egy, az altisztek közül azonban bizonyosan egyetlen egy sem ismeri ki magát.

Mióta a két szak két külön minisztérium fönnhatósága alatt áll, a „Pénzügyi szolgálati szabályzat“ ugy az egyik, mint a másik szaknál a szakbeli okszerüséghez képest toldozásnak, foldozásnak volt alávetve, de sajnos, az altiszti személyzet ezekről a toldásokról csak alig értesült.

A tisztviselőknek módjukban állt ugyan a központban lévő könyvtárakban őrzött rendeletek tárából a szükséges egyet-mást kiböngészni, ha ugyan ehhez meg volt a türelmük, de még ekkor is nyitva maradt a kérdés, hogy vajjon az igy megtanultakat ugy értelmezték-e, mint a fölöttes hatóságok, ismeretes dolog lévén ugyanis, hogy nálunk minden szabályrendelet ismételt és bő magyarázatra szorul addig, mig azt a szerzőn kivül más közönséges halandó is ugy — a hogy megérti. Ennek ellenében a szegény altiszt bizon csak a legritkább esetben van abban a kellemes helyzetben, hogy ezekhez a közkincsekhez hozzáférhessen s ha még hozzájuk jut is, nagy kérdés. hogy megérti-e azokat, vagy pedig hogy akad-e olyan, ki neki tartalmukat teljesen megbizhatóan megmagyarázná, a mire pedig nagy szükség lenne, mert még ha meg is van hozzá a szellemi képessége, tulságos alárendeltségénél fogva az ő magyarázatát nem igen szokták irányadónak elfogadni.

Akadtak olyan erdőhatóságok, a melyek a szolgálati szabályzatot és az ezen felül alkotott különféle s szinte megszámlálhatatlan szabályrendeletet ugy a tisztviselőkkel, mint az altisztekkel is megismertetni és megértetni igyekeztek s ezek közé tartozik egyebek közt a zsarnócai m. kir. erdőhivatal, mely ezen a téren talán uttörő munkát végzett akkor, midőn 1891. évben a saját hatáskörében és az akkori viszonyok keretén belül ugy — a hogy összegyüjtötte az akkor érvényben lévő X. mennyiségü különféle szabályt és rendeletet s azok rövid kivonatait három részben ki is nyomatta és a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

személyzete közt szétosztatta s ebből azután több társhivatal mintát is kért, de arról, hogy vajjon azután utánozta-e a jó példát, nincs tudomásom. (Tudtunkkal a liptóujvári m. kir. főerdőhivatal is adott ki hasonló szabályzatot, de hogy mikor, arra már nem emlékszünk. A szerkesztő.)

Nem lesz talán érdekesség nélkül való, hogyha ezt a szabályzatot közelebbről ismertetem.

Az I. és II. részt nem akarom tárgyalni, mert az inkább csak a tisztviselőkre és a központi szolgálatra vonatkozik, a III-ik rész azonban kizárólag az altisztek ügyeivel foglalkozván, ennek rövid ismertetése véleményem szerint nem fölösleges.

Az emlitett III-ik rész 49 fejezetből és 196 szakaszból áll, az egyes fejezetek pedig a következő ügyeket tárgyalják:

Az I. rész szól az altisztek és szolgák általános kellékeiről.

A II-ik az altisztek magatartása, minősitése, hüsége és felelőssége fölött tárgyal.

A III-ik fejezetben vannak a szervezeti és előléptetési szabályok.

A IV-ik fejezet a fizetésekről, azok nyugtázásának és kifizetésének módjáról értekezik.

Az V-ikben szó van a földilletményről.

A VI-ik a legeltetési jogosultság kérdését világitja meg.

A VII-ik fejezetben okulhatunk a természetbeni lakásokról és azoknak tisztántartásáról.

A VIII-ik fejezetben szó van a fizetési előlegekről.

A IX-ik fejezet a helyettesitéseknek és azok dijazásának kérdését tárgyalja.

A X-ik fejezet a jutalmakról és segélyekről értekezik.

A XI-ik fejezetben utasitásokat találunk az utazási költségekre és azok felszámitására nézve.

A XII-ikben szó van a szabadságolásról.

A XIII-ik fejezet tárgyalja a szolgálati vétségeket, azok büntetését és a fegyelmi eljárás minéműséget.

A XIV-ik fejezetben a közigazgatási esküre vonatkozólag találunk felvilágositást.

A XV-ik fejezet az egyenruha kérdését öleli fel.

A XVI-ik fejezet a fegyverhasználat kérdését tárgyalja, mig a

XVII-ik fejezet a vadászatról értekezik.

A többi fejezetekben az általános és müszaki szolgálatról beszél, mit egyébként minden altisztnek különben is tudnia kellene, ezeket tehát kihagyom és csak azokhoz akarok pár szóban hozzászólni; a melyek vagy már teljesen elévültek, vagy pedig a változott viszonyokhoz képest módositandók.

Természetes, hogy ebben az eljárásomban csak a saját meggyőződésemet követem és csak a saját szerény véleményemnek adok kifejezést, az általam itt elmondandókat tehát

TÁRCZA.

Az erdei levegő.

A budai hegyvidék lombos erdőkoszorujában olyan kincscsel áldotta meg a természet a mi szép fővárosunkat, a melyet jelentőségéhez képest eddig aránylag csak kevéssé méltányoltunk. Hogy az erdőnek, a zöld lombos növényzet tájékának, mennyi előnyös hatása van az ember testének és lelkének egészségére egyaránt, arról legjobb tanuságot tehet most a nagyváros forróságából elmenekültek sok ezre.

Az erdei levegő kedvező higiénikus hatásai közül leginkább ismeretes az, a mely a növény-szénsavat elvonó és oxigént termelő sajátságán alapszik. Minden szerves lény között egyedül a növény tudja, leveleinek klorofiltartalma révén, a napfény befolyása alatt a levegő és a talaj bizonyos szervetlen anyagait szervessé alakitani. Ez az asszimilációnak nevezett jelenség szolgáltatja a növény egész fejlődésének alapföltételét és minthogy az ember és állat életének lényegében a növényi táplálék az alapja, a föld egész szerves élete ezen az asszimiláción nyugszik. De a növényzet emlitett higiénikus hatása is ezen alapszik, mert az anyagcsere közben a növény a levegőből nagymennyiségü, az egészségre káros szénsavat von el és ugyanannyi hasznos, üditő oxigént lehel ki. És csakis a növény ilyen müködése révén marad meg a földi levegőnek ismert és az állati életre nélkülözhetetlen összetétele, a melyet különben a tömérdek oxigént fogyasztó égési, rothadási és egyéb folyamat mihamar alaposan elrontana. A növény tehát valósággal lélegzik, csakhogy éppen megforditott irányban, mint az ember és az állat. Szénsavat szív magába és oxigént lehel ki. Ehhez azonban föltétlenül szükséges a nappali fény. Éjjel a növény is sok oxigént fogyaszt és innen magyarázható a hálószobában tartott növény kellemetlen hatása. Ha tehát a levegő nem volna állandó keringésben

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

semmikép sem tartom szentirásnak, sem csalhatatlannak. Célom ez által csak az, hogy az ügy iránt felébresszem az általános érdeklődést, felébresszem pedig kivált ott, hol hivatva vannak a mostani ugyszólván tarthatatlan állapotokon segiteni és jobbakat teremteni.

(Folyt. köv.)

Vadászalakok.

(Folytatás a 30-ik számból.)

A rendes vadász a község legszebb területét birja bérben. Pajtása minden honoratior; vadász vendéget szivesen lát, de ha ez csak olyan félig vadász ember, vagy iránta különös figyelemmel viseltetni nem kell, rendesen oly állásra kerül, honnét szép kilátás nyilik ugyan, de a merre legfeljebb egy nyul téved el. Pár év mulva ezekből társaságot alakit. Fizető s nem vadászó tagok igen kedveltek. Társasága különben jól vau rendezve, s minden közgyülésileg végeztetik, hisz a tilalmi idényben ez is időtöltés.

Rendes vadászó tagjai szenvedélyes, korrekt vadászok ugyan, de kényelmüket, a jó étkezést s finom bort is szeretik. A vadászatot megelőző nap délutánján, pörkölt hus, párolt pecsenye, burgonya, tésztanemü stb. srófos tetejü üstben s különféle borpincetokban már készen áll, hogy a legénység annak idejében a már előre kitüzött helyre vihesse.

Mindenki otthon kényelmesen reggeliz, török pipáját kiszivja s 8—9 óra között a vadászat felügyelőjénél, B. nyugalmazott századosnál találkozik. Angol születésü, vendégszerető neje el nem mulaszthatja, hogy az oda szállingozókat Brandy-vel s friss kalácscsal meg ne kinálja. Végre együtt vannak s megindulnak. Az ut szőlőkön és gyümölcsösökön vezet keresztül; tőkéről tört harmatos szőlőnek s borizü piros almának vagy zamatos reinette-nek ellentállani igen bajos lévén, néhány fürtre már azért is meg kell állni, mert járva szőlőzni alkalmatlan. 11 óra felé a társaság valahára a vadászterületre ér, elál s vadászszékén mindenki kényelmesen elhelyezkedik. Az öreg urak pápaszemeiket gondosan megtörlik, fegyverüket villás ágba támasztják s szivarkára gyujtva pihennek; végre a legtávolabbi puskás jelt ád, hogy állását ő is elfoglalá, s hogy a kopókat a pórázról elbocsájthatják.

A tetőről fiatal vágásba látni. Nagy része még füves, melyből csak a karcsu fenyők sudarai zöldellenek ki. A pecérek fütyürészése s fiatal még nem biztos hajtásu kopók csahintása a vadat felrezzenti. Itt-ott őz bakdácsol, vagy a tuskóra ugorva hallgatódzik. A sok friss csapán végre általános csengő hajtás indul meg, a hány kutya, annyi vadat hajt. A vadász-terület nagy kiterjedésü s hegyes-völgyes lévén, az első lövések szökő rókára esnek. C. mellett őzek törnek át, de rendes vadász lévén, áteresztí őket; sutára nem lő, hanem a kopót elfogja s a hajtásba vissza unszolja; ismét néhány lövés, 2 állásról, „hop hop“, azaz elesett őzbak: őzre többet nem lőnek. Közben nyulrivás és szitok, a vendég dandy meglőtt nyulát a kopó étvágyától akarja megmenteni, de ez tréfát nem értve, nyul helyett az ismeretlen kezét kapja meg, szerencsére a vastag kutyabőr uj keztyüt nem harapta keresztül.

A hajtás elhangzik, a lövések megszünnek; itt-ott élénk beszélgetés. A pecérek a kutyák egy részét már összeszedték, a többinek sipolnak, vagy az elesett vadat vállra vetik.

A társaság lobogó tüz köré gyül; egyik bográcsát keresi, másik kendőbe kötött elemózsiát szed elő. Mindenek előtt néhány palack hütött bort kell kiüriteni,

---

akkor az erdőben nappal több, éjjel kevesebb lenne az oxigén. A kémiai vizsgálatok azonban nem mutattak különbséget sem ilyen irányban, sem pedig az erdőn kivüli és az erdő levegője között. Az erdő termeli ugyan a levegő szabad oxigénjét és nyeli el a szénsavat, de azért még a kormos óriás városok levegőjében sincs lényegesen több szénsav, mint az erdőben. És ez természetes is, ha figyelembe vesszük a levegő állandó keveredését, a melyet a szél, azután a diffuzió, a mely a lombokon át folytonosan eseréli az erdei és a szabad levegőt, továbbá a mindig meglévő hőmérséklet különbség az erdőben és fölötte és más efféle okoz. Végül elősegiti ezt a körfolyamot a falevelek kilégzése is, a mely szintén jelentős változásokat okoz az erdő levegőjének alkotásában. Höhnel kimutatta, hogy egyetlen életerős bükkfa mindennap hatvan liter vizet lehel ki. Egy hektárnyi száztizenöt esztendős bükkfaerdő meg naponkint huszonhatezer litert. Ez már lényeges különbség a nyilt tájék és az erdő levegője között és ha a viz pára nem volna láthatatlan, akkor minden erdő fölött sürü pára felleget vehetnénk észre.

A mint emlitettük, a levegő szénsavtartalma általában mindenütt egyező és normálisan mintegy háromtizedrész. Ha csak egy-két ezred lesz is, mint néha az iskolában és másutt előfordul, már romlott a levegő, öt-hétezredrésznél az egészségre káros lehet és három-négy százalékon felül okvetetlen halálos.

Az erdő oxigéntermelő müködéséről Ebermayer müncheni tanár közölt érdekes adatokat. Szerinte általában egy hektárnyi erdő évenkint háromezer kilogramm szenet raktároz el; ezerhatszáz kilogramot a fában és ezernégyszáz kilogramot a levelekben. Öt hónapot véve a fejlődés idejének, azt kapjuk, hogy ez alatt 37.13 köbméter szénsavgázt von el a levegőből és ugyanennyi oxigént lehel ki, a mi az őt körülvevő levegő-óceánhoz képest elenyésző csekélység. Viszont kiszámitotta Ebermayer azt a mennyiséget, a mennyivel egy felnőtt ember szaporitja a levegő szénsavtartalmát és szemléltető módon kifejezve azt mondja, hogy egy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mert különben nincs mivel a friss forrásból vizet meriteni. Most a legtávolabb elmaradt vadász is megérkezik, vele a közkedveltségü öreg ur is, a ki harmadfél mázsányi sulyának dacára vadászni még mindig és pedig két oknál fogva szeret: először azért, hogy a szokottnál erősebb mozgás, amugy is rendkivüli étvágyát még mindig fokozza, másodszor pedig azért, mert a maga lőtt vad a vettnél jobban izlik.

„Szép, hogy mégis eljöttél, pajtás."

„A szőlők között egy kissé megkéstem ugyan, de azért mégis itt vagyok s vadat is lőttem." Ezzel nagyot fu, kopasz fényes fejét lepedő nagyságu selyemkendővel megtörli, arany keretü pápaszemét öblös homlokára tolja, tarisznyáját vállairól leemeli s a két villára illesztett dorongból improvizált lócára akar ereszkedni; de ez a harmadfél mázsányi suly alatt annyira hajlik, hogy a hanyattestétől csak szomszédjaiba kapaszkodva menekül s inkább a különben asztal gyanánt szolgált terebélyes büktuskóra telepedik.

R. barátunk tarisnyája nem volt közönséges, néhány töltény s valamelyes harapni való eltevésére szolgáló vadásztáska, hanem ódonszerü, ugynevezett hosszu „Büchsensack", a milyent mostani időben már csak öreg plébánosnál vagy régi erdésznél láthatni, ki azt az elmult jó idők emlékéül csak azért tartja, hogy por lepje. Biztos alapra helyezkedett barátunk most szintén neki áll, hogy keményen megtöltött, szorosan összefüzött tarisnyájának bő tartalmát, minden egyes tárgy kellő dicsérése s szivélyes kinálgatása mellett előszedje. Volt abban: pácolt ürü comb, sonka, füstölt nyelv, torta, apró sütemény, kávéscukorka, sajt, kenyér, kalács, narancs, alma, malagasző11ő, finom ó-somlyai, hatalmas dobri főtt ürmös, ruszti aszu, kitünő anisette; szóval minden, a mit inyenc egy improsivált erdei ebédhez kivánhat; az öreg ur minden egyes tárgygyal, de a parázson párolgó meleg étkekkel is oly édesen coquettiroz, mint fiatal szerelmes kedvesével.

Három felé jár az idő. Tegyünk-e még egy hajtást? Hisz eleget lőttünk. Mire haza vergődünk, ugyis késő lesz s ennek is, annak is tarokban vagy whistben revanchet kell adni. Még egy szivarra gyujtanak, haza ballagnak s 5—6 óra között mindenki szokott játszó asztalánál a casinóban ül.

A szenvedélyes uri vadász a város másodrendü vadászterületét birja, de abban is csak ritkán vadász, mert restelli, ha megjegyzés történik az iránt, hogy kopói a másik területre áthajtottak. Kénye kedve szerint szeretvén mulatni, inkább távolabb fekvő szép állományu határt bérel s vadászó vendég-társakat hi magával.

A vadászatot megelőző délután a pecér 6 jó kopóval elsétál, hogy az illető község birájat, ki az uri bérlő vadászati felügyelője s rendes vadásztársa, értesitse.

Korábbi villás reggeli után a fogatok a vadászgazda lakásánál találkozván, egy órányi kellemes kocsizás után a hely szinére érnek. Szalonkának még nagy bősége lévén, a biró néhány hajtóval már ott vár. A községi vadászatot korábban ő bérelvén ki s őzre cserkészni különösen szeretvén, most is megtartá azon szokását, hogy addig, mig nem fagyott, félpapucsban jár vadászni. Mint régi vadász s kivételképen gondos tenyésztő is, minden fogót s bármely vad kedvenc tartózkodási helyét ismeri.

A vadászat fenyőbokros vegyes fiatal állományu területen kezdődik s kopásznt csak azután indulnak, midőn a talált szalonkák nagyobb része már hurkon lóg. Itt is élénk hajtás és sürü lövöldözés, de a szép állományu területen sutára lövés nem esik, nyul azonban annyi esik a mennyit akarnak, ezekből a birónak is kijut rendes jutaléka. Este felé a vadász-területre kirendelt fogatok megérkeznek s a társaság kutyával a

---

négy tagu család, a fütést és világitást is figyelembe véve, évenkint körülbelül annyi szénsavat lehel ki, a mennyit egy hektárnyi erdő elfogyaszt. És viszont egy hektár erdő termelte oxigént teljesen fölemészti.

Németországnak tizennégy millió hektár felé jár az erdőmennyisége és a lakosságát hatvan milliónak téve, kiszámitotta Ebermayer, hogy kevesebb a termelt oxigén, mint a fogyasztott. És lényegesen megromlik még ez a viszony, ha az állatokat is figyelembe vesszük

Magyarországon körülbelül fele ennyi az erdő és kétségtelen, hogy a lakosság és állatállomány oxigén fogyasztását ez sem fedezi.

Az erdei levegő kedvező hatása főképpen a tisztaságán alapszik. Szerafini és Arata római tudósok kimutatták, hogy az erdő ágas-bogas lombozata egyszerüen megszüri a levegőt, mint a hogyan megtisztul ez, ha pamuton sajtoljuk át. Csakhogy ez az óriás szürő sokkal durvább. Az erdő levegője e miatt hasonló a magas hegyekéhez, vagy az óceánéhoz. És hogy ez mit jelent, arra nézve jellemző Miquelnek itt következő összeállitása, a mely szerint egy köbméter levegőben volt baktérium:

Az Atlanti-óceánon 0.6, magas hegységben 1.0, egy tengeri gőzös szalonjában 60, a párisi Panteón csucsán 200, a montsouris-i parkban 490, a Rue de Rivolin Párisban 3480, Páris uj negyedeiben 4500, a legrégibb párisi városrészekben 36.000.

De sok más ok is hozzájárul az erdei levegő higiénikus voltához. Az árnyékot adó lombok és a nagy vizpárolgás hőelvonása következtében nappal kellemesen hüvös az erdő. Este meg ugyenez a lombozat visszatartja a föld sugárzó melegét és igy az erdő hőmérséklete nem ingadozik annyira, mint, különösen forró napon, a szabad vidéké. Továbbá ugyancsak Ebermayer kutatása szerint az erdő lombozata megnöveli a levegő ozontartalmát, a mi az egészségre szintén előnyös.

Mind ez kétségtelen tudományos alapot ád az edier levegő higiénikus hatásának, a melyet azért természetesen tulbecsülnünk nem szabad. De ha ezeken

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vaddal együtt haza kocsikáz. Itt-ott az utca sarkán a minorum gentiumok egyike vagy másika jó estét mond, de nem véletlenül, csak azért vetődik oda, hogy az iránti kiváncsiságát elégitse ki, vajjon mennyi s miféle vad esett. Otthon elköltött jó ebéd után vadász-gazdánk egy pillanatra a kasinóba megy, hogy egyik-másik vad-irigy szemeiben gyönyörködjék.

A dandy nemcsak útcán és salonban, de vadászaton is a divat hiv követője s inkább otthon marad, mintsem incorrect dreszben jelenjék meg; a vadászati idény szerint guetres-ben, fénymázos vagy oroszbagariában, zubbonyban vagy legujabb szabásu daróc kabátban áll elő, s ha nem mutatja is, de lelke mélyéből resteli, ha fegyvere nem elég fényes s kifogástalan felszerelésére vagy ruhájára vérfolt esik, vagy a kalapjára tüzött nyirfajd tollak egyike véletlenül megtörik. — Rendesen meglehetős lövő s nem csak megjelenésben, de kifejezéseiben is a correct szabályszerü vadászt affektálja.

A pecsenye-vadász. Délután 6—7 óra között a kasinó tagjai teljes számban együtt vannak; a lapokat már átböngészték s jó ideje, hogy tarokk vagy whist élénken járja; s a tekeasztalok is el vannak foglalva. A most belépő, játék után nem vágyik ugyan, de azért mégis asztaltól asztalhoz sompolyogva hallgatódzik, valjon a legközelebbi vadászati kirándulásról melyik asztalnál folyik a beszéd, ott megáll, beszélgetésbe elegyedik s ha mindent megtudott, elmondja, hogy ide vagy oda utazni szándékozik s ha az urak egyikének vagy másikának végzendő kommissiója volna, kész szolgálatát ajánlja.

Háromnegyed nyolcra. A vendégek zétmentek, s a szolga csak az ajtóhoz legközelebb függő lámpát hagyván égve, azon egyetlen asztalhoz siet, melynél a leszámolás még tart s a lámpa csavarát fogva alig várja, hogy ezt is elolthassa. A pecsenyepuskás azon jó reményben, hogy még valamit megtudhat, visszasompolyog s ott nem felejtett tárgyat keresve egy kissé hallgatódzik, — aztán észrevétlenül távozik. Végre az utolsó krajcár zsebre száll, a lámpa elalszik s az elkésett vendégek is, a szivarfüsttel telt termen keresztül botorkálva haza sietnek.

A vadászat napján a pecsenyepuskásunk korán reggel kocsira ül, de városon kivül az utról letér s a vadászterületnek a szomszéd tilossal határos szélére siet; néhány kutya arra hajt, a határ szélén lövés, utána csend. — Kopónkat bizonyosan ellőtték! — A vadászat tovább foly, ez alatt a szabad határban is néhány lövés esik. — A társaság egybe gyül. Egy kutya csakugyan hiányzik, de a szomszédot perbe fogni nem lehet, mert a kopó agyonlövetése konstatálható nem volt. — Este a kasinóban ez képezi a beszélgetés főtárgyát. Másnap a sompolygó is megjelen, a reá bizott kommissiót átadja s a vadászat eredményéről kérdezősködik; de időközben egy őz a vadárushoz, egy-két nyul a sompolygó konyhájára s a kopó is, nem tudni honnét, de haza kerül.

Az Évkönyv.

A folyó hó kezdetével még csak csekély érdeklődés mutatkozott a tervbe vett Évkönyv iránt. Talán a most folyó vezércikkünk ráfereli a kartársak figyelmét arra, hogy szükségük van az olyan segéd könyvekre, a melyekből ha nem is jogaikat, de legalább kötelességeiket megismerik. Mi szivesen csoportositanánk ugy a jogokra, mint a követelésekre vonatkozó rendeleteket, de okulva azon a közönyösségen, melylyel az erdészeti altiszti személyzet saját érdekeivel szemben viseltetik, nem merünk ilyen vállalkozásba bocsátkozni.

---

a számokba foglalható adatokon kivül figyelembe vesszük még az imponderábiliákat, az erdő szépségeinek, esztétikus hatásainak változatos sorozatát, akkor bizony kétszeresen irigyelhetjük azokat, a kiknek megadatott, hogy most a zöld lombok alatt járjanak.

Egy oroszlánszeliditőnő naplója.

Heliot Clára, német állatszeliditőnő, nemrégiben egy berlini lap hasábjain kiadta naplójának érdekesebb töredekeit. Ez a napló már csak azért is érdekes, mert egészen uj dolgokkal foglalkozik és pedig olyanokkal, amelyek pszichologiailag cáfolják le az oroszlánok jelleméről keringő téves felfogásokat.

Heliot Clára elmondja, hogy 1897. október hónapja óta minden nap megjelent oroszlánjai között. Mint fiatal, serdült leány szüleivel a lipcsei állatkert mellett lakott. Nap-nap után lejárt az állatkertbe az oroszlánokat etetni. Rövid időn belül érdeklődése több ifatal oroszlánkölök felé irányult. Egy napon az állatkert igazgatója azon ajánlatot tette neki, hogy kisérletezzék az oroszlánokkal. Bele is ment a dologba, de nem sikerült neki, mire három tizenhyolc hónapos oroszlánkölökkel próbált szerencsét. Először meg kellett győznie az oroszlánokat arról, hogy nincsenek velük szemben rossz szándékai.

Ez, mint Heliot kisasszony naplójában irja a legfontosabb, de egyszersmind a legnehezebb feladat. Kisérletéhez a következőképp fogott. Három napon át puszta kézből etette a megszeliditendő állatokat. Eleintén vonakodtak tőle bármit is elfogadni. Amikor a hust feléjük nyujtotta, bizalmatlanul megszagolták azt, majd pedig vonitva a sarokba huzódtak. Csak tizennégy napi kisérlet után tudott annyira jutni, hogy elfogadták tőle a benyujtott hust. Ekkor azonban már megnyerte a játszmát. Valahányszor a ketrec közelébe ment, az állatok a széléhez jöttek és bizalmuknak különféleképpen adták tanujelét.

Ekkor kezdődött a szeliditès második része: be-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az Évkönyv az előző szám szerint meg volt rendelve 72 példány. Most ujabban megrendelték:

45.	Szomora József Vorea	1 példány
46.	Grellneth Ferenc Oszlány	1 példány
47.	Orend János A-Árpás	1 példány
48	Körmöcy Illés Csála	1 példány
49.	Csizmás Péter Csála	1 példány
	összesen:	77 példány.

Vadászati dolgok.

Az önfeláldozó róka-szuka. Érdekes megfigyelést tett egy erdész a f. tavaszon egy róka-szukával, mely élénken tanuskodik annak anyai szeretetéről. Ugyanis az erdész egy róka-lyukból 5 darab kölyköt ásott ki s azokat egy készen tartott zsákba tette a hol persze azok éktelen sivalkodást csaptak. A kölykök sirására az odun kivül lévő róka-mama 30 lépésnyire közeledett, de mikor az erdész észrevette, a vén róka a sürüben eltünt. A közben elhallgatott rókakölykök sivákolását most az erdész megróbálta utánozni s egyszerre csak öt lépésnyi távolságból előbukkant a vén róka-asszony s begörbitett vitorlával, fogcsikorgatva olyan viselkedést árult el, mintha a rókakölyköket rejtő zsákot kezében tartó erdésznét meg akarná támadni. De bele szólott ebbe az erdész fegyvere, s a földön vergődő róka az eközben ráugrott vizslába ugy beleharapott, hogy az erdész kénytelen volt az eközben kimult rókának az állkapcsát széjjel törni, hogy az ebet kiszabadithassa.

A mókus életszivósságáról érdekes megfigyelés tett egy porosz erdész. A pagonyát vizsgálta ugyanis, midőn egyszerre az erdei ösvényen egy mókus ugrott át, mely szájában tojást cipelt. A mókus hirtelen egy nyirfa mögé szaladt s ott ugy elrejtőzött, hogy csupán csak a feje látszott ki egy sötét pontként. Az erdész unszolására, vele volt felebbvalója, hogy uj puskáját — egy 6 mm-es kis Mauser karabélyát — kipróbálja, oda gyujtott a kis sötét pontra, mire mindketten jól látták, hogy a levegőben valami szétfrecscsent; eleinte azt hitték, hogy a golyó nyilván a nyirfába furódva, széthányta annak a kérgét. De ebben a pillanatban elébük szalad a mókus az ösvényen, mintegy husz lépésnyire s ott összeesett. Mikor odaérnek, bámulattal látják, hogy a mókusnak fél feje teljesen hiányzik s csupán csak az álkapcsa van meg a többi mind eltünt; s ezen borzasztó sebesüléssel képes volt még 22 lépést futni! A lövés helyén ott találtak egy fogolytojást s a nyirfa törzsén a mókus agyvelejének és koponyájának egyes maradványait.

(V. L.)

Hasznos tudnivalók.

A méz kiválasztása öreg sejtekből. Ha a sejt már öreg, összeszáradt, akkor a méznek kiválasztása belőle nem oly konnyü, mint a friss sejtekből s ilyenkor legjobb a következő eljárást szem előtt tartanunk: A sejteket, ha netalán hideg helyen állottak, ugy néhány órára melegebb kamrába helyezzük át s azután mindenestől péppé gyurjuk és dagasztjuk össze, ugy mint a tésztát s ez alkalommal a lehetőség szerint kiszedjük belőle a virágporral telt sejteket, amelyeket elütő szinük szerint könnyen meg lehet a többitől különböztetni. Az összegyurt masszát azután meleg helyen, lehetőleg a napon szita fölött legalább 48 órán

---

menet a ketrecbe; kezébe vett egy vasrudat, egy ostort — és belépett a ketrecbe. Szerinte ez olyan lépés volt, aminő egész karrierjében elő nem fordult és nem is fog soha többé előfordulni. Az állatokat először hozzá kellett szoktatni az uj társasághoz. Az ajtóhoz közel egy székre ült és egy hónapon át naponkint bement a ketrecbe ás a széket mindig beljebb tolta. Naponkint több órát töltött bent s ezalatt mindig figyelte az oroszlánokat. Folyton beljebb és beljebb hatolt a «barlangba» s egy szép napon meg merte már simogatni állatjait. Ezek mindent nyugodtan türtek; mire Heliot kisasszony hozzáfogott a tulajdonképpeni munkához.

Neveket adni a «kis» oroszlánkölyköknek. Micsoda feladat! De az állatokat csak akkor lehet betanitani, ha már el vannak «keresztelve.» Tapasztalatai közül körülbelül a legfontosabb az, hogy az állatokat ütni nem szabad. Ha ezek szeretik szeliditőjüket, akkor elég egy feléjük irányitott ostorcsattanás. Ha nem szeretik, ugyis hiába való minden. Iszákos ember pedig sohase legyen állatszeliditő. Ez állatok, mintha csak finom ösztönük sugná, hogy az, aki fölöttük uralkodik, akinek parancsait meg kell fogadniok, maga is rab, rabja az alkoholnak. Ennek pedig még az állat sem parirozhat. Heliot Clára szerint a legtöbb katasztrófa, ami az állatok ketrecében lefolyt, az alkoholra vezethető vissza.

Vért az oroszlánoknak nem szabad látni. Egy csepp is elég, hogy azonnal megvaduljanak és széttépjék idomitójukat is. A kisasszony állatjaival franciául társalog, mert szerinte az oroszlánnak is van érzéke a szép nyelv iránt. Legveszedelmesebbnek tartja a ketrecbe való bemenetelt március és április hónapokban, mert ekkor az idő változása is nagy hatással van az oroszlánokra.

Heliot kisasszony különben még három-négy évig szándékozik e pályán müködni, mert akkorra remél annyit összegyüjteni, hogy minden anyagi és «állati» gondoktól mentesen megélhessen. Esetleg férjhez is megy, ha a férfi nem szeliditető nehezebben, mint az oroszlán.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

át csorogni hagyjuk s az igy leesorgott mézet külön tesszük el. A megmaradt masszát tüzhelyen kell főznünk, miáltal a viasz kiolvad belőle s a két anyag egymástól könnyen elválasztható. Ügyelnünk kell azonban arra, nehogy forrásnak induljon a keverék, mert akkor ugy a viasz, mint a méz elveszti tetszetős színét. Épen erre való tekintettel helyesebb, ha nem a takaréktüzhelyen, hanem kenyérsütés után, a még meleg kemencében eszközöljük a kiolvasztást, a hol a hőség egyenletes hatásu, a felforrás pedig ki van zárva Akinek prés áll rendelkezésére, az persze helyesebben tesz és gyorsabban célhoz jut, ha csorgatás helyett présel s azután főz. *Gazd. Tan.*

A zuzott zab etetése. Elméletben a zuzott és darált zab etetése célszerübb, mint az ép szemeké, mivel az utóbbi több rágást és nagyobbfoku emésztési munkát igényel. Azonban a tapasztalat szerint legjobb, ha jófogu, egészséges állatról van szó, ha a zabot se nem zuzzuk, se nem daráljuk, hanem ugy, ahogy van, szecskával keverten etetjük. Ha más tekintetben megfelelőleg takarmányozzuk a lovat, az ép szecskával kevert zabszem jobban kihasználódik, a lovak pedig több munkát tudnak végezni és egészségesebbek is, mintha zuzott vagy darált zabbal etetnénk őket. Az ép zabszemek rágásakor az emésztést előmozditó nedvek képződnek, ami a zuzott zab etetésekor nem fordul elő. Sok helyütt szopós csikónak eleinte zuzva adják a zabot, de ez sem feltétlenül szükséges. Beteges vagy öreg lovaknak, melyeknek fogazatuk rossz, adhatunk zuzott zabot, különösen ha valami — mostanában divatos — vastaghéju zabot etetünk, de még ebben az esetben is ajánlatos, hogy szecskával keverjük. Igaz ugyan, hogy ezáltal több munkát ad a rágás, de a zab is kihasználódik, amennyiben az az állat egészségére és munkaképességére jobb hatással van.

KÜLÖNFÉLÉK.

Mennyi vizet iszik az elefánt és a viziló. Köztudomásu dolog, hogy nyáron több vizet isznak az állatok, mint télen. Házi állataink közül a tehén iszik legtöbb vizet, még pedig naponkint kétszer, egy-egy jókora rocskával, ami 20—30 liter viznek felel meg. Az állatkerti elefánt télen 80—90 liter vizet, nyáron 100—120 liter vizet iszik meg napokint. A viziló reggel 40 és 50 litert. Hogy eredeti hazajában mind a két állat többet iszik, az is több mint bizonyos, mivel ott a forróságban mindenesetre nagyobb a teste kigőzölgése, mint itt a fogságban.

A jégkorszak emlékei. Amstettenből irják a Linzer Volksblatnak: A Perslingtalban, Melk kerület Lang Mannersdorf nevü falujában jégkorszakbeli leletekre akadtak. A legutóbbi nagy esőzések egy telekről jó darabra elmosták a földet, miközben mindenféle csontváz került felszinre. A csontok különösen nagyok és erősek voltak. Bizottság ment azonnal a helyszinére, s megbizta dr. Obermaier archeologust az ásatásokkal, melyek meglepő eredményre vezettek. Másfél méternyire a föld alatt jégkorszakbeli vadállatok tanyájára bukkantak, a melyeket 19—20 centiméternyi vastagságu hamuréteg fedett. Köröskörül különféle állatok csontjai hevertek szerte széjjel. Ezek az állatok a jégkorszakbeli faunához tartoztak. Husz-harminc mammutállkapcsot, lábszárt és 1.5 méter hosszu agyart pillantottak meg az ásatásokkor. A földön tüzkőből készült szerszámok voltak. Sárga s vörös festék követ és grafitot is ástak ki, amelyek valószinüleg tetoválásra szolgáltak.

HIREK.

Játék a fegyverrel. Resicabányán Peja János fuvaros tizennyolc éves fia Haberda Ferenc kocsissal az udvaron lövöldözött. A fegyver egyszerre csak fölmondta a szolgálatot, mire Peja babrálni kezdett vele. E közben a fegyver elsült és golyója Haberda fejébe furódott. Haberda még aznap meghalt. A vizsgálat megindult.

Elfogott gyilkos. Mohácsou, Stropka Boldizsár csendőrőrsvezető letartóztatta Bence József többszörös gyilkost, a ki nemrég szökött meg a fegyházból. Bence, a ki mindössze huszonnégy éves, két évvel ezelőtt boszuból agyonütötte Berta János kokisi lakost, a miért öt évi fegyházra itélték. A fegyházból azonban hat hónappal ezelőtt megszökött s azóta ujabb gyilkosságot követett el. Legutóbb Pécsett Talos Jerőtől ezer koronát lopott el.

Pusztitó felhőszakadás. Marosvásárhelyen a minap délután nggy szélvész és felhőszakadás volt. A város némely utcáján csak tutajon lehetett közlekedni. A vihar nagy kárt tett a környéken is, különösen a betakaritatlan gabonában. A falvakban több házat összedöntött az orkán.

Szerkesztői üzenetek.

Kerekes Gyula urnak, N.-Récse. Bizon elég szomoru dolog, hogy olyan bélyegállam vagyunk s nem egy egész kis vagyont kénytelen elkölteni pályázati bélyegekre, mig álláshoz juthat. **Suba Farkas** urnak, Aklós. Algyógy fürdőnek vasuti állomása **Romosz. Rübl Róbert** urnak, Técső. Kivánságának készséggel eleget teszünk és a lapot tovább is küldeni fogjuk. Talán nem ártana, ha szintén megpróbálkoznának kérni helyzetük javitását. **Krausz Ferenc** urnak, Alberti-Irsa. Azért nem irtunk eddig, mert nem volt alkalmas emberünk. Most a napokban külön levelet menesztünk. **Vargha Antal** urnak, Terecseny. Az okmánybélyeget csak szerződéseknél vagy bizonyitványoknál kell keresztül irni, mindig a bélyeg alsó, tiszta részén. Hatóságokhoz benyujtott kérvényeknél ez fölösleges, mert ott a bélyeg felülbélyegzéssel lesz megsemmisitve, illetve használhatatlanná téve. Egy garmond sor a tárcánk sorának felel meg, a **parforc** üző, hajtó kutyát jelent.

A kiadóhivatal postája.

Catilina Sergius urnak, Véza. A küldött 4 koronát köszönettel nyugtázzuk. A fajdkakas megy. **Többeknek.** Nekünk magunknak is nagy boszuságot okoz, hogy lapunkat olvasóink későn kapják, de igyekezni fogunk ezen a bajon segiteni. Igy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

van ez egyébként az «Az Erdő» cimü lapnál is, mely ritkán érkezik mejelenése után 8 nappal előfizetői kezéhez. **Varga Ferenc** urnak, Lankóc. A 2 koronát vettük. **Váncsa Mihály** urnak, B.-Szt.-Miklós. Március végeig van rendezve. A megyét helyesbitettük. **Klinovszky István** urnak, Bogyán. A mai számot már uj lakhelyére küldjük. **Harangozó Emil** urnak, Demény. A 4 koronát nyugtázzuk. **Hegedüs Antal** urnak, Dobrest. Elhatározását sajnálattal vettük tudomásul, de azt hisszük, hogy az év végeig azt még megváltoztatja. **Fischl Péter** urnak, Borostyánkő. A 4 korona előfizetést bejegyeztük. **Grelneth Ferenc** urnak, Osztány. A 4 koronát vettük. Erdészeti zsebnaptár végett forduljon az Országos Erdészeti Egyesklethez, (Budapest, V. Alkotmány-utca 6) A hiányzó számot a maival kapja.

Hirdetések és pályázatok.

Pályázat erdőőri állásra.

339. szám. — Esztergom vármegye területén állami kezelésbe vett községi stb. erdőknél, a közigazgatási erdészeti bizottság 1907. évi 1906. számu határozata folytán egy járási erdőőri állás betöltésére pályázat hirdettetik.

Az erdőőr évi bére 700 korona, lakbér 130 korona, tüzifaváltság 50 korona, utazási és irószer átalány 120 korona, összesen 1000 korona.

Pályázhatnak mindazok, kik magyar állampolgársággal birnak, feddhetetlen előéletüek, legalább 24 évesek, de 35 évesnél nem idősebbek, ép szellemi és testi erővel, különösen jó látó, halló és beszélő tehetséggel birnak és az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel letették. Mindezek hiteles okmányokkal igazolandók.

A sajátkezüleg irt, egy koronás bélyeggel ellátott kérvények 1907. évi szeptember hó 15-éig a komáromi m. kir. állami erdőhivatalnál adandók be.

Későbben beérkező kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Komárom, 1907. évi julius hó 25-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

Pályázati hirdetmény.

339/1907. szám. — Az alulirt erdőgondnokságnál előforduló másoló és szolgai teendők ellátására havi előleges részletekben felveendő 400 korona évi dijazás, negyedévi előleges részletekben felveendő 72 korona évi lakbér és 9 ürm I. oszt. kemény dorong tüzifa-illetménynyel rendszeresitett, október 1-én elfoglalandó II-od osztályu erdőlegényi állásra ezennel pályázat hirdettetik.

A sajátkezüleg irt pályázati kérvények 1907. évi augusztus hó 25-éig bezárólag nyujtandók be az erdőgondnokságnál és azokhoz becsatolandók: ép-erős testalkatot, jó látó, halló és beszélő képességet igazoló, vármegyei főorvos vagy honvéd törzs orvos által kiállitott bizonyitvány, a magyar nyelvnek szóban és irásban való birását igazoló okmány (legujabban végzett szakiskolásoknál ezen két okmány nem kivántatik.) Az életkor és illetőségről tanuskodó anyakönyvi kivonat, iskolai és erkölcsi bizonyitvány és végül a nőtlenséget igazoló okmány

Amennyiben végzett erdőőri szakiskolás vagy már hason szolgálatot teljesitett pályázó nem jelentkezne, fentebbi igazolványokat csatoló, kiszolgált katonatisztek kérvénye vétetik figyelembe.

Szekszárd, 1907. évi julius hó 24.

A közalap. m. kir. erdőgondnokság.

Pályázati hirdetmény.

336/1907. szám. — Az alulirt közalap. m. kir. erdőgondnokságnál megüresedett véméndi és rácmecskei erdőlegényi állomásokra évi 400—400 korona segődménydij, 72 korona lakbér, illetve természetbeni lakás és 9 ürm I. o. dorong vegyes kemény tüzifalletménnyel pályázat nyittatik.

Az ezen állomásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-c. 37. §-ában körülirt szakképzettségüket, továbbá a katonai szolgálatra alkalmas ép és erős testalkatukat, különösen jó látó, beszélő és halló képességüket, kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos vagy honvéd törzsorvos által kiállitott bizonyitványnyal, valamint életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyi kivonattal, nemkülönben tanulmányaikat és a hivatalos magyar nyelvnek szóban és irásban való birását igazoló okmányokkal felszerelt sajátkezüleg irt és a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz cimzett kérvényeiket 1907. évi augusztus hó 15-éig ezen m. kir. erdőgondnoksághoz nyujtsák be.

Pécsvárad, (Baranyam.) 1907. évi julius hó 26-án.

A közalap. m. kir. erdőgondnokság.

Pályázati hirdetmény.

A rozsnyói római kath. püspökségnél folyó év október hó 1-én Somodiban (Abauj-Torna megye) betöltendő erdőőri állásra pályázatot hirdetek

Szakvizsgázott egyének bizonyitványmásolataikat — a melyek vissza nem küldetnek — alólirotthoz küldjék be.

Az erdőőr évi javadalmazása a természetbeni lakáson kivül 200 korona, 4 hltr. buza, 12 hltr. rozs, 16 ürm. tüzifa házhoz szállitva, egy kat. hold szántóföld élvezete és egy darab tehéntartás.

Gömör-Rozsnyón, 1907. julius 19.

Pauchly Rezső,
püspök-uradalmi erdőmester.

Pályázati hirdetmény.

Erdőőrök, a kik már fenyőfa kihasználásnál alkalmazva voltak, a magyar nyelvet szóban és irásban, a román nyelvet legalább szoban birják, alulirottaknál állandó alkalmazást nyernek, a hová pályázók ajánlataikat is küldjék be.

Jósikatelep, 1907. julius 27

Kalotaszegi erdőipar részvénytársaság
Erdőhivatala Jósikatelepen,
(Kolozsmegye.)

2—4

Burger Frigyes

gyógyáru és illatszer üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol a legmagasabb napi áron: **Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet-gyökeret** és minden másnemü gyógyfüveket.
Felvilágositással szivesen szolgál.

»VADŐR« 1—5
cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.
Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Augusztus 15.** **33. szám**

A kincstáriak szolgálati szabályai.

(Folytatás.)

A III-ik rész „Szervezeti szabályok és előléptetés“.

Ez a fejezet most már éppenséggel nem felel meg a mostani állapotnak, de a fizetések és a többi mellékilletmények még mindig nem lévén véglegesen rendezve, szorongva kérdjük, hogy meddig fog tartani ez a négy évi bizonytalanság és a mi tespedésünk?

Megint csak azt vagyunk kénytelenek hinni, hogy mi vagyunk az állam mostoha gyermekei, mert a többiek ügye már a miénknél sokkal fényesebben jutott dülőre, holott később került tárgyalás alá s itt méltán kérdezhetjük, hogy miért vagyunk éppen mi háttérbe szoritva.

Itt legyen szabad megjegyeznem, hogy a négy év előtt kilátásba helyezett fizetésemelés még mindig csak jámbor óhaj, mig a többiek, például a vasutiak, a bányászok ezt már megkapták. Önként előtérbe nyomul a kérdés, hogy miért vagyunk mi az államnak legroszszabul fizetett altisztjei.

Nézzenek széjjel körünkben az irányadó körök s bizonyosan arra a meggyőződésre jutnak, hogy az erdészeti altisztek zöme is szakmájában van olyan képzettségü, mint azok a mások s e mellett szellemi és fizikai erejét szinte meghaladó munkát végez. Megengedem, hogy vannak közöttünk selejtes kivételek is, de ki ennek az oka? Vajjon nem a kinevező hatóságok? Itt bizon tiszta vizet (mert sajnos, magyar létünk mellett sem jutt borra) kérünk a poharunkba.

Vajjon miért hátráltatják a nyugdijba vágyódókat jól megérdemelt pihenésük elérésében, olyanokat kik 40 évet meghaladó szolgálat után is folyton fogyó erejük teljes megfeszitésével huzzák tovább a jármot, csak hogy elérhessék a várva várt fizetésrendezést és ennek révén a jól megérdemelt magasabb nyugdijban részesülhessenek. Természetes, hogy ez által utját állják a fiatalabb erők előrehaladásának s főképpen az erdőlegényeknek, kik közül számosan épp e miatt a legmagsabb rangfokozatot sohasem fogják elérhetni.

A IX-ik fejezet: „Helyettesitések és azok dijazása“ jóformán el is maradhatna, mert határozatai nálunk csak a legritkább esetben lesznek alkalmazva.

A X-ik fejezet: „Jutalmak és segélyek.“ Az elsők nálunk fehér hollók, a másodikak fehér rókák. Jutalomról jóformán alig lehet hallani s abból az 5—6 száz koronányi hitelből, a melyet a fenti czimeken egy-egy hatóság kap, ha még egy-két tisztviselő is részesül 150—200 kor. segélyben, vajjon mi marad a 70—80

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vagy több főnyi altiszti és szolgaszemélyzet részére?

A XI-ik fejezetben: „Utiköltségek és utiszámlák“ cimen tárgyaltak már teljesen elévültek, mert erre nézve kaptunk ugyan uj kormányrendeletet, mely azonban igényeinket semmi tekintetben sem elégiti ki, sőt több esetben lerontja az előbbi helyzetet.

Igy például az altisztek csupán az erdőkárok tárgyalásához és a havi rendelkezésekhez való berendelés esetén, az előbbi esetben ha 8 kilométeren felül, utóbbi esetben ha kerületüktől 16 kilometeren felül való távolságra rendeltetnek ki, de ekkor is csak abban az esetben, ha müködésük szinhelye erhőhatóságuk kerületén kivül esik, számithatnak fel utazási költséget és élelmezési dijat, mig ha erdőhatóságuk kerületén belül bármily távolságra rendeltetnének ki, gyalog s élelmezési dij felszámitása nélkül kötelesek utazni.

Vajjon ki tagadhatná el az utóbbi rendelkezés sérelmes voltát?

Még a saját erdőgondnokságunk területén való kirendelésünk helye is nem ritkán 20—30 kilométer távolságra eshetik, mig az erdőhatóságok egyes pontjainak egymástól való távolsága még légvonalban mérve is 50—100 kilométernyi is lehet s még sem jár egy ilyen utazás után sem élelmezési dij, sem utazási költség!

Ezen a dolgon okvetlenül változtatni kellene, mert ez merő ellentétben áll az erdőtisztek részére saját pagonyukban is 8 kilometeren felül tett utazásnál biztositott napidijaknak.

A XII-ik fejezet azt tárgyalja, hogy fölöttes hatóságunk mely időre terjedő szabadságot adhat a „Pénzügyi szolgálati szabályok 162—202. §-aiban foglalt feltételek mellett. Itt kérdezem, hogy honnan tudjuk mi ezeket a feltételeket, hollott alig van köztünk olyan, kinek a hivatkozott szabályokba módjában állana betekinteni.

Nálunk az altisztnek (no meg a tisztviselőnek is) irtásbeli s többnyire orvosi bizonyitvánnyal is támogatott kérvény alapján, mely természetesen bélyegköteles, adnak annyi-amennyi szabadságot, sőt ilyet néhanapján családi ügyekben is kaphat, de olyan szabadságot, a melyet joggal megkövetelhetne — mint például a birósági hivatalszolgának — egyáltalán nincs, pedig ha figyelembe vesszük, hogy terhes szolgálata éjjeli, vasárnapi- és ünnepnapi pihenésétől is jóformán folyton elvonja, talán szintén megérdemelne üdülés céljából ha nem is évenkint, de legalább minden 2—3 évben néhány heti — semmi más mesterkélt okokkal nem indokolt — szabadságot.

Bizonyos szabadságidő mindenütt, még a hadseregnél is biztositva van az altisztek részére, csak mi vagyunk ugylátszik azok, kiket erre nem tartanak érdemeseknek.

TÁRCZA.

Afrikai vadásztörténetek.

Régi és talán nem egészen rossz szokásunk, hogy a Nimródok hajmeresztő vagy csodálatosan kalandos elbeszéléseit nem igen hisszük el. Tamáskodásunk jogosultságát igazolja számos lefőzött vadászember, akik kénytelenek voltak utóbb maguk is elismerni, hogy a kaland, amit elmeséltek, nem felel meg mindenben a történet hüségének. Kivételt képezhet a sablonos vadászkalandokból az alább következő kis történet, amelyeket Jeppe Károly angol irónak a napokban megjelent könyvéből veszünk át.

Jeppe müvében leginkább Transvaal történetével, népének és földjének leirásával foglalkozik, még abból az időből, amikor ez a délafrikai állam független köztársaság volt. Jeppe saját tapasztalatai alapján irta müvét, mert hosszu időt töltött a burok között előbb mint kereskedő, ügyvéd és hivatalnok, legutóbb pedig mint Transvaal fokvárosi főkonzulja. Hogy milyen a bur nép, arra vonatkozólag elmesél három vadászkalandot, amelyek külön-külön és együttvéve is nagyon jellemzők. Ime, az első:

Maré ur, Zoutpansberg előljárója, oroszlánvadászatra indult Borsterrel, a környék legbiztosabb kezü és legjobb szemü vadászával. Lóháton mentek és alig értek a bozótos mezőségre, nem messze tőlük, előbukkant a cserjék mögül egy szépen kifejlődött nőstény oroszlán. Maré ur leugrott lováról és célba véve a bestiát, rálőtt. Golyója azonban csak gyönge sebet ütött az oroszlánon és a következő pillanatban hatalmas szökésekkel támadt az a vadászra. Másodszor is megtölteni a fegyvert már későn volt; az oroszlán pár lépésnyire volt csak tőle és lekuporodva a földre, ugrásra készült.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A kérvényeknek bélyeges és más költségekkel járó okmányolását is teljesen mellőzni lehetne, a mennyiben a hivatalfőnök a kérvényben felhozott tényeket vagy személyesen is ismeri, vagy pedig azok valódiságáról az erdőgondnok utján bármikor meggyőződést szerezhet.

XIII-ik fejezet: „Szolgálati vétségek, azok büntetése és fegyelmi eljárás.“

Ehhez a fejezethez igen, de igen sok mondani valónk van. Legyen bármilyem a „Pénzügyi szolgálati szabályzat“ 234—271-ik §-ainak határozata, ha már egyéb nem, az az egy bizonyosan a legnagyobb jogtalanság és igazságtalanság, hogy a terhelt a fegyelmi bíróság előtt sem maga személyesen sem más megbizott utján a maga ügyét nem védelmezheti.

Vannak a vétséget elősegitő, sőt gyakran előidéző olyan körülmények, melyek mellett az altiszt még a leglelkiismeretesebb ténykedése közben is az el nem háritható természeti és fizikai befolyások nyomása alatt önkénytelenül vétkezik és mégis megfelelő védelem hiányában gyakran a ténykörülményeket nem eléggé mérlegelő s jóakaratu belátás hijjával csak a rideg betü szerint tárgyaló bíróság által marasztalva lesz, mi által ugy anyagilag, mint erkölcsileg tönkre van téve, mig ha a védelemnek szabad tér engedtetnék, tisztára moshatná magát.

Ma már kivülünk minden más szakbeliek kivivták maguknak azt, hogy a fegyelmi bíróságokba vagy bizottságokba saját kebelükből is tagot vagy tagokat küldhetnek, a minek célja csak természetes és bővebb magyarázatra nem szorul s ezen a téren is csak mi maradtunk hátra.

Az osztó igazság felderitése és a helyes igazságszolgáltatás indokából ennek nálunk sem szabad elmaradnia.

(Folyt. köv.)

A vadászat bekösznötője augusztusban.

(A M. E. után.)

Tikkasztó hőség mindenütt. Mindenféle és fajtáju vad azon helyeket keresi, hol a hőség ellen megfelelő oltalmat talál. Természetesen nagy előszeretettel keresik fel az oly helyeket, hol a közelben viz is található.

A természetnek valami sorvasztószerü lehellete ül az erdőn-mezőn, hull a virág szirma, sápadt a falevél, a növényzet bágyadt lesz, mintha egy nehéz álom környékezné, fáradtan ásitanak az azurkék égbolt felé. Még szállong egy kis illat a légben, szarkaláb, pipacs virit a meleg verőfényben; de ebben a virulásban is benne van már az elmulás „mementó“-ja. A nagy sárgaság a halál szine, mely mind szélesebb arányban teregeti szét itt-ott penész illatu palástját, e körülményre szemmel láthatólag is figyelmeztet; de

---

E kritikus pillanatban Borster is leszált a lováról, de olyan kényelmesen és ügyetlenül, hogy kiejtette zsebéből az óráját, amelynek fedőüvegje darabokra tört. Első sorban is lehajolt a drága tárgy után és amikor meggyőződött róla, hogy az alaposan összezuzódott, káromkodni kezdett. A szorongatott községi előljáró pedig szinte remegő hangon kérte, hogy lőjjön azonnal, mert különben neki vége lesz. Borster mormogott valamit.

— Ne törődjék most az órával — kiálltotta Maré — az oroszlán azonnal rám ugrik.

Borster pedig a legnagyobb hidegvérrel folytatta tovább a panaszkodást.

— Tudja-e, hogy nekem ezt az órát most egészen Pretoriába kell küldeni és hogy ez a dolog belekerül vagy öt schillingbe.

— Istenem — kiáltotta Maré — hát nem látja, hogy nincs vesztegetni való ideje.

— Ön könnyen beszélhet — méltatlankodott Borster — önnek nem törött el az órája.

E pillanatban az oroszlán rémeset orditott és fel emelkedett, de ugyanekkor már Borster is arcához emelte fegyverét és egyetlen golyójával kivégezte az állatot.

Egyszer két bur egy bennszülött néger fiu kiséretében oly vidéken utazott, ahol sok volt az oroszlán. Egy nagy mezőségen szerettek volna átjutni, még mielőtt leszáll az est. Ekkor azonban valami baleset történt a kocsijukkal, amely egy négy kerékre lefektetett szekrényhez hasonló alkotmányból állott. A szekér elé egy ló volt befogva. Azonnal hozzá latták ugyan a hiba kijavitásához, de bizony este lett, mire elkészültek ezzel és most aggódva néztek körül, mert fegyverük nem volt és valahonnan a messzi távolból hallatszott is már az oroszlán orditása. Mindazonáltal folytatták utjukat. Alig haladtak néhány száz lépést, megzörrent mellettük a száraz bokor és a következő pillanatban egy pár oroszlán állott előttük. A bestiák azonnal rávetették magukat a lóra és megölték. A három utas szivdobogva lehasalt a kocsi belsejében

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

erre figyelmeztet szárnyas vándoraink palástolhatatlan izgalma is.

Nem ácsorog már féllábon a gólya madár sem, bucsut kezd kelepelni; a berkek szélein 7—8 darab is összekerül, tanácsot ülnek, de nem tudnak határozni, izgatottak; fel-felszállnak, nagy szárnyaik felverődnek a sárga tarlókra, egy kevés lebegéssel, mintha valami gyakorlatot tartanának és tényleg szárnypróbálgatás ez. Készülődnek a nagy utra, hogy bucsut mondva hiveiknek, a visszatérés reményével problematikussá tegyék kártékony vagy hasznos voltukat Mert szent madár a gólya a magyar paraszt előtt, már pedig „minden szentnek maga felé hajlik a keze", a szent gólyának pedig a csőre. Begyét megrakja mindennel, a mi él és a mit bekaphat és éppen ez a baj, mert igy a fészkelő hasznos szárnyas vadnak a porontyai is sorra kerülnek telhetetlen bendőjébe. Ezért manapság ő szentségétől már a vadászok sem igen sajnálnak egy kis olmót. El is mennek kora ősszel mind egy szálig. Követik nemsokára mások is, elsősorban a kakuk, a sárga rigó meg a fecske madár is. Mozog a haris is. A lápok világa is megelevenedik, hurcolkodnak egyik viztől a másikig; változatos, eleven, de izgatott is mind, némely helyeken hihetetlen mennyiségben verődnek össze és oly nagy robajjal szállnak fel, hogy még a vadászt is zavarba hozzák. A vizi vadak e nagy változatossága nyujtja e hónapban a vadásznak a legszebb és legérdekesebb mulatságot.

Igaz ugyan, hogy e hó elsejével a fogoly-vadászat is megkezdődik, de biz' ez sem hasznosság, sem vadászias ság szempontjából egy cseppet sem célszerü. Azokat a kis apró tyukféle csirkéket összelövöldözni oktalanság, a vezető öregeket meg kiirtani kegyetlenség; a forró kánikulában, meg azt hiszem, mi élvezetet sem nyujthat. Egy néhány meddőt meg lelövésre kiválasztani egy vadász sem képes; legjobb, legcélszerübb várni egy kicsit; ha pedig minden áron puskázni akarunk, a vizi szárnyasokon kivül még a haris, fürj is képezheti — különösen korán reggel és késő délután — a kellemes és szórakoztató vizslászat tárgyát.

Sport szempontjából a zergevadászat jöhet figyelembe, annyival is inkább, mivel a kecses vad utáni járás a vadász minden ügyességét és kitartó erejét igénybe veszi.

A hó közepével, 15-én, felszabadul tilalom alól a nyul is, ez a szegény állat, kinek ember, állat egyaránt ellensége és pusztitója; ha olyan szapora fajta nem lenne, az utána való hajkurászásoktól most már még hirmondója sem maradna fönn.

Nem lehet tagadni, hogy egy-egy kis süldő pecsenyéje sokkal izletesebb, mint egy viharedzett öreg kan nyulé, de hát azért még nem elegendő ok arra, hogy most már a törvény értelmében is irtani lehessen őket, nemcsak a későbbi vadászatokra való tekintetből, hanem azért is, mivel ez időtájban a nőstény nyulak legtöbbje pocakos vagy szoptatós.

A fácán vadászata is felszabadul a tilalom alól; itt nem vadászias és okszerü a fiatal ivadékokat lepuffogtatni, már azért sem, mivel a fácán későbbi őszi vadászatának érdekességét és kedvességét rontanánk el vele szándékosan.

Tuzok után lehet járni; igen izgató és érdekes vadászatot nyujt; a magyar föld e legnagyobb szárnyasai amilyen esetlennek látszik, a valóságban éppen olyan szemfüles és óvatos, az utána járó vadásznak a türelmét sokszor a legmagasabb fokra feltudja csigázni és igénybe venni. Ilyenkor fiaival a zab- és kukorica-táblákat keresi fel és ekkor vizslával is eredményes a vadászata; a lövésnél azonban figyelni kell, hogy szembe lövést ne tegyünk, mert erős tollazata miatt a göbecsszemek róla valósággal lepattognak, az utána való lövést azonban nem birja el és csakhamar leesik.; ilyenkor is azonban készen kel-

---

és lélekzetfojtva lesték, mikor végzik be a bestiák lakmározásukat és kerül esetleg rájuk a sor. Amikor az oroszlánok a lovat felfalták, a kocsit kezdték szaglászni morogtak és kaffantottak egynehányszor, az egyik bestia pedig hatalmas mancsát többször rátette a kocsi szélére.

Végül azonban mégis lemondtak a további szaglálgatásról és visszahuzódtak a sürüségbe. Amikor azután a három utas tul volt minden veszélyen, egyikük elárulta, hogy mily rémes és egyáltalán nem nemes küzdelmet folytattak ők a kocsi bensejében. Tudván azt, hogy az lesz az oroszlánok első áldozata, aki felül fekszik, igyekeztek a néger gyereket maguk felett tartani, aki viszont kétségbeesett erőlködéssel igyekezett a férfiak alá jutni. Ez a néma küzdelem életre halálra addig tartott, amig csak az oroszlánok el nem mentek.

A harmadik kaland végül a bur köztársaság nagynevü elnökéről, Krügerről szól, de annyira valószinütlen, hogy csak azért emlitette fel Jeppe, mert kiválóan jellemzi a joviális bur elnököt.

Ezt a kalandját a boldogult Krüger elnök csak hosszas kérések után szokta volt elmondani. Mindig egyformán mondta el, amint itt következik:

— Egyszer vadászat közben — mesélte — megsebesitettem egy fiatal nőstény elefántot, amelynek kölyke is volt. A hatalmas állat óriási dühvel rontott felém, s mert másodszor lőni már nem volt időm, futni kezdtem egy sürü cserjés felé, azt remélve, hogy ott a megvadult állat nem tud követni. Ez félig-meddig sikerült is, mert amig én ügyesen siklottam el a fák között, nagy testü üldözőmnek keserves dolga volt, amig az utjába kerülő akadályokat legyőzte. Már mentve hittem magamat, amikor egyszerre csak magam előtt egy oroszlánt pillantottam meg. Mintha gyökeret vert volna a lábam. Végre is biztosra vettem, hogy ebben az esetben határozottan az elefánt a veszedelmesebb és azért egyenesen az oroszlánnak rohantam. Nem csalódtam. A puszták királya is megrettent az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

lenni a másik lövéssel, mert ha sérülése nem veszedelmes, hamar ellábal, gyors, erős és kitartó lábaival hihetetlen távolságokat tud befutni.

A császármadár, gerle, örvös és kék vadgalamb, vizi szárnyasok, bibic, a hol van, a sárszalonka is, a vadászat tárgyát képezik.

A fő, dám- és őzvad e hóban a hiziódénybe lépett, megkezdődik a tulajdonképpeni vadászata, a cserkészet, különösen a bikákra, azoknál is inkább a számfelettiekre, a — fölöslegre.

Az őzvadnak e hó első felében az üzekedése folytatólagos lévén, csalsipra még szépen be is ugrik.

A vaddisznó nappal az erdők sürüségét, éjjelre a tarlókat, burgonya- és kukoricaföldeket keresi, ha lehet dagonyáz. Mindennemü fő- és rőtvad a vigályost, a tarlók körüli erdőrészeket választja tanyájául. A nyul mindenütt található, még barázdás ugarban és északnak fekvő hangában is, mert kerüli a forróságot.

A siket-nyirfajd zsenge családostul nagy sürüségben keres nyugalmat, igy gondolja, hogy a róka vagy görénytől könnyen menekülhet. A már anyányi foglyok reggel tarlókon, délben kukoricásokban, nagy forróságban patakmentében tartózkodnak. A már ugyancsak anyányi vadrécék a partok padmalyai alá rejtőznek. A császármadár és családja a nagy sürüben tartózkodik, fák és csemetéken galyaznak.

A vadvédelem sohasem szünetel, a ragadozók irtatnak, az erősebb szarvasok figyelemmel tartandók. Az ártalmas szőrmések tökéletesen vetkőzvék, ide s tova kellő bundájukban lőhetők. Tenyésztés szempontjából a fogoly és fürj hálóval fogatnak.

A fiatal vérebek munkában állanak és most már használhatóságukat is kimutathatják; a vizslák szobában való idomitását is befejezni kellett. Zárt vadasokban az erdei szántók egy része bokros rozszsal és repcével bevetendő, lombtakarmány meg gyüjtendő.

Az Évkönyv.

Határ nélkül való az a közöny, a mellyel az erdészeti és vadászati altisztek a saját érdekeik irányában viseltetnek. Valóban nagy szeretetre és a jó ügyért való igaz lelkesedésre van szükségünk, hogy az eddigi szomoru tapasztalatok és keserü csalódások után még mindig fenntartjuk a küzdelmet és tovább szándékozunk az ő javukra munkálkodni. A nagy tömeg még mindig nem látja be, hogy egyes ember a saját gyenge erejével csak ugy képes érdekeiket szolgálni, ha őt nehéz munkájában támogatják, mert ennek hiányában küzdhet ugyan ideig-óráig, de utóvégre a nagy teher alatt mégis csak összeroskadnia kell. Még egyszer kérjük ennélfogva az összes kartársakat, hogy szakitva végre eddigi rideg közönyükkel siessenek segitségünkre.

Az évkönyv megrendelőinek száma lapunk előző számában 77 volt.

Ujjabban előfizettek:

50. Pfiszter Károly, Oppova	1	példány.
51. Major Gábor, N.-Becskerek	1	„
52. Heinbach András P.-Szt.-Pál	1	„
53. Papp Ágoston, P.-Szt.-Pál	1	„
Összesen	81	példány.

Hasznos tudnivalók.

Szalmatakarmányozás. Elsősorban is tekintetbe kell venni, hogy az állatok képesek-e ezt a takarmányanyagot megemészteni. A szalmából sokkal

---

elefánt trombitálásától és rohant velem együtt esze nélkül. Hol az oroszlán volt elől, hol én. A nyelvünk lógott már és az elefánt egyre közelebb ért hozzánk....

Amikor az elnök idáig ért elbeszélésében, rendszerint bejött egy szolga és jelentette, hogy valami fontos ügyet kell elintéznie. Ohm Paul erre otthagyta a társaságot és többet nem került sor a rémes kaland folytatására. Igy történt ez minden egyes esetben és azért soha senki sem tudta meg, hogy mi lett a vége annak a történetnek. Megunta-e az elefánt az üldözést vagy pedig felébredt a rossz álmából az elnök.

Darwinizmus a majomketrecben.

A darwinisták tudvalevőleg régóta keresik az ember s majom közötti összekötő kapcsot, hogy a két faj rokonságát bebizonyitsák. Ily végérvényes bizonyiték hiányában dr. Verner amerikai utazó legalább külsőleg akarta szemlélhetővé tenni ezt a rokonságot s e célból egy törpe bushmant, kit Afrikából hozott magával, nyilvánosan kiállitott a newyorki állatkert majomházában. A kis Benja s az antropoid majmok közt, melyekkel a ketrecét megosztja, tényleg meglepő a hasonlatosság. Egész nap eljátszik négylábu társaival, velük együtt kapkodja föl a ketrecbe dobált diókat és piskótákat s egyáltalában nagyon boldognak érzi magát köztük. Annál jobban zokon veszik ezt a mutatványt az Unió fekete polgárai, kiket mélyen sért a fajukat ért gyalázat. A szines baptista papok nemrég kongresszust tartottak s hevesen tiltakoztak dr. Verner eljárása ellen, azt mondván, hogy a fekete faj Amerikában ugyis eléggé el van nyomva s le van nézve anélkül is, ha egy afrikait nem állitanak is ki közszemre a majmokkal együtt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

többet emészt meg az állat, mint ahogy eddig gondoltuk. Nemcsak a szalmában foglalt fehérnye- és lisztanyagot, amelyek teljesen átmennek a testbe, hanem a nyersrostot is felveszi. Különösen a kérődzők fogyasztják haszonnal a szalmát. A szalmában rendesèn még megmarad pár szem és minthogy a szalmát korpával és egyébbel keverik, értékes takarmánnyá válik. Azután az a jó tulajdonsága a szalmának, hogy a nagy belet jó kitölti, minek folytán az állatok jóllaknak. Teljesen lehetetlen volna kérődzőket erőtakarmányanyagokkal táplálni, ha nem adagolnánk hozzá bőven szalmát. A moslék, szétapritott répa az emésztést nemsokára megakasztaná, ugy, hogy az állatok egy-kettőre tönkremennének A szalma töltőszerül és bélizgatószerül szolgál A lónál is szükséges az erőtakarmányhoz, pl. zabhoz szalmát adagolni. A lovak igy kényszerülnek a zabot megrágni és a zab kemény hüvelyét szátrepeszteni; csak igy emészthető a zab. A keletkezett sok nyálka a lisztes zabot cukorrá alakitja. Ez az átalakitás a lónál feltétlenül szükséges, mert a nyálkán kivül nincs állati nedv, mely a lisztanyagot oldható, emésztésre alkalmas formába hozná Azért nagyon hibázik az, aki az egészséges lovaknak felapritja a zabot és szecska nélkül etet. Figyelembe veendő az is, hogy nem minden szalma egyforma értékü A nyári termésben több tápanyag van, mint a éliben, különösen a rozs és gabonában. Igen puha az árpaszalma, amely azonban sok nedvességet von magába és megromlik. A zabszalma keserü, de jó. Az ujabbi időben azt tapasztalták, hogy a szalmát sokkal emészthetőbbé lehet tenni, ha a szalmát dupla sülyu vizzel, amelyben 3 százalék natronlug van, nyomás alatt pároljuk.

A gyümölcsfák tárgyázása. Általánosan elterjedt nézet, hogy a gyümölcsfáknak egyik évben nem lesz rermésük, vagy csak nagyon csekély.

A tapasztalat ezen nézet helyességét bizonyitja a legtöbb helyen. A magyarázata a dolognak igen egyszerü. A gyümölcsfáknak a legtöbb esetben kevés tápanyag áll rendelkezésükre, ha már most ezen tápanyagot a nagy termés elfogyasztja, nem jut táplálék a jövö évi termőrügyek kiképzésére, vagy ha képződnek is, nincs tápanyag ezek kifejlesztésére. A jelenség oka tehát tápanyag hiány, ha a gyümölcsfa tápanyagban nem szükölködik, nemcsak két évenként adhat jó termést, hanem mindig, ha fagy, jég vagy rovarkárok — a melyek egy része ellen szintén lehet védekezni — a termést tönkre nem teszi. A gyümölcsfák pedig azért szükölködnek tápanyagban, mert azokat vagy egyáltalában nem tárgyázzák, vagy csak nagy időközökben és nem rendszeresen.

Azt számos tapasztalat bizonyitja, hogy a gyümölcsfák a trágyázást bő terméssel hálálják meg. Trágyázásra istálló trágya, trágyalé, komposzt és mütrágya használható. Az utóbbinak előnye az, hogy a trágyakeveréket a fa növekedésének megfelelőleg lehet venni, továbbá, hogy a szükséges mennyiség mindig beszerezhető.

P. Wagner szerint négyzetméterenként számitható egy gyümölcsfára 40—60 g. thomassalak, 40—50 g. szupperfoszfát, továbbá 30—35 g. 40%-os káli, ez adandó ősszel, 25—50 g. chilisalétrom, fele ősszel fele tavasszal. Azt, hogy egy fára mennyi trágyát adjunk, ugy tudjuk meg, hogy megállapitjuk, hány négyzetmétert kell megtrágyázni. Ezt pedig megállapitjuk ugy, hogy lemérjük a távolságot a törzstől a korona széléig és hozzászámitunk a fa nagysága sezrint még 1—3 m.-t, ezen számot saját magával és 3. 14-el megszorozzuk s az eredmény azon négyzetméterek száma, amelyet meg kell tárgyázni. Ha pl. a távolság a törzstől a korona széléig 6 m. hozzáadva még 1.5 m.-t, tesz 7.5 X 7.5 X 3.14 = 166 m^2, tudva már most hogy négyzetméterenként mennyi kell, nem lesz nehéz kiszámitani az egy fára szükséges menyiséget. Az egyes trágyafélékből a fa növekedésének megfelelőleg veszünk többet, vagy kevesebbet. Ha a fa igen erős hajtásokat nevel, ugy az annak a jele, hogy a talaj bövelkedik nitrogénben, ez esetben a chilisalétrom mennyiségét mérsékeljük esetleg egész elhagyuk és a foszforsavtrágyából sokat adjunk. A szilva, és barack alá a trágyát elszórjuk és aláássuk, körte, alma egyáltalában nagy koronáju fákat olyképen kell tárgzázni, hogy a törzstől oly távolságra, a meddig a korona ér és gyürüalakban a fa körül 40—50 cm. mély árkot ásunk és ebbe hintjük ősszel a tárgyát. Az árkot betemetjük és tavasszal ezen gyürü felületére szórjuk el a chilisalétromot.

KÜLÖNFÉLÉK.

Pusztul az elefánt. A déli világ ormányos óriása, ugylátszik, kipusztulóban van. Szakértők becslése szerint egyedül billentyük gyártásához évenkint ötvenezer elefánt agyara szükséges. Ebből az óriás arányu fogyasztásból azt következtetik, hogy az elefántok végképp elpusztulnak, s máris több tengerentuli állam készül az elefántvadászat korlátozására. Etiópiában a vadászat, vagy inkább pusztitás, korlátlanul folyik, ott még nem törödik senki az elefánttal. Kongó államban ujabban kisérletet tesznek befogott fiatal elefánt szeliditésével, abból a célból, hogy belöle háziállatot neveljenek. A kisérletet hnszonnyolc elefánttal kezdték meg s ezek igen szelidnek, tanulékonynak és engedelmeseknek bizonyultak. A kisérlet eddig elég jól sikerült s talán az elefánt a tenyésztés folytán mégsem jut a bölény sorsára.

Harc a moszkitó-legyek ellen. Az egyiptomi tengeri kikötőket, Port-Saidot és Ismailiát nagy veszedelemmel fenyegették az ott elszaporodott moszkitó-legyek és a patányok. Az európai letelepülők mindenféle módot kisérlettek meg a baj orvoslására — de sikertelenül. Már annyira fenyegette őket a veszedelem, hogy a városból kénytelenek voltak mene-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

külni. Az egyiptomi kormány, nehogy a kikötők néptelenek legyenek, rendszeres irtást rendelt el a két városban. Egy brigád katonaságot szervezett a moszkitó-legyek ellen. Szakférfiak tanácsára petroleumszóró gépeket szerkesztettek, melyekkel a moszkitó-legyeket és az álczáiknak iszapos helyeit 8 hónapi kitartó munkával, állandóan befecskendezték. Az eredmény, melyről a francia és angol szaklapok irnak, feltünő volt. Ugyanis nem csak a moszkitó-legyek pusztultak ki, hanem a sok anopgles szunyogok, melyek a malária betegséget terjesztették, sőt a mi váratlan, meglepő eredmény volt, a patkányok is pusztuló félben vannak. A petroleumos viz a veszedelmes állatokat sorra ölte, ugy hogy a két városban a malária és pestis betegség a legminimálisabb fokra szállt alá. Hogy milyen célszerü az ilyen rendszeres és célszerüen vezetett irtási eljárás, ezt az egyiptomi kormány igazolta. Az egész irtóharc nem került többe mint 11.000 frankba.

Rovarirtó szappan. Nagyon egyszerü eljárással olyan szappant lehet előállitani, amely alkalmas lesz azután mindenféle rovarok irtására. Előnye az is, hogy miután megvannak benne a jó minőségü szinszappan összes alkatrészei, ruha mosásra is fel lehet használni. Az uj eljárás szerint előállitott szappanból a rovarok és petéinek irtására való használata közben a rovarirtó anyagok nem párolognak el, tehát e hatását használat után is megőrzi. Az elkészités módja abból áll, hogy a zsirsavas és gyantasavas, vagy mindkét vegyületet tartalmazó szappananyagnak 100 sulyrészéhez folyékony állapotban vagy szappanzsir alakjában 15—20 sulyrész aloékivonatot keverünk. Miután a folyékony szappanmasszát vagy a szappant a hozzáadott aloékivonattal jól összevegyitettük, az egészet meghagyjuk száradni és ily módon nyerjük a rovarirtó szappant. A rovarirtó hatás nagyobbitására a folyékony szappananyaghoz illetőleg porhoz, a megszáradás előtt az aloékivonaton kivül még 10—20 sulyrész kőolajat is végyithetünk. Az emlitett vegyszereket tartalmazó szappanférgekkel és rovarokkal inficiált fehérnemük mosására igen alkalmas.

HIREK.

Bevált kisérlet. Az a kisérletünk, hogy a folyton szaporodó előfizetési hátralékokat a lejáratnak a cimszalagra való feljegyzéssel mint figyelmeztetéssel apasszuk, már eddig is fényesen bevált s már eddig is akadtak olyanok, kik tartozásuk kiegyenlitésénél köszönetüket nyilvánitották a figyelmeztetésért. Ilyen előzmények után ezt az ujitást továbbra is fentartjuk s az előfizetések lejártát mindaddig jelezni fogjuk, mig az utófizetőkből előfizetők nem lesznek. Igy talán lassacskán elérjük azt, hogy nem kell evenkint 5—6 száz korona elvesztése felett keseregnünk.

Lopás a kincstári kohóból. Kapnikbányáról irják: Érdekes aranylopásnak jött nyomára Horgospatakon Ignátyuk Mihály utkaparó. Midőn a Kapnikbányára vezető ut egyik hidján dolgozott, feltünt neki, hogy az árokban egy olyan kőrakás van, mely még azelőtt való napon nem volt ott. Széthányta a kőrakást, mely alatt nagymennyiségü ólmot talált, amely még aranyat és ezüstöt tartalmaz s ára hozzávetőleg 30000 koronát tesz ki. Az utkaparó azonnal jelentést tett az esetről s a kincset visszaszálitották a kincstári kohómü anyagtárába, honnan azt ellopták és ahonnan állitólag már több izben loptak el hasonlóan ércet. A vtzsgálatot a legnagyobb szigoruságalg meginditották.

Százados által leszurt katona. Lembergből táviratozzák, hogy Staniszlauban a 24. ezred 5. századában egy Schranz nevü százados agyonszurt egy Porcevic nevü közlegényt. A század éppen futó lépéseket gyakorolt és a kapitány Állj-t vezényelt Percevic a vezényszó után még egynéhány lépést tett, ami felett annyira dühbe jött a kapitány, hogy kardjával felészurt és oly szerencsétlenül találta, hogy a katona szörnyet halt. A kapitány kijelentette, hogy egyáltalán nem volt szándékában a katonát megölni és a szerencsétlenség csak elővigyázatlanságból történhetett meg.

A tészta halottja. Makóról jelentik: Barócsi Pál földmives hat éves fiával együtt egész nap künn dolgozott a mezőn. A mikor hazatért, a felesége élesztős fánkot csinált vacsorára. Apa és fiu sokat ettek a fánkból s aztán teli gyomorral lefeküdtek. Reggelre Barócsi nagyon rosszul lett, fájt a gyomra. Sejtette, hogy a tészta okoszta a bajt s fiához ment, megnézni nem lett ő is rosszul. A gyermek akkor már fölpuffadva, holtan feküdt az ágyban. Azonnal orvost hivtak, a ki megállapitotta, hogy élesztőmérgezés történt. Barócsi nagybeteg lett; az orvosok azonban remélik, hogy fölgyógyul.

Medvék fehérmegyében. Három fehérmegyei község lakosságát tartja félelemben négy elszalasztott medve. A napokban a délutáni órákban vagy harminc arató igyekezett Szentágotáról Sárbogárdra a földeken keresztül toronyiránt. A mint egy nagy kukoricás mellett, amely körülbelül száz holdat tesz ki, elhaladtak négy medvét pillantottak meg, amint azok egy fa alatt játszadoztak. Amikor a medvék megpilantották az aratókat, feléjük tartottak, ezek azonban megijedve, minden terhet eldobáltak és futva menekültek Sárbogárdra ahol a csendőrségen jelentették a látottakat. A csendőrök még játszva találták a fenevadakat de ezek az első lövésre eltüntek a kukoricásban. Valószinü, hogy a medvék valamely állatseregletből szőktek meg. A medvékre Fehérvármegye alispánja hatósági hajtóvadászatot rendelt el.

A bileki áldozatok. Négy éve annak a szomoru emlékezetü napnak, hogy a Bilekben állomásozó tizénkettedik gyalogezred komáromi legényei közül tizenöten kidőltek egy gyilkos juliusi napon a fárasztó

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

meneteléstől halálra csigázva. A tragikus véget ért magyar fiuk sirja ott domborul a bileki temetőben. A tisztikar emlékkövet állitott a sir fölé és a bajtársak minden évfordulón kegyelettel emlékeznek meg róluk. Most, hogy az ezred augusztus elsején végkép elhagyta Bileket, megható módon vett bucsut a sirtól. Kora hajnalban indultak uj állomásuk helyére. A temetőben megállást vezényelt a parancsnok, Misevic Gergely és magyarul meleg szavakban mondott utolsó istenhozzádot a kötelességteljesités vértanuinak. Koszorut is tettek a sirra, a melynek fehér szalagján ez olvasható: A komáromi 12-ik gyalogezred utolsó üdvözlete.

Veszett kutya a kisdedovodában. Dévárói táviratozzák, hogy Vajdahunyadon egy veszett kutya nagy bajt okozott. A kutya a szomszéd Alpestesről vetődött oda. Az utcán megmart egy fiut, majd a magyari-vendéglő kertjébe ment, onnan a keritést átugorva, a községi óvó kertjébe jutott, a hol egy óvónő fölügyeletével játszottak a gyermekek. Ott megmarta Boska Péter négy éves, Marián Rózsa hat éves, és Szász Lajos tizenhárom éves gyermekeket. A kutyát végre egy rendőr lelötte. A megmart embereket a budapesti Pasteur-intézetbe szállitották.

Szerkesztői üzenetek.

Dobó Imre urnak, A.-Kabol. A kartársak névjegyzékét vettem. Ezek közül ketten előfizetők, a másik három közül pedig egy ismételt igéretei dacára mai napig sem küldte be 7 kor. 34 fill. hátralékát, ez azonban nem akadályoz abban, hogy az ő érdekében is ne müködjem. Legalább megismerheti ebből az illető, hogy ki önzetlen barátja. **Kreutz Tivadar** urnak, Sásd. A 6 koronát annak idején megfelelő módon elszámoltuk s miután igy a küldemény nincs kockáztatva, a beküldött vevényt megsemmisitettük. **Buvári Ferenc** urnak, Deliblat. Fiam, ki a tömést végzi, csak most érkezik vissza külföldi tanulmányutjáról s azután azonnal küldi a kitömött madarat. A többiekre válasz legközelebb megy.

A kiadóhivatal postája.

Longauer József urnak, Iglóvéghely. A 4 korona előfizetést köszönettel vettük. **Bálint József** urnak, Nyirád. A beküldött 8 koronával nem ujévig, hanem jövő évi március hó 31-ig van előfizetve. **Jelinek Andor urnak,** Nagymágocs. Igazsága van, hogy az előfizetés lejártát nem lehet fejben tartani s igy előnyös azt mindig a cimszalagra feljegyezni. Igy történik ez minden nagyobb lapnál, de sajnos testületünkben ezt sokan sértésnek veszik, mégis számosan akadtak és akadnak olyanok ma is, kik nem tartják szégyennek a lap árával örökre adósnak maradni. Ez az a konkoly, a mely még mindig fölös számban található testületünkben. **Hermán Ferenc** urnak, Istvánd. A 4 koronát köszönettel vettük. A kérdezett cime: Szőllős-puszta, u. p. Tab, Somogy megye. **Joszána Tódor urnak,** Nadrág. Az április havi küldeményt nem találjuk nyilvántartásunkban. Szjveskedjék reklamálni. **Lehoczky Győző** urnak, Répáshuta. Október végéig van előfizetve.

Pályázati hirdetmény.

Erdőőrök, akik már fenyőfa kihasználásánál alkalmazva voltak, a magyar nyelvet szóban és irásban, a román nyelvet legalább szóban birják, alulirottaknál állandó alkalmazást nyernek, a hová pályázók ajánlataikat is küldjék be.

Jósikatelep, 1907. julius 27.

Kalotaszegi erdőipar részvénytársaság
Erdőhivatala Jósikatelepen,
(Kolozsmegye.)

3—4

Burger Frigyes

gyógyáru és illatszer üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol a legmagasabb napi áron: **Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet-gyökeret** és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

Husliszt

legolcsóbb erőtápszer kutyák, baromfi és fácánok részére

A folyton friss minőségü és soká eltartható ezen hustisztből 5 kilogram bérmentesitett postai szálitással 3 korona 24 fillérbe kerül s tápértéke megfelel 20 kilogrammnyi jó nyershus táperejének. 68% fehérnye tartalom biztositva.

Zoubek Róbert
l. szilézíai erőtakarmánygyára
Teschen. (Szilézia).

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDÉSZETI-UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre. . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Augusztus 22.** **34. szám.**

A kincstáriak szolgálati szabályai.

(Folytatás.)

A XIV. fejezetben foglalt hatósági eskühöz nincs szavunk, mert ezt maga az erdőtörvény szabályozza, de annál több a mondani valónk a XV. fejezetnél, mely szól az egyenruhánkról s töviről hegyire leirja, hogy az miből is milyen szerkesztésben van „előirva.“ Ezt ugyan minden kincstári erdészeti altiszt behunyt szemmel is jól tudja, ki azzal meg van elégedve.

Az egyenruhánkról egyébként lapunk hasábjain már ismételten sok szó esett, de sajnos, eddig mindig eredmény nélkül s mi csak a felett csodálkozunk, hogy erdőtisztjeink finom érzését eddig még le nem rontotta az a sok reszben elnyült, de előirásos egyenruhába bujtatott alak, ki „altisztjük“ névre hallgat s ki szerény anyagi viszonyainál fogva azt még le nem vetheti és bizon akárhányszor a favágója vagy fuvarossa szégyeniti meg, ki az ő közönséges gyolcsosában mutatósabb alak, mint vele rendelkező erdőőr.

Az évi 50 koronányi egyenruha átalányt utalványozó kormányrendelet kötelességévé teszi minden egyenruha jogosultnak, hogy legalább egy rendbeli ünneplő és egy rendbeli mindennapi egyenruhával rendelkezzék. Erre mi egyenruha viselésre kötelezettek kerdezzük, hogy vajjon ki közülünk az a szerencsés halandó, a ki megtudná nekünk mondani, hogy a mostani előirás szerint milyen is legyen az az ünnepi egyenruha, mert erre valóban valamennyien kiváncsiak vagyunk.

Ugy áll ugyanis a dolog, hogy szövetnek, zsinórnak, jelvénynek minden egyes egyenruhánál teljesen ugyanannak kell lennie, tehát az ünneplő sem lehet más, mint a hétköznapi s jaj annak a szerencsétlen flótásnak, a ki az utóbbitól való megkülömböztetés végett az ünneplőre selyem zsinórt merne varatni az ugynevezet iszpahan helyett s a közönséges pléh jelvényt ha nem is tiszta ezüsttel, de csak megezüstözöttel is becserélni.

Az egyenruha mai formája bizonyosan mindenekfölött ellenszenves az összez kincstári erdészeti altiszteknél s valamikor áldani fogják azt a napot, a melyen ez tetszetősebb formát fog nyerni.

A XV. fejezet a fegyverhasználatot foglalja magában s nagyjában ugyanazt tartalmazza, a mit a legutóbbi időben a fegyverhasználatra és a fegyelmi eljárásra vonatkozó miniszteri szabályrendeletben találunk.

Itt a fegyverhasználatra nézve meg kell jegyeznem, hogy az nálunk szinte a nevetségesig korlálolt, hogy jóformán csak a papiroson van meg, de a gyakorlati életben a fegyvert

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

jóformán már csak olyankor használhatók, mikor már késő. Igazolja ezt az a körülmény, hogy évente egypár a vállán fegyvert hordozó kartárs baltákkal lesz agyonverve, a nélkül, hogy töltött fegyveréhez hozzá is nyulhatna, sőt a lefegyverzés esete sem tartozik a ritkaságok közé.

A fegyverhasználat jogát nálunk is annyira ki kellene terjszteni, mint a hogy az a m. kir. csendőrségnél van, sőt ez nálunk még szükségesebb lenne, mint ezeknél, mert mig a csendőrök kivétel nélkül mindig kettesével teljesitik szolgálatukat és járnak portyázni, addig az erdőőr rendszerint csak egymaga kénytelen védkerületét bejárni s szolgálata kizárólag az erdőre utalja, hol minden fa, minden bokor kitünő rejtekhelyül szolgál az életére leselkedőnek s a merénylet után fölötte megkönnyiti menekülését. E mellett szolgálati fegyvereink nagy része az ócskavas kereskedésekből került ki s bizon gyönge védelmet nyujt a támadóval, vagy éppen támadókkal szemben.

A fegyverhasználat jogának ily mértékben való kiterjesztése első sorban azt eredményezné, hogy csökkentené magát a fegyverhasználatot, mert a fatolvajok, tilosban legeltetők, vadorzók, vagy más bármi néven nevezendő kártevők tudomást szerezvén ennek a jognak a kiterjesztéséről, csakhamar elvesztenék kedvüket a fegyverrel kezében járó erdőőr vagy orvadász megtámadásától, sőt megapadnának maguk a kártételek is, mert a bünös menekülése szinte lehetetlenné válnék s igy jóformán minden egyes megrögzött gonosztevő miahmar hurokra kerülne és elvenné galád cselekedeteinek büntetését.

Szólnak még az elől emlitett szabályok az erdőőri jelvényről a XVII. szakaszban. Ezt valamennyien ismerjük s tudjuk azt is, hogy teljesen fölösleges. A jelvénynek ugyanis az lenne a célja, hogy az erdőőrt szolgálata közben az ő minőségében felismerhetővé tegye s ugyszólván igazolja azt, hogy ő valóban erdőőr. Erre csakugyan semmi szükség sincs, mert hiszen elléggé bizonyitja azt az egyenruha, a melyet kötelesek vagyunk viselni s ha már éppen akadna valaki olyan, a ki jogositva lenne mivoltunk igazolását követelni, erre elegendőnek, sőt a jelvénynél sokkal hitelesebbnek vélem a szolgálati könyvet, a melynek mindig ott kell lennie táskánkban. Ha már egy ilyen jelvény a hivatali minőség igazolására szolgál, sokkal inkább kellene azt hordaniok az erdőtiszteknek, kiknek legnagyobb része csak a legritkább esetben teljesiti egyenruhában szolgálatát s igy más polgárembertől meg sem különböztethető.

A vadászatról, a melyről a XVIII. szakasz tárgyal, jóformmán azt mondhatjuk, a mit Kálmán király mondott a boszorkányokról: „de stryais, qnae non sunt, nulla figt questio;“

TÁRCZA.

Szarvas cserkészet.

— Irta: *Tanos Pál.* —

(A V. L. után.)

Hej! az az erdő! . . . Nem ugy vagyok ma ma már vele, mint akkor, a mikor a napról-napra ismétlődött élvei megszokottakká és gyönyörei néha unottakká is váltak előttem. Az a nagyszerü mikrokoszmosz, mely a világ legszebb panorámmájaként napról-napra és lépésről-lépésre váltakozik a látó szem előtt, ma már meghat, a hányszor csak beléje kerülök, fellelkesitt és képessé tesz arra is, hogy a benne rejlő dus poézist megtaláljam és hódolva boruljak le a mindenható Természet nagysága előtt.

És hej, ha még hozzáteszem ehhez a vadázatot is! Azt a vadászatot, a melyet az erdő nyujthat csak, a mi vadjaink koronás királyára a szarvasra.

Csak a ki maga érezte már, az képes számot adni, hogy mennyire pezsgésbe hozza a vadászember vérét már az is, ha a zsendülő tavasz egy napján meghallja a büvös szót, hogy »megjöttek a szalonkák!« vagy a mikor elérkezik a forró nyárnak az a várvavárt napja, a melytől fogva ismét »szabad a vásár« az apróbb vadak között. Hát még mikor beköszönt a szarvas-nász: »bőgés« ideje, mely feledtetve velünk minden mást, összes figyelmünket az erdők királyára irányitja!

Egy elnyomhatalan ösztön, egy fékezhetetlen vágy ébred fel ilyenkor bennünk: a vadászszenvedély.

* * *

Dunántultul terjed el Közép-magyarország legnagyobb erdősége: a Bakony és vele kapcsolatban a Vértes. Bizony már távolról sem hasonlók ezeknek a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

magyarul:) „a boszorkányokról, melyek nem léteznek ne legyen szó.) A kincstári erdőőrök vadászati joga ugyanis a legutóbbi években hozott szabályrendelet következtében annyira összezsugorodott, hogy ma már arról beszélni sem érdemes. Igaz, hogy a mennyivel csökkent ez a jogunk, annyival, sőt talán sokkal csökkent azóta a vadállomány is és megszaporodtak a vadorzók. Ez azonban más cikk keretébe tartozik s talán egyszer szakitok időt magamnak, hogy erről is irjak.

(Vége következik.)

Vadász-kaland.

— Elleste egy turista. —

Együtt ültek a h . . . i kaszinó törzsvendégei. Ezuttal hangosabb volt a társalgás, mert a fehér asztalnál egy idegen ur is helyet foglalt.

A szót Kukuj, igaz néven Osváth Dani vitte most is, mint rendesen: különféle apró kalandokat beszélvén el tapasztalatokban gazdag életéből: s ezek az elbeszélések, noha Isten tudja. hányadszor voltak már feltalálva, derüs hangulatban tartották a társaságot, különösen a vendéget.

Egyszer megszólal az egyik ur:

Beszélj már Kukuj az utolsó bölényről, amelyet te lőttél le Mármarosban.

Helyes, helyes, — hagyták helyben az asztaltársak.

Dani bácsi arcán a büszkeségnek némi árnylata futott végig, de azért kicsinylőleg legyintett a kezével:

Erről már nem érdemes beszélni, hiszen meg volt irva az ujságban a dologt Ugy-e tetszett olvasni, — fordult a vendéghez, — hogy Osvát Dani lőtte le az utolsó bölényt Máramarosban?

Megvadult bikárol olvastam, Dani bácsi. . .

Hát jó, de bölömbika volt, aki elől ezek az urak itt, mind a fákra, árokba, bokorba szeleltek, csak én maradtam a helyemen. Le is durrantottam a beste állatot egy lövéste. Hiszen meg volt irva abban az ujságban.

Hát akkor minek dicsekszel vele ujra — incselkedett a fiatal telekkönyvvezető — beszéld el inkább, hogyan kötötted láncra a medvét?

Oh, ez már egy kicsit különb dolog volt — jelentette ki Dani bácsi önérzetes hangon.

Halljuk, halljuk! — sürgették az urak összemosolyogva, miközben a poharak ismét megteltek.

Danibácsi a magáét fölemelve, ünnepies arcot vágott s a vendéghez fordulva, kocintott vele.

Hát jó — mondta komolylyá erőszakolt hangon — a te kedvedért, öcsém elmondom ezt a legevezeteseb vadászkalandomat. A te kedvedért. . . Itt egy borizü csókot nyomott a vendég ajkára, jelezve a te-tu barátság megpecsétlését.

Igen, — folytatta — elmondom a te kedvedért, noha nem igen szeretek vele dicsekedni. Hanem előbb rágyujtok, ha megengeded.

Hmm.. hat, ugy történt a dolog, hogy egy orosz tudtomra adta, hogy itt, a bisztrai oldalon gyönyörü példány vadmacskát látott.

No ezt már el nem kaparintja a Dani orra elől senki fta — gondoltam. Még az este — senkinek sem szólva — vállamra akasztottam a Lancastert, derekamhoz láncoltam tirászt, s utnak indultam a mondott

---

hagyei és völgyei ahhoz a képhez, a melyet akkor nyujtottak, a mikor még az Árpád-házi királyok üzték a bölényt. Itt is ott is uralomra vergődött a fejsze nyomán az eke; megritkult, pusztult az erdő mindenfelé, hogy helyet engedjen a buzatermő szántóföldeknek. És eltünik a nagyterjedelmü erdőkkel ezeknek legfőbb disze: a szarvas is, mely ma már mind szükebb körre szorul s idővel majd szintén arra a szomoru sorsra fog jutni, a melyre a bölény is jutott . .

Ettől azonban még messze vagyunk. A Vértes és a Bakony hegyláncolatának északról délnek, Komárom, Fehér, Veszprém és Zalamegyében átvonuló vonalában van még több meg nem szakasztott s helylyel-közzel a »kultura« által teljesen érintetlenül is hagyott nagy erdőterület, a hol kellő óvásban is részesülvén, mindig nagy mennyiségben találjuk a szarvast. A komárommegyei Öregkovács, a fehérmegyei Csókakő és a veszprémmegyei Kaphegy és ezeknek nagy környékei ma is Magyarország legszebb és leggazdagabb vadászterületei a nagy vadakra s különösen szarvasokra. Innen kerülnek ki a leghatalmasabb agancsok, a melyeknek másutt sehol sem akad párjuk, mert itt, ezen a százezer holdnyi területen, egyik másik szarvasnak még a megvénülés is sikerül. És ezeken a helyeken még tudomány a szaras vadászat, hülö hagyománynyal és külön vadásznyelvvel, a mit tanitanak és megtanulnak az emberek.

Nem is igazi vadász az ezen a vidéken, a ki nem teljesen othonos a szarvas összes életviszonyaiban és a ki nem ösmeri az összes jeleket, vagy nem birja azokat hamisitatlan vadásznyelven kifejezni, a melyekről még látatlanban, a puszta csapája után is — a melynek csak magának is 72 különböző jelét ismerik a tökéletes szárvasvadászok — meg merünk esküdni, hogy milyen az a szarvas, mely az ő pecsétjét otthagyta. ezek közül pedig azt a 14 »igaz« jelt, a melyek csalhatatlanok, elengedhetetlenül kell ismernie mindenkinek. a ki a »kocavadász« hirébe kerülni nem akar. Jaj annak, a ki elárulja, hogy nincs érzéke a »bolt,« a »keresztlépés,« vagy a mellékléptés« iránt,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

irányban. Amolyan normális téli idő volt. Hideg szél nem süvitett, a holdvilág is vastag felhőpakróc mögé huzta magát. Cak az ezüstös hó világitott valamelyest, de eléggó arra hogy a vad nyomát megtaláljam.

Egy meredek sziklacsucs felé vezetett. Tirász mondhatni stratégiai pontossággal történtetett előre. Egyszerre meglapul a szikla tövében, és kegyetlen csaholást visz véghez. Helyben vagyunk gondoltam. A macska itt hüsöl valamelyik fán. De melyiken, kivenni nem tudtam, a kutya pedig meg nem mozdult a helyéből, csak ugatott. Előbb dühössen aztán fokozatosan, halkabban, mintha kezden beleszorulni a hang.

Három nagy fa ált a sziklacsucs előtt. Ezek valamelyikán kell a macskának lenie, de melyiken? Hiába meresztemm a szemen, egyiken sem láttam semmit. A kutya pedig egy halk vakkantás után egyszerre csak elnémult. Ösztönszerüleg arra féle pillantottam s nem valami kellemes meglepetésemre egy hatalmas medvét láttam alig ötven lépésnyi távolságban felém közeledni.

No, Dani, — gondoltam — most mutasd meg, mit tudsz! Erre el is dördült a puskám; a mackó nagyot orditva bukfencezett egyet. Az orrán találtam, de hát ez csak arra volt jó, hogy jobban felbőszitse. Veszedelmes pillanat következett, a homlokamról csurgott a verejték, mégis fáztam. Birokra kerül a sor, ha a puskám tusával szerencséssen fejbekólintom, a mackó elszédül egy időre s az alatt én menekülhetek. De hátha kikapja a puskát a kezemből? Ez esetben véged van, Dani! Ezt minutum alatt átgondoltam.

A mackó pedig rémes mormogással közeledett; csak annyi időm volt, hogy félreugorjak előle, s ő meg a fa derekát ölelte meg mancsasval. Ez volt a szerenüsém. Mig a beste rájött a tévedésére, én a vadászkésemmel hirtelen kiszurtam előbb az egyik majd a másik szemét.

— Most már én vagyok az ur, komám, — mondtem hangosan, mire ő olyan orditással felelt, hogy renget belé az egész erdő. De tehetetlen volt, mert én hátulról támadtam rá, hogy vadászkésemmel a nyakszügyébe szurjak. ez azonban nem sikerült, mert a kés hegye beletört a mackó szemébe, és ezt csak most vettem észre. Innen volt az állat fájdalmas orditozása. (Folyt. köv.)

Hasznos tudnivalók.

Lucerna őszi vetése. A lucernának őszi vetése a mai éghajlati viszonyaink között igen bizonytalan. Rendszerint a nyár vége felé (augusztus hó folyamán) kellene elvetni s ilyenkor kikelését s fejlődését akárhányszor a szárazság megakasztja; ha pedig később vetjük, gyengén kerül a télbe s a fagy különösen a nálunk oly gyakori hónélküli száraz fagy könnyen tönkreteheti. Épp azért a nagy rizikóra való tekintettel az őszi vetést nem ajánlhatom. Sokkal biztosabb eredmény érhető el a lucernának védőnövény nélküli korai tavaszi vetésével. Az őszszel mélyen megszántott földbe korán tavasszal (az időjárás szerint március hó folyamán) tisztán vetett lucerna tapasztalat szerint még a vetés évében annyira megerősödik, hogy 2—3 kaszálást ad. Fődolog a korai vetés s a jó földmunka, mely okvetlenül őszi mély szántásból álljon, melyet tavasszal, ha szükséges, megextirpálunk, ha ez nem szükséges, jó erősen megboronálunk. A tábla hossz- és keresztirányában való vetés igen célszerü, sőt a védőnövény nélkül vetett lucernánál feltétlenül előnyös. A vetőmagot kétfelé osztva, felét a tábla hosszában, felét erre keresztirányban vetjük el. A

---

vagy hogy nem tudja micsoda és mit jelent a »vakitás,« a »pecsét,« a »fonál« stb. stb.

És valóban, csakis az talál teljes élvezetet a szarvasvadászatban, a ki ezeket mind ismeri, a ki tudja, hogy mik a szarvas sajátságai s hogy mikor, hol szokott tartózkodni és hogyan szokott viselkedni.

Mert azok az idők, a mikor még hálókkal is szokták ezt a nemes vadat összeterlni s egy részüket meg is fogni, már elmultak s manapság nagyon jó, ha a vadász számot vet a szarvas minden tulajdonságával s különösen azzal a természetével, hogy 5—600 lépésre lát, hall és érez, s hogy minden előtte gyanus, vagy veszélyes jelenségnél azonnal menekül az ő legfőbb ellensége: az ember elől.

Igaz, hogy nem egyszer rohannak egy képzelt veszély elől a biztos halálba.

* * *

Van nekem egy kedves helyem ott a Bakonyban, a hová szivesen megyek s a hol szivesen látnak azok, a kik oly nagyon közel állanak hozzám.

A Bakony legmagasabb pontja, a Kaphegy tövén terül el egy régi kis mezőváros: Nagyvázsony, melynek régi emlékeit Kinizsi Pál uram vázsonkői vártornya is hirdeti, s a mely utóbb a vázsonkői Zichy-család bölcsője is lett, most pedig már évtizedek óta az osztrák Todesco báró család tulajdona és tanusitja a gazdasági kultura magas fokát erdőn-mezőn egyaránt. A 17,000 holdas uradalomból tizezer hold az erdő egy tagban. És milyen erdő?! Szebb ennél sem fekvésre, sem minőségre az egész Bakonyban nem található. És kapcsolatban van vele még sok-sok ezer hold, mások tulajdonában levő erdőség itt-ott némi megszakitásokkal az egész Bakony, a melynek nagyobbrésze vadóvás tekintetéből is a legjobb kezekben van. Van is szarvas minden felé, de sok van különösen a Kaphegy által uralt vázsonyi urodalomban, a hol nemcsak ezt a nemes vadat, de főleg ezt, rendszeresen óvják és tenyésztik, s a melynek helyszini fekvése és fatenyészete is olyan, a milyent a vad s a milyent kölönösen a szarvas igényel, mes-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vetőmaggal fukarkodni nem szabad; kat. holdanként 14 kg. számitandó. *K. K.*

Baltacimtermesztés. A baltacimnek talajigényei a lucerna és lóheréhez viszonyitva jóval csekélyebbek. Én például kifejezett homoktalajon a baltacim termesztésével, ugy tisztában egymagában, mtnt füvekkel kevertem vetve; igen jó eredmények érhetők el. A baltacim kellő diszlésére és kitartóságára nem annyira a felső talaj, mint az altalaj minősége mértékadó. Ha természettől fogva mélyen a talajba növő gyökerei könnyen tudnak a földbe hatolni, erőteljes fejlődése biztositva van. Ezen feltételt a homoktalajon megtalálja, ahol ezen oknál fogva a talaj mésztartalma is kisebb jelentőséggel bir, mint a kötött talajokon. Homokon $^1/_2$% mésztartalom teljesen kielégitő, mely mennyiség hazai homoktalajainkban legtöbbnyire feltalálható. Épp azért a talajelemzés felesleges. Ha erős ecettel leöntve, a talaj gyenge pezsgést mutat, ez már teljesen kielégitő mésztartalomra vall. A felső talajrétegek soványabb volta csak annyiban érdemel figyelmet, hogy a baltacim első időszaki fejlődését — mig gyökerei a mélyebb talajrétegekbe hatolhatnak — biztositsa. Ezt elősegithetjük mütrágya alkalmazásával, ha a vetőszántás előtt 200 kg. thomasalakot és 80 kg. 40%-os kálitrágyát kiszórunk. A hámozatlan magból kat. holdanként 80—100 kg. kell, melyet homoktalajon sem szabad 2·5—3 cm.-nél mélyebben alátakarni. Hámozott magból előbbi mennyiségnek fele kell. de ára is mégegyszer olyan drága. (F. U. ntán.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Időelőtti levélhullás. Nagyvárosok utcáin figyelhetjük meg, hogy egyes fák julius végén aug. elején sárga leveleket hullatnak és pár nap alatt oly csupaszok lesznek, mintha késői őszi időszak volna már. Sokféleképpen magyarázgatták már ezt a jelenséget és a legtöbb vélemény abban egyezett meg, hogy vagy a fa, vagy a föld alkalmatlan és ez az oka a korai hervadásnak. Sokan annak tulajdonitották ezt a különös jelenséget, hogy a fákat nem öntözik kellőképpen és hogy az utca pora a szénfüst teszik tönkre a lombozatot. Ez azonban mind nem igaz Ha tudományos alapon vizsgáljuk meg a korai levélhullást, annak okát egészen más körülményben találjuk meg. Ha egy ilyen összezsugorodott száraz levelet figyelmesen megnézünk, számtalan rendkivül finom szálat találunk rajta, amelyek között és alatt szabad szemmel ki sem vehető apró férgek élősködnek. Ezek a férgek a levél nedvességéből táplálkoznak és persze egy két holnap elegendő ahhoz, hogy egy levél nedvtartalmát teljesen kiszivják. A levél azután persze elszárad, összezsugorodik lehull. Ezeknek az apró férgeknek különősen nedves, meleg időjárás mellett rendkivül nagy a szaporaságuk. A közönségesebb utcai fák közül leginkább a hárst és a vadgesztanyét szeretik. Legjobban ellentállnak az apró férgek pusztitásának a juharfa, a nyárfa, az akácfa, a kőrisfa és a füzfa.

Madárfészek nefelejtsből. Egy német madárbarát rendkivül érdekes dolgot figyelt meg, ami bizonyitja, hogy még apró éneklőmadarakban is van izlés, főleg pedig szinérzék. Az illető német uriember kertjében már 12 évvel ezelőtt tanyát vert egy stiglitz pár. Egy hatalmas fa lombjai között fogtak hozzá a fészekrakáshoz. Akkoriban a kert telve volt a legszebben nyiló virágokkal és a tulajdonos egyszer csak észrevette, hogy a két apró tarka énekes a nefelejtságyakat kopasztja meg és csupa szépen kinyilt nefelejtsvirágból rakja össze fészkét. Amikor a virág hervadni kezdett, ujból friss virágot hordtak a fészekre. Ősz beálltával aztán, amikor a természet álomba merült, a stiglitz pár is elhagyta fészkét és kerestek maguknak melegebb tanyát. Igy ment ez évről-évre és ez az esztendő immár a 12-ik. Mindenesetre nagyon érdekes volna tudni azt is, hogy ugyanaz a stiglitz pár rakja-e már évek óta nefelejtsből a fészkét.

A világ legnagyobb áruháza. Newyorkban a Church-streeten épitik a világ legnagyobb házát. A ház oly nagy, hogy egy tizezer lakosu város elfér benne. Üzleti célra fogják használni s arra számittanak hogy naponta ötszázezer ember fog benne megfordulni. Az épület 21 ezer négyzetméter területet foglal el, huszonhárom emeletét nyolcvanöt méter magasra épitik. A ház belseje acélvázból lesz, a négy alsó emelethez gránitot és mészkővet használnak, a többi tizenkilenc emelethez pedig terakottát és téglát vesznek. Az acélvázat huszonnégyezer tonna acélból állitották össze, az egész ház sulyát körülbelül kétszázezer tonnára becsülik. Az épitéshez tizenhatmillió téglát s a homlokzat diszitéséhez négyezerötszáz tonna

terséges etetők, itatók, sózók és fertők is lévén mindenfelé tnlálhatók.

Ez a nagy vadon, bár sürüen van behálózva rendszeres gazdasági osztagvonalakkal, mégis valóságos tévetege a helyszinen nem eléggé ismerős embernek, annál is inkább, mert a természetes és mesterséges cserkésző utak és ösvények nagy száma hálóza be minden irányban az egész nagy területet. S ezért nem is járhat ott egyedül senki azok közül az uri vadászok közül, a kik a Kaphegy csucsán álló kedves vadásztanyán a szarvasbőgés idején évről-évre találkoznak és gyönyörrel teljes napokat, vagy heteket töltenek. Mindegyiknek megvan á maga vezetője az erdő őrszemélyzetéből, kik nemcsak az összes ösvényeket hanem azt is jól tudják, hogy mikor, hol, milyen szarvas áll, s hogy melyiknek milyenek a sajátságai. (Folyt. köv.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

terrakottát rendeltek. Az egész házban középponti gőzfütés lesz, ehhez negyvenhatezer méter cső kell, a vizvezetékhez százötvenezer méter. A ház ötezer ablakához harminchatezer négyzetméter tükörüveget használnak fel, a villamos világításhoz lefektetnek száztizenhárom angolmérföldnyi drótot. Az emeletek közötti forgalmat negyven személyfölvonó bonyolitja le. A lakók részére berendeznek földalatti vasutállomást s mivel a házban levő számos üzletben minden kapható, a lakónak sem kell a házból kimennie.

Gombatenyésztő hangya. Mig az ember minden tudománya és erőlködése mellett sem jutott el arra, hogy tetszés szerinti mennyiségben tenyészen ehető gombát, van egy hangyafaj, a mely megelőzte az embert e probléma megfejtésében. Ez a hangyafaj nem nálunk hanem Délamerikában él. Belt zoológus már 1874-ben észrevette, hogy a hangyabolyok körül egész gombatelepek vannak; most pedig egy német természettudós, Möller, határozottan megállapitotta, hogy a gombákat a hangyák tenyésztik a saját táplálkozásukra. A micéliumok rostjai előbb zöldek, vagy barnák, majd narancssziuüek s akkor eszi meg a hangya. Möller üveg alá tett több ilyen hangyát s több napig nem adott nekik enni. Majd megkinálta őket falevéllel, de a kiéhezett állatok hozzá sem nyultak. Végre a hangyabolyból vett micéliumot adott nekik, a mit mohón fölfaltak. Világos tehát, hogy ez a szokásos és kedvelt táplálékuk. Ennek tenyésztése azonban eléggé bonyolult. Leveleket apró golyókká sodornak, belegyurva gombasejteket is, a melyeket raktáron tartanak. E golyókat kirakják a hangyaboly köré s másnapra már kicsiráznak. Az ily módon tenyésztett gomba rohamosan fejlődik. A micélium egészen tiszta, nincs rajta sem penész, sem ártalmas mikróba.

HIREK.

Meggyikolta a nagyanját. Hajmeresztő kegyetlenséggel elkövetett rablógyilkosság hire jön Brünnből, Az áldozat egy takács hetvenöt esztendős özvegye, Freund Anna, a kit unokája, Pokorny Ferenc napszámos ölt meg. Az öreg asszonyt halva találták lakásán a konyha padlóján, a feje össze volt zuzva. Mellette egy vasalóból való vasdarab és egy törött sörös-üveg hevert. A gyilkos vagy a vasdarabbal, vagy a sörös üveggel végezte el véres munkáját, azután föltörte az összes szekrényeket s a mi pénzt és értékesebb tárgyat talált, elvitte. A csendőrség meginditotta a nyomozást, de a gyilkos önként jelentkezett a brünni rendőrségen, a hol letartóztatták.

A Himalaya megmászása Londonba érkezett jelentések szerint egy angol társaság Langstabb dr. vezetése alatt megmászta a Gahrwal-Himalaya Trisülcsucsát. Rossz időben, nagy fáradság mellett a társaság több napi hegymászás után elérte a 16,750 láb magasságot, s ott tábort ütött. Junius 12-én hajnalban már ismét uton volt Langtabb s déltájban 20,000 láb magasságra jutott. A mászás 10 cm. magas hóban elég könnyen ment: csak a hideg volt már-már türhetetlen. Még egy rövid ut s Langstabb egy veszélyes meredek lejtő megmászása után felért a Trisül-csucsra, mely 23,406 láb (7134 méter) magasságban van a tenger szine felett. A leszállás még fáradságosabb volt, ólmos eső esett s a jégszilánkok a kivándorlók bőrébe furódtak. Borzalmas orkán tört ki. Végre estefelé 7 óra tájban Langstabb eljutott a táborban hagyott társaihoz.

Rémes jelenet egy állatseregletben. Londonból táviratozzák, hogy a glocesteri Palace szinházban párnapelőtt este hajmeresztő eset történt. Egy Hasselmann József nevü német származásu cirkuszi alkalmazott, a ki egy Ella nevü oroszlánszeliditőnő szolgálatában állott, vasárnap este a teljesen üres szinházban az oroszlánokat átvitte abba ketrecbe, ahol urnője másnap előadást akart tartani. E közben egy nőstény oroszlán kiugrott a ketrecéből és rárohant Hasselmannra. A megtámadott ember hirtelenében egy széket ragadott fel és azzal védte magát, de az oroszlán egyetlen csapással pozdorjává zuzta a széket és azután rárohant Hasselmannra és a földre sujtotta. Két munkás kiáltozására beszaladt a szinházba az igazgató, de ekközben az oroszlán már elbujt a meglehetősen sötét szinházban. Izgalmas keresés után végre megtalálták a bestiát egy öltözőszobában, ahonnét azután nagy ügygyel-bajjal visszavitték a ketrecbe. Hasselmann fejét az oroszlán teljessen széjjelzuzta, ugy hogy a szerencsétlen ember ott a helyszinén meghalt.

Vizbefult német katonák. Königsbergből jelentik: A 1. és 18. utász zászlóalj kilenc katonája Arnannél belefult a Pregel vizébe, dacára annak hogy valamennyien jó uszók voltak. A katonák csónakukat, melyen 17 ember volt, egy gőzhajóhoz kötötték. Egyszerre csak a csónak felbornlt és kilenc katona menthetetlenül eltünt a viz mélyén. A többit megmentették.

Automobilon elrabolt milliomosnő. New-Yorkból jelenti egy kábeltávirat, hogy ott fényes nappal vakmerő leányrablást kö/etett el négy férfi. Mac Mullon Ágnes, egy 19 éves gazdag leány egyedül haladt végig a Broadwayn. Egyszerre csak közvetlen mellette egy automobil ál ott meg, amelyből négy férfi ugrott ki. Az ismeretlenek megragadták a leányt s mielőtt még az annak sikoltására odasietö járókelők közbevethették volna magukat, beemelték az automobilba és szélgyorsasággal elrobogtak. Eddig még semmi nyoma sincsen a megszöktetett hölgynek és a szöktetőknek.

Egy turista halála a tátrában. Ó-Tátrafüredről jelentik, hogy a Tátrában halálos végü szerencsétlenség történt Wachter Jenő 20 éves pécsi bölcsészettanhallgató Serényi és Horn nevü társaival minap

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vezető nélkül megmászták a Tengerszem-csucscsal szomszédos, igen meredek Simon-torony-csucsot. Amidőn a turisták visszatértek a hegycsucsról, Wachter a társaihoz füző kötél elszakadása következtében lezuhant és szörnyethalt. A mentő expedició a halottat csak másnap tudta a poprádtói menházba szállitani. A kirándulók mindhárman gyakorlott alpesi turisták voltak. A szerencsétlenüt járt ifju holtestét hazaszállitják Pécsre.

Szerkesztői üzenetek.

Varga Ferenc urnak Lankóc. A felvetett kérdésre nézve külön levélben válaszoltunk és ahhoz csatoltuk egyuttal a vonatkozó pályázati hirdetést is. **Molnár István** urnak Kladova. A kincstári erdőkhöz m. kir. erdőőré történt kinevezéséhez tiszta szivből gratulálunk. A cimet megfelelőleg kiigazitottuk. **Dobó Imre** urnak, Alsókabol. A kérvény nagy elfoglaltságom miatt csak a jövő héten lesz kezei közt.

A kiadóhivatal postája.

Komora József urnak, Feketepatak. Az igéretet köszönettel tudomásul vettük s az elmaradt számokat megküldöttük. Sok szencsét kivánunk uj állomásán. **Theisz Mihály** urnak, Zernest. Az elmaradt számokat uj cime alatt postára tettük. **Urzika János** urnak, Tisza. Az utolsó postát kiigazitottuk s az elmaradt két számot már ide küldtük. **Markovics István** urnék, Nagybér. A postautalvánz és a lap kéreszteződött s ezért nem lett a cimszalag helyesbitve. A 2 korona beérkezett.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye területén állami kezelésbe vett községi és némely más erdő- és kopárterületek védelménél egy hatósági erdőőri és két hatósági erdőszolgai állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Az erdőőr évi bére 360 korona, ntazási átallánya 120 korona, tüzifa és legeltetési illetményváltság 79 korona 20 fillér és 6 korona irada-átalány, az erdőszolga évi bére 240 korona és 52 korona 80 fill. illetményváltság,

Pályázóktól megkivántatik: a magyar állampolgárság, fedhetetlen előélet, legalább 24 éves, de 35 évesnél nem idősebb, épp szellemi és testi erő, az erdőőri állásnál ezenkivül még az erdőőri szakvizsga sikeres letétele, mely adatok hiteles okmányokkal igazolandók.

Kérvenyek egy koronás bélyeggel ellátva és sajátkezüleg irva 1907. év augusztus hó 31-ig a székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz adandók be.

Elkésett kérvények figyelembe nem fognak vétetni.

Székelyudvarhely, 1907. évi auguszt. hó 2-án.

M. kir. állami erdőhivatalal.

Sz. 192/907.

Pályázat.

A besenyői m. kir. járási erdőgondnokság kerületéhez tartozó X. védkerületben Szász-Szt.-György községben leendő lakással 300 korona évi bérrel, 50 kor. lakással és 150 kor, lóátalánynyal javadalmazott és folyó évi julius havában lemondás következtében erdőlegényi állomés betöltésére pályázat hirdettetik, a mely állomásra csak olyan egyén pályázhat, a ki:

a) magyar állampolgár;

b) fedhetlen életü;

c) életének 24-ik évét betöltötte;

d) az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel kiállotta;

e) ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett, hibátlan beszélő, látó és halló képességgel bir.

Felhivatnak tehát mindazon egyének, a kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy a fentemlitett kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikat a tekintetes közigazgatási erdészeti bizottsághoz cimezve folyó évi szeptember hó 15 éig alulirt m. kir. járási erdőgondnokságnál okvetlen benyujtsák.

Beszterce, 1907. évi augusztus hó 11 én.

Besenyői m. kir. járási edőgonduokság.

Pályázat.

Nagyméltóságu gróf Bánffy Miklós urnál egy ujonnan szervezett vadőri állás van üresedésben, melyre pályázhatnak 24 évet betöltött szakvizsgázott egyének.

Javadalmazás:

Évi készpénzfizetés 200 korona, 10 mm. buza, árába 126 kor., ruhaátalányba 74 kor., 2 darab szarvasmarhatartás (téli széna és nyári legeltetés) értéke 180 kor, 2 kat. hold földilletmény 20 kor. összesen 600 korona. Ezen felül természetbeni lakás fél hold kerttel és az elejtett duvadak után való lődij az uradalmi szabály szerint.

Bizonyitvány másolatokkal ellátott és a gróf urhoz cimzett kérvények **1907. évi augusztus hó 31-ig** alulirotthoz küldendők.

Felső-Szivágy, 1907. augusztus 16.

(u. p. Egerhát, Szilágy-megye).

Pechtol János
urad. alvadász.

1—2

740. sz. **M. kir. állami erdőhivatal Kolozsvár.**
1907.

Pályázat erdőőri állásra.

Kolozsvármegye területén állami kezelésbe vett községi stb. erdőknél a közigazgatási erdészeti bizott- 1907. évi 662. számu határozata folytán egy járási erdőőri allás betöltésére pályázat hirdettetik.

Az ernőőr évi bére 400 korona, évi lakbér 80 korona, lótattási átalány 120 korona, egyenruha átalány 50 korona.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Pályázhatnak mindazok, a kik a magyar állampolgársággal birnak, feddhetlen előéletüek, legalább 24 évesek, de 35 évesnél nem idősebbek, ép szellemi és testi erővel, különösen jó látó, halló és beszélő képességgel birnak és az erdőőri szakvizsgát sikerrel letették. Mindazok hiteles bizonyitványnyal igazolandók.

Sajátkezüleg irt, egy koronás bélyeggel ellátott kérvenyek 1907. évi szeptember hó 14-ig a kolozsvári m kir, állami erdőhivatalnál adandók be. (Kolozsvár, Mikó-utca 16. sz,)

Később beadott vagy nem szabályszerüen felszerelt kérvények tekintetbe nem vétetnek

Kolozsvár 1907. évi augusztus hó 8-án.

M. kir. áliami erdőhivatal.

Pályázat erdőőri állásra.

Esztergom vármegye területén állami kezelésbe vett községi stb. erdőknél, a közigazgatási erdészeti bizottság 1907. évi 1096. számu határozata folytán egy járási erdőőri állás betöltésére pályázat hirdettetik.

Az erdőőr évi bére 700 korona, lakbér 130 kor, tüzifaváltság 50 korona, utazási- és irószer átalány 120 korona, összesen 1000 korona.

Pályázhatnak mindazok, kik magyar állampolgársággal birnak, feddhetetlen előéletüek, legalább 24 évesek, de 35 évesnél nem idősebbek, ép szellemi és testi erővel, különösen jó látó, halló- és beszélő képességgel birnak és az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel letették. Mindezek hiteles okmányokkal igazolandók.

A sajátkezüleg irt, egy koronás bélyeggel ellátott kérvények 1907. évi szeptember hó 15-ig a komáromi m. kir. állami erdőhivatalnál adandók be.

Későbben beérkező kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Komárom, 1907. évi julius hó 25-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

Pályázati hirdetmény.

Erdőőrök, akik már fenyőfa kihasználásánál alkalmazva voltak, a magyar nyelvet szóban és irásban, a román nyelvet legalább szóban birják, alulirottaknál állandó alkalmazást nyernek, a hová pályázók ajánlataikat is küldjék be.

Jósikatelep, 1907. julius 27.

Kalotaszegi erdőipar részvénytársaság
Erdőhivatala Jósikatelepen,
(Kolozsmegye.)

3—4

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Burger Frigyes
gyógyáru és illatszer üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol a legmagasabb napi áron: **Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet-gyökeret** és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen

Husliszt

legolcsóbb erőtápszer kutyák, baromfi és fácánok részére.

A folyton friss minőségü és soká eltartható ezen hustisztből 5 kilogram bérmentesitett postai szálitással 3 korona 24 fillérbe kerül s tápértéke megfelel 20 kilogrammnyi jó nyershus táperejének. 68% fehérnye tartalom biztositva.

Zoubek Róbert
I. sziléziai erőtakarmánygyára.
Teschen. (Szilézia).

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« cimére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Augusztus 29.** **35. szám.**

A kincstáriak szolgálati szabályai.

(Vége.)

Igy végig nézve a zsarnócai m. kir. erdőhivatal által kiadott szolgálati utasitást nem zárkózhatom el az elől, hogy néhány szót ne ejtsek még egyik igen sérelmes kérdésünkről, nevezetesen a nyugdijazás ügyéről.

A kérdéses szabályzat szerint ugyanis az erdőlegényeknél és szolgáknál az van mondva, hogy ezek csak abban az esetben számithatnak nyugdijra, ha altiszti sorba lépnek elő, a mikor is az eddig teljesitett szolgálatuk egész mérvében be lesz számitva. Természetes, hogy a két különféle szolgálat közt megszakitásnak nem szabad lennie.

Bár az altisztek nyugdijjogosultságát a »Pénzügyi szolgálati szabályat« tárgyalja s ezt néhány kormányrendelet pótolja, mégis nagyon sok altiszt alig van tisztában azzal, főleg pedig a sötétségben tapogatódzik az elhalálozása esetére a nejét megillető nyugdij és a gyermekeknek járó nevelési járulék mérvére nézve.

Az altisztek nyugdijánál mindenesetre legsérelmesebb a mostani 10—10 éves rendszer s ezen okvetlenül segiteni kell az által, hogy a tisztviselők nyugdijazásánál követett rendszer hozassék be, már csak azért is, mert az altiszt szolgálata sokkat terhesebb és veszedelmesebb s mindig sürübb és koraibb rokkantságot vagy halált okoz.

Az altiszti árvák nevelési járuléka a mostani rendszer és a természetes kivánalmak mellett egyenesen nevetséges.

Ugyan mint adjon a családfentartó elvesztése által különben isistenverte özvegy abból a 3 koronából, a mennyit egy hónapra kap gyermekének? Ebből az összegből jut egy napra 10 fillér s ebből kell azután a gyermeket ruházni, etetni, gyógykezeltetni, iskoláztatni, A lég madarainak védelmére és táplálására rendeletek vannak, egysületek alakulnak, pedig azokra az irás szerint maga az Isten gondol és bár nem vetnek és nem aratnak, mégis megvan a napi táplálékuk. Bizonyosan mostohább sorsa van a mi árváinknak!

A tisztviselők gyermekei nem csak magasabb nevelési járulékot élveznek, hanem ezen kivül gondoskodik iskoláztatásukról a javukra létesitett nevelési alap, mely sok száz gyermeknek teszi — nem lehetővé, hanem könnyüvé — az iskoláztatást.

A kétféle árva közt való megkülönböztetés szinte olyannak tünik fel, mintha az altiszt gyermeke kevesebből is meg tudna élni, mintha élelmezésére sokkal kevesebb élelem is elegendő lenne, pedig ha szigoruan vesszük a dolgot, bizon nem valami tulsok a tisztviselői árvák nevelési járuléka sem és sehogy sem elegendő arra, hogy abból megélhessenek.

Reméljük is, hogy a nyugdijazás eme igaz-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ságtatanságai már legközelebb megszünnek s egy jobb és ujabb rendszer fog életbelépni.

Tudomásom szerint fizetésünk rendezése már legközelebb végleges rendezés alá esik s a nyugdijazásnak helyesebb alapokon való rendezése sem késhet már soká s ezért szükségesnek tartottam ezekre a bajokra rövid pár szóban rámutatni.

Nem lehet azonban már elodázni szolgálati pragmatikánk összeállitását sem, a melyben nem csak kötelességeink, de jogaink is félremagya zázhatatlanul körül legyenek irva.

A szolgálati szabályokban mindenekelött szabályozandó a föllebbvaló és az altiszt közötti viszony s különös gond forditandó arra, hogy az altiszttel való méltatlan és gyakran emberi méltóságát is mélyen sértő bánásmódnak még a lehetősége is kiküszöböltessék. Mi ebben a tekintetben föltétlenül megkivánjuk, hogy velünk szemben is ugyanaz a bánásmód gyakoroltassék, mint a melyben a vasutaknál alkalmazott altisztek föllebbvalóik részéről részesülnek.

El kell végre ismerni azt, hogy a tisztelet mindig viszonttiszteletet szül s ismerjék el azt, hogy a becsületes, szorgalmas, önfeláldozó és egész életét munkaadójának szentelő munkást megbecsülni nem szégyen, hanem erény.

A szolgálat érdeke kivánja meg legelső sorban, hogy az abban szorgalmatoskodók tekintélye semmi irányban csorbát ne szenvedjen s a föllebbvalók humánus és tiszteséges bánásmódja járulhat első sorban ahhoz, hogy az altiszt a köznép s kivált a neki alárendelt munkások részéről megfelelő tiszteletben részesüljön és tekintélye elöttük minden tekintetben meg legyen óva.

Azzal nem lehet a dolgot egyszerüen elütni, hogy az altisztek közt ma még számos az olyan, a ki gondot nem vet emberi méltóságára, hanem a falat kenyérért szivesen megmarad a szolgaiasság fertőjében. Annak, hogy ez igy van, legelső sorban azok az okozói, a kik az ilyen elemeket beviszik az altiszti testületbe. Itt a legfőbb ideje annak, hogy vége szakittassék annak az áldatlan állapotnak, hogy a jászol és ostor mellett szerzett érdemek altiszti állásokkal jutalmaztassanak. Az ilyen elemeket nem szabad többé szaporitani, hanem még ott is, hol a régi bünök behozták őket, apránkint apasztani kell.

Azt hiszem, hogy közeledik és nem lehet távol az ideje annak, hogy a »Szolgálati Pragmatika« kérdése az arra hivatott körökben tárgyalás alá kerül s már most nyilvánitom nem óhaj hanem követelésképp azt, hogy ennél a nagyfontosságu munkálatnál a mi testületünk se mellőztessék, hanem annak egy-két tagja a tanácskozásokhoz behivassék. Van köztünk — Istennek hála — akárhány képzett altiszt, ki az ankéten méltó helyet foglalhat és a tanácskozó bizottságnak figyelmét sok eddig észre nem vett vagy mellőzött dolgokra felhivatja.

Éppen a legutóbbi időben láttuk, hogy a

TÁRCZA.

Szarvas cserkészet.

— Irta: *Tanos Pál* —
(A V. L. után.)
(Folytatás és vége.)

Most jőjj; szarasok jól bőgnek; 10 darab már terítékre jutott; Kaphegy tömve vedégekkel; mi majd hazulról járunk ki. Tudósits, hogy mikor küidjek érted kocsit. Puskát ne hozz, van itt elég!

Azt hinné az ember, hogy ez távirat, pedig dehogy, levél volt biz' az, csakhogy ezt a szarvasvadászat generalisa, az uradalmi főerdész irta, a ki abban az időben még ennyinek a megirására is csak nagy keservesen szánhatta el magát. Szeptember második felében voltunk, a szarvasbőgés főévadjában.

Másnap már célnál voltam. Az utazás fáradalmainak kipihenésére nem sok időnk maradt. Hajnali 3 órakor már indultunk ki a Kaphegy alá; mert a vad, megtérve éjjeli látogatásának szinhelyeiről, már korán, még sötétben iparkodik vissza, föl a csöndes hegységbe, a hol nyugodtan töltheti el pihenő nappalait. A »kavicsgödör«-nél leszállva, már ott találtuk a vezetőket, kik rövid jelentéseiket megtéve, átvették a maguk emberét és indultak neki annak a végtelen erdőségnek. Az én vezetőm, Károly, ott született és nevelkedett abban a rengetegben és ismeri jól nemcsak minden részét, hanem az összes szarvasokat és ezek érdekes genealogiáját is. El is ismerik róla, hogy ő a legjobb vezető a vidéken. Gyors tempóban halautunk eleintén, hegynek össze-vissza, meg nem zavartatva a mind több oldalról, mind sürübben és mind közelebbről hallatszó szarvas-bőgés által. A mit ezen utunkban elriasztottunk, az nem számitott; ezek lehettek, mehettek, szarvasok őzek, vagy akármi más. Mert az az erős hangu bika ott fönn a hegytetőn, mely már oly sok-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vasuti alkalmazottak szolgálati pragmatikájának összeállításánál igénybe vették nem csak az altisztek, hanem még a munkások közremüködését is, méltán kérdezhetjük tehát, hogy miért ne történhetnék ez meg a mi szolgálati pragmatikánk összeállításánál is és miért képezzünk mi ezen a téren is, mint annyi sok máson megszégyenitő kivételt.

Előre is biztosithatjuk az irányadó köröket, hogy tudunk olyan kartársakat oda állitani, kik nem vállnak szakmának szégyenére s hogy a tanácskozásba való bevonásunknak sem az állam, sem a kincstár, sem föllebbvalóink nem fogják kárát vallani! K.

Vadász-kaland.

— Elleste egy turista. —

(Folytatás és végc.)

De most már bármiképpen végeznem kell a nekibőszült mackóval. Egy hatalmas tuskó akadt a kezembe s nagyokat sujtottam vele az állat fejére, mig elalélt, azonban mégis tehetetlenül álltam vele szemben. . . Az élet még nem vándorolt ki belőle, s ekkor is egymagam nem birom hazavinni. Ha pedig itt hagyom, elvánszorog; ha agyonütöm, akkor meg esetleg mások teszik rá a kezüket. Legjobb, ha igy, féléletben marad.

. . . Leoldtam a kutyám láncát az oldalomról s óvatosan a mackó nyakába vetettem. Aztán szépen odavezettem egyik fához s megkötöttem. Ugy engedelmeskedett a jámbor, mint egy kezes bárány. . .

Dani bácsi fölényesen nézett végig a hallgatóságon.

— No, hát mit mondott a kabai asszony?! — kiáltotta.

Az egyhangu feleletre aztán röviden igy fejezte be:

— Másnap reggel nagy büszkeséggel hoztuk be a fiammal a mackót. Hatalmas egy állat volt, ugy, hogy csudájára jártak. A lánc még a nyakán lógott, — hiszen láttátok? . . .

Helybenhagyóan bólogattak az urak, s a vendégnek se jutott eszébe tamáskodni a hatvanon felüli öreg ur személyes bátorságában . . .

— De mondd el a többit is, Kukuj bácsi, — nógatta a fiatal telekkönyvvezető.

— Ezt már rád bizom, öcsém, ugyis értesz a lóditáshoz, — replikázott foghegyről Dani bácsi.

— Jó. — egyezett beie az előbbi — de azután ne tagadj . . .

Dani bácsi felelet helyett ravaszul mosolygott.

— A vén kujon — igy kezdte az előbbi — nagy hühóval adta tudtára mindeneknek, hogy medvét lőtt. Az oroszok abban a hitben élnek, hogy a medve epéje igen hasznos kura a heptika ellen. Nosza meg is lepték Dani bácsit, hogy adjon epét, amit ő adott is — jó pénzért. Valóságos patikává lett a háza és csodálatosképpen a medve-epe kifogyhatatlan volt, mint a mesebeli olajos korsó — persze a mészárostól szerezte be a hires orvosságot, aki el nem tudta képzelni, hogy mire kell Kukujnak a sok marhaepe?

. . . Mi azután rájöttünk nemcsak arra, hogy már nehány kilónyit adott el a medveepéből, de arra is: hogyan csapta be a szegény ruténeket. Két bögrébe tette az epét s ha jött az orosz: megkérdezte, hogy férfi, avagy nő számára kell az orvosság? s eszerint taksálta , . . Vagy huszonöt forintot árult k[i]

szor menekült meg a halált okozó golyótól volt az én vezetőm célja.

A legérdemesebbet, a legérdekesebbet akarta általam legelőször is teritékre juttatni. Elmondotta, hogy mily ügyetlenek voltak azok az urak, a kiket ő már éveken át annyiszor vezetett erre a kitanult vén szarvasra. Az egyik ezért, a másik azért nem juthatott lövéshez, vagy hibázta el a szarvast, a mikor legszebb lövésre állott; többnyire mind csak ugy remegett, félig halálra vált attól a nagy vadászláztól, a mely a szarvasnak csak hallatára is elfogta őket. — Csak az a láz ne támadna azokban az urakban, vagy csak nekem volna szabad lőnöm! — tette hozzá nagyott sóhajtva.

Egy osztagvonalhoz értünk a hegy tövén, a melynek fönsikján a világ legszebb zenéje hangzott szüntelen, jobbról-balról minduntalan elbődítette magát egy szarvas, a melynek szavára, hol ide, hol oda rohanva, rekedt orditással válaszolt a térség ura, az a hatalmas vén bika, mely féltvén a maga előtt terelt háremet, bőszülten hivta ki harcra a nálánál gyengébb vágytársakat. Jaj annak, a mely helyt állott neki. Mert a mély csendben lehallatszik hozzánk az imént kezdődött páros viadal. Mint az acél, oly tisztán csattognak az összeütközött agancsok; egy-egy mély bödülés, hosszabb csend és csakhamar reá ujra az agancsok csattogása. . .

Ezt a vad harcot kell kihasználnom, ha a kinálkozó jó szerencsét elszalasztani nem akarom. Könnyen lehet, hogy mind a két bikát leterithetem. Nem megyek, hanem futok föl a hegynek. Mi az most nekem? Nem fáradság, hanem gyönyör, mely minden érzékemet fogva tartja. De a tüdő fölmondja a szolgálatot; egyszer csak elfulladok egészen s meg kell kapaszkodnom, hogy el ne essem; mellem zihál, a sziv zakatol, az erek mintha szét akarnának pattanni és elsötétedik előttem a világ . . . Jó egy pár perc telik bele, mire ujra magamhoz térek és folytathatom nagy lassan az utamat. De e közben elmult odafönn az a háboru is; a gyöngébb bika megfutott s csak az a hatalmas hallatja még az ő diadalorditását.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a marha-medveepéből s még tán ma is folytatná a patyikus mesterséget, ha egy paciense váratlanul itt nem hagyja ez árnyékvilágot . , .

Dani bácsi kelletlenül feszengett a székén és ismételten azt a bizonyos kabai asszonyf emlegette.

— Hiába akarod a dolgot elcsavarni, az öreg Kukujt mégis csak te küldted a másvilágra — évődött vele a baromorvos.

— Mit értesz te ahoz — mormogott kicsinylőleg Dani bácsi.

— Meg aztán ha igy is volna a felesége az oka, mert asszonynak való epét kért, azt hitte, hogy az olcsóbb . . .

Nagy hahota s még zajosabb pohárcsöngés követte ezt a mentőkörülményt, s eközben az is kipattant, hogy Dani bácst engesztelésül két szál viaszgyertyát küldött az elhunyt koporsójára, minek honorálásaképpen a »társaság« tagjai, mintha összebeszéltek volna — heteken keresztül is köszöntötték Dani bácsit:

— Dáj Bozse, Kukuj! (Adjon Isten!) s ezt követték a jámbor rutének is — maguk sem tudták miért?

Igy jutott nemes Osváth Dániel a Kukuj névhez. Éds nem is tiltakozik a predikátum ellen . . .

Vadászati dolgok.

Az uhu táplálásáról. Az uhunak, mint afféle hussal táplálkozó orvmadárnak, eltérőleg a maggal táplálkozó egyéb szárnyasoktól, nincsen begye, melyben a lenyelt táplálék a továbbszállitás céljából alkalmas módon megpuhittatnék; nincsen hártyás gyomra, melynek mirigyeiből az emésztés elősegitésére szolgáló nedv kiválasztódnék; az uhunak egyszerüen csak torokgaratja és zuzája vagyis valódi emésztőgyomra van, s az elnyelt falatok a torokgaraton át közvetlenül ebbe jutnak és itt puhittatnak meg; innen történik a tápérték felhasználása s illetőleg az értéktelen rész továbbszállitása. Ámde a gyomor nedvei a szőrt és a tollat nem képesek föloldani s továbbszállitani, hanem azt emésztetlenül kiszoritják a gyomorból ugyanazon az uton, melyen az oda bejutott; s innen van az, hogy az uhu öklendezik és hogy a lenyelt állati toll és szőrtestrészeket kihányja. Erre az öklendezésre és hányásra pedig föltétlenül szüksége van az uhunak; ezt táplálkozási szerveinek berendezése, egyéni természete megköveteli; hoyy aztán miért? ez persze természeti titok ugyan; azonban feltehető az, hogy szüksége van a gyomor belszervezetének a savaknak nagyobb mennyiségben való kiválasztódására a toábbi emésztési folyamat céljából, és igy az uhunak öklendezni és hánynia egészségi szempotból föltétlenül szükséges.

Miért is, ha uhunk kedves előttünk, ha azt gondos kezelésben akarjuk részesiteni, akkor nemcsak attól ovakodjunk, hogy uhunk állott, döghust ne kapjon táplálékul, de azon legyünk, hogy uhunk szőrös és tollas táplálékhoz jusson. Az azután, vajjon eme szőrös és tollas táplálék egér, patkány vagy házi nyule, veréb, galamb vagy varju-e? Az már mindegy- uhunk e tekintetben nem válogatós, de legyünk azon is, vérengző természetének istápolása végett is, hogy neki lehetőleg élő jószágokat is juttassunk.

Ilyen elbánás mellet uhunk jól táplált, jó erőben levő és hosszasan használható lesz.

A vadászatról szóló törvény 38-ik §-ában éiuiutett kivételes intézkedés életbeléptetése, a tiltott vadárulás korlátozása czéljából. M. kir. belügyminiszterium 807—1905. III. sz. idevonatkozó rendelete következőleg hangzik:

— Nem baj, megkapjuk mi ezt — sugja nekem Károly és magyarázza az ő csalhatatlan hadi tervét.

És rátérve egy cserkélőutra, szépen, lassan, óvatosan mászunk föl a hegynek, a hol ritkábban ugyan már, de még mindig hangzik a bőgés. Ez a cserkészés igazi módja. A tulsok tuz megboszulja magát.

Az előbbi sötétség már helyet engedett ekkorra annak a homályos szürületnek, mely jóval megelőzi a nap keltét s a mely legalkamasabb a cserkészésre. A mikorra odaérünk a szarvasunkhoz, kivilágosodik annyira, hogy biztosan lőhetek. Oly nesztelenül haladunk kaucsukbocskorainkban a tisztára söpört ösvényem, hogy a saját lépéseinket sem halljuk. De ez az ösvény nem jó irányba vezet bennünket, mert rajta tovább menve, szél fölé, kerülnénk, nekünk pedig föltétlenül szél alatt kell maradnunk. Nincs más mód, le kell térnünk az utról. Tehetjük, mert a gyér bokrok között, a hol vagyunk, a dus éjjeli harmat nemcsak a levelest áztatta meg, hanem az elhullott ágacskákat is megpuhitotta. Kijutottunk egy nagyobb tisztásra, a melynek közepe táján kellett a mi szarvasunknak lennie. De hogyan közelitsük meg itt minden takaró nélkül? Térdig ér a tisztáson az avar, mely a fekvő, a csuszó-mászó embert jól eltakarja. Tehát csuszunk, mászunk, négykézláb, hason, nehéz puskával a kezünkben, jó száz lépésnyire. Csak az tudja, hogy ez mit jelent, a ki már próbálta. De hát sikerült ez is minden baj nélkül. Magam előtt látok, a legjobb lőtávolban egy csapat vadat, a mint nyugodtan legelik az első napsugaraiban csillogó harmatos füvet; csak a vezértehén nem legel, hanem vigyáz, őrködik, szimatol folytonosan. De a bika nincs közöttük. Hol van, hová lett, mert bizonyos hogy itt kell lennie. A nap már fölkelt, a bika bögésére nem számithatok s igy csakis szememre támaszkodhatom. Közvetlenül a tisztás szélén legelő tehéncsapat mögött kezdődik a sürü csalitos itt-ott egy-egy kis tiszta folttal. Itt, ebben a sürüben kell lenni a bikának. Meglőhetném innen, ha láthatnám. De nem látom sehol; pedig, ha kényelmetlen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

„Ezennel elrendelem, hogy a ny-i járás egész területén a vadak adás-vétele és szállitása a vad jogos szerzését igazoló bizonyitványok előmutatása mellett történjék. Ily igazolványul szolgálnak az eladóra vagy szálitóra nézve azon vadászati terület tulajdonosának vagy bérlőjének vagy pedig ezek megbizottjának az illetékes községi elöljáróság által láttamozott bélyegmentes bizonyitványa, kitől a vad szereztetett. A bizonyitványon megjelölendő a vad faja, neme és mennyisége. Miről a vármegye közigazgatási bizottságát előtidézett felterjesztése csatolmányainak visszazárasa mellett a további intézkedések megtétele végett azzal értesitem, hogy erről a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urat is értesitettem.

Budápesti vadpiac. Fodor Károly jelentése a vadpiacról. Budapest központi vásárcsarnok. Vad aránylag más évekhez képest csak kevés érkezik, különösen kifejlett nagy nyul és özben, továbbá szarvasokban van hiány és igy ezen vadak jelenleg minden mennyiségben kitünő árak mellett helyezhetők el. Fogoly felhozatal kielégitő; fácán szintén kevés érkezik. Ma a következő árak vannak érvényben, nagybani eladásnál: Szarvas 80–90 fill. vadsertés 70–100 fill. öz 160–180 fill. kg.-ként. Nyul nagy 300–360 fill. kisebb süldö 200—220 fill. db.-ként. Fogoly 260–300 fill. Fácán 500–600 fill. páronként. Tekintettel a mostani meleg időjárásra ajánlom a beküldendő vadakat jól kihült állapotban szállitani.

Uri vadorzók. A vadorzást ugylátszik nemcsak a szegény néposztály üzi, hanem akadnak uriemberek is, akik eme anyagi haszonnal is járó szenvedélynek hódolnak. A francia lapok mostanában közölték Rénardnak, a Hubertus Club titkárának panaszait, aki orvvadászok vakmerőségéről majdnem hihetetlen dolgokat mond el. A francia vadászati jog ugyanis nincsen annyira megszigoritva, mint a magyar, mert ott 25 frankért az egész ország területén lehet vadászni, kivéve az ugynevezett „chasses gardées“-kon, a föntartott területeken. Az alacsony dij következtében azután annyira megritkult a vadállomány, hogy Franciaországban csak elvétve lehet valamely szebb példányhoz jutni és igy a vadorzás sem igen fizeti ki magát. A „fenttartott területek“ azonban a gondos őrizet következtében annál inkább bővelkednek a nemes vadakban, csakhogy az odavaló bejutást nagyon megnehezitik a magas kőfalak, vagy a szurós drótkeritések. A vadorzókat azonban ezek az akadályok sem ijesztik vissza attól, hogy szerencsét próbáljanak. Ezek az emberek ugyanis mint a Hubertus-Club titkára mondja, egy kitünően szervezett testületet képeznek, amely testület titokban és a legnagyobb ügyességgel müködik. Manőveröket leginkább ugy rendezik, hogy a fentartott területre — nehány nappal a nyilvánosan rendezett vadászat előtt behatolnak, éjszaka ejtik el zsákmányukat, amelyet a közelben várakozó automobilra raknak és mintegy 50—100 kilóméterre a helyszinétől egy kis állomáson feladnak és Párisba küldik. Megesik, hogy az automobil a vadőröknek ugyszólvan az orruk előtt robog el szédületes gyorsasággal. Ezekről a vakmerő vadászokról, mint a „Matin“ irja, a francia földmivelésügyi minisztériumnak is tudomása van, ahol azt is tudják, hogy rajtacsipés esetén a kirótt magas pénzbüntetést nem a rajtakapott vadorzó, hanem a szövetség fizeti be helyette.

Hasznos tudnivalók.

A légy és a tej.

Most, hogy benne vagyunk már a »légy-szezonban«, nem fölösleges tejes gazdáink figyelmét felhivni arra, hogy a tehenészet legyeire figyelmet forditsanak.

---

tekvő helyzetemből csak valamennyire is felemelkedhetném, valószinüleg megpillantanám valahol. Csak hogy ezt nem szabad megkockáztatnom, mert az öreg tehén folytonosan figyel. Nincs más mód, meg kell várnom, mig a tehenek tovább vonulnak s majd csak kijön a bika is utánok, abból a sürüből. De meddig fog ez tartani, mennyi mindenféle történhetik még addig, a mi előlem az egész csapatot elriasztani képes? Néha egy madár neszezése is elég erre, különösen, ha mint most is, a vezértehén ugyis gyanakszik.

Aztán a vadászlázt ugyan már régóta nem érzem, de az izgatottság ellen én sem vagyok vértezve. És éppen most nagyon is érzem, hogy szinte türhetetlen helyzetemben mindnagyobb izgalom vesz rajtam erőt. De im, zörren, mozdul a sürüség!, , A látócső egészen közelembe hozza azt a helyet. És már látom a szarvast is. . . keresztben áll felém az egész testével. . de a nyakát és a fejét s igy az agancsát is teljesen eltakarja egy sürüleveles bokor. A testalkatáról is látom ugyan, hogy bika . . . meglőhetném igy fektemben is, minden nagyob igazodás nélkül; de nem, nem lövök igy még se, nem lőhetek, mig az agancsokat nem látom; izgatottságomban csalódhatom, lehet az tehén is és én annak a szégyennek, gyalázatnak nem tehetem ki magamat, hogy bika helyett sutát lövök! Várok tehát inkább, mig egy ujabb mozdulatánál meglátom az agancsot is; hiszen a legrosszabb esetben majd kijön ez a bika a tisztásra, a hol most már biztos zsákmányommá válik.

De addig olyan helyzetbe is kell jutnom, hogy biztos lövést is tehessek. Puskát, látcsövet letéve, tenyereimre támaszkodom: . . előbb az egyik, majd a másik lábamat huzom szép lassan magam alá és óvatosan kuporgok a magas füben fölfelé; de az a fü nem annyira magas, hogy a fejem s talán a vállam is, ki ne látszanék belőle. A folytonosan figyelő vezértehén meglátta azonnal az uj pontot . . . rám néz szüntelen . . . s én most már nem is mozdulhatok . . még a puskáért se nyulhatok, mely pedig egészen a kezem mellett fekszik. Az állapot renekivül válságos.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A gyakorlatban t. i. ugy áll a dolog, hogy erősebb védekezés dacára is a legyek ezrei árasztják el a fejő sajtárt, még inkább a gyüjtő, szürő és fölöző edényt s nemcsak hogy kellemetlenek a munkásokra s állatokra, hanem még erős felidézői a tej elszennyesedésének, romlásának, a fogyasztó egészsége veszélyeztetésének.

Mert éppen a védekezés az istálló elsötétitésével, légvonatfelidézéssel stb. mig egyfelől nem mindig lehetséges, sőt nem is mindig tanácsos, másfelől többnyire kevés sikerü is: kell, hogy a légyirtásra is áldozzunk valamit.

Nem ismeretlen, hogy a »Magyar Mezőgazdák Szövetkezete« egy kitünően müködő légyfogót jutányos áron forgalmaz, abból kellő készletet rendelni s alkalmazni tehát tanácsos; azonban ha valaki ugyanezen szövetkezettől légyfogó enyvet rendel s avval ócska ujságpapirokat bemázol és azon helyeken, melyeken a légy tömegesen rajzik, felaggat, nemkülönben célt érhet, ha az avval való vesződséget nem unja, mert azokon az ujságlapokon is ezrei ragadnak meg a légynek s elégethetők. Szóval, ne feledjük hát a legyet.

Homoki takarmánynövények. A könnyü, fehér homoktalajon a nyulszapukán, a biborherén kivül a homoki borsó, szöszösbükköny és homoki lucerna termesztése ajánlható. A biborhere azonban csak a jobb minőségü, tápanyagokban nem szegény homoktalajokon termeszthető sikerrel. A könnyü fehér homoktalajon a homoki borsó és szöszösbükköny termesztésének felkarolása nagyon helyénvaló lesz. A homoki borsó korán tavaszszal vetendő zabbal keverten s pedig kat. holdanként 80 kg. borsó s 25 kg. zabkeveréket számitva, mely 20—24 cm. sortávolságra vetendő. A szöszösbükköny vethető ugyan tavaszszal, tavaszi rozszsal keverten, de igazi előnye őszi vetésében áll; korán őszszel, szeptember hó első felében őszi rozszsal keverten ($^2/_3$ rész bükköny, $^1/_3$ rész rozs) a rendes gabonasortávolságra elvetve korai avaszi zöldtakarmányt ád, mely szükség esetén zsombolyázható, vagy szénává is szárítható. Homoki lucerna magja. sajnos, a magkereskedőknél nem kapható. Ezen név alatt forgalomba hozott lucerna nem az igazi homoki lucerna s igy ennek termesztése ezen oknál fogva nem ajánlható.

KÜLÖNFÉLÉK.

A tenger óriása. Nem valami állat ez, hanem a legóriásabb bálnánál, vagy özönvizelőtticsodaszörnynél is nagyobb és erősebb szörnyeteg: a legujabb angol hadihajó. A World cimü ujság érde-kes statisztikai adatokkal igyeszik szemléletes képet adni e hajóóriásról, a Dreadnought-ról és rengeteg gőzgépeinek erejéről, a melyeknél nagyobbat, erősebbet még ember nem épitett. A hajó fölfegyverezése. a tüzérségi fölszerelés már szinte a lehetőleg szélső határon van. Az angol tengerészek meglehetős aggodalommal is várják az első nagy lövőpróbát, mert csak ezen válhat el, hogy a számitásnak megfelelően kibirja-e a hajó váza azt a rengeteg lökést, a melyet az egyik oldal ágyuinak egyszerre adott tüzelése okoz? A hatalmas páncélosnak, — a melyet különben megfelelő volta esetén több hasonló követ — oly erős a tüzérségi fölszerelése, a milyen egyetlen uszó várnak sem volt eddig. Kilenc tizenkéthüvelykes (egy hüvelyk = 25.4 milliméter) ágyu van mindegyik oldalán. Egy ilyenágyu csöve ötvenhárom láb hosszu (több mint tizenhat méter) és egyetlen lövése mintegy ötvenezer tonna erejü lökést ad a hajónak. Az egyik oldal egyszerre való tüzelése tehát több mint

---

Az a bika pedig még mindig ott áll mozdulatlanul. Most már szivesen rálőnék, ha a puska a kezemben volna. Sőt most már kétségtelen előttem, hogy kell tehát kockáztatnom, hogy a puskát fölvegyem s célozhassak. Az egyik kezemre támaszkodva, a másikkal megfogom a füben fekvő puskát és emelem lassan, szinte gondolatnyi közelitéssel, magamhoz. De a vezértehén már dobbant a lábával s megugrik, vele a többi és velük a bika is. A tisztáson rohanó tehenekre még lőhettem volna, de az én szarvasomat többé nem láttam. A sürüben menekült el.

Izgatottan, kedvetlenül, boszusan ballagtam visszafele; s ez volt az oka, hogy egy másik bika, a melyre pedig, ha vigyázva megyek, lőhettem volna, szintén lövés nélkül mehetett el.

Vadász-sikerekkel ezuttal nem dicsekedhettem. Mert az, a mi már a második napon megesett velem, a régi tapasztalt vadászszal, hogy hogyan lőttem meg az erős bika helyett a gyönge kis — borjut, a mi miatt még Károly is röstelkedett, pedig ő ugyan nem lehetett róla: s az, hogy a körülöttem mindenfelé jelentkezett hatalmas agancsárokra még csak a puskát se süthettem el, végre is meg kellett elégednem annyival, hogy elkeseredésemben az utolsó napon egy »sneider«-t lőjjek: bizonyára nem olyan eredmények, a miknek kiszinezésére hajlanhó lehetnék . . .

* * *

De ez az utolsó nap mégis a legnagyobb élvezetet nyujtotta.

A Kaphegy legmagasabb pontjáról néztem a világot; azt a szép világot, a mely nekem legkedvesebb. Ott láttam ugyanis magam alatt körös-körül az egész Dunántult a leáldozó nap tündöklő sugarai által megaranyozva: a Vértes sötét hegyeit s idébb, a Bakony fölött, hires Mátyusföldjét; amodább Kemenesalja terült el előttem hosszan, hosszan, és mint amaz is, beleveszve a nagy végtelenségbe. Tulnan Zalamegye regényes várhegyei olvadtak a kékelő Balantonba, a melynek csillogó sávján átsiklott a multat kereső Somogyba, a hol már mint érett férfi vivtam meg nehéz tusáimat a nyomoruságos élettel . . .

Ezt a helyet volt legnehezebb elhagynom . .

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

négyszázezer tonna erejüf. Hogy mekkora erő ez arról fogalmat nyerünk, ha megtudjuk, hogy ennyi erővel egy teljes huszemeletes amerikai felhőkarcolót a levegőbe lehetne emelni. A löveg maga is egy normális magasságu embernek a válláig ér és kilencedfél mázsát nyom. Ez a rengeteg suly lövéskor az ágyucső száját óránkéntl kétezer angol mérföldes sebességgel hagyja el, a mi annyit jelent, hogy ha ezt a sebességét változatlanul megtartaná, akkor másfél óra alatt átröpülne Európából Amerikába. Ha pedig az összes ágyuk energiáját egy lövegre lehetne koncentrálni, akkor ez az ágyugolyó egy óra és huszonnégy perc alatt megkerülné a földet. Az egyik oldal egyszerre adott tüzelését annyira megérzi a nagy acélkolosszus is, hogy teljesen meginog és oldalra dül. Ez azonban nem volna különösebb baj, mert számitásba lehet venni. Van azonban olyan erő, a mely nagyon veszedelmes, mert előre számitásba venni nem lehet. Ez a löveg által okozott hirtelen levegőnyomásváltozás és levegő-örvénylés. A löveg ugyanis egy másodpercig tartó levegőüres teret okoz, a melybe aztán a környező levegő hirtelen betódul és örvénylést a csőszájánál kisebb méretü ciklont okoz. Ha aztán a kilenc löveg egyszerre és többszörösen tüzel, ezek a ciklonok összegyülnek és teljesen kiszámithatatlan levegőmozgást okoznak. Az ilyen mozgásnak pedig óriás ereje lehet. A kisebb Hibernia hajónál megesett, hogy ilyen levegőáramlás az ágyukat kiszakitotta a leerősitett talpukról és csunya pusztitást okozott a fedélzeten. Hogy mi történik a Dreadnought fedélzetén az ágyutornyokkal, ha a szomszéd lövegek folytonos tüzelést kezdenek, azt előre meghatározni nem lehet.

Ki találta föl a puskaport? Eddig csak azt a kifejezést használták gyakran az emberek: ez sem találta volna föl a puskaport, ha valakinek a szellemi képességeit akarták megbecsülni; de most azon vesszekednek az angolok és németek, hogy ki találta föl igazán a puskaport. Az bizonyos, hogy már Svarc Bertalan előtt is ismeretes volt és az arabok, sőt indusok évezredek előtt ismerték, de nem alkalmazták ugy, mint a német szerzetes fölfedezése után. Már 222-ben Krisztus születése előtt Afoka budha király rendeleteiben ez áll: Tüzijáték és mindenféle égi csoda, a mi nyilván csak valami robbanó porra vonatkozhatik. De a régi hindu époszokban, a Mahabaratában és Ramajánában is hasonló kifejezések fordulnak elő, és ezek az époszok már a Krisztus előtti második évezredekből valók. De hiszen a görögök történetéből is tudjuk, hogy Arkimedesz görög tüzzel ijesztette az ellenséges tábort, és Oppert. német tudós, a ki nem engedi a szerzetes érdemeinek elvitatását, azt állitja, hogy mind az előtte ismert robbanó tüz nem egyébb, mint görögtüz, a melynek semmi köze sincs a puskaporhoz.

HIREK.

Megostromolt plébánia. Vöröstó bakonyi községből irják: Szent István napja előtt való éjjel a vöröstói plébániát szolgalegényekből és telkesgazdák fiaiból álló mintegy huszonöt főnyi tömeg megtámadta. Bottal, vasvillával és kővel fölfegyverkezve, döngették a plébánia kapuját; s már-már a kapun és keritésen átmászva bejutottak a plébániai udvarra, a mikor Gyöngyösy Lajos dr. plébános éjjeli nyugalmából fölzavarva, fegyverrel a kezében kiment az udvarra, a mire a támadók megfutamodtak. Rödid idő mulva ujra vissza tértek és a plébánia elött megállva, az udvarra követ dobáltak, a plébánost és házinépét pedig gyalázó szavakkal illették. Ez az ostromállapot éjjeli 11 órától éjfélutáni 1 óráig tartott. A plébánia szomszédságában lakó tanitó is fegyverrel a kezében virasztotta át az éjszakát. Egy idő óta szombat és vasárnap este csak a plébános éjjeli nyugalmát zavarták a fölbérelt szolgalegények és egyes családok fiai, most már a plébános személy- és vagyonbiztonsága ellen is törnek. Nyilván bosszu müve az egész. A vöröstóiaknak ugyanis fáj, hogy a tavaly két okleveles tanitóval szemben megválasztott oklevélnélküli tanitót az egyházi hatóság állásában nem erősitette meg. fáj továbbá nekik, hogy a jelenlegi okleveles tanitójuk hátralékos járandóságának megfizetésében a közigazgatósági hatóság elmarasztalta őket. S mindezekért egyedül csak a plébánost okozzák. A vizsgálat folyik.

Rabló cigányasszonyok. Vakmerő rablásról hoz hirt a táviró Hajduböszörményből. Minap este Rubinstein Menyhért kereskedő feleségét, a mig a gazda a templomban volt, két cigányasszony megtámadta a lakásán, megkötözte és teljesen kifosztotta. Elvittek ötszázötven korona készpénzt, azonkivül sok arany- és ruhanemüt. A csendörség nyomozza a tetteseket.

Megőrült az oltár előtt. Szabadkáról jelentik: Lusitz Jakab ludas-pusztai plébános már régebb idő óta sulyos idegbajban szenved. A minap már beteg állapotában annyira megfelejtkezett magáról, hogy egy hivőt gyónás közben inzultált. Most azután a szerencsétlen lelkipásztort, miközben misét mondott, meglepte az őrület. Ugy vitték el erőszakkal az oltártól, később pedig beszállitották egy szanatóriumban.

Uj kincstári fürdő. A kincstár mint lapunknak irják, megvásárolta Ránkfüred fürdőt, melyet 160.000 korona költséggel ujonnan berendeznek, Az idegen forgalom föllenditésére vasutat fognak épiteni Kassától Ránkfüredig.

Halálos villámcsapás. Trencsénből táviratozzák: Sunarsák István és Jendrisek János turzófalvi zsindelyfaragók mühelyébe belecsapott a villám s mind a két embert megölte.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A tengerbe dobott rendör. Karlopagóban Miletics Ferencz rendör tetten ért négy tolvajt és be akarta őket kisérni a rendörségre. Utközben a tolvajok megragadták a rendört, megkötözték a lábát és beledobták a tengerbe. A rendör a tengerbe veszett, A csendőrség vizzgálatot inditott és csakhamar kézrekeritette a tetteseket: Desics Antal, Miletics Károly, Stojaz János és Ptocsnik Károly csavargókat. A rendőr holttestét még nem találták meg.

Fölrobbant tüzijáték. Rómából jelentik: Bau közelében Capussoban a mult hét péntekjén. fölrobbant egy nagy csomó tüzijátékhoz szükséges robbanó anyag. A tüzijátékot a bucsura készitették elő. A sok robbanó holmi szállitás közben egy kocsin explodált, a melyen Romano tüzoltó és három gyermek volt. Az explozió mind a négyöket darabokra tépte s a közelben az összes ablakokat bezuzta. Tiz ember könnyebb sebet kapott.

Tömeges cápairtás. ST.- Thomaszból Nyugat-Indiából irják: A st.-thomasi öböl egyik legnagyobb baja, hogy hemzseg benne a cápa s igy a türhetetlen hőség dacára sem lehet a tengerben fürödni. A tikkasztó hőségben két néger mégis a tengerbe vetette magát, de alig pár pillanat alatt elnyelték a cápák. Egyik amerikai iskolahajó mérnökének támadt az az ötlete, hogy a szörnyetəgeket dinamittal irtja. Egy horogra, melyet ujjnyi vastag vasból kovácsoltak, öt font szalonnát erősitettek s a szalonába dinamitpatront rejtettek, mely villanyos árammal volt összekötve. A csalétket ezután erős kötélen eresztették le a vizbe. Alig pár perc mulva egy tizenkétláb hosszu cápa settenkedett a falat körül, de alig kapta be a szalonnát, irtózatos erővel repült szét a feje. A geniálisan kieszelt cápairtó tiz nap alatt nyolc cápaóriást ölt meg. A fényes eredmény után a hajómérnök megpróbálta azt, hogy csakis villamos árammal végezze ki a cápákat. A csalétket tartó horgonyt a hajó dinamógépével kötötték összs. Nem telt bele sok idő, mikor már egyik szörnyeteg dühösen ráncigálta a szalonnát. A mérnök 200 woltos áramot bocsájtott a horgonyba de ennek hatása csak az volt, hogy a cápa veszettül csapkodta a vizet. Csakis 750 woltos áram ölte meg, amikor egyenesen, mint egy gyertya emelkedet ki a tengerből, hogy holtan zuhanjon vissza. A benszülöttek diadalmámorral vonszolták ki a partra, bogy ünnepi lakomán fogyasszák el, kárpótlásul a fölfalt két embertársukért.

A bossz. Makóról táviratozzák: Bruttyó Mihály makói gazdának hosszabb idő óta sok haragosa volt. Minap a makói vásárou jó áron eladott néhány serrést s azután baráiatval betért egy korcsmába áldomást inni. Éjfélig mulatozták ott, majd hazamentek. Másnap reggel Bruttyót az ntszéli árokban holtan találták. Megállapitották, hogy sziven szurták. Pénze és órája érintetlen volt, tehát világos, hogy csakis boszuról és nem rablógyilkosságról lehet szó. A rendőrség a nyomozást meginditotta. Barátai, a kikkel mulatott, azt mondják, hogy mikor hazamentek, Bruttyó rosszullétről panaszkodott s ezért elvált tőlük, hogy egy rövidebb uton hamarább haza jusson.

Szerkesztői üzenetek.

Tóth Joáchim urnak, Facset. Az aláirt nyilatkozatot vettük s a jelentkezőket az időközben szórványosan beérkezett néhány más kartárssal együtt lapunk jövő számában fogjuk közölni. A szervezkedésnek teljesen megbizható és helyes utra való terelésével most foglalkozunk s azt hisszük, hogy ebbeli tervezetünk mindenkit teljesen ki fog elegiteni s annak alapján remélhető, hogy az ügyet a kartársak az eddiginél nagyobb lelkesedéssel fogják felkarolni és megtehetjük a boldogulás felé való elhatározó lépést.

A kiadóhivatal postája.

Nagy Sándor urnak, Felsőbánya. A 2 korona beérkeztét köszönettel nyugtázzuk. **Was Kovács József** urnak, Öscsanád. A cimet helyesbitettük. **Máyer Ferenc** urnak, Zajk. A 2 koronát javára jegyeztük. **Boros Sándor** urnak, Lankóc. A 4 koronát megfelelően szétosztottuk. **Kiss Imre** urnak, Mező-Lividia. A beküldött 2 koronával szeptember végeig van előfizetve. **Kiss Pál** urnak, Vizakna. Mindkét küldeményt köszönettel vettük. Előfizetése ezzel folyó évi szeptember hó végeig van rendezve.

Pályázati hirdetmény.

Erdőőrök, akik már fenyőfa kihasználásánál alkalmazva voltak, a magyar nyelvet szóban és irásban, a román nyelvet legalább szóban birják, alulirottaknál állandó alkalmazást nyernek, a hová pályázók ajánlataikat is küldjék be.

Jósikatelep, 1907. julius 27.

Kalotaszegi erdőipar részvénytársaság
Erdőhivatala Jósikatelepen,
3—4 (Kolozsmegye.)

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Burger Frigyes

gyógyáru és illatszer üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol a legmagasabb napi áron: **Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet-gyökeret** és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételn é minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Szeptember 5.** **36. szám.**

Szomoru történet.

Mult évi augutztus hó 17-én történt, hogy Koperdák József I. osztályu m. kir. famester a szászsebesi m. kir. erdőhivatalnál áldozatául esett a tüdején már évek óta rágodó sorvasztó betegségnek. Lehet, hogy a még alig 50 éves ember megtoldhatta volna életét egy pár évvel, ha jobban vigyáz magára; sajnos, nem tette s fent a románhatárszéli havasokon teljesitett szolgálata közben a helyett, hogy az alig egy kilométernyi távolságban lévő erdőházba vonult volna be éjjeli szállásra, kint maradt az erdőben s árva — fárva töltötte el az éjszakát. Ez a könnyelmüsége reátett azután szarvasztó betegségére a koronát; nagy betegen került haza családja körébe s rövid pár napi szenvedés után jó lelke elhagyta porhüvelyét, sokat hányatott teste pedig pihenőre tért közös anyánk ölébe.

Egyszerü történet, a milyennel ugyszólván minden nap találkozhatunk az életben s alig lenne érdemes hosszabban megemlékezni róla, ha nem fürödnék hozzá s illetve nem lenne olytatása egy még szomorubb s valóban megrenditő történet.

A dolgot nem ismerő azt hinné, hogy hát jól van, a halottat eltemették, özvegye öt árványa megirattak, busultak is utánna egy ideig, de hát végre ők is beletörödtek a meg nem változtatható sorunkba s szegényesen bár, de mégis a hogy — ugy éldegéltek a szerény nyugdijból és a csekély neveiési járulékból, melyet részükre boldogult atyjuk közel 10 évi kincstári szolgálata után kiérdemelt. Egyéb vagyonuk ugy sem volt, mert hiszen ekkora családdal elég volt napról-napra megélni egy szegény famesternek, de arra, hogy még némi vagyonkát is gyüjtsön, bizon már nem tellett.

Sajnos, nem igy történt, hanem a boldogult famester elhalálozásának sokkal somorubb folytatása lett.

Ő ugyanis, miután a gyulafehérvári rom. kath. püspökség erdeinél sok éven át mint erdőőr hüséggel és buzgón szolgált, akkor lépett át kincstári szolgálatba, midőn már negyven éves elmult, özvegyének tehát nyugdijra s gyermekeinek nevelési járulékra csak abban az esetben lett volna igénye, ha a férj, illetve atya legalább 10 évet tölt el egyhuzomban, megszakitás nélkül kincstári szolgálatban.

A szomoru véletlen ugy akarta, hogy mig egy részt kincstári szolgálatba lépése alkalmával a negyven éves élelkort még csak rövid pár hónappal haladta tul, addig a 10 évi folytonos szolgálat betöltéséhez ismét csak pár hónap hiányzott, a rideg szabályok következménye azonban nem maradt el s az özvegy öt gyermekével, kik közül a legidősebb, alig 16 éves fiu ipariskolai megkezdett tanulmányait volt kénytelen megszakitani, mig a többi négy még

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szülői gondozásra szorult, minden vagyon, minen segély és támasz nélkül lett kitaszitva a nagy világba.

Ismerve a mostani nehéz megélhetési viszonyokat talán fölösleges is bövebben ecsetelmünk azt a mérhetlen nyomort és inséget, a mellyel a szerencsétlen családnak küzdenie kellett s a boldogtalan anyát a legvégzetesebb cselekedettől talán csak az a remény tartotta vissza, a melyet abba a felségfolyamodványába vetett, a melyben a maga részére kegydijat, a szabályszerü kort el nem ért négy árvája részére pedig nevelési járulékot kért s a melyeket ha megkapja, bár szegényesen és nagy nélkülözések közt még is csak eltengethette volna életét s felnevelhette volna apró árváit, a sors könyvében azonban más volt előirva.

Hosszu egy éven át járta a szegény özvegy árváival a nyomoruság Golgotáját s hogy mennyi sanyaruságot, inséget, éhséget szenvedtek át ez alatt, hányszor hasadozott a szerető anyai szív fájdalmában, mikor az éhségtől siránkozó gyermekek könyeit nem bir a egy-egy falat száraz kenyérrel felszáritani, azt egyedül csak az tudná megmondani, ki belát a szivekbe és a vesékbe, a várva várt kegydij és nevelési járulék pedig csak nem jött.

A sok szenvedés, a testi lelki gyötrődés végre megtörte az egyébként is beteges, gyönge szervezetü anyát s földi kiniaitól mult hó 31-én megszabaditotta a könyörületes halál.

Temetését jószivü emberek könyörülete rendezte s ez gondoskodik egyelőre három legkisebb árvájának első szükségleteiről, de utóvégre ez sem kimerithetlen s közelg az idő, a mikor a 6, 8 és 10 éves gyermekek — ha csak nem sikerül őket gyermekmenházakba vagy árvaházakba elhelyezni — már zsenge korukban nyakukba akaszthatják a koldustariszuyát s mehetnek a nagy világba házról-házra kilincselni.

A most elhunyt özvegy kegyelmi kérvényének a sorsát nem ismerjük s azt sem tudjáuk, hogy annak elintézése hol és min akadt meg, de mégis csodálkoznunk kell azon, hogy egy olyan kérvénynek elintézéséhez, hol egy szegény özvegy és számos apró gyermek nyomoruságának az enyhitéséről, talán az éhhaláltól való megmentéséről van szó, miért szükséges közel egy esztendő.

Nem akarjuk hinni, hogy egyes ember hibájából, indolenciájából vagy éppen bünös hanyagságából történhessék meg az ilyen dolog, hanem a hibát inkább a rossz rendszernek vagyunk hajlandók tulajdonitani, de ha ez a mostani rendszer rossz, vagy csak nehézkes is, akkor segiteni kell azon, még pedig mielöbb, hogy a jövőben ne fordulhasson elő ilyen szomoru dolog.

Az itt tárgyalt eset azonban még egyébre is ráterelheti a kincstári erdészet figyelmét, nevezetesen arra, hogy ennél az ágazatnál is ideje lenne az apátlanul, anyátlanul maradt árvák részére menhelyről, árvaházról gondoskodni,

TÁRCZA.

Rupa Miklós.

Irta: *Chariton* — (A »V. L.« után)

Apja a b. W. Ferenc haladi uradalmának volt — a régi jó világban — foltozó kapács és a báró leggyorsabb lábu futárja; egyszermind vadásza, kit mindig magával vitt vadászataira. Rézbörü, kek szemü, veres bajuszu és szakállu hórihorgas cigány volt, aki eleven észjárásával mindig elevenséget varázsolt a főuri vadásztársaságba . . . Urához rendkivül hü ragaszkodással viselkedett, de azért a hazugságban páratlanul állott a vármegyében.

Sok érdekes esetet beszélnek róla, de mindenesetre legmulatságosabb az, amit e helyen elbeszélek, mielőtt fiának jellemzéséhez fognék.

Az öreg Rupa mindenben hü szolgája volt urának, de a hüséggel könnyen összeegyeztethetőnek tartotta a vadorzást. Ő az erdőf, a természetet lopta meg és nem az urát, akitől soha egy gyufaszálat sem tulajdonitott el. Ha nem volt odahaza a báró, ő saját szakállára is kirándult a terjedelmes vadászrevierbe s s gusztusa szerint lőtt le egy-egy izletes vadat, ahhoz képest, a mint azt a dádék megóhajtották. A borzcomb se volt előtte megvetett falat.

A báró ismerte e tulajdonságát, de azért meg sem szólitotta. Hadd keresse meg ugy a pecsenyét, a hogy tudja . . .

Egy alkalommal, éppen az nap érkezett meg a báró bécsi tartózkodásáról, — azzal állitottak elő tisztjei, erdészei, hogy Rupa, — egy hatalmas vadsertést lőtt s azt haza is szállitotta. Meg lehet a kunyhójában találni, csaknem teljes egészében, mert éppen az napra virradólag történt meg a vadorzás, mikor a báró hazaérkezett.

A báró megcsóválta a fejét s a nélkül, hogy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vagy ha ilyenek önállóan nem létesithetők, legalább más már meglevő ilyen intézetekben alapitványos helyeket felállitani, a melyekbe azután a boldogult Koperdákéhoz hasonló, földönfutóvá lett árvák nyomban elhelyezhetők legyenek.

A vadász fegyvere és tölténye.

(A »Magyar Erdész után.)

Köztudomásu dolog, hogy rosz fegyverből jó tölténynyel, viszont rosz tölténynyel jó fegyverből lőni nem lehet. Nem szó szerint, hanem eredményesen. Ezért első sorban minden vadásznak arra kell törekednie, hogy egy oly fegyvere legyen, amilyen testalkatának megfelel. Az agy fekvése, hosszusága, rövidsége, mind oly fontos tényezők, miket nemcsak a kezdő, de a gyakorlati vadász sem hagyhat figyelmen kivül. Nyulánk testalkatu ember okvetlen hosszabb és hajlottabb agyu puskát kell hogy használjon, mint a köpcös testalkatu; viszont a sovány arcu puskásnak a vastagabb agy jobban felel meg, mint a telt arcu, vagy erős arccsontu egyénnek.

Ezek látszatra igen lényegtelen körülmények, mégis a gyakorlati vadászatot annyira befolyásolják, hogy sok vadászt még a vadászattól is elkedvetlenitik. Számtalan vadászt ismerek, aki még csak nem is sejti, hogy ezen felsorolt hibák valósággal megkeseritik a vadászatát és lehetetlenné teszik, hogy e nemes sportot élvezettel gyakorolhassák.

A fegyver fekvésének megbirálásánál legcélszerübb, ha szemünkkel egyirányban fekvő valamely kijelölt tárgyat jól szemügyre vesszünk, azután szemünket behunya, testünk mozgása nélkül lehunyt szemmel célhoz vesszük a puskát. Szemünket kinyitva, a célgömbnek a kijelölt célon kell lennie.

Ha csak a célgömböt látjuk, akkor a fegyver agya nagyon hajlott; ha pedig az egész csövet látjuk, az agy egyenes. Hajlott agygyal a puskás rövidebb egyenes agygyal meg mindig magasan lő. Az agy hosszaságánál különösen ügyelni kell arra, hogy mutatóujjunkkal az első ravaszt nemcsak elérhessük, hanem azt a lehető legkényelmesebben is kezelhessük; inkább valamivel rövidebb, mint hosszab agyat válaszszunk.

A fegyvernek igen fontos része a závárzat; ezt manapság már annyi sokféleképpen állitják elő, hogy kétszeres, négyszeres, sőt hatszoros reteszekkel is ellátják. A kettős, esetleg hármas retesszávárzat, a kakasok között fekvő kulcscsal nemcsak legjobban megfelel, hanem a legellentállóbb is, mivel a sok furás, faragás bemetszés és meghosszabbitások által a nyers anyag ellentálló ereje nem gyöngittetvén, hivatásának a legjobban meg is felel.

Kakas és kakas nélküli fegyverek közt, csak a divatbeli, de használhatóság tekintetében különbség nincs. Azon ráfogás, hogy kakas nélkülinél a veszély van kizárva, csak dajkamese. Ezt a mesét megforditva is lehetne alkalmazni, hogy a kakas nélküli fegyvernél sohasem tudja a vadász, felvan-e huzva a fegyvere, vagy nincs!

Minden lőfegyver veszélyes, ha szeleburdi, szeles és ugráló léha vadász kezében van; ellenben nyugodt, komoly, óvatos, korrekt vadász kezében a legborzalmasabb fegyver is csak vadászati eszköz marad. Tulságos óvatosság a vadászatot gyötrelmessé teszi; minden vadász, midőn vadra les, cserkészik vagy hajtásban áll, fegyverét »nem elzárva,« hanem »lövése készen« kell hogy tartsa: öntöltő fegyverek korszakában, a vadász fegyverét üresen, töltetlenül hordja; ha ez bármely okból lehetséges nem volna, akkor

---

valamit szólott volna környezetének — kezében az elmaradhatatlan korbácscsal — elhagyta a kastélyt s egyenesen a Rupa földpalotájába indul. Künn emelkedett az a faluvégén; közel az erdőhöz, melynek vadállománya nagy hirben állott. A kunyhó fényesen ki volt világitva s benn óriás vigság zaja hangzott. A báró megállott a kunyhó előtt s édesen mosolyogva hallgatta a cigány menyecskék csapongó vigságát s s azt a munka-zajt, mely bizonyos hus-vagdalásra emlékeztet.

E közben az összegyült dádék sem ültek tétlenül. Hegedü szólt és fogyott a pálinka. A házigazda kitett magáért. A mitsem sejtő, vig kompániára hirtelen benyitott a báró . . . Lett óriási elszörnyüködés! A barna, tüzes szemü menyecskék egyszerre kiejtették kezeikből a husvágót, a muzsikusok a nyirettyüt, a házigazda a pálinkás üveget s bálványnyá meredve állottak a kunyhó közepén.

— Mit müveltek, Rupa? — kérdezte szelid hangon a báró, a kit leirhatatanul mulattatott a pompás kép.

— Hát, instálom, kezsit-lábát csukolom, egy kis tiltött káposztát, meg kolbász-tilteliket csinál ázs ássony.

— Milyen kolbász lesz az dádé?

— Hát, kezsit-lábát csókolom, hurka-kolbász.

— Mikor öltél disznót?

— Nem iltem én, soha se nem iltem . . .

— Honan kaptad?

— Tudom izs in, hunnan tivedt ide. . . Bizony Isten az erdibül . . . Futotta mind utánam; megakarta engem harapni, de itt ágyon itettük kalapácscsal, fejszivel, szekercivel . . . Valami megbalandult disznó vót. . .

A báró ráparancsolt a megszeppent gazdaaszszonyokra, hogy azonnal folytassák a munkát, a dádékra, hogy tovább muzsikáljanak, a házigazdára, hogy mutassa meg a megbolondult disznót . . ,

Rupa szepegve vezette a bárót a mühelybe, ahol szépen felkoncolva feküdött a hatalmas vadsertés s belsőrésze kimosva várta egy dézsában a »tilteliket« . . .

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tartozik fegyverét ugy viselni, hogy annak csöve sem lefelé, sem oldalvást ne legyen, hanem mindig vállon hordva fölfelé. *Ez a vadász ábc-je*

Másik fontos alkatrésze a fegyvernek a cső. A csőnek anyaga képezi azt a sokat vitatott részét a fegyvernek, melyet a gyárosok a jóhiszemü vadászok érdektelenségén annyira és oly ügyesen kihasználni tudnak.

A jó öreg damaszkcsövekre ráfogták a technikusok, hogy nagyon lágy, céljainak nem felel meg, szükséges tehát a fegyver csövét oly anyagból készíteni, amely megfelelő keménységü is lesz Igy jöttek létre az acélcsövek. De most meg ujra előállottak azok a bizonyos technikusok és megállapitották a megbizó gyáraik érdekeinek megfelelően, hogy az acél meg nagyon is kemény. Most meg előállott a harmadik eset, hogy az acélt meglágyitani kell. Ezen mistifikációkból született meg aztán a vadászok tulnyomó része által értett »folyt acélcsövek.«

Természetesen ezen kisérleteknél legfőbb szerepe a »füstnélküli pornak« jutott. Tagadhatatlan lévén, hogy a »füstnélküliség ködben és ott, hol sok szárnyes vad van, megbecsülhetetlen előnyt is nyujt a vadásznak

E kisérletek közben jöttek rá arra is, hogy még a fokozottabb mértékben való füstnélküli lőporadagolás a damaszkcsövet kidomboritja, vagy végighasitja, addig az acélcsöveknél millió darabokra és szilánkokra szakadva, a kisérletezőnek nemcsak a szemét, hanem a közelállók (a szakértők) testi épségét is veszélylyel fenyegeti.

A damaszk készitési módja magyarázza meg a vadászokra mindenesetre nézve ezen előnyös körülményt.

A damaszkot különbözőképen összecsavart vas- és acélsodrony összeforrasztása által állitják elő, a mintázat is az előállitás különféle módjaiból ered. A finomabb és egyenletesebben mintázott damaszk természetesen drágább is szokott lenni, mint a kevésbbé szabályosan mintázott. A sokféle damaszkfajtáju csövek közül legolcsóbb a »szallag damaszk«: egyszerü csavaralaku mintázatával könnyen felismerhető. Finomabb damaszk: a Bernard-damaszk és a török- vagy rózsa damaszk, patkószeg- és crollédamaszk.

(Folytatás következik.)

Vadászati dolgok.

Vadászok figyelmébe.

Több százra tehető azon vadászok száma, kik hajlamaikat és szórakozásaikat azért nem tudják kielégiteni, mivel vadászterülettel nem rendelkeznek s ebbeli törekvésük a szorgos kutatás és utánjárás dacára is meddő marad és emiatt nem ritka eset, hogy a vadász, kit szenvedélye a vadak rejtelmes és tág birodalmába üz, otthon kénytelen maradni s többé nincs szüksége arra se, hogy vadászjegyét megváltsa. E tekintetben a vadászterület tulajdonosok azt az eljárást követik, hogy hirdetményeiket a nagyon szük területre szoritkozó megyei sajtóban és csak nagyon ritkán meglevő szaklapokban ádják ki. Ezen anomálián akár most segiteni Csics Ödön m. kir. honvéd százados, ki több vadász uri ember felszólitására »Vadász Ujság» cim alatt, egy október hótól kezdődőleg 10 naponként megjelenő lapot indit, melyben az országbeli összes vadászterületek bérleti hirdetményeit közölni fogja s a hirdetések megszerzésére a szükséges lépéseket már meg is tette s a siker iránt többé semmi kétsége nincs. Erre a hézagot pótló, tisztán vadászati kérdésekkel foglalkozó lapra a »Vadász Ujság«-ra

---

A báró jóizüen mosolygott az érdekes dolgok felett, de az erős pecsenye-illatot nem birván tovább finom idegzete, azzal vett bucsut a disznótoros dádéktól, hogy megkérte szépen Rupát: küldene neki kóstolóba egy kis hurkatilteliket . . .

* * *

A fia szakasztott olyan volt, mint az öreg. Már gyermekkorában megszokta a tétlen, kóborgó élete és a vadászatot. Nem volt kedve a mesterséghez és soha nem hegyezett még egy patkó-szeget is . . . Apja halála után lakást változtatott s átköltözött Csehbe, a hol legfőbb foglalkozása az orvvadászat volt. Megnősült s elvett egy oláhcigányleányt, aki feketébb volt az éjszakánál.

Ez időben alakitottuk meg ott a vadásztársaságot s hogy a vadorzókat jobban ellenőrizhessük: megtettük őket mind vadőrzőkké. Kevés változtatással a cim is megmaradt. Rupa Miklóst is ez a szerencse érte s ő e hivatásnak teljesen megfelelt. Örökösen az erdőn, mezőn kóborolt, ha csak valamelyik vadász magához nem rendelte, hogy fegyvert »pucoljon« vagy valami titkos szerelmi levelezést közvetitsen. Erre aztán páratlanul alkalmas volt. Mindenikünknek tudta, de legalább is jól sejtette titkainkat; de soha semmiért el nem árulta azt. Pedig nem egyszer volt kisértetbe hozva s jó pénzre tehetett volna szert, ha fecsegő természetü . . . Hanem azután velünk szemben éreztette is, hogy »ki ő?« Ha valamelyikünk szorosabban vette, szigoruan megdorgálta, rögtön felülkerekedett.

– Hagyja el csak a Tekintetes ur; nem lesz ez mindig igy . . . Osztán nem bánom, ha fibelis is! . . . Fenyegetett bennünket s kénytelenek voltunk vele kibékülni.

Rupát különben közösen öltöztettük és közösen tartottuk . . . Pompás vadász-uniformist készittettünk neki, melyből nem hiányzott a vadász oldalfegyver sem. Jól festett, mikor kicsipte magát s jáger-öltözetével kirukkolt Tudott egy kis tisztességet is; mert hát huszár volt s a mint ő szokta mondani, a »máni-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

már most felhivjuk a vadászközönség figyelmét. Azon urak tehát, akik ennek a lapnak megindítását és fennmaradását kivánják s a vadászati témákhoz szakszerüen hozzászólni akarnak, már most is forhulhatnak Csics Ödön honvéd századoshoz, ki készséggel válaszol s megad mindennemü felvilágositást. A »Vadász Ujság« a bérleti hirdetményeken kivül közölni fog szakcikkeket, hireket; felhivásokat vadásztársaságokba való belépésre, azok feltételeit közölni fogja, azonkivül oktatója lesz a fiatal vadászoknak, akik eddig nélkülözték a szakszerü oktatást és idősebb vadásztársaik kizárólagos jóindulatára voltak utalva, ami nem ritkán mindkét fél türelmét meritette ki és igen sokszor, a fiatal Nimród vigyáztalansága, járatlansága és félreértése folytán végzetes és helyrehozhatatlan következményekkel járt Ez az oktatás sok tapasztalatot igényel és azért arra a százados-szerkesztő kezdettől fogva nagy gondot fog forditani. A »Vadász Ujság« tárcáit szintén a vadászat körébe tartozó események és kalandok fogják tarkitani amire tapasztalt erők és tehetségek jelentkeztek s igy méltán remélhető, hogy az előfizető és olvasó egy minden izében helyes elveket követő olyan szaklapot fog nyerni, amilyet a felszólitók már maguknak előre elképzeltek és szerkesztendőnek véltek. A »Vadász Ujság« előfizetési ára félévre 7 korona, egész évre 14 korona. Az előfizetés dijak mostantól kezdve beküldhetők Csics Ödön honvéd százados cimére: Budapest, IX., Lónyay-u 7. A »Vadász Ujság« részére tudósitók kerestetnek az ország minden vidékről.

Hasznos tudnivalók.

Hirdetmény.

(Az 1907. évben megtartandó erdőőri és vadőri szakvizsgák ügyében.)

Az erdőőri szakvizsgák folyó évi október hó 21-én és az erre következő napokon Budapesten, Besztercebányán, Miskolcon, Kassán, Máramarosszigeten, Kolozsvárt, Brassóban, Nagyszebenben, Temesvárott, Pécsett és Szombathelyen, a vadőri vizsgák pedig az erdőőri szakvizsgákkal kapcsolatosan Budapesten, Pozsonyban, Szombathelyen és Kolozsvárt a vármegye székházában délelőtt 9 órakor fognak megkezdetni és folytatolag megtartani.

Felhivatnak mindazok, a kik az erdőőri vagy vadőri vizsgát letenni óhajtják, hogy hiteles bizonyitványokkal felszerelt folyamodványaikat folyó év szeptember hó 30-ig ahhoz a kir. erdőfelügyelőhöz nyujtsák be, a kinek székhelyében vizsgát tenni kivánnak.

Budapest, 1907. évi augusztus hóban.

M. kir. földmivelésügyi Minister

Mikor kaszáljunk?

A kaszálás idejének meghatározása tudvalevőleg időjárási s növénynövekedési viszonyoktól is függővé van téve és ismeretes, hogy az igy kikerülő takarmány tápláló értékét eldönti a talajminőség, annak trágyaerőben léte s igy a növényzet állása, minősége, de egyben — és pedig igen jelentékeny mértékben — a takarmánynövények érettségi foka is. Minél fiatalabb az ily növény, annál gazdagabb, könnyen emészthető, jól kihasználható táplálóanyagokban.

---

pulás« őrmesternek legkedvencebb katonája. Trombitás volt a katonaságnál; nálunk kürtös. Ugy tudta a vadász-tülköt »kezelni«, hogy a mikor tele tüdővel és jókedvvel belefujt, még a temetőben nyugvó vadászok is megmozdultak. Azt hitték, hogy a feltámadás angyala fujja az ébresztőt.

Szerettük is nagyon a cigányt s elnéztük neki egy és más kihágásait is. Nagyobbakat nem igen követett el, mint hogy vadorzónak is megmaradt vadőrző korában is.

Ha megéhezett Flórika egy kis vadpecsenyére: nyakába akasztotta fegyverét és tarisznyáját s még március közepén is ledurrantotta a nyulat.

Kunyhója tájéka rendes volt s belsejében is tisztaság uralkodott. Az a tüzszemü, szép barna menyecske, folyton dolgozott az uri családoknál s s megtanulta a rendet, tisztaságot. Ám, sok baja volt az ő szerelmes urával; mert az valóságos uri passzióknak élt és a kunyhót mindegyre menageriává alakitotta. Volt egy szuka kopója, a Bokrász s ha az családi örömet szerzett — öt-hat kölyökkel, — valamennyit megtartotta és ugy becézgette, mintha a familiához tartozott volna. Ezenkivül volt a kunyhójában bagoly, mátyás, nyul, szarka, csóka s olykor kis róka is s ezeket mind gyermekes szeretettel vette körül. De azok is őt! Mikor otthon volt, valamennyi az ölében, a válán és a feje tetején ült . . .

Ezek képezték — Flórikán kivül — minden gyönyörüségét, mert tiz éves házaséletőknek nem volt egyetlen gyümölcse sem.

Hanem aztán addig imádkozott szegény Rupa, erdőn, mezőn, tóparton, patak mentén, mig egyszer az a csintalan gólya meghallgatta s két veres haju, kék szemü babát lopott a bereki kis kunyhóba. Téli idő volt. Késő este, faradtan jöttünk haza a vadászatból. Velünk volt Rupa is, ki midőn haza ment s meglátta a kis jövevényeket, előbb majd agyon csókolta mindkettőt és a beteg anyát is, azután pedig eszeveszetten szaladt a vadász-kollegákhoz, hogy értésükre adja az örvendetes eseményt. Hozzám későn érkezett, már lefeküdtem volt. Az ablakomat verte meg, hogy keljek fel, mert baj van!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ki ne tudná a mezőgazdák körében, hogy a növényzet előrehaladottabb fejlődési fokán, t. i. virágzás után, kevesebb táplálóanyagot nehezebben emészthető formában tartalmaz, mert azok a növény magképzésére fordittatnak és azzal csakhamar kiperegnek, a táplálásra elvesznek s a növényszár maga elvénülve, elfásodik és emiatt nehezebben emészthetővé válik.

Minél korábban kaszálunk (természetesen kellő figyelemmel a hozamra is), annál könnyebben emészthető, értékes fehérjében annál gazdagabb takarmányt nyerünk.

Az időpont tehát a kaszálásra a helyi viszonyokhoz mérten az, amikor a réten a legtöbb növény van és már virágzásnak indult.

Ez a szabály nem is ismeretlen hazaszerte, de vajmi sokan hanyagolják el mégis.

A rétnek idejében való lekaszálás a sarjunak is kedvez s hogy pedig a kaszáló-, gyüjtő- és forgatógépek tetemesen elősegitik éppen az idejében való és jutányos kaszálást, gyüjtést, azt külön hangsulyozni is felesleges.

KÜLÖNFÉLÉK.

A tengerfenék csodái. John Murray, a hires angol tudós számitása szerint az Atlanti-óceán legnagyobb mélysége 27.166 láb, a Csendes-óceáné 18.582, a Déli-tengeré 25.000 és az északi jeges-óceáné 9000 láb. A tengerben annál erősebb a viz nyomása, mennél mélyebb. Igy például két angol mérföldnyi mélységben egy négyszög hüvelyknyi területen a viz sulya két tonna. A természettudósok eddig még nem tudták megállapitani, hogy a viz nyomása mekkora a tenger különböző mélységeiben. A hőmérsékletét már megpróbálták ugyan mérni, de odáig sohase jutottak, hogy a tenger fenekének hőmérsékletét megismerhették volna, mert a vizbe eresztett rendesen vastag üvegcsőbe zárt hőmérőt, még mielőtt a tenger fenekét érte volna, az óriási viznyomás szétzuzta. Azt irja Murray, hogy nincs a világon emberkészitette tárgy, a mely a tenger mélyére bocsátva, a fölismerhetetlenségig össze ne lapulna. A tenger óriás viznyomása a legerősebb acélhajót is csak ugy összezuzná, mint a papirskatulyát. A hajóroncs is csak addig sülyed, a mig sulya megegyezik a viznyomással. És az ilyen óriás viznyomás mellett a tenger mélyén élőlény mégis van Háromszáz láb mélységig megél a növény is, azontul azonban csak a millió és millió csodálatos alkotásu tengeri állat. És ezek az állatok egymást falják. A nagy a kisebbet, az erős a gyengét. Sőt itt, a tengeri szörnyek fején fényszórófajta villámos fény van. A tenger mélységének csodás állatvilága ma még jórészt ismeretlen s talán a buzgó Murraynek köszönhetjük, ha majd kép és irás szemlélteti mind azt, a miről ma még a tudományos világ is csak nagyon keveset, ugyszólván semmit se tud.

Mennyi vizet használnak el a fák? Höhnel K. német botanikus több évi megfigyelés alapján kiszámitotta, hogy nagy dézsákban nevelt fák mennyi vizet használnak el egy év alatt. A fákat napjában kétszer öntözte meg bizonyos meghatározott mennyiségü vizzel. Az elpárologtatott vizet azután megmérte. Igy egy középnagyságu 10 éves kőrisfa, melynek 1000 gramm levele volt, egy év alatt 85 kgr. vizet párologtatott el. A nyirfa 81 kgr.-mot, a vörös fenyő 74 kgr.-ot, a gyertyánfa 72 kgr.-ot, a szilfa 66 kgr.-ot, az erdei juhar 58 kgr.-ot, a kocsányos tölgy 54 kgr.-ot, a jókori juhar 53 kgr.-ot, az erdei fenyő 13 kgr.-ot, a lucfenyő 9 kgr.-ot, a boróka-fenyő 6 kgr.-ot használt el. Természetesen minél lombosabb és levéldusabb a fa, annál több vizet kiván. Igy egy szabadon álló nyárfa, melynek 200.000 levele van, a forró nyári hónapokban 60—70 kgr. vizet használt el. Egy 50—60 éves tölgy naponként átlag 10 kgr. vizet, egy 115 éves 50 kgr.-ot fogyasztott el. Ilyformán egy hektár területü tölgyfa-erdőnek 25—30 ezer kgr. vizre van szüksége. A viznek nagyobb része ugyan elpárolog a növényből, de egy része mégis megmarad a fa sejtanyagában. Igy 100 gramm celluloid képzéséhez 55 gramm viz használódik fel. A megfigyelésből még az is kitünt, hogy a fák leveleinek csak 7—10 százaléka hamu, a többi viz.

— Mi a baj, Rupa? — kérdeztem felriadva nyugodt álmomból.

— A kedves Flórikának — mondotta fuldokló örömmel — két kis fia született. Olyen veres a haja mind a kettőnek, mint a tüzes láng és a szeme olyan zöld, mint az erdő . . . Ugy sirnak, mint a kánya . . .

— Az ördög vigyen el — szólottam félig bosszusan, félig nevetve, — azért zavartál fel?

— Hát jó, még a Tekintetes ur sem iril; meg is elem mind a kettit! Szólott nagy aprehenzióval s azzal eltávozott.

Másnap megtudtam, hogy mind a tizennégy vadászkollegával hasonlókép járt, de ez nem tartotta vissza őt attól, hogy mind a tizennégyünket meghivjon kereszt-apának. Elfogadtuk a megtiszteltetést valamennyien s a Rupafiuk keresztelőjét világraszóló ünneppé avattuk. Ott huzta valamennyi banda, ott táncolt a falu valamennyi dádéja, még a legapróbb is. Volt pálinka, bor és ennivaló bőven, de azért Rupa bus volt, mert egyikünk sem jelent meg a gyönyörüséges családi ünnepen.

Figyelmeztetés. Lapunk jövő számának cimszalagjára nem csak a már lejárt előfizetéseket fogjuk feljegyezni, hanem azokat is, a melyek a folyó hó végével fognak lejárni, igy akarván alkalmat nyujtani mindenkinek, hogy a figyelme arra felhivatván, tartozását megfizethesse, illetve előfizetését idejekorán meg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ujithassa, Tekintettel arra, hogy e hó végével lapunk nyomását más nyomdába visszük át s igy az eddigivel szemben fennálló tartozásunkat ki kell egyenlitenünk, különösen is kérjük tisztelt olvasóinkat, hogy ebben az előfizetési dijak mielőbbi beküldésével segitségünkre lenni sziveskedjenek.

HIREK.

Gyakorlaton agyonlőtt tiszt. Marburgból jelentik: Teljesen megbizható helyről jelentik, hogy a Rau-hegyen tartott gyakorlaton a katonák éles töltéssel is lőttek. Egy golyó a második bosnyák gyalogezrednek egyik főhadnagyát találta, a ki azonnal meghalt. Az ezredparancsnokság szigoru vizsgálatot inditott, mely azonban eddig eredménytelen.

A szivtelen apa. Brünnből jelentik. Egy Kucsera József nevü munkás minap tizenegy éves fiát a második emeletről ledobta. A gyermek a német iskolát látogatta és atyjánál tanult csehül. A fiu akkor nem készitette el a cseh föladatát s ez annyira dühbe hozta atyját, hogy a gyermeket ledobta az emeletről. A fiunak eltört mind a két karja, orrcsontja és állkapcsa. Az apát azonnal letartóztatták.

Elgázolt vasuti tiszt. A szenthuberti vasuti állomáson egy Temesvárról Szegedre menő vonat elütötte Mikleán Vilmos vasuti tisztet, a ki a berobogó vonat előtt át akart menni a sineken. A lokomotiv elkapta a szerencsétlen vasutast és teljesen összezuzta. Miklean családos ember volt.

A flóbert áldozata. A pestmegyei Felsőgödön, Hajcsi György földbirtokos tizenhárméves fia hat milliméteres Flóbert-puskáját mutogatta egy béresfiunak és megmagyarázta neki, hogyan kell elsütni. A béresfiu kezébe fogta a puskát és babrálás közben elsütötte A golyó szivén találta a földbirtokos fiát, a ki holtan bukott a földre.

Szerkesztői üzenetek.

Bogyinszky Pál urnak Iszkaszentgyörgy. Mult hó 30-án hozzánk intézett szives tudakozódására folyó hó 4-ikén magán levélben válaszoltunk s a kivántat is oda csatoltuk. **Szabó Zoltán urnak, Lutilla.** A kérdezett céget közelebbről nem ismerjük ugyan, de arról van tudomásunk, hogy nagy erdőterületei, fürészei és fatelepei vannak s egyike a legnagyobb fakereskedő cégnek. Mindenesetre legcélszerübb lenne egyenesen nála tudakozódni a viszonyok felöl; azt, hogy egy ilyen nagy cég nem való adatokkal félrevezetné, nem lehet, de nem is szabad feltételezni. **Májer Károly urnak. Makkoshotyka.** Hátbizony a magunkfajta idősebb embereknek nem áll a világ hanem megkell nyugodnunk abban, a mi a sors nyujtott.

A kiadóhivatal postája.

Kárpáti József urnak, Mánfa. A 4 koronát, melylel az év végéig van előfizetve, köszönettel vettük. **Pontos előfizetőnek.** A gyakori figyelmeztetés szükségessége nekünk okoz legnagyobb fájdalmat, mert az nagy könnyebbséget okozna, ha minden olvasonk akár félévenkint, akár negyedévenkint az évnegyed vagy félév kezdetén pontosan beküldené az előfizetési dijat. Teszik ezt önhöz hasonlóan sokan, a nagy többség azonban — sajnos, — nem tudja, nem birja, vagy pedig nem akarja ezt a rendet megszokni. Most is e hó végéig 1000 koronára való hátralék van kint s minden egyes adósunknál aggódva várjuk, hogy fizet-e és mikor, mert bizony évről-évre sok azoknak száma, kik egyszerre ismertlenek lesznek, ha tartozásuk kissé felszaporodik.

Pályázhatnak mindazok, a kik a magyar állampolgársággal birnak, feddhetlen előéletüek, legalább 24 évesek, de 35 évesnél nem idősebbek, ép szellemi és testi erővel, különösen jó látó, halló és beszélő képességgel birnak és az erdőőri szakvizsgát sikerrel letették. Mindazok hiteles bizonyitványnyal igazolandók.

Sajátkezüleg irt, egy koronás bélyeggel ellátott kérvenyek 1907. évi szeptember hó 14-ig a kolozsvári m. kir, állami erdőhivatalnál adandók be. (Kolozsvár, Mikó-utca 16. sz,)

Később beadott vagy nem szabályszerüen felszerelt kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Kolozsvár 1907. évi augusztus hó 8-án.

M. kir. áliami erdőhivatal.

Pályázat erdőőri állásra.

Esztergom vármegye területén állami kezelésbe vett községi stb. erdőknél, a közigazgatási erdészeti bizottság 1907. évi 1096. számu határozata folytán egy járási erdőőri állás betöltésére pályázat hirdettetik.

Az erdőőr évi bére 700 korona, lakbér 130 kor, tüzifaváltság 50 korona, utazási- és irószer átalány 120 korona, összesen 1000 korona.

Pályázhatnak mindazok, kik magyar állampolgársággal birnak, feddhetetlen előéletüek, legalább 24 évesek, de 35 évesnél nem idősebbek, ép szellemi és testi erővel, különösen jó látó, halló- és beszélő képességgel birnak és az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel letették. Mindezek hiteles okmányokkal igazolandók.

A sajátkezüleg irt, egy koronás bélyeggel ellátott kérvények 1907 évi szeptember hó 15-ig a komáromi m. kir. állami erdőhivatalnál adandók be.

Később beérkező kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Komárom, 1907. évi julius hó 25-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

Pályázati hirdetmény.

Vács város alsóvárosi telkesgazdák pusztaszóri erdejének védelménél megüresedendő **egy erdőőri állomásra** pályázat nyittatik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Illetmények: 600 kor. évi bér, 1·0 kat. hold földilletmény, szabad lakás, tüzelő, korlátolt baromfitartás és 2 marhatartás.

A megválasztandó erdőőr köteles 200 korona óvadékot letenni,

Kérvények mielőbb, de legkésőbb **1907. évi szeptember hó 15-ig** alulirotthoz adandók be.

A kérvényhez a) erdőőri szakvizsga, b) születési, c) orvosi, d) szolgálati bizonyitvány eredetiben vagy hiteles másolatban okvetlenül csatolandó.

Az állás 1907. évi november hó 1-én lesz elfoglalandó.

Vácz, 1907. augusztus 22.

Schmidt Ferenc
mint a váczi aisóvárosi telkesgazdák elnöke.

Erzsébetváros sz. kir. r. t. v. Polgármesterétől.

1780/807. sz.

Pályázati hirdetmény.

A város közönsége által Erzsébetváros és Szász-Ujfalu székhelylyel rendszeresitett **2 erdőőri állás** betöltése végett pályázatot hirdetek.

Az erdőőr javadalmazása: 400 kor. évi fizetés, 100 kor. lakbér, 100 kor. szénaérték, 40 kor. tüzifaáltalány, árverésekből % évenként átlag körülbelül 200 korona.

Pályázók képesitésüket és eddigi alkalmazásukat igazoló bizonyitványukkal felszerelt kérésüket hozzám **folyó évi szeptember hó 21-éig** adják be, mert később érkező kéréseket figyelembe nem veszek.

Erzsébetváros, 1907. évi augusztus 21-én.

Trajánovits János
polgármester.

Erdőőr kerestetik

a csabonyi, u, p. Dunavecse uradalmi erdőgondnokság kerületébe. Javadalmazás: 400 korona készpénzfizetés, szabad lakás és fütés; 2 tehén és 2 sertéstartás; 1 magyar hold szántóföld; honyhakert a marhák téli és nyári tartása.

Hadkötelezettségüknek eleget tett 30 évnél nem idősebb, teljesen egeszséges, munkabiró egyének, kiknek erdészeti gyakorlatuk van és a csolnakázáshoz igen jól értenek, bizonyitvány másolatokkal (melyek vissza nem küldetnek) felszerelt folyamodványaikat október 1-ig benyujthatják.

P.-Csabony, 1907. augusztus 15-én.

Engli Vilmos
urad. erdész.

552/1907 szám:

Pályázati hirdetmény.

Kisküküllő vármegye területén kezelésbe vett községi és némely más erdő és kopárterületek védelménél két hatósági **erdőőri állásra** ezennel pályázat hirdettetik. Az erdőőr évi fizetése 500 kor., lótartási átalánya 160 kor., tüzifa átalánya 60 kor., lakbér, átalánya 80 kor., Iroda átalánya 4 kor. Az országos gazdasági munkás és cselédsegélypénztárba való beiratás 3. könyv után 31 kor 20 fil, összesen 835 kor. 20 fil.

Pályázótól megivántatik a magyar állampolgárság, fedhetetlen előélet, legalább 24 éves, de 35 évesnél nem magasabb életkor, ép szellemi és testi erő, valamint az erdőőri szakvizsga sikeres letétele, mely adatok hiteles okmányokkal igazolandók

Erdőőri szakiskolát végzett egyének előnyben részesülnek.

Sajátkezüleg irt egy koronás bélyeggel ellátott kérvények 1907 évi október hó 15-ig a dicsőszentmártoni m. kir. állami erdőhivatalhoz adandók be.

Dicsőszentmárton, 1907 évi augusztus hó 29-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

Erzsébetváros sz. k. r. t. v. Polgármesterétől.

1780—1907. sz.

Pályázati hirdetmény.

A város közönsége által Erzsébetváros és Szász-Ujfalu székhelylyel rendszeresitett

2 erdőőri állás

betöltsse végett pályázatot hirdetek.

Az erdőőr javadalmazása: 400 kor. évi fizetés, 100 kor. lakbér, 100 kor. szénaérték, 40 kor. tüzifa általány, árverésekből %, évenként átlag körül-belül 200 korona.

Pályázók képesitésüket és eddigi alkalmazásukat igazoló beizonyitványukkal felszerelt kérésüket hozzám folyó évi szeptember h0 21-éig adják be, mert később érkező kéréseket iigyelembe nem veszek.

Erzsébetváros on. 1907 évi aug. hó 21-én.

Erzsébetváros polgármestere.

Pályázati hirdetmény.

Erdőőrök, akik már fenyőfa kihasználásánál alkalmazva voltak, a magyar nyelvet szóban és irásban, a román nyelvet legalább szóban birják, alulirottaknál állandó alkalmazást nyernek, a hová pályázók ajánlataikat is küldjék be.

Jósikatelep, 1907. julius 27.

Kalotaszegi erdőipar részvénytársaság
Erdőhivatala Jósikatelepen,
(Kolozsmegye.)

3—4

Burger Frigyes

gyógyáru és illatszer üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyá s király-tér 10.

Vásárol a legmagasabb napi áron: **Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet-gyökeret** és minden másnemü gyógyfüveket.
Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.
Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételné minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Szeptember 12.** **37. szám.**

Legyünk önállóak!

A szakmánkbeli altiszteknek egyik legnagyobb és szinte meg nem bocsátható hibája az, hogy az alárendeltséget egészen a végeltekig viszik s alig akad valamennyiünkből 2—3 százalék, a melyikben egy kis önérzet s ennek természetes következményképp egy kis önállóság lenne. Mi szeretünk minden tekintetben alárendeltek és vezetettek lenni s nincs bátorságunk ahhoz, hogy megpróbálkozzunk a magunk lábán járni.

Készséggel elismerem én az alárendeltség szükségességét a szolgálat terén, mert hiszen ha azon mindenki a saját esze és felfogása szerint akarna járni vagy járhatna, hamarosan kész lenne a teljes felfordulás. Itt, de csakis itt feltétlenül szükség van arra, hogy éppen ugy, mint a háboruban, a vezetés egy kézben összpontositassék, a részek pedig csak ennek akaratát teljesitsék, mert különben hamar bekövetkeznék a teljes felfordulás, mig ellenben ügyes kéz vezetése mellett s a szükséges fegyelem betartásával az ut csak a boldoguláshoz vezethet.

Természetes folyománya ennek, hogy minden olyan dolognál, mely kizárólag csak a szolgálatunkat érinti, föllebbvalóinknak feltétlen szófogadással tartozunk s nem szabad vitássá tennünk alárendeltségünket. Nem akarom azonban ezzel azt mondani, hogy ebben a tekintetben is teljesen a szolgaiasságig sülyedjünk, mert hiszen a szófogadás még magában nem zárja ki az önérzetet és az emberi méltóság megtartását,

Egészen más lapra tartozik azonban a szolgálaton kivül álló magán életünk, melynek minden parancstól vagy külső befolyástól teljesen mentesnek kell lennie. Ezen a téren azután teljesen meg kell szünnie az alárendeltségnek s az alárendelt és a föllebbvaló közötti viszonynak, eltekinte attól a tisztelettől, a melylyel annak a magán életünkben is tartozunk, de a melyet itt viszont tőle is méltán megkivánhatunk.

Ebben a saját külön életünkben legyünk teljesen a magunk urai, mentesek minden bárhonnan jövő külső befolyástól s a jó tanácsot mindig szivesen vegyük, ellenben a parancsot ne ismerjük el irányitónknak. Tartsunk ebben a tekintetben a szabad angol néppel, a mely azt mondja: »az én házam az én váram«, tehát olyan szentély a melybe senki idegennek betolakodnia nem szabad.

Ilyennek lennie képzelem én magamnak az igazi, önérzetes erdészeti vagy vadászati altisztet, de sajnos, a gyakorlati életben ennek éppen az ellenkezőjével találkozunk.

Hosszas megfigyeléseim alapján kimondhatom, hogy a kartársak legnagyobb része semmiféle téren sem bir önállósággal vagy független-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

séggel, hanem nagy mértékben nyög a szolgaiasság rabigájában nem csak szolgálatának kerétében, hanem magán életében is.

Nekünk nem csak ott, a hol az valóban helyén van, a szolgálatban osztogatnak parancsokat, hanem mélyen be nyulnak kizárólagosan magán ügyeinkbe is.

Állitásomat legfényesebben bizonyitja az, hogy még olvasnivalónkat sem válogathatjuk meg szabadon, hanem csak a kapott szelid nyomás alatt. Megrendelünk, megfizetünk mindent, a mit föllebbvalóink ajánlanak, akár van arra szükségünk, akar nincs, akár vesszük valamelyes hasznát, akár nem. A fő az, hogy fönökünknek a kedvében járjunk, mert ennek alá kell vetnünk még legvitálisabb egyéni érdekeinket is. Arra nézve, hogy ez igy van, nem kell mezsze fáradnom, mert fényes bizonyságát láttam csak most nemrégiben. Szemtanuja voltam ugyanis annak, hogy olyan kartársak, kik egy kukk nem sok, annyit sem tudnak magyarul, nyakra-főre siettek előfizetni az »Az Erdő« cimü lapot egyszerüen azért, mert ezt nekik fönökük ajánlotta, pedig semmi hasznát sem vehetik, mert — mint már emlitettem — magyarul nem tudnak s hosszas szolgálatuk után alig vitték annyira, hogy a nevüket tudják magyar betükkel és magyarosan aláirni, viszont volt — nem szerencsém, de szerencsétlenségem olyan szinmagyar kartársakat ismerni, kik vonakodnak a mi lapunkra vagy az Évkönyvre előfizetni, nem azért, mintha mindkettőt a maguk részére szükségesnek és jónak nem ismernék el, hanem egyszerüen azért, mert ezekre nézve nem érkezik fölülről ajánlás.

Ez a minden téren nyilvánuló szolgaiasság az oka azután annak, hogy nem vagyunk képesek boldogulni. Mi azt várjuk, hogy jogos érdekeinket tisztviselőink védelmezzék még, azok vivják ki nekünk jogainkat, a melyekre méltán igényt tarthatunk, holott láthatjuk, hogy ők maguk is eléggé nagy bajban vannak az ő saját érdekeiknek a kivivásával és még ezt sem képesek olyan mértékben elérni, a mint az kivánatos lenne.

Nekünk, ha boldogulni akarunk, ha jogainkat kivivni és megóvni, érdekeinket előbbre vinni akarjuk, teljesen szakitanunk kell eddigi viselkedésünkkel s a magán életünkben tökéletesen függetleniteni s minden bárhonnan jövő vagy jöhető befolyástól mentesiteni kell magunkat s igy mint független, teljes önállósággal rendelkező férfiaknak kell azután tömörülnünk és közös erővel igyekeznünk kiküzdeni céljainkat. Meg kell mutatnunk a világnak, hogy tudunk mi önállóan, a magunk lábán is járni s nincs szükségünk mások gyámkodására.

Móricz.

TÁRCZA.

Egy bretagnei monda.

Majalatt a rokkák beregő orsói a szoba pislogó világa mellett dorombolva futnak, addig a falu legvénebb fonóasszonyai a következő regét mesélik a bretagnei fiataloknak:

Egy sötét téli éjszakán, melynek csendjét csak a szél üvöltése és a távoli kutyaugatás zavarta meg, Allaik Viktor bérlő meglehetősen kellemes hangulatban ballagott hazafelé. A poliguetei vásáron jó üzletet csinált, meg azután egy kicsit fenekére tekintett a korcsmában az almaboros üvegnek is. Vigan fütyörészett maga elé, a botjával nagyokat suhintott a levegőben s szapora léptekkel haladt a fougeresi országuton, amelyet a chouanok annak idején oly sokat látogattak. A Bourbon család idősebbik ágának a leszármazóit — dacára a nagy időnek és hosszu éveknek — Souvigné du Désert lakói nem valami nagyon szerették, sőt mondhatni gyülölték. Még nem felejtették el azokat a kegyetlenkedéseket, amelyeket 1795-ben elkövettek, amikor az asszonyokat mind a vizbe fojtották. mert kék-fehér-vörös kokárdákat viseltek, papjaikat elevenen nyakig ásták a földbe, hogy a varjuk vájják ki a szemüket és marcangolják az agyvaelejüket. Akkor valóságos megváltás volt a republikánus katonák megjelenése, akik kiirtották ezeket az embertelen vadakat. Még ma is a Chouanok-völgyének nevezik azt a sikot, ahol elestek és senki sem mer ott szántani, ahol ők pihentek.

* * *

A szél egyszerre hidggebben fujdogált, ugy hogy Allaiknak meg kellett gyorsitani a lépteit, hogy egy kissé felmelegedjék. Éppen a fougeresi nagy erdőn ment keresztül Mindkét oldalon hatalmas fák vették körül s nem lehetett hallani az elhagyatott vidéken még csak egy béka brekegését sem.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A vadász fegyvere és tölténye.

(A »Magyar Erdész után.)

(Folytatás.)

A fegyvercsövek keménysége vagy lágysága a a lövést nagyon kevéssé vagy épen semmit sem befolyásolja — ez csak ráfogás. A fegyver lőképességét, illetve lőképét — a pontos töltények készitési módjain kivül — egyedül csak a cső helyes vagy helytelen furata tudja befolyásolni.

Hanem e kisérleteknek mégis megvolt az a haszna, hogy a figyelem a csövekről a fegyver závárzatára, a csőkapocsra és závárvasra terelődvén át, rájöttek, hogy aki füstnélküli por használatára akar berendezkedni, annak fegyerének závárzata a legellentállóbb anyagokból kell hogy készülve legyen és a legnagyobb biztonsággal kell hogy müködjön is.

A füstnélküli porok használatára készült fegyvereknél a gyárosok különösen e körülményre vannak tekintettel és ezért célszerü, ha oly fegyvert vásárolunk, amely e kellékeknek meg is felel; minden esetre a finomabb és drágább fegyverek készitésénél — tekintet nélkül a cső anyagára — ezeket figyelembe veszik. Ez ugyan nem ugy értendő, hogy az ujabb időben divó részletfizetésre kinált 170 koronás fegyverek, ha 280 K árban árultatnak, azok mindjárt finomabbak is lennének, korántsem; az egyszerüen csak a vadászok jóhiszemüségén, és az eladók üzleti fogásán alapszik.

Damaszk vagy acélcsőből füstnélküli porral készitett töltényeket tehát, az előzmények figyelembe vételével bátran lőhetünk.

Grof Kegelvich Gyula, rózsa-damaszk csövü fegyeréből, már évek hosszu sora óta, galamblövészeteken is, a legerősebb füstnélküli porral készitett töltényekkel lő, de még e körülmény sohasem akadályozata őt abban, hogy a leghiresebb folyt acélcsövü fegyverekkel versenyző társai elől értékesebbnél értékesebb dijakat el ne vigye.

A fegyver öbe vadászati viszonyainknak megfelelően 12, 16 vagy 20-as szokott lenni. Kisebb vagy nagyobb öbüek, csak különleges viszonyainknak megfelelően jöhetnek alkalmazásba. Akinek csak egy fegyvere van, legcélszerübb, ha 16-ost használ; ebből nem az értendő, hogy most már ez mindenféle vadra alkalmas lenne, golyóval vagy söréttel lőve, hanem nagy elterjedtségénél fogva a hozzávaló töltények bárhol a legkönnyebben be is szerezhetők és oly általános lőképessége van, hogy az apró vad bármely fajtájára — a legsikeresebben használható.

A cső- és tölténykamra furatának a legpontosabbnak kell lennie, bármelyik hiányossága a másik rovására iródik és a fegyver hasznavetetlenné válik. Hiba a rézsutos furás, hiba a tölténykamara és a cső közötti igen éles átmenet; hiba a cső belsejében esetleg lévő egyenetlenség és hiba az, midőn a kamara és cső közötti átmenet alkalmával kifejtett gázokat csak ugy foghatjuk fel, ha egy számmal a rendesnél nagyobb fojtást kell alkalmaznunk, vagyis a kamara igen tág lévén, az átmenetet másképpen ki nem egyelithetjük.

A cső végének mesterséges megszükitése adja az ugynevezett choke-furatot, e furásmódnak célja lenne, hogy a sörétszóródást kisebbitse és a találási képet a közepén tömöritse. Ez a furásmód azonban rendkivül pontos munkát igényel, mi, ha nem a kellő küröltekintéssel végeztetik, akkor az egész choke-furat egy fabatkát sem ér. A choke-csőnek a töltény-kamrától végig pontosan hengeres furással kell birnia, a cső végénél következik a kupos átmenet a rövid,

---

Viktor, akinek amugy is egészséges idegei voltak, dacára hogy egy kicsit többet ivott a kelleténél, bátran ment az erdőn keresztül, akárcsak fényes nappal lett volna, csak időnként a zsebeit tapogatta meg, hogy meggyőződjék róla, hogy a pénze megvan-e. Egyszerre azonban a távolban valami fekete alakot látott maga előtt. Messziről ugy látta, mintha kutya ült volna az uton, de a fülei sokkal hegyesebbek és fölállóbbak voltak, vörös szemei pedig ugy villogtak, mint a láng.

A bérlő csak ment a maga utján s ugy vette észre, hogy az állatot még el sem kell riasztani, mert az amugyis elszaladt előle. Akkor vette észre, hogy farkas volt s nevetett a fenevad gyávaságán. Két perc mulva azonban a háta mögött valami gyanus zörejt hallott s amint hátra nézett, már két farkast látott maga után közeledni. Rájuk kiáltott, mint valami félős kutyára, mire azok mindketten ismét elkotródtak.

Most azonban már jobban sietett. Egyrészt ugy érezte, hogy zivatar közeledik, de ettől eltekintve, kezdett egy kicsit félni a farkasoktól is, amelyekről gyakran hallotta, hogy megtámadják és felfalják a megkésett erdei vándorokat.

Most hirtelen a jobboldali lombtalan cserjék közül egy hosszu vontatott üvöltést hallott. Szive nagyott dobbant, egy pillanatra megállt, majd eszeveszett futásnak eredt. Mikor már teljesen kimerült, hátra nézett s rémülve vette észre, hogy egy egész sereg farkas üldözi s ijedtében mintha lábai gyökeret vertek volna: megátlt. De különös dolog történt. Mikor megállt, akkor az állatok is megálltak, ha ment, akkor azok is tovább követték, Most el akarta őket riasztani és felemelve botját, ugy tett, mintha lőni akarna. Az állatok erre lelapultak a földre, mint a tigris, mikor ugrásra készül.

A bérlőt iszonyu rémület fogta el. Mi fog még vele történni, amig hazaérkezik a sötét éjszakában? Abban reménykedett, hogy nemsokára kiér az erdőből a Chouanok völgyébe, s ott majd talán elmaradnak a farkasok is. Ujra futásnak eredt s ki ért az erdőből, azonban a vad csordából két fenevad elébe

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szükebb részbe, a mely szintén teljesen hengeres kell hogy legyen. A szükitett rész hossza, az öb nagyságával kell hogy arányban legyen, nem pedig tetszés szerinti hosszaságban.

A choke-furatból természetesen nem minden számu sörét lőhető; a 4-es számnál nagyobb már a fegyvert tőkéletesen el is ronthatja.

A legeszményibb furásu cső a teljesen hengeresen vagy irányosan furt cső, de csak ugy, hogy ha ugyancsak pontos munkával és nagy gonddal egyenletesen van készitve. Az ilyen csőből lőtt lövedék a legpontosabb és legegyenletesebben fed.

A cső hosszánál az a téves hit van elterjedve, hogy a hosszabb csövek jobban és messzebb hordanak, mint a rövidebbek. Pedig a hosszu csöveknél a lőporgázok a fojtás által okozott dörzsölődések legyőzésére ok nélkül haszasználtatván iel, a lövés erejét gyöngitik: viszont a tulságosan rövid csöveknél az ellenkező eset áll be, ki megy a fojtás, mielőtt a gázok kellőleg kiterjeszkedhetnének, mi ugyancsak a lövés erejét gyengiti. 75—78 cm. hosszuságu csövek felelnek meg legjobban a gyakorlati vadász igényeinek, A golyós csöveket azért készitik rövidebbre, mint a söréteseket, mert a lövedék nagyobb ellentállásra rövidebb csövet igényel.

Általánosan elterjedt szabály, hogy apró vadat söréttel, nagy vadat pedig golyóval lövünk; a sörét-hez sörétes, a golyóhoz meg golyós puskát használunk; a ki ezt másképen használja, lehet bármilyen szerencséje, de sehogysem találja fel a vadászatban azt, a mi élvezetet nyujt, sem azt, mi a vadászt egyuttal vadásziassá is teszi.

A vadász sem, a vad sem mind egyforma, a mi lehet az egyiknek, nem lehet a másiknak; ha egy vadász 2000 koronás puskából 60 filléres tölténynyel lő fürjet, nem következés, hogy minden vadász ugyanezt utána csinálja; az élvezet megszerzésére nem okvetlen szükséges, hogy anyagi erőnket fölülmuló költekezésekkel tegyük magunkat nevetségessé, hogy »pecsenye-vadász«-nak ne látszassunk.

(Folytatás következik)

A vadorzás meggátlása.

Az országszerte elharapózott vadorzás meggátlására a belügyminiszerium olyan eszközökhöz nyult, a mely a cél elérésére mindenképpen alkalmasnak látszik. Andrássy Gyula gróf ugyanis arra utasitotta a megyei és városi törvényhatóságokat, hogy a fegyverek és lövőszerek forgalombahozatala dolgában szabályrendeletet dolgozzanak ki, még pedig akként, hogy a szabályrendelet lehetőleg országszerte egyöntetü legyen. A vármegyék és városok a felszólitásnak — két-három késedelmeskedő törvényhatóság kivételével — eleget is tettek s a kész statutumokat a belügyministerium soron kivül jóváhagyta. A municipális szabályrendeletek alaplevelei a következők:

Lövőfegyvert, egy vagy kétcsövü puskát, pisztolyt, forgópisztolyt és hozzávaló lövőszert, töltést, fegyvertartási engedelem nélkül vásárolni es tartani tilos. E tilalom alól kivételnek az iparosok és kereskedők az eladásra vásárolt és tartott lövőfegyverekre és lövőszerre nézve. Hasonlóképpen tilos az is, hogy lövőfegyvert és lövőszert adjon el bárki olyan embernek, a kinek fegyvertartásra engedelme nincs.

A fegyvertartási engedelmet a vármegyei alispán s a törvényhatósági joggal fölruházott városokban a polgármester adja ki.

A mezőőrök és hegyőrök a törvény értelmében szolgálatadójuk által forgópisztolylyal lévén ellátan-

---

került és elálita az utját. Ekkor kétségbeesetten hadonászott maga körül a botjával, de a bestiák egész gyürüt alkottak körülötte, s mind szükebbre szorultak. Allaik most már megadta magát. Történjék, aminek történnie kell. Dacára az őrült harcnak, mely közte és üldözői között megkezdődött, egy pillanatra végiggondolta az egész életét, gyermekkorát, ökreit, lovait, gazdaságát s maga elé képzelte kis leányát, aki egy rongyos babával az ölében körülötte játszadozott, de azután valami éles fájdalmat, egy harapást érzett a térdén, mire földre rogyott s arca körül már érezte a fenevadak forró leheletét . . .

Ebben a pillanatban azonban hangos durranással négy puska-lövést hallott s látta is a hangot megelőző fény fellobbanását. A farkasok a lövésre riadtan menekültek, egyik-másik, amelyiket a golyó talált, üvöltve huzta maga után a lábát, a többi pedig egy pillanat alatt eltünt. Három ott is maradt hosszan elnyujtózva a földön a bérlő mellett, aki maga sem tudta hirtelenében, hogy miféle csoda történt, ami őt megmentette a legrémesebb haláltól.

Amint azonban felemelkedett, ujabb meglepetés várt reá. Négy chouan állt előtte. Arcuk beesett szemük mereven bámult az ürbe s amint szikár kezükkel a fegyvert fogták,minden csontjukat meg lehetett olvasni. Egyébként mind olyanok voltak, mint az egykori chouanok, csak mindegyikén ott volt egy halálos seb, egyiknek a félig átmetszett nyaka, a másiknak az átdöfött melle, kettőnek pedig egészen bele lehetett látni a belső részeibe, akkorra seb tátongott a gyomrán.

Viktor szólni akart valamit, de a szellemek egyike intett neki, hogy hallgasson és menjen előre. Mivel pedig a sebzett lába miatt nem tudott felkelni, rá akart támaszkodni az egyik chouanra, de keze ugy lesiklott róla, mintha csak a levegőt szelte volna. körülötte ugy táncolt minden mintha ködkép üzné vele játékát.

A félelemtől félig halva tàmolygolt az egykori harcosok között egész házáig, anélkül, hogy fel mert volna pillantani. Mikor a háza elé ért, mindnyájan

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

dók, a szolgálatadók kötelesek a töltést számukra beszerezni. A szolgálatadóknál a forgópisztoly és töltés beszerzése tekintetében a fegyvertartási engedelmet helyhatósági bizonyitvány pótolja, a mely a szolgálatadónak erről a minőségéről tanuskodik. A mezőőröknél és hegyőröknél pedig a forgópisztoly és töltés tartása tekintetében a fegyvertartási engedelmet a szolgálati jelvény és az eskübizonyitvány pótolja.

A vadászati jegyek érvényességük tartamára a fegyvertartási engedelmet pótolják.

Fegyvertartási engedelemért a folyamodványokat az illetékes járási és városi hatóságoknál (főszolgabiró, polgármester) kell benyujtani, a melyek minden folyamodványt véleményes jelentéssel tartoznak az alispán elé terjeszteni.

A kiadott fegyvertartási engedelmekről az alispán, a főszolgabirák, a polgármesterek és a községek nyilvántartást vezetnek.

A ki a fegyvertartási szabályrendeletet, illetve annak intézkedéseit megsérti vagy elmulasztja, a mennyiben cselekménye, vagy elmulasztása nem esik más tö.vény, vagy municipális statutum határozmányai alá, kihágást követ el és száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés alkalmával ezenfelül öt napig terjedhető elzárással büntetendő. Egyebekben az 1879. év XL. és az 1901. évi XX. törvénycikkek redelkezései irányadók.

A szabályrendelet intéskedéseinek betartását a járási főszolgabirák, a rendezett tanácsu városok rendőrkapitányai, a csendőrőrsök és a községi elüljáróságok ellenőrizni s a tapasztalt visszaéléseket bejelenteni tartoznak.

A fegyvertartásról szóló municipális statutumok megalkotásával egyidejüleg a belügyministerium gondoskodott arról is, hogy a lövőszerek árusitását szabályozza. A magyar állam egyedáruságából kifolyólag nem szabad engedelem nélkül puskaport, vagy az ezt pótló robbanó szereket külföldről behozni, belföldön termelni és elárusitani.

---

megálltak. Ekkor már a távolban derengeni kezdett a hajnal s felszakadt a nap legelső sugara. Gyenge szél ütötte meg Viktor lázas arcát s a négy chouan, mintha csak egy ember lett volna, felemelte csontos ujját és igy szólt:

— Emlékezzél erre!

Azzal ugy eltüntek, akár csak a föld nyilt volna ketté alattuk.

* * *

Mikor Viktor beért a lakásába, dadogva beszélte el a furcsa esetet feleségének, aki azonban egy árva betüt sem hitt el a férje szavaiból s részegnek tartotta őt. Lába azonban vérzett s másnap a három agyonlőtt farkast is megtalálták. A sebükben fehér kokárdákat találtak, amikkel mellükön régen a chouanok harcoltak.

Mikor az esetet elmondták a papnak, az felvilágositotta a bérlőt, hogy a chouanok mentették meg életét, vezeklésül azokért a bünökért és azokért a kegyelten gyilkosságokért, amelyeket valaha ők elkövettek. A pap misét mondott a chouanokért s minden évben körmenet megy a Chouanok völgyébe, akik közül azóta nem láttak egyet sem.

Vadászati dolgok.

A ragadozó csecsemő korában. Egy természettudományi folyóiratban Szokolovszky Sándor a következőképen ir arrol a gondról és fáradságról, a mely a fiatal ragadozók felnevelésével jár: Ha az állatkertben a tigris- vagy az oroszlán-menyecskéknél bekövetkezett az örvendetes családi esemény, első dolog megfigyelni: eleget tesz-e az állat anyai kötelességének. Ha jó anyának bizonyult, a kicsinyei gondozasat minden aggódalom nélkül rábizzák, ha nem, elszedik tőle és mesterségesen nevelik föl. Azonban többször megesik, hogy az anyatigris vagy oroszlán eleinte szépen szoptatja a fiait, később pedig nem bocsátja őket magához. Az is megtörtént, hogy az állatok apolója hiába kereste a kis ragadozókat, mivel a kegyetlen anya fölfalta őket. Emberi szempontból ez az eljárás a legnagyobb kegyetlenség, de lehet, hogy az állat ösztönszerüen cselekszik, mikor fiait fölfalja. Ugyanis a fogság miatt gyakran elapad az anyaállat teje és azért magzatát gyors elpusztitással akarja a lassu éhhalál kinjaitól megmenteni. Érdekes, hogy a fiatal ragadozó anyák, a melyek fogságuk első idejében mindig elemésztik fiaikat, később leggondosabb anyák lettek. Ez a jelenség a fogság megszokásának tulajdonitható. Ha az állat még nem bizonyult gondos apolónak, fiait egyelőre nála hagyják, megkockáztatva azt is, hogy elpusztitja őket. Ezt azért teszik, hogy az állat tenyésztő értékét megismerjék. Noha a kicsiket mesterségesen is föl lehet nevelni, az anyatejet nem pótolja semmi fáradság és gondosság. A ragadozó csecsemőket kétféleképe nevelik mesterséges módon: pótdajkával és szopós üveggel. Mind a két módszer igen veszödséges bibelődéssel jár, melynek végeredménye nincsen arányban a ráforditott fáradsággal. Pótdajkának a kutyát veszik. Ezt elsősorban hozzá kell szoktatni az ápoltjaihoz, a mi szintén igen fáradságos dolog. A kutyadajka többnyire szájkosarat kap, hogy a kis ragadozóktól való félelmében meg ne harapja őket, ezenkivül éjjel-nappal arra kell ügyelni, hogy a kis állatokmeg ne éhezzenek. A hüséges kutya csakhamar beletörödik sorsába és rövid idő mulva anyai szeretettel csügg a rá erőszakolt ragadozó fiókákon. A kis vadállatok érdekében nem szedik el a kutyától mind a fiait egy-kettőt meghagynak neki, hogy velük az idegenfajzatot is megtürje. Ha nincs kutyadajka, akkor a szopósüvegre kerül a sor. A tejnek természetesen jó minőségünek kell lenni, legjobb a sterilizált tej. Ezt a tejet eleinte vizzel higitva adják a kicsiknek, később tiszta tehén tejet kapnak. Mikor a ragadozók pár hetesek

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

lettek, akkor némr tojást is habarnak a tej közé, hogy jobban fejlődjenek és erősödjenek. Sok esetben még a kutyadajka mellett is szopós üveggel bővitik a kis tagadozók táplalékát. Lassan lassan azután a huseledelhez is hozzászoktatják őket. Eleinte csak finomra vagdalt hust kapnak. Igen jó szolgálatot tesz a mesterséges fölnevelésnél a csukamájolaj is, a melybe a vadállatoknak szánt hust belemártogatják. Ha kutyával gondoztatják a kis ragadozókat, a kutya mellett hagyják még akkor is, mikor már nem szopnak, mivel a hüséges állat ragaszkodó szeretetével és testének melegével pótolja az anyai ápolást.

A lövésről.

A lövés a legfontosabb a vadászatban, mivel attól függ az eredmény. Azután nincs valami barbárabb dolog, mint megsebezni a vadat s sorsára bizni. A becsületes vadász, az őztől felfelé, minden vadra golyóval lő.Úgy értem, hogy már az őzre is.

Mielőtt lövünk, nézzük meg jól, hogy mire lövünk. A ki anélkül lődöz. hogy nem is tudja biztosan, mire lő, az legfeljeb döggé lőheti a vadat, de meglőhet egy arra járó embert vagy állatot is.

E tekintetben nekem keserves tapasztalatom van, mert én is meglőttem egyszer róka helyett egy jó kutyámat, a mit sohasem tudok magamnak megbocsátani. Mindég előtem van, a hogy előttem feküdt s szomoruan nézett rám, mintha bucsut akart volna tőlem venni; aztán még utoljára megcsóválta a farkát s megdöglött.

A sebzett vadat megkeresni vadászbecsület; mert az, ha messze el is viszi a lövést, de legtöbbször megdöglik és kitudja, mily hosszu kinokat kell végigszenvednie, a melytől egy golyóval vagy esetleg egy jó szurással megszabaditjuk.

Azért a lövéssel sohasem szabad hirtelenkedni, megfontoltan és jól célozzunk, mindig a lapockára s vigyázzunk, hogy alacsonyan vagy magasan ne fogjon a golyó. Sörétlövésnél én is barátja vagyok a kapásból való lövésnek, de a lövéssel sohasem kell hirtelenkedni, kapkodni, hanem pontosan s nyugodtan célozni. Sohasem felejtsük el, hogy az nem egy marék sörét, — hanem csupán csak egy golyó.

Szembe lehetőleg ne lőjünk, utána még annál inkább ne, A lövés helyén sohasem mulasszuk el a kilövés helyén ott maradt szört, vérkiömlést s a nyomot megvizsgálni. A vad jelzését sok esetben nem láthatja jól a vadász, kivált ha nem füstnélküli lőport használ, de az ott lévő jelekből is, a legtöbbször elég pontosan meg lehet határozni, hogy a vad milyen sebet kapott; s a szerint, a mint a sebe könnyebb vagy nehezebb, kevesebb vagy több időt hagyjnnk neki a megbetegedésre, a melynek elteltével siessünk felkereresni s esetleg ha még él, szenvedésében ne gyönyörködjünk, hanem attól mielőbb szabaditsuk meg.

Hasznos tudnivalók.

Fontos a legeltetés a szarvasmarhánál.

A növendék állatok nevelésénél igen fontos szerepet játszik a legelő. — A legelőn tartott állatok sokkal egészségesebbek és a tenyésztésre alkalmasabbak, mint az istállózottak. — A legelőn az állatok szabadon mozoghatnak a takarmány táparánya igen jó és bőségesen is táplálkozhatnak, föltéve hogy jó a legelő, a mit a helyes és okszerü legelő gondozás, ápolás, trágyázás által el lehet érni. — A legelőn az állatnál az anyagcsere fokozottabb, a vérkeringés élénkebb. — Az állat külemére a legelés igen kedvező befolyással van: több betegséggel szemben nem oly fogékony a legelő állat pl. bnrjuláz, tuberkolózis stb mint az istállózott. — Az elvetélés ritkábban fordul elő a legelőn tartott állatnál, sőt az istállózottnál is alább hagy, ha azt a legelőre hajtjuk ki. — A legeltetés előnyösen hat az állatok termékenységére is, mert a legelőn tartott állatok jobban fogamzanak és könnyebben ellenek mint az istállózottak. — Az utóbbiak bár teltebbek, kövérebbnek mutatkoznak, mint a legelő állatok, de ez csak látszólagos előny, mert az istállózott állatok nagyobb sulya nem az erőteljesebb izomtól származik, hanem részben a szövetek nagyobb viztartalmától és a több zsirtól. Külföldön egyre nagyobb sulyt helyeznek a házi állatok legeltetésére és a növendék állat legelők létesitésére, mert meggyőződtek arról, hogy az az állatokra kedvező hatással van, — Természetesen ott, a hol a legelők jó karban tartására nem fordítanak elég gondot, ott a legeltetés előnyös volta nem lesz olyan számba jövő, mint abból rendszeres kezelés divik a legelők kezelésénél,

KÜLÖNFÉLÉK.

Célbalövés 824 kilométer távolságból. Ezt a csodát Roosevelt amerikai elnök müvelte. Ugyanis Roosevelt villamosság segitségével három puskát sütött el, amelyek 824 kilométernyi távolságra voltak tőle. A különös ötlet a charlestowni nemzeti lövészegylet vezetőségének fejéből pattant ki. Meghivták ugyanis Rooseveltet a lövész-ünnepélyre, azonban az elnök nem mehetett el és igy megkérték, hogy legalább a három első lövést ő tegye meg villamos uton. Roosevelt erre vállalkozott is és miután telefonon értesitették, hogy a puskák be vannak állitva, egymásután megnyomott három gombot, mire csakhamar megérkezett a telefonjelentés, hogy mind a három lövés talált és Roosevelt megkapta a nagy érmet. Az a legérdekesebb, hogy Roosevelt maga is hallotta a fegyverek

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

dördülését, mert a fegyverek mellől telefon vezette a hangot Washingtonba, amelynek kagylóját Roosevelt az elsütés pillanatában füléhez illesztette.

Mesterséges éjjeli fagy. Érdekes kisérleteket folytat egy idő óta a stockholmi növényhonositótársaság. Mesterséges éjjeli fagyot állit elő, hogy a fiatal virág és kerti vetemény dugványokat hozzá szoktassa a hideghez, és igy jóformán megedzze az időjárás ellen. Tudvalevő, hogy a kertészek például a dinnyét, káposztát és több más veteményt dugványról szaporitják. A magot meleg helyen keltetik ki és csak akkor ültetik ki a szabadba, a mikor az már annyira megerősödik, hogy az időjárás változásait nem érzi meg. Mégis megtörténik, hogy a tavaszi éjjeli fagy sokat elpusztit a meleghez szokott dugványokból. Ezt akarják most a svéd botánikusok olyan formán megakadályozni, hogy magjukból kikelt gyenge dugványokat fokozatosan egész 10 fokig emelkedő hidegbe teszik éjjelre, nappal pedig ujra a rendes levegőre viszik. A hideget mesterségesen állitják elő s a kisérlet, ha nem is egészen, de annyira bevált, hogy az erősebb növény dugványoknak a természetes fagy nem árt meg.

A nagylelkü oroszlán. Nagy riadalmat okozott a minap egy franciaországi városkában egy állatseregletből elszabadult oroszlán. Amikor az utcán járókelők megpillantották a fenevadat, eszeveszett futásnak eredtek, ami azonban teljesen fölösleges volt, mert a jámbor oroszlánnak esze ágában sem volt bántani senkit. Óvatosan besurrant az egyik ház udvarára s ott egyenesen a kut felé tartott s nagyot ivott a vályuból. A ludak és kacsák gágogva nézték az ismeretlen látogatót, amelyet akkor már a gazdája egy egész sereg fegyveres városi hajduval üzőbe vett. Mikor az oroszlán megpillantotta kegyetlen zsarnokát, nem gondolt véres bosszura. Meglapulva huzódott meg egy keritès mögött s nyugodtan bevárta gazdáját, aki eleinte csak simogatta, s később hogy nagyobb bátorságra buzditsa a félénkebb üldözőket, ráült az oroszlán hátára. Erre a fenevad felugrott és futásnak eredt, hátán a hóditóval, a ki kétségbeesésében ijedten kiabált, hogy adjanak neki egy kötelet. Borzasztó hajsza következett volna erre, ha az oroszlán meg nem gondolja a dolgot, és saját maga elejét nem veszi minden komolyabb bajnak. Ujra megállt a vályu előtt s miután ismét nagyot ivott, lefeküdt. A megrémült szeliditő ekkor leszállt paripájáról, mire az még egyszer körülnézett és csöndesen követte gazdáját vissza rabságába. A nagylelkü oroszlánt Bratusnak hivják.

HIREK.

Házasság. Lapunk szerkesztőjéhez érkezett egy kedves kis meghivó szerint fentebb emlitett Hain Ede kartársunk folyó hó 17-én d. u. 4 órakor fogja a tópataki rom. kath. templomban oltárhoz vezetni Moha Alajos kisiblyei m. kir. erdőaltiszt és neje kedves leányát Mariskát. Őszinte szivből kivánjuk, hogy a tiszta szerelem rózsás láncaival egymáshoz füzött ifju párt állandó boldogság és szerencse kisérje közös utján!

Kinevezés. Mint örömmel értesülünk, Hain Ede m. kir. erdőlegény s lapunk régi buzgó hive a központi erdészeti kisérleti állomás altiszti létszámába folyó évi julius hó 1-évei II-od oszt. m. kir. erdőaltisztté lett kinevezve.

Leomlott kőfal. Nagy szerencsétlenség történt Lupény hunyadmegyei községben. A község határában országutat épitenek s egy régi kőfal mellett dolgozott az uj uttesten néhány munkás. A helyett, hogy lebontották volna a rozoga falat, a tövében ásni kezdtek, a mire a fal összeomlott s több munkást maga alá temetett, A segitségökre sietők Csiez Aron utmesiert és Csobacs Péter munkást már csak holtan huzták ki a romok alól. A többi eltemetett munkás is megsebesült.

Tizenkét évig fürdőkádban. Ez a különös eset a braunsveigi állami kórházban történt, a hol nem kevesebb, mint tizenkét évig fürdött egyfolytában egy Schlimme Ferdinánd nevü kőmüves, a ki 1894-ben egy szerencsétlen esés következtében a hátgerincét sértette meg. Alteste csaknem teljesen megbénult, a gyomra és egyéb szervei pedig szintén veszedelmesen megsérültek. A beteg, a kin többbrendbeli operációt eredménytelenül végeztek, csodálatos életösztönt tanusitott, noha rettenetes kinjai voltak, a melyek örökös ágyhoz kötötték. A sebészek a beteg életét némileg elviselhetővé akarván tenni, abban állapodtak meg, hogy szerencsétlen páciensüket egy széles viztartóba helyezik, a melyen keresztül állandóan meleg viz áramlott. Abban feküdt azóta a szegény félig ülő helyzetben, melyben a melle körül csavart védő kötelék tartotta fön, a feje pedig légpárnán nyugodott. Hamarosan megszokta ezt az állapotot s minthogy keze szabadon volt, megtanult harisnyát kötni s fából apró játékot faragni. Végül oly ügyességre tett szert, hogy nemcsak önmagát tudta keresetéből föntartani, hanem öreg édesanyját is képes volt segiteni. A tizenkét esztendei folytonos fürdéstől azonban végre is tüdővészt kapott s a napokban meghalt.

Merénylet a vasuti hid ellen. Különös büntényről kapott jelentést az aradi csendőrszárnyparancsnokság. Gonoszlelkü emberek merényletet követtek el a gyulavidéki vasutnak Aradmegye határában lévő nagy vashidja ellen, a mely a Fehér-Köröst hidalja át. Kovács Sándor és Tüzi György gyulai csendőrök a gyulavári határban teljesitettek szolgálatot. A mikor a csendörök a gyulavári őrház mellett elhaladtak, Mezei Mihály pályafelvigyázó azt jelentette nekik, hogy a Fehér-Körösön épült vasuti hid vasszerkezetéből és a hidra fektetett sinekből ismeretlen emberek kiszedték a vasszögeket, s a sinek e miatt teljesen meglazultak. A csendörök elmentek a hidhoz, konstantálták, hogy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Mezei Mihály igazat mondott, mert a hidból és a sinekből ötvenkét vasszög hiányzik. A merényletet tegnapelőtt virradóra hajtották végre. A mikor Mezei hajnalban bejárta a pályatestet, fölfedezte a gazságot és erre jó előre figyelmeztette a vonatvezetőket. A közlekedést csak átszállással tarthatták fönn, a mig a sineket rendbe nem hozták, illetőleg ugy, hogy a hid előtt az utasok leszálltak a vonatról és gyalog átsétáltak a másik oldalra, a vonat pedig üresen és nagyon lassan, szintén átment. A csendőrök nyomozása sikerre vezetett, mert a merénylők kézre kerültek néhány paraszt személyében. A tettesek eleinte tagadtak de egyikök, Mokra Ferencz, elárulta az egész bünszövetkezetet; házkutatást is tartottak, náluk és hét darab vasuti sinből való vasszöget találtak a csendőrök a Mokra lakásán. Erre valamennyien bevalloták a merényletet, de hogy mi céljuk volt ezzel, arról nem adnak fölvilágositást.

Az apa boszuja. Sopronból jelentik: Alsóoskó községben Kovács György jómódu gazda egész vagyonát, házát és telkeit a fiára iratta és csak azt kötötte ki, hgy holta napjáig tartsa el. Az apa és a fiu azonban nem tudott békességben élni s örökös volt a pörpatvar az öreg Kovács, a fia és a menye között. Az öreg gazda megvakult s azóta valóságos pokol volt az élete, mert a fia éreztette vele, hogy terhére van. Nemrég Kovács György megtudta, hogy a fia ki akar vándorolni Amerkába, a mi az öreget annyira fölizgatta. Azután szomszédjának félszerébe menekült, a hol átvágott nyakkal találták meg. Még él, de fölépülésében nem biznak.

Családirtó őrült. Zimonyban megrendítő családi dráma történt. Lovreh Miklós városi szolga valami ürügygyel elküldötte a feleségét, s amikor egyedül maradt, négy gyermeke közül hármat fejszével agyonütött, a negyediket pedig sulyosan megsebesitette. Azután vadászfegyverével agyonlőtte magát. Lovreh szörnyü tettét elmezavarában követte el. Az volt a mániája, hogy mellbajos és hogy gyermekei örökölték a betegségét. Ezért akarta gyermekeit, azután pedig magamagát elpusztitani.

Szerkesztői üzenetek.

Falda Antal urnak, Ótura. »A nemes füz termelése« cimü füzetet a földmüvelésügyi m. kir. ministerium adta ki 1903 évben s ezt a füzetet lélkészeknek, községi jegyzőknek, tanitóknak teljesen ingyen küldi, ha azért akár csak egy levélben vagy levelezőlapon, a nevezett ministerium könyvtárához fordulnak, nem kételkedünk azonban benne, hogy ebben a kedvezményben készséggel segiti az erdőőröket is, azért forduljon egyenesen oda (Budapest, V. Nádor-utca.) **Móricz urnak.** Köszönet a szives közremüködésért s kérjük azt a jövőre is.

A kiadóhivatal postája.

Grelneth Ferenc urnak, Oszlány. A két hiányzó számot megküldtük. **Marosi Ananiás** urnak. Pozsoga. Első felszólalását nem kaptuk meg, a mostani alapján azután megtaláltuk a tévedést és a lejáratot augusztus végére kiigazitottuk, **Piller Mihály** urnak, H. Hetény. A hátralék f. év marcius végéig szólt s igy annak kiegyenlitesével természetesen az előfizetés is addig van rendezve. **Morár Jakab** urnak, Bukova. E hó végéig jegyeztük be. **Zimányi Károly** urnak, Vaskoh. Folyó hó végéig van kiegyenlitve. **Sötét Endre** urnak, Bél. Az év végéig van előfizetve s igy a lapot addig küldjük. **Bombola Pál** urnak, B. Monostorszeg. A négy koronát köszönettel vettük. **Marosán János** urnak, Kobabánya. **Kisfaludy János** urnak H.-Járavize. **Somosi Ferenc** urnak. Temesvár. A cimet helyesbitettük. **Sziimák János** urnak, Ósva. A 4 korona beérkezett **Lamos Lajos** urnak, Ujmassa. Az év végéig jegyeztük be. **Nagy Sándor** urnak. F. Bánya. A hiányos számot ujból megküldtük.

Pályázati hirdetmény.

Hohenlohe herceg javorinai uradalmánál körerdész állásra pályázat nyitatik.

Évi fizetés 1200 K. készpénz, mely $^1/_4$ évi utólalagos részletekben lesz kiutalványozva, természetbeni lakás, szabad tüzifa a saját használatára loco erdő.

Évi 400 korona lóátalány, melyért köteles egy szolgálati lovat tartani.

4 darab szarvasmarhatartás, azoknak az eltartására egy rét és nyár idején szabad legelő és egy darab föld megmüvelésre.

$^1/_4$ évi kölcsönös felmondás. Pályázni kivánók felhivatnak, hogy magyar és német nyelven megirt kérvényüket, melyhez hiteles bizonyitványmásolatok, amelyek vissza nem adatnak, keresztlevél és fénykép csatolandó, Hohenlohe herceg uradalmi igazgatóságához, Javorina, Szepesmegye cimre folyó év október hó 1-ig küldjék be. A tót nyelv birása pályázótól megkivántatik.

A pályázó katonai szolgálati viszonya kérvényében kitünteteodő, továbbá ha a személyes bemutatkozást az igazgatóság megkivánja, köteles azt saját költségén megtenni, s utiköltség megtéritésre igényt nem tarthat.

Az állás esetleg azonnal, de legkésőbb 1908. január hó 1-én elfoglalandó, ami a kinevezettnek annak idejében tudtul lesz adva.

»VADŐR« 1—5
cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Burger Frigyes
gyógyáru és illatszer üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol a legmagasabb napi áron: **Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet-gyökeret** és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« cimére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételn é minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Szeptember 19.** **38. szám.**

Vannak nekünk is pártfogóink.

Az altisztek ajkairól számtalanszor hangzott el a keserü panasz, hogy velük e világon nem törödik senki sem, érdekeiket senki szivén nem viseli s kivéve talán egy pár szerény saját hirlapot, ezeknek az érdekeknek a védelmére senki sem gondol.

A panasz valóban indokoltnak látszott kivált az erdészeti ágazatnál, mert itt még mindig nem érték el az altisztek és szolgák azokat az előnyöket, a melyeket más ágazatoknál szolgáló kartársaik már hosszabb idő óta élveznek.

Ezzel a panasszal most bátran felhagyhatunk, mert mégis van egy hatalmas pártfogónk s ez nem más, mint az „Állami Tisztviselők Országos Egyesülete.“

Ez a nemes célokat követő egyesület f. hó 22 és 23 napjain tartja Szeged városában II-ik kongresszusát, ebből az alkalomból emlékiratot intéz a magyar kormányhoz.

Előttünk fekszik az „Emlékirat“ tervezete, a melyet a kongresszus minden valószinüség szerint teljes egészében, és minden lényegesebb változtatás nélkül elfog fogadni, abban alig lehet kételkednünk, mert hiszen az abban foglaltak hü tükrét képezik az állami tisztviselők mostani elég sanyaru helyzetenek s ki vannak domboritva benne azok a módozatok, a melyekkel a meglévő bajokon segiteni s a szinte türhetetlen helyzetet megjavitani lehetne.

Értesülésünk szerint a magas kormány melegen érdeklődik a kongresszus iránt s a minister urak közül is egypáran annak demonstrálására, hogy ők is az állam tisztviselőinek tartják magukat, szintén megfognak jelenni a kongresszuson, emelve ezáltal annak nem csak fényét, hanem sulyát is.

Az emlékirat tartalmát minden pontjában bátran vonatkoztathatjuk az altisztekre és szolgákra is, mert ezeknél is — talán még fokozatosabb mértékben — ugyanazok a bajok várnak orvoslásra, a melyeket a tisztviselők mint saját bajaikat elősorolnak.

Az emlékiratban felsoroltak a következők: szolgálati pragmatika; fizetésrendezés; automatikus előléptetés; lakbérek rendezése; nyugdijtörvény módositása; állások betöltésének szabályozása; titkos minősités eltörlése; hivatalos idő szabályozása; összeférhetetlenség szabályozása. Mind olyan dolgok ezek, a melyeket az altiszteknél, sőt nagyobb részben a szolgáknál is rendezni kell.

Örvendetes tudomásunkra szolgál, hogy az állami tisztviselők akkor, midőn az elősoroltak terén fennálló sérelmeiket emlékiratba foglalták, nem feledkeztek meg az állam kisebb, de nem kevésbé hüséges és buzgó munkásairól, a dijnokokról, az állami altisztekről, a pénz-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ügyörökről, szolgákról, és segédszolgákról sem.

Az emlékirat erre vonatkozó befejező része a következő:

„Mielőtt emlékiratunkat befejeznők, — miként 1901 évi kongresszusunk alkalmából, — ezuttal is fel kell, hogy hivjuk a nagyméltóságu kormány figyelmét az állami alkalmazottak két nagy csoportjára, kik nem állami tisztviselők ugyan, de beilleszkednek az állami alkalmazottak szervezeti egységébe s velünk egyformán érzik szolgálati viszonyaik megfelelő és törvényes rendezésének hiányát éppen ugy, mint a megváltozott életviszonyok sulyos terheit.

Értjük a dijnokokat, az állami altiszteket, pénzügyöröket, szolgákat, illetve segédszolgákat.

Érezzük, hogy kötelességünk, az ő tolmácsaikká szegődnünk, nem csak azért, mert erre felkértek, hanem azért is, mert mi közvetlen közelből látjuk és tapasztaljuk ez alkalmazottak munkájának értékét és egyuttal a közérdekre és a szolgálatra háramló azon sulyos hátrányokat, melyek ez alkalmazottak szolgálati viszonyainak megfelelő rendezése hiányában nap-nap után mind jobban érezhetők.

Meg is tehetjük a tolmácsolást annál könnyebben, mert időközben az „Állami dijnokok országos szövetsége“ egy a nagyméltóságu kormány elé terjesztett törvénytervezetben, az állami altisztek és szolgák kiküldött bizottsága és ugyanazoknak nyugdijpótló és segélyző egyesülete a nagyméltóságu kormány, illetve a képviselőház elé terjesztett emlékiratban feltárták mindazon óhajokat és kivánságokat, melyeket összes szolgálati viszonyaik törvényes szabályozása tekintetében támasztanak.

Ismerjük és tanulmányoztuk e törvénytervezetet és az emlékiratot.

Látva azokból a bennök megnyilatkozó mérsékletet és a kar szinvonalának emelésére irányuló nemes törekvést egyfelől, a felesleges áhasok beszüntetésére irányuló célzatot másfelől, nemkülönben a mienkkel találkozó hő óhajokat oly helyzet után, melyben egész lényöket teljesen és kizárólag az állam szolgálatának szentelhetik, valóban a legkevesebb a mit meg kell tennünk, az, hogy e törvénytervezetben és emlékiratokban rendszeresen egybefoglalt óhajokat és kivanságokat magunk részéről is a nagyméltóságu kormány méltányos figyelmébe és jóindulatába melegen ajánljuk.“

Olvasva ezeket a kijelentéseket, melyeket a minket és viszonyainkat közvetlen érintkezésből teljesen ismerő előkelő, sőt jórészben magas állásu férfiak tesznek, szivünk örömrepesve dobog, mert nem csak annak a jelét látjuk ebben, hogy elöljáróink velünk éreznek, készséggel elismerik számtalan bajunkat, hanem látjuk azt is, hogy velünk rokonszenveznek s készséggel megragadják az alkalmat, hogy a saját jólétük előmozditását célzó törekvéseikben alárendeltjeik jólétéről is annyira, a mennyire az erejökből telik, szintén gondoskodjanak.

Nem mulaszthatjuk el, hogy a Magyar Királyi

TÁRCZA.

Krokodilus históriák.

Hamarjában nem is tudnám megmondani, hogy mi hiresebb, a Nilus, vagy a benne lévő krokodilus? Az az egy bizonyos, hogy europai ember az egyiket sem tudná elképzelni a másik nélkül, s igy bizony van akárhány turista, aki ha lekerül Egyiptomba, a szent folyót mindig bizalylyal, esetleg állandóan ludbőrös háttal szemléli, minden pillanatban drukkolva attól, hogy valamelyik krokodilus mindjárt bekapja. Pedig hát, a mit a papyrus és ibisz kiveszett a Nilus medréből, éppen ugy hiába is keresnénk krokodilust Egyiptomban. A nagy vizszabályozási müvek főként a nagy assuani gát, meg az állandó gőzhajózás megfosztotta a Nilust misztikus poézisétől, s a folyóparton magánosan meredező ősegyiptomi templom — és az előttünk hangos csobogással ellapátoló gőzhajó két ezredév kulturáját állitják egymással szembe.

Hogy azonban szegény Nilust jó hirnevétől teljesen meg ne fosszam, megvallom, hogy Szudánban és fenn Ugandában még igen is, vannak hatalmas példányok, s ezek közül egyet volt is szerencsém látni.

A Szudánban Wadi Halfa fölött van egy kis falu, a hol a folyó medre szeszélyesen kanyarog a sok szikla- és homokpad között s ott élt a benszülöttek legnagyobb ellensége, Abu-timszah, magyarul krokodil-apó. Allah tudná megmondani, hogy hány birkát, csacsit csipett el a vén inyenc, amint azok a folyóra jártak inni. A feketék üldözték is ökegyelmét kezdetleges dárdáikkal, de hát — akár csak falra hánytak volna borsót, biz azok elgörbülve pattogtak le az öreg bőréről. Egyszer egy barátommal, egy szudáni század fiatal angol parancsnokával találkoztam Wadi Halfában, s mint hogy nekem a hajómra két napig kellet vár-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Állami Tisztviselők Országos Egyesülete vezérférfiainak és összes tagjainak a dijnokok, altisztek és szolgák irányában tanusitott eme ujabb jóindulatáért nem csak teljes elismerésünket, de legmélyebb hálánkat is ki ne fejezzük, kérve egyuttal a Mindenhatót, hogy a folyó hó 22és 23 napjain Szegeden megtartandó kongresszus munkálkodására terjessze ki áldását s juttassa a mindnyájunk érdekeiért és javáért küzdő derék férfiakat teljes győzelemhez!

A vadász fegyvere és tölténye.

(A »Magyar Erdész után.)

(Folytatás.)

A jó fegyver e kiegészitő része a jó töltény, ennek meg elengedhetetlen kelléke a jól és helyesen készitett töltényhüvely. A jó töltényhüvelynek okvetlen oly anyagból kell készülnie, hogy megfelelő ellenállással birjon s a lövés következtében soha elne repedjen vagy szakadjon; a jó töltényhüvelynek már magában is elegendő erőt kell kifejtenie, hogy a képződő gázok feszerejét felfogva, a tölténykamrára semminemü vagy csak igen csekély feszerő átvitelt gyakoroljon.

Ezért nem szükséges, hogy okvetlen fémmel bélelt legyen a hüvely, erős kartonpapirból s ujabban a belsejében alkalmazott papirmachéból készült portartálylyal a kivánalmaknak teljesen meg is felel. A töltényen alkalmazott gyutacs öszhangban legyen a használandó lőpor minőségével, vagyis a füstös rendes vadász-lőpor gyujtásához elegendő, sőt célszerü a kissebb gyutacs, mig a füstnélküli nitroporok gyujtásához okvetlen a nagyobb fajtáju gyutacs alkalmazandó.

Egy és ugyanazon öbü puskák tölési arányai némelykor egészen elütőek, ugyannyira, hogy a töltények készitéséhez megkivántató pormértéket csak ugy kaphatjuk meg, ha a fegyver belövésénél különféle mértékkel készitett töltényekkel kisérletezünk; általánosságban azonban rendes vadász-lőpornál a por sulya ugy viszonylik a sörét sulyához, mint 1 : 6 ritkán 1 : 5-höz

A porra alkalmazott fojtásnak sem puhának, sem keménynek lennie nem szabad és kátrány lemez oly töltényeknél, melyek egy-két hónapig is állnak, elengedhetetlen kellék; faggyuzott vagy nem faggyuzott fojtás használatát, a fegyver furata teszi mellőzhetővé, vagy kivánatossá.

A sörétre alkalmazott fojtásnak legcélszerübb a finom fehér szőrből préselt, faggyuval beitatott 3 mm. vastagságu fojtás, melynek mindkét oldala vékony papirral van be ragasztva: kemény kartonfojtás, különösen füstnélküli porral készitett töltényeknél, sohasem ajánlatos.

A kemény karton sörétfojtás, különösen choke furatu csöveknél, igen gyakran dudorodást okoz, gyakori használat mellett még a csövet teljesen tönkre is teszi.

A lőpor hasnálatánál pedig minden vadásznak nyugodt lelkiismerettel ajánlhatjuk, hogy ha csak lehet, maradjon meg a rendes vadász-lőpornál, füstnélkülit meg sohasem használjon!

A rendes vadász-lőporral (No. II.) jól készitett töltények — leszámitva kis hátrányát, nogy füstöt okoz, — mindeu tekintetben megfelelnek a vadász igényeinek, épp ugy lőnek mint a füstnélküliek; lemérése nem okoz oly galibát, holott a füstnélkülieknél 0·1. grm. többlet, vagy egy nem megfelelő gyutacs alkalmazása, a fegyver tökéletes rongálását is előidézheti.

---

nom, ő rá vett menjek ki vele krokodilus-lesre. Ő ugyanis már régen »utazott« krokodil-apóra, de sohasem tudta lövésre kapni. Markomba nyomott egy iszonyu vaskos mordályt, előre jelezve, hogy robbanó golyóval van töltve, s hogy erősen rug, — ami természetesen személyes bátorságomat annyiba növelte, hogy most már nem csak a krokodilustól féltem, hanem a kezemben tartott puskát is bizonyos idegenkedéssel néztem. A krokodilus harap, ez meg pofonrug, — köszönöm!

Már vagy három órát voltunk a lesen. Egy sziklatömb mögé hasalva, puskánkat lövésre készen tartottuk, s lestük Abu-timszah megjelenését.

Nem gondolja. hogy neki több esze van mint nekünk. mikor ebben a kutya forróságban inkább a vizben marad? — szólt hozzám társam.

Ha ugyan egyáltalában erre van! Lehet, hogy mi itt várjuk, ő meg valahol Khartoum felé lubickol!

Dehogy, alig három napja csipett el ismét egy ártatlan birkát.

Könyvet vettem elő és olvasni kezdtem, ezalat a barátom, folyton a jobboldali fövényt vizsgálta. Egy szer én véletlenül balfelé nézek. a hol a folyó egy kanyarulattal bozótos homokgátat alkotott, s észrevettem valami furcsa, korhadt pálmatörzshöz hasonló tárgyat. Oldalba bököm társamat!

Nézze azt a furcsa, korhadt fatörzset! — mnodom neki. Ő erre szó nélkül vállához kapja a fegyverét, tüzel, a fatörzs felugrik, — s látom, hogy egy hatalmas, kifejlődött krokodilus tünik el a hullámokban.

Hogy mi történt vele, ma sem tudom. A vén ravasz sunyi szemeivel kényelmes helyéről már régen figyelhetett benünket s ha vállalkozóbb szellemü lett volna, hátulról akár mindkettönket fellakmározhatott volna, puskástól, robbanó golyóstul. Az lett az eredménye hires vadászkalandunknak: Abu-timszah arról a környékről eltünt, soha többé ott nem látták. Valószinüleg azóta egy másik falut boldogit.

Sohasem láttam oly hiszékeny embert, mint egy öreg németet, kivel Assuanban ismerkedtem meg. Bár

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Végtelen előnye, hogy a fegyvert nem rongálja, a fegyver könnyen takarítható és állandoan jó karban tartható.

A füstnélküli nitroporok többnyire nitrált növénytrostokból salétromsavakkal vegyitve állitatnak elő mint falőpor. Ezen lőporok a levegőből nedvességet vesznek fel, miáltal erejük gyöngül; ezen nedvesség fölvételét zselatinálás által igyekeznek ellensulyozni. Ennek eredménye aztán, hogy minden füstnélküli por más-más gyujtást igényel; ha a gyujtása nem megfelelő, akkor elő áll az az eset, hogy a por nem lesz képes megfelelő gázokat kifejteni, bizonyos része nem gyullad meg s ez által füst is képződvén, a fejlett gázok a fegyver csövét rendkivül megtámadják és nagyfoku rozsdásodást idéznek elő. Ez a rozsdásodás pedin, mit a salétromsavból képződött allégenysavas gázok idéznek elő, csak ugy tüntethető el, ha a vadászat után időhaladék nélkül a fegyvert megfelelően valamelyes e célra készült sok fajtálju olaj bármelyikével kitöröljük addig is, mig otthon a rendszeres tisztitást elvégezhetjük.

Láthatjuk ebből, hogy a természetesen számba vehető előny, mit ezen porok »füsnélkülisége« nyujt, egyuttal rendkivüli hátránnyal is párosul és használata a legnagyobb ovatosságot és körültekintést igényli, ugy a vadász személyére mint fegyvere jókarban tarásá ra is.

Vége.

A vadorzás meggátlása.

(folytatás.)

A puskapor elárusitását a belügyminister által adott engedelem alapján a pénzügyi közegek ellenőrzik A kereskedők a puskaport a meghatározot áron csak abból a kincstári raktárból szerezhetik be a melyhez utalva vannak; csak hitelesitett mérleget es súlyokat használhatnak: az árszabásban foglalt árakat megtartani kötelesek, a mérést a vevő jelenlétében kell eszközölniök s az árusitásra kapott engedelmet, valamint az árjegyzéket az árusitó helyiségében látható helyen kifüggeszteni tartoznak.

Ezeken kivül a kereskedők a beszerzett és eladott áruról szabályszerü árujegyzéket kötelesek vezetni, a melyben minden egyes eladási esetet, a vevő nevét s az eladott puskapor mennyiségét és nemét bejegyezni tartoznak. Azonban az 500 gramnál kisebb sulymennyiségeket minden hét végén a vevők megnevezése nélkül, összefoglalva egy tétel alatt, vezethetik be az eladási könyvbe. A puskaporral való házalás országszerte tilos.

A ki puskaport tilalomellenesen készit. árul, vagy bármi módon forgalomba hoz, jövedéki kihágást követ el s minden megkezdett 500 gram puskapor után 16 korona birsággal büntettetik: A jövedéki kihágás tárgyául szolgáló puskapor lefoglalandó és az illető penzügyigazgatósági kerületben levő, vagy ahhoz legközelebb eső cs. és kir. tüzérszerraktárhoz beszolgáltatandó.

Ezeket az intézkedéseket a belügyminister által jóváhagyott municipális szabályrendeletek ezenfelül a következőképen szigoritják:

Puskapor, vagy más lövőfegyverhez használható robbanó anyag, valamint kész töltés és üres töltéshüvely elárusitására jogositott egyének mind ezekről a beszerzett és kiszolgáltatott anyagokról nyilvántartó jegyzéket tartoznak vezetni. Az elárusitó kereskedő a fölsorolt lövőszereket olyan egyénnek, a ki fegyvertartási engedelmet és vadászjogot mutat föl. bármikor kiszolgáltathat. Azonban az ilyen módon kiszolgáltatott lövöanyagról a vevő elismervényt állit ki, a mely a fegyvertartási engedelem és a vadászati jog kelte és száma, továbbá a kiállitó hivatalt is kitünteti.

---

a Baedeker neki orákulum volt, mégis elhitettük vele, hogy Assuanál a Nilusban van krokodilus. — És ő hitte is szentül. Egyszer mégis rávettük az öreget, hogy kijőjjön velünk fürödni a Nilusba. Volt rendes fürdőhelyünk. Egyik sziget aljában jó fővény volt, a sziget felől apró bokrokkal, hol hüselni is lehetett. Pokoli tréfát gondoltunk ki. Kapni mindenfelé felső Egyiptomban krokodilust, meg óriási sivatagi gyikokat — kitömve, nehány piaszterért. Közadakozásból vettünk egy hatalmas krokodilust, kivitettük fürdőhelyünkre, ott beállitottuk a bozótba, ugy, hogy csak az orra hegye látszott ki és betanitottuk fekete szolgámat, hogy mit kell tennie s őt is elbujtattuk a krokodilus mögé.

Csónakon eveztünk fürdőhelyünkre, közben igyekeztünk bátorságot önteni a németbe, hogy ne tartson semmitől. De azért, mikor ő levetkőzött s uszó ruhájába vágta magát, láttam, hogy a háta egész ludbőrös volt Nagyszerüen fürödtünk, tréfáltunk s kifáradva, a homokba heveredtünk. A sors iróniája ugy akarta, hogy a német éppen vagy 2 lépésnyire feküdt végig a helytől, hol a kitömött krokodilus el volt rejtve. Intünk szolgámnak; az egyszerre csak tolja előre a krokodilust. A levélzörgés-okozta zajra az öreg német megfordult s szemtől-szembe találja magát egy nagy vadállattal, mely egyenesen neki tart. Ö, mintha skorpió csipte volna meg, őrült gyorsan, s halálos rémületet kifejező arccal felugrik s hanyat-homlok, valamenyiünket átugrálva, a folyó felé szalad. Közbe meg kiabált, jajveszékelt, a hogy a torkán kifért.

Mi persze rettenetesen kacagtunk, hahotáztunk, — de azért mégis megsajnáltam szegény öreget, s komolyan attól tartva, hogy utóbb baja esik, utána szaladtam, s magyaráztam neki, hogy az nem igazi krokodilus. De hisz beszélhettem neki! Ö látta a krokodilust, az mozgott, megakarta enni Azzal kirántotta magát kezeim közül, s rohant tovább a fővényen. Csak akkor nyugodott meg, a mikor a krokodilust a nyakára kötött madzagon magam után huzva, a homokon végigsétáltattam.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az itt fölsorolt eseteken kivül puskapor, vagy lövőfegyverhez használható más robbanó anyag, kész töltés, vagy töltés-hüvely csupán a járási főszolgabiró, vagy polgármester utalványára szolgáltatható ki. Az utalványokat, valamint az elismervényeket és nyilvántartó jegyzékeket az elárusitó megőrizni tartozik, s kötelessége bármikor fölmutatni a vizsgáló közegeknek, a kik felülvizsgálják és az észlelt, szabálytalanságok tekintetében a szükséges intézkedéseket megteszik.

Ezek a szabályrendeletek valóban alkalmasak arra, hogy a lövő fegyverekkel üzött vadorzásnak fokozatosan gátat vessenek. Mindenekelőtt véget ér az az abuzus, hogy boldog-boldogtalan vehetett lövőfegyvert, ha az árát kellően megfizette. A közbiztosság szempontjából is legfőbb ideje volt annak, hogy a lövőfegyverek szabad árusitását korlátozzák, a mivel sok emberélet ellen irányuló merényletet gátolnak meg. A szabályrendelet értékét pedig csak növeli az, hogy az elkobzott és árvesésen értékesitett lövőfegyvereket a főszolgabirák és polgármesterek a jövőben csak olyanoknak adhatják el, a kiknek fegyvertartásra engedelmük van. Igy még a használt fegyverek se juthatnak megbizhatatlan emberek kezére.

A vadorzók kezén azonban ma még temérdek fegyver forog s évekig tarthat, mig a jól elrejtett jószágot a közigazgatási hatóságok kivétel nélkül elkobozhatják, Azonban annak, hogy a vadorzók fegyerüket használhassák, a lehetőségig utját állja már is a lövőszerárusitási tilalom.

A vadorzók ellen irányuló intézkedések miatt azonban máris több fölszólalást intéztek a kereskedelmi és iparkamarák utján a legjobban érdekelt vaskereskedők a belügyministerhez. A vaskereskedők arra hivatkoznak, hogy az elrendelt árusitási korlátozás a szabad kereskedelem szellemét sérti s tetemes anyagi károsodásukat okozza. Ezenkivül arra is utalnak, hogy a municipális statutumok ellenére bárki szabadon hozathat lövőfegyvereket és lövőszereket Bécsből, Ausztriából vagy a vámkülföldről, s a rendelményt a posta akadálytalanul kézbesiti.

Ez a veszedelem csakugyan továbbra is fenyeget. Remélhető azonban, hogy a belügyminister ez irányban megkeresi a kereskedelmügyi ministert s a posta csak azoknak kézbesiti majd a fegyver- és lövőszerküldeményeket. a kik a fegyvertartásra előzetesen megszerzik az engedelmet.

A belügyministeriumban kezdett intézkedéseket legközelebb nyomon követi a kereskedelmügyi minister rendelete, melyben a lőtt vaddal való házalást az ország egész területén betiltja s egyben utasitja a vadkereskedőket arra, hogy lőtt vagy élővadat kizárólag a vadászatra jogositott emberektől vásároljanak. Ezzel az intézkedéssel remélhetőleg teljesen megakadályozzák azt, hogy a gyönyörü magyar vadállományt martalócok pusztithassák (Bp. H.)

Vadászati dolgok.

A francia vadászok.

A franciák redkivül szenvedelmes vadászok s az országban évről-évre nő a vadászok száma. 1884-ben százhuszonötezer ember vadászott, negyven évvel később, 1884-ben már négyszáz ezer s az idén ötszázezren váltottak vadász jegyet. Ezáltal a fegyvergyártás és a vadászati felszerelési cikkek ipara is óriási mértékben föllendült. De rendkivül nagy az állam haszna is. Mult évben vadászati adó fejében tiz millió koronát, bélyegilletménybe félmillió koronát s a községek külön adó fejében öt millió koronát vettek be. Bár az

---

Kegyetlen tréfa volt, elismerem, de rengeteget nevettünk rajta. A hiszékeny öreg ur sohasem tudta nekünk ezt megbocsájtani.

Hogy ez a félelem igazságos is volt, magamon tapasztaltam. Velem eset meg, hogy nagyobb társasággal Kom-Ombó-ba utaztunk, az ottani ős-egyiptomi templom megtekintésére. A régi egyiptomiak a krokodilusokat szentként tisztelték, etették őket, kimultuk után őket bebalzsamozták. »Szobek« volt a krókodil istenség neve és áldozatokat mutattak be neki. A templom nagy, a társaság megoszlott, és én egy fiatal angol asszonnyal kóborolva, sötét, kioszk szerü épülethez jutottam. Bementünk, előkerestem zsebeimből a szokásos viaszgyufát, meggyujtok egyet és a halványan fölcsillanó világitásnál 3 óriási krokodilust pillantottunk meg, Utitársnőm felsikolt és rdhan kifelé, — nos, és bizony jómagam is kéuyelmetlenül éreztem magam. A visszavonulás mezejére lépve, odakünn a szép napvilágon Baedekerem, — melyet elég oktalan voltam, előre elnem olvasni, — világositott fel, hogy az a kioszk Szobek istennek volt szentelve és ott tartották a krokodil-mumiákat, melyek közül még három most is ott található.

Nem sokára már azonban ott fogunk tartani, hogyha valaki a Nilust a krokodilussal hozza kapcsolatba, kifogják nevetni. A civillizáció, a mesterséges öntözés, a rendszeres gőzhajózás végleg elfogják zavarni ezeket a misztikus állatokat és majd csak a legendákban fognak tovább élni vagy fekete képü néger mamák fogják apró csemetéiket azzal ijeszteni, hogy »ha rossz leszel elvisz a krokodilus.«

És még a gyermekek sem fognak félni!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ország vadban dus s évente rengeteg vadat lőnek, a vadhus-fogyasztás oly óriási, hogy temérdek vadat importálnak Németországból és Ausztriából s az államia beviteli vámon is nagy összeget nyer.

Meggyilkolt erdész.

Kaposvárról jelentik: Nyámec József vadorzó az erdőben les közben agyonlőtte Czeizler Vilmos erdészt

Hasznos tudnivalók.

Takarmányrépa levelezése.

Rendes körülmények között a takarmányrépa leveleinek részben leszedését, amint ez különösen kisebb gazdaságokban szokásban van, helytelen eljárásnak kell tekintenünk, mert hiszen a répa levele az, mely a répát nagyra növeszti s benne tápláló anyagokat raktároztat. Más elbirálás alá kell azonban venni a levelezést. A nagy szárazság következtében a répa amugy is apró leveleinek egyrésze, különösen az alsó levelek megsárgultak, megfonnyadtak, jeléül annak, hogy a talaj viztartalma a nagyobbszámu levelek életben tartására sem elegendő. Ilyen kivételes esetben tehát nyugodtan leszedhetjük a répa alsó leveleit. Ezzel biztosítunk némi időközi takarmányt, a répának pedig nem igen ártunk, mert az alsó levelek a talaj száraz volta miatt ugyis idő előtt tönkre mennének. Ezt azonban nem szabad szabálynak, csakis az időjárás okozta kivételnek tekinteni.

A juh gyapjáról.

A juh táplálása nagy befolyást gyakorol a gyapjura. Ugyanannak a törzsnek a két juha, a melynek a gyapja egyforma, de amelyek közül az egyiket hizlalva, a másikat mérsékelten tápláljuk, már a legközelebbi nyirásnál lényeges kölömbséget mutat gyapju tekintetében. Ugyanis az első juhnál hosszabb és kevésbbé rugékony mint a másiknál. Ez a külömbség folytatólagos eltérő táplálás esetén a második és harmadik nyirásnál még észrevehetőbbé válik, mert a mérsékelten táplált juh a gyapju eredeti minőségét megtartja mig a másiké eltér ettől, Ha ezt a külömböző táplálást három vagy négy nemzedéken át folytatjuk, akkor az utántenyésztés már oly eltéréseket fog mutatni, hogy ugyanennek a törzsnek a leszármazottjait nem ismerjük már meg és alig tartjuk lehetőnek ezt az eltérést. Ebből az okból a mostani merinójuhot egészen másképen kell táplálni, mint a 30—40 év előttit táplálták. Amint a kultura megváltoztatja a talajt, embert és népeket, éppugy megváltoztatja a gyapjut is és annak hordozóit.

Az egerek irtásának módja.

Az egerek pusztitására a Löffler-féle egértifusz bacillus tenyészet, ha eléggé fertöző képességü és megfelelően alkalmazzák, gyakran jól beválik. Azonban nem minden egérfaj fokékony iránta. Igy a szürke házi egér, a fehér egér, valamint a mezei poczok könnyen megbetegedik és elpusztul tőle, ellenben más egérfajokra, mint például a valódi mezei egérre nem ártalmas. Az e bacillus tenyészetével etetett más állatok, nevezetesen hasznos házi állataink, szintén nem betegednek meg tőle, s midőn Löffler 1892-ben Thesszálliában nagyarányu kisérleteit végezte, több munkás a bacillussal fertőzött kenyeret meg is etette anélkül, hogy egészségük kárát vallotta volna. Használhatóságát e tény is növeli. A Löffler-féle egértifusz bacillus tenyészete egérirtás céljából bakteriológiai laboratoriumokból könnyen beszerezhető. A m. kir. állami bakteriológiai intézet gazdáknak teljesen dijtalanul küldi meg (használati utasitással) legfőlebb a csomagolás költségeit számitja fel, és ujabban ezt is csak abban az esetben teszi, ha a tenyészet nagy mennyiségéről van szó. Az egerek pusztitásának legegyszerübb módja egyébként a következő: Lisztet egyenlő mennyiségü gipszszel összekeverve kiteregetünök deszkára vagy papirosra fél vagy egy centiméternyi vastagságban s rája nehány buza-, rozs-, árpa-, vagy zabszemet szórunk. E deszkákat vagy papirosokat a keverékkel, a szántóföld különböző helyén a talajra tesszük s gondoskodunk róla, hogy közelükben körülbelül fél vagy egy méter távolságban viz legyen. Mikor az egér a keverékkel jóllakott, kénytelen vizet inni. A gipsz az egér gyomrában megkeményedik, azt kiüriteni nem birja és belepusztul.

KÜLÖNFÉLÉK.

Zenélő völgy. Ismeretes a zenélő Memmonszobor, tudunk muzsikáló erdőről, szikláról s most Hunsrickban, Németországban zenélő völgyet fedeztek föl. Ez a völgy valóságos természeti csoda, melynek titkát eddig a legkiválóbb fizikusok sem tudták megfejteni. Legutóbb Reuleaux mérnök tanulmányozta e jelenséget. Reuleaux sajátságos hangot észlelt, a mely távoli harangszóhoz hasonlitott s hullámszerüen terjedve, lassankint elhalt. De ő sem tudta megfejteni hogy honnan keletkezett e hang. Még leginkább elfogadható magyarázata e tüneménynek az, hogy valami vizesés okozza. Hunsrick völgyében nincsen ugyan nagy vizesés, csak meredek folyásu patak, de ennek vize is csobogva fut s nem lehetetlen, hogy kellő távolságban zenei hanggá válik az egyenletes csobogás. Mások azt mondják, hogy a hősugarak okozta levegőáramlás hozza létre ezt a zenei hangot a sajátságos alaku völgyben. Ez a fölfogás arra támaszkodik, hogy a hang leginkább őszi reggel hallatszik, a mikor a nap hirtelen hőváltozást okoz a hüvös levegőben.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szappanfa. A »Vegyi Ipar« irja: A csodás és misztikus fölfogás, mely eddigelé a szappanfáról el volt terjedve, végre tisztázódott. A szappandió a szappanfa gyümölcse és oly jelentékeny mennyiségü szaponin-t tartalmaz, mint semmiféle más növény. Ez uj anyag a panamakérget valószinüleg háttérbe fogja szoritani, mert mig ez uióbbiaö szaponintartalma csak 5 százalék és például a szappangyökéré is csak 13—15 százalék, addig a szappanfa gyümölcse 54 százalék szaponint tartalmaz. Ez a szaponia többnyire a gyümölcsnek husos burkában székel, mig a kemény mag szaponint nem tartalmaz. Igen fontos e mellett, hogy a szappangyümölcs a quillayakéregnél körülbelül 40 koronával olcsóbb métermázsánkint.

Kérelem. Lapunk tisztelt olvasói közül azokat, kiknek előfizetésük már régebben lejárt vagy a folyó hó végén lejár, kérjük, hogy hátralékaiakt, illetve előfizetéseiket lehetőleg még e folyó hóban, de a jövő hó közepéig okvetlenül beküldeni sziveskedjenek. Ennek könnyebb megtehetésére az illetők lapjához egy-egy utalványlapot csatolunk. Azokat, kiknek előfizetésük nem a naptári évnegyedek szerint jár le, arra kérjük, hogy azt ilyenekre sziveskedjenek az egy havi 67 f. hozzátoldásával kiegyenliteni, mert ez nekünk nyilvántartásunk vezetésénél nagy könnyebbséget okoz

HIREK.

Az elitélt tartalékosok. Szegedről jelentik: 1905-ben a koalició fölszólitására számos tartalékos nem fogadta el a gyakorlatra való behivót. Ezek a tartalékosok az idén töltöttek gyakorlaton tizenhárom napot és a mikor ez az idő letelt, tudomásukra hozták, hogy negyvenkét katona, a két év előtti engedetlenség miatt két heti egyes áristomot kap. Ezek a tartalékosok, a kik majdnem mind családapák, megkérték századosukat, hogy járjon közbe az ezredesnél érdekükben. A százados nem vállalkozott erre és a tartalékosok már most egy hadnagyhoz forduttak s ez el is ment az ezredeshez, a ki azt felelte neki, hogy sajnálja hogy nem huszonnégy napi áristomot kaptak a tartalékosok.

A temesvári hármas gyilkosság. Néhány hónappal ezelőtt Temesvárott meggyilkolták Wild Károly vámos feleségét és két kicsi gyermekét. Néhány nappal később letartoztattak egy Moluár János nevü suhancot, a ki még most is vizsgálati fogságban ül, bár nem volt ellene bizonyiték. Mint most Temesvárról táviratozzák, a rendörség megtudta, hogy egy Gró István nevü munkás azt mesélgeti, hogy ő tudja, ki a gyilkos. Beidézték a rendőrségre s ott azt vallotta, hogy ő látta, a mikor egy Mészáros nevü henteslegény bement a vámos házába s ezalatt Molnár a ház előtt örködött. Eddig azért nem mert szólni, mert félt tölük. A rendőrség keresi Mészárost.

A kölni börtönőrök, Kölnből jelentik: Egy birósági tárgyalás szinte hihetetlen dolgokat deritett ki az itteni törvényszék fogházában lévő állapotokról. Tizenkét ember került a biróság elé, a kiket azzal vádoltak, hogy a börtönőröket meg akarták vesztegetni. A tárgyaláson azonban kiderült, hogy a börtönőrök valósággal versenyeztek a jobbmódu vizsgálati foglyok kegyéért. Az ajándékokat, a melyeket a foglyok hozzátartozói hoztak, nem adták át. Az egyik tanu, a ki tiz hónapig volt vizsgálati fogságban, elmondta, hogy az egyik börtönőr ruhájában gyakran éjszakákat töltött a fogházon kivül, a mig a börtönőr a cellájában aludt. A börtönőrök résztvettek a jobbmódu foglyok által rendezett ebédeken. A biróság végül fölmentette a vádlottakat azzal a megokolással, hogy a börtönőrök valósággal provokálták a megvesztegetést.

Egy család pusztulása. Székesfehérvárról irják: A fejérmegyei Alap községben békésen éltek együtt Vayer Ferencné házában leánya, veje, két kis unokája, és katona sorban lévő fia. Néhány héttel ezelőtt Vayerné fia baleset következtében meghalt. Kevéssel azután meghalt a leánya, majd pedig a veje, ugy hogy az özvegy magára maradt két kis unokájával Minap Vayerné átvitte unokáit a szomszédba, azután visszament a lakásába és fölakasztotta magát. Mikor a szomszédok észrevették tettét, már halott volt.

Céllövés hajóágyuval. Pólából irják: A hadügyminisztérium tengerészeti osztálya a haditengerészet nyári hajóraján ágyu-dijlövést rendezett. A dijlövés célja, hogy az ágyut kezelő altiszteket nagyobb szorgalomra és igyekezetre buzditsák. A céllövésen tizenhat hadihajó összes ágyuival vett részt s általában kitünő eredményt értek el. A hajókat három osztályba sorozták; az első osztályban a nagy csatahajók, a másodikban a páncélozott cirkálok s a harmadikban a kisebb hadihajók versenyeztek. Az összes hadihajók közül a legjobb a hadügyminiszter vándordiját, egy ezüst táblát kapta, a melyre minden évben rávésik a nyertes hajó nevét s a hajó falára erősitik. Az idén e dijat harminc lövés közül huszonnégy találással az Erzherzog Fridrich csatahajó nyerte meg. Az ágyut kezelő altisztek a három osztályban külön versenyezve pénzbeli dijakat kaptak. A dijlövés után a nyári hajórajt szolgálaton kivül helyezték és Ziegler Lucián ellentengernagy parnacsnokságával az Erzherzog Karl Erzherzog Fridrich, Batenberg, Sankt Georg, Aspern, Streiter, Scharfschütz, Wildfang hadihajóból és három torpedó-hajóból téli hajórajt szerveztek E hajóraj szeptember tizenötödikétől január elsejéig az Adria tengeren gyakorlatozik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Agyonszurt legény. A minap Siofokon Sós Károly csendőrőrsvezető ismeretlen okból beleölte magát a Sióba. A boldogtalan ember holttestét másnap Ozora határában kifogtak. Az orozai csendőrörsről két csendőr ment ki a folyó partjára s intézkedett a holttest elszállitása iránt. A mikor ez megtörtént, hazafelé tartottak. Hencz János csendőr elvált társától és másik irányban egyedül ment a faluba. Ezt, ugy látszik, kileste Szabó Mihály, a falu legvirtusabb legénye, aki ellensége volt Hencz János csendőrnek, aki egy izben már megvágta őt a kardjával. A legény a mikor a csendőr közelébe ért, revolverével a levegőbe lőtt, csak azért, hogy kikezdhessen vele. A csendőr rászólt a legényre, aki azonban tovább lövöldözött. A csendőr végre lefegyverezte és a községházára kisérte. A meghunyászkodott legény ott ujra ellenszegült. Rátámadt a csendőrre s dulakodni kezdett vele. E közben megragadta a legéuy a csendőr fegyverét. Hencz kirántotta kezéből és keresztül szurta Szabó Mihályt. A legény összeroskadt s meghalt. Az ozorai csendőrőrsparancsnokság az esetről távirati jelentést küldött a székesfehérvári csendőrkerületi parancsnoksághoz, a honnan Dalnay Géza dr. százados hadbiró és Gidófalvy Ellemér csendőrfőhadnagy a vizsgálat végett Ozorára utazoit.

A féltékenység őrlűltje. Borzalmas családi dráma hirét jelentik Bécsből: Lorber Károly gyári munkás már régóta nagyon féltékeny volt fiatal feleségére. A házastársak sokat civakodtak e miatt s Lorber utóbb már ugyszólván belebetegedett a képzelődésbe. Tegnap délután elhatározta, hogy megöli gyermekeit, azután öngyilkossá lesz. Kikerte a gyárban munkakönyvét, azután hazament. Eleségének irt egy levelet, a melyben igy bucsuzott tőle: „Elmehetsz, visszaadom a szabadságodat, de gyermekeimet magammal viszam.“ Este hét órakor revolverrel agyonlőtte Ottó nevü egy éves fiacskáját, egy másik golyóval pedig halálos sebet ejtett másik gyermekén, a hét éves Margiton. Az örjöngő ember azután fölszaladt a padlásra, kibujt a szelelő-lyukon és az ereszcsatorna szélére állva, magára lőtt. A golyó célt tévesztett, a mire Lorber leugrott a tetőről és az udvaron agyonzuzta magát.

Szerkesztői üzenetek.

Dobó Imre urnak, Alsókabol, Leveleződapját nyomban azután kaptam, hogy levelemet a kérvénynyel együtt póztára tettem. Az, hogy türelmét vesztve időközben mást bizott meg a kérvény megszerkesztésével, nem baj, legalább módjuk lesz a kettő közül a jobbnak látszót kiválasztani. Ha a másikat választják, mindenesetre kérem annak másolatát beküldeni. **Cake-Walk**-nak. [Kiváncsiak vagyunk a K. F.-nek irt jó hir valódiságára nézve s ezért a sertéskereskedő nehezen várja nemrég irt levelére a választ.

A kiadóhivatal postája.

Fekete József urnak, Becsepuszta. Az ellen még nem lenne kifogásunk, ha az utólag fizetők legalább minden évnegyedben küldenék be az előfizetési dijat, sajnos, ezt sokan nem teszik s innen van az, hogy most is 1000 koronát meghaiadó hátralék van kint. Intelligens ember azért, mert a lap lejártának idejét a cimszalagon feljegyzik, nem szokott megharagudni s ezért nem szokás a lap járatását beszünletni. A nagy lapok például ezt folyton teszik s ezért hiveik nem hagyják el. **Piller Lajes** urnak, Pattpuszta. A 6 koronát köszönettel vettük.

Pályázat erdőőri állásra.

Gróf Festetics Pál böhönyei uradalmában 1908. január 24-ikétől egy 30—40 éves, kis családdal biró szakvizsgázott erdőőr, a ki a hajtóvadászatban jártas, alkalmazást nyer.

Javadalmazás: 160 korona évi készpénz, 6 hekto buza, 10 hekto rozs, 1·20 árpa, 1 hold tengeriföld, $1\frac{1}{2}$ hold rét, lakás, tüzifa és a kártékony vad után rendszeresitett lődij; 2 marha és 2 göbe legelője.

Dunántuli pályázók folyamodványaikat egyszerü bizonyitvány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, f. é. október hó 1-ig nyujtsák be. alulirotthoz.

Böhönye (Somogy megye) 1907. augusztus hó.

Mayer Gyula
urad. főerdész.

Fiatal kopók

5 hónaposak, két kan, egy szuka, kitünő faj, darabonkint 10 koronával eladók. A szállitási költségek a vevőt terhelik.

1—2

Ifj. GLASER JÓZSEF
Szászszebes.

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Burger Frigyes

gyógyáru és illatszer üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol a legmagasabb napi áron: **Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet-gyökeret** és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
PÉNZKÜLDEMÉNYEK:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Szeptember 26.** **39. szám.**

Miért nem boldogulunk?

Midőn az erdészeti vagy vadászati kartársak néhanapján egymással találkoznak, ajkaikról csak panaszok hangzanak el s fehér holló számba megy az olyan kartárs, ki sorsával teljesen meg lenne elégedve. Az egyiknél kicsiny a javadalmazás, a másik méltatlan bánásmódban részesül, a legtöbb pedig mind a kettő miatt egyaránt panaszkodik.

Ilyenkor azután természetesen vita tárgyává lesznek téve azok a különböző módozatok, a melyeknek alkalmazásával segiteni lehetne a most meglévő bajokon.

Az ilyen eszmecseréknél bizonyosan számos talpraesett eszme merül fel, nem egynek a kartársak közül kitünő eszméje támad, de mi haszna? Ezek a jó eszmék, ezek a helyes gondolatok semmiféle hasznot nem hajtanak, mert annál a szük körnél, a melyben támadtak, nem terjednek tovább: azok sem a távolabb élő kartársak, sem a magasabb körök, sem jóformán senki másnak tudomására nem jutnak, hasonlatosak lesznek tehát a rossz szolga által földhe ásott talentumhoz, mely semmi hasznot nem hajtott gazdájának.

Milyen jó lenne, ha ezek a jó eszmék elterjedhetnének mindnyájunk közt, hogy azokból kiválasztva a legjobbakat és boldogulásunkra legalkalmasabbakat, azután ezeknek a megvalósitásáért közös erővel s diadalt biztositó kitartással harcolhatnánk!

Sajnos, hogy erre maig még képtelenek vagyunk és ez a képtelenség jele ami élhetetlenségünknek és legnagyobb akadálya boldogulásunknak.

Boldogulásunkhoz egyedül csak egy ut vezet: szoros összetartás utján magunknak olyan központot létesiteni, a melyben ha testileg nem is de legalább szellemileg találkozhatnánk, ott eszméinket kicserélhetnénk és megvitathatnánk, hogy azután a legjobbaknak szolgálatába szegődve, azok megtestesitéseért a minden akadályt legyőző közös erővel küzdjünk.

Ilyen központul már tizenhárom év előtt bemutatkozott lapunk, az Erdészeti Ujság, de bár annak szerkesztője a hosszu évek során minden lehetőt megkisérlett, hogy az erdészeti és vadászati altiszteket maga és lapja köré csoportositsa, ez még sem sikerült neki, mert minden igyekezete hajótörést szenvedett a mi végtelen nagy, szinte páratlanul álló közönyünkön és állhatatlanságunkon.

Lapunknak keletkezése, tehát 1894. évi október hó eleje óta pontos előfizetője és buzgó olvasója vagyok s igy tanuja voltam mindenkor annak a megfeszitett igyekezetnek, amelylyel az erdészeti és vadászati kartársaimat cselekvésre, és érdekeik előmozditását célzó küzdelemre buzditotta és serkentette, de nagy szomoruságomra

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tapasztaltam egyuttal azt a közönyösséget is, a melylyel a kartársak ezt a küzködést szemlélték s nem siettek az érdekeinkért önzetlelenül és hüségesen küzdő támogatására.

Sokszor vérzett a szivem, midőn láttam a kapás, kaszás, kubikos napszámosokat, amint tömegesen siettek az érdekeiket szolgáló lapok támogatására s függetlenné és hatalmassá tették azokat előfizetéseikkel s ime, nem hiába; az eredmény nem maradt el, mert a tömörülés folytán elért eredmények a régivel szemben hasonlithatatlanul jobb sorsba helyezték a munkás osztályt. Eredményeket vivtak ki maguknak a nép legalsóbb rétegei s mi, kik nem csak állásban, de mindenesetre müveltségben is fölöttük állunk, tehetetlenek vagyunk s tovább viseljük rossz sorsunk igáját.

Ez a szomoru következménye annak, hogy nem törödünk a saját érdekeinkkel, nem igyekezünk azokat mi magunk kivivni, hanem összetett kézzel várjuk, hogy ezt helyettünk mások tegyék meg,

Ennek nem szabad tovább is igy maradnia. Itt a fegtőbb ideje, hogy fogjuk meg a dolog végét s mindnyájan közös akarattal és erővel lássunk hozzá a mostani áldatlan helyzet megváltoztatásához

Ezen a téren első teendőnk az érdekeinkért már oly hosszu idő óta küzdő lapunk, az Erdészeti Ujság megerősitése s lehetőleg teljesen függetlenné tétele. Ezt csekély áldozattal — mert hiszen az az évi előfizetési dij annak alig nevezhető — hamarosan elérhetjük.

Tartsa mindegyikünk kötelességének lapunkat az olyan kartársaknak, kik annak még nem előfizetői, ajánlani, őket annak előfizetésére s erkölcsi támogatására buzditani.

Ezt legkönyebben ugy érthetjük el, ha lapunkat megismertetjük azokkal, kik attól eddig még bármi okból távol tartották magukat, Én erre nagyon jónak bizonyult és követésre méltó módot találtam. Tapasztaltam ugyanis, hogy a közigazgatási hatóságnál lefolyó erdőkártárgyalásoknál a kartársak rendszerint nagyobb számban szoktak megjelenni s ilyen alkalmaknál mindig egy bizonyos vendéglőben találkoznak szerény ebédjüknél. Mit tettem tehát?

Elővettem a vendéglőst s rábirtam arra, hogy a vendégül látott erdőőrök részére járassa lapunkat s biztositottam arról, hogy ennek nem fogja kárát látni. Az okos üzletember kapott az alkalmon s nyomban megrendelte lapunkat; el is érte ez altal azt, hogy most már azok a kartársak is az ő üzletét látogatják, kik eddig másfelé jártak, de elértem ez által azt is, hogy az oda járó kartársak közül többen belátva lapunk üdvös munkálkodását, arra előfizettek s igy szaporitották az érdekeinkért küzdök számát.

Tegyék ezt meg mindenütt lapunk mostani hivei s meglátják, hogy az eredmény nem fog elmaradni.

Ne mulasszuk el főkép minden egyes találkozáskor ajánlani lapunkat kartársainknak s ha

TÁRCZA.

A gyermek.

Verőfényes tavaszi nap ontotta sugarait végig a városon. Mindenki őrült az első tavaszi napnak s az emberek alig fértek el egymástól a járdákon. Az élet, a pezsdülő, lüktető élet, az ébredés, a tavasz látszott mindenen.

Csak egy nagy köruti palota egyik lakásába nem tudott örömet lopni az első napsugár.

Hófehér párnákon halvány, beesett arczu kis gyermek feküdt sulyos betegen. Ágya szélén az aggódó anya leste minden mozdulatát. A kis beteg néha nagyokat hörgött s arczán a végtelen szenvedés nyomai látszottak. Néha teljesen eszméleten kivül feküdt, de olyankor talán boldog volt, mert akkor nem érezte a kinokat.

A kétségbeesett anya mozdulni sem mert, hogy ne zavarja, a beteget s gyötrődve számlálta a perceket amig férje, aki egyuttal orvos is volt, visszatér. Abba épp egy óra fog betelni s addig Isten tudja mi történik.

Hogy is lehet egy orvos, egy apa olyan, mint Axel, aki otthagyja gyermekét akkor, amikor az a a halállal vivódik.

— Egy órán belül bekövetkezik a krizis — szólt Axel — és ezzel távozott, ott hagyva a gyermeket és a nejét a legkétségbeejtőbb bizonytalanságban.

De ezt nem is lehetetett tőle rossz néven venni. Orvos volt, akinek sulyos betegei voltak s azokat sem volt szabad elhanyagolnia, s azzal, ha folytonosan ott ül gyermeke betegágya mellett, ugy sem segit azon, ami elkerülhetetlen.

Az asszony, az anya azonban ebbe nem tudott belenyugodni. Hogy képes az apa ott hagyni beteg gyermekét . . . ? Elmegy, hogy egy másikat megment-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ma nem is, de idővel mindenesetre sorra megnyerjük őket és megteremtjük magunknak az erős központot, melynek hiánya volt eddig egyedüli akadálya boldogulásunknak.

Kiss János
uradalmi erdőőr.

A bácskai kartársak kérvénye.

(Szerkeztette lapunk szerkesztője.)

Tekintetes közigazgatási Bizottság!

A községi és közbirtokossági erdőknek állami kezelésbe vétele alkalmával, midőn a Tekintetes közigazgatási Bizottság Bács-Bodrog vármegye területére a járási erdőőri állásokat szervezte, az összesen 22 község határára kiterjedő erdőket, a melyek összes kiterjedése 2889·8 kat. hold, 5 védkerületre osztotta s ugyanennyi járási erdőőr őrizetére találta bizandónak.

A védelmünkre bizott erdők kiterjedése csekély ugyan, de annál nehezebb azok megőrzése és a bennük folyó kezelés ellenőrzése, mert hiszen ez a terület nem képez egy kompakt egységet, hanem számos község határára terjed ki s az egyes apró részleteknek egymáshoz való távolsága átlagos számitással 20–25 kilométert tesz ki s az egyiktől a másikhoz vezető utat egyéb közlekedési eszköz hiányában gyalogszerrel kell bejárnunk, a minek természetes következménye, hogy egy-egy bejárásnál napokat kell eltöltenünk családunk és házi tüzhelyünk elhagyásával, mely alkalmakkor kétfelé kelletvén az élelmezési költségeket fizetni, ez rendkivül nagy terheket ró reánk, nem is emlitve, hogy gyakran még éjjeli szállásunk is pénzbe kerül az ilyen kirándulások alkalmával.

Szolgálatunk terhes volta azonban nem csak ebben rejlik, hanem azokban a veszedelmekben is. melyeknek lépten-nyomon ki vagyunk téve. Eltekintve ugyanis az időjárás viszontagságaitól, amelyektől nem szabad visszariadnunk, sőt ellenkezőleg a legmostohább időjárásban kell az ellenőrzést legnagyobb mérvben gyakorolnunk, a melyet a fatolvajok, tilosban leglegeltetők s más erdőkárositók is legalkalmasakbnak találnak gonosz üzelmeikhez, még a köznép gyülöletét is magunkra zuditjuk, mert bennünk látja az erdőhöz mint közbirtokhoz vélt jogának egyedüli csonkitóját s igy folytonosan hadilábon kell állanunk a legveszedelmesebb elemekkel. Az erdőkárositók üzelmeinek megakadályozásánál mindig ki vagyunk téve azok támadásainak és bosszujának s koczkára van téve testi épségünk, sőt életünk is.

Ilyen terhes. a mellett pedig felelősségteljes szolgálatunk dacára a szervezés alkalmával javadalmazásunk oly csekély összegben lett megállitva, mely semmikép sem áll arányban a mindennapi megélhetés költségeivel, nem kivált most, a midőn minden háztartási cikknek az ára a pár év előttihez képest 50–100 százalékkal emelkedett.

A három osztályba sorozott járási erdőőrök évi fizetése ugyanis 900, 800, és 700 koronában, lakáspénzük pedig 100, 80 és 60 koronában lett megállapitva.

Fölösleges talán arra rámutatnunk, hogy az utób emlitett lakáspénzből lakható lakást a vármegye egész területén sehol sem lehet kapni, mert egy-egy tisztességes lakás évi bére 120–150 korona közt váltakozik s igy a különbözetet a mindennapi kenyérre és ruházatra szánt s erre sem elégséges fizetésből kell pótolnunk. de egyébként is csodálatosnak kell találnunk a lakáspénznek ilyetén való osztályozását, mert hiszen vagy lehet kapni jó lakást 60 koronáért, vagy nem. Ha lehet, akkor fölöslegesnek látszik magassab-

---

sen, a saját vérét pedig pedig pusztulni engedi . . .! Igozán kétségbeejtő . . .

Összerezzent, s könytől ázott zsebkendőjét ujra meg ujra, százszor is, ezerszer is kisirt szemei elé tartotta, Megigazitotta a kis fiu izzadt feje alatt a párnát s aztán gondolataiba mélyedt.

Mi lesz, ha ezt az egyetlen kapcsot, mely a férjéhez és az élethez köti, a halál könyörtelenül kiragadja a karjai közül? Hisz a gyermek volt az az utolsó kötelék, amelyhez reménységét erősitette? És ha ez is elszakad . . .?

Zaklatott lelkében felvonultak a legutóbbi napok kinos emlékei: a férjével való heves jelenet és — egy férfiu képe, akit szeretett s akit nem tudott kitépni a szivéből . . :

Egy jótékonysági egyesület hangversenyén történt. Ott hallotta őt énekelni. S az a hang egészen elbüvölte, az eszét, a lelkét, a szivét, mindenét elrabolta. És ahogy beszélt! Ahogy érzelmeit tolmácsolta! Ö még olyant soha sem tudott neki beszélni. S amint hallgatta a lágy, édes hangokat, ugy érezte, hogy azoknak a kötelékeknek amik a férjéhez füzik. okvetlenül szakadniok kell s neki követnie kell annak a másiknak hivó szavát . . . Szerelem . . .! Hát tudta ő eddig mi a szerelem . . .? Csak csalta, ámitotta saját magát, attól a percztől fogva, amikor a férjével megismerkedett. Az érzés hatalmát azonban csak most érzi, most tudja. Valami megfoghatatlan, utolérhetetlen, földöntuli boldogság, tündérálom lenne az ő karjaiban élni . . .

Lehorgasztotta fejét. Érezte, hogy láz gyötri s amint megtörölte a homlokát, összerezzent:

— A gyermek . . .!

Igen, a gyermek volt az akadály, az állta szerelmének utját.

Az az imádott férfi, aki után a lelke sóvárgott, azt mondta egyszer:

— Csak a gyermek ne lenne!

És ez a pár szó most miként az éles tör nyilalt a szivébe

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

bat adni, ha ellenben nem lehet, akkor mivel indokolható a kisebb lakáspénz?

Bonczkés alá véve már most fizetésünket s az abból való megélhetés módját, nyilvánvalóvá lesz, hogy egy családos embernek abból a mai nagy drágaság mellett megélni teljes lehetetlenség.

Eltekintve ugyanis attól, hogy már magára a lakásra is 40—80 koronát kell a fizetésünkből pótolnunk, ha még levonjuk a tüzifára szükséges összeget, melyet az ölenkénti 34—46 korona árak mellett a legmérsékeltebb számitással 100 koronára tehetünk, valamint a ruházatra szükséges és legalacsonyabban számitott 120—150 koronát, a szorosan vett megélhetésre, adóra, betegségeknél a gyógykezelési költségekre, gyermekeink iskoláztatására s egyéb alig felsorolható más különféle kiadásokra, a legmagasabb fizetési osztályunál közülünk is alig esik átlag napi másfél korona, mig a legalacsonyabb javadalmazásnál egy korona sem, akkor, midőn egy közönséges napszámos átlagos napibére a 3 koronát is meghaladja, egy-egy béres vagy szolga pedig többet keres éven át, mint mi.

Az itt emlitett javadalmazásunknak azonban nem csak arra kellene szolgálnia, hogy napi kiadásainkat fedezze, hanem arra is, hogy abból öreg napjainkra a magunk, halálunk esetére hátramaradó özvegyeink, árváink részére némi vagyont gyüjtsünk, mert a mostani szabályzat értelmében semmiféle nyugdijban nem részesülvén, egyedül a saját erőnkre vagyunk utalva. Azt, hogy a mostani javadalmazásunk és megélhetési viszonyok mellett honnan és mit lehetséges megtakaritani, a Tekintetes közigazgatási Bizottság bölcs mérlegelésére bizzuk.

Az iparos ha nem tud keresetéből megélni, emeli portékája árát, a kaszás, a kapás ember sztrájkol és igy erőszakolja ki magasabb munkabérét s a mint a tapasztalatok bizonyitják, eddig mindegyik célt ért. A mi utunk egészen más Mi nem csak letett eskünkhöz, de tisztességünkhöz is hiven továbbra is buzgón teljesitjük szolgálatunkat s a szerintünk leghelyesebb: a kérés terére lépünk

Esedezünk ugyanis a Tekintetes közigazgatási Bizottságnál, hogy mérlegelve az itt előadottakat, intézkedni kegyeskedjék, hogy a most érvényben levő szervezés megváltoztatásával:

1. a most háromfélekép megosztott erdőőri állások megszüntetése mellett csak két osztály szerveztessék, melyekből az I. osztálynak a javadalmazása 1200 koronában, a II. osztályé pedig 1000 koronában állapittassék meg, abban az esetben azonban, ha ez elvi akadályokba ütköznék, más vármegyék példájára mi is részesittesünk évi 150 korona utazási és 20 korona iroda általányban s adassék nekünk is 60—80 korona tüzifa- és némi egyenruha átalány;

2. lakáspénzünk a tényleges viszonyoknak megfelelően 120—150 koronára emeltessék;

3. vétessünk fel a vármegyei nyugdijintézetbe nem csak saját személyeinkre, hanem családjainkra nézve is, még pedig eddigi szolgálati éveink beszámitásával s az erre fizetendő járulék felét ugy visszamenőleg, mint a jövőben is az erdőbirtosok fizessék.

Készséggel elismerjük, hogy az általunk kért eme fizetésjavitás ujabb terheket ró az erdőbirtokosokra, de viszont nem hagyhatjuk megemlités nélkül, hogy az erdők jövedelmezősége is a legutóbbi években a fának nagy mértékben beállott drágulása következtében 60—100 százalékkal emelkedett s igy nem csak méltányos, de jogos is ama kivánságunk, hogy ami javadalmazásunk is legalább addig a határig emeltessék, a melynél a magunk és családjaink megélhetése biztostitva lenne?

Midőn előre is biztosithatjuk a Tekintetes közigazgatási Bizottságot, hogy szolgálatunknak mindig hüségesen és buzgón való teljesitése által a reánk bizott erdők felvirágoztatását előmozditani s ezzel

---

— Csak a gyermek ne lenne!

A gyermek, akit imádott, akiért életét dobta volna oda bármikor, most ott feküdt nagybetegen. Ki tudja, megéri-e a következő órát? Hát az Isten meghallgatja az emberek bünös kivánságát? Vagy a bünt sujtja, hogy éppen a legdrágábbat veszi el a megbotlott anyától? A gyermekét, akiért epedett, a legnagyobb boldogságát, amely után szomjazott . . ,?

Az asszony mindig tovább füzte gondolatait.

Jól emlékezett rá, amikor egy szép tavaszi reggelen valami megsugta neki ezt az ismeretlen boldog örömet. De akkor már utjaik kétfelé ágaztak. Maga sem tudta, hogy hová vezetett volna az a keresztut, ha a gyermek születésével ujra nem találkozik a férjével. A kis baba születése ugy látszott, hogy békét hozott a családba.

A boldog anya csak gyermekének élt, egész addig, amig a véletlen sors össze nem hozta ő vele. Férje, az orvos, nem vigyázhatta, nem őrizhette minden lépését, neki betegei voltak, akik majdnem minden idejét igéuybe vették s az asszony egy őrizetlen pillanatban engedett a csábitó, hizelgő szónak s többé nem találta meg a lelke egyensulyát.

Csak a gyermektől nem tudott megválni. Csak abba a gondolatba nem tudott belenyugodni, hogy tőle kell elszakadnia, pedig akkor szabad lenne előtte az ut . . .

Gondolataiból a beteg gyermek hánykolodása zavarta fel. Köhögött, hörgött, fuldoklott s levegőért kapkodott szegény kis fiucska, s arcza egészen eltorzult már a sok kinlódásban. Amikor a láz tüzében égő szemeit anyjára emelte, az felugrott, mert nem tudta tovább nézni azt a sok kint, amit gyermeke szenved.

— Nem, az nem lehet, hogy annyire megbüntessen az Isten — kiáltott fel fájdalmában. — Hisz csak gondolatban vétkeztem, s azt nem élem tul, hogy a gyermekem halála árán váltsam meg a boldogságomat. Légy irgalmas hozzám Istenem s végy el engem, csak a gyermekemet ne!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

az igyekezetünkkel nem csak az erdőbirtokosok, hanem elöljáróink és a Tekintetes közigazgatási Bizottság teljes elismerését kiérdemelni iparkodunk s ezt tekintjük életünk legfőbb feladatának, kérésünk megujitása mellett mély tisztelettel vagyunk

a Tekintetes közigazgatási Bizottságnak
alázatos szolgái

Szarvas Mihály járási főerdőőr. **Nagy János** I. oszt. járási erdőőr.

Szilágyi Palkó János járási erdőőr. **Fekete József** járási erdőőr.

Dobó Imre járási erdőőr.

Vadászati dolgok.

Dumas vadászkutyája. Az idősebb Dumas, amilyen élénk fantáziával szőtte-fonta regényeinek meséjét, éppen olyan szigoru következetességgel ragaszkodott az igazsághoz, amikor vadász történeteit beszélte el ismerősei körében. Dumas tudniillik szenvedélyes vadász, és pedig annyira jó vadász volt, hogy sok irigye is akadt szerencséje miatt. Vadászmeséinek központja természetesen Diana volt, a mesékből kimaradhatatlan Diana, a hüséges, okos vizsla. A derék állat valóságos csudákat vitt véghez nap-nap után,

— Egy izben fürjre vadásztam Dianával — beszélte Dumas. — Nagyon szeretem a fürjet és kedvem kerekedett néhányat lőni. Irgalmatlan meleg volt, s egyetlen fürj sem akart felrepülni. Végre hosszas csatangolás után Diana hirtelen megállt, előre nyujtotta a nyakát, s mereven figyelt.

Ahá! — gondoltam — itt a fürj! Ujjamat a fegyver ravaszán tartva vártam a fürjet, de az csak nem akart felrepülni, a kutya pedig állt, mintha kővé változott volna. Időközben dél lett, s kezdtem már unni a dolgot mert éhes voltam. Otthagytam az egész mulatságot, és amikor hátranéztem, láttam, hogy a kutya még mindig ott áll az előbbi helyén. Nem szóltam neki, hanem hazamentem. s délután ujra kimentem fürjezni. A kutya még mindig ott állt mozdulatlanul és leste a fürjet. Látjátok, ez aztán az igazi jó, kitanult vadászkutya.

— Ah — jegyezte meg a társaság egyik tagja — nem a kutya volt kitanulva, hanem a — fürj.

A fogoly. Most, hogy a fogolyvadászat kellős közepén vagyunk, érdekes megjegyezni, hogy a legtöbb fogolyot Franciaországban, főleg pedig Párisban fogyasztják el. Párisban évente mintegy 13–14 millió pár fogolyot adnak el, amelyből Magyarország három millió, Németország négy millió párt szállit, a többi szükséglet fedezése pedig megoszlik részint Franciaország, részint más európai országok között. A fogoly hazája tulajdonképpen a Kaspi-tenger vidéke s innét származott át Nyugat- és Észak-Európába, amikor a buzát, rozsot s általában a kalászos mezőgazdasági terményeket kezdték müvelni. A fogoly ugyanis a kalászosak magjával táplálkozik s a lábon álló gabona között is fészkel, hogy kicsinyeinek mindjárt táplálékot is tudjon nyujtani. XVII. század végén még sólyommal vadászták a foglyot, még korábban pedig hálóval fogdosták őket. A fogoly egyébként meglehetősen kártékony madár s különösen nagyon pusztitja az érni kezdő szőlőt s az uj őszi vetést.

József kir. herceg vadászaton. Gyertyánligetből táviratozzák: József királyi herceg a máramarosmegyei gyertyánligeti bérelt kincstári vadászterületen szarvascserkészés közben szombaton délután félnégy órakor váratlanul közvetlen közelből egy közel

---

Azután a telefonhoz rohant.

Tudta mindig, hogy merre jár a férje s most könyörögve kérte, hogy azonnal jöjjön haza s aztán ujra csak odaült a kis beteg mellé, aki idegesen rángatta takarója szélét, majd egy nagyot sóhajtott s végre mosolyogva tekintett anyjára — s azután elaludt . . .

Mi ez? Talán örökre lehunyta kicsiny szemeit s bucsuszóul mosolygott anyjára? Nem, ez lehetetlen.

Borzasztó kinokat állt ki az anya, mig végre megérkezett a várva várt férj, az orvos, az apa Egy pillanat alatt ott termett a gyermek mellett s megfogta az ütőerét Majd elővette hőmérőjét s akkor a kis fiu felnyitotta a szemeit s ujra mosolygott.

Csak egy-egy pillanatig, volt ébren s kimerülve szépen, nyugodtan aludt tovább.

S ekkor Axel a nejéhez fordult.

— Jól sejtettem A válságnak egy óra alatt be kellett következnie. Semmi baj. A kicsike tul van a veszélyen, a krizis elmult . . .

— Axel . . .! — kiáltott az anya boldogságtós áradozva.

— Csendesen, fel ne keltsd szegényt. Csak hadd aludjék. Fájdalmai most már megszüntek. Nézd mily édesen alszik.

A gyermek hosszu idők után talán most álmodott először és álmában mosolygott. Az apja föléje hajolt, s megcsókolta kicsiny ajkait.

Az asszony pedig zokogva borult férje keblére s fuldokolva mondta:

— Axel! Megmentetted a gyermekemet s megmentettél — engem! Bocsáss meg . . .!

Az orvos szeretettel zárta karjaiba a megtért asszonyt, a kis beteg pedig folytatta álmát és — tovább mosolygott.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nagyságu, három-négy éves hlmmedvével találkozott. A medve a királyi herceg láttára rögtön visszaugrott a sürüségbe, de a királyi herceg hirtelen lekapta fegyverét és nyolc-tiz lépésnyi távolságról a medvére lőtt. A golyó a medvét találta, mire a medve támadott és két hatalmas ugrással a királyi herceg mellett termett aki ujabb két lövéssel fogadta. A helyzet veszedelmét fokozta, hogy ezalatt a fegyver tartaléktöltése kifogyott, a kisérőül beosztott erdőőr fegyvere pedig először el nem sült. A királyi herceg azonban nem veszitette el bátorságát. Miközben két-három ugrást tett visszafelé, sikerült fegyverét ujból megtöltenie és az üldöző medvét egy lépésnyi távolságról leteritette.

Hasznos tudnivalók.

A tejelőképesség külső jelei.

Nagyon hasznos és fontos dolog a gazdára nézve, hogy a jobb tejelőmarhát meg tudja külömböztetni a kevésbé jó tejelőtől, legalább hozzávetőleg. Ez azonban nem könnyü dolog, mert van olyan marha, mely a jó tejelő külemét mutatja s mégis, ha kipróbáljuk kevésbé jó tejelő. Mindazonáltal vannak olyan jelek, melyeknek jelenléte nagyon megközelitőleg a jó tejelés tulajdonságára mutat.

Ilyenek: a női kinézés, mely a fej, a nyak, a mell s a törzs minőségén észlelhető. Ugyanis az apaállatoknál a mellső rész jobban ki van fejlődve, mint a hátsó rész, mig az anyaállatoknál a hátsó rész fejlettebb a mellső résznél.

Kivánatosak az élénk, de szelid szemek.

Fontos dolog a tőgy nagysága, fekvése és egészségi állapota. Itt megjegyezzük, hogy csak azon tőgyet szeretjük, mely csak fejés előtt nagy, fejés után összeesett s hátsó részén számos ránc látható, mely ráncokat megfogva, vékonyak és felénk vonhatók. Az olyan tőgy, mely fejés után is nagy marad, »husos tőgy.« Ezt nem szeretjük. Legkedvezőbb a tőgy azon fekvése, ha felerésze van csak a combok közt, mig a másik felerésze benyulik az állat hasa alá. Csomós tapintatu tőgy nem jó.

Fektessünk sulyt a hasalatti viszerek fejlettségére is.

Jó tejelőképességre mutat az anyaállat csontozatának finomsága is, mely a fej, a szarvak és a végtagok minőségéből itélhető meg.

Legyen a fej kicsi és nem husos; a szarvak nem vastagok, hanem vékonyak és lehetőleg lapos alakuak, a végtagok szintén vékonyak legyenek; de itt megjegyezzük, hogy tulságos vékonylábu anyaállatok tenyésztésre nem alkalmasak.

A bőr puha tapintásu legyen, mely könnyen ráncba fogható és az állat testétől elvonható. A szőrözet finomságára különösen a tőgyön ügyeljünk.

A farok legyen tőben vastag és vége felé elvékonyodó. Régebben sokat adtak a magasan felnyuló fejtükörre is; de ma már nem helyezünk rá nagy sulyt.

Végül megkivánjuk a csendes és nyugodt természetet.

A széna kezeléséről.

Ajánlatos a szénát (kivált ha nem igen száraz) az elraktározás alkalmával rétegenként sóval behinteni. A sónak nemcsak az a haszna, hogy a rossz állapotban behordott szénát a marhára nézve izletesebbé teszi, hanem arra is alkalmas, hogy a szénának önmagától való meggyuladását megakadályozza. Az utóbbi szempontból lényeges, hogy a széna a só kiszórása után erősen izzad, minek folytán a só feloldódik és a szénába behatol.

Ha a padláson sült gyümölcsre emlékeztető szagot érzünk, akkor győződjünk meg arról, hogy a széna egyenletesen van-e elraktározva, vajjon a gerendákon stb. sülyedés alkalmával nem maradt a szénarakás egy része függve, ugy, hogy üres tér támadt. Ha ilyen üres tért találunk, ami a legtöbb esetben található is, akkor egyengessük ki a szénát és tapostassuk gondosan le.

Ha ezután a kezelés után a szag nemsokára nem mulik el, vagy pedig égett szag is válik érezhetővé, akkor a széna felső rétegeit, körülbelül 3—4 lábnyi mélyre, a tér hosszában jobbra és balra a tető felé kiteregessük, hogy a gyulás fészkéhez közelebb jussunk, de ugy, hogy lehetőleg az egész nedves és forró felület szabadon és egyenletesen ott feküdjék; erre már most tiz-tizenöt centiméter vastagon sót szórunk ki és azután a két oldalt felhányt szénát a sóra boritjuk és letapossuk.

Óvakodjunk attól, hogy a lónak vagy más állatnak szénaaratás alkalmával friss szénát adjunk, mert ez a legnagyobb mértékben veszedelmes.

Ismeretes dolog, hogy a széna raktározás alatt veszit sulyából. Azokból a kisérletekből, amelyeket a plantahofi (Svájcz) mezőgazdasági iskolában végeztek, kitünt, hogy a raktározás alatti sulyveszteség 19·1 és 24·9% között váltakozik. Figyelembe veendő azonban, hogy a lehulott szénavirág, valamint az elrothadt takarmány szintén bennfoglaltatott a veszteséget jelző számokban. A valóságos veszteség 18—21 százaléknyi lehet. *F. U.*

KÜLÖNFÉLÉK.

A legkövérebb király. Mulatságos dolgot közöl a »Cri de Paris« legutóbbi száma Károly portugál királyról. Az udvari körökből ugyanis kiszivárgott hogy Károly király a világ legnagyobb evője s különösen nagyon szereti a nyalánkságokat, amelyeket a szó szoros értelmében el kell előle zárni, mert külön-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ben addig eszik, amig bele nem betegszik. Természetesen ennek a szertelen nagyétüségnek nem maradnak el a következményei s a király teljesen elhájasodik. Az orvosok már is közbe léptek és állitólag egy mérleget készitettek a király számára. A király ezen a mérlegen költi el ebédjét s amikor a mérleg mutatója eléri a határszámot, akkor a királynak abba kell hagynia az evést s fél órai sétára kell indulnia. Ez után következik a tornázás, mely különböző testmozgásokból áll és arra való, hogy lesoványitsa a királyt. A kura azonban nem vált be, mert a király öt hét alatt 120 kilóról 130-ra »fogyott.«

Amikor a hattyu haragszik. A newyorki Central-Parkban a napokban különös eset vonta magára a sétálók figyelmét. A tóparton állók egyiket másika azzal szórakozott, hogy a hattyukat etetgette s kifli-darabokat hajigált a vizbe. A hattyuk természetesen nagyon jó barátságban élnek a közönséggel s ha valakit meglátnak a tópart felé közeliteni, mind arra felé usznak, mintha csak tudnák, hogy a zsemlyedarabok már várják őket. Egy sétáló a minap azzal boszantotta az egyik hattyut, hogy amikor az a kenyér után kapott, hirtelen visszarántotta a kezét. De megjárta, mert a hattyu egyszer csak elkapta ingerlője mutatóujját és hatalmas szárnyával akkora lendületet adott magának, hogy a parton állót belerántotta a vizbe. Szerencsére a viz alig ért a melléig és csakhamar kievickélt belőle

A föld legnagyobb almafája. Amerikában Kalifornia vidékén van a föld legnagyobb almafája Hotkis ültetvényes szerint 190 éves az illető fa. Alakja olyan, mint a rendes almafáé; nyolc nagy ága van, amely közül öt ág egyik évben hoz gyümölcsöt, a másik három pedig a következő évben terem. A törzse a föld alatt 5·30 méter átmérőjü magassága 25 méter és a fa koronája 40 méter átmérőjü, területet árnyékol be. Évenként 50—52 hektolirer almát szednek le róla. Az almák igen aprók, kissé kesernyések. A tulajdonos részint befőzésre, részint aszalásra használja s igy hozza kereskedésbe.

HIREK.

A véráidozat. A testvéri szeretet önfeláldozó példáját tanusitotta Cook csikágói milliomos, a kit, mint Newyorkból jelentik, egész Amerika hősként ünnepel. Nőtestvére nagy foku vérszegénység miatt annyira elgyöngült, hogy az orvosok lemondtak az életéről. Ekkor Cook arra kérte az orvosokat, hogy ömlesszék át az ő vérét a beteg ereibe. Az orvosok erre 60 uncia vért eresztettek át Cook karjából a leány karjába. A beteg jobban lett és az orvosok most már biztosra veszik meggyógyulását. Cook az operáció után gyöngének érezte magát, de nehany óra mulva gyöngesége elmult.

Kabától Szatmárig a vasuti kocsi alatt. Szatmárnémetiből jelentik: A szatmár gőzfürész állomáson a reggeli budapesti személyvonat egyik kocsija alatt egy leányt vettek észre, a ki a féken ült. Azt hitték először, hogy őrülttel van dolguk, de a rendőrségen kiderült, hogy a leány, a kit Sipos Rózának hivnak azért bujt a kocsik alatt levő fékre, mert Budapestről utazva, Kabán elfogyott a pénze. A leányt a nem mindennapi utazás nagyon megviselte, mert fékezés alkalmával a szerkezet összeszoritotta a testét, most nagy betegen fekszik a korházban.

Királyleány, mint hordár. Kedves történet hire érkezik Genfből. a württembergi király leánya, Paula hercegnő. a ki Wied herceg felesége a multkoriban Rorschach mellett, a mikor a vasuti állomásra hajtatott, egy öreg törődött hordárt pillantott meg az uton. A hordár szintén az állomásra igyekezett, de sulyos teherrel megrakott taligáját csak ali-alig birta tolni. Minthogy a közelben senki sem volt, a ki segitett volna az öregnek. a hercegnő lehuzta keztyüjét s napernyőjével együtt a mellette ülő udvarhölgynek adta, aztán leugrott a kocsijáról s körülbelül kétszáz méteren át egészen a vasuti állomásig segitette tolni a hordár taligáját. A mikor az állomásra értek, a hercegnő kezet fogott az öreg emberrel, a ki halálkodva mondott köszönetet. A hercegasszony azután szalonkocsijába szállott s kiséretével együtt elutazott.

Egy rablóbanda garázdálkodása Bajáról jelentik: A bajai csendőrség ártalmatlanná tett egy veszedelmes rablóbandát. A mult héten betörtek Horváth Mihály gyümölcskereskedő lakásába s onnan elvittek ezernyolcszáz korona készpénzt s kétezerötszáz korona értékü ékszert. A nyomozás szálai Oláh Farkas Pál bajai lakoshoz vittek. A házkutatás alkalmával azonban már semmit sem találtak Oláhnál. A nyomozást tovább folytatták s az ékszert meg is találták Örszálláson. A vizsgálat kideritette, hogy Oláh Farkas összeköttetésben áll az örszállási, bácsmadarasi és a dunántuli cigányokkal. Eddig három betörést s egy országuti rablást bizonyitottak rá. Legutóbb két kóbor cigánynyal megtámadta a mohácsszekcsői országuton *Kovács* Antal gazdát s elvette tőle a vásáron eladott két tehenének az árát, az óráját, végül levetkőztetve, otthagyta. Mohácson pedig betörtek *Weisz* Jozefinnél, s az egész lakást kiüritették. A vizsgálat tovább folyik.

Két millió éhenhalt ember. A londoni Daily Mail távirata szerint a Kina belsejéből érkezett misszionáriusok azt beszélik, hogy a f. év első felében Kinában több mint két millió ember halt éhen.

A szökevény katona tréfája. Münchenből jelentik, hogy Hardt községet és általában a münchen-gladbachi kerület több községét alaposan felültette egy fiatal szökevény tüzér.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ugyanis az 59. számu tábori tüzérezredhez tartozó Joeken József köztüzér megszökött a gyakorlatok elől. Utközben aztán az egyes községekben a nyolczadik hadtest szállásmestere gyanánt egész felfordulást idézett elő. Az előljáróságok kiküldöttjével végigjárta a házakat és a szokáshoz hiven, végigjelezte mind, hogy hova mennyi legénység és mennyi ló fog beszállásoltatni. Az előljáróságoknak azt mondotta, hogy a hadtest lóállományában kiütött a takonykór és e miatt a nagygyakorlat abbanmarad és az ezredek visszavonulnak állomáshelyeikre. Érdekes körülmény, hogy sehol sem kérték elő igazoló okmányait. A lakosság persze elkezdte a sütést-főzést, élelmiszerek beszerzését, hogy a megérkező csapatokat elláthassák. Csak másnap a kőrözőlevél megérkezése után derült ki, hogy az egész beszállasolás csupán Joeken agyában fogamzott meg. A szökevény köztüzért utóbb a rheydt i állomásparancsnokság elfogatta.

(A töltött fegyver áldozata.) Trencsénből táviratozzák: Holzmann Lajos dr. nagybittsei ügyvéd a minap vadászaton volt, a mely után elfelejtette fegyverének egyik csövéből a töltést kivenni. Kilenc éves fia és három éves leánykája a szobájába mentek s játszani kezdtek a puskával. A kis fiu játék közben ráfogta a puskát testvérére s elsütötte. A kis leány meghalt.

Leégett zsidó templom. Nagy-Becskerekről táviratozzák: A módosi zsidó templom tegnap kigyulladt és részben leégett. A tüz okát nem tudták megállapitani. A vizsgálatot meginditották.

Szerkesztői üzenetek.

Obuch Mihály urnak, Hidaskürt. A jól megérdemelt élőléptetéséhez tiszta szivből gratulálunk. A cimet megfelelően kiigazitottuk. **Varga Gábor** urnak, Nagyenyed. A legjobb számozó kalapácsok (korongok) a Göhler félék. Megrendelési cim: Göhlers Witwe, Freiburg, Sachsen. Ennek a cégnek árjegyzékét, valamint a kalapács használatára való utasitást (német nyelvüt, mert — sajnos — magyar nincs) nyilt boritékban elküldtük. Itt még csak azt jegyezzük meg, hogy egy márka a mi pénzünk szerint 1 K 20 fillér.

A kiadóhivatal postája.

Fehér István urnak, Ruzs. A 4 korona beérkezett s nyilvántartásunkban javára irtuk. **Szakolczai Ignácz** urnak, Hrasitz. Előfizetése nem december, hanem jövő évi március végeig van rendezve a beküldött 6 koronával. **Plenka Ágoston** urnak, Jálna. A 4 korona előfizetési dijat megkaptuk. Nem enne szives közölni, hogy Zsurilla Antal volt régi hivünk él-e még es hol van állomáson? **Pintyili György** urnak, Felsöucsa. A küldött 4 koronát most is köszönettel vettük. A cimet kiigazitottuk s ezt a lapot már uj lakhelyére irányitottuk.

Pályázati hirdetmény.

Vadőr

kerestetik folyó évi november hó 1-ére gróf Bánffy György ur Ő Excellenciája bánffyhunyadi havasi erdőbirtokára, a ki szükséghez képest erdőőri szolgálatot is teljesiteni köteles.

Megkivántatik szarvas, őz tenyésztése és gondozásában való teljes jártasság s hosszabb gyakorlat. Román nyelv tudása kivánatos. Bizonyitvány másolatokkal felszerelt folyamodványok, a melyekben a fizetési igények is megjelölendők: Gróf Bánffy György ur Ő Excellenciájához cimezve dr. Moldován István urad. igazgató urnál adandók be **Bánffyhunyadon**

Uradalmi főerdőhivatal.

Fiatal kopók

5 hónaposak, két kan, egy szuka, kitünő faj, darabonkint 10 koronával eladók. A szállitási költségek a vevőt terhelik.

1—2 Ifj. GLASER JÓZSEF
Szászsebes.

»VADŐR« 1—5

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Burger Frigyes

gyógyáru és illatszer üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 10.

Vásárol a legmagasabb napi áron: **Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet-gyökeret** és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott **Stegmann János** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre 4
Negyed évre 2

Pénzküldemények:
a Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
Podhradszky Emil.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Oktober 3.** **40. szám.**

Előfizetési felhivás.

A folyó év utolsó negyedének kezdetén ismét kérjük az összes erdészeti és vadászati kartársakat, hogy lapunkat, mely az ő egyedüli igaz szószólójuk és érdekeiknek hüséges és buzgó tolmácsa pártfogásukba venni és arra előfizetni sziveskedjenek. Végre valahára be kell látniok, hogy céljaikat csak a szoros összetartás és tömörülés által érhetik el s a két testvértestület legalkalmasabb összetartó kapcsa és központja egyedül a mi lapunk: az ERDÉSZETI UJSÁG.

Áz előfizetési ár — mely a régi marad s lapunk homlokán látható, oly csekély, hogy az senkit tul nem terhel.

Eddigi hiveinket kérjük, hogy uj hivek toborzásával előfizetőink számát szaporitani igyekezzenek, különösen pedig arra is, hogy saját előfizetési dijaikat mindenkor pontosan lehetőleg a naptári év, félév vagy negyedév első havában sziveskedjenek beküldeni.

Közel négyszázan vannak olyanok, kiknek jó rèszben hátralékos, más részben uj előfizetést kell beküldeniök. Ezeket kérjük, hogy ezt a 38-ik számhoz csatolva volt postautalvány segélyével lehetőleg folyó hó 20-ig megtenni sziveskedjenek. s gondot vessenek kivált arra, hogy az év végével hátralékban senki ne maradjon.

Tisztelettel:

az ERDÉSZETI UJSÁG kiadóhivatala.

Miért nem boldogulunk?

Derék és dicséretre méltó munkát végzett Kiss János uradalmi erdőőr kartársunk, midön a legnagyobb figyelmet érdemlő cikkét a fent lévő cim alatt megirta.

A cikk minden sorából csak ugy sugárzik az igaz lelkesedés, a szak és a kartársak szeretete.

Egyszerüen, de megérthetően mutat rá a boldogulás módjaira s keresetlen szavakban nyujt tanácsokat azoknak alkalmazására.

Hát bizony igaz az, hogy az erdészeti és vadászati altisztek csak akkor reménykedhetnek egy jobb jövöben, ha meghallgatva Kiss János kartársunk intelmeit, végre szakitanak azzal a mivel sem indokolható közönnyel, a mellyel eddig a saját érdekeik iránt viseltettek.

Tagadhatatlan tény ugyanis, hogy az erdészeti és vadászati altiszteknek tulnyomóan nagy része a saját egyéni bajain kivül egyáltalában nem törödött s ugy élte világát, mintha sejtelme sem volna arról, hogy vannak még más embertársai is, kiknek sorsuk, életmódjuk, földi hivatásuk az övéhez nem csak sokban hasonló, hanem jóformán ugyan az. Akadnak — bár nem sokan olyanok is, — kiket sorsuk kedvezőbb helyzetbe juttatott, mint más társaikat; az ilyenek

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

aztán egyáltalában nem törödnek saját szolgálatukon és egyéb dolgaikon kivül semmivel s gondot sem vetnek arra, hogy ők maguk csak egy hatalmas testületnek parányi részét képezik. a mely méltán megkövetelheti, hogy többi tagjaival együtt érezzenek s együtt száljanak sikra a közös érdekekért.

Furcsának látszik ugyan, de a tapasztalat szerint megdönthetetlen tény, hogy akadnak olyan erdészeti vagy vadászati altisztek is, kik még a legközelebbi szomszédságukban szolgáló kartársukkal sem érintkeznek, de sőt vannak olyanok, kik ezeket nem is ismerik, ismeretségüket pedig a helyett hogy keresni igyekeznének, inkább kerülik. Arról, ha már személyesen nem, de legalább szellemileg érintkezzenek egymással, alig lehet szó. Legjobb bizonyiléka ennek az, hogy bár a szakiskolát végzők évről-évre 10 évi találkozót fogadnak meg egymásnak, az ezen való megjelenésre kézadással, becsületszóval kötelezik magukat, sőt ezt irásba is foglalják, minden egyéb megtörténik a fényes nap alatt, csak a kikötött 10 évi találkozás nem; legalább arra 14 év leforgása alatt, a mióta az erdészeti és vadászati altiszti személyzet életének folyását, szolgálati és személyi viszonyait figyelemmel kisérjük s érdekeikért teljes erőnkből s minden lehető módon küzdünk, még nem volt alkalmunk ilyen 10 évi találkozásról sem a résztvevőktől jött közvetlen értesitésből, sem bár mely más hirlap közleményeiből tudomást szereznünk, a miből biztosan következtethetünk arra, hogy bizon a bucsuzással együtt eltünt az adott becsületszó is, meg az irásos igéret is csak olyan maradt, mint számos volt olvasónk által a hátralékának lefizetésére tett igéret.

Hiszen tagadhatatlan tény az, hogy ugy az erdészeti, mint a vadászati altiszti személyzet egyenesen szolgálatából kifolyólag nagyon szét van szóródva az ország minden vidékén, sőt számtalanok még az emberi társadalomtól is távol, az erdőségek zordonjaiban kénytelenek életöket tölteni és csak nagy ritkán, akkor is csak rövid időre kerülnek emberlakta helyre s akkor is csak azért, hogy legszükségesebb élelmi és ruházati cikkeiket beszerezhessék, az ilyeneknek tehát valóban nehéz a távol vidékeken lakó más kartársakkal való érintkezés.

Éppen ez a körülmény inditott minket 14 esztendővel ezelőtt arra, hogy az erdészeti és vadászati altiszti személyzet részére lapot alapitva, ez által módot és alkalmat nyujtsunk arra, hogy a lap hasábjait igénybe véve, az egymástól legtávolabb lakók is eszméiket kicserélhessék, Egymás életviszonyait, szolgálati viszonyait, örömét [a mi ugyis vajmi kevés,] megismerhessék, egymást vigasztalják, buzditsák, támogassák s ebben a saját lapjuk által nyujtott központban egyesülve igyekezzenek közös erővel megvédeni érdekeiket s kivivni a mostani elég mostohánál egy jobb jövőt.

Akkor, midön lapunkat megálapitottuk, azt hittük, hogy ezt a fontos missióját minden kartárs felfogja ismerni és megfogja érteni, ezek után

---

TÁRCZA

Albánia kopár hegyei közé, az ősi albán fészkekbe, ahova idegem ember nem igen kerül, a czivilizáczió se hatolt még be, itt szedi áldozatait az «intikam»: a vérboszu.

Különös jellem az albán. Az adott szó szentségé fegyverrel, vérrel védelmezi; lovagias, mert a helyzettel vissza nem él s legnagyobb ellenségét is vendégének tiszteli addig, mig az házában tartózkodik. Hüsége mesébe illő, bátorsága határt nem ismer, de a gyávaságot, szószegést, ármány halállal bünteti. A török hadseregnek legkitünőbb eleme az albán; tudja is a minden törökök szultánja, hogy miért álitja össze testőrségét csupa albán legényből!

Nem elszomoritó-e tehát, hogy ilyderék, bátor nép között a vérboszu réme dühöng s gyilkolja le Albánia legderekabb ifjait?

*

Czéllövesben gyakorolták magukat az albán ifiak. A czéllövészet müvészei, — akik fegyver nélkül embernek sem tartják magukat — a legnehezebb, leglehetetlenebb czélokat tüzik ki s játszi könnyedséggel birkóznak meg a legképtelenebb feladattal is.

Fegyverkirályt választanak s kettőzött gonddal emelik fegyvereiket napbarnitotta arczukhoz az albán vifjak. Felhajitott pénzdarabok, felröppenő madarak lelövésében egyenlően ügyesek: minden lövés talál. A verseny azonban eldöntetlen nem maradhat; uj czél, uj feladat után kell nézni, amelynek megoldása egyedül a fegyverkirályra fog háramlani.

Ali Csaus állt elő a tervvel.

— Száz lépésnyire egy gyertyát fogunk felállitani, kezdé. — A gyertya lángját olykép kell azután a golyóval eltalálni, hogy a golyó a kanóczot csak érintse, a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

pedig nem lesz sürgősebb teendője, mint a kibontott zászló alá sorakozni, a lapot ugy erkölcsileg, mint anyagilag támogatni és a küzdelemhez megedzeni.

Akadnak ugyan pár százan, a kik a helyzet magaslatára emelkednek s engedve a hivó szózatnak lapunk körré csoportosultak, de sajnos, a legnagyobb részben nem volt meg a kitartás; nem voltak képesek felfogni, hogy nagy célokat nem lehet pillanat alatt elérni, hanem ahoz évek sőt talán évtizedek is kellenek, a milyen lelkesen szegődtek volt hozzánk, éppen olyan kislelküen hagytak el, közülök számosan egyenes megkárositásunkkal s az eredmény az lett, hogy bár folyton jelentkeztek és jelentkeznek ujabb hiveink ezek a helyett, hogy a tábort növelnék, csak a menekülök által hagyott hézagot töltik ki — ugy, a hogy. Ma két ezernél több hivünk lenne már, ha mindazok, kik ideig-óráig hozzánk szegődtek, buzgó kitartással hiveink maradtak volna s lenne ma már oly erős lapunk, mely bátran sikra szálhatna a közös érdekekért.

Az, hogy ezt a központjukat függetlenné és erőssé tenni nem tudják ,vagy nem akarják, a legnagyobb akadálya az erdészeti és vadászati altisztek boldogulásának.

Igyekezzék tehát mindenki ezt az akadályt uj hivek toborzásával elháritani s meglássák, hogy a jó következmények nem fognak sokáig váratnimagukra!

Hová telepitsünk füzest?

[Mutatvány a földmiveléügyi m. kir. ministérium által kiadott: **„A nemes füz termelése“** cimü müből.]

Habár a füzzel homok és agyagtalajon, hegyoldalakon és sikföldön lépten-nyomon mindenütt találkozunk és azt sokszor oly helyen is látjuk tenyészteni, hová épen nem való; mindazonáltal a füz általában véve folyók, patakok mentén, tavak partjain, réteken és az időnkint elárasztásnak kitett területeken diszlik a legjobban.

Miután pedig az ily területek rendesen laza, átereszto és nedves altalajjal szoktak birni, általános elvül kimondhatjuk, miszerint füzesek telepitésére a legjobb, legalkalmasabb a laza, homokos, nedves talaj.

A legalkalmasabb oly homokos talaj, mely fekete televényben nem szükölködik, továbbá oly fehéres, tehát soványabb viz melletti homok is, a mely alatt 60—100 centiméter mélyen kötött agyagtalaj fekszik; mert az ily talaj a nedvességet alul át nem ereszti és igy a talajt sokáig nyirkosan tartja, a mi főleg nyáron, tartósabb szárazság mellett szinte megbecsülhetetlen.

Alkalmasak továbbá a füzestermésekre a homokkal kevert vályogtalajok is. Az ily talajoknál a vályog az, mely a felülről nyert vizet tovább tartja, a homok pedig, mig egyrészt a talajnak felül megkérgesedését megakadályozza,

---

lángot oltsa ki, de a gyertyának még eldőlnie se szabad. Ügyeljetek, — folytatá — ha a golyó nem csak horzsolja, hanem el is találja az égő belet, a gyertya feldől!

— Jasa! (éljen!) kiáltással fogadták az eszmét társai.

Minden ifjut három lövés illetett meg s mindegyik háromszor találta el a kanóczot. A gyertya pedig mindannyiszor hüségesen feldőlt. Csak Csausnak volt szerencséje. Már harmadizben oltá ki golyójával a lángot s a gyertya mindannyiszor állva maradt. Fejüket csóválták az albánok s ujabb három lövést ajánlottak Ali Csausnak, ki most egyik társának fegyverével lőtt. Ez se változtatta meg a helyzetet. Ali lövése után a gyertya kialudt, de állva maradt, mig társai sorra döntötték fel az égő gyertyát.

— Boszorkányság van a dologban! — kiálották az önérzetükben megbántott albánok.

Egyszerre csak, egy nem várt pillanatban Oszmán aga hirtelen kézmozdulattal kirántá Ali Csausz kezéből a lövésre fölemelt fegyvert.

Ali Csaus elsápadt.

Oszmán aga pedig óvatosan kiemelte a fegyverbe helyezett golyót s felmutatá társainak. A golyó orra keresztbe át volt furva! Ez volt hát a nyitja Ali Csaus céllövőmesterségének! A keresztben átfurt, kilőtt golyó előidézte légáramlat oltotta tehát ki a lángot, anélkül, hogy a gyertya feldölt volna.

E felfedezés után Csaushoz rohantak társai s golyótartó övét vizsgálták meg. Az összes golyók át voltak furva.

Oszmán aga erre a legnagyobb nyugotsággal helyezé vissza az átfurt golyót a fegyverbe, arcához emelte a puskát s azon helyben sziven lőtte Ali Csaust.

*

Murad Csaus, az agyonlőtt Ali apja pedig még aznap utrakelt, hogy fia halálát megboszulja. Kereste is Oszmán agát mindenfelé, ez azonban, mintha a föld nyelte volna el, eltünt. Pedig Oszmán agát, a ki valamikor egy külföldi képviselőt is megbántott, valahogy a »frenkek« is kőröztették. Megindult ellene a hajsza:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

másrészt a gyökerek fejlődését és terjeszkedését kedvezően mozditja elő. A fő dolog az ilyen talajnál, hogy az ültetés évében esős időjárásunk legyen, mig a dugványok kellően meggyökeresednek; ha ez sikerült, akkor az ily talajokban tartós és nagy vesszőtermést adó füzesre tehetünk szert.

Kevésbé alkalmas talaj füzre a kötött agyagtalaj, mert e talajon az esőviz nehezen hatol le a gyökerekhez és mert az ily talaj felszine száraz időben rendesen megrepedezik. Valamivel jobb még az oly kötött agyagtalaj, a mely aluról homok-réteget tartalmaz, mert itt forgatáskor az agyag alulra, a homok pedig felszinre kerül.

A feketés láptalaj szintén kevéssé alkalmas a füztermelésre, még akkor is, ha az altalaj homok lenne; ha ellenben a láptalaj vastagabb rétegü fekete földdel, szelid televénnyel van csikolva, ez esetben némely füzfajták, mint pl: a mandula-füz, bibor- és kaspi füz alá elég jól lesz e talaj használható.

Magasabb fekvésü homokok, u. m. homokhátak és buckák, a melyek alul ts csak durvább kvarctalajon feküsznek, nem alkalmasak a fűz termelésére; ellenben mélyebben fekvő homokok, ha főleg vályog-altalajon nyugosznak, elég jók e célra; de tartós füzest ily talajokon csakis kellő trágyázás mellett lehet fentartani.

Nem alkalmasak a füztermelésre oly mocsáros területek sem, a melyekben a legkissebb vizállás sincs mélyebben a 40 cm.-nél, mert az ily talajokban a füzdugvány alsó, tehat az állandó vizbe eső része elrothad és gyökeret csakis a felső talajban bocsájthat szét. Vasuti árkok és anyaggödröknél sok helyen azért láthatunk soszszul sikerült füztelepitést, mert a dugványok alsó fele folyton vizben áll. Ha ily talajokon akarunk füzest telepiteni, az ily mocsaras területeket óhajtunk füztermelés utján hasznositani, akkor a talajt e célra különöseu kell előkésziteni..

Az utolsó években főleg Németországban egészen jó, buza-termő szántóföldeket telepitenek be füzeseknek kapzsiságból; mert volt reá többször eser, hogy a nemes füz több jövedelmet hozott a gabonánál és kapásnövényeknél. Ezen eljarást csak helyteleniteni lehet, nemcsak azért; mert a területet a sokkal fontosabb kapásnövény és gabonaterméstől elvonják; hanem azon okból is, mert a füztermelés terjedése és ennek következtében a füzvesszők árának csökkenése folytán határozottan ki van ma már zárva annak lehetősége, hogy a jóminőségű szántóföld füztermeléssel többet jövedelmezzen, mint egyéb mezőgazdasági termelés utján.

Csak ott telepitsünk tehát füzest, hol tó-, folyó- és patakpartok, mocsaras területek, árterek kinálkoznak ezen célra, a mely területek más célra egyáltalában ugy sem használhatók. Szóval: termeljünk mindent a maga helyén.

A mi a fekvést illeti, e tekintetben nem igen válogathatunk, itt csak annyit kell megjegyeznünk miszerint igen magas fensikokon, az itt fekvő tavak partjain, a vagy mocsarakban a füztermelés azon okból nem lenne tanácsolható, mert a

---

csendörség, katonaság üldözte. Mindenüt nyomában voltak. Éhezett, ember nem lakta szakadékokban bolyongott, mégis rátaláltak nyomaira.

Egy este fáradtan, elcsigázva s éhesen ért egy tanyához. Berontott. . . s szembe találta magát Murad Csaus-szal. az agyonlőtt Ali apjával! Megborzadt s szinte öntudatlanul nyult fegyvere után.

Az öreg albán is összerezzent, egyetlen fia gyilkosát látván maga előtt. Az albán vér, az albán jellem azonban csakhamar urrá lett felette

— Hagyjad a fegyvert, .iam, — szólt Oszmán agához — az én házamban vendégem s nem ellenségem vagy! Kerülj beljebb s pihend ki magadat, bántásod az én házamban nem lészen! Holnap reggel — Allah vezéreljen — elmehetsz. Huszonnégy óráig fogok várni s aztán keresésedre indulok. Vigyázz aga. mert ha akkor rád találok: meghalsz! Most pedig rendelkezzél a házammal.

S ezzel kezét nyujtá Oszmán agának,

Oszmán aga megszoritá a feléje nyujtott kezet, de a fejét rázta.

— Nem élek vissza vendégjoggal — mondá — s nyomban el is hagyom a házadat, csak egy kis vizet adassál nekem. Murad Csaus, hogy égető szomjomat csillapithassam. Az esti homályban nem láttam hol vagyok s azért koqogtam be a tanyára. Allah a tanum, hogy nem térek be ha tudom, hogy a tied e birtok. Különben is mennem kell már, mert csendőrök üldöznek, nyomomban vannak s ha itt tartasz, te is bajba kerülsz. Engedj tehát át sorsomnak, én megyek! Allah emanet ola! (Isten tartson meg!)

— Üldöznek? — kérdé az öreg — akkor itten maradsz nálam, Oszmán aga, mert a menekülő nálam védelmet talál. Ha megtámadnak ketten leszünk s te csak akkor fogod elhagyni házamat, ha künn minden csendes, nyugodt lesz és nem lesz mitől tartanod.

Ezzel elreteszelé a kaput, puskái után nézett s fölfegyverezte házanépét.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hajtások tavaszszal, a hajtásvégek pedig összel lennének a fagykároknak kitéve.

A fekvést és a talajt a füzesek telepitésénél azért kelt kellő óvatossággal megválasztanunk, mert a füztelep 15—20 évre teleptittetik, s az ez irányban elkövetett hibák következményei ugyancsak ennyi időn át lesznek hátrányunkra érezhetők.

Vadászati dolgok.

Nubiai oroszlán-idillek, Egy kiváló angol utazó Speedi kapitány, a ki Nubia területén sok éven át vadászott, a Chambers Journal egyik számában északafrikai élményeiről igen érdekes cikket közöl.

Hogy az oroszlán a legbátrabb állat a ragadozók között, a nubiai nomándok szerint badar mese. Ők a sivatag királyát egyszerüen gyáva állatnak mondják, a mely még megsebezve is visszavonulásra és menekülésre gondol s csak a legkétségbeesettebb pillanatában mer támadni. Speedy eleinte nem akart hinni ezeknek a mondásoknak, de későbbi bolyongásain sok olyan példával találkozott, a mely az oroszlánokról való kijelentéseket megerősitette. Egyik utjáról, a melyet egyetlen vezetőjével tett meg, a következőket beszéli:

— Bogoszról Masszanába igyekeztünk s éjjelre egy ingoványban pihentünk meg. Tüzet akartunk gyujtani, hogy fekete kávét főzhessek, de legnagyobb csodálkozásomra ezt a vezetőm ellenezte. Egyrészt a tüz fénye ide csalhatná a rablókat — mondta — másrészt az oroszlánok, a melyek itt nagy számmal tartózkodnak, rögtön megtámadnának, mert azt hinnék, hogy a tüzet a tőlük való félelmünkben gyujtottuk meg. Ellenben a sötétben veszedelmes ellenfélnek tartanak, mivel a sötétben nem egyszer ismerkedtek meg a csordások és pásztorok éles lándzsadöféseivel, a mit nem felejtettek el. Tehát nem gyujtottunk tüzet. De vezetőm érvelése sehogy sem tudott meggyözni s roszkedvüen csavarodtam köpönyegembe, hogy pár órát pihenhessek. Eközben a vezetőm gondosan odacövekelte a tevéket; utána ő is végig terült a földön és pár perc mulva hangos horkolással jelezte, hogy az igazak álmát alussza. Az idő mulott; de én nem tudtam aludni. Minden csöndes volt, csak néha-néha rezgette meg a langyos éjjeli szellő a bokrokat. Egyszerre azonban borzasztó orditás reszkettette meg közelünkben a levegőt. Fölugrottam, fölráztam a vezetőmet és elmondtam neki, hogy mit hallottam.

— Ugyan, uram, maradj békében, — mondta közömbösen — és hagyd az oroszlánokat nyudodtan tovább orditani. Aludj és ne halgass rájuk.

Ezzel a másik oldalára fordult s egy perc mulva ismét édesdeden hortyogott. Ez az éjszaka valóságos kinszenvedés volt számomra, az oroszlánok reggelig kerülgették a helyünket s hol egy, hol kettő is orditott egyszerre, hogy megfélemlitsenek bennünket, de a vezetőmnek igaza volt, a bestiák gyávák voltak s nem mertek megtámadni. Azért mégis föllélegzettem, mikor másnap kora reggel elhagytuk ezt a barátságtalan helyet.

A nyilt támadásra való bátorságot páratlan ravaszsággal és csellel pótolja az oroszlán s bámulatos raffinériával tud dolgozni, hogy az emberek védelmében lévő zsákmányt kicsalhassa. Egy vadászat alkalmával Speedy nehány társával és egy csapat benszülöttel egy kiszáradt folyó medrében tanyázott. Éjjelre megtették a szokásos készületet: az állatokat a négyszögbe alkotott középre terelték és erősen odacövekelték, körös-körü a podgyászokból barikádot emeltek. Mikor igy elkészültek, négy sarkon meggyujtották a tüzet, a melyet ugy raktak, hogy reggelig égjen, aztán lefeküdtek valamennyien. Egy pár óra a legnagyobb csöndben mulott el. Egyszerre csak irtózatos orditás költötte föl az alvókat. Speedy ijedten a puskájához kapott, de a többiek lecsendesitették és megkérték, hogy ne lőjön, mert ezzel csak bajt csinálna. A benszülöttek azután elmondták, hogy az oroszlán mindig csak kettesével (férj és feleség) indul vadászatra. Az egyik oldalt visszamarad s a tanyát lesi, a másik a szél irányában megy és abban a reményben, hogy a megkötözött állatok félelmükben elszakitják a kötelet és társának karmai közzé rohannak, borzasztóan elkezd orditani. Speedy hitetlenül rázta a fejét, mert a benszülöttek beszédjét igen fantasztikusnak tartotta. Közben-közben fölváltva hangzott az oroszlánpár rémséges bődítése és az állatok vakfélelemmel ráncigálták kötelüket. Egyszerre az egyik oroszlán elhalgatott, a másiknak a bőgése egyre távolabbról hallatszott.

— Ahá, — mondta az egyik vezető — most taktikát változtattak a bestiák, a mig az egyik a közelünkben rejtőzve leskelődik, a párja tetteti a visszavonulást, hogy a szákmányát megtévessze.

Nehány perc mulva lódobogás s fegyverzörej hallatszott kivülről. Csendőrök voltak, A parancsnok harsány hangon szólitá fel Murad Csauszt, hogy a törvény nevében adja ki Oszmán agát.

Puskaropogás volt a válasz s a parancsnokló tiszt holtan bukott le lováról.

Megkezdődött a harc. A kapu betörött s a golyózáportól megtizedelt csendörség az udvarba hatolt. Rövid nehány percig tartott csak még a tusa s aztán csend lőn. A csendőrök gólyóira immár senkisem válaszolhatott.

A felbukkanó hold pedig halvány arcának hideg fényével viágitotta be az udvaron egymás mellet kiteritett Murad Csaus és Oszmán aga holttestét.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Speedy csak rázta a fejét. Sehgy sem akarta ezeket a dolgokat elhinni. Másnap azonban megviszgálta az oroszlánnyomokat és legnagyobb bámulatukra nyomról-nyomra meggyőződtek a benszülöttek előadásának valódiságáról.

Hasznos tudnivalók.

A kosárfüzfatenyésztésről.

Ha csekélyebb értékű talajon, homokon, meredek lejtőkön stb. kosárfüzet tenyésztünk, számottevő hasznot biztositunk magunknak. Szegényebb vidékeken sokat segithet a füz tenyésztése és az anyagnak feldolgozása. Ily módon sok ezer embert lehet nyáron és télen jövedelmezően foglalkoztatni.

A kormány azon is van, hogy a kosárfüzfatenyésztést emelje, ugy, mint az más országban is történik.

Tömegtermelésre egyike a legjobb füzfajoknak a Salix viminalis regalis. Ez a legkülömbözőbb talajnemekhez alkalmazkodik. A füzfa ültetésére legjobb a tavaszi idő. Az előzetes munkálatokat késő ősszel vagy fagymentes télen végezzük. Az istállótrágyával való trágyázást ősszel ejtjük meg. A talajt 50 cm.-re forgatjuk. A legfelső réteget aláforgatjuk, a legalsó legfelülre kerül, a középső a középen marad. Itt főként a talaj meglazitásáról van szó.

A dugványok ültetését februártól április közepéig végezzük. 1/2—2/3 holdra körülbelül 70—80,000 dugványt számitunk. Ezre 2·50—3 K. A fajtisztaságra ügyeljünk. Ezért jót kell állania az elárusitónak. A dugványok legyenek 20—30 cm. hosszuak. Ezeket vizbe állitjuk. A dugványok vágásánál hosszu karu ollót használunk, a mely padhoz van erősitve. 2 ember egy nap alatt 25,000 dugványt vághat.

Az ültetést zsinórral végezzük, ezen a zsinóron 10—10 cm.-res jelzés van, Igen jó a hosszu léc is, a melyen 10—10 cm.-re hegyes cölöpöcske van erősitve mint a gereblyén, ezzel egyszerre 20—30 lyukat csinálhatunk egyenes irányban a földben.

A dugványoknak nem szabad a földből kilátszaniok, hanem felső végüket földdel befedjük. A sortávolság 40 cm. A gazt ki kell irtani, későbben is kétszer kell megkapálni az ültetvényt.

Terméketlen fákat az ágak lehajtása által termőkké tehetünk. A munka abból áll, hogy a tulerősen fába növő egy- vagy feljebb kétéves hajtásokat végükkel, annélkül, hogy azokat megmetszenők, a föld felé hajlitjuk és őket igy ivalakban a legközelebbi ághoz hánccsal vagy füzvesszővel odakötjük. A hajlitás az ágak erősségének megfelelően történik. Ha a fa buja fejlődésü, akkor veszély nélkül az erős egyéves hajtások legtöbbjét oly erősen hajlithatjuk meg, hogy a végpont majdnem a kiindulási ponthoz ér, minek folytán zárt iv támad. A lehajtás következménye az, hogy a fiatal fából termővesszők és terméssszemek fejlődnek. Azonban a fának összes hajtásait nem szabad meghajlitani, mert igy a fa termőszemekkel kimeritené magát

Facsemeték adományozása. A földmivelésügyi miniszter az állami facsemetekertekből az 1908. évi tavaszi és őszi erdősitésekhez szükséges csemetekészleteket a következő föltételek szerint osztja ki a folyamodó birtokosoknak: A kopár es vizmosásos területek beerdősitésére kért csemetéket teljesen ingyen adják, a folyamodónak csupán a csomagolás, vasuthoz szállitás (ezrenkint 1 kor.) és vasuti szállitás költségeit kell megfizetni. Kisbirtokosoknak kivételesen, méltánylást érdemlő esetekben, a melyekről az illetékes állami erdőfelügyelőség tanuskodik, lakóhelyéhez legközelebb fekvő vasuti állomásig teljesen dijtalanul szállitják el a csemetéket. Ha az erdősitések céljaira szükséges csemeték kiszolgáltatása után is marad készlet, másféle erdősitő célokra is adnak ki csemetéket, de csupán az átlagos termelő költségek, csomagoló, vasuthoz szállitási stb. dijak megtéritése mellett. Kisbirtokosoknak méltányos esetekben az árból 50 százalékot elengednek. A kellően fölszerelt kérvényeket december 15-ig kell az illetékes erdőfelügyelőségekhez beterjeszteni.

Fü kiirtása a kövezet közül. Tudvalevőleg nem tesz jó benyomást a szemlélőre valamely porta begyepesedett kő- vagy téglaburkolata, a növénynek kapálással, gyomlálással való irtása pedig körülményes és időrabló, egyben pedig gyakori megismétlésre szoruló. Egyszerübben, kiadóbban, hosszabb időre is hathatósan ugy irthatjuk a füvet a kövezet kőzül, hogy a zöld foltokat behintjük jó vastagon erősebb oldatu formaldehyddel, kainittal vagy marhasóval s gyengén megöntözzük azt. Már másnap látni lehet, hogy a növényzet el van halva s rövidre vágott, jól karcoló nyirseprővel letarolható s trágyadombra hordható.

Az őszi bükköny termelése. A közönséges bükkönynek őszi változata az őszi bükköny, mely tulajdonságaiban a közönséges bükkönynyel megegyezik, annál nagyobbra nő és őszszel vethető. Termelésénél a foszforsavas trágyákkal előnyösen lehet kisérletezni. Rendesen szeptember hó első felében vetik 20% rozszsal vagy őszi árpával 25% keverten. Korai jó zöldtakarmányt szolgáltat. Miután nehezen szárad, csak zölden szokták etetni. Az erős fagyok nagy kárt szoktak benne tenni és nagyon ártalmára van, ha a tavaszi olvadással a fagyok váltakoznak. Korán kaszálható, ha védett helyen van, már április hó elején. A fejős teheneknek jó izletes takarmánya. Csak egy kaszálást ád. Rendesen mint korai zöldtakarmányt termelik és igy egy gazdaságban csak kisébb területen foglalkoznak a termelésével, tanácsos inkább védett helyeken termelni. Ha őszi borsóval termeljük, a fagy iránt

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kevésbe érzékeny. 15—18 cm. sortávolra vetik, kat. holdanként 80—100 kg. rozs vagy őszi árpával kevert bükkönymag elegendő. Ha magtermelésre vetjük, akkor 30 kg. magot használunk. Magját gyakran hamisitják az őszi borsó magjával, mert gyakran az utóbbit szállitjak helyette. Az őszi bükköny magja hasonlit a tavaszi bükköny magjához .Valamivel apróbb és világosabb, szine zöldesszürke, sötétebben szinezett magvakkal kevert, alakja hosssukás lapitott, az őszi borsóé ellenben gömbölyű és a magjának egy részek kétoldalt benyomódott sárgaszinü, szürkészöld vagy barna szemekkel kevert. Az ősszi bükköny alá, miután rendesen gabona után vetjük, a tarlòszántást mindig alhalmazzuk és a vetés előtt ezenkivül még egy kőzépmély szántást is adunk.

KÜLÖNFÉLÉK.

Olcsóság száz év előtt. Ezelőtt száz ev előtt is panaszkodtak a drágaság ellen, s akkor Pestmegye generális kongregációja összeült és megszabta az árakat, melynél nagyobbat szedni tilos volt. A vendéglői árakat a következőkép szabta meg a nemes vármegye: 1. Egy adag leves 2 kr. 2. Egy adag marhahus hozzátartozóval 6 kr. 3. Egy adag főzelék 7 kr. 4. Becsinált 10 kr. 5. Tészta 10 kr. 6. Marha vagy vesepecsenye 6 kr. 7. Sertéshus 10 kr. 8. Csirkepecsenye 9 kr. Liba vagy kacsapecsenye 10 kr. 10. Pulykapecsenye 15 kr. 11. Sült hal 15 kr. (Megjegyzés: Minden egyes teritékhez salátát is tartozik adni a vendéglős.) 12. Ha több személyből álló társaság eszik, három tál étel ára 12 kr. 13. Ha a három tál étel kö-t pecsenpe szerepel, akkor minden személy fizet 10 krajcárt 14. Hat tál ételért, melyben bor, kenyér nincs bele számitva, minden személy fizet 36 krajcárt. (Megjegyzés: a kenyeret, vagy zsemlér a vendéglős abban az árban tartozik fölszámitani a vendégnek. a mely árban maga vette a péktől.) Ezt az árszabást Pestvármegye közvetlenül a devalváció után 1812-ben állitotta össze, a mikor az árak nagyon drágák lehettek, mikor a papirpénz értéke a névérték egy ötödére szált le, Egy csirkepecsenye tehát akkor sem 10 krajcár, hanem csak két sájnkrajcár, a mi a mai pénz szerint három és fél krajcárnak felel meg. ha egy pengő krajcárt 75 osztrák értékü krajcárba számitunk Ilyen olcsoság volt akkor az országban s ha hozzá tesszük, hogy még ma is élő öreg emberek emlékeznek arra az időre, mikor szüretkor annyi akó bort adtak, a mennyi akós hordót adott át az ember, boldognak mondhatjuk a száz év olőti időket.

A papiros ujabb alkalmazása. Általánosan a vasat most kitünő eredménnyel használják a nagyobb épitkezésnél. De eddig egy nagy baj volt. Képtelenek voltak olyan anyagot találni, a mi a vasat a rozsdásodás ellen megóvja. Hiába kisérleteztek mindenféle olajjal és festékkel, a vas alkatrészek megrozsdásodtak és átütött a rozsda mindenütt. Most nagyon egyszerü módon vetettek véget a dolognak. A vasalkatrészeket közönséges pergamenpapirral vonják be és még két esztendő után sincs az átrozsdásodásnak nyoma. A pergamenpapir helyett ujabban a parafinnal bevont papirt használják, a mely csak azért is jobb, mert a parafinpapiros puhább és mindenféle hajlitásra alkalmasabb. Még a tengerbe sülyesztett vasrészek is igy felszerelve bátran dacoltak a rozsdával. A pergamen- vagy parafin papirost még egyszer átkenik olajfestékkel és igy most már nem áll semmi utjában annak, hogy a vasrudat bátran használhassák mindenféle épitkezésnél.

A népek és a földrengés. A természet eme hatalmas jelensége mély barázdát szánt a népek emlékezetében, s csaknem valamennyi ralált ki valamit a megfoghatatlan ijesztő és romboló katasztrófa megmagyarázására. Behaufin, a dahoméiak királya egy alkalommal annak tulajdonitotta az Aranyparkot pusztitó földrengést, hogy édesapjának a lelke megfürdött a tengerben. A kamcsatkaiak különös módon magyarázzák a földrengést. Tüd Igten, a Kozája kutya vonta szánon siklik végig a földön. Ha a kutya megáll, hogy bundájáról lerázza a havat: földrengés támad. A kinaiak szerint a földrengést a föld mélyében turó egerek okozzák. A szigetlakó japán a tengerben keresi az okot. Országunk alatt már ismét cethalak járnak, — mondják. A sziriaiak másképen vélekednek. Szerintük a föld lapos tányér, a mely kőoszlopokon nyugszik. Ha az oszlopok valamelyike korhadni kezd, megrendül a föld A nyasza-menti négerek szentül megvannak győződve, hogy az égből a tengerbe hulló csillag okozza a földrengést. Sok nép szerint meg az ily veszedelem, az Isten haragjának a jele. Zenta szigetén azt mondják, hogy az isten megrázza fürtjeit, s arcával a föld szine fölé hajol. Az indusok azt hiszik, hogy a föld elefánt hátán nyugszik. Az elefántot óriás teknösbéka viszi a végtelen tengeren át. Más monda szerint, nyolc ilyen csodaszörny hordja a földet. Ha valamelyik elfárad, s megrázza a fejét, földrengés támad.

Honvédtiszt találmánya. Királyhidáról irják nekünk: A gyakorlati szabályzat és a lövőutsaitás előirja, hogy az ütközetben a katona, ha csak lehet, föltámasztott fegyverrel lőjjön, mivel könnyebben célozhat, s biztosan találhat, mint szabad kézből. A harcvonalban a katona nem kereshet támasztékot, s rendesen nincs is alkalma erre. Ezért csenkei Wuchetich János honvédszázados a puskán hordozható támasztókészüléket szerkesztett. E készülék haszna, hogy a katona jobban célozhat, s biztosabban találhat, a célratartáskor a puskát nem kell a vállához felemelnie, ezáltal kevesebb munkát végez és nem fárad el. A százados a készüléket kiprobálás végett elküldötte a királyhidai hadsereg-céllövő iskolájába. A készülék harmadkilógram nehéz; állandóan a puskán hordják. A puskacső elejére forgathatóan, alul talppal ellátott harminc centiméter hosszu acélhüvelyt erősitenek, s a puska cső alá hajtják. Használatkor a zárókészülék fogóját megnyomják, ezáltal az acélhüvely lefelé fordul, s a puskacső alatt merőlegesen megáll. A talpat a földre teszik, s a puska a talpon mint villában, föltámasztva fekszik, Ha a készülékkel a próbán jó eredményt érnek el, a hadügyminister meghonositja a hadseregben.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HIREK

Eltünt községi pénz. A biharmegyei Ilye község határában parcellázták néhai Beöthy Ákos birtokát. A nagyváradi pénzügyigazgatóságnál jelentést tettek, hogy a parcellázás után a községi pénztárban befizetett százalék más községi pénzzel együtt eltünt. A pénzügyigazgatóság Illyére küldte Mikesta Lajos titkárt, hogy a pénztárban rovancsoljon. A mikor Mikesta megérkezett, Mabra György segédjegyző a községből megszökött. Eltünt Porumb György jegyző is. A jegyzőt fiatal felesége a padláson a a gerendára felakasztva találta. Hamar levágta és magához téritették a kétségbeeset embert. A vizsgálat nagy hiányt állapitott meg. Az alispán Porumb jegyzőt az állásától felfüggesztette, noha valószinü, hogy a jegyzőnek nem volt része a manipulációban. Mabra segédjegyzőt körözik.

Leégett fürészmalom. Zsarnócáról irják, hogy ott leéget az állami fürészmalom; csupán a kész árukat lehetett megmenteni. A kár tetemes, de szomoru az is, hogy száz munkás maradt kenyér nélkül a tüz miatt. Az állam valószinüleg más felé helyezi el őket télire.

A tápéi legények. Tápén Révész birónak a fia mulatott a korcsmában. Duhaj kedvében egy üveget egy leányhoz vágott. A legény pajtásai, vagy tizenöten, megostromolták a biró házát. Révész biró a feleségével kijött a ház elé, hogy megbékitse a legényeket, de azok megtámadták a birót és a feleségét s az asszony karját eltörték. A biró fiát kihurcolták az utcára s bicskával fölvágták a beleit. A jegyző a dorozsmai főszolgabirótól táviratban kért segitséget, mert a legények között óriási az izgalom A biró legény fia halodoklik.

Árvizkatasztrófa Spanyolországban. Madridból jelentik: Hosszu ideig tartó esőzés több helyen nagy vizáradást okozott. Malaga környékén harminc községben száznál több ember és tömérdek jószág, gabona és vetemény lett az árviz áldozata. Malaga is viz alá került és az ár elragadta a hidakat. Az éjjeli őrök elsütötték a fegyveröket és megkonditották a templom harangját, hogy figyelmeztessék az alvó lakósságot a veszedelemre. a megrémült embereknek alig volt annyi idejök, hogy életöket megmentsék. Az összeköttetés sok helyen megszakadt, ugy, hogy a pusztitás mértékét még nem is lehetett megállapitani. — A Malagából érkezett hivatalos jelentés szerint a magas vizállás igen nagy pusztitást vitt véghez a városban és a vele szomszédos községekben. Eddig tizenkilenc holttestet találtak. Számos házat, templomot és hidat pusztitott el az ár. A viz két méternyi magasságot ért el. Attól félnek, hogy éhinség lesz. — Malagából jelentik: A vizáradás következtében száznál több ember elpusztult. A viz óriási kárt tett a mezőkön. Malaga több napig volt viz alatt A viz most esni kezd. Az áldozatok száma valószinüleg sokkal nagyobb, mint hivatalosan elismerik. A viz sok hidat elvitt. Az éjjeli őrök revorverlővéssel kelteték föl a lakosságot. Sokan csak az életüket tudták megmenteni. A lakosság kenyér, viz és világitás nélkül szükölködik.

Zendülés a fegyházban. Kubinszkból jelentik, hogy az ottani fegyházban a rabok között zendülés tört ki. A börtön egy főfelügyelőjét és öt felügyelőjét megölték. Az őrség kénytelen volt tüzet adni, minek következtében három rab életét vesztette. A foglyok felbujtója a padlásra menekült, elbujt és a börtön épületét felgyujtotta A tüzet nemsokára eloltották, s még mielőtt a kirendelt katonaság megérkezett, a rendet helyreállitották.

Milyen telet várhatunk. A mostani fa- és széninség fenyegetései között rendkivül érdekel minket, hogy milyen lesz a tél? Meteor, a külföldön is szaktekintélynek elismert magyar időjós e napokban tette közzé prognózissát a téli időszakra vonatkozólag. E szerint mindnyájunk megnyugtatására igen enyhe tél előtt állunk és számottevő nagy hideg beáltát csak január közepére várhatjuk s ez is csak rövid ideig fog tartani. Ellenben a kitavaszodás rendkivül lassan fog végbemenni. Tekintettel arra, hogy a Meteornak a mult télre vonatkozó. tavaly ilyenkor közzétett jóslatai pontosan beváltak, van okunk és alapunk hinni, hogy ebben a jövendölésben is bizhatunk, a mi igen jól esik azoknak, akik félnek a kemény hidegtől a fűtőanyagban fenyegető szükség miatt.

Szerkesztői üzenetek.

Dobó Imre urnak, Alsókabol. Levelemre mái napig választ nem kaptam, pedig kiváncsi voltam arra, a mit közölni kértem. **Szkala Alajos** urnak, Palást. Bizon felette elszomoritó dolog az, hogy az erdészeti altiszti pályán — kivált a magán uradalmaknál olyan nehezen lehet boldogulni s azt — a mint azt az ön példája is mutatja — a legjobb erők elhagyni kénytelenek. Ujabb pályájához tiszta szivből kivánunk szerencsét!

A kiadóhivatal postája.

Urbán István urnak, Leibic. Az elszámolást kivánságához képest megtettük. Sajnáljuk hogy Önben is egy derék, buzgó kartársat kell veszitenünk. **Pintér János** urnak, Lorettó. Az utalványszelvényen az összeg el volt mosódva s igy csak találomra irtuk volt a lejárat napját, időközben azonban, számadásaink összeállitásánál rájöttünk a hibára s azt kiigazitottuk. Előfizetése az év végéig rendben van. **Kiss István** urnak, Eötvös. A két korona előfizetési díjat köszönettel vettük. **Árok Elek** urnak, Magyarkanizsa. Elhatározását mód nélkül sajnáljuk, de azt hisszük, hogy a mai vezércikkünket olvasva azt még meg fogja változtatni. **Többeknek.** Igaz, hogy az utolsó nehány szám nagyon rendetlenül s későn lett küldve s éppen ezért a rendetlenségért hagytuk ott a régi nyomdát. Most az uj nyomdában rendesebben fog menni a dolog és majd csak belejövünk a rendes kerékvágásba.

„VADŐR“
cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

BURGER FRIGYES
gyógyáru és illatszer üzlete
Kolozsvár, Mátyás király-tér 10

Vásárol a legmagasabb napi áron: Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet gyökeret és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott **HIENTZ JÓZSEF** könyvnyomdájában Szászsebesen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre 4
Negyed évre 2

Pénzküldemények:
a Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
Podhradszky Emil.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Oktober 10.** **41. szám.**

Napibéres erdőőrök.

Van nekünk az erdészetnél egy különös intézményünk, mely semmi féle törvényben, sem semmiféle szabályrendeletben nem gyökeredzik, hanem azt csak a szükség teremtette meg és a hosszu gyakorlat mintegy szentesitette. Ez az intézmény a napibéres erdőőröké.

Nem csak az államkincstári, hanem más nagyobb, de talán még inkább a kissebb erdőtesteknél sürün találkozunk napibéres erdőőrökkel s ezeknél két osztályt különböztetünk meg.

Vannak olyan napibéres erdőőrök, kik hasonlókép a szakképzett, szakvizsgázott erdőőrökhöz védkerületeket önállóan látnak el, rendes szolgálati könyvet, munkás naplót stb. vezetnek szóval rendes erdőőri szolgálatot minden irányban teljesitenek, vannak ismét olyanok, kik valamely nagyobb vagy nehezebben megőrizhető védkerület erdőőréhez vannak kisegitőkép beosztva s ennek alárendeltjei lévén, önálló szolgálatot nem teljesithetnek.

Az ilyen napibéres erdőőrök — kivált a m. kir. kincstárnál jóformán valamennyien fel is vannak hatóságilag esketve s igy az idevágó törvényes intézkedések szerint közbiztonsági közegeknek tekintendők.

Az 1879 évi XXXIX. törvénycikk 38-ik szakasza szabályozza az erdőtisztek és erdőőrök hatósági esküjét s mig a 17 szakasza alá eső erdőknél alkalmazottakra annak letételét kötelezővé teszi, addig az ezen szakaszon kivül eső erdők birtokosainak egyszerüen csak megengedi, hogy ilyen alkalmazotjaikat hatóságilag felesketthessék. Az eskü letételéhez az erdőtörvény az első tiz évre nem kötött ki más kivánalmat, mint fedhetlen életet és a 24 éves életkort, azt azonban határozottan kimondta, hogy 10 év letelte, vagyis 1889 évi julius hó 14-ike után a 17 szakasz alá tartozó erdőbirtokok erdőőrei hatóságilag csak abban az esetben lesznek feleskethetők, ha az előbb jelzett kellékeken kivül még azt is beigazolják, hogy az erdőőri szakvizsgát sikerrel letették.

Ha már most szemlét tartunk a napibéres erdőőrök fölött, azt fogjuk találni, hogy hatóságilag felesketve jóformán valamenyien lettek, még pedig nem csak 1889 julius hó 14-ike előtt, de azután is, az erdőőri szakvizsgát azonban csak elvétve itt-ott egy ha letette s ezeknek jó része sem talán azért, mert valóban szakképzett is lenne, hanem akárhány csak a vizsgáló bizottság jóindulatából.

Méltán kérdezhetnők már most az illető hatóságokat, melyek a törvény világos rendelkezései ellenére az előirt kellékekkel nem rendelkező ilyen napibéres erdőőröket hatóságilag feleskették, hogy mi alapon és jogon követték el

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ezt s mivel igazolják nem csak szabálytalan, de egyenesen a tőrvény világos rendelkezésébe ütköző cselekedetüket.

Nem lehet ugyanis közömbös ez a dolog a szakképzett erdőőrökre, mert hiszen számos helyen ezek helyét foglalják el a minden szakképzettséget nélkülöző napibéres erdőőrök, ők pedig megfelelő szakjukbeli alkalmazás hiján. más tereken kénytelenek keresni megélhetésüket.

Elszomorodott szivvel kell néznünk ugyanis. hogy legjobb szakerőnknek feltételezhető szakiskolás ifjaink tanulmányaik befejeztével gyakran évek hosszu során át szülőik vagy rokonaik nyakán kénytelenek élősködni mert életcélukul választott pályájukon álláshoz nem jnthatnak.

Lehet ugyan ellenvetéskép felhozni, ám foglalják ők el a rendszeresitett állásukon kivül álló napibéres erdőőri állásokat s ott kimutatván és érvényesitvény tehetségüket, várják meg nyugodtan, mig valami megüresedett rendszeres állást elnyerhetnek, ez az ellenvetés azonban nem áll meg, ha bele tekintünk a napibéres erdőőrök intézményébe,

Ennél ugyanis meg van az az előny, hogy sokkal olcsóbb az erdőbirtokosra nézve, mert napibéres erdőőrül rendszerint környékbeli parasztot alkalmaz, kinek részére nem kell házat épitenie, s ki — miután rendesen némi magán vagyonnal is rendelkezik — potom egy koronáért vagy ritkább esetben pár fillérrel többért, készséggel teljesiti a reá nézve nem valami nehéz szolgálatot s a mellett, hogy igy megélhetését könyebbé teszi, még az az előnye is megvan, hogy polgártársai közt bizonyos tekintélyre tesz szert, mert utóvégre mégis csak »rangbeli« ember tett belőle.

Más lapra tartozik már most az a kérdés, hogy hazai erdészetünknek előnyére szolgál-e a napibéres erdőőri intézmény s negtalálja-e valóban számadását az erdő birtokosa abban, hogy erejét olcsóbb emberanyaggal kezelteti.

Mi azt hisszük, hogy ezen a téren is igazsága van a magyar példabeszédnek, mely azt mondja, hogy: »olcsó husnak hig a leve.

Korunkban ugyanis, midön a legntolsó napszámos is kétszeresét, sőt többszörösét is megkeresheti két keze munkájával annak, a mennyit egy napibéres erdőőr bére kitesz, komoly munkaszerető ember nem igen vállalkozik arra, hogy a napibéres erdőőröknek fizetni szokott csekély bérért szolgálatot vállaljon s igy a napibéresek zömét nyilvánvalóan inkább a kényelmet a munkának elébe helyező emberek képezik, vagy pedig olyanok, kik abban reménykednek, hogy csekély napibérük mellé még sikerül állásukból kifolyólag még némi mellékjövedelmet szerezniök, keveset törödve azzal, hogy ez az erdőbirtokos rovására megy.

Van azonban az erdőőri intézménynek egy másik árnyoldala is, ez pedig nem más, mint a felelőség nagy hiánya. Igaz ugyan, hogy a napibéres erdőőr is felelős szolgálatbeli cselekedetiért, de ez a felelőség nem nehezedik reá olyan sulyosan, mint a rendszeresitett állásuakra: A na-

TÁRCZA

Fenevadak háziszolgálatban.

Ritka dolog, de azért megtörténik, hogy vadállatokat, különösen pedig tigriseket és oroszlánokat annyira megtanitanak, hogy szinte kezes, szelid háziállatokká válnak. Erre vonatkozólag elmondok néhány jellemző esetet.

Két év előtt fiatal oroszlánkölyköt vásárolt tőlem egy gazdag hollandus. Capelló volt az orószlánkölyök neve. Kecsketejen és főtt kecskehuson nevelkedve, hamarosan annyira megszelidült, hogy abban az antverpeni nyaralóban, a hol a gazda lakott, szabadon járt- kelt, akár egy szabadon járó házörző eb. Nem bántott senkit sem a házbeliek közül, csak idegenekre volt veszedelmes, ha azok a házba léptek. Mikor azonban valami idegen gazdája vagy valami más házbeli társaságában jött„ akkor annak sem történt semmi bántódása. A nyaralóban levő többi állattal, kutyákkal macskákkal nagyon összebarátkozott. Egy izben gazdája és családja korán este távozott hazuról, és a lakásban csak Capelló maradt. Az akkor már háromnegyed éves, szépen kifejlett oroszlán estére rendesen a gazdája szobája mellett levő fülkében aludt. gazdája ugyanis sohase engedte, hogy a többi állatokkal a szabadban töltse az éjszakát. Az emlitett este a környéken ismeretlen csavargó betört a lakásba és a gazda nejének szobájában fosztogatott, a m.kor tolvajlámpása fényénél, legnagyobb rémületére maga előtt látta az oroszlánt. a betörő félelmében lerogyott a székre és mozdulatlanul ült egy darabig, kezében az égő tolvajlámpással. Az oroszlán azonban nem bántotta. Morogva elébe ült és figyelte a betörőt. Ez minden izében reszketve, még a lámpást sem merte az asztalra tenni,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

pibéres erdőőr ugyanis még abban a legrosszabb esetben is, ha hanyagsága vagy bár mely más büne miatt szolgálatát veszti, alig veszit valamit, mert a kapát, kaszát, fejszét vagy ostort megint előveheti s éli világát tovább, mig ezzel szemben a rendszeres állásban lévő szakmáján kivül egyébhez alig értvén, nem ritkán a koldusbothoz kénytelen ilyen esetben folyamodni, természetes tehát, hogy jobban is ragaszkodik állásához s helyét méltón igyekszik betölteni.

A napibéres erdőőri intézmény tehát véleményünk szerint az önálló védkerületeknél teljesen törlendő lenne s napibéresek csak mint rendszeres erdőőrök segédjei lennének alkalmazhatók az erdők őrzésénél. A mostani rendszernek ilyen módon való megváltoztatása erdőgazdaságunknak nem hátrányára, hanem inkább előnyére szolgálna.

Az udvar téli vadászatai.

Az idei vadászati évad kezdete óta az udvar még nem tartott nagyobbszabásu vadászatot s már most kétségtelen, hogy a tél folyamán sem hódol az udvar nagyobb mértékben ennek a sportnak. A régi nagyaráuyu vadászéletet főleg azért nem ujitja fel az udvar, mert a legjobb területeken nagy vadászatot csak a király jelenlétében szabad rendezni, már pedig a király egészségi állapota nem engedi meg, hogy részt vehessen benne. A főudvarmesteri hivatal ehez mérten olyan értelmü utasitást adott az osztrák és magyar fővadászmestereknek, hogy az uralkodó ezen a télen csak legszükebb környezete kiséretében megy vadászatra és pedig a Bécs melletti fácánosban s ha a politikai helyzet azt kivánná, hogy a tél folyamán Budapestre jőjjön, a gödöllői vadaskertben.

Ehez mérten a gödöllői vadászterület utainak és ösvényeinek jókarban tartására az idén nem forditanak annyi költséget, mint másik években. A király különben sem vadászik már apró vadra, a fácán kivételével s azért csak azokat az utakat járja, a melyek a nagy vadak váltóihoz visznek. Rendszeres vadászatról egyébként sem lehet szó az uralkodó elfoglaltsága és életviszonyai mellett. A főudvarmesterek ugyan még most is elkészitik hétről- hétre a vadászati tervet, a melyet minden pénteken a király személyesen néz át, sőt néha-néha módosit is, de a tervek többnyire papiroson maradnak.

Ischlben az idén mindössze négyszer vadászott az uralkodó és pedig állandóan balszerencsével, mert mind a négy izben csak öz került a hajtásba, holott ezen a területen igen sok a zerge. A király ma már nem vadászik rendszeresen, hanem ha szabad ideje van, ötletszerüen jelöli ki a területet, a hol vadászni kiván és alig respektálja azokat az intézkedéseket, a melyeket

---

mert amint azt megpróbálta, az oroszlán morgása fenyegetőbbé vált. Közel két óra hosszat ültek igy a betörő és oroszlán egymással szemben. A hazatérő gazda szabaditotta ki a betörőt veszedelmes helyzetéből. A betörő, a kit átadtak a csendőröknek, maga mesélte el a történetet és a kiállott rémülettől hosszabb ideig feküdt betegen. Capelló azonban nem sokáig viselte el nyugalmas és kényelmes életét. Macskatermészetét nem tagadhatta meg. Az összel ideges, makrancos és szófogadatlan lett. Kutyapajtásaival minduntalan összeveszett és többet .széjjeltépett közölük Magatartása utóbb annyira elviselhetetlen lett, hogy gazdája kénytelen volt a szép, de immár mindenkire veszedelmes állatot tanácsomra kivégezni. Ételébe mérget kevert.

Egy Stocke Harry nevü szolgámnak évekkel ezelőtt oroszlánkölyköt ajándékoztam, a melynek szeme hibás volt és az első hónapokban keveset látott, félév mulva pedig teljesen megvakult. Hary az oroszlánt Irladban lakó bátyjának küldte, a kinek az állat nagyon megtetszett és a ki kicsiny földbirtokán az oroszlánt fölnevelte. Hary-tól hallottam, hogy a vak oroszlán annyira megszelidült, hogy a gyermekekkel eljátszott és nyugodtan türte el, hogy azok a hátára üljenek. Nem tudom, hogy mi lett ebből az állatbol, mert Hary másfél évvel ezelőtt egy amerikai állatszeliditő szolszolgálatába lépett s azóta nem láttam.

Miss Heliot, a legbátrabb dompteuse, egy mutatványaiból kivénült oroszlánt tart lakásában. Az öreg oroszlán oty szelid, hogy még a látogatókat sem bántja. Urnője lábainál fekszik és legnyugodtabban viselkedik, a mig a látogató ott tartozkodik, feltéve, hogy az illető tudja, hogy az oroszlán szelid és ennek következtében nem fél tőle. Persze a hatóságok sehol sem türik meg a vadállatnak házi szolgálatban tartását. még ha szelid is. Többnyire a szomszédok panaszára lép közben a hatóság. Igy egy izben nekem is kellemetlenségem volt Berlinben, a hol a szomszédok megtudták, hogy oroszlánkölyköt tartok a lakásomon. Bár igazoltam, hógy a kölyökoroszlán kéthetes és igy tel-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

arra a napra a fővadászmestri hivatal előzetesen tett. A készületlenség folytán pedig a vadászat eredménye nem olyan kielégitő, mint lehetne.

Szabatos. előre megállapitott sorrendben folynak le ezzel szemben azok a vadászatok, a melyeket a trónörökös és a királyi hercegek rendezhezhetnek. A trónörökös rajongó hive a vizi vadászatnak s éppen ezért az idei tél folyamán is lerándul az aldunai mocsarakra, a melyeknek vize soha be nem fagy s a hol a különféle vizi vad mindig bőségben van. A trónörökös ezen a területen Harnoncourt gróf vendége s kellő fogadására már is folyik az előkészület. Rőtvadat a télen Mürzzuschlag környékén és Bethléren keres a trónörökös, de a görgényi havasokban is rendeznek medvevadászatot. Mind a négy területen januárra és februárra esik a hajtás és a görgényi vadászaton több angol főur is részt vesz

József Ágost királyi herceg feleségével együtt szintén lelkes hive a vadászatnak, de saját birtokain ritkán hódol e sportnak László főherceg balesete óta. Az idén a Zichy és Szécsényi grófok vendége lesz. Valószinü az is, hogy részt vesz a velencei tavon tervezett körvadászaton, a melyen rendes viszonyok között 7000—8000 vizi szárnyas kerül teritékre, az idei vadállomány mellett azonban csak jóval kissebb zsákmány várható.

A béllyei erdőknek a télen ismét fejedelmi vendégei lesznek. Megérkezését január végére jelezte a német trónörökös és a bajor régensherceg, a ki előre haladott kora mellett még ma is rendkivül szenvedelmes vadász. A béllyei vadászmesteri hivatal ez alkalommal külön hajtást rendez a ket fehér szarvasra, a melyet eddig féltő gonddal őriztek, de most puska végre hajtanak. Mind két szarvas tizennégyes; az erősebben fejletett a német császár régebben egyszer elhibázta.

Izabella királyi hercegnő, mint tavaly, az idén is kirándul a Tátrába s ez alkalommal több izben megy ki szarvas-cserkészetre. Ilyenkor egy tiroli vadász kiséri, a kit már most kirendeltek a Tátrába, hogy a helyi viszonyokat tanumányozza. Ezeka vadászatok rendszerint jó eredménynyel végződnek, mert az előkelő vadász kitünően kezeli a fegyvert és csak a legritkább esetben hibázza el a vadat. A hercegasszony különben a béllyei vadászaton is részt fog venni. a hol egyuttal a háziasszonyi tisztet is betölti. Az idei tél folyamán engedelmet kért a királytól arra, hogy a gödöllői pályaudvarral szemben elterülő fácánosban vadászatot tarthasson kitömésre alkalmas fácánra. Ebben a nemben a gödöllői terület kiváló fajokat termel s különösen a bécsi muzeum állattára dicsekedhetik onnan eredő fácánkiállitásával.

Nagyobb arányu vadászatot rendez tátrai birtokán az idén Hohenlohe herceg is, a ki rendkivül sokat költ vadászterületére. Az állomány a Tátrában most oly bő, hogy mintegy ötven zerge és tizenkét kőszáli bak kerülhet teritékre. A porosz herceg a berlini, a bajor és szász udvarokon kivül a bécsi udvart is meghivta a ja-

---

jesen ártalmatlan, továbbá, hogy beteg és azért hoztam a lakásomra, hogy ottan ápoljam, mégis kétszáz márka pénzbirságot róttak reám és figyelmeztettek, hogy még szigorubban büntetnek meg, ha nem távolitom el a házból a fenevadat. Később tudtam meg, hogy szomszédom aggleány s ez jelentett fel.

Jackson tigrisidomitó Chicagóban való tartózkodása alatt, valószinüleg azért, hogy az egész város figyelmét magára vonja, a délutáni órákban láncra kötött és szeliditett tigrissel jelent meg a város legforgalmasabb utcáján. Persze óriási rémület keletkezett az emberek között, a kik futva menekültek. Még a rendörök is odébb általk, mert azt hitték, hogy Jackson megbolondult és ha megszólitják, még képes reájuk uszitani a tigrist. Felórai séta után Jackson a szelid eb módjára viselkedő tigrist, a kit abban az istállóban, a hol ketreceit tartja, szabadon szokta volt hagyni, haza vitte. Másnap idézést kapott a rendörségre, a hol tudtára adták, hogy azonnal el kell hagynia a várost. Még mutatványait sem engedték meg megtartani.

Hagenbeck telepén évek hosszu során volt egy barna medve, a melyet vizhordásra használtak. A mackó a kutról dézsában hordta a vizet a konyhára.

Ugyan csak ezen a telepen volt egy tőrpe elefánt, a melyet később eladtak egy gazdag angolnak. Az elefántot mint egy kezes lovat, kocsiba lehetett fogni. Oly ügyesen végezte munkáját, mint a legszelidebb ló.

A majmok szeliditéséről és tanulékonyságáról nem is kell szólnom. Egyebet azonban mint unikumot mégis felemlitek. Ugyancsak Hagenbeck telepén volt egy közönséges termetü igen értelmes majom, a mely a konyhán a cseléd mellett a tányérokat, késeket, villákat, kanalakat stb. törülget.

A meg nem szeliditethetőnek tartott zebrák között is akad kivétel. Nekem volt kölyökzebrám, a melyet ugy megszeliditettem, hogy könnyü kézikocsiba be lehetett fogni és a város utcáin is végig hajtani veje, a nélkül, hogy csak egyszer is megbokrosodott volna. Berlinben évekkel ezelőtt valóságos feltünést keltett kis zebra-fogatom. A kis állat egészen otthonosan érezte magát az utcán. Még a villamostól sem ijedt meg. Egy német báró vette meg tőlem. a kinél még most is él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nyár folyamán megtartandó vadászatra, a honnan az illusztris társaság Schönborn gróf beregi birtokára megy át. Ezen a területen a vaddisznók ugyanis olyan mértékben elszaporodtak, hogy az évi vadkár a 40000 koronát meghaladja s ezért gazdasági okokból az állomány csökkentése vált szükségesé. Ezen a vadászaton a braganzai herceg is részt vesz egy Harpun-rendszerü uj fegyverrel. Ez a fegyver lényegében német hadsereg által használt Mauser-fegyverrel azonos, csakhogy sörétre jár s a mellett nem olyan nehézkes, mint a Vincseszter-fegyverek. A töltéstárba egyszerre öt darab, tizenkettes kaliberü sörétes töltés helyezhető s az öt lövést épp olyan gyorsan adja ki, mint a hadsereg fegyverei. Az uj vadászfegyver-tipust egy angol cég hozta forgalomba s az udvari vadászatokon elsősorban a braganzai herceg kisérletezik vele.

A csehországi vadászterületeket az udvar az idén teljesen elhanyagolja. Ezt azzal magyarázzák, hogy ezeken a területeken igen nagy a vadhiány s a vadőrök jelentése szerint alig volna eredményre kilátás. Vadbőséget különben is csak Mürzzuschlagról, a Dráva-völgyéről és Gödöllőről jeleznek a vadőrök, noha az időjárási viszonyok igen kedvezőek voltak a vadtenyésztésre. Feltünő módon elszaporodtak azonban az idén a ragadozó madarak és különösen az orvvadászok, a kik a tiltott időszakban se kimélték az udvari birtokok vadállományát.

Exotikus helyre az idei télen egyetlen királyi herceg se megy vadászatra. Egyedül a braganzai herceg megy két osztrák mágnással február közepén Egyiptomba és ezen az utján Steiner udvari fővadász kiséri, a kit e célból február 1-étől szabadságolnak. Az udvari vadász-személyzetet az idei télre egyébként uj szabásu ruházattal látják el és pedig első sorban bokavédővel, lehajtható peremü, sötét zölz sapkával. Ez az intézkedés a király egyenes parancsára azért történt, mert a mult téli vadászatokon a vadászok igen sokat szenvedtek a hidegtől, hiányos vagy meg nem felelő ruházatuk miatt. Említésre méltó végül az is, hogy a bécsi vizslafalkát, az idén feloszlatták, mert a király véglegesen le mondott arról. hogy ezt a sok fáradsággal járó vadászáti módot gyakorolja. A falka tulnyomó része a trónörökös birtokába került.

[Bp. H.]

Mozgalom a kincstáriak egyenruhája ügyében.

A következő jegyzőkönyvet vettük, a melynek tárgyához legközelebb bövebben hozzászólunk:

Másolat. **(A tótsóvári m. kir. Erdőhivatal kerületéből.)**

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a »Mekszikó«-hoz czimzett vendéglőben 1907. évi julius hó 7-én előzetes meghivás folytán egybegyűlt diósgyőri, parasznyai, ujhutai, és mocsolyási m. kir. erdőgondnokságok kerületében alkalmazott m. kir. erdészeti altisztek értekezlete alkalmával.

Tárgy:

1. A jelenlegi szabályzaton alapuló erdöaltiszti egyenruha helyébe, ugy a rangjelzés és annak minősitése tekinletében megváltoztatása iránti kérvény megszerkesztése a Nagyméltoságu földmivelésügyi m. kir. Miniszter urhoz.

2. Az egyenruha átalány felemelése iránti kérvény benyujtása.

3. Kérvény megszerkesztése arra nézve, hogy ugy az erdőlegények mint a segéd erdőőrök egyenruha átalányban részesittessenek.

Jelen voltak:

Wratarics Farkas, Turò István, Gúth János, Varga István, Belánszky Bertalan, Forgács János, Plaveczky Vincze, Szabó József, Oravecz Antal, Lehotzky Győző, Orosz Gyula, Groó Ferencz, Tolnai Péter, Molnos Ferencz, Forgács Elek, Kulcsár Lajos, Székely Antal Mastyuch József, Pájer József, Bruger Rezső, Roskó Pál.

A megjelent erdőaltisztek a határozat hozatala előtt, az értekezlet elnökéül egyhangulag Wratarics Farkas, alelnökül Kulcsár Lajos, jegyzőül Forgács János, előadóul Roskó Pál m. kir. altiszteket választották meg.

Az értekezlet vezetőségére megválasztott erdőaltisztek a megtisztelt bizalomért köszönetet nyilvánitván, elnök felkéri az értekezletet, hogy a tárgysorozat 1, 2 és 3. pontjaira sziveskedjenek nyilatkozni és azokra nézve határozatot hozni.

Határozat.

Egy közös kérvény szerkesztése a Nagyméltóságu m. kir. földmivelésügyi Miniszter urhoz, a melyben az altiszti egyenruha rangjelzésére és minősége tekintetében a következő változásokat kérjük életbe léptetni:

1. Az egyenruha és sapka szine az erdőtiszti egyenruhával egyenlő és minősége trikó legyen.

2. A zsinórzat ugy a sapkán mint a zubbonyon, más állami altisztek és a mai kornak megfelelőleg zölddel átszőtt ezüst legyen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

3. A sapkán nagy himzett ezüst korona és hullámos szallag legyen viselhető.

4. A köpenyen fehér cser-leveles nickel gombok használtassanak.

5. A rangjelzés a mely eddig a tölgy-levél és a rajta lévő makk volt, az uj egyenruhán mellőztessék és helyébe ezüst tölgylevél és makkból kombinált rozetta alkalmaztassék és pedig következő sorrendben:

I. Főerdőőr és famester harom rangjelzésű rozetta.

II. Erdőőr kettő rangjelzésű rozetta.

III. Szakviszgázott erdőlegény és segéd erdőőr egy rangjelzésű rozettát viseljenek.

IV. Szakvizsgával nem biró erdőlegények és segéd erdőőrök egyenlő ruhát és zsinórt semmi rangjelzéssel.

6. Az egyenruha szine és minősége rangkülönbség nélkül egyenlő, de a zubbonyon zöld hajtókával legyen.

7. A szolgálatban jelenleg használt erdőőr cimű réz-jelvény egyszer és mindenkorra mellőzendő, azonban szolgálatban feltétlen egyenruha viseltessék, kivéve a kém szolgálatot, a mikor a siker biztosabb elérhetése végett, polgári ruha viselése is megengedhetö.

8. Az évi egyenruha átalány 120 korona, azaz egyszász husz koronára emeltessék.

9. Az értekezlet ezen jegyzőkönyve egy egy másolatban valamennyi m. kir. erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak, erdőhivatalnak és az összes m. kir. erdőgondnokságoknak (valamint a szaklapoknak közlés végett) megküldetik azzal a kéréssel, miszerint szíveskedjenek azt az alájuk rendelt altiszti személyzettel közölni, kik általunk annak elfogadására és hozzájárulására felkéretnek azzal, hogy erre vonatkozó határozatukat jegyzőkönyvileg alólirott végrehajtó bizottság elnökével mielőbb tudatni szíveskedjenek.

Más tárgy nem lévén, az értekezlet bezáratott, a jegyzőkönyv felolvasása után aláiratott azzal, hogy a további teendők véghez vitelére és az intézkedés megtételére a következő altisztek lettek megkérve, illetve megválasztva, kik azt elfogadták.

Kmft.

Wratarics Farkas s. k.
elnök,
Diósgyőr, Borsod-megye.

Kulcsár Lajos s. k.
jegyző.

Roskó Pál
alelnők.

Pájer józsef s. k.
alelnök.

Hasznos tudnivalók.

Lucernások feljavitása.

Az öregedő lucernásokat feljavitani rendkivül nehéz, mert gyökerük nagyon mélyrehatolt, a hová bármiféle trágyát igen nehéz lejutatni. Azért is nagyon fontos dolog a lucerna telepitése előtt a talajt mélyen és nagyon jól megmunkálni s bőven megtrágyázni istálló- és mütrágyákkal mert mennél tökéletesebben és jobban végezzük ezen munkát, annál továbbtartó lesz lucernásunk.

Annak dacára vannak esetek, a hol három éves lucernásunkat még 1—2 évig okvetlenül fenn kell tartanunk, dacára hogy silány, különben takarmányszüke álna be, a mit minden áron elakarnánk kerülni.

Ilyen esetben csakis könnyen oldható mütrágyával érhetünk el sikert, mert csakis ennél van meg a remény. hogy könnyen és gyorsan oldódván, lehatol azon mélyenfekvő gyökerekig, a melyek a táplálóanyag felvételére még alkalmasak.

Leginkáab ajánlható ilyen esetekben a szuperfoszfát, a melyből 16—18 %-ot alkalmazzunk és pedig 200 kg.-ot holdanként s ezt ősszel szórjuk ki. Az ősszel való kiszórás nagyon fontos dolog; ezt a müveletet semmi esetre sem szabad tavaszra hagynunk, mert csak őszi kiszórás esetén van idő arra, hogy a hólé által feloldott szuperfoszfát a gyökerekhez levitetvén, tavaszra hatását kifejtse. Ha azután a lucerna nem csak kevés volt az elözö évben, hanem vékony, gyengeszáru s nagyon apró levélzetü is, akkor nagyon tanácsos az őszi szuperfoszfáttrágyázást követő nagyon kora tavasszal 35—40 kilogram chilisalétromot is kiszórni, mi által megtettünk minden lehetőt, a mit elvénülőben levő lucernások megjavitására megtennünk lehet.

A baltacim termesztéséről.

A baltacimnek talaj igényei a lucerna és lóheréhez viszonyitva jóval csekélyebbek. Én például kifejezett homoktalajon a baltacim termesztésével, ugy tisztán egymagában, mint füvekkel keverten vetve, igen jó eredményeket értem el.

A baltacim kellő diszlésére és kitartóságára nem annyira a félsőtalaj, mint az altalaj minősége mértékadó. Ha természettől fogva mélyen a talajba növő gyökerei könnyen tudnak a földbe hatolni, erőteljés fejlődése biztositva van. Ezen feltételt a homoktalajon megtalálja, a hol ezen oknál fogva a talaj mésztartalma is kisebb jelentőséggel bir, mint a kötött talajokon. Homokon ½ % mésztartalom teljesen kielégitő, mely

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mennyiség hazai homoktalajainkban legtöbbnyire feltalálható. Épp ezért a talajelemzés felesleges. Ha erős ecettel leöntve, a talaj gyenge pezsgést mutat, ez már teljesen kielégitő mésztartalomra vall. A felső talajrétegek soványabb volta csak annyiban érdemel figyelmet, hogy a baltacim első időszaki fejlődését — mig gyökerei a mélyebb talajrétegekben hatolhatnak — biztositsa. Ezt elősegithetjük mütrágya alkalmazásával ha a vetőszántás előtt 200 kgr. thomassalakot és 30 kg. 40%-os kálitrágyát kiszórunk.

A hámozatlan magból kat. holdanként 80—100 kg. kell, melyet homoktalajon sem szabad 2·5—3 cm.-nél mélyebben alátakarni. Hámozott magból előbbi mennyiségnek a fele kell, de ára is még egyszer oly drága. Én a hámozott s hámozatlan baltacimmag kelésében s fejlődésében [épp az 1905-iki száraz évben] semmi féle különbséget nem tapasztaltam. Természetes, hogy a baltacim, mint mélyen gyökerező s pillangós virágu nitrogéngyüjtő növény a talajt javitja s a buzának is jó előveteménye lehet, ha elvetéskor az előbb emlitet foszfor- s kálitrágyát adtuk. Ha bizonyos mértékben zöldtrágyázás képezi célunkat, akkor helyénvalóbb lesz a nyulszapukának a termesztése vagy közvetlen zöldtrágyázási célokra csillagfürtöt vagy szöszösbükkönyt s homoki borsót termeszteni. A baltacimet inkább csak ott termesszük, a hol a lucerna nem diszlik kellőleg, mert utóbbi nagyobb tömegü s jobb minőségü takarmányt szolgáltat.

(F. U.)

KÜLÖNFÉLÉK.

A puszta. Ez az a név, a melylyel, többnyire helytelenül élnek, egyik jelentése szerint olyan alföldi térség, a mely nagy kiterjedésében sik és rajta még kisebb halmot sem találunk. Ilyennek lehet is nevezni magyar alföldünk sok részét, mint Petőfi irja: »Mostan igazán puszta ám a puszta...«

A pusztának azonban van másik, inkább földirati jelentése is, a mely a német Steppe-nek felel meg. E szóval jelzik azokat a nagykiterjedésü területeket, a melyek Oroszországban a szarmata alföld déli részén fekszenek, részben a Fekete-tenger, részben a Kaspi-tó körül. E puszták megegyeznek abban, hogy nagy kiterjedésü, beláthatatlan térségeiken fát nem találunk, hanem csupán csak fünemü növényt. A fátlanságnak okát a talaj szárazságában kell keresnünk, mert tudni való, hogy a lombos fáknak rendkivül sok nedvre van szüksége. A mi magyar alföldünket azonban a külföldi szerzők tévedésből nevezik steppe-nek, mivel a magyar alföldön jelenleg nem csupán csak fát találunk, hanem sok helyütt egész, nagy kiterjedésü erdőket Irsa és Pilis között (Pestmegyében.) Ugyanis homokos talaját kitünően sikerült megkötni akácfával, a mely ma nagyszerüen tenyészik mindenütt és igy nincs ma már az alföldi gazda sem rászorulva, hogy trágyával tüzeljen, mint csak nem régen is kuriózumképp olvastuk. Hogy pedig magyar alföldünk azelőtt sem volt fátlan steppe, bizonyithatja némely sajátságos elnevezés. Igen sok oly falvat ismerünk a magyar alföldön, a mely a fa szóval van összetéve.

Egyáltalában magyar alföldünkön otthonos mindaz a fa, a mely lapályos területen is jól tenyészik, mint a nyirfa, égerfa, kocsányos tölgy, nyárfa, füzfa stb. Hogy azután ezeket az erdőket tapintatlan kezek kipusztitották, az nem jogosithatja föl a külföldi geográfusokat arra, hogy az orosz steppével párhuzamba állitsák alföldünket.

A gombostű. A világ legnagyobb gombostűgyára Birminghamban van Angliában. Ott naponta 37 millió gombostűt készitenek. A többi ismert gyárban körülbelül tizenegy millió készül, úgy, hogy csak Angliában egy nap körülbelül 56 millió gombostűt állítanak elő. Franciaországra esik napi húszmillió és a többi európai országra körülbelül tizmillió. Közepes számitással is elmondhatjuk, hogy Európa naponta 86 millió gombostűt állit elő. És mégis hová kerül ez a rengeteg számu tű? Alig van egyéb cikk, amelynek a háztartásban oly kicsiny értéke volna, mint a gombostűnek, hiszen alig akad ember, aki arra méltatja, hogy lehajoljon érte, amikor meglátja.

Newyork orlása. A newyorki felhőkarcolók között is kimagaslik egy óriás palota, a melyet az alsó Broadvayon, a kereskedői negyedben a Singercég épitett. A rengeteg ház negyvenegy emeletes s tetejére még hat emeletes tornyot épitenek. Az egész hatszásztizenkét láb magas, kétszáz lábbal magasabb az eddigi legmagasabb háznál s az alakja valami óriás toronyé. Az üzleti negyedben a telek nagyon drága, egy négyzet láb háromezerötszász koronába kerül, ezért itt toronyformára épitenek. A részletes terv szerint az épület sulya egy millió métermázsa s az egész sulyt nyolcvankilenc acéloszlop hordja. Az oszlopokat 30 méter mélyen a föld alatt sziklába épitették. Az emeletek közötti forgalmat tizenhat lift bonyolitja le. A fölvonógépeket a liftfőnök a középponti irodából villamos készülékkel irányitja, s egy nagy fali táblán mindig látja, hogy a liftek merre járnak, vagy hol állanak. A liftek közül nyolc expresz, vagyis a mely csak a huszadik emeletnél áll meg s a földszinttől egy perc alatt megy föl a negyvenhetedik emeletre. A világitást tizenötezer villamos lámpa szolgáltatja, melyek áramát

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

óriás földalatti villamos telepről kapják. Az ivóviz szürve s hütő készüléken át jut a lakásokba, a viz hofakát az időjárás szerint szabályozzák, mindenik szobában vizvezeték van s megszakitás nélkül folyik a viz. A pincében nagy porszivó telepet rendeztek be s bármelyik lakást pár perc alatt pormentesitik. A torony csucsára óriás fényszórót tesznek, melynek fénye száz kilométernyire is ellátszik. Az egész palota tizenöt millió koronába került.

De e legujabb óriáson is tul akar tenni egy vállalkozó mérnök, a ki meg százötven emeletes házat készül épiteni. Azt állitja, hogy nyolcvan-kilencven millió koronából lehetne megépiteni a csodaházat. S lehet, hogy ez a terv is megvalósul. Tizenöt év előtt negyvenhét emeletet is lehetetlennek véltek, akkor a World-palota tizennyolc emeletével csodaszámba ment, s ma már annyira tulszárnyalták, hogy a tulajdonosa jóformán szégyenli az egykor hires palota eltörpülését. S ha már magasabbra nem épittetheti, legalább még vagy tiz emeletes tornyot akar emelni föléje.

TISZTELT OLVASÓINKHOZ! A régi nyomda lapunkat az utóbbi időben oly rendetlenül nyomta, hogy azért kénytelenek voltunk a f. hó elejével egy másik, most ujonnan berende zett nyomdához átpártolni. Igaz, hogy uj nyomdánk ujság nyomására nem volt berendezve s igy az első 2—3 szám itt sem jelenhetik meg a rendes időben, de a hiányzó anyag már utban lévén, biztositjuk lapunk tisztelt olvasóit, hogy e hó végével belejövén a rendes kerékvágàsba, a lapot azontul mindig már a megjelenés napján, vagyis csütörtökön, de pénteken még a legtávolabb lakók is postáikon megkaphatjàk. Addig kérjük szives elnézésüket, Egyben kérjük azokat, kik az év végéig szoló előfizetésüket még nem rendezték, hogy ezt mielőbb megtenni sziveskedjenek.

Szerkesztői üzenetek.

Recsicsár Károly urnak, Tamásda. Bizon elég szégyenletes dolog, hogy az erdészeti és vadászati kartársaknak oly nagy része teljesen távol tartja magát lapunktól. Akarhányat ismerünk olyat, hogy takarékpénztárba tőkéket helyez el de, arra, hogy szellemi táplálékáról is gondosdodjék és a közös érdekeket némi kis áldozattal támogassa, nincs érzéke, pedig ezek is szeretik verni a mellüket, hogy ők is intelligens emberek, mégis mennyire mögötte maradnak a kubikosoknak. **Dobó Imre** urnak, Alsó. kabol. A 10 koronát vettük. A közlést kiváncsian várjuk. **Kubán János** urnak, Fencs. Szivélyes üdvözletét köszönettel viszonozzuk mindnyájan. **Minarcsik Mihály** urnak, Parasznya. Az uj hivet örömmel fogadtuk **Czifra Ferenc** urnak, Vakonya. A lap felvágása és a cimszalag felszakitása csak az ottani postán történhetik, sziveskedjék tehát alkalmilag ott felszólalni.

A kiadóhivatal postája.

Nazarovits István urnak, Szirb. **Mold Vilmos** urnak, Székudvar. A 2—2 korona előfizetési dijat készséggel nyugtázzuk. **Szedlák Mihály** urnak. Sztracena. Igen, az év végéig van előfizetve. **Csonka Ignác** urnak, Bábolna puszta. A beküldött 8 kor. az év végéig szól. **Palkó Mózes** urnak. Szászszentlászló- A 4 koronát köszönettel vettük. **Bódogh János** urnak Szepesolaszi. Az uj nyomdánál nagyobb rendet remélünk, a dolog azonban most elejével, mig berendezésünk teljes lesz, kisé nehezen megy. Még 1—2 számnál szives olvasóink elnézését kell kérnünk. **Fabert Vince** urnak, Szentgotthárd. A közlött cimre küldünk mutatvány számot. **Sas József** urnak, Görcsön. 2 korona beérkezett. **Avár István** urnak, Doroszló. Előző üzenet önnek is szól. **Fartek Ferenc** urnak Sal. Igéretét megnyugvással tudomásul vettük. **Hennel Ágoston** urnak, Hollós. Előfizetése jövő évi junius végéig van rendezve. **Blum Mátyás** urnak, Makód. A hiányzó számokat utánküldtük. **Grellneth Ferenc** urnak, Oszlány A 2 koronát köszönettel vettük. **Buvári Ferenc** urnak Deliblat. Az elmaradt 38 számot az előzőhez csatolva, ujból megküldtük. **Spangl Imre** urnak, Pápa. A 2 koronát vettük. **Urzika János** urnak, Tisza. Az év végéig van előfizetve. **Kiss Ferenc** urnak, Béregh. Az év végéig van előfizetve.

1020/1907. **Állást keres**

mint vadász vagy errdőőr egy 25 éves. nőtlen, négy középiskolát, erdőőri szakiskolát végzett és szakvizsgázott fiatal ember. Az illető ugy erdészetnél, mint vadászatnál több évi gyakorlattal bir, katonaviselt, a magyar és tót nyelvet szóban és irásban, a német nyelvet pedig szóban birja. Czime megtudható az Erdészeti Ujság szerkesztőségénél. 1—5

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Küküllő vármegyében Medgyes szab. kir. város és Szentágota nagyközség székhelylyel megüresedett kettő főerdőőri állásra, melyek belső irodai és külső szolgálati teendők ellátásával biró kötelezettségel járnak — egyenkint 960 korona összes illetménynyel pályázat hirdettetik. —

A pályázók felhivatnak, hogy

a.) erdőőri szakvizsga bizonyitvánnyal, —

b.) keresztlevéllel, —

c.) családi állapotukat is igazóló erkölcsi bizonyitvánnyal, —

d.) eddigi alkalmazásukról illetve irodai szolgálatban való jártasságukról szóló szolgálati bizonyitvánnyal, —

e.) ép szellemi erő és egészséges testalkatukat, hibátlan beszélő és halló képességüket igazoló orvosi bizonyitvánnyal, — felszerelt és Nagy-Küküllő vármegye közigazgatási erdészeti albizottságához Segesvárt cimzett, saját kezüleg irt kérvényüket 1907 év október hó 27-ig alulirt m. kir. állami erdőhivatalnál annál is inkább igyekezzenek benyujtani, mivel az elkésetten érkező folyamodványok tekintetbe nem vétetnek. —

A kérvényben megemlitendő, hogy a magyar nyelven kivül minő idegen nyelvet beszél. —

A kinevezendő főerdőőr állását a kinevezéstől számitandó 15 napon belől elfoglalni köteles. —

Kelt Segesváron, 1907 október hó 9-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

BURGER FRIGYES

gyógyáru és illatszer üzlete

Kolozsvár, Mátyás király-tér 10

Vásárol a legmagasabb napi áron: Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet gyökeret és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott **HIENTZ JOZSEF** könyvnyomdájában Szászsebesen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDÉSZETI-UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

Pénzküldemények:
a Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
Podhradszky Emil.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Oktober 17.** **42. szám.**

Az egyenruha kérdéséhez.

jelige:
Sárga zsinoros nadrág:
Magyar baka ne vedd rád;
Add vissza a németnek,
Mond meg nek . . . . . .

Igy danolja ezt az elkeseredett Mollináry baka akkor, a mikor fel kell öltöznie a baka mundérba, a mely talán csak azért nem kedves neki, mert azokat a szineket viseli, a melyek az általa évszázadok óta gyülölt nemzet szinei. Tudvalevő ugyanis, hogy a magyar ember nem irtózik a katonáskodástól, sőt szereti a katona életet, mert egyik nótájában azt mondja, hogy:

Katonának jó van dolga:
Sóra, fára nincsen gonoja.

Nem irtózik kivált a katonáskodástól akkor, midőn a hazát kell védelmezni, a mire tsmét egyik neves költönknek ez a verse vall:

Sorba legény! Sorba! szép legénység!
Ide áljon kit nem bánt a vénség!
Kit az Isten ép kéz-lábbal áldott:
Védelmezni tartozol hazádat!

De hiszen nem is olyan kellemetlen ez a katona élet, a mikor:

Tizenhat esztendős barna kislány
Megyen a regement után.

Nyilvánvaló, hogy az egyenruha a tizenhat esztendős barna, meg a szőke kislányokra is csáberővel bir, még akkor is, ha az sárga zsinoros, a mitől pedig a magyar baka annyira irtózik, de azért viseli, mert muszáj.

A magyar bakákhoz hasonlatosan muszájból viselik a kincstári erdőőrök azt az egyenruhát, a melyet részükre az 1884 évi április hó 15-én kelt s a földmivelésügyi m. kir ministerium által kiadott szabályzat előir.

Évek hosszu sora óta sok szó esett erről az egyenruháról, a mely az összes egyenruhák közt egyike a legszerencsétlenebbeknek s utálatos azok közt, a kik azt viselni kénytelenek és guny tárgya azok előtt, a kik azt szemlélik.

Csodálatos dolog, hogy a felettes hatóságok látva és ismerve azt a rendkivüli ellenszenvet, a mellyel a kincstári erdészeti altiszti személyzet a reá kényszeritett egyenruha irányában viseltetik még mindig nem találják elérkezettnek azt az időszakot, a mikor nekik maguknak kellene közbelépniök, a se nem célszerü, se nem csinos egyenruhának a megváltoztatására irányuló lépéseket megtenniök.

Az erdőőri egyenruha minősége ezelőtt 33 esztendővel lett megszabva s annak szine és egyéb kellékei az emlitett szabályzatban vannak meghatározva.

A ruha szinét a szabályzatot alkotó dilettáns szabómester ugy vélte legjobban megálapitani, ha azt a luckéreg azinéhez hasonlóvá teszi. nyilván azért, mert a lucfenyő erdőben garázdálkodó erdőkárositót könnyebben lehet észrevétlenül megközeliteni, arra azonban nem számitott, hogy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

már nyirfa közt ez a szin eléggé kirivó. Az sem egészen bizonyos, hogy a lucfenyő kérgének szinei közül melyik legyen az irányadó, mert ismeretes dolog, hogy ennek a szinei a kor szerint meglehetősen változnak s a 80 éves lucfenyő szine sehogysem azonositható a fiatal lucfenyő szinével.

Annyi tény, hogy a mostani egyenruha ha uj korában még olyan lucfenyő szinü is, egy-két megázás és pár hónapi viselés után olyan szinekben játszik, a milyeneket a szivárvány hét szine közt hiába keresnénk, szóval lehetetlen szinekben. Egy tény, nevezetesen az, hogy a viseltes erdőőri egyenruha mellet a fegyencek jobb karban lévő egyenruhája valóságos gálaöltözet.

A jelvényekről talán jobb lenne nem is szólnunk. Az a fémlemez ugyanis, mely fehérnek van előirva, pár heti használat után valami csokóládé szint vesz fel, az ispahan zsinór pedig, a mellyel ez a lehetetlen egyenruha diszitve (?) van, pár hét alatt annyira levedlik, hogy minden egyébnek használható, csak nem diszitésnek.

Az erdészeti altisztek talán beletörődnének az egyenruha és jelvényei szinébe, formájába is, ha megengedtetnék nekik legalább az, hogy valamennyit finomabb és tartósabb mintákban készittethessék. Azt ugyanis nem tudják megérteni, hogy miért legyen az egyenruha szövete daróc és nem ugyan olyan szinü finomab minőségü posztó s miért ne legyen alkalmazható a pléh helyett ezüst jelvény és az ispahan zsinór helyett ugyan olyan szinü selyem vagy ezüsttel áttört selyem zsinór.

Az egyenruha tulajdonképen arra való lenne, hogy az azt viselők a hányan, annyian, benne mind egyenlően nézzenek ki, de ha ma valamely tömegesebb felvonulásnál megnézzük az egyenruhájukban összegyült erdészeti altiszteket, azt fogjuk tapasztalni, hogy bár egyenruhájukat teljesen az elől idézett szabályoknak megfelelően rendelték, az valamennyinél más és más féle s ők benne hasonlatosak a különféle koru lucfenyő kérgéhez mert az egyenruha szine a használathoz képest mindegyiknél más.

Sok szó eset már erről a viszás helyzetről s általánosan ismeretes hogy a kincstári altiszteknél nagy az elégedetlenség az egyenruha ssabályzat miat s mégis az irányadú körök eddig nem vették ezt figyelembe, hanem a helyett, hogy a régi és elavult szabályzat megváltoztatása helyett egy ujat alkottak volna, még szigorubban rendelték a réginek megtartását.

Az altiszti személyzet az ő alárendelt helyzetében eddig alig merte felemelni szavát az egyenruha minőségének megváltoztatása érdekében s azért méltó dicséret illeti lapunk előző számában emlitett négy kincstári erdőgondnokság altisztjeinek kezdeményezését

A férfias, a bátor szó elhangzott s már most az a kérdés, hogy lesz-e és milyen foganatja. A derék kartársak felvett jegyzőkönyvükben azt mondják, hogy azt megküldik közlés végett a szaklapoknak és a személyzetnek tudomása végett az összes erdőhatóságoknak, és erdőgondnokságoknak.

TÁRCZA

Élet-halálharc a tizedikkel.

[„A Vadász-lap"-nak irta: József főherceg.]

Visszatérve mármarosi cserkészeteimről, fogom tollamat, hogy egynehány érdekesebb cserkészetet olvasóimmal ujból átéljek, a többi közt egy olyant, melyre ameddig élek, vissz fogok emlékezni, — mert egy kevés hijján egy derék erdőőr és saját életembe került volna.

*

Ragyogó csillagos éjszaka van, halkan susogva álmodik az őserdő, csak a Krajnarika cseveg folyton s mossa cirógatja a sziklákat, melyek évezredek óta alusznak hüs medrében, alusszák örök álmukat,! Imitt-amott megzördül egy lehulló levél, mely csendes éjszakán szerényen tér holt tásai közzé, hogy velük együtt porladva uj tápot nyujtson az anyaföldnek, s a tél hidege elől megvédjen egy-egy érzékeny virágocskát.

Néma csendben haladunk Policsek — kit olvasóim sok éve ismernek — meg én. fázom és a jó meleg ágyba szinte vágyódom vissza! Szeptember 21. van. Ma 15 esztendeje Policsek atyjával jártam ugyan erre. Ma tizenöt éve hibáztam el az »öreg vándort«! Mulik az idő! Mennyi viz folyhatott le azóta a Krajnarikán? Mennyi fájdalmas keserü óra zajtott le életem medrében! Szomoru emlékek fájdalmas árnyai lépnek lelkem elé... Midőn utóljára jövék vigan e bűbájos vadonba, vadász-szivem örömtől dobogott s gondoltam a fárasztó cserkészet után elejtett két hatalmas agancsára; nem sejtve, hogy egy kis drága élet vivódik otthon a halállal s fájdalmában kis kacsóit nyújtja távol levő szülei után, nem sejtve, hogy a rideg szivszaggató fájdalom vár odahaza ránk s koporsóban találjuk édes fiacskánkat! Mit akarsz itt te forró köny-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Felhivásuknak eddig nem láttuk eredményét, mert a jegyzőkönyvet lapunkon kivül egyetlen más szak lap sem közölte [félünk töle, hogy nem is fogja közölni;] sem pedig nem tapasztaltuk az abból kifolyó általános mozgalmat, a miből méltán következtethetünk arra, hogy sem az erdőhatóságok, sem az erdőgondnokságok nem közölték azt alantas altisztjeikkel, nem lévén hajlandók nekik megengedni a szabad akaratnyilvánitást. Egyedül a mi lapunk az, a mely bátran és minden melléktekintetet félretéve sikra száll az erdészeti és vadászati személyzet érdekeiért és azokat kész utolsó csep vérig védelmezni s mi ezért a hála? Lásd a második cikket!!

Bíróság előtt.

A folyó hó elején mult 13 éve annak, hogy az erdészeti és vadászati altiszti és szolga személyzet érdekeinek szolgálatába lépve lapot inditottunk s ez idő alatt most másodszor esett meg, hogy lapunk szerkesztője bíróság elé lett állitva a lap szerkesztéséből kifolyólag.

Első izben nehány év előtt azért, mert állitólag politikát üztünk lapunkbau az által, hogy az akkori politikai napi eseményeket szárazon, minden megjegyzés nélkül közöltük, ekkor azonban szerkesztőnk fényes védelme után a nagyszebeni kir. törvényszék felmentő itéletet hozott. Nem is történhetett ez máskép, mert hiszen érezve a saját tetteinkért való felelősség sulyos voltát, mindig megtartjuk azt a hangot, a mely mások érdekeit nem sértheti s azokért, a miket irunk, mindenkor vállaljuk a teljes felelőséget.

Sajnos, most folyó hó 18-án nem a saját hibánkból kerültünk a bíróság elé, hanem azoknak az olvasóinknak a hibájából, kik megfelejtkezve arról, hogy egy olyan lap, mely semmi másra, hanem egyedül csak előfizetőire támaszkodhatik, előfizetési dijaikkal sok figyelmeztetésünk éa kérésünk dacára még mindig hátralékban vannak.

Hatvannál több olyan olvasónknál voltunk kénytelenek beszüntetni a lap további küldését s ezeknél mintegy 600 korona követelésünk maradt kint, megmaradt olvasóink közt pedig még sok van olyan, ki kisebb-nagyobb összeggel tartozván, ezek az aprólékok kereken 1000 koronát tesznek ki, mégis akkor, mikor annyi követelésünk van, volt nyomdánk kénytelen volt 580 korona nyomdai költség miatt keresetet inditani ellenünk s a lapkiadó kénytelen volt a bíróság előtt megmegjelenni. —

Örök emlékezetül itt közöljük ugy a sommás keresetet, mint az arra hozott birósági végzést:

Tekintetes kir. Járásbirósàg!

Podhradszky Emil kincstári erdészeti hivatalnok szászsebcsi lakos tartozik nekem az A, ·/. alatt mellékelt számla kivonat tanusága szerint 580 K-val az »Erdészeti Ujság« nyomtatási költsége fejeben.

---

nyü? Lepörögve illatos szirmu virágocskán harmatcseppként akarsz mosolyogni, elhagyva a száraz szemet melyben a bánat szül. . . Oh mily boldogan élveztem én sejtelem nélkül az isteni vidéket! Oh mily bánattal láttalak viszont te ragyogó táj, te fölséges természet! Nem gyémántok ma harmatcseppjeid, a megtört szülői szeretetnek fájdalom szülte könnyei. Ma nem emelitek lelkemet egy örömteli fohászhoz, nem! Összefacsarjátok e szegény szivet sötét, komor fájdalomban. — Elmult a kedv, el az öröm! — Ott egy ledőlt faóriás kisértetiesen mereszti hatalmas gyökereit, nem táncol rajta játszi napsugárka; sötét árnyak közt gyászolva az eget irgalomért esdve nyujtja karjait föl, mereven mozdulatlanul, kétségbe esve vár; mire vársz szegény? Fölötted elvonul eső, szél, napsugár, vig élet, — de a te kivánságoddal nem törödik senki, te gyászodban elporladsz, megsemmisülsz, rajtad uj életre kell ezer és ezer társad, de te alhatod álmodat, mely örökre eltemet, De mire valók e sötét bánatos gondolatok?

Fölriadva komor hangulatomból, a Gánya patak zugása üti meg fülemet, tehát most kezdődik a mászás, a mármarosi cserkészetek mindennapi kenyere. Koromsötét az éj; a csillagokat elfödték a völgyekből felemelkedő ködök, s mi a lámpás táncoló, himbálódzó fényétől gyéren megvilágitott meredek gyalogut kigyózó fordulatain felkapaszkodva haladunk. A patakok zugása mind halkabb lesz, elmarad alattunk bérc, orom s mindig egy ujabb mered előttünk égnek. Mint a haldokló halkabb és gyérebb sóhajait, a szellőtől el-elkapatva hallom a Krajnarika suhogását. Melegem van. Levetem kabátomat s kalapomat kezembe véve mind lassabban haladva a végtelennek tetsző nagy-gányai ormon fölfelé. Nem bőg sehol semmi! A ködök eloszlanak s a hajnal kétes világában kékes-szürke fátyollal bevonva elterül előttem a fönséges, a nagyszerü táj. Megkapatva az isteni látványtól, megállok s botomra támaszkodva mélyen szivom tüdőmbe a tiszta, üde levegőt. Elbüvölve nézem a völgyekbe kigyózó hullámzó, sürü ködből kiemelkedő havasokat. Az Unguriaszka, Opressa, Apecka, Perianszki, hatalmas fön-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Miután nevezett adós fizetési kötelezettségének felszólitás dacára eleget nem tett, az A. ·/. alatt vallott ügyvédem által az iránt esedezem a tekintetes kir. Járásbirósághoz:

Miszerint adóst jelen sommás kereset szóbeli tárgyalására lehetőleg rövid időre megidéztetni és a tárgyalás után itéletileg kimondani méltóztassék:

Alperes köteles a keresetbe vett 580 kor. tőkét, ennek a kereset beadása napjától járó 5%-os kamatait, az alant felszámitott és megállapittatni kért, valamint a még felmerülendő perköltségeket az 1893 évi XVIII. t. c. 116§. szerint kiszabandó időben különbeni végrehajtás terhe mellett megfizetni. —

Költségek: 1. Tárgyalás felvétele 6 kor. 2. Jelen kereset szerkesztése 15 kor. 3. Leirása 2 példány, 1 felzet 2 K. 50 fill. 4. Bélyegei 2/1 K. és 1/30 fill. 5. Meghatalmazás kiállitása és bélyege 3 K. 6. Jelen kereset felszerelése és benyujtása 1 K.

Tisztelettel:

Stegmann János könyvnyomdája.

Érk. 1907 okt. 8. 1907 Sp. 451/1,

Idéző végzés.

Meghagyatik a feleknek, hogy e kereset sommás tárgyalására az 1907 évi október hó 18 napján d. e. 8 órakor a kir járásbiróság előtt személyesen vagy képseletre jogosult és igazolt meghatalmazott által a törvényes következmények terhe alatt jelenjenek meg. Egyuttal felhivatnak, hogy a tárgyalásra az ügyre vonatkozólag eredeti okirataikat és a lehetőség szerint egyéb bizonyitékaikat , nevezetesen tanuikat is hozzák magukkal.

Kelt Szászsebes, 1907 évi október hó 9 napján.

Szászsebesi kir. járásbiróság:

Demsinszky s. k. kir. járásbiró. (P. H.)

A tartozás fennállását nem tagadhatjuk, de tagadjuk azt, hogy felszaporodásának mi lennénk az okai. Sulyós vád érheti ezért azokat a tisztelt olvasóinkat, kik az előfizetési dijak pontos beküldésével megmenthetteh volna a nyilvános meghurlolástól.

Most természetesen nem marad egyéb hátra, mint mégegyszer kérni az előfizetéssel elmaradt tisztelt olvasóinkat, hogy ugy csekély hátralékaikat, mint az év végéig még járó előfizetéseiket minél előbb, de legkésőbb a jövő hó 10-ig beküldvén, vegyék elejét annak, hogy az ő érdekeiért küzdő szerkesztő ingóságai kótyavetyére kerüljenek. Nem kételkedünk benne, hogy számolva lelkiismeretével, ezt minden egyes hátralékosunk megfogja tenni.

Van még szavunk azokhoz a hátralékosainkhoz is, kiket a lap beszüntetése mellett előbb személyesen, majd ügyvédünk utján voltunk kénytelen meginteni s kik ennek dacára tartozásaikat mégsem egyenlitették ki. Ezeket kérjük, hogy már most ne vegyék ők sem rossz néven, ha éppen ugy fogunk velök elbánni, mint a hogy velünk bántak s jogos követeléseink behajtása végett a birósághoz fordulunk.

Nem akartuk ezt tenni, mert szégyeltük nyilvánosságra hozni, hogy az erdészeti és vadászati testületben is számosan akadnak olyanok, kik önként magukra vállalt és elfogadott kötelezettségeik alól magukat kivonni s igy annak, ki önzetlenül küzgött és küzd ma is érdekeikért

---

ségükben uralják az őserdő födte alacsonyabb hegyláncokat és dérfödte öreg kupjaik a kelő nap ifju világában halvány pirban tündökölnek. Egyes kis ködfoltok makacsul csimpaszkodnak kupjaik alatt, mintha csak nyakukba borulva ölelgetnék öreg szülőiket, kiktől a szellő el akarja őket választani. Egy királysas halkan lebegve fölöttünk huzza köreit a tiszta légben, mind magasabbra emelkedve, majd nyilsebességgel lővel le az átellenben levő szvinii oromra.

Az Apecka alatt magasan fönt megszólal az első agancsár s rögtön felel neki kettő a Gányából, Sietve megindulok és hosszu kapkodás után elérem a véderdő szélét, a hol egy szarvastehenet veszek észre, mely nagyon emelgeti az orrát. Már is gyanakszol öreg asszonyság? A gyanu megyőződéssé vált, mert egyet böfögve eszeveszetten rohan le a meredek parton és utána hat társa és egy hatalmas koronás agancsár. Az elsőt elrontottuk szerencsésen! Na de sebaj, menjünk, menjünk tovább a másik kettőre.

Midön fölértünk a Nagygánya középső ormára, Policsek valami sárga pontra mutat: »Ott tul a havas alatt áll a bika!« — Na szépen vagyunk — gondoltam; hiába másztunk 2 órát ide föl! Ha megakarom szerezni ő kelmét, akkor vagy a véderdő alatt meg kell kerülnöm az óriási nagy katlant, a mi ut nélkül a 45 fok meredekségü parton legalább 3—4 órai ut és vagy 10 gerincre kell fölkapaszkodni és ugyanannyi szédületes meredekségü völgybe le; vagy pedig le kell ereszkednem a Gánya-patakig, onnét föl a kis gányai oromra a véderdőig és onnét a bikához az ormon, melyen bőg, leereszkedni. Ez is legalább 2—3 órai bolond mászás, de érdemes megszerezni őt, hát meg próbálom. Egy tuskóra leültem és Voigtländer távcsövemet elővettem, hogy megnézzem az agancsárt. Hatalmas! Dijas agancsu, ha nem csal a ragyogó napfényben tündöklő agancs látszata. »Pista, ezt meglövöm!« »Akkor siessünk!«

Inkább gurultam mint mentem le a meredek parton és a mit lehetetlennek tartottam, sikerült 20 perc alatt a sziklás medrü, fölséges zuhatagokban alásietó Gánya-patakot elérnem.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

megrontására lenni törekednek, de most már az adott viszonyok közt nem tehetünk másképp.

Végül még nem mulaszthatjuk el azoknak a tisztelt olvasóinknak, kik eddig mindig pontos előfizetésükkel támogattak, hálás küszöntünket nyilvánitani s őket arra kérni, hogy ebben a e támogatásukban a jövőben is sziveskedjenek részesiteni.

Hasznos tudnivalók.

Védekezés a burgouyavész ellen.

A nyári hónapokban valósággal fájdalmasan érinti a szemlélőt azon körülmény, hogy némely vidéken a burgonya levélzetét idő előtt leszáradva látja, amely körülmény a termés nagyságát óriási mérvben csökkenti. E leszáradást a burgonyavész nevü betegség okozza, amely betegség elleni védekezés meglehetősen köztudomásu dolog ugyan ma már nálunk is, mégis alig itt-ott alkalmaztatik, miért is az ország milliókra menő károkat szenved évente. Nem lesz tehát felesleges olvasó közönségünk figyelmét ismételten is ráterelni a veszedelmes burgonyabetegségre s az az ellen való védekezésre.

A burgonyavész fellépése és elterjedése ellen melynek okozója a Phytophthora infestans, más néven Peronospora infestans gomba, sikeresen lehet védekezni azáltal, hogy a burgonyanövényeket idejében permetezzük 1—1 félszázalékos bordói lével. A burgonyafajta, a talaj minősége és éghajati viszonyok szerint kétszer vagy háromszor kell permetezni és pedig először junius eleje vagy közepe táján, másodszor julius elején vagy közepén, az esetleges harmadik permetezés pedig augusztos eleje vagy közepe táján végzendő. Olykor egy vagy két permetezés is elégséges, pl. az augusztus elején vagy közepén végzett. Mindenesetre azonnal kell permetezni, a mint a betegség csak elvétve, egyes leveleken is jelentkezni kezd, főleg oly vidéken, a hol a burgonyavész tapasztalás szerint rendesen nagyobb károkat okoz. Permetezni a harmat felszáradása után kell, lehetőleg szélcsend időben és olyankor, amikor esőre közvetlen kilátás nincs. Kicsinyben való termesztésnél a permetezést közönséges kézi szőlőpermetezővel lehet végezni.

Nagyban való permetezést permetező taligával, avagy permetező kocsival célszerübb végezni. A bordói lé következő kép kszitendő: aszerint, amint kb. 1 vagy 1½%-os oldattal akarunk dolgozni, 1—1½ kg. rézgálicot feloldunk meleg vizben, ez oldatot 100 liter kut- vagy folyóvizbe öntjük s azzal jól összekeverjük. Körülbelül ugyanannyi meszet, mint amennyi rézgálicot használtunk, megoltunk annyi vizben, hogy mésztejet nyerjünk, ezt egy sürü szitán vagy durva vásznon beleszürjük a rézgálicoldatba, miközben azt folytonosan kavarjuk. Addig kell mésztejet adnunk az oldathoz, amig annak savanyu hatása megszünik, amiről igen egyszerüen ugy győződhe-

---

Ismert dolog az, hogy árnyékos oldalon — magas, meredek hegységet és szélcsendet tételezve föl — a légáramlat lefelé, napos parton fölfelé huz. Az agancsár vagy ezerméternyi magasságban volt fölöttünk és napsütötte oldalon bőgött. Mást nem tehetek, ha nem akarom elugrasztani, mit hogy fölkapaszkodunk a szomszédos orom mögötti patakban a főgerincig, onnét átmegyünk a kérdéses oromra a véderdőtől födve, a továbbit a jó vagy balszerencsére kell biznunk.

Iszonyatos mászás következett most, kézzel-lábbal kapaszkodva 90 fokos sziklafalakon a zuhatag vizporában ázva másztunk. Minduntalan lógva, vagy egy gyökéren csimpaszkodva pihenni kellett, mert kifulladtam. a hol nem volt szikla, ott még rosszabb volt a járás, mert egy-egy part meg indulva sulyunk alatt, visszacsusztatott a patakba, hogy onnan ujra megkezdhessük a mászást. Kezdtem kétségbe esni. 7 óra reggel van már, s még fele utján sem vagyunk és erőim fogynak, fáradt vagyok, kezeim a sok csimpaszkodástól ugy remegnek, hogy Isten csodája lenne, ha nem hibázom el a bikámat, ha egyáltalán még bőg, mire föl érünk. Egy üde kék gentiana asclepiadea-val födött dombon lepihentem. Ej, de szép ez a szerény növény! Mint hajtja le sötét kék virággal és halványzöld levelekkel szegélyzett szárait. Dörmögve zuhan alá egy magasabb szikláról a patak és szivárványokba bontja a nap jóeső aranyos sugarait! Virág virág mellett, smaragdzöld mohpárnákon pislogó harmatcseppek közt pihentetik kelyheiket s tekintenek a sziklaszorosból a sötétkék ég titokzatos boltozatára. Egy alámosott gyökérzetü bükfa ledőlve támaszkodik a nedvesen ragyogó sziklára. s vagy hét törzset hajt fésüszerüen főtörzséből égfelé, rajta egy havasi rigó csetteg, aggódva tekinget miránk s farkát billegeti; amot egy fekete rigó bübájosan dalol s hirdeti kis szivének elkésett szerlmét.

Ujra nekiállunk és nagy nehezen fölmászunk az oromra, hol a szarvas bőgésére várva egy darab szalonnát regelizek.

Ott, a honnét jövünk, a tulsó ormon bőg egy gyenge bika s kergeti tehenét, mig alattunk a szom-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tünk meg, ha egy vörös lakmuszpapirszeletkét, mely minden gyógyszertárban kapható, belémártunk a keverékbe.

Ha a vörös lakmuszpapiros megkékül, akkor az oldat már nem savanyu és több mésztej közé keverése felesleges. Tulsok meszet szintén nem jó alkalmazni. Nagyon sok folyadékot nem kell rápermetezni a növényekre, annyit semmi esetre sem, hogy a levelekről a folyadék lecsepegjen, avagy pláne lefolyjon. Legcélszerübb ugy permetezni, hogy a folyadék lehetőleg finoman legyen elosztva a leveleken.

KÜLÖNFÉLÉK.

Farkasvadászat az utczán. A Berlin közelében levő Tempelhof lakossága körében nagy riadalmat okozott a napokban egy elszabadult farkas. A rixdorfi teherpályaudvaron ugyanis a Hagenbeck-féle állatsereglet részére szánt nagyobb vadállat-szállitmány vesztegelt. Az egyik kisebb ketrecz lakója egy jól kifejlett farkas volt. Ez a farkas addig nyugtalankodott, mig az egyik rácsrudat kifeszitette és azután kiszökött a ketreczből. Az őrök rögtön előkapták puskáikat és a menekülő állatot hajszolni kezdték. A megriadt állat mihamar elérte Tempelhofot, ahol két-három utcát keresztül nyargalt. A lakosság megrémülve menekült a házakba, ahol a szó szoros értelmében szinte elsánczolták magukat. Ugy látszik azonban, hogy a farkas is éppen ugy félt az emberektől, mint azok ő tőle és végre is bemenekült egy özvegyasszony házába, ahol a lugasban elbujt. Az üldözők mihamar felfedezték a farkas rejtekhelyét és egy jól irányzott puskalövéssel leteritették a vadállatot. A farkas menekülés közben egy kisebb gyermeket megmart, emiatt most a hulláját utólag felbonczolják, vajjon az állat nem volt-e veszett?

Tüzkészités fürészeléssel. Tüzet készitení fafuróval a vadnépek között igen közönséges jelenség, a fürészeléssel való tüzkészités azonban csak legigazabban Német-Uj-Guineában, Poum nép között fordult elő Poch R. német utazó részletesen ismertette a bécsi embertani társulatban a Poumnép tüzkészitését. Hesszu, száraz fadorongba keskeny bevágást, vályut készitenek, melybe puha fahánczot tömnek. Ezután rotangrost kötelet két férfi igen gyorsan fürészmódjára ide-oda huzogat a fadorong vályujádan, mire oly meleg képződik, hogy a hánczs meggyullad. Ilyen tüzcsinálásról ujabban több utazó tesz említést, akik Afrika belsejében élő négerek között megfordultak. A benszülöttek derekukra csavart rotáng szalagot hordanak, hogy ha szükséges tüzet fejleszteni, ugy ennek szerszáma kéznél legyen. A tüzet 8—10 percz alatt két ember előállithatja. Méhkasalaku sátraikban gyakran találni kivájt fadorongokat, ezeket nem védelemnek használják, miként ezt sokan leirták, hanem tüzfejlesztésre.

Az Egyesült-Államok erdei. Földünk legnagyobb erdőtulajdonosa Oroszország, azután Brazilia köztársaság és Kanada következik, végre legujabban — vásárlás folytán — az Egyesült-Allamok lett a negyedik nagy erdőbirtokos. A »National Geograpfic Magazine« jelenti, hogy az Unió állami kezelésében 150 millió acres, vagy 60 millió hektár erdőterület van. Ehhez a Philippini és Havai szigetek erdei még nincsenek hozzászámitva. A mult évi erdőkezelésből 1·600.000 dollár jövedelem volt. Az északi államokban még nincs behozva az erdővédelem törvénye, azért a bérlők ott szabadon irthatják az erdőket.

---

szédos parton morog elégedetlenül a keresett. Egy törpe, elkorcsosult bükkösön — melyben majdnem lehetetlen járni — nagy nehezen átjutva, hallom éppen alattam a bőgést. Számitásom nem csalt, mert jó szelünk van, fölfelé fuj. Policseket visszahagyom, s a szédületes parton a sürü, de nem tulmagas epilobiumban indulok a hang után. Egy negyed órai ereszkedés után föllépek egy tuskóra, hogy jobban áttekinthessem a vágást. Talán 80 lépésnyire tőlem egy hatalmas 10-es agancsot látok Itt a keresett, Még néhány lépést megyek, midön előttem áll vagy 60 lépésre. Mérgesen bőgve felel vetélytársának. Nekem bal lapockáját mutatja. Szabadon nem tudván célozni, mert remegnek kezeim, leültem s térdemre támasztva könyökömet, lőttem; mondhatom igen jól céloztam. Szebben jelezni a lapocka lövést nem lehet, mint ez tette, azután eszeveszetten rohan le a völgybe. Habár tehettem volna, másodszor nem lőttem, elég neki egy lapockalövés. Bevártam Policseket s azon biztos tudatban, hogy 100 lépésen belül dermedve találjuk a bikát, mindjárt keresésére indultunk. A lövés helyén hatalmas nyomain kivül semmit sem találtunk. Sebaj! 11 mm. acélgolyóval lőttem, bizton keresztül ment rajta, mindjárt fogunk vért találni, quantum satis. vagy száz lépést mentünk nyomán, mikor Policsek kezdi vakarni a fejét; »Kár érte, ha olyan erős volt!« — »Fejemet adom rá, hogy nem hibáztam«, — kezdek alkudni. 200—300 lépést megyünk, — semmi! »Az ördög vigye el!« — »Kár érte«. — »Menjünk tovább, meg lesz«. — 500 lépés után elfordult eredeti irányából és lassan haladt a part mentén. Valóban nem értem, egy árva csepp vér sincs! Azért is utána megyek! — »Ott van! jaj, elmegy, tyü, de erős!« — szól Policsek! — De ebben a pillanatban eldördül a második lövésem és a bika egy nagyot szökve rohan lefelé. — »Na most kapott, pedig jó helyen«, — vigasztal Pista! — »Előbb ugyanott kapott, tudom! Feküdt mikor meglátta?« — »Igen.« — »Na akkor meglátjuk!« — A fekhelyben semmit sem találtunk néhány szőrön kivül. Első ugrása után csak ugy patakzik a vére! Tüskön, bokron, parton,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HIREK

FIGYELMEZTETÉS! A második cikkünkben foglaltak nyomasztó kényszere alatt kérjük mindazokat, kik az előfizetési dijat az év végéig még ki nem egyenlitették, hogy ezt jövő hó közepéig okvetlenül megtenni s lapunk szerkesztőjét nagyobb kelemetlenségtől megmenteni sziveskedjenek. Az illetők előfizetésük lejártát a cimszalagon láthatják, mellékelve pedig megtalálják a becimzett utalványlapot.

Követésre méltó példa. Stainer Gyula ur, a körmendi első rendü magpergelő gyár tulajdonosa 45 koronát adományozott arra a célra, hogy ez az összeg két olyan erdőőrnek adassék jutalmul, a kik a f. hó 21-én Pécsett megtartandó erdőőri szakvizsgát legjobb eredménnyel leteszik. Stainer ur már ismétellen kimutatta az erdészeti altiszti személyzet iránt való jóindulatát s nem mulaszthatjuk el hogy ezen ujabb adományáért teljes elismerésünket ki ne fejezzük.

Erdőégések. A hónapok óta tartó nagy szárazságban sürüen ismétlődnek az erdei tüzek. Legutóbb Petrozsény vidékén három község erdejéből mintegy 1200 K. hold erdőt pusztitott el a tüz s ennél állitólag az oltásnál foglalkozó emberek közül is tizenkettő tüzhalált szenvedett. A közeli román határon hetek óta égnek nagy kiterjedésü erdők. Legutóbb a szászvárosi kincstári erdőgondnokság kerületében is leégett mintegy 150 K. hold bükkös fialalos.

Tizennégy esztendős gyermekgyilkos. München közelében az egyik faluban a napokban kiderült, hogy Schnell Ida, egy 14 esztendős parasztleány, akit a földmiveslakosság az otthonhagyott apró gyermekek és csecsemők mellett pesztonka gyanánt tartott, az őrizetére bizott csecsemők közül ötöt meggyilkolt. A legelső esetben elkövetett gyilkoság, a melynek egy Pichler nevü paraszt alig pár hetes leánykája esett áldozatul, fel sem tünt és a szegény apróságot minden akadály nélkül eltemették. Csak utóbb vált gyanussá a dolog, amikor a Schnell-lány gondjaira bizott csecsemők közül ismét többen haltak el hirtelen halállal. Az utolsó esetben a hatóság elrendelte a kis holttest felbonczolását, amelynél azután kitünt, hogy a halált az agyburkolaton ejtett tüszurás okozta. Schnell Idát azonnal letartóztatták és ez a gyermeki külsővel biró szörny hosszas hazudozás után beismerte, hogy összesen öt esetben követte el a szörnyü gyilkosságot. A vallomás során elmondotta, hogy a gyermekgyilkosságokat az apróságok folytonos sirása által okozott dühében követte el. A biróság elrendelte a Schnell Ida keze alatt elhalt összes csecsemők felbonczolását. Ez a rémes eset élénken emlékeztet a franczia Weber asszony esetére, aki szintén meggyilkolta a gondjaira bizott gyermekeket és az esküdtszék fölmentette.

Az elutasitott kérő. A Kiskunfélegyháza közelében levő Szentlászló községben véres szerelmi dráma játszódott le. Rácz Mátyás félegyház-pusztai gazda már régóta udvarolt Ulicza Mariska szentlászlói leánynak, a ki azonban többször visszautasitotta s a mikor megkérte a kezét, ki is kosarazta. Az elkeseredett legény mégegyszer megkérte a leányt s a tagadó válaszra előrántotta forgópisztolyát s két lövéssel megölte a leányt. Később Félegyházán önként jelentkezet a rendőrségen. Letartoztatták s a kecskeméti ügyézség fogházába szállitották

A fontaneti lőporrobbanás katasztrófájáról Nev-Yorkból a következőket jelentik: A robbanás olyan borzasztó erővel történt, hogy husz kilométernyi kerületben az összes ablakok betörtek. A környéknek csaknem összes házai megrongálódtak. A lőporrobbanás rettenetes hatása könnyen megmagyarázható abból, hogy nem kevesebb, mint negyvenezer zsák lőpor robbant fel. A robbanás az egész várost elpusztitotta. A fontaneti katasztrófa alkalmával, amennyire eddig meg volt állapitható, 160 ember vesztette életét. Ezt a számot minimumként állapitották meg. Husz kilométernyi távolságban beomlott egy szénbánya. A robbanás idején a bányában dolgozó munkások mind odavesztek. Az elpusztult bányamunkások számát kilenczvenre teszik.

Tűz mindenfelé. Jakabfalván, Szepesmegye egyik legnagyobb községében tüz ütöti ki. Délelőtt tiz

---

sziklán át kapaszkodva a patak fölé értünk, hol egy gyönyörü látvány várt ránk. A hatalmas agancsár lehorgasztott fővel állott a vizben, mintha csak nézné magát a tükörben. Nem sokat tétováztam, hanem czélba vettem, ekkor ő lefeküdt. Közelebb mentem, mire ő felugrott, s néhány ugrást tett a meredek parton felfelé, mire megállott. Lőttem harmadszor is. — »Mögötte ütött be a golyó«, — figyelmeztet kisérőm. — »Nem a, most ered el a vére, a lapoczka közepén van találva.« Egy ideig mozdulatlanul állott szegény, azután ingadozni kezdett és fölbukva visszagurult a patakba. Hatalmas 10-es, 320 kg. sulyu, agancsa 9 kgm. Első lövésem a lapoczka közepétől tán 4 cm.-rel magasabban furódott be és a tuloldalon lágyékon jött ki. A másik kettő szintén jó lapoczkalövés volt.

Policsek örömében kijelentette, hogy hátán hazaviszi a szarvas fejét. Két rozoga zsebkéssel hozzáláttunk lefejtéséhez; a bőr és a hus valahogy csak levált, de a csigolya sehogy sem akart engedni. Végre a késeket félretéve, Policsek a nyakat, én meg az agancsot vettem kezembe és megforditottam a fejet, mire erős roppanással leválott. Policseknek ugyan kijutott ma! Föl kellett ujból a Nagygányára másznunk és a tuloldalon le! 2½ óráig czipelte a szarvas fejét. És még délután mi várt rá?! — — — — —

(Folytatása következik.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

órára 150 ház sok mellék épülettel, takarmánnyal, gabonával telt csürrel együtt leégett. Az uj templom is kigyuladt, de sikerült megmenteni. a virágzó község lakóssága nagy inségnek néz elébe. A kár nagyságát, még nem állapitották meg. A tüzet állitólag gyujtogatás okozta. A Szepességben most a gyujtogatás napirenden van s nincs nap, hogy egy-két faluban tüz ne pusztitana. Borsa községben szintén nagy tüz pusztitott. Hivatalos jelentés szerint száz ház, köztük a községháza, sok melléképülettel leégett. A tüz vasárnap éjjel egy Tomajoga nevü földmives istálójában keletkezett, vigyázatlanságból. A községházában bent égtek az adókönyvek. több fontos okirattal együtt. Az oltás eleinte lehetetlen volt, mert a községben semmi tüzoltó fölszerelés nem volt, másrészt azért is, mert a nagy szárasság miatt a kutakból a viz kiapadt. Egy hetven éves beteg ember egy égő házban bennégett. Körülbelül kétszász szarvasmarha pusztult el a tüzben. A kár meghaladja a félmillió koronát, a melyből elenyészően csekély összeg térül meg biztositás révén.

Szerkesztői üzenetek.

Bruckner Mihály urnak, Somogyfajsz. Magán füztelepet nem ismerünk, hanem sziveskedjék az illetékes kir. erdőfelügyelőség részéről is igazolt kérvénnyel a földmivelésügyi ministeriumhoz fordulni, ott — azt hisszük — megfogja kaphatni a szükséges füzdugványokat. **Jauch Ferenc** urnak, Pécsbudafa. **Sz. Z.** kartásunk lakása Lutilla. u. p. Garamszentkereszt, Bars megye. **Vass József** urnak, Monostorapáti. Levelére legközelebb kimeritően válaszolunk. Ezt eddig rendkivül nagy elfoglaltságunk miatt nem tehettük meg.

A kiadóhivatal postája.

Hajdics János urnak, Pári. **Buzi József** urnak, Oszró. **Untereiner Jakab** urnak, Sz. Huta. **Kun József** urnak, Zabálc. **Fehér József** urnak, Szászváros. **Kovács József** urnak, Ujlót. **Fogaras András** urnak, Morgó. A cimet helyesbitettük. **Horváth József** urnak, N. Runk. **Fetz Lajos** urnak F. Szivágy. **Miklai Pál** urnak, Deseda. 2—2 korona előfizetési dijat köszönettel vettük, **Lichner Pál** urnak. Neustift. **B. B.** urnak, A. H. A ciimet megfelelően kiigazitottuk. **Gáspár János** urnak,M. Erdőtanya. A régen várt visszatérés alkalmából szivélyesen üdvözöljük. Nem lehetne azon a tájon több előfizetőt is szerezni?

Szám: 3237/907. **Pályázat.**

Szászsebes szab. kir. r. t. városnál az I. határrészben fekvő erdőrészekben alkalmazandó 1. városi erdővédi állás üresedésben lévén, ezen állással, élethossziglani alkalmazás mellett, következő illetmények vannak egybekötve:

1., 600 korona évi fizetés;
2., 160 korona lótartási átalány;
3., 16 ürméter tüzifa helyt az erdőben;
4., ezidőszerint az évi fizetés 10% drágasági pótléka;
5., 10% ötödéves pótlék;
6., nyugdijképesség.

Felhivatnak az állásra pályázók, hogy keresztlevéllel, községi illetőségi, erkölcsi, képességét igazoló és egy hatósági orvos által kiállitott, az egészségi állapotot igazoló bizonyitványokkal felszerelt, 1 koronás bélyeggel ellátott, sajátkezüleg irt kérvényeiket legkésőbb 1907 október hó 31-ig alulirt városi tanácsnál nyujtsák be.

Szászsebes, 1607 évi szeptember hó 30-án.

városi tanács.

Vizslakölyök

kitünő szülőktől származó, 6 hónapos, májbarna pointér, kan, 30 koronáért eladó.

Terecseny, [u. p. Almamellék, Somogy megye.]

1—3. **Vargha Antal.**

Kőrismag

idei termés, I. rendü, egészséges. kitünő csiraképességü 3—4 métermázsa, 100 kilónkint 30 koronáért alulirottnál kapható. Csomagolási és szállitási költségeket vevő fizeti. Megrendeléseket sürgösen kérem.

Uzsok, (Ungmegye.)

1—2 **Svenda László.**

1020/1907. **Áliást keres**

mint vadász vagy erdőőr egy 25 éves. nőtlen, négy középiskolát, erdőőri szakiskolát végzett és szakvizsgázott fiatal ember. Az illető ugy erdészetnél, mint vadászatnál több évi gyakorlattal bir, katonaviselt, a magyar és tót nyelvet szóban és irásban, a német nyelvet pedig szóban birja. Czime megtudható az Erdészeti Ujság szerkesztőségénél. 2—5

„VADŐR"

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

BURGER FRIGYES

gyógyáru és illatszer üzlete

Kolozsvár, Mátyás király-tér 10

Vásárol a legmagasabb napi áron: Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet gyökeret és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott HIENTZ JOSZEF könyvnyomdájában Szászsebesen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

Pénzküldemények:
a Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
Podhradszky Emil.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. Oktober 24.** **43. szám.**

Bölcs belátás

A legközelebb elmult napok egyikén pár sort tartalmazó levelezőlapot vettünk lapunk egyik régi és álhatatos hivétől, mely igaz örömet okozott szivünknek.

A pár sorból azt a nem várt s igy annál kedvesebb hirt olvastuk ki, hogy Máramaros vármegye adatokat kért a területén müködő m. kir. állami erdőhivataltól arra vonatkozólag, hogy milyen módon és eszközökkel lehetne az ott szolgálatban álló hatósági, kerületi és járási erdőőrök megélhetésiv iszonyait elviselhetőbbekké tenni.

Ismereres dolog, hogy eddig Máramaros vármegye is egyike volt azoknak, a melyekben az állami kezelésbe vett erdőknél, kopár és vizmosásos területek beerdősitésénél alkalmazott erdészeti altiszti személyzet a legnyomoruságosabb javadalmazásban részesült, sőt nagymértékben sulyositotta helyzetüket még az, hogy a mindennapi kenyérre sem elegendő csekély fizetést sem kaphattak rendesen, hanem arra hónapokon át kellett várakozniok, mert az erdőbirtokosok nem fizették pontosan a személyzet javadalmazásából reájuk eső járandóságot s igy az erdővédelmi alap időközönkint teljesen kimerült. Erre a szomoru tényre egyébként ismételten volt alkalmunk rámutatni lapunk hasábjain.

A máramarosi kartársakat nehezen sujtotta már javadalmazásuk csekély volta is, mert hiszen a háztartási cikkeket beszerezni s családjaikat a legszükségesebb holmival ellátni szinte a lehetetlenséggel volt határos, elképzelhető tehát, hogy milyen keserves volt az életük olyan időszakokban, midön jol megérdemelt fizetéseikhez hónapokon át nem juthattak.

Az évek óta uralkodó s még mindig növekedőben lévő drágaság mellett akkor is nehéz az élet, midön háziszükségleteinket készpénzen, azonnal való fizetés mellett szerezzük, mely alkalomnál módunkban van talán a felcsigázott árból valami keveset lealkudni, sokkal nehezebb azonban a megélhetésünk olyan esetben, midön hitelre vagyunk kénytelenek szorulni, mert ilyenkor teljesen ki vagyunk szolgáltatva a hitelező eladó kénye-kedvének s gyakran a leghitványabb portékáért is olyan árakat kell elfogadnunk és később meg is fizetnünk, a melyeken készpénzvásárlás mellett sokkal jobb s mégis jóval olcsóbb árukat szerezhetnénk.

Ilyen szomoru helyzetben voltak évek óta máramarosszigeti kartársak s vannak még ma is és hiába való volt minden panaszuk, bajukon senki sem sietett segiteni. Most — ugy látszik — az általános nyomoruság esetén, mikor alig van olyan ember az országban, a ki nem panaszkodnék, a fölöttes hatóságok figyelme ráterelődött az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazott

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

erdészeti altisztekre is. Hinni akarjuk, hogy a vármegye figyelmét vagy az ottani állami m. kir. erdőhivatal maga, vagy pedig a királyi erdőfelügyelőség terelte rá ezekre a sokat szenvedett s mégis mindig hüséges és buzgó szolgákra, kik helyüket még a legnagyobb nyomoruság közepette is derekasan betöltötték s valóban rászolgáltak arra, hogy végre valahára elvegyék hasznos szolgálataik jutalmát.

Arról, hogy vajjon a m. kir. állami erdőhivatal vagy annek egyes közegei megfeleltek-e már és mennyiben, nincsen tudomásunk, nincsen azonban semmi okunk sem kétkedni abban, hogy nem csak hüséges képét fogják feltárni személyzetük mostani nyomoruságos helyzetének, hanem ennek olyan forma megjavitását fogják javasolni, mely nem időleges mely csak ideig-óráig segit, hanem olyat, a mely gyökeres változást fog eredményezni.

Sok és szép reményt füztek az állami kezelésben vett erdőknél alkalmazásban álló kartársak ahhoz a mozgalomhoz, a melyet az elmult év elején Sticz László veszprémi járási erdőőr inditott s a melyhez a többi kartársak jó nagy része csatlakozván, annak eredményképen emlékiratot terjesztettek a földmivelésügyi m. kir. minister ur ő nagyméltósága elé, föltárván abban minden ügyüket- bajukat, tarthatatlan, nyomoruságos helyzetüket s kérték annak megjavitását és türhetővé tételét. Mi a magunk részéről nem sok reményt füztünk akkor a mozgalomhoz s kevés eredményt vártunk az emlékirattól is, minek ismételten kifejezést is adtunk lapunk hasábjain s ime, ugylátszik kételkedésünknek volt alapja, mert az emlékirat már egy évet meghaladó idő óta van a ministeriumnál, de arról. hogy ébből kifolyólag a járási kartársak helyzetének javitása érdekében bármi is történt volna, nincs tudomásunk.

Most — a midön ugy látszik — egyes vármegyék maguk igyekeznek a területükön müködő járási erdészeti altisztek helyzetén segiteni s ez is lenne tulajdonkép legalább egyelőre a leghelyesebb megoldása ennek a nagyon égető és halasztást nem türhető kérdésnek, mert ismerv az állam elég sulyos pénzügyi viszonyait és azt a számlálhatatlan igényt, mely ezektől kielégitést vár, nyilván hosszu idő fog még eltelni addig, a mig az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazásban álló védő személyzet javadalmazási viszonyai az állam részéről véglegesen rendezhetők lesznek.

A vármegyék vezető férfiai jól ismerik a megélhetési viszonyokat törvényhatóságaik területén, ismerik az erdőbirtokok jövedelmezőségét és tudják azt, hogy mely határig képesek azok az őrzési költségeket fedezni s ismerik végül a járási erdőőrök szolgálatának nehéz voltát és azt, hogy a mai javadalmazásuk nem csak hogy ezzel arányban nem áll , de a tisztességes megélhetéshez sem elegendő. Mindezek ismerete mellett végre is nem zárkozhatnak el az elöl, hogy járási erdőőreink szolgálati és javadalmazási viszonyaira vonatkozólag már szinte egy év-

TÁRCZA

Élet-halálharc a tizedikkel.

[„A Vadász-lap"-nak irta: József főherceg.]

(Folytatás.)

Sógorom a Ploszki-ban harmadszor volt lesen, de bizony medve nem jött; egy farkast sebzett, mely sajnos, nem került meg. Kijelentette, hogy megunta mindég a dögnél ülni és nem látni medvét, délután ő cserkészni szeretne. Abban állapottunk meg, hogy ő Szkurtulba megy, Libits a Nagyplestyanecbe s én a Scserbilovába.

Két órakor lóháton indultunk, kiki a maga irányában. A gányai patak torkolatát elhagyva, ismeretlen vidékre jutottam. Meredeken föl-le vezet az ösvény, iszonyatos meredek, mély, alámosott partok fölött kanyarogva; nyugodtan lépdelve haladnak lovacskáink, nem véve tekintetbe a veszélyt, mely minden lépésnél fenyeget. Nem mondhatnám, hogy jól éreztem volna magamat a nyeregben, mindig bizalmatlanul kacsingatla a mélységben zugó Krajnarika sziklás vad medrébe.

Többnyire ős bükkösben vezett utunk s én nézem, bámulom a természet szépségét, a növényzet bnjaságát, a váltakozó szinpompát. Vérpiros rózsaszin, sárga, sötétzöld, halványzöld lombokon játszadoz a napsugara, s oly meglepően szép képet tár elém, hogy szótlanul gyönyörködve ülök a nyeregben. Nem sötétbarna holt lomb van a földön, mint másutt bükkösökben szokott lenni, hanem csupa élet, csupa növény, páfrány, kék gentiana, lapu és tudja a jó ég milyen virágok.

— Méltóztassék itt leszállni, innét gyalog megyünk, — szólt Pista, s én fölriadok ábrándozásaimból. Még nehány perc hiányzik félnégyre. Nagyon is ko-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tized előtt megalkotott s a változott viszonyoknak meg nem felelő szabályrendeleteiket revizió alá véve, orvosolják a tapasztalt bajokat.

Örömmel üdvözöljük tehát Máramaros vármegye közönségét mely megtette a kezdeményező lépsseket s remélyük, hogy nem fog csak ézeknél megmaradni, hanem a szükséges adatok birtokába alaposan megváltoztatja hüséges alkalmazotjainak helyzetét megadván nekik a tisztességes megélhetés módját, ezzel némileg kárpótolja az eddigi szenvedésekért.

A harkályok erdészeti jelentősége.

Természetbarátok, erdészt, vadászt egyaránt érdekel ez a kényes ügy, melynek vitatásakor az erdész az ornithologussal rendesen szembekerül, mert tényleg utóbbinak is és amannak is van oly igaza a lényegre nézve, mely elvitathatónak nem tart — és mégis ott állunk az egész »harkálykérdéssel«, hogy az még ma sincs megoldva, illetőleg a kétségtelen valóság világitásába helyezve, noha már egész világirodaloma van. A teljes világosság tehát a mai napig késik és nincs is kilátás, hogy egyhamar kiderüljön már csak azért sem, mert a kultura fejlődésével, mely változtató befolyásokat szül, s az ezzel kapcsolatosan tökéletesbülő erdőgazdasági viszonyokkal: a harkályok jelentősége is változik, más és más lesz. Hogy mily irányban, az maja végleges kialakuláskor fog eldőlni, — és akkor alighanem az erdészeknek lesz igaza abban, hogy a szárnyas ácsok munkája sokkal kevesebb méltánylást érdemel és sokkal inkább az erdő kárára van, mintsem az ornithologusok tantételei rendszerint tanitják; s ekkor eljutunk Altum-nak ama rég konstatált igazmondásához, hogy a harkályok legfölebb csak esztétikai szempontból érdemelnek kiméletet.

Nem akarok tárgyalásomnak elején, a lényeget illetőleg a dolog elébe vágni, csak azt jegyzem meg mindjárt eleve a birálat érdekéből, hogy azok a vétkek, melyeket az erdész a harkályoknak tulajdonit s melyeket a madarászok egy része tagadásba vesz: idővel, az erdőgazdaság fokozatos tökéletesbedése folytán, kétségkivül öregbedni fognak — itélve azon tapasztalatból, hogy a fejlett erdőgazdaságokban az a haszon (?), mit némely rovarok pusztitása által okoznak, máris erősen megcsökkent s favágó müködésük azon oknál fogva, hogy az egészséges fás területeken élelemhez nehezen juthatnak, esztétikai szempontból is elitélendő lesz a mellett, hogy a fákra is káros hatással van, mert a honnét az élelmet nyujtó régi korhatag és odvas fák eltünnek, ott a harkály csakis esztétikátlan munkát végezher és káros hatásu rongálást okoz a fákon. Mert nem igaz ám az, hogy a famászásra, a fák ácsolására, furkálására, faragására rendelt harkályok a viszonyokhoz alkalmazkodni képesek lennének, mert hisz itt természetes rendeltetésről van szó, s nem az individualitásról függő akarattól. Egy oly állatfajnál, melynek egész lénye testileg-lelkileg az erdőhöz, a fához van kötve, mely nélkül meg nem élhet s ennél fogva más körülményekhez való alkalmazkodása is kizárt, s mivel életfoglalkozása s szorosan erre prédesztinált lénye rendeltetéshez füződik a természet megszámlálhatatlan irányu gondoskodása következtében: az erre szolgáló viszonyok megszüntével — természet rendjéhez képest — léte is feleslegessé válik, mert szükségessége megszünik. Ennélfogva kétségtelen, hogy a modern erdészet mindinkább való haladásával napról naqra közelebb érkezik mindenbizonnyal a harkályok felesle-

---

rán van a szarvascsekészetre, de mindegy, még ugyis vagy másfélórai mászásunk lesz a felső cserkész-utig. Megtöltöm 11. mm.-es Schönaueremet s hárman indulunk, elöl én, utánam Policsek, kit nehány lépésre követ vadászom. Elvittem magammal őt ma, hogy lásson egy máramarosi cserkészetet, hiszen ilyen hegyeket Békés-megyében, a hol született és élt — nem is álmodott.

Egy hosszu törzsön haladtunk át a Krajnarikán és tul az összekötő cserkészuton megkezdtük a mászást éppen a ploszki-i sürüséggel szemben. Minden kis tisztásra odaképzeltem egy hatalmas 20-ast, mily szép volna, mily pompás lövés volna. Tán 5 percig mentünk, midőn egy iszonyatosan sürü bükkfiatalosba értünk. Egy lépésnél tovább nem látni befelé, előttünk az alig egy méter széles ösvényen volna itt csak kilövés, de ide ugyan gyors lövő kellene, hogy azon átugró vadat el tudjon ejteni. Balra meredeken le, jobra meredeken föl, huzódik a part, az ösvény egyenest metszi a partot és tán 50 métert vizszintes irányban tesz meg kanyarulat nélkül. Alig haladtunk e helyen 10—15 lépést, midőn halk csörtetést véltem hallani fölöttünk a partban. — »Nyest vagy róka«, — szólék halkan Policseknek. Egyenest felénk tart lefelé és erősbödik a hang, hallom a lépteket, a mint ügetve közeledik valami, de nem ám róka, hanem talán »disznó«. — Fegyveremhez nyulok, miközben zörög a sürü s pattognak a száraz ágak; ... sétapálcámat a bal karomra akasztom, de minthogy akadályoz, leveszem s magam elé tüzöm a földbe. Egy pillanatnyi csend! De rá hamarosan megduplázódik a zaj s én sejtve, hogy kive. lesz dolgunk, lekapom fegyveremet, a záró csapot kinyitom s arcomhoz emelem lövésre készen. — »Vigyázni, nagy medve!« — szólt Pista, fegyverét lövésre készen tartva; a tizenharmadik mely csövem elé kerül, a tizedik, ha sikerül, — gondolom és az iranyzékot gondosan nézve várom őt. Valami nagy sötét alak tünik szemembe a sürüben, egyenest felénk tart, de a sok ág miatt bizonytalan lévén a lövés, fölfelé szemben 10 lépésnyi távolból csak akkor lőnék

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

gességének ideje is és egyszer csak eltünik az utolsó szárnyas ács is erdeinkből. Hogy pedig addig még sok helytelen kopogtatásokat és favagdalásokat, furkálásokat okoznak az erdész nem csekély bosszuságára, az bizonyos,

Egyébiránt, hogy micsoda értékük van a harkályoknak táplálkozásukból kifolyólag, az erdőgazdaság szempotjából — és hogy mechanikai müködésükkel használnak-e, avagy kárt okoznak; azt a nyilvánitott ujabb nézetek szerint fogjuk egy kissé részleteznt, e tekintetben főleg Altum B. dr. eberrswaldei erdészeti akadémiai tanár »Unsere Spechte und ihre forstliche Bedeitung (Berlin 1878. 1—90. l.) « cimü iratában közölt adatokra fektetve főleg sulyt.

Ennek a munkának a megjelenése foradalmat idézett elő annak idején ugy az erdészek, mint a madarászok körében és sok elterjedt és szankcionált nézet ingott meg s szállott le Altum munkája folytán a harkályok károsságának rovására. Régebben ugyanis az erdő szárnyas ácsainak csak mechanikai kihágásokat tulajdonitottak, másrészt azonban erdész és madarász egyértelmüen megegyezett abban, hogy a harkályok nemcsak, hogy egyik hasznos közegei, de igazi védelmezői is az erdőnek a tömérdek farontó, erdészetileg felette káros rovarok pusztitása következtében. Altum vizsgálatai és tanulmányai mindezeknek egyenesen ellene szolnak, állitván, hogy a harkályok életmüködése gazdaságilag véve nemcsak hogy hasznot nem hajt, hanem agrárius szempontból határozottan sokkal károsabb mint haszonhajtó. Továbbá ugyancsak Altum szerint a harkályok a legtöbb, erdészetileg nagyfontosságu káros rovar pusztitását nem akadályozzák meg, noha egyes idetartozókat megtámadnak ugyan, de anélkül, hogy a csapást csirájában elfojthatnák, amennyiben rendesen oly későn lépnek közbe, mikor már a végleg elhatalmasodott rovarkárt ellensulyozni képtelenek.

Altum körülbelül 40-re teszi azon rovarfajok számát, melyeket a harkályok kétségtelenül megesznek ugyan, de ezáltal hasznot nem hajtanak, mert azoknak a rovarfajoknak semminemü erdészeti jelentősége nincsen. Tehát Altum a harkályokat táplákozásuk révén nem számitotta az erdészetileg hasznos madarak sorába, amiben egyébiránt korán sem áll egyedül, amennyiben régebben több ornithologus firtatta és a harkályok hátrányára döntötte el ezt a kérdést. Persze az ellenlábasok sem hiányoztak a madarászok közül, kik meg amaz ellenállitás mellett törtek lándzsát, hogy igenis, van a harkályok táplálkozásának méltánylandó haszna a farontó s egyáltalában az erdei rovarok pusztitása folytán, Ámde erre Altum-mal együt az erdészek mint a közvetlenebb megfigyelők, azzal a riposzttal vágtak vissza a harkályérdemnek leszállitása végett, hogy táplálékuk megszerzése közben a fákat e madarak össze-vissza vagdalják, sértegetik, furkálják, tehat azok értékét nemcsak hogy csökkentik, tárgyi egyéniségét esztétikailag megcsufolják mechanikai müködésük folytán, hanem gyakran a munkába vett fát végleg meg is ölik.

A harkályoknak mechanikai müködése mindenesetre igen fontos gazdasági jelentőségük elbirálása szempontjából; miért is a harkályok ez irányban való tevékenységére nemcsak Altum, de az erdészek is általában nagy sulyt helyeznek s azt bizony nem valami rózsaszinü szemüvegen át tekintik.

Tényleg a harkályok erőmütani müködése sokkal fontosabb a harkálykérdésben, mintsem azon könnyedén átsiklani és körmönfont magyarázgatásokkal okadatolva jelentőségében leszállitani lehetne, kivált ha tekintetbe veszük, hogy a teljesen egészséges, fiatal, simatörzsü fákat is megtámadják e madarak, a mi Altum tapasztalása szerint korántsem jóindulatu törekdés. mint inkább rovarok után való meddő kutatgatási vágy, a mellyel a szárnyas ácsok nemcsak esztéti-

---

ha tudom, hogy homlokon találom el a medvét. Óvatosan kidugja fejét s hegyezi két kis fülét, bal lábát fölemeli s kilép az ösvényre. 7—8 lépés, nem több a távolság; nins idöm fejét megcélozni, mert észrevett fölborzolta szőrét, mérgesen vigyorgatja hatalmas sárgás fogait s vissza fölfelé ugrik morogva. Ebben a pillanatban dördül el lövésem. Jobb lapockáját céloztam meg. Egy fájdalmas bömbölés, mely idegrázó orditásba megy át, s a medve rám ugorva előttem a légben jelenik meg, csak éppen hogy az ismétléssel valahogy tudtam végezni s második golyóm szügyébe furódik, mire ő lábaimnál, alig egy félméterre tőllem összeroskad; repetálok, de hogy lőhessek, egy lépést hátrálok s Pista elibém ugrik, céloz a fölkelő medvére, ... csitt, visszalép megbotlik, hanyat esik s második lövése szól. A medve ráugrik; érezem, hogy minden idegem és izmom a végsőig megvan feszülve, de ... nehogy Pistát lőjjem agyon, letérdelek s két utolsó töltésemet kilövöm, egyiket a medve fejére, másikat szügyére. A fenevad mind dühösebben bömböl és rám veti magát Pistán átugorva. Fölugrok s eszeveszetten rohanok, hogy időm legyen egy töltényt legalább puskámba tolni. De a mackó utol érve, enem s elsőlábával leakarván ütni, kevéssé fölemelkedik; én ezt félszemmel látva, egy nagyot ugrok, ugy, hogy csak nadrágomat surolta a hatalmas ütés, egyben hanyat félre vágom magam, s a fegyver csövét a medve felé forditva, a závárzatot becsapva: célzás nélkül elsütöm puskámat. Alig egy arassznyira volt fegyverem torkolata a medve válától s igy löyésem szivan találta, összerogyik s lábmrra esik, s mig dögszagu leheletét érzem és késemet kibontom és belédöföm, — kimulik; az én homlokomon pedig egyszerre kiüt a hideg verejték... Fölkelek, de bizony nehezen, mert most érzem csak, hogy mily közel állottunk a végsőhöz. Térdeim majd összebicsalkanak, annyira remegnek: — »nincs baja Pista?« — kérdezém; de látom, hogy nincs, csak arca fehér, mint a kimeszelt fal, szintugy Szücs-é, az alföldi fiué, kinek tán a legrosszabb álma sem volt ilyen! Ö ugyan nem vett részt a csatában, csak annyi-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kai, hanem a legtöbbször anyagi kárt is okoznak.

A mi a hibátlan fiatal fáknak a harkályok által való megtámadtatását illeti E. F. Homeger és Boden azt hiszik, hogy nem rovarok keresgélgetése végett, hanem abból a czélból történik ez, hogy a harkályok a fák friss nedvét szivják, iszszák; — mint föntebb emlitettem azonban, Altum más nézetnek ad kifejezést erre nézve és hozzá teszi, hogy a »meddő kutatgatás«-t illetőleg onnan következteti ezt, hogy a harkályok ilyenkor mindig bizonyos feltűnő, egyes vagy kisebb csoportokban álló egészséges fákra szoktak szállani, talán a fa kérge által ingereltetve, mely kihivja kiváncsiságukat. Ezt illetőleg Marshall is hasonló nézetének ad kifejezést.

A mi már most a harkályok mechanikai működését illetőleg a további vádakat illeti, részletesebben felsorolva, azok a következők:

a) Minthogy élelmük nagyobb részét a fa magában rejti, annak keresgélgetése, illetve szorgosabb kutatása közben (mert ez megint más): összevissza vagdalják, vésik a fatörzseket s ekközben egész forgácsokat hasogatnak ki, ugy hogy ebből néha egész halmaz támad a megtámadott fa alatt; és nem csupán, hogy a pudvás törzseket, illetőleg rovaroktól lepett kivénült, beteg fákat bántalmazzák igy, hanem mint már emlitve volt, a fiatal és egészséges fákat is.

b) A karkályok csakis önkészitette; vagyis saját magut által csőrükkel kivésett üregekben költenek és e czélból igen sok fát megrongálnak, mivel előbb mindig több fán tesznek próbafurkálásokat, amig végre egynél, czéljukra a legalkalmasabbnál megállapodva, ácsmunkájukat befejezik. Csakhogy a mig megtalálják igy az »igazit«, sak fa megronálásába kerül az, — és mivel nemcsak korhatag, beteg, hanem egészséges fákat is választanak fészkelésre: próbafurkálásaikkal, rongáló működésükkel annál kiterjedtebb mérvű kártékonysággal hatnak.

c) A harkályok nemcsak fészkelési czélra, hanem hálóhelyül is kifurt üregeket ácsolnak maguknak.

d) Mechanikai rongálásaikban nemcsak az erdőre szoritkoznak, hanem bizonyos targyakra is kiterjesztik azt rovarkutatás szempontjából, igy a kaptároknak és méheseknek is ártalmára vannak — bár inkabb csak kivételes esetben, továbbá megrongálják a deszkaházakat. ablakfákat, padokat, keritéseket sőt a táviróoszlopokat is.

e) A harkályoknak a magfogyasztás is terhére irandó, a mennyiben az erdésznek vetőmagtermését (különösen a szurkosfenyő magvait) is pusztitják.

Lakatos Károly.

(Folyt. köv.)

Hasznos tudnivalók.

A vadgesztenye mint takarmány.

Ha a vadgesztenyét keményitőgyárak jól fizetik (nagy kinálat esetén erre persze nem lehet számitani), ugy természetesen célszerü azt áruba bocsájtani. Magpergető és keményitő gyárak ez anyagot nem egyfélekép vásárolvén, el kell készülve lenni, hogy az előbbi, mert rendszerint maga szüretelteti le, kevesebbet, az utóbbi többet fizet.

El nem adhatás, vagy potom árkinálat esetén természetesen igyekezni kell azt máskép értékesiteni. Ilyen értékesités a főletetés.

---

pan, hogy mikor látta, hogy én futok, ő is futott, mintha puskából lőtték volna. De mit is csináljon fegyver nélkül?! — «Csunya egy lakoma volt:« — sóhajt, — »Hála Istennek hogy igy végződött. Legalább most tudod, hogy mi a medve!« — felelek. Szép kifejlett, 3—4 éves fekete medve, feje barnás, óriás karmai és fogai vannak. Két első és negyedik, ötödik lövésem halálos, egész belseje széjjel van roncsolva, harmadik lövésem fejét horzsolta. Policsek sima csőből tett lövése is talált. — Szomoruan mutatja express patronját, hogy nem tehet ő róla, hiszen csak a gyutacs volt rosz. Derék fiu, ki már egyszer összemarcangoltatott egy anyamedve által s mégis bátran védelmemre kelt ma! — »Semmiházi!« csak annyit mondott, mikor a mackót megvetéstelin megnézte.

Még fölmásztunk egynehány gerincre, de bizony nem sokat figyeltem, mert folyton lelkem előtt volt a medve csunya képe, midön Policsekre ugrott. Nem egyhamar tett valami ilyen mély benyomást rám. Még ma is, ha rágondolok, borsódzik a hátam és mintha még elöttem volna a bömbölő szörnyeteg hátranyomott kis füleivel, a mint óriási fogait mutatja s minden ugrásnál kész hátulsó lábaira állani. Az egész csata tán egy percig sem tartott s a medve összesen csak 5—6 ugrást tett. Különösen egy érzés és helyzet volt, melyben önkénytelenül a halál veszedelem tudatában, a legnagyobb nyugalmat érzém magamban s minden idegem s izmom ugy megvolt feszülve, mintha erős villany áram futna végig a testemen.

Sógorom másnap lőtt egy szürke nőstény medvét, azután átköltöztünk a Szerednarika völgyébe Lászlóréti tanyámra.

(Folytatása következik.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A vadgesztenye valami 8% légenytartalmu és 60—70% lényegmentes tápláló anyagot tartalmazván, nem megvetendő tápszer állatok számára, de nagy csersav tartalma s igy keserü ize miatt némi nehézséggel jár etetése de rendszerint sikerül ahhoz az állatokat hozzászoktatni.

A kecske mellett kivált a juhoknak adagolható a nyers, zuzott vadgesztenye, de jól elviseli és kihasználja azt minden emlős, sőt a szárnyas házi állat is. Egy élemedett juhnak adható ebből egy napra 1 kg. szecskázott, szálas takarmánynyal keverten, vemhes anyáknak azonban 1/2 kg.-nál többet nyujtani nem tanácsos. Hasonló keverék formájában hizómarhának föl 10-ig, tejelőnek 3—5 kg. adható. A ló nehezen szokja meg, de 3 kg. mennyiségben, ugyancsak keverék alakban jól kihasználja, kivált ha nyugati vérü gazdasági igás állat. Sertések is jól fogyasztják a vadgesztenyét, kivált ha száraz dara, vagy aztán áztatással puhitott formában nyujtjuk. Ezeknek adni lehet, szintén egyébbel keverve, 1/2—1 kg.-ot.

Ha frissiben, pl. a nagyobb termés, fel nem használható, napon való jó kiszáritás után, mint a burgonya tartható el még veremben is.

Egészen száraz vadgesztenyét feltakarmányozás előtt, önként érthetőleg, meg kell darálni, vagy áztatva fel kell puhitani. Kenyérsütés után a kemencében meg is pörkölhető a vadgesztenye s ekkor, dara alakban, még növendék állatoknál is adható, természetesen a fejlettségnek megfeleől kisebb 1/4 1/2 1/3 mennyiségben.

Sertések étvágytalansága.

Sertéseinknél, de különösen hizóinknál az étvágytalanság gyakori jelenség s annak különféle okai lehetnek, melyek közül legközönségesebb, hogy az állatok vagy tulságosan sokat ettek, vagy pedig vigyázatlanságból nagyon meleg ételt kaptak. Gyakran megesik azonban, hogy az állatok, egy-egy takarmányra ráunnak. Ezt a bajt nagyon könnyen felismerhetjük azáltal, ha más eledellel kináljuk őket és azt szivesen elfogadják, bár néha nem azonnal, mert megtörténik, hogy a sok egynemü eledeltől annyira megcsömörlöttek, miként pár napon át egyátalán semmihez sem nyulnak. Ha az állatok étvágytalanságuk alkalmával nagyon sokat turkálnak az alomban, akkor ez arra mutat, hogy tulságosan sok bennük a gyomorsav és ilyenkor legalkalmasabb számukra a borsó nagyságu darabokra felapritott kőszén, melyet legkedvesebb eledelük közé kell vegyitenünk vagy erőszakosan s ételnemüvel gomboccá gyurtan adjuk be nekik. Használ továbbá a vizükbe kevert krétapor, némi nyers árpa vagy zab mellett. Mindenféle más mesterkélkedés csak ártalmára szolgál az állatnak is, meg a gazdának is. Ha 4—5 nap alatt szén és krétapor nem használtak, le kell az állatot szurni, különben ugy lesoványodik, hogy hosszu időbe és sok pénzbe kerülne ujból való felhizlalása.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az indiai vadállatok áldozatai. Európai ember előtt szinte hihetetlennek tetszik, hogy Indiában hány ember esik évenkint áldozatul a vadállatoknak. Az angol kormány pontos statisztikát szokott erről összeállitani és az 1906-iki pusztitás adatai a következők: Mérges kigyó marása következtében 22.854 ember halt meg, a ragadozóknak pedig 2084 ember esett áldozatul. A farkasok 178 embert faltak fel, az elefántok 18 embert gázoltak agyon, a többit a tigrisek ölték meg. Az áldozatok száma sokkal nagyobb, mint tavaly, mert óriási árvizek voltak és a vadállatok emiatt az emberlakta vidékek közelébe szorultak.

A tenger eredete. Földünk felületének háromnegyed részét boritja, a melynek összes vizmennyisége több mint három millió köbmérföld. Rettenetes viztömeg ez s joggal viseli az oceán félelmes nevét. A tudósok a tenger eredetének magyarázásában azon az alapon indultak ki, hogy a tenger vizesés. A tenger vize tehát okvetetlen olyan helyről nyerte eredetét, a hol a sók, nevezetesen a kősó, nemkülönben a keserü só óriás mennyiségben volt felhalmozva. A tudósok egyik tábora a föld oceánjait abból az időből vélte lecsapódottnak, a mikor a még izzó állapotban lévő földgolyó körüli pára viz alakjában hullott a földre. E föltevés ellen szólt azonban a só, a mely nem lehetett a levegőben. Legujabban Richthofeng, a kiváló berlini geológus bebizonyitotta, hogy az oceánok vize a föld belsejéből tört elő, a mikor a föld kérge annyira megszilárdult, hogy a belülről jövő gőzök ellenállásra találtak, A kemény burok megrepedt, s a tengereknek egész özöne zudult ki a föld felületére. A föld belsejéből az óriás mennyiségü sót hozta tehát az oceán vize. Richthofeng nézetét magáévá tette ma már a világ minden tudósa s igy ez a kérdés az elintézettek közzé került.

Amerika legnagyobb hegycsucsa. A régibb adatok szerint a Cordillerák legmagasabb hegycsucsa Csimborazó volt, még pedig 6254 méter. Később az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Illimani tüzhányót tartották Amerika legmagasabb hegyének. 6764.10 méter magas. Ezután az Aconcagua lett a legmagasabb hegy, de bizton nem tudták a valódi magasságát. Némelyek 6500, mások 6970 méterre tették magasságát, voltak olyanok is, akiknek számitása szerint 7300 méternek tekintették. Az argentinai köztársaság nemrég tudományos expediciót küldött ki az Aconcagua magasságának a megállapitása céljából. Az expedició több hónapig végzett méréseket, végre meghatározta a legmagasabb csucsot. Az Aconcagua a legujabb mérések szerint 6953 méter magas, tehát Amerikának legmagasabb pontja. Azonban még sem oly magas, mint az ázsiai Himalayában a Mont-Everest vagy Gaorizankár, mely 8840 méter magas. Ennél magasabb hegycsucs nincsen földünkön.

HIREK

Kinevezés. Kelemen István alsólendvai kartártársunk — mint örömmel értesültünk — az esztergogomi járási erdőőri állomásra lett kinevezve. Uj állásához tiszta szivből gratulálunk!

Szerencsétlenség. Gresó Mihály bankai erdővéd szolgálateljesités közben szerencsétlenül járt. Fegyvere valami galyba megakadt s elsült. Az egész sörét töltés jobb vállába furódott. Sebesülése sulyos, de nem életveszélyes. A korházba szállitották.

Heringbőség. Az angol partok közelében óriási az idén a heringbőség. Igy Yarmouthból azt jelentik, hogy egyetlen napon a heringhalászok körülbelül 60 millió darab heringgel érkeztek a kikötőbe. A halászbárkák az előző éjszaka óriási heringrajra akadtak és ennek következménye volt a dus zsákmány. Ugyanilyen szerencsével dolgoztak a lowestoft-i és a grimsby-i halászok is, minek következtében az 1000 darab heringet tartalmazó ládácskák ára mintegy 3 koronára sülyedt, vagyis tiz hering 3 fillérért volt kapható. Xarmouthban a raktárak tömve voltak heringgel és a kocsik százai éjfélig hordták a ládákat és a hordócskákat a raktárak mellet levö helyiségekbe, a hol a heringeket az eladásra feldolgozzák.

Leányok halálos pisztolypárbaja. Tragikus esemény hire érkezik Lembergből. A Caro és Jellinek bécsi cég lembergi fiókjának alkalmazottai, a 20 éves Reiter Guszta s az egy évvel fiatabb Manna, a város szomszédságában levő erdőben minap pisztolypárbajt vivtak. Az első golyóváltásnál a fiatalabbik leány könnyebben megsérült a homlokán, a második lövésnél Reiter Guszta koponyájába hatolt a golyó. Alig hogy a városi kórházba értek vele, meghalt. Vetélytársak voltak a szerelemben; mind a ketten egy százados szerettek, a ki a két leánynak külön-külön házasságot igért. Napokkal ezelőtt egyikük a hivatalban eldicsekedett hóditásával, mire a másik kijelentette, hogy hazudik, mert a katontiszt csakis őt szereti. Vért szomjuhozó elkeseredésükben párbajra mentek, a mely most egyikük halálával végződött.

Agyonlőtt orvvadász. Halállal lakolt egy orvvadász, a ki fegyverét a kötelességét teljesitő vadőrre sütötte. Október 19-én, mint Boldogasszonyból jelentik nekünk, Csermus József vadőr a határban körüljárt. Körutja közben lövést hallott, s arra felé tartott, hogy a vadorzót elfogja. A mint egy szőlőkert keritéséhez ért, a kertből egy térdelő alak rákiáltott, hogy álljon meg, azután rögtön rásütötte a fegyverét. Ugyanabban a pillanatban dördült el a vadőr puskája is, s a vadorzó holtan bukott a földre. A közelben a vadorzó társai fütyjelzést tettek, mire a mellén megsebesült vadőr futva menekült, s ha a közelben dolgozó emberek a lövések és a kiabálás zajára hozzá nem siettek volna, a megölt vadorzó társai közé került volna. Az agyonlőtt orvvadászt Renner Flóriánnak hivták; már hét izben büntették meg vadorzásért. A csendőrség kinyomozta társait is Molnár Mihály és Wiezer Jakab boldogasszonyi lakosok személyében, a kik már többször kerültek összeütközésbe az igazságszolgáltatással lopás, betörés és vadászati kihágás miatt.

Akasztás játékból. Sárszentmiklóson kis gyermekek csintalan játékának borzalmas következménye lett. A minap Forster Ferenc gazda nyolc esztendős József fiacskáját a padláson egy gerendára fölakasztva, holtan találták. A házbeliek látták, hogy a kis Forster József több hasonló koru pajtásával künn játszott az udvaron. Hozzátartozói azt hiszik, hogy a kis gyermeket játékból a pajtásai akasztották föl. A csendőrség meginditotta a vizsgálatot.

Pajkos herceg. Rohán Meriodesz herceg pajkosságból meglökte az égő lámpát vivő szobaleányt s a lámpa a földön eltörve, lángba boritotta mindkettőjüket. A kis herceg veszedelmes égési sebeket kapott Most Kasztenból a következőket jelentik: a rögtöni orvosi segély és a gondos ápolás sem segitett a hat éves hercegen, mert belehalt sebeibe. A szerencsétlen herceg holttestét Kasztenben beszentelik s azután Prágába viszik, hogy ott a hercegi család kriptájába tegyék.

Halálozás. Názer Károly kartarsunk, lapunk buzgó hive, ki a kalocsai érsekség várszegi uradalmában volt alkalmazva, szolgálatának teljesitése közben szerzett hülés következtében folyó hó 15-én életének 31-ik évében meghalt. Adjon a Mindenható neki csendes pihenést s bánatos özvegyének és 3 éves árva leánykájának vigasztalást!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szerkesztői üzenetek.

Kélemen István urnak, Alsólendva. Kovács Ödön szakiskolát végzett erdőőr tartózkodási helyét nem ismerjük. Ezt külön is megirtuk s itt csak azért közöljük, hogy esetleg lapunk valamely olvasója utján nyerjünk erre nézve felvilágositást. **Hajduk János** urnak, Dobrest. A kivánt választ szerkesztői üzenet alakjában még a régi nyomdának adtuk át s itt nyilván elkallódott. ezt pedig — sajnálatunkra — nem vettük észre, miért elnézését kérjük. Azt hisszuk, hogy régi jó barátok ilyen csekélység miatt nem szoktak összeveszni. A f. év végéig szóló összeget egyébként vettük s készséggel nyugtázzuk. **Roskó Pál** urnak, Óhuta. A kérdéses küldeményt vettük s nyilvánosan legközelebb nyugtázzuk, midön az ügy elejtett fonalát kezünkbe vesszük. Kérünk értesitést hogy az egyenruhára vonatkozó jegyzőkönyv mikor lett szétküldve az egyes erdőhatóságoknak, mert ennek nyomát eddig nem lát-juk.

A kiadóhivatal postája.

Hegyi Gyula urnak, Tamási. A 2 K. beérkezett. A lap szétküldésében e hó folyamán már be fog állni a rend. **Répási Ferenc** urnak, Német-Gladna. A tervezett évkönyv a jövő év elején megfog jelenni. Előbb nem lehetséges, mert a nyomdánk nincs még ilyen nagyszabásu müre berendezve. Az uj előfizető szerzését köszönjük. **Komora János** urnak, Feketepatak. A küldeményt köszönettel vettük. **Oltyán János** urnak, Sz.-Ágota. A cimet helyesbitettük. **Marosi Ananiás** urnak. Pozsoga. Igen február végéig van előfizetve. **Balogh Imre** urnak, Lok. A küldő neve véletlenül elkallódott s ezért nem kapta meg a küldött madarat. A napokban megy, **Komáromy Mátyás** urnak, Karád. A 4 K. beérkezett.

Állást keres

keres 27 éves nös férfi, egy gyermek atyja, ki az erdészeti vagy vadászati pályára érez magában hivatást. Jó lövő. Érdeklődők forduljanak az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez, mely az illető cimet kőzli.

1—5

Pályázati hirdetmény.

2035/1907. sz. — A Hunyadvármegye tekinteles közigazgatási erdészeti bizottsága elnökének megbizása alapján a felsőszállaspataki kerületi erdőőri állásra 600 korona évi fizetéssel ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak az erdőőri állásra 24 évet betöltött és 40 évnél nem idősebb okleveles erdőőrök.

A folyamodók kérései sajátkezüleg irandók és 1907 évi november hó 25-ig az alanti hivatalhoz adandók be.

A kérvényhez csatolandó 1. erdőőri oklevél, 2. keresztlevél, 3. orosi bizonyitvány. 4. szolgálati bizonyitvány, 5. erkölcsi bizonyitvány.

A magyarnyelvnek szóban és irásban való tudása elengedhetetlen kellék, a román nyelv tudása pedig előnyt biztosit a pályázónak, azért a folyamodó kérvényében ezen képességét felsorolni köteles.

Amennyiben okleveles egyén nem pályázik, jóminősitéssel biró kiszolgált katona altisztek és csendőrök kérvénye is figyelembe lesz véve.

Déván, 1907. október hó 23-án.

M. kir. állami hivatal.

Hirdetmény,

A budaörsi közbirtokosságnál üresedésben levő erdőőri állásra pályázat hirdettetik. Az erdőőr javadalmazása évi 500 K. havi utólagos részletekben.

Felhivatnak a pályázni óhajtók, hogy szabályszerüen felszerelt kérvényeiket alulirott közbirtokossági elnöknél f. évi november hó 30-ig nyujtsák be; később érkező kérvények figyelembe vehetők nem lesznek.

Budaörs, 1907. október hó 23-án.

Közbirtokossági elnök.

Vizslakölyök

kitünő szülőktől származó, 6 hónapos, májbarna pointér, kan, 30 koronáért eladó.

Terecseny, [u. p. Almamellék, Somogy megye.]

2—3. **Vargha Antal.**

Kőrismag

idei termés, I. rendü, egészséges. kitünő csiraképességü 3—4 métermázsa, 100 kilónkint 30 koronáért alulirottnál kapható. Csomagolási és szállitási költségeket vevő fizeti. Megrendeléseket sürgösen kérem.

Uzsok, (Ungmegye.)

2—2 **Svenda László.**

„VADŐR“

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

BURGER FRIGYES

gyógyáru és illatszer üzlete

Kolozsvár, Mátyás király-tér 10

Vásárol a legmagasabb napi áron: Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet gyökeret és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott HIENTZ JOSZEF könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „

Pénzküldemények:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
Podhradszky Emil.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. október 31.** **44. szám.**

Erdőőrök gyermekeinek nevelése.

Az utóbbi időkben örvendve tapasztaljuk, hogy az erdészeti és vadászati altiszti és szolgaszemélyzet érdekeinek előmozditását célzó eszméink irányadó körőkben is nem csak figyelmet keltenek. hanem élénk viszhangra is találnak.

Évek hosszu sora óta ismételten volt alkalmunk irni azokról a szomoru viszonyokról, a melyek az erdészeti és vadászati altiszti és szolgaszemélyzet gyermekeinek iskoláztatása körül tapasztalhatók. Most — emberemlékezet óta először — ugyan erről a dologról olvassuk az Országos Erdészeti Egyesület hivatalos közlönye, az Erdészeti Lapok f. évi november elsei 21 füzetében a a fenti felirás alatt az a alábbi cikket, melynek tárgyához még a magunk részéről is hozzá fogunk szólni. A cikk a következő:

»A kora reggeli óráktól tartó nehéz hegyi utakban, fáradt lovammal lassan lépegettem ellenőrző körutamon, a vadregényes szkerisorai völgyön a már erősen esteledni kezdő időben napi utam végcélja, a szkerisorai erdőőri lak és tiszti szálló felé.

Szkerisora! Még a szebbnél szebb természeti szépséget látott, vénülő erdészembert is megragadja fenséges panorámájával, szinte megdőbbentő, roppant sziklafalaival: És ehez a pazarul szórt természeti adományhoz olyan, még kellően felnem tárt kincscsel rendelkezik e vidék a hires szkerisorai jégbarlangban, mely idővel bizonyára a turisták ezreit fogja ide vonzani.

Ily gondolatok között érkeztem öreg este az erdőőri lakhoz, hol a semmit sem sejtő házinépségnél nagy meglepetést, de zavart is okozott megérkezésem. Mert amint az egyelőre legfontosabb kérdés — a vacsora — iránt tárgyalni kezdtem az erdőőr nejével, nem éppen kellemes meglepetésemre arról értesültem, hogy a négy gyermekkel megáldott család, 2, mondd kettő év óta marhahust nem látott és igy ujból a már négy nap óta tartó csirkepecsenyénél maradtunk, a mi magába véve nagyon jó étel, csakhogy a jóból is sok a sok!

Bizony ugy! A természet gyönyörü kincsekkel áldotta meg e vidéket, de egyuttal — amig valami vasuti vállalkozó meg nem könyörül rajtuk — visszahelyezte a legközelebbi (!) vasuti állomástól 80 illetve 102 kilométerre.

Érdeklődve kérdezgettem az erdőőr családi viszonyait és bizony elgondolkozva, leverve kellett értesülnöm, hogy négy serdülő korban levő gyermeke még iskolát nem látott — mert nincs — arra pedig képtelen, hogy gyermekeit messze vidéken tanittassa.

Amikor a konyhában ott láttam az egyik 10—11 éves leánykát egy csupor viz és egy lábas duránci szilva mellett vacsorázni, mert legelő hiányában az erdőőr tehenet nem tart és igy tej

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nincs a haznál, szégyenkezve gondoltam arra, nem volna-e kötelessége a hatalmas magyar államnak segitő kézzel nyulni az ily végvidékeken felnövő erdőőri gyermekek neveléséhez, segiteni őket, hasznos polgárokká nevelni s egyuttal megmentenni őket a magyarságnak is.

Erős meggyőződésem, hogy igen!

Mert most, mikor erdőőreink illetményeinek rendezése egy felöl sokkal inkább lehetővé teszi, más felől az erdőkincstár gazdasági, sőt nemzetiségi vidékeken ennek politikai érdekei egyenesen parancsoló kötelességükké teszik erdőőreink müködését szolgálati szábályaink szigoru betartására szoritani, érzem, hogy ugyanekkor az összes erdőbirtokosoknak, de első sorban az erdőkincstárnak saját érdekében való nemes cselekedete volna, célszerü intézményekkel segiteni félreeső vadonokban élő erdőőreink gyermekeinek nevelésén és amig igy egyrészt értékes generációt nevelne az államnak, segitő, jótékony keze bizonyára meglelné üdvös hatását a hálás szülő fokozott munkakedvében.

És ennek a gondolatnak a megvalósitásánál előttem a vasutas altisztek gyermekeit nevelő áldásos internátusokkal egybekötött nevelőintézetek lebegnek.

Miért ne lehetne erre a példára erdőőreink serdülő gyermekeit is, mondjuk egyelőre az ország három: erdélyi, felvidéki és dunántuli részében felálitandó nevelőintézetekben csekély dijazás mellett a polgári iskolának megfelelően kiképezni s igy ezt a sulyos gondot a szülők válláról levenni.

Előkészithetnénk ezekben a fiukat megnyilatkozó tehetségüknek megfelelő pályákra, sőt miy értékes anyagot tudnánk kiképezni erdőőri szakszakiskoláink számára is.

És mindehez szerény nézetem szerint, kormányunk nemes támogatása mellett, egyszerü eszközzel juthatnánk. Ugy gondolom, megszerezhető volna az alap csakhamar — legalább az erdőkincstárnál — ha a gyermeknevelési alapra a mostani $^{2}/_{100}$% helyett $^{3}/_{100}$%-ot szednénk a vásárló vagy szerződéses viszonyban lévő közönségtől és ezt az $^{1}/_{100}$%-ot — amit a közönség meg sem érezne — ergőőreink gyermekeinek nevelésére forditanánk. Hiszem, hogy ehez a nemes célhoz a törvényhozás is sietne hozzá járulni bizonyos évi összeggel.

Ismerve vezető férfiaink, de különösen jelenlegi miniszterünk fenkölt gondolkozását a kis ember baja, sorsa iránt, a legalkalmasabbnak tartanám a mostani időszakot arra, kogy az Országos Erdészeti Egyesölet ezén szép cél megvalósitására a kezdő lépéseket megtegye. F. Z.

(Folytatása következik.)

TÁRCZA

Élet-halálharc a tizedikkel.

[„A Vadász-lap"-nak irta: József főherceg.]

(Vége.)

Általában véve igen rossz volt a bőgés ez évben Mármarosban, legalább is szeptember 25-ig és igy érdekesebb cserkészetem még csak egy volt, melyet még röviden leirok.

Szept. 22-én este meleg, fülledt légben csepergő eső mellett Policsekkel a Perenisz nagymencsul-i ormon kapaszkodtunk izzadva föl. Szomoru benyomást tett rám ez óriás vágásterület, melyen minden megmaradt bükkfa lombtalanul ridegen nyujtja ég felé száraz ágait; legyürüztettek, hogy a fiatal fenyvest sötét árnyukkal meg ne fojtsák. Szegény öregek mily gyászos véget értetek, szerény ártatlan éltetek derekán! — A főgerinc alatt nagyobb — tán 100 holdas lapály terül el. Bájos remek látvány! A fehér epilóbium-mező közepén közelében mint egy tündéri sziget áll egy nagy csoport ős juharfa, lombjuk az őszi pompa minden szinében játszik, alattuk a legüdébb zöld páfrány-mező virágos illatos képén gyönyörködhetünk. Egy párját ritkitó nagyságu szarvas nyomát vizsgálom, midőn föllpillantva, e páfrányosban egy nagy fekete tömegen akad meg szemem: »Pista, nézze csak, mily óriás medve, feje akkora, mint egy dézsa, megy föl! Látja?« — »Tyü, a semmiházi!« — Tán 400 lépésre lehetett és igy nem lőttem, hanem sietve a Plájra elibe kerültünk. Jéghideg vihar kerekedett ezalatt, mely a ködfoszlányokat és gomolyokat irgalmatlanul kergeté le a völgyeken. s a havasokra lapitá a sürü fellegeket. Óvatosan haladunk a kitett dög felé, valószinüleg oda iparkodott a medve-óriás, de még nem lehet ott, hisz

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A harkályok erdészeti jelentősége.

(Folytatás.)

Ezen négy pont alatt felsorolt vádak gyengitésére, részben pedig megdöntésére, a harhályvédők a következőket szokták felhozni, u. m. az a) alattiakat illetőleg:

1. Állitják, hogy faragcsáló ácsmunkájuk, a mit egyébiránt az erdész »farongálásnak« nevez: keményszóra alig volna érdemes, minthogy azok a rovarok, melyekhez kopácsolás, tehát mechanikai munka útján jutnak; kevés kivétellel betegeskedő, korhatag fákban élnének, noha nem tagadják, hogy esetleg a fák külseje ezt nem árulja el. Azt mondják továbbá, hogy utóbbi esetben az erdésznek inkább használnak — figyelmét a kivágandó fára felhiva, — mely elég naiv érv, miből azt következtetnék, hogy a mely fát a harkály megmászik, azt — a harkályfilozófiára támaszkodva — az erdőgazdának okvetlenül kikellene irtani, minthogy ugy is elfog romlani! E szerint ha az erdész a harkályokat orákulumoknak tekintené e tekintetben, az általuk megmászott sok fa miatt bizonyára a fél erdőt kellene tarolnia!

A harkályvédőktől azonban még sem lehet megtagadni bizonyos (bár natv) őszinteséget, mint hogy bevalják. hogy nemcsak a beteg, hanem az ép, egészséges fákat is megtámadják a harkályok; henem ezt tévedésnek rójják fel.

Hát ha ez igy van, akkor a szárnyas ácsok tévedésének ugyancsak sok egészséges fa adja meg az árát!...

Különben a harkályvédők azt állitják, hogy az egészséges fák megtámadását »nem mindegyik« harkálypéldány teszi, hanem csak egyes példányok (jó lenne ezeket iebélyegezni!), melyek egyes fákat mintegy kiválasztanak s azokat rendszeresen látogatják s mintegy céltudatosan teszik tönkre lassanként, huzamosabb időn át tartó bántalmazásaikkal. És az ily rakoncátlankodó harkályokra nézve azt ajánlják a harkályvédők, hogy lelövés által ártalmatlanoká teendők, igy aztán ama bizonyos megtámadott fának nem lesz bántódásuk többé (?), mert mindig csak kivételesen egyes harkálypéldányok követnek el ily rongálásokat.

Hát ez igen valószinütlen. A ki nem hisz a faji sajátságok és rendeltetések tanában, a ki hajlandó annak hitelt adni, hogy »egyes« harkálypéldányoknak a többi példányokétól eltérő különös gusztusuk van!

Hogy a harkályok ma általában — s nem csak egyes példányok , — mint a kármentő elfogultság állitani szereti — az egészséges, fiatal simatörzsü fákat is, és pedig rendszerint munkába veszik, karikásan körülkopogtatják vésőidomu csőrükkel, miáltal a fatörzsön oly sorrendü dudorodások támadnak, mintha vastag kigyó tekeröddzött volna rája, s ezenkivül apró kigyószerü lyuksorozatok is keletkeznek a fatörzsön, mi a fának nem csak esztétikai hátrányára, de elbetegedésére

---

lassan szedrezve ment, s mi rövidebb uton sietve jöttünk ide. Folyton abba az irányba figyelek, hol a medvét sejtem. Egyszerre egy nagy ropogás mögöttem és morogva ugrik el egy medve. Hirtelen visszafordulva látom menekülni ő kelmét, csakhogy ez egy kis örvös medve. amaz pedig egy nagy ritka példány volt. Sietve a már messze haladó medvére lövök és szerencsésen elhibáztam. A nagy mackót hiába keressük, kifogott rajtunk, eltünt.

Ezalatt a másik ormon a pereniszi nagy sürüben megszólal egy vén agancsár, a szél kedvezőnek igérkezvén. utána indulunk. Folyton szél ellen haladva, iszonyu messze vitt el bennünket a vén koronás, mig végre teljesen átázva és a sok mászástól kimerülve, a grehoceli vágás irgalmatlan meredek partjain ránk sötétedett és hosszu bukdácsolás, esés és botlások után későn éjjel értünk kocsinkhoz, melynél Libits udvari tanácsos várt.

A heves, jeges északi szél kisöpörte az eget s a hold ragyogva ezüstözi meg a hegyek legfelső ormait, a völgyeket átláthatatlan gyászfeketében hagyván. Vagy egy óra hosszat kocsiztunk a Szerednarika folyó zugó medre mentén, majd jobb, majd balpartján haladva, midőn a Pepitniki telepet elértük, honnét már csak egy kis félóra Lászlórétig. — Kiki a saját élményeit beszélte el, végre a mai cserkészet eseményei ki levén meritve. mindketten elhallgattunk. A szuháruhi partok alá érve önkénytelenül fölnéztem, hiszen számtalan szép óra emléke füzödik e fölséges helyhez, majd Libitset meglókve könyökömmel figyelmeztetém, hogy nézzen ő is oda föl: — »Na hát kérem ez nagyszerü, groszartig, ilyet még nem láttam! — fölkiáltással bámulja ő is azt, a mi egész lelkemet elbüvölve köti le ugy, hogy nem tudom róla levenni szemeimet. A Szuháruh patak — gyilkos pataknak is nevezik, minthogy rettenetes, megmászhatatlan meredekségü partjain évekkel ezelőtt néhány szegény munkás vesztette életét — torkolatánál mint egy titáni kapu, két süvegforma magas hegy csak keskeny járást hagy szédületes partjai alatt a pataknak és itt ékalaku nyiláson át a hatalmas

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

és elértéktelenitésére is szolgál — az onnan van, hogy a fejlődő erdőgazdasági viszonyok következtében alkalmas rovarokkal bővelkedő odvas, vén fákat nem igen találnak már, tehát nemcsak a faji tulajdonság, hanem részint a létért való küzdelem is kényszeriti őket erre. Mindamellett ez nem ok arra, hogy birói elitéltetésük szigorát enyhitenék vele az erdész ama megcáfolhatatlan tapasztalataival szemben, hogy igenis a harkályoknak nem csekélylendő erdőgazdasági jelentősége van a mai modern erdészet szempontjából és pedig majdnem teljesen káros irányban, és hogy továbbá, a mi hasznot hajtanak, alig számbavehető kárttévő tulajdonságuk mellett.

Eszmeláncolatnál fogva vonatkozással arra, hogy a harkályvédők állitása szerint, ha azt a harkálypéldányt ellőttük, a melyik bizonyos egészséges fák rongálásán éretett, akkor ama fák továbbra mentek maradnak a többi harkályok bántalmazásaitól; idevágóan megemlitem azt a kétségtelennek bizonyult tapasztalatot, miszerint éppen az ellenkezője áll ennek az állitásnak. Megfigyeltetett ugyanis, hogy az oly fák, melyek a harkálytól bántalmazást szenvedtek, a szárnyas ácsok összesége kiváló előszeretettel látogat s rongál tovább.

Ennek pedig oka az, hogy a harkályok által megvagdalt, összesértegetett fapéldányok legnagyobbrészt elbetegednek, sőt romlásnak indulnak s emiatt sebeikben, sértett kérgükben bizonyos rovarélet fejlődik ki, a mely természetesen nagyban hozzájárul a faélet közvetlen elpusztitásához vagy mondjuk ugy: lassu elhalásának okvetlen való előidézéséhez; — a mi különben egyre megy — és okozója mégis a harkály volt, habár a farontó rovarok is közvetlen tettesként hatottak.

Az imént elmondottakkal kapcsolatban az egészséges fákra vonatkozólag megjegyzem még, hogy az az érvelése némelyiknek, hogy a speciális gusztusu harkályok által összekopácsolt oly fák, melyek külsőleg-belsőleg emberi felfogás szerint egészségeseknek látszanak: beható górcsővi vizsgálat alapján nem bizonyulnának egészségeseknek és később kifejlődő betegség jelei már meg volnának a sejteken és azért kopácsolná meg az ily fákat a harkály, alighanem téves megfigyeléseken alaqui — és én nem is adok hitelt ezeknek az állitásoknak, amennyiben igenis, ma már a harkályt nem annyira faji ösztöne utalja, mind inkább a bizonytalan sejtés és talán a kényszer vezeti, — s igy mondhatnók azt is, hogy sokat téved — ha nem tudnók azt, hogy a mostani kulturális viszonyok közt kényszerülve van minden fát sorra venni, a mig valami ennivalót talál magának; — azt pedig már emlitettem volt, hogy a kényszerhelyzethez folytonos kutatási ösztöne, kiváncsiaskodása is hozzájárui a harkáiynak.

Lakatos Károly.

(Folyt. köv.)

---

katlanba enged betekintést, magasan fölöttük kecses lendületes vonalban huzódik a Greszini-Szuháruh-Popitnik főgerince a Szuháruhban érvén el csucsos, legmagasabb pontját. Isteni szépségü látvány ez rendesen is, de ugy, a hogy ma láttuk, ugy nem találok szavakat leirására s mégis megpróbálom ecsetelni, hogy legalább halvány képét adjam vissza a valóságnak.

Mint két gyászoló óriás, sötét-fekete árnyban mered égnek az emlitett két süvegalaku kup és komor feketéjükkel zárják le az előteret. Mögöttük átlátszó ezüstös kék szinben mint egy szép menyasszony nászfátyola alatt, tündöklik a vadregényes katlan az ő meredek partjaival, vad patakjaival, melyek mindmegannyi központiasan a főpatakba összefutó völgyet képeznek, mintha csak az éj hidege ellen keresnének menedéket az anyaföld védő kebelén s a hold szelid fényében — mely éppen csak a főormot és katlant világitja meg, a környéket sötétben hagyván — minden egyes faóriás meghalványult őszi szinezetében, átlátszó ezüstös fátyol alatt ewelkedik ki az epilobium tündéri képe fölöttünk; oly valószinütlen mint egy Wagner-opera legragyogóbb tája s mégis oly lélekemelő, igaz, szelid kép; álom s való legtündéribb egyesülése. Elől a rideg fekete s hegyóriások, hátul magasan fölöttük kékes varázsfenyben a még óriásabb s mégis oly szelid, átszellemült, áttetszőn ragyogó párában tündöklő, mosolyában szeliden szendergő, imájában lélekemelő, nagyságában, bájában megkapó hegylánc. Akár elérhetném kezemmel, oly közelnek tetszik; mégis égig ér, mégis előtte majdnem fenyegető közelben a két sötét őr, ki a paradicsomot őrzi s csak egy pillantást enged be . . . Mintha csak mögöttük varázstüzek titokzatos kék gőzében egy szellemi táj muló s mégis oly lebilincselő lidérce jelent volna meg, mely lelkünket magához vonzva felejthetetlen el nem muló képét hagyja örökre benne. Az erdők titokzatos suhogása, a zuhatagok zugása az éj néma csendjében, a vadon álmodozó magányában, e tündéri varázsképnek megható báját emeli. Egy ima, egy fohász az egész táj; mintha csak az évekkel ezelőtt itt

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hasznos tudnivalók.

A tejhozam és a zabszalmatakarmányozás.

A zabszalma az összes szalmanemek között a legtöbb proteinanyagokat tartalmazza és annak a szalmának mondható, a melyet a szarvasmarha a legszivesebben eszi meg, feltéve, hogy a kellő időben, azaz sárgaérés idején arattuk le. A helyesen aratott zabszalmát azért a tejelő marha legbecsesebb téli szalmatakarmányának tartják. A tej mennyiségére és minőségére hátrányos befolyást egyáltalában nem tapasztaltak, dacára annak, hogy nagy tejgazdaságokban sok szalmát és előszerettel zabszalmát etettek fel. Ha némely helyen hátrányokat lehetett tapasztalni, annak oka valószinüleg abban rejlett, hogy a zabszalmát nem aratták le a kellő időben, vagy pedig valamiképpen megromlott.

Rák a fákon.

A fákon észrevehető rákot ugy gyógyitjuk, hogy a sebszéleket alaposan kivágjuk és a keletkezett sebeket azután jól bekenjük faviaszkkal. Nagy, ily módon keletkezett sebeknél a zsákvászonnal való bekötés, a mely alatt még agyagpépréteg fedi a sebet, ajánlatos, hogy a levegő és nap hatása ellen védjük a megsebzett helyet. Ha mély rákos helyek mutatkoznak fiatal hajtásokon, akkor az egész ágat még egy darab határos jó fával együtt eltávolitjuk. Különösen azonban ügyelnünk kell az ily módon beteg fáknál, hogy az összes keletkezett metszsebeket rögtön simára metszszük és faviaszkkal bekenjük, mert különben ott mindig ismét ujabb betegségi telepek képződnek. Azonkivül az összes kivágott kéregdarabot, valamint a levágott galyakat rögtön el kell égetni.

A fejés hatása a tejre.

A tej nem képződik, illetőleg nem választódik ki csak fejéstől-fejésig, hanem legnagyobb mértékben éppen a fejés alatt s kiválasztódása nemcsak a tejmirigyek ingerétől függ hanem az állat amaz állapotától, melyben a fejés alatt van. A fejés feltételeinek csekély változása is befolyásolhatja a tejnek ugy minőségét, mint mennyiségét. A tej zsirtartalmára nagyobb befolyással vannak ezek a változások, mint a mennyiségre. Igen fontosak ezek a befolyások: az egyes fejések közti idők és a fejés módjának változása, a fejő személyzet, a környezet változása s mind az, a mi az állatot a fejés alatt zavarja. Ha az állatot az egyes fejések közt izgatják, ennek ugylátszik nincs befolyása a tejre, ha az állat a fejés előtt lecsillapodik.

Hogy tehát a tehén sok tejet adjon, a megfelelő takarmányozáson kivül szükséges, hogy ápolója és az a ki megfeji, lehetőleg szeliden bánjék vele; mindent, a mi a fejés előtt és alatt zavarhatná, izgathatná azt elháritsa tőle; szükséges, hogy a fejő személyzet ne változzék gyakran. A megfelelő bánásmód gyakran jobb hatással van a tej minőségére, a legjobb takarmánynál.

KÜLÖNFÉLÉK.

A svéd áfonyaaratásról. Hogy a svéd kisgazdáknak mily busás jövedelmet hoz a vadon termő áfonya, azt a következőkben, számokkal igazoljuk.

---

elhunytakért, titokzatos éjszakán megszólalna minden, s fölülmulhatatlan szépségébe dalolná: »De profundis clamavi ad te Domine, exaudi vocem meam!« Két fekete óriást állitva őrségre, nehogy imája be nem avatottaktól megzavartassék! . . . Kocsink zakatolva elhalad s a fekete hegylánc rideg képe elfödi a varázsképet; még egy szük völgyecske nyilik befelé s ujból tán még megkapóbban áll, formát cserélve. uj alakot öltve, még közelebb a kék s ezüst pára ragyogó fátyolában átszellemült látvány, az örök álmát halkan alvó havas imává vált óriása . . .

Lámpások fénye a rideg valóságra ébreszt és a bübájos képet homálylyá változtatja, — vége a pompás álomképnek s egy prózai hangulatu vacsorán elégitve ki gyomrunkat, gondolunk vissza e fölséges jelenségre!

*

Idei utolsó cserkészetem a szép mármarosi havasokon elmult; hó, dér és fagy boritá őket s zord északi viharban kóválygó fellegek száguldó árnyai váltakoztak fáradt, erőtlen napsugarakkal. A hidegtől borsodzó háttal ereszkedtem le kedvenc hegyeimről! S most őszi vihar zörgeti ablakom; sárga s piros levelek minden neme-eszeveszetten kóválygva menekül a természet réme, a tél elől. Zug s üvölt a szél s kopognak az eső nagy cseppjei. Pusztulás és gyász vonul végig szép erdőimen, tépi le az elkésett virágocskák illatos szirmait és az erdők királya elnémulva maganyt keres, hogy egy évig buslakodva várjon a jövő előtte ismeretlen eseményeire,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1902-ben Svédországból 20 millió kg. áfonyát exportáltak, a mi 6¾ millió márkát jövedelmezett az országnak. Ettől kezdve mind nagyobb figyelmet forditottak e kitünő jövedelmi forrásra. Smaalandban erdőőröket alkalmaznak, kik őrzik az áfonyát. Ugyanitt 1905-ben egy kisgazda egy darab földet vásárolt 3375 márkáért és a következő évben a birtokán nőtt vad áfonyát leszedette, a mi 1585 márkát hajtott be. Egy plebános az ősszel 787, márkát vett be áfonyáért. Dalarneban egy család gyermekei áfonyaszedéssel 450 márkát kerestek. Dalarne egyik községi takarékpénztárába mult ősszel 2250 márkát helyeztek el és mindezt szegény gyermekek szerezték áfonyaszedéssel.

Minap pedig egy részvénytársaság alakult oly célból, hogy az áfonyaszedést szervezze és a világpiacon kellően értékesitse. Nálunk ugyan nem használják ki e természetadta jövedelemforrást!

A medve, mint üzlet. Egy stokholmi ujság irja: Svédországban mindjobban kivész a medve s Osztersund vidékén kivül másutt alig is található. Ezért egy stokholmi vadászklub ennek a vidéknek parasztjaival olyan szerződést kötött, hogy háromszáz koronát fizet annak, ki a medvére akad, a vadászegyesületnek ezt megtáviratozza és a megjelent vadászokat ugy vezeti, hogy a medvét szintén megláthassák. Ezzel befejeződik a paraszt kötelessége és megkapja a jutalmul kitüzött háromszáz koronát. Nemrégen egy hetvenéves öreg paraszt, Péterzen gazda értesitette a vadászokat, hogy medvét látott. Rögtön akadtak is többen a kik a jutalomdijat összerakták s eljöttek medvét látni. Mikor megérkeztek, az öreg azt mondta nekik, hogy a medve a közelükben van és reggelre valószinüleg lövésre is kerülhet. A vadászok örömmámorban usztak. Másnap reggel megbeszélés szerint fölköltötte őket a gazda fia s a szürkületben nekiindultak a közeli erdőbe medvét lesni. Péterzen nem volt velük, s a fia azt mondta, hogy az öreg nem szeret korán kelni, s még alszik. Alig értek a vadászok az erdő szélére, elkiáltotta magát a legény:

— Nini, ott a medve?

És valóban, a medve ott állt a szürkületben, jobbra ment, balra ment s azután eltünt az erdőben. Az egyik vadász lekapta puskáját, s utána akart lőni, de a fiatal paraczt megakadályozta:

— Hiszen a medve körülbelül háromszáz méternyi távolságban van már kár minden lövésért, ugyse találja el, hanem csak elriasztja vele.

A vadász hajlott a szóra s most már a fiuval egyt utána iramodott a vadnak. Tüskön, bokron törtettek keresztül egész nap; de a medvének még a nyomára sem akadtak. Végre is a vadászok busan kifizették a medvéért járó dijat és visszautaztak. Igy ment ez még többször is a vadásztársaság más tagjaival is, mig egyszer az egyik nem hallgatott a fiatal paraszt szavára, hanem rálőtt a medvére s eltalálta egy kissé. A medve meg nagy bámulatra, emberhangon kezdett jajgatni. Majd pedig a medvebőréből az öreg Péterzen gazda bontakozott ki . . . A társaság azóta csak akkor fizeti ki a dijat, ha már a medve bőrét lenyuzták.

A formosai kámforerdők. Bizonyára sokan vannak, akik nem is sejtik, hogy a gyógyitószerek egyik legnépszerübbike a kámfor, milyen véres áldozatok árán jut a civilizált világ birtokába. A kámfor előállitásával ugyanis a Formosa sziget urai, a japániak foglalatoskodnak, akik örökös harcban állanak a sziget alattomos és vad törzseivel, amelyek kivétel nélkül skalpvadászok. Csak a japáni nép szivóssága és bátorsága képes arra, hogy a sziget által nyujtott anyagi hasznot élete kockáztatásával is kihasználja. A sárga emberkék bár »Blockhaus«-sal védekeznek a vadak ellen, még igy is sok japáni esik áldozatul évenként a benszülötteknek, a kik minden japáni koponyát diadalujjongással táncolnak körül. Maga Formosa sziget bővelkedik kámforerdőkben, amelyek szaga ugyszólván az egész szigetet betölti. Ezek az erdők mintegy 7 millió font kámfort szolgáltatnak évente. Az előállitás ugy történik, hogy a levágott kámforfát szétdarabolják akkora részekre, hogy beletehessék egy desztilláló készülékbe, amely alá tüzet raknak. A kámforgőzt csöveken keresztül friss vizzel telt hütőkbe vezetik, a melyben a kámfor kiválik és kristályos alakban lerakódik. A vizet a retortákból minden huszonnégy órában kieresztetik és a kámforkristályokat összeszedik. Ezután már csak a kidolgozás és a rafinálás van hátra. A kristályokból kipréselik az olajat, és ez kámforolaj elnevezés alatt kerül forgalomba. A kámfor és termékeinek előállitása Japánban monopoliumot képez és körülbelül 8—10 millió korona hasznot hajt a kincstárnak.

HIREK

Halál a sineken. Kishegyesről jelentik, hogy a kishegyesi állomáson Mogonyi Ferenc gazdálkodót a Szabadkáról Zimony felé haladó vonat elütötte. A vonat elmetszette Mogonyi nyakát a törzsétől. Nem tudni még, hogy baleset vagy öngyilkosság történt-e.

Cigányok ijedelme. A dánosi rablógyilkosság óta erősebb rendszabályokat alkalmaznak máris a közveszélyes cigánynépséggel szemben, ami persze nem tetszik Fáraó gonosz ivadékainak. Igy mint Pécsről irják, a tolnamegyei cigányok az utóbbi időben nyakrafőre váltanak útlevelet Oroszországba, amire közvetlenül az a kósza hir szolgált okul, hogy a hatóság a rajkókat elszedi tőlük. Bátaszéken e hir hatása alatt a cigányok elpusztitották a kalyibáikat és mind kivándoroltak. Nyéken egy csapat letartóztatott cigány a csendőröknek azon tréfából tett megjegyzésére, hogy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

elszedik a rajkókat, annyira elkeseredtek, hogy puszta kézzel szembe akartak szállani a csendőrökkel. Megállapitották, hogy október hónap folyamán Tolnamegyéből 10 cigánycsalád vándorolt ki, e tiz család 78 tagból állt. Csak terjedne el ez a hir szerte az országban, legalább lassanként megtisztulna tőlük az ország.

Óriási erdőégés Romániában. Mint Bukarestből jelentik, hogy Románia moldovai részében, a Bacan mellett elterülő slaniki és tazlani erdőségekben óriási tűz ütött ki. A tüzben álló erdők egy része állami birtok, más része Carp földmivelésügyi miniszteré. A tüz lokalizálására több század katonságot rendeltek ki, de ennek dacára a tüz folyton terjed és már három nap óta ég.

Németországban halálra itélt horvátok. Bonnból táviratozzák: Az esküdtbiróság minap hozta itéletét a duerbuschi rablógyilkossági pörben. Mokotovic, Rupcic és Baic földmunkások azzal voltak vádolva, hogy 1907. julius 20-án éjjel a Naot házaspárt és Smar özvegyét megölték és kirabolták. A vád szerint Beslac Dániel bányamester és Kanter Marko, másnéven Pavilic is részt vett. Beslac György földmunkás és Dexuliánné asszony szintén be voltak avatva a rablógyilkosok szándékába. Mokotovicot, Rupcicet, Baicsot, Beslac Dánielt és Kantar Milost halálra itélték. Beslac Györgyöt hat hónapi fogságra és Pavilicet a bünben való segédkezés és fenyegetés miatt harminc hónapi fogházra. Dexuliánét fölmentették. — Ujabb bonni táviratunk jelenti: A halálra itélt öt horvát munkás közül az egyik börtönében fölakasztotta magát. A tárgyaláson az ügyész rámutatott azokra a veszedelmekre, a melyeket a horvát munkások terjesztenek, a kik kizárólagosan rablásból és gyilkolásból élnek és azt a reményét fejezte ki, hogy e pör következtében intézkedéseket fognak tenni, hogy ezt a rabló népet Németországtól távol tartsák.

Óriási erdőégés. Ungvárról jelentik, hogy az Ungvár közelében fekvő Kisturjaszög, Nagyturjaszög Mezőhutta, Ujszemere, Turjamező községek határában a kincstári és községi erdők napok óta égnek. Az oltási munkálatokat az erdőgondnokságok vezetik. Széles árkok vonásával igyekeznek a tüzet lokalizálni Az oltási munkálatokban a lakosság már teljesen kimerült. A hatóság ismét négy község lakosságát rendelte az oltáshoz.

Szerencsétlenül járt famunkások. Sajnálatos katasztrófa történt a romániai Brezoiu helységben, ahol a Groedel-czég fürésztelepe fekszik. Öt munkás a hegyről vonaton fatönköket szállitott a fürésztelepig, a vonat azonban a biztonsági huzal meglazulása folytán előbb szokatlanul gyorsitani kezdte menését, majd a sinekből kiugorva, a mélységbe zuhant. A vonat három munkást maga alá temetett.

Apagyilkosság. Borzalmas büntény derült napfényre a napokban Tápióbicskén. Még 1906. év május 12-én nyomtalanul eltünt a faluból Kovács Benjámin gazdaember. Hiába kutatta a csendőrség, nem tudott ez eltünt ember nyomára akadni. Most másfél év után végre megkerült az eltünt Kovács Benjámin holtteste. A saját istállójában találták meg elásva a teljesen foszlásnak indult holttestet a kömüves munkások, akik ott az istálló épületen átalakitási munkát végeztek. A borzalmas leletről nyomban értesitették a csendörséget, amely csakhamar kideritette, hogy Kovács Benjámint a saját 18 éves fia, itj. Kovács Benjámin ölte meg 1906. május 12-én. Hogy mi inditotta az elvetemült fiut apjának megölésére, azt csak a folyamatba tett vizsgálat deriti majd ki.

Tizenötezer ember halála. E hó 24-én borzalmas földrengés pusztitott Bokkarában. A földrengés földcsuszamlást idézett elő. amely Karatag városát a szó teljes értelmében eltüntette a föld szinéről. A katasztrófa oly meglepően szakadt a városra, hogy annak egész lakóssága — mintegy tizenötezer ember — a romok alatt lelte halálát. Egyedül a kormányzó és annak anyja menekült meg a haláltól.

Elfogott rablógyilkos cigányok. Temesvárról jelentik: A csendőrség letartóztatta Lakatos Guszti Horvát János, Horvát Ferenc, Horvát Lajos és Balog József cigányokat, a kik eddigi kihallgatásuk folyamán is hatvan általuk elkövetett betörést és lopást vallottak be. Egyikük beismerte, hogy ugyancsak ők követték el hat más társukkal együtt a mult év októberében a temesvári hármas gyilkosságot s megölték és kirabolták a Temesvár szomszédságában lévő Mehalán Zsulán Pétert, Temesváron pedig Müller Károlynét. Fehér Antal vizsgálóbiró kint járt a letartóztatokkal a helyszinén, a hol pontos leirásokat adtak gyilkosságuk részleteiről. A nyomozás még nincs befejezve. Egyébb szenzációs leleplezéseket is várnak.

Ahol a tanitók sztrájkolnak. Ó-Becséről táviratozzák: Az erős fagy következtében a néptanitók kénytelenek voltak a tanitást beszüntetni, mert a község nem fütteti az iskolákat. A tanitók különben is elégedetlenek, mert az 1-én esedékes fizetéseket még ma sem kapták meg, Minap értekezletet tartottak és elhatározták, hogy addig, mig fizetést nem kapnak, az előadásokat semmi körülmények között nem tartják meg. Az iskolát az állam segélyezi ugyan, azonban sem a község előljárósága, sem az állami felügyelő a közoktatással nem törödik. A tanitók száma harmincöt akik bejelentették az előljáróságnál a tanitás beszüntetését.

A Tiszába ölte magát a Bácsbodrog vármegyében fekvő Magyarkanizsa mellett levő Gyála községben Török György, 50 esztendős gyárimunkás. Tettét gyógyithatatlan gyomorbaja miatt követte el.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Agyonlőtt börtönigazgató. Pétervárról sürgönyzik, hogy az orosz börtönök igazgatóját, Maximovot, egy nő meggyilkolta. A merénylő nő Ragosina tábornok 19 éves leánya, ki Maximovnak mint kérvényező mutatkozott be. Revolverének a golyója Maximov száján át fejébe hatolt és ott megakadt. A merénylet után irodaszolgák rávetették magukat a merénylő nőre, aki még hatszor elsütötte revolverét, de ezek a golyók már nem találtak. A merénylő nő ezután egy nő ezután egy keblében elrejtett bombát is fel akart robbantani, de azt megakadályozták. Maximov nyolchavi müködése alatt a börtönök annyira megteltek, hogy 64 uj börtön épitésére hitelt kellett igénybevennie, A nyomban összeült hadbiróság Maximov államtanácsos gyilkosnőjét felakasztásra itélte.

A ki dinamitot hord a zsebébe. Különös embert tartóztatott le tegnap a fiumei rendőrség. A gyanut azzal keltette magára, hogy egy darab dinamittal járt-kelt az utcákon és a nyilvános helyeken. A letartóztatott ember a rendőrségen bevallotta, hogy Szlavics Ferencnek hivják, 44 éves és fiume közelében fekvő Kasztua osztrák községbe való. Hogy hogyan jutott a veszélyes robbantó anyaghoz, erre nézve zavaros feleletet adott. Előbb azt mondta, hogy találta, majdbeismerte, hogy egy ismerősétől kapta, akinek a nevét azonban nem árulta el. A rendőrség elkobozta a dinamitot és Szlavicsot tizenöt napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre, behajthatatlanság esetére pedig még további öt napi fogságra itélte.

Rejtély egy holttest körül. Titokzatos eset hire érkezett Rómából: Nápoly közelében egy idő előtt egy külföldi ember. aki magát Krebel néven jelentette be, egy kis villát bérelt. Sohasem mozdult ki az utcára, senkivel sem állott szóba és semmiféle cselédet nem tartott. A kiváncsi falusi nép naphosszat leselkedett a titokzatos idegenre, a mig egy napon meglátta a kulcslyukon át. hogy Kerbel egy mozdulatlan, kiteritett nőt csókolgat, ráborul és sir. A parasztok rátörték az ajtót s akkor a titokzatos ember, akiről minjárt látták, hogy tébolyodott, puskát fogott rájuk, de később futásnak eredt és elmenekült. Az a nő akit csókolgatott, egy bebalzsamozott holttest volt. A csendőrség felkutatta Nápoly környékét, de még nem tudott nyomára akadni a villa őrült lakójának.

Szerkesztői üzenetek.

Flóra Károly urnak. Belényes. A kivánt adatokat a legnagyobb készséggel bocsájtjuk rendelkezésére s azok táblás kimutatását a legközelebbi napokban külön levélben veendi. **Igaz részvét.** Ön sajnálja, hogy az előfizetések pontatlan beküldése miatt oly szomoru helyzetbe jutottunk, hogy még a lap nyomdai költségét sem fizethettük s fáj szivének, hogy nem segithet rajtunk. Részvétnyilvánitása nagyon jó esett. Bár azok ts ennyire megszivlelnék helyzetünket, kik előfizetéseik beküldésével még mindig késnek. Azok a 2—4 koronás összegek, melyek tömege rajtunk segithetne, egyeseknek nem esnének nehezükre s ilyen viszonyok mellett az illetőknek még akkor sem lenne srabad hátralékban maradniok, ha a hátralékos összeget csak kölcsönnel tudnák fedezni. Utóvégre is ilyen csekély összeghez könnyebben lehet hozzájutni, mint 6—7 száz koronához.

A kiadóhivatal postája.

Belincán Vince. urna, Furdia. A tévedés onnan eredt, hogy az előfizetést beküldő kartársunk elfelejtette lakhelyét feljegyezni; most a hibát ki igazitottuk. **Plakinger Pál** urnak, Felsőszinevér. Előfizetése szeptember hó végével járt le. **Csató Lajos** urnak, Bélbor. Előfizetése folyó évi junius hó végeig van rendezve. **Orosz Sándor** urnak, Jarovina. A cimet kiigazitottuk. **Ay Mihály** urnak, Mátrafüred. Most végre sikerült az uj nyomdát teljesen berendezni s november hó közepén tul, mikorra a mulasztást utolérjük, a lap pontosan fog megjelenni. sőt igyekezni fogunk ugy berendezkedni, hogy az már a megjelenés napján minden postán ott legyen.

Állást keres

keres 27 éves nös férfi, egy gyermek atyja, ki az erdészeti vagy vadászati pályára érez magában hivatást. Jó lövő. Érdeklődők forduljanak az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez, mely az illető cimet kőzli.

2—5

Vizslakölyök

kitünő szülőktől származó, 6 hónapos, májbarna pointér, kan, 30 koronáért eladó.

Terecseny, [u. p. Almamellék, Somogy megye.]

3—3. **Vargha Antal.**

„VADŐR“

cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

BURGER FRIGYES

gyógyáru és illatszer üzlete

Kolozsvár, Mátyás király-tér 10

Vásárol a legmagasabb napi áron: Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet gyökeret és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott **HIENTZ JOSZEF** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDÉSZETI-UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 «
Negyed évre . . . . . 2 «

Pénzküldemények:
a Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
Podhradszky Emil.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. november 7.** **45. szám.**

Erdőőrök gyermekeinek nevelése.

(Folytatás.)

A lapunk előző számában közölt cikket egy erdészeti tisztviselő irta közvetlen megfigyelése és tapasztalatai alapján.

Erdészeti tisztviselőink hivatásukból kifolyólag hivataloskodásuk idejének jó részét kint töltik az erdőben s ilyenkor a kezelés és őrzés menetének ellenőrzése és vezetése mellett mindig bő alkalmuk nyilik belepillantani az alájuk rendelt altisztek és szolgák családi életébe is, annál inkább, mert igen gyakran arra vannak utalva, hogy ezek hajlékaiban üssék fel tanyájukat s az ő főztjükön táplálkozzanak. Csodálatos, hogy évtizedek kellettek arra, hogy ilyen megfigyelés eredménye nyilvánosságra is jusson és a megfigyelő a közfigyelmet felébreszteni és a szerzett tapasztalatokra irányitani igyekezzék.

Nem akarjuk mi a cikk irója: F. Z. urnak ezen a téren szerzett érdemeit lekicsinyleni, sőt azok irányában a legnagyobb készséggel lerójuk elismerésünk adóját, de magát a kezdeményezést nem endedjük magunktól elvitatni.

Lapunk régi olvasói ugyanis még élénken fognak visszaemlékezni arra, hogy az erdészeti és vadászati altisztek, vadőrök és szolgák gyermekei részére felállitandó iskolai internátusokról bővebben irtunk, kifejtve ezek felállításának módozatait is, sőt szándékunkban volt erre vonatkozólag egy tanulmányt is röpirat alakjában kiadni s ki is bocsájtottunk erre egy előfizetési felhivást, melyet megküldtünk az összes kincstári erdőhatóságoknak, m. kir. állami erdőhivatalnak, kincstári, járási és közalapitványi erdőgondnokságoknak, nemkülömben az Erdészeti Zsebnaptárban található valamennyi magánuradalom erdészeti hivatalának.

Sajnos, hogy felhivásunknak az a sors jutott osztályrészül, mely rendszerint mindazoknak jutni szokott, melyek nem felülről, hanem alulról indulnak ki, mert nálunk még mindig megrögzött szokás csak az olyan eszméket pártolni és jónak tartani, a melyek nagyobb helyről származnak s nem akarunk hitelt adni a Nagy Napoleon ama hires mondásának, hogy minden közember hátböröndjében hordja a marsallbotot, tehát nincs kizárva a lehetősége annak, hogy tábornok, hadvezér lehessen belőle, vagy hogy legalább megvan az ehez való esze.

Ennek a felfogásnak szomoru következménye az, hogy a jó eszmék oly nehezen tndnak tért hóditani és évtizedek kellenek az olyanok megtestesitésére, a melyek megvalósitása egy kis igyekezet és jóakarat mellett gyermekjáték számba menne.

A mi felhivásunk tehát meddő maradt, mert a mi eszménket a felettes tisztviselők nem akarták pártolni, de nem törödtek azzal maguk a leg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

közelebbről érdekelt altisztek sem, mert ha csak valamennyien, kiknek annak idején lapunk kezébe jutott s kiknek száma több ezer is lehet, mert jól tudjuk azt, hogy többen vannak olyanok, klk nem előfizetni, de csak olvasni szeretik lapunkat, sőt ha csak azok valamennyien, kik előfizetőink az internátus eszméjével foglalkozni szándékozó röpiratunkra előfizettek volna, ma már ez a tanulmány sok ezer példányban közkézen forogható s annak révén már tekintélyes összeg gyülhetett volna be a felállitani tervezett internátusok céljaira.

Történt légyen bár miként is, mi szivesen átengedjük másoknak a dicsőség pálmáját s megelégszünk azzal a jóleső öntudattal, hogy az erdészeti és vadászati altiszti személyzet érdekeit közelről érintő ebben a kérdésben is megtettük az önként magunkra vállalt kötelességünket.

Mindenesetre a legörvendetesebb tény az, hogy az erdészeti altisztek és szolgák gyermekeinek nevelése érdekében maga a földmivelésügyi m. kir. ministérium teszi meg most a kezdő lépést, a mennyiben azok részére két internátust szándékozik felállitani s erre nézve gondoskodás történik a kincstári erdők 1908. évi állami költségvetésében. A tervezett két intérnátus minden valószinüség szerint s legalább egyelőre nyilván csak a kincstári erdőknél alkalmazott altisztek és szolgák gyermekei részére lesz felállitva, nem kételkedünk azonban abban, sőt meg vagyunk arról győződve, hogy a kezdés nehézségein tulesve a ministérium gondoskodni fog arról, hogy már a legközelebbi években ez a kedvezmény az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazottak gyermekeire is kiterjesztessék, miután pedig a felülről jövő példa nálunk ragadós, biztosra vehetjük, hogy a magán uradalmak is sietni fognak az ilyen irányu jótékonyságból kivenni részüket.

Az internátusok kérdését magaévá tette az Országos Erdészeti Egyesület is, a mennyiben a folyó évi október hó 12-én tartott rendes választmányi ülésén a tárgysorozat XIX. pontja alatt azzal a következőkép foglalkozott:

„Az Erdészeti Lapokhoz beküldött közleményben Füzy Zoltán m. kir. főerdész ecsetelve a falvaktól távól fekvő helyeken lakó erdőőri személyzet gyermekeinek iskoláztatásánál felmerülő nehézségeket, azt a javaslatot teszi, hogy az erdőtisztek gyermekeinek segélyezésére szolgáló alapra a kincstári erdőkből vásárló közönségtől szedett $^{2}/_{10}$-ed százalék emeltessék $^{3}/_{10}$-edre s a többlet az altiszti személyzet gyermekeinek nevelésére fordittassék.

Az igazgató választmány az elnöknek és Horváth Sándor alelnöknek melegen pártóló felszólalása után elhatározza, hogy felterjesztéssel fordul a földmivelésügyi minister urhoz, a melyben a felvetett eszmét pártolja és az erdőőri gyermekek nevelésére szolgáló internátusok felállitását ajánlja, különösen hangsulyozva, hogy azokba nem csupán az állami, hanem a magán birtokokon szolgáló erdőőrök gyermekei is felvétessenek.“

TÁRCZA

A drótnélküli távirat.

Amikor Harrison Monroe tanár esküvője után fiatal nejével, Phoebe Harperrel a vonatra szállt, hogy először New-Yorkba, onnét pedig Európába utazzanak, a rokonság már a pályaudvaron beszélgetni kezdett.:

— Isten tudja, mi lesz még velük — mondá Tom Monroe, a férj fivére Sadie Harpernek, a menyasszony nővérének — Norman egyike a világ legjobb, de egyuttal a legügyetlenebb embereinek és azt hiszem, hogy Phoebe sem a legtalálékonyabb.

— Tudom — válaszolt Phoebe — s én el is akartam őket New-Yorkba kisérni, hogy le ne késsenek a hajóról, de azt mondta, hogy ő nyugodtan bizza magát Normanra, különben nem ment volna hozzá nőül.

— Csudálatos, — szólt Tom, — én is ugyanezt ajánlottam Monroenak, de ő is visszautasitott azzal, hogy nem hajlandó a nászutazására kiséretet is magával vinni. Nem is hiszem, hogy elügyetlenkedjék a dolgot, hisz megvan a jegyük, megvan rendelve a hajófülkéjük, s málháikat már előre elküldték.

— Én nem állok jót. Normannal mindig történik valami kaland.

*

Mig az aggódó rokonok igy tanakodtak, az ifju párt röpitette a gyorsvonat New-York felé.

— Mondtam már, — szólt a tanár nevetve nejének, — hogy Tom elakart kisérni New-Yorkba. Attól félt, hogy el fogunk tévedni. Már mérges voltam rá. Mivel évekkel ezelőtt volt egypár ilyen kalandom, most már azt hiszi, hogy anélkül ki sem léphetek a házból.

— Engem is figyelmeztettek, — válaszólt Phoebe, — hogy jól vigyázzunk arra, hogy melyik hajóra

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az országos Erdészeti Egyesület abbeli ki jelentéseért, hogy az alapitandó internátusokba a magán uradalmi erdőrök gyermekei is felvétessenek, teljes elismerést érdemel, mert valóban a cél csak akkor lesz teljesen elérve, ha azok jótékonyságát ilyen mérvben kiterjesztjük.

A nemes cél megvalósitása dolgában mi magunk sem akarunk távol maradni s már most kinyilatkoztatjuk, hogy attól az időtől kezdve, midőn akár a földmivelésügyi m. kir. ministérium akár az Országos Erdészeti Egyesület kezdeményezéséből az első internátus megalakul, lapunk évi nyers bevételei után bizonyos százalékot szivesen felajánlunk az eszme tovább fejlesztő céljaira, sót kiterjesztjük ezt minden egyébb esetleges irodalmi munkálkodásunkra is. Az általunk igy felajánlott összeg természetesen a szerint fog növekedni a mint akár lapunkat, akár pedig egyéb szakbeli irodalmi munkálkodásunkat az erdészeti és vadászati altiszti és szolgaszemélyzet pártolni fogja.

Azt már most jelezhetjük, hogy abban az esetben, ha lapunkat ezer előfizető fogja támogatni, a befolyó előfizetési dijakból évnegyedenkint 150, egy éven át tehát 600 koronát bocsájtunk erre a célra, mig ha előfizetőink száma két ezerre szaporodnék, akkor ezt az összeget még ezer koronával megtoldhatnók, Lapunk mostani hiveinek engedjük át ennélfogva a szép és nemes faladatot, hogy uj és uj előfizetők gyüjtése által minket ebbe a kellemes helyzetbe jutassanak.

November hó a vadászatban.

Az utolsó faleveleket is lekapkodja a hideg északi szél; kopaszon állanak az erdő büszke tölgyei, ágaik között nem talál menedéket a madár. A mező is kietlen, kopár. A csókák. vetési és hamvas varjak seregesen kóválygva, ők is elhuzódnak a falvak és városok alá. Az erdőkben még jégkéregtől ment patakok partján mélázva ül egy-egy szép kékeszöld tollazatu madár, hallgatja az örökké vidám vizi rigó egyedüli nótáját. Szomoru nótákat fülyül már e hónapban az északi szél, s fuvalma meg-megzörgeti az avarteritő vázait és az egymásra borult szegény faleveleket, melyek ölelve egymást csókolják, a mig rajtuk kiütő halálpirt lassankint sápadt sárgaság váltja fel testükön, hogy végkép meghalva valamennyi lehulhasson. . . . Rövidesen kopaszság ül az erdők koronáira s a leveletlen fák megannyi csörgő csontvázként meresztik kopasz ágkarjaikat az ég felé, mintha igézetes mumiák volnának. A mező is kietlen, kopár, a madár élet mozgalmát, méla csend váltja fel, Csak a lápon van még élet, mozgás és madárszó: ám a madárszólások most oly busongók mintha a végtelenségbe szálló sóhajok gyötrelmes összhangban egyesülve keseregnének a multak emlékein, s rimánkodnának egy szebb jövő derült szivárványa után. De az erdők titkaiból sem csengenek derüs madárhangok a vadász fülébe; a madárság nótás népét rég kitakaritotta az öszi hideg fuvalom a most lombtalan világból; csak egynehány maradt benne, akik mindig itt laknak, de azok is bujdokolva élnek s hangjuk is inkább a bölcs keserü gunykacaja, mint vidor ujjongás

---

ülünk és előáltak különféle gyerekes tanácsokkal, a melyeken én jókat mosolyogtam. Nem baj! Legalább foglalkoznak velünk. De mégis ha véletlenül megtörténnék, hogy elszakadnánk egymástól hogyan találnék rád?

— Eh, arról szó sincs, — szólt a tanár, — és ha mégis megesnék, egyszerüen felülsz a hajóra és ott bevársz.

— Látod, mily jó, hogy megkérdeztelek. Erre valóban nem is gondoltam volna. Még is csak a férfi az férfi! Tudja mit kell cselekedni, — válaszolt Phoebe és csudálattal vegyes bűszkeséggel tekintett a férjére.

A vonat egyszerre lassabban haladt, végre pedig valami közbeeső kis állomáson megállt. Monroe felkelt és igy szólt nejének:

— Kimegyek és megkérdezem, hol vagyunk, mert tájékozni szeretném magamat és nem szeretném, ha lekésnénk a hajóról.

Le is szállt és odament egy csoport emberhez, akik az állomáson beszélgettek.

— Van idő? Hosszabb ideig áll a vonat? — kérdezte az egyiktől.

— Ó nem! Legfölebb egy percig. Csak egy tehervonatot várunk. Itt is van már. Nem látja a mozdony füstjét?

A tanár mikor látta a tehervonatot közeledni, sietve futott vissza a kocsijához s épp fel akart szállni amint a földön megpillantott egy darab követ.

Ujra leszállt, hogy felvegye a kavicsot.

— Csodálatos, — mormogta magában, — ha nem tévedek ez egy . . .

Lehajolt, felvette a követ s nézegetnl kezdte, azt azonban nem vette észre, hogy a tehervonat beérkezett és teljesen elzárta az utját a gyorsvonattól. Akkor aztán megijedt.

— Az ördögbe is! — kiáltotta fel, — hát nem érek én rá otthon geológiai tanlmányaimat elvégezni. — És várta, várta, mikor lesz már vége a rengeteg hosszu tehervonatnak, hogy kocsijához mehessen. Megolvasott tiz, husz, harminc, ötven kocsit s mikor

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a lét örömén, a mi nincs. . . . és nics. . . Megfogyatkoznak a tollas jószágok számban erdőn, mezőn, lápon egyaránt. Jönnek helyette a telelő madárvendégeink a bunda igazi hazájából. A puszták kutgémeire hamar rászáll a messze fehéredő madár, mely a mi macskanyávogásu parlagi ölyvünkkel tart közeli rokonságot, csak hogy »gatya« is van neki, talán azért, hogy jobban pászoljon a magyar puszták tájaihoz. Jön sokszor a hó elejével az az apró gyilkos madár is, mely menyét módjára a villám szárnyain szállva szokott a tuzoknak, vadludnak testébe furakodni, hogy vérével együtt a lelküket is kiszivja; ez a »hóhér« a kis solyom vagy ölü (Falco aesalon).

A vándormadarak utolsói is már mind elmentek, megérkeztek helyükbe az északi vendégek, a bukdárok (Colymbus), buvárok (Mergus), köztök a szép, fenylően sötétzöld fejü, fekete hátu s halványpiros mellü bubos buvár. A tőke kacsa nagy csapatokba verődve, a folyamokra huzódik.

A tuzok is elhagyja előbbi helyét, kisebb csoportokban csatangol egyik vidékről a másikra, utközben meglehetős károkat okozva a repcevetésben.

Beáll az erdőben a hajtóvadászatok megtartásának ideje is.

A dámvad még üzekedik s ennélfogva méltányosan nem zavarható, borjakat azonban lehet lőni, de ugy, hogy a dámvad üzekedési helye s ennek környéke — nagyon ne zavartassék; az üzekedés bevégeztével pedig a meddők lövendők.

Az özbakok elhányják e hóban fejük ékét, azaz sutulnak, de ha felismertetnek, főleg ha sok van, lelövetnek.

E hónapban az őzek, különösen szép időjárás mellett, ugy viselkednek, mintha üzekednének. Az őzek eme viselkedése már sok vitára adott alkalmat s tudományos figyelések alapját is képezte; különösen a németek szőrszálhasogató módon tárgyalták, sőt még a gynaekologusaik is beleavatkoztak, de a vita hevében nagyon ellentmondó véleményeket adván, az egész ügyet félbehagyniok kellett. Egyik a sutát minősitette termőképesnek, másik meg a bakoknál lévő ondóvezetékben talált életképes spermatozoidokat.

Tény az. hogy különösen ha nyár folytán bő táplálékuk volt, egészen ugy viselkednek, mint az üzekedési időben, a bakok a sutákat folyton hajtják. Ez azonban nem valódi, hanem csak hamis üzekedés. Az őz üzekedési ideje julius kőzepétől augusztus kőzepéig tart. Más időben való üzekedés természetellenes lenne. A megfigyelőket különösen az a körülmény hozta zavarba, hogy az őzsuta jullius végétől május végéig vemhes; mig a sokkal erősebb rőtvad vemhessége szeptember végétől juliusig tart, vagyis rövidebb ideig.

E hóban az őzek az erdőaljakból a sürü rengetegbe vonulnak.

A vaddisznó vadászata szorgalmasan gyakorlandó, A tölgy- és bükkmakkon s vadgyümölcsön meghizott állat fához dörzsölődik, pocsolyákat keres és rühetéshez készül.

A nyul szőllőkbe és kukorica-földekre veszi magát, sőt kertekbe is eljár

A foglyot a fagyos földön nehéz megközeliteni; parlag, szőllőkbe, kukorica-földekre, nádas rétekre buvik.

Hasznos szárnyasaink közül jóformán csak a nemes fácán — meiy most fejlődésenek és erejének teljében van — vadászható sikerrel, annyival is inkább, mivel vadászata nemcsak érdekes, hanem igen értékes és keresett zsákmányt is nyujt,

Vadruca-, vadlud-vadászatok e hónapba még folytathatók.

A borz vissza buj lyukába, honnan csak éjjel járt ki bagzani.

A karvaly, héja elhagyva az erdőt, falvak közelében kóválygog, megérkezik a nagy »hóhér«, a kis sólyom ölü (Falco aesalon) is.

---

végre az utolsó is elment előtte, akkor nézett csak nagyot. A gyorsvonat elment! Őt otthagyta, nejét pedig vitte magával.

Kétségbeesetten futkosott egy darabig s felült a legközelebbi személyvonatra. Szerencsésen el is érkezett Newyorkba, ahol egyenesen a kikötőbe rohant, itt azonban megtudta a szomoru valóságot, hogy a »Pavonia« már elindult Európa felé! Még ugyan bent volt a csatornában, de ez éppen elég volt, hogy Normann teljesen kétségbe essék.

Egy gőzbárka kapitánya megsajnálta az ide-oda szaladgáló tanárt és igy szólt hozzá:

— Ha éppen parancsolja, még elérhetem a hajót. Itt a csatornában még nem megy teljes gőzzel és száz dollárért egy óra mulva ön a »Pavonia« fedélzetén lehet.

— Helyes, — kiáltott örömmel a tanár s a másik percben már uton voltak. Rövid hajsza után annyira megközelitették a hajót, hogy a szócső segitségével már jeleket válthattak.

— Utast felvenni! — kiáltott a gőzbárka kapitánya.

A »Pavonia« hirtelen lassitotta menetét és Norman egy órán belül csakugyan a fedélzeten volt. Boldogan fizette ki a száz dollárt és a kapitány után tudakozódott.

— Most nem lehet vele beszélni — mondta a kormányos — mert a parancsnoki hidon van elfoglalva. Majd délben az ebédnél.

— De nekem föltétlenül beszélnem kell vele, — türelmetlenkedett Norman.

— Talán beszélhetne uram a másodkapitánynyal. Majd ő megmutatja önnek a fülkéjét.

— Hát hol a másodkapitány?

A kormányos odavezette Normant a másod kapitányhoz, aki meglehetős részvéttel hallgatta a tanár baját.

— Ej, ej! Ez egy kicsit kellemetlen dolog, de számtalan emberrel megtörténik.

— Hol van hát a feleségem?

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A ragadozó madarak szerte kóválygognak; nem kell tőlük a lőport kímélni.

A mily bájos volt a uégylábu ragadozókat juliustól kezdve mostanáig tőrbe fogni, ugy most novemberben veszi kezdetét a valóságos fogási idő s a vadász annál szorgalmasabban ügyeljen a kártékony állatok irtására.

A vadász fokozott figyelme a kártékonynak mindenféle módon való pusztitásában öszpontosuljon. A hol fővad van, a téli takarmányozásra — tekintettel arra, hogy a szigoru napok minden pillanatban beállhatnak — különös gond forditandó.

A tenyésztésre szánt és befogott fácán és fogoly részére való egészséges tápanyag készenlétben tartandó.

Különös figyelem forditandó az őzekre, nem szabad bevárni, mig a tél beáll és a már szüküs és egészségtelen táplaléktól elgyengülnek az amugy is kényes természetü őzek, hanem idejekorán kell nekik a megfelelő táplálékot kiosztani. A közönséges téli széna kiadása helytelen, sőt káros is, mert ettől könnyen meg is betegednek. Az őzek legkedvesebb eledele szárztakarmányként: borsó, bab, csillagfürt, csépeletlen zabkéve, jó lóhere, lucerna és jó takarmány baltacim. Sőt uagyon szereti a tölgyek és nyárfélék galyait is; természetesen a makk, zab, tengeri bab, is kedvenc eledele.

(A. M. E. után.)

Hasznos tudnivalók.

A gyümölcsfa-oltványokról.

Ha teljes sikert akarunk elérni az oltással, akkor a következő dolgokat kell figyelembe venni. Az alany (vadtő) helyes viszonya a nemes vesszőhöz döntő fontosságu. 1. Rokoni viszonynak kell fennállani. 2. Az elérendő faalak is határoz. 3. A talajnak és fekvésének is van befolyása. 4. A fajtakérdést alaposan kell tanulmányozni.

Alma. Magas törzs almavadoncon, alany Doucin kisebb alakok, kordonoknál stb. paradicsomalma. Az utóbbi jó talajt kiván.

Körte. Magas törzs, körtevadonc, lugasmivelés, birsalma alany; azonban erősebben növő fajták, mint Diel-Gellert vajonc törpefatenyészet céljaira; csak birsalmán. Birsalmán rosszul tenyésznek: Willam Christ körte, Kongresszusi Emlék, Téli Dechant-körte stb. Hamar visszafejlödnek.

Szilvafajok. Elsősorban válasszuk a Szt. Julien szilvát; azután a közönséges szilvamagoncokat, de nem gyökérkifutókat. A cseresznyeszilvát (mirabolane) szintén nem szabad használnunk, mert fája visszaesik.

Barack. Szt. Julien szilvafán tenyésztjük; az a barack, amely szilvafára van oltva, a legtartósabb.

Cseresznye. Édes cseresznyét édes cseresznyére oltunk.

A nemes vesszöt csak teljesen egészséges és termőerőben levő fáról szabad szedni. Azonban az egyes vesszőket is meg kell vizsgálni. Mert előfordult, hogy egy és ugyanazon a fán a külömböző vesszők nagyon eltérő termékenységüek.

A legjobb vesszők a magvasan tömzsi módon nőnek, szorosan álló rügyekkel. A frissen vágott vesszőknek az a hátrányuk, hogy nagyon érzékenyek és annál könnyebben romlanak, ha már nedvben állanak. Az ilyeneket márciusban kissé fekve kell hagyni. Áprilisban már nem kezdhetünk semmit friss vesszőkkel. A decemberben, januárban vágott vesszöknél arra kell ügyelni, hogy jó állapotban maradjanak. Ha teljesen el vannak ásva a földben, akkor árt nekik a talaj

---

A kapitány a fejét rázta:

— A kedves neje? Én bizony nem láttam ő nagyságát.

— Micsoda? Nem látta? . . . Akkor állitsa meg a hajót, mert visszamegyek. Rögtön állitsa meg kérem.

— Nagyon sajnálom, — felelt a másodkapitány, — de most már vissza nem térhet ön, mert a bárka már elment. Hisz önnek ha jól tudom, meg is van váltva erre a hajóra a jegye.

— Hogyne volna, — dadogta a tanár, — de hát mi lesz most a feleségemmel Mit csinál egyedül New-Yorkban? Nem fogja magát kiismerni . . . Borzasztó!

— Ó kérem, hát táviratozunk a kikötőbe — szólt a kapitány. — Fel vagyunk szerelve drót nélküli táviróval s rendben lesz minden.

— Hála Isten! — kiáltott fel megkönnyebülten Norman.

— Mindenekelőtt azonban biztositson magának egy fülkét . . .

— Hisz az meg van már rendelve.

— Igaz, majdnem elfelejtettem. Szabad a jegyet kérnem.

Norman egy ideig hasztalanul kotorván a zsebében. végre is lehangoltan szól:

— Lám, lám! Milyen baj. Ott maradt a jegy a feleségemnél.

A kapitány arca mind szigorubb lett:

— Ah ugy! Akkor majd keresünk egy másik fülkét. Száz dollár az ára.

— Kérem, rendben van. Gyerünk hát most a drótnélkülihez.

— Pardon előbb csak intézzük el az egyik dolgot, — szólt a kapitány, mire Norman elővette a tárcáját és szó nélkül kifizette a száz dollárt.

— Az 50-es számu fülke az öné. Itt vannak a kulcsok is és most menjünk hát táviratozni.

Norman alig tudta megszövegezni a táviratot. Végre megtalálta a kellő formát:

»Thomas Monroe, New Hawen, Connecticut. Elutaztam a Pavoniával. Phoebe New-Yorkban le-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nedvessége. A vesszőket jól szellőzött, nem meleg helyiségben tartsuk el, például homokban.

G. T.

Fiatal ökrök hizlalása.

Ha nem nagy gazdaságokban vagy szeszgyárakban hizlalunk ökröket, ahol a hizlalást egy-egy nagyobb terményág feletetése céljából űzzük, hanem a hizlalással csak kisebb mértékben foglalkozunk, gyakran felmerül a kérdés, hogy vajjon mely anyagok azok, melyek legalmasabbak a hizlalás céljára s milyen mennyiségekben nyujtsuk azokat a hizóknak? Fiatal ökrök hizlalására az első hat hétben, ezer kilogramm élősuly után számitott arányban, naponkint tiz kilogramm hereszéna, öt kilogramm réti széna, hat kilogramm szecska, ötven kilogramm répa, öt kilogramm kukoricadara vagy napraforgópogácsa és egy negyed kilogramm lenmagliszt elégséges tápanyagot nyujt. A második hat hétben ugyanannyi széna, here és répa mellett öt kilogramm szecskát, hat kilogramm kukoricadarát vagy napraforgópogácsát és háromnegyed kilogramm lenmaglisztet használjunk fel naponkint. Végre a hizlalás utolsó szakában, ugyanannyi széna, here és répa mellett, négy kiló kukoricadarát vagy napraforgópogácsát, három kiló darált zabot s egy kiló lenmaglisztet etessünk, a szecska helyett pedig korpát.

K. O.

KÜLÖNFÉLÉK.

Miért repülnek a nappali lepkék nappal és az éjjelliek éjjel? Sokan azt hiszik, hogy a nappali lepkék csak nappal tudnak repülni, este vagy éjjel azonban nem, mivel a sötélben nem látnak. Viszont az éjjeli lepkék nappal nem röpködnek, mivel a nagy fény izgatja a szemöket. Ezzel a kérdéssel behatóan foglalkozott a hires rovar fiziólogus, Buckmetjew. Szerinte nagy tévedés azt hinni, hogy a világosság vagy a sötétség befolyásolja a pillangókat a repülésben, Hiszen az éjjeli lepkék a legnagyobb fényben, villanyvilágitásba, a legélénkebben röpködnek, a nappaliak viszont nem mindjárt napfelkelte előtt kezdenek szállingóznt, hanem jóval később. Épp ugy nem jöhet szóba a táplálék megkeresése, sem pedig a pillangók szine. Az ok nem rejlik másba, mint a hőváltozásban. Ugyanis a pillangókra nagy hatással van a repülő izmok által fejlesztett hőképződés. Ha ezt a meleget a levegő temperaturája nem birja kellő fokra leszállitani, akkor a repülő izmokban bizonyos kimerültség lép fel. A nappali lepkék hőfokát a kevésbé szőrözött testük hamar kisugározza, mig az éjjeli lepkék erősen szőrözött bundája lassabban párologtatja el. Ez okból a nappali pillangók szárnyaikkal lasabban röpködnek, hogy a lelehült levegőben alkalmas hőfokot elérjenek, fenttartsanak, nehogy a kimerültség erőt vegyen rajtok. A hőfok hatása az izom-elernyedésre az éjjelieknél 33.° C, mig a nappaliaknál 45° C. Ezt a fokot a nappali és éjjeli hőváltozás regulázza legjobban. A nappali lepkék tehát estéli hidegben, az éjjeliek nappali melegben nem birnak röpködni, mivel izmaik hamar elernyednek.

Uj bölénybika Amerikában. Az »Amerika Bison Society« részvénytársaság nemrég gyülést tartott Nevyorkban a központi parkban, melyen beszámol a bölénytenyésztés eredményeiről. Tudvalevő, hogy a bölény Amerikában kipusztuló félben van, holott a mult század elején még rengeteg csordákban éltek a prairiéken. Hozzávető számitás szerint a 18-ik században több mint 40 millió élt Amerikában és jelenleg alig tehető néhány százra a még vadon élő bölények

---

késett, keresd fel valahol. Norman. »Pavonia«, 50-ik fülke.

A táviró hivatalnok átvette a sürgönylapot, s nézte, nézte sokáig. Aztán mikor Normann visszament a fülkéjébe, egy másikat vett elő, amelyet negyedórával azelőtt adtak föl és ujra elolvasta:

»Miss Sadie Harper New-Yorkban lekésett. Én a Pavonián utban vagyok Európába, majd Londonban megvárom. Phoebe. »Pavonia 51. fülke.«

A távirótiszt csak nézte a két táviratot, de hát kötelessége lévén, feladta mind a kettőt.

Alig egy óra mulva Monroe is. Phoebe is megkapták a választ:

»Monroe tanár »Pavonia« gőzös 50. fülke. Feleséged a melletted levő fülkében utazik. Tom.«

A másik távirat ugyanigy szólt:

»Mrs. Monroe »Pavonia« gőzös 51. fülke. Férjed a melletted levő fülkében utazik. Sadie.«

Két perc mulva férj és feleség egymás nyakába borultak és magyarázgatták egymásnak a tévedést. A hajóskapitány azonban meglátta az ölelkező utasokat és keményen rászólt Normanra:

— Kérem, hogy meri ön megölelni . . .

Norman nem várta be a kapitány mondokájának a végét, hanem sietett közbeszólni:

— Azt hiszem a feleségemet van jogom megölelni.

— Ugy? a felesége? Harper asszony felesége Monroenak. Ez egy kicsit . . .

Az asszonyka lesütötte a szemeit:

— Nézd csak. Mi csakugyan ügyetlenek vagyunk. a leánynevemet mondtam be a felszálláskor!

Ujra megölelték egymást és vigan utaztak Európa felé.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

száma. Ezt az érdekes, óriás erejü állatot az amerlkai kapzsiság pusztitotta ki. Kitünő husa, drága bőre és szőre elegendő ok arra, hogy minden irgalom nélkül vadászák és irtsák. Most pedig előkellő ameriakiak azon buzgólkodnak hogy valamiképen megmentsék a teljes kipusztulástól. A részvénytársaság tiszteletbeli elnöke nem más, mint az Egyesült Államok vezetője: Roosenwelt. Az évi jelentés örvendetes jelenségről számol be. Ugyanis sikerült az amerikai szarvasmarhát összeházasitani a bölénnyel s igy egy ujfajta bölényfajtát létesiteni. Ezt a puhaszőrü, szolidabb természetü bölényt Newport melletti Croydon hegyvidéken tenyésztik. A szép szőrü, hatalmas testü, görbe szarvu állatok nagy csordákban legelnek a gazdag növényzetü vidéken. A bikának feltünő hosszu szakála van és nyaka megett a hátán, magas pup emelkedik ki, Körülbelül 24,000 acres terület van 2½ méter magas drótsövénnyel körülvéve, hogy a benne élő többi vadállatok, szarvasok, őzek: vaddisznók ki ne szabaduljanak, el ne szökjenek, vagy idegenek megne dészmálják. Ez a nagy terület a főuraknak a vadászterülete. Nem csak télen, hanem nyáron is gondozzák az ott tenyésztő álllatokat. két kristály vizü patakot vezettek be a vadaskertbe, etetőházakat rendeztek be az állatok részére, sőt a park egyik részén telelő fabódékat emeltek, ahol Williám Morrison több év öta gondozza a nagy télben az oda menekülő állatokat. A vadaskertben nevelt bölényeket nemcsak New-York állatkertjébe szállitják, hanem a szelidebbeket kocsiba fogva, teherhordásra használják. Sőt Harold Baynes nagybirtokos aki legtöbbet áldoz a park fentartására, kéfkerekü diszkocsiba fogatja s ugy hajt keresztül a legelőkön és a környéken. A felnevelt egy-két éves bőlényeket 350—500 dollárért adják el. Különösen Kanada és Alaska vidékén akarják őket meghonositani. Ezekre a vidékekre a Buffalo Jones által tenyésztett »Catalo« ujfajokat szállitják el. Ujabban Albany vidékére szállitottak el egy csorda bölényt, az ottani Adirsudak hegyi erdőségbe, hogy vadon tenyészszenek. Ily módon törekednek a bölényeket az állam különböző vidékein elterjeszteni, hogy az ősök hibáit jóvá tegyék és a becses állatot az utókor részére megmentsék.

HIREK

A Délvidék rémei. Temesvári tudósitónk táviratozza: Az itteni ügyészség fogházába hét cigányt kisértek be a minap, akik valóságos rémei voltak a Délvidéknek. Hatvan betörést és több rablógyilkosságot kßvettek el. A mult év őszén ők gyilkolták meg és fosztották ki Temesváron Zsulán Demeter vállalkozót, valamint ők mészárolták le néhány héttel később Wild Károly vámos feleségét és gyermekeit. A gyilkos bandának Lakatos Rostás János és Lakatos Gusztáv volt a vezetője. A cigányok beismerték büneiket.

Tizenhárom éves apagyilkos. Kovács József kaposvári negyvenhat éves gazdag földmüvest minap Somogy-Buzsákon lévő tanyáján halva találták. A csendőrség nyomozása kideritette hogy Kovácsot tizenhárom éves Sándor fia orvul megtámadta és késsel nyakszirten szurta. Kideritették még azt is, hogy a fiut az édes anyja biztatta föl a gyilkosságra. Mind a kettőt letartóztatta a csendőrség. Beismerésben vannak. Az asszony azt vallotta, hogy azért ölette férjét, mert végrendeletében ki akarta tagadni mindenből.

Kiskoru kalandorok. Nagykorpád somogymegyei községben, két tizenöt éves inas Széles György és Fazekas János elhatározta, hoyy betyárnak csap föl. Elolvasták Rinaldó Rinaldini kalandos történetét, s ez időtől kezdve csak azon járt az eszük, hogy miként utánozhatnák a példáját. Végre megszöktek munkaadójuktól s betörtek Politzer Géza nagykorpádi bérlő házába, a kitől puskát, pisztolyt és töltést loptak. Azután igy fölfegyvsrkezve, neki vágtak a nagyvilágnak. Éjjel vadásztak, a zsákmányt megsütve élfogyasztották, nappal pedig az erdőkben elbujva aludtak. Ily módon eljutottak egész a horvát határszélig, majd visszatértek Lábodra, a hol egy harmadik társuk megérkezésére vártak De a harmadik, Kulcsár József vasuti szolga elárulta őket az állomásfőnöknek. A találka helyén Kulcsár helyett Kis János vasuti munkás várta őket több csendőrrel. Széles György, a mikor látta, hogy el vannak árulva, revolverrel sulyosan megsebesitette a vasuti munkást. A csendőrök azután elfogták a kiskoru betyárokat és bekisérték őket a nagyatádi járásbiróságra.

Az anyja védelmében. Dunapelentéről jelentik Özvegy Kiss Istvánné, a ki a mult esztendőben vesztette el a férjét, csöndes visszavonultságban éldegélt egyetlen legényfiával, Kiss Imrével. Családi békéjüket azonban az utóbbi időben megzavarta Istenes István odavaló jómódu gazda, a ki a házukhoz járogatott. A gazda szerelmi ajánlatokkal üldözte az özvegyasszonyt, a ki végre hallgatott is a szavára. A fiu ezt természetesen nem jö szemmel nézte s többször heves jelenet játszódott le közte és édesanyja között. Istenes István pedig időközben már annyira otthoniasan érezte magát az özvegyasszony házában, hogy sokszor megesett hogy részegen tért be hozzá s ilyenkor még kezet is emelt az asszonyra. A fiu türte egy ideig ezt a szomoru állapotot, végre elkeseredetten kifakadt:

— Édes anyám, szakitson ezzel az emberrel, mert meglátja, rossz vége lesz!

Az anyja ilyenkor csak csititotta a fiát. Minap

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tsmét ittasan állitott be lakásukba Istenes István s rátámadt az asszonyra. Kiss Imre védelmére kelt anyjának.

— Itt én parancsolok, — szólt a részeg ember és félre lökte a fiut s meg akarta ütni az anyját.

A fiut erre féktelen haragra lobbant s az asztalon levő konyhakést fölkapva, markolatig döfte Istenes István mellébe. A szurás, mely a szivét járta keresztül halálos volt. Kiss Imre azután bucsut vett édesanyjától s önként jelentkezett a csendőrségen.

Tizenöt óráig a kútban. Lippáról irják: Bogyai Ignác lippai lakós egy nyilt kútnak a belsejét vizsgálta, miközben a kút falazata bedölt és Bogyát maga alá temette. Már mindenki azt hitte, hogy Bogyát a föld agyonnyomta, midőn hangos sirást hallottak a kút mélyéből. Lassan eltávolitották a földet és a köveket és tizenötórai munka után sikerült Bogyát még életben találni. Szerencsére ugyanis a kút falazata ugy dölt be, hogy Bogya felett kupalakba tornyosult s bár csekély vizben is állott, levegővel rendelkezett. Kisebb horzsoláson kivül más baja nem történt. A vizsgálatot meginditották.

Villámcsapás. Egy hét óta az egész országban hideg az idő s éjjel nemcsak a hegyek közt, hanem még az Alföldön is fagy. Némely helyen tizfokos a hideg. Annál különösebb tehát az a hir, amelyet ma kaptunk szatmári tudósitónktól. E szerint Iszka községben és vidékén a minap hirtelen megenyhült a a levegő, majd nyárias zivatar támadt hatalmas villámlással és égzengéssel. A villám lecsapott Kelesics János iszkai gazda házába s Kelesicsnét agyonsujtotta. A ház leégett.

Szerkesztői üzenetek.

Sándor Imre urnak. Alsóhomoród. Az 1908. évre szóló Erdészeti Zsebnaptár az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál rendelhető meg (Budapest, V., Alkotmány-utca 6.) Ára 3 K 45 fillér. **Flóra Károly** urnak, Belényes. A kivánt adatokat külön levélben közöltük s eddig bizonyosan már kezei közt vannak.

A kiadóhivatal postája.

Kelemen István urnak, Esztergom. **Theisz Mihály** urnak, Jósikatelep. A cimet megfelelően kiigazitottuk. **Miklósy József** urnak. Szepsi. A küldölt 3 koronát vettük. A kérdésben forgó összeget küldheti a szerkesztő nevére is. **Mészáros János** urnak, Dallosfürész. A 4 koronát köszönettel nyugtázzuk. **Kaiser János** urnak, Gyarmat puszta. A 2 korona előfizetési dij beérkezett.

„VADŐR“
cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Lakás változás.

Széles és nagykörü ismeretségem folytán ezen az uton hozom tudomására az érdeklődöknek, hogy uj állomásom következtében lakásom már nem Alsólendva, hanem

Esztergom, Angyal-utca 10. sz.

Kelemen István.

Állást keres

22 éves fiatalember, ki az erdőőri szakvizsgát egy év mulva letenné. Elfogad erdőlegényi állást is. Beszél magyarul, tótul és németül. Kivánatra fényképet is küld. Szives megkeresések az alábbi cimre küldendők:

Szászko András, Cziffer, Pozsony m.
1—5.

Állást keres

keres 27 éves nös férfi, egy gyermek atyja, ki az erdészeti vagy vadászati pályára érez magában hivatást. Jó lövő. Érdeklődők forduljanak az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez, mely az illető cimet közli.

3—5

BURGER FRIGYES
gyógyáru és illatszer üzlete
Kolozsvár, Mátyás király-tér 10

Vásárol a legmagasabb napi áron: Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet gyökeret és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott **HIENTZ JOSZEF** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 «
Negyed évre . . . . . 2 «

Pénzküldemények:
a «Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet» címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
Podhradszky Emil.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. november 14.** **46. szám.**

Meggyilkolt erdész. Gyilkos endőőrök.

A legutóbbi napokban két rémes hirt olvastunk a Budapesri Hirlap hasábjain, melyek izgalomba ejtettek és megdöbbentették szivünket.

Az egyik hir egy uradalmi erdész meggyilkolásáról, a másik pedig két uradalmi erdőőr által elkövetett gyilkosságról szól.

Az első hir a következő:

A hontmegyei Szokolya községben ismeretlen merénylők szörnyü bosszut álltak Baumann erdészen, a kire a porosz Sierstorf Henrik gróf hétezer holdaserdőségének gondozása volt bizva, Az erdész — a ki magyar ember volt — nagyon szigoruan bánt azokkal, a kik fát gyüjtöttek az erdőben. Nagy szigorusága miatt meggyülölték és a minap éjjel bombamerényletet követtek el ellene; az ablakon bombát dobtak be a lakásába. A robbanás ereje az erdészt darabokra szaggatta, az ajtókat és ablakokat kitépte, de az erdész feleségének és gyermekeinek, a kik a szomszéd szobában aludtak, semmi bajuk sem lett, Azt még nem tudják, hogy kik a merénylők, de azt már megállapitották, hogy a most épülő vácdrégelypalánkai helyiérdekü vasut épitésvezetőségétől hét kiló dinamitot loptak.

A gyilkos erdőőrőkről szóló hir ez:

A veszprémmegyei Varsány község határában a hetvenhárom éves Pető István a falu közelében lévő erdőben száraz galyat szedegetett. Szerencsétlenségére oda vetődött Lemény István erdőőr, rátámadt az öreg emberre s beverte a fejét. Az erdőőr megijedt s a sebesültet a patakhoz vitte s ott arra, kényszeritette, hogy mossa le fejéről a vért. E közben odaérkezett Toth János erdőőr is. Most már ketten visszahurcolták az öreg embert az összegyüjtött farakáshoz s ott agyonverték. A holttestet az erdő sürüjében elrejtették. A csendőrség ráakadt a holttestre és a vizsgálóbiró letartóztatta a két erdőőrt.

Az egyik eset éppen olyan megdöbbentő, mint a másik s aggódva kérdezzük önmagunktól, hogy vajjon mi is lehet az oka az ilyen rettenetes eseteknek most, midőn sem Sobri, sem Rózsa Sándor idejét nem éljük, hanem a konszolidált viszonyok közt csedesen, békességben élhetne a nép.

Nem vélünk csalatkozni akkor, ha azt állitjuk, hogy mindkét szomoru esetnek az egyik részről a tulhajtott szigor, másik részről ellenben a törvény enyhe volta volt az oka, lehetséges azonban az is, hogy az illetők szellemi képzettségüknél fogva jól beillettek ugyan valamikor béreseknek, kocsisoknak vagy bármi másnak, de erdőőröknek semmiesetre sem, mert az olyan vad erkölcsü ember, ki erőteljes ember létére nem átall egy jómagával tehetettlen, erőtlen aggastyánt megtámadni, bántalmazni, megvérezni, sőt még azt sem tartván elégnek, midön társat is kapott,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ezzel közösen meggyilkolni, mintha erre a saját maga ereje nem lett volna elegendő, nem méltó arra, hogy a tisztességes, becsületes szolgálatot igénylő erdőőri szolgálatra alkalmaztassék. A segitő társat egyébként még sokkal jobban meg kell rónunk, mert ennek kötelessége lett volna társát gonosz cselekedetére figyelmeztetni s őt a a további vérengzésben megakadályozni.

Mi a magunk részéről teljes megelégedéssel konstantáljuk, hogy a magáról megfelejtkezett két gyilkos egyike sem volt lapunk olvasója, mer ha az lett volna, ilyen gonosz cselekedetre nem vetemedik, hanem megmarad a szelid erkölcsök és becsület utján, de egyuttal nem mulaszthatjuk el a leghatározottabban tiltakozni az ellen, hogy az ilyen és ezekhez hasonló vad és durva erkölcsü emberek a tisztes »erdőőr» cimet viselhessék és azt gonosz cselekedeteikkel bemocskolják. Ha már eyyes uradalmaknak gyönyörüségük telik abban, hogy erdeik őrzésével ilyen népet bizzanak meg, ám nevezzék azokat csőszöknek, [az ilyenek legnagyobb része egyébként is kasza-kapa kerülők,] de ne engedjenek nekik olyan cimeket viselni, a melyek csak tisztességes embert illetnek meg.

Mindenesetre elszomoritó dolog az, hogy az erdőtörvény életbelépte után közel három évtizeddel még mindég halgatagon meg van engedve és az illetékes körök türik azt, hogy az erdőőri szakvizsgát mindenféle szedett-vedett, kocsisokból, béresekből urrá átvedleni óhajtó népség letehesse s a vizsgáló bizottságok nem vetnek gondot arra, hogy az ilyenek megbuktatásával hozzájáruljanak egy derék és tisztességes testületnek a rajta rágódó fenétől való megtisztitásához.

Szavunk van azonban ebből a szomoru két alkalomból az erdészeti alkalmazottakhoz is. Ne feledjék, hogy nekik az erdőtörvény vagy bármely más törvény a jogot nem azért adta, hogy azzal visszaélyenek, hanem bsak azétt, hogy azzal józan megfontolással éljenek, a reájuk bizott jószág védelmében pedig sohasem engedjék magukat sem harag, sem bosszu által vezéreltetni, hanem megtartván higgadtságukat, megfelelő komolysággal igyekezzenek a tőrvénynek érvényt szerezni. Nem szabad soha sem visszaélniök sem az állásuk adta jogokkal, sem pedig a természet különös kegyelméből kapott testi erejükkel, mert gyáva, haszontalan ember az, ki csak ezekbe bizakodva mer a nálánál gyöngébb embertársa ellen fellépni. A mi fensőbbségünket nem a nyers testi erönkben, nem is a törvény által reánk ruházott hatalomban kell keressünk és feltalálnunk, hanem igyekeznünk kell erkölcsi felsőbbséget kivivnunk azok felett, a kik felett uralkodni, vagy a kiknek gonosz szenvedélyük letörésében munkálkodni akarunk, ezt pedig csak akkor érhetjük el teljes sikerrel, ha a saját szenvedélyeink felett uralkodni tudunk és azokat képesek vagyunk a higgadt megfontolásnak alárendelni.

Szigoritani kell tehát az erdőtörvényt s illetve sulyositani az erdei kártételek büntetéseit, de másrészt gondoskodni kell arról is, hogy az erdészeti személyzet fontos és nagy felelőséggel járó teendőibe mindenféle nem arra való nép bele ne kontárkodhassék.

TÁRCZA

A templom rablója.

A templom hatalmas, nehéz diszitésekkel megrakott tölgyfa-ajtója nyikorogva fordult meg sarkaiban s a nyomán támadt résen a tele hold halvány sugarai derengő fényt vetettek a templom sötét hajójába. A sugarak ezüstös fénye fáradtan tört meg a széles pillérek kiugró diszitésein s a százados falak ütött-kopott freskóin, mig a szentélyben álló fehér márványoltárt csak mint valami árnyékfoszlányt, halvány körvonalaiban lehetett kivenni.

A templomban néma csend. Az Isten hajlékának áhitatos, fenséges siri csendje.

Mikor az ajtó megnyilt, két alak surrant a templomba. Egy idősebb férfi és egy gyermek.

A férfi előrenyujtott karokkal, tapogatódzva ment előre, mintha a szenteltviztartót keresné s gyürött, kopott kalapját a hóna alatt szorongatja. Most egy pillanatra, mintha el is feledné, hogy a legaljasabb szándékkal, lopni jött az Isten házába: megáll és gondolkozni látszik. Gyermek évei jutnak eszébe, a falu jó, öreg lelkésze, akinek szájából az Istent dicsérni tanulta, s akinek majdnem mindennap szolgált az oltár előtt, a melyet most leggaládabb kezekkel ki akar rabolni. Érezte, hogy testén valami hideg borzadály fut végig s lelkében ujra ébred a sokszor elnémitott s beteg lelkiismeret tiltakozó szava, de csakhamar felülkerekedett benne az ördög s kését kinyitva várakozott.

A gyermek azt hitte, hogy imádkozik, halkan odaszólt tehát neki:

— Nos, még nem végezted el az imádságodat? Jöjj már!

A templom ablakainak üvegmozaikján átszürödő

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Erdészeti birtokpolitika.

(A »Magyarország« után. Két közlemény.)

I.

A sajtó hosszabb idő óta foglalkozik a kivándorlás kérdésével. Időszerünek tartom a közreható s eddig nem ismertetett okok halmazából kiemelni azokat, melyek erdőgazdaságunkkal állanak szoros kapcsolatban.

A kivándorlásnak az erdőgazdaság körébe eső oka az eddigi helytelen birtokrendszer, amit egészséges birtokpolitikával meg lehetne változtatni. Birtokpolitika alatt értem azt a törekvést, mely a földet azok kezében igyekszik juttatni, kik azt szociális és közgazdasági érdekeknek legmegfelelőbben tudják mivelni.

Közgazdaságunk egyik legfontosabb tényezőjével, az erdővel senki nem törödik.

Pedig ég az erdő!

És főképen az erdőnek azok a részei, melyek magántulsjdont képezvén, az erdőtörvény rendelkezései alá nem esnek. Ezen területek most a parcellázás következtében még rohamosabban pusztulnak, pedig a rendszeres erdőgazdálkodás ma már nem megvetendő foglalkozás.

Nem csak azért, mert oly területek válnak jövedelmezőkké, melyek más gazdasági mivelésre amugy sem alkalmasak, hanem, mert főként jövedelmezőség tekintetében is kiáltja a versenyt az erdőgazdaság amezőgazdasággal.

Igy például tudjuk, hogy Csikmegye 3203 kat. hold erdejének fájáért tövön 5,397,653 koronát adtak vagyis holdanként 1685 koronát. A garami kincstári erdőkben a mult évben átlag egy kat. hold tölgyerdőért 4010 koronát, egy hold lucfenyőerdőért 4170 koronát adtak. Ha száz éves vágásfordulót veszünk számitásba, akkor 100 kat. hold erdő tiszta jövedelme 4000 korona. Az ország legjobb buzáttermelő földjei között sem sok van olyan, melyből 100 kat. hold 4000 korona tiszta jövedelmet adna. Ez az egy példa eléggé int arra, hogy becsüljük meg az erdőt.

A helyes erdőgazdaság a nép jólétének egyik hatalmas tényezője.

A hol rendszeresen kezelt, feltárt s jól értékesitett erdők vannak, ott több a munkaalkalom, állandó és biztos kereset kinálkozik, a hol a fatermelés és fuvarozás a környékbeli munkáserőt leköti, ott nincs kivándorlás.

Ha ez igaz, mi lehet az oka annak, hogy hol a legtöbb s legértékesebb erdők vannak, a felvidéken, ott öltött legnagyobb mérvet a kivándorlás. Éppen az erdő vesztette el első sorban a munkásait, ugy, hogy ma már idegen munkások behozatala segithet csak az erdőgazdákon.

Ennek oka messze időkig nyulik vissza.

Mig a fabárók milliókat szereztek össze vállalkozásaikkal, addig az erdei munkás és a fuvaros legnagyobb szorgalma mellett sem kereshetett annyit, hogy abból megélhetett volna.

Lelketlen vállalkozók évtizedeken át zsarolták, szipolyozták a munkára szorult népet, — a felvidéki mezőgazdaság nem sokat segitett, — a nép szegénysége és nyomora az elvisehetetlenségig fokozódott és megindult a kivándorlás mint a lavina.

Ma már otttartunk, hogy nincs munkaerő!

A rendszeresen kezelt nagy erdőbirtokoknál még van segitség.

A faárak rohamosan és állandóan emelkednek. Ez képessé teheti a nagyobb erdőbirtokosokat arra,

---

holdfény sugarai ezerféle szinben törtek meg a keresztkut ezüst medencéjének aranynyal szegélyezett szélein.

A bizonytalan világitásban tapogatózva, csoszogva mentek beljebb a templomba. Olykor-olykor neki mentek egy-egy padnak, s beleütödtek egy-egy oszlopba s olyankor mindig megálltak hallgatózni és figyelni, majd ujra tovább botorkáltak. Amikor a holdfénynél megpillantották az oltár ezüst gyertyatartóit csillogni, mindkettejük szeme felragyogott s tanakodni kezdtek, vajjon mi a legértékesebb, s mit lehetne könnyü szerrel ellopni.

— Azt hiszem, — szólt a fiu, — legjobb lenne, ha a perzselyt feszitenök le, s ha lesz még időnk, ráérünk más után is nézni.

Ezzel azután mind a ketten a perzsely felé tartottak, a sekrestye ajtajához, ahol a perzsely állott.

Ebben a pillanatban sötét felhő vonult át az égen. A holdat egészen elfödte, ugy, hogy a templomban egyszerre koromsötét lett; csak az oltár előtt függő örőklámpa vörösfénye világitott, mint egy nagyon távoli csillag a kődös éjben. A férfi hirtelen megállt és összeborzadt:

— Láttad?

— Mit?

— Hogy elbujt a hold!

— Annál jobb! Nézd, én már látom is a perzselyt.

A fiu pár lépést előre ment a fal mellett s egyszer csak beleakadt a keze valamibe. Az volt a perzsely, s amint hozzá ért, megcsörrent benne a pénz.

— Hallod? . . . Pénz . . .! Add ide a feszitőt is, mert a kulcsokkal nem hiszem, hogy boldogulni tudnék.

Mig a fiu a perzselylyel volt elfoglalva, a férfit ujra valami megmagyarázhatatlan félelem fogta el. A templom sötét, nyomasztó csendjében vad rémképek kezdtek kergetőzni agyában. Oda képzelte magát az erdő sötét rengetegébe, amint egy magányos utast rabol ki, aki életéért könyörög, majd meg ugy rémlett előtte mintha üldözői hangját hallaná. Az örökmécs derengő világánál hirtelen egy magas, sovány alakot

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hogy utakat épitsenek, házi kezelés mellett az idegen munkásokat és vállalkozókat kiszoritsák az erdőből s jövedelmet biztositsanak a munkát kereső népnek. Épitsenek munkás· otthonokat, gondoskodjanak a jólétről szociális érdekekkel, munkaképtelenség, rokkantság baleset elleni biztositásokkal. Nem állitom, hogy ezzel mindenütt egyszerre segitünk a bajon, de lassan és idővel visszatér ide az erdő népe.

Sajnos azonban, az ország erdőterületeinek csak kisebbik fele alkot rendszeresen kezelt nagyobb terjedelmü erdőbirtokot, mig az ország jóval nagyobbik fele részint kis erdőbirtokokra, részint minden rendszeres kezelést nélkülöző, állandóan zsarolt és pusztitott magánerdőbirtokra oszlik.

A kiserdő birtokosa, tőke hiánya miatt, bár rendszeres gazdaság vitelére kötelezett is, semmiféle szociális igényeknek nem felel meg, ki van szolgáltatva a tőke és válallkozó kénye-kedvének.

A magánkézen levő erdők pedig, az ország összes erdőterületének mintegy 35 százaléka, vagy elpusztultak, vagy a pusztulás utján vannak.

Hány munkáskéz vesztette el keresetét ezen erdők pusztulása következtében?

Az erdők faállományának rendszertelen kizsarolása folytán csökken az általános termelési képesség, vagyis országos érdekek szenvednek jelentékeny károsodást a magánérdekek kapzsi kielégitése folytán.

A földmivelésügyi kormánynak kell odatörekedni, hogy — a magánjog sérelme nélkül — ezen erdők pusztulásának gát vettessék.

Elérheti pedig ezen feladatot, helyes birtokpolitikával.

A rendszeres erdőgazdaság éppen homlokegyenest ellenkező birtokpolitikát követel, mint a mezőgazdaság.

Mig amott parcellázás és szabadgazdálkodás a helyes jelszavak, addig itt a kisbirtokok egyesitése és a gazdálkodás korlátoltsága felelnak meg a közérdeknek.

Tehát két célt kell szem előtt tartani:

1. A magánkézen levő erdőket lehetőleg kötött birtokosok tulajdonába kell juttatni.

2. A felaprózott kis erdőcskéket egységes nagybirtokká kell egyesiteni, hogy rendszeres s jövedelmező erdőgazdaság folytatására alkalmasakká váljanak.

E két programmpontot kivánatos volna általánosan, az egész ország területére keresztülvinni, met elvégre az erdőterületek hivatása az, hogy azokon fa nőjjön.

Meg kell akadályozni azt, hogy a magánkézen levő erdők az általánossá vált parcellázási üzlet következtében először gazdátlanoká, majd minden zsirjuktól megfosztottakká, utóbb pedig az elkopárosodás veszélyének kitett legelőkké váljanak.

A mezögazdák jajgatnak, hogy kevés a legelő s kivánják, hogy erdőterületekből legelőket alakitsunk.

Legelő van elég, sőt tulsok Magyarországon, de nincs annak az országban gazdája, nincs a ki gondozza, még kevésbbé, ki okszerüen müvelje, kimélje.

És ha tényleg kevés a legelő, jól van, ám adjuk ki legelőnek a mi annak való, de az erdőt tartsuk meg erdőnek.

Az erdőn nincs mit keresni a legelő marhának, birkának, kecskének, nemcsak a tilalmi időszak alatt, hanem azután sem és sohasem.

Minden fának feltétlenül szüksége van arra a területre, mit koronájával beborit. A fa maga gondoskodik ennek a területnek a porhanyositásáról, lazitásáról, trágyázásáról, csak békét kell neki hagynl; de ha a legelő fószág megtiporja az annyi esztendő lassu munkáján, a fa nevelésére elkészitett talajt, megérzi azt a fa meg az erdő, nemcsak mikor a marha szája alól kinőtt, hanem ha száz esztendős is.

Eljött a cselekvés ideje, helyes birtokpolitikát kell követni, közvetlen céltudatossággal. Elek István.

---

lát, ki némán, bánatosan tekint rá. Reszket. Forró kezével a homlokához kap s hideg veritékcsöppeket töről le onnét bünös kezével. S aztán lecsukja szemeit, térdei reszketnek s elhaló hangon szól oda a fiunak:

— Siess , . .! Siess . . .!

— Várj, — szól az vissza. — Azt hiszed olyan könnyen megy!

A férfi most ismét felnyitja szemeit, abban a reményben, hogy a gonosz álomkép már eltünt, de csalódott. Azt a halvány, bánatos arcot most is ott látja maga előrt. Mintha az Üdvözitő képét látná

Halkan mormogott magában:

— Ez irtózatos! Meg kell örülnöm! Mi ez?

És ez az alak„ amely kisérti, mindjobban kibontakozik előtte a bizonytalan homályból. Látja, amint kinyujtott kezével szeliden hivja, csalogatja magához őt, a templom elvetemült rablóját.

Ismét gyermekévei jutottak eszébe. Emlékezett rá, hogy édesanyjától tanult ő egy szép imádságot, a melyre megszünik minden kisértés, de ő azt az imádságot a sok rosszban, a sok gonoszságban rég elfelejtette már. De mit is használna! Ez nem a Gonoszság. aki előtte áll, hanem az, akinek a nevét ő nem veheti bünös ajkaira. Hallja is már a szavait, amint mondja:

— Távozz innét békével! Megbocsátom vétkedet.

Most ujra a gyermek szava hallatszott. Nagyon káromkodott, mert leejtette a vésőt és a sötétben nem találta meg többé.

— Add ide azt a kalapácsot! — kiáltott rá a férfira.

Ez pedig összerezzent a félelmében egy oszlophoz támaszkodott és alig tudta mormolni:

— Nem, nem! Hagyd abba . . .

Még tovább is beszélt volna, de a torkát összeszoritotta valami, ugy hogy egy hangot sem tudott kiejteni. A fiu pedig most kiejtette kezéből a feszitővasat is, mely nagy csörömpöléssel hullott le a kőre. És ekkor az a magas, kisértő alak odalépett a férfihoz, lehajolt hozzá. s mellén széttárva a leplet, vérző sebére mutatott.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hasznos tudnivalók.

Gyümölcsfák őszi meszeléséről.

Völgyekben és más nedves helyeken gombák, moszatok és zuzmók élősködnek a gyümölcsfákon és már az emberi szépérzet és tisztaság is megkívánja azt, hogy ezeket kiirtsuk. Mert ahol ezek élősködnek, ott hanyagságról van szó. Mielőtt a fákat bemeszelnök szépen meg kell tisztogatnunk még pedig ősszel október-november hónapokban, a mikor még lombozatjuk van. Később is tehetjük ezt, de csak mig nincs nagy hideg. A fáknak mohától, zuzmóktól és elvált fakéregtől való megtisztogatásához egy kefealakú de nem vassodronyból való fatörzskaparó eszközt használunk. A tisztogatás alkalmával a törzsről lehulló kéregdarabkákat rendszerint a földön hagyják; de ez hiba, mert éppen ezek a hulladékok roppant sok férget, rovart, álcát és petét tartalmaznak. Éppen ezért ajánlatos, hogy a gyümölcsfák lekaparása és lekefélése előtt lepelt teritsünk koronájuk alá és ebbe gyüjtve a hulladékokat azokat elégessük. Mindenfajta gyümölcsfa tisztitásához az alkalmas időjárást használjuk. Eső után, amikor a a fakéreg és moha könnyen leválik, sokkal többet végezhetünk, mint pl. száraz időben.

Ha a fákat megtisztitottuk. ajánlatos, hogy za erősebb ágakat mindjárt mészvizzel bemázoljuk. Ez utóbbi friss oltott mészből és vizből készüljön és tej higságu legyen. A bemázolást meszelő ecsettel eszközöljük, melynek átmérője annál nagyobbnak kell lennie, minél vastagabb a bemázolandó felület. A bemázolás után a fák nem festenek valami jól és azért a fehér szin helyett gyakran szürkét alkalmaznak. Ezt az eljárást azonban teljesen elvetem, mert mihelyt a mész elveszíti fehér szinét, elveszíti azon tulajdonságát is, hogy a fákat a meleg és hideg ellen megvédi; ami pedig főelőnye. Sima kérgü és mohától, zuzmótól és gombától el nem lepett fák a bemeszelést nem igénylik. A bemeszelés főbb előnyei: kiöli a moha gyökereit, megkönnyiti és elösegiti a kihalt fakéreg leválását és lehullását, amely kéreg hulladékok a törzsön és ágakon fenmaradnak és megakadályozzák a zuzmók, gombák moha további fejlődését; továbbá megvédi a fát a hideg és tulságos meleg ellen. Ha mindez előnyöket akarjuk elérni, akkor évenként kétszer szükséges a bemázolás, még pedig november és május—junius hónapokban.

Ha a bemeszelést igy végezzük, akkor minden gyümülcstermelő megszabaditja fáit a mohától, zuzmótól és gombáktól. Jablonowski ha terjesztené a bemeszelés ezen eljárását sokkal többet használna gyümölcstermelésnek, mint helytelen, a zöld asztal mellől eredő nézetek terjesztése által. — (Wiener Landw. Zeitung nyomán.)

Gőzfürdő a szobában.

Felhivjuk tisztelt olvasóink figyelmét a »Sanitás» szobai gőz és hőlégfürdő készülékre vonatkozó s lapunk mai számának 8-ik oldalán foglalt hirdetésre. Ez a készülék gyógyhatásánál és mesés egyszerüségénél fogva páratlan a maga nemében, miről volt alkalmunk személyesen is meggyőződni, mely alkalommal betekintést nyertünk abba a számos és az ország minden részéből küldött elismerő levélbe, melyeket részint elismert hirű orvosok, részint felgyógyult betegek küldtek a készülék gyártójának. Ez a készülék minden a házon kivől való költséges fürdőzést teljesen feleslegessé tesz s valóságos jótétemény a betegekre, de még az egészségesekre nézve is.

A tolvaj pedig felugrott, majd égfelé emelve kezeit, magánkivül könyörgött:

— Uram kegyelmezz! Én Megváltóm, bocsáss meg.

A fiu ebben a pillanatban eldobta kezéből a szerszámot. Lábát a falnak vetette s ugy igyekezett kezeivel lefeszinteni a perzselyt.

A férfi azonban akkor már torkon ragadta s a földre teperte. Megkereste a feszitővasat s fölemelte magasan a levegöbe, ugy hogy az örökmécs ezer darabban hullott a földre. Aztán pedig lesujtott a fiu fejére, aki élettelenül rogyott össze.

— Isten irgalmazz . . .!

Néma csend borult a templomra.

*

Mikor másnap reggel az ájtatos emberek a templomba jöttek, két alakot találtak ott. Egy gyermeket, aki kihült testtel hevert a hideg kövön, mellette pedig egy térdeplő férfiut, aki földig hajolva verte bünös mellét és érthetetlen imádságot mormolt.

Mellettük az örökmécs cserepei hevertek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egy nap hossza. Európában a leghosszabb nappal — negyedfél hónapig tart. Ebben a szerencsében részesülnek például Izland főhelyének, Rejkioviknak lakói. Ezután következnek a vardőiek, Norvégiában, a kiknél az igazi hosszu nap minden évben május 21-től julius 22-ig tart. Szentpétervárott már a leghosszabb nappal ideje csak tizenkilenc, a legrövidebbé öt óra. Stokholmban a leghosszabb nap tizennyolc és fél, Londonban tizenhét és fél óra hosszáig tart.

Az okos elefántok. Egy amerikai aszerint Monongahela folyón átvezető vasuti hidon a minap komoly vasuti baleset történt, a mely végzetes is lehetett volna a vonat négylábu utasainak, — kilenc elefántnak buzgó

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

segitsége nélkül. Ezen a vonaton szállitották egy állatsereglet kilenc elefántját ápolóikkal együtt s amikor a vonat a folyó hidjára ért, a lokomotiv kisiklott. A kocsik egymásra torlódtak s a gépész nagy halom roncs alá került. Növelte a veszedelmet az is, hogy a kocsik csakhamar tüzet fogtak. Csodálatosképpen mind a kilenc elefánt és az ápolók sértetlenül kerültek ki a veszedelemből s nyomban önkéntes mentöcsapattá szervezkedtek. Az egyik elefánt ormányával a roncsok eltakaritásához fogott s csakhamar kiszabaditotta az elveszettnek hitt gépészt szorult helyzetéből. Az alatt a többi a folyóhoz sietett, ormányukat teleszivták vizzel s csakhamar eloltották a tüzet.

A test nagyságának változása. Mint megirtuk napközben nemcsak a test sulya, de hossza is változik. Ha reggel a fölkelés után és este a lefekvés előtt pontosan megmérjük, azt tapasztaljuk, hogy estére kissebb lett. Este nyolc órakor minden ember kisebb, mint nyolc órakor reggel. Némelyik embernél a különbség egy centiméterre is rug, de az átlag csak öt-hat milliméter. Az éjjeli pihenés révén a különbség kiegyenlitődik, s a test ujból eléri a reggeli magasságot Nagyon fárasztó menetelés, vagy fizikai megerőltetés után az ember alacsonyabb, mint annakelőtte. A francia száz kilométeres kerékpár-verseny után a győztes két centiméterrel volt kisebb, mint a verseny előtt.

De általában is az emberi nem évtizedről-évtizedre kisebb lesz. Manapság a legnagyobb emberek Amerikában és a Déli óceán partján élnek. Amerikában százezer ujonc közül négy magasabb két méternél. Németországban is még sok nagyon magas ember van. 1899-ben a Faure elnök temetésére Párisba küldött öt német katonatiszt egyike sem volt két méternél alacsonyabb, közülük a legnagyobb Pleskow őrnagy, megütötte a két méter tizenhárom centimétert. A gárda-ezred szélső embere, a szárnyaltiszt két méter hét centiméter. A mi hadseregünkben azonban nem szolgálnak ily óriások.

Szeliditett kigyók mint patkányfogók. Braziliában az utóbbi években a patkányok ijesztő mértékben elszaporodtak. A lakosság minden módot megkisérelt már, hogy ezeket a kártékony és ragályos betegségeket terjesztő állatokat kipusztitsa, azonban nem ért el semmi figyelemre méltóbb eredményt, ugy hogy most uj módszerhez folyamódnak. Kigyókat szeliditenek meg és ezekkel fogdostatják össze a patkányokat. Az erre a célra megszeliditett és betanitott kigyók az óriás kigyók csoportjába tartoznak, csak valamivel kisebbek. Ezeket az ugynevezett házikigyókat Bahia és Rio de Janeirro s a nagyobb városok piacain 1—2 dollárért árulják. Nappal a kigyó alszik és az embert egyáltalában nem bántja, tehát nem veszedelmes. Este előbuvik rejtekéből és óvatosan kutatva, fürkészve csuszik-mászik mindenfelé zsákmány után. Ha patkányt lát, egy pillanat alatt ráveti magát és elnyeli. Sokat nem eszik. Két patkánynyal teljesen jól lakik, de azért tovább folytatja vadászatát és sok patkányt elpusztit.

A szakállas keselyü kipusztulása. A nagyobb fajtáju ragadozó madarak között kiváló helyet foglal el a szakállas keselyü (Gypaetos barbatus.) Még az elözö századokban egyike volt a legelterjedtebb madárfajtának, melytől a hegyvidék lakói rettegtek, mivel nemcsak a legelésző bárányt, kecskegidát ragadta el a nyájból, hanem ha nagyon éhes volt, lecsapott a pihenő pásztorra is és erősen megsebezte. Az igaz, hogy embert, sem gyermeket nem rabolt el, de sok ijedelmet okozott a hegylakóknak. Legujabban Girtanner orthologus állitotta össze részint az irodalmi leirásokból, részint a vadászati jegyzetekből, hogy milyen volt a szakállas keselyü elterjedése földünkön. Nemcsak Európa magasabb hegyláncolatának sziklás helyein fészkelt, hanem a Kaukázus hegyvidékén is, valamint Ázsia többi erdős hegyláncain, táplálék miatt. Különösen a nagy sivatagokat övező hegyeken volt nagyon elszaporodva. Jelenleg Európában csak a Balkánfélszigeten itt-ott mutatkozik. Hazánkban a déli Kárpáthegység sziklás helyein még elvétve vadásszák, De legtöbbet megmérgezett hussal pusztitanak el, valamint a hegyi pásztorok a szakállas keselyü fiókákat szedik ki a sziklarétegekben levő fészkekből és azokat megsütve megeszik..

HIREK

Helyreigazitás. Nemrégiben hirt adtunk volt egyes napilapok nyomán arról a nagy erdőégésről, mely Petrozsény vidékén pusztitott s melynél — az átvett hir szerint tizenkét ember is elpusztult. Most hitelt érdemlő forrásból arról értesülünk, hogy a hir utolsó része nagyon tulzott volt, mert csak egy ember lelte tüzhalálát.

A kik Jézust keresik. Különös társaság érkezett a minap, mint New-Yorkból jelentik, Kanada Forst Williams nevü helységébe. A társaság tagjai oroszországi duhoborcok, összesen vagy nyolcvanan, a kik körülbelül két hónappal ezelőtt egy lelkész vezetésével indultak el Saskacsevanból azzal az elhatározással, hogy megkeresik Jézust. A duhoborcok szektája a mióta Oroszországból bevándoroltak Kanadába, állandóan gondot okoznak az ottani kormánynak. Több izben földet bocsátott a rendelkezésükre s a mikor

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

már azt hitte, hogy végre megtelepednek, a nyilván vallási őrületben szenvedő szekta tagjai egyszerre csak fölkerekedtek, hogy megkeressék Jézust. Most is már körülbelül két hónap óta vándorolnak s bár nem bántanak senkit, mégis terhére vannak a lakosságnak, mert koldulásból élnek. A telet Forst Williamsban akarják eltölteni és csak tavaszszal kelnek ismét utra.

Rendőrök és polgárok. Moholon, mint onnan irják, véres verekedés történt a korcsmában az ott borozgató polgárok és két rendőr között. Bóka József, Bóka Mátyás és Szőke János moholi lakosok vasárnap éjjel tizenkét óra tájban betértek Vikor Péter korcsmájába és italt követeltek. Vikor eleinte adott innivalót, de a mikor a belépő két rendör, Bachmann Ferenc és Lung József figyelmeztették, hogy záróóra van, az italadást beszüntette. Az ott borozgatók erre megharagudtak, de különösen Bóka József és társai dühbe jöttek és megtámadták a rendőröket. Székkel, bicskával mentek a korcsmárosnak s feleségének, valamint a rendőröknek is. A rendőrök látva a veszedelmes helyzetet, karddal háritották el a támadást. De ekkor egy sörös üveg ugy fejen találta Bachmann rendőrt, hogy rögtön elájult; a másik rendőr, látva társának helyzetét, előrántotta revolverét és töltéseit egymásután támadóira lőtte. A lövések rettenetes pusztitást vittek véghez. Bóka József és Bóka Mátyás halva maradt a helyszinen, Szőke János halálosan megsebesült. A vizsgálat folyik.

Kutba dobta a mostoha anyját. Aracs községben fölháboritó gyilkossági kisérlet történt. Dudinszki Béla földmives rossz viszonyban él a mostoha anyjával és megtörtént már, hogy a legény megverte a mostoha anyját azért, mert az megdorgálta viselt dolgaiért. A héten is össze vesztek valamiért és a legény annyira feldühödött mostoha anyja szavain, hogy fönyalábolta az öreg asszonyt és a kutba dobta. A szomszédok, a kik a jajveszékelést hallották, még idejekorán kimentették a kutból az asszonyt, a ki az esés következtében sulyos sérülési sebeket szenvedett. Dudinszkit a csendőrség letartóztatta.

Megfagyott ember. A hirtelen támadt nagy hidegnek első áldozata, mint tudósitónk irja, Ocsenás János sajórédei ácsmester, akit f. hó 10-én reggel a dobsinai határban megfagyva találtak. Ocsenás még előző napon indult el Dobsináról haza, s miután nem érkezett meg idejében, a felesége a keresésére indult, s egy fa alatt holtan megtalálta. Az orvosi vizsgálat megállapitotta, hogy Ocsenás megfagyott. A hideg egyébként Dobsina vidékén akkor reggelenkint 10—12 fok volt.

Blondin él (?) Amerikából az a hir érkezik hogy Blondin, az egykor olyan hires kötéltáncos, még életben van, noha a lapok 1897-ben megirták, Londonban bekövetkezett állitólagos halálát. Blondin a »Chicago Herald« hiradása szerint Nyugat- Chesterben (Pennsilvánia) remetéskedik a hol az ácsmesterséget folytatja.

Abe Totten — a ki valamikor szintén artista volt — azt állitja, hogy »Mike Todo« — igy ismerik a nyugat-chestari remetét — az a bizonyos Blondin Sándor, a ki drótkötélen keresztülment a Niagara-vizesésen. Egyszer ő az igazi nevén szólitotta meg az öreget, és az egész szomszédság majd elhült az öreg titkának leleplezésén, aki most a világtól teljesen távol morzsolgatja napjait.

— Jól tudom mindenki azt hiszi már, hogy meghaltam, — mondta Blondin, mikor látta, hogy titkát tovább nem rejtheti, — csak annak örülök, hogy legöregebb fiam, a ki most a Whitney cirkuszban artistáskodik, szintén tudja tartozkodási helyemet.

Blondin Sándor hire valamikor bejárta az egész világot. 1859. junius 30-án öt perc alatt keresztül ment a Niagara-vizesés fölött. Négy nap mulva reá bekötött szemmel ismételte ezt a nyaktörő vállalkozást. Ugyanezen év augusztus 19-én harmadszor ment át a vizesés fölött, de ekkor egy embert átvitt a hátán, végre 1860. szeptember 14-én a walesi herceg — most Edvárd király — jelenlétében mutatta be ügyességét. 1888-ban visszavonult megelégelve a földi dicsőséget, hogy mint ács, élje le hátramaradott napjait. Blondin Budapesten is megfordult.

Szerkesztői üzenetek.

Móricnak. A beküldötteket vettük s legközelebb sorát fogjuk ejteni. Csodálatos, hogy más vidékről az egyenruha megváltoztatására vonatkozólag semmi hirt sem kaptunk, pedig már most meggyőződtünk arról, hogy a kezdeményező kartársak a kérdéses felhivást már mindenfele megküldték.

A kiadóhivatal postája.

Az év végének közeledtével még egyszer kérjük azokat, kik azt még meg nem tették, hogy az év végéig szóló előfizetési dijakat beküldeni sziveskedjenek.

Kiss Imre urnak, Mezőlivádia. A 2 korona előfizetési dijat készséggel nyugtázzuk. A cimet, valamint as előző helytelen közleményt helyesbitettük.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

„VADŐR“
cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Lakás változás.

Széles és nagykörü ismeretségem folytán ezen az uton hozom tudomására az érdeklődöknek, hogy uj állomásom következtében lakásom már nem Alsólendva, hanem

Esztergom, Angyal-utca 10. sz.
Kelemen István.

Állást keres

22 éves fiatalember, ki az erdőőri szakvizsgát egy év mulva letenné. Elfogad erdőlegényi állást is. Beszél magyarul, tótul és németül. Kivánatra fényképet is küld. Szives megkeresések az alábbi cimre küldendők:

Szászko András, Cziffer, Pozsony m. 2—5.

Állást keres

keres 27 éves nös férfi, egy gyermek atyja, ki az erdészeti vagy vadászati pályára érez magában hivatást. Jó lövő. Érdeklődők forduljanak az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez, mely az illető cimet kőzli.

4—5

Erdőőr kerestetik

Béldi Tivadar

bodolai háromszékmegyei gazdaságához.

Pályázhatnak olyanok, akik eddigi mükődésüről, erélyes és becsületes maguktartásáról, s egy helyen való hosszabb szolgálatukról megfelelő bizonyitványokat tudnak felmutatni, mely bizonyitványok vagy azok másolatai a fizetési feltételekkel együtt fenntnevezett cimére küldendők.

Gőzfürdő a szobában!

Száz és száz orvos korszakot alkotónak jelentette ki az egészségápolás terén.

A legsajátabb értékben óvakodjék értéktelen utánzatoktól.

Közismert dolog, hogy

reuma, csuz, köszvény

ellen az egyedüli biztos hatásu szer a hőfürdők (gőz- és hőlégfürdők) rendszeres használata. A »Sanitas« szobagőzfürdő készülékkel otthon lakásának bármely szobájában a **leghatásosabb gőz- és hőlégfürdőt** készitheti bárki, 5 perc alatt 5 fillér költséggel! A lakásban a kényelem netovábbja. **Kipróbált biztos hatásu szer** nátha, torokfájás, bélrenyheség, idegesség, álmatlanság stb. eseteiben. **Nélkülözhetetlen minden egészséges embernek is.** Használat után teljesen összehajtható és valamely szekrény mögé állitható.

Prospektus ingyen és bérmentve!

Förstner Aladár

a **„Sanitas“** szobagőzfürdő-készülék egyedüli gyártója

Budapest, VII., Alsó erdősor 30.

TELEFON 97—51.

A legsajátabb értékben óvakodjék értéktelen utánzatoktól.

BURGER FRIGYES

gyógyáru és illatszer üzlete

Kolozsvár, Mátyás király-tér 10

Vásárol a legmagasabb napi áron: Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet gyökeret és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott **HIENTZ JOZSEF** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre 4
Negyed évre 2

Pénzküldemények:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
Podhradszky Emil.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. november 21.** **47. szám.**

Az internátus kérdéséhez.

Lapunk folyó évi 44. és folytatólagosan 45-ik számában megemlékeztünk volt arról, hogy a földmivelésügyi m. kir. minister ur ő nagyméltósága az erdőőrök gyermekei nevelésének s illetve iskoláztatásának elősegitéséhez két internátusnak a felállitását tervezi, a melyekben az erre szoruló gyermekek mérsékelt és a szüleik erejét meg nem haladó dijazás mellett lakást és teljes ellátást nyernének és a melyekből a koruknak megfelelő iskolákat látogathatnák.

Ezt a hirt annak idején az Országos Erdészeti Egyesület havi folyóiratából vettük, melyben olvastuk az egyesület igazgató választmányának rendes havi ülésében folytatott tárgyalásait, a melyeknek egyik pontját ez a kérdés képezte.

Ennek a hirnek valóságát megerősiti most a földmivelésügyi tárcának előttünk fekvő 1908. évi előirányzata, melyben az eddiginél magasabb kiadási tétel indokolásában egyebek közt a következő kijelentést is találjuk:

»Magasabb szociális szempontból vezéreltetve, az altisztek és szolgák gyermekeinek hazafias szellemben vezetett iskolákban leendő felneveltetése érdekében a minister két internátus felállitását tervezi, a hol az emlitett gyermekek ingyenes tanitás és elhelyezés mellett csakis az eltartási költségek mérsékelt megtéritése ellenében vétetnének fel. Az emlitett alkalmazottak rendszerint oly kisebb községek területén, az erdőkben vannak elhelyezve, a hol — iskolák hiányában — egyáltalán nem részesülhetnek a népoktatás áldásaiban.«

A földmivelésügyi m. kir. ministeriumnak ez a magasabb kiadási tétele a kincstári erdők kezelésénél fordul elő s igy nyilvánvaló, hogy a felállitani szándékolt két internátus is — mint a hogy ezt előzőleg is megirtuk — kizárólag a kincstári erdőknél alkalmazásban álló erdészeti altisztek és szolgák gyermekeinek befogadására lenne hivatva.

Általánosan ismert dolog az, hogy nem csak a kincstári, hanem a községi, közbirtokossági és egyéb magán uradalmi erdőknél alkalmazott altisztek és szolgák viszonyai a gyermekek iskoláztatása tekintetében ugyanegy kaptafára vonhatók, sőt az utóbbiaknál még sokkal rosszabbak, a mennyiben javadalmazásuk csak a legritkább esetben éri el a kincstáriak javadalmazását s igy a gyermekek iskoláztatásának költségeit még nehezebben viselhetik.

Ilyen körülmények közt felette kivánatos lenne. hogy az internátusi intézmény ne maradjon pusztán csak a kincstári erdészeti altisztek és szolgák kiváltsága, hanem az a hazánkbeli összes erdészeti alkalmazottak gyermekei javára is hiterjesztessék.

Természetes, hogy ezt magától az államtól

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nem várhatjuk, de nem is kivánhatjuk, hanem meg kell elégednünk azzal, hogy kezébe vette ezen a téren a kezdeményezést s követendő példát állit mindazok részére, a kiknek nem csak hivatásuk, de egyuttal kötelességük is alkalmazottjaik gyermekeinek nevelését minden tőlük kitelhető módon lehetővé tenni és előmozditani.

Némi jóakarat és áldozatkészség mellett nem is lenne olyan nehéz dolog több ily internátust felállitani és fenntartani. Az erdők tisztajövedelme, az erdőkártéritmények és birságok bizonyos — bár csekély — százalékának átengedésével rövid pár év alatt tekintélyes tőkét lehetne gyüjteni, a melyeket, hogy nagyobb fakereskedőink, de a sors által anyagiakkal megáldott más emberbarátok hogy anyagi adományaikkal növelni sietnének, abban nem kételkedünk.

Nem szabad azonban tisztán csak ezekben bizakodnunk, hanem nekünk magunknak is kik ell lépnünk a cselekvés terére. Tehetségünhöz képest kötelességünk lesz pártolni minden olyan dolgot, mely hivatva van az erdészeti altisztek és szolgák gyermekeinek internátusait vagyonilag gyarapitani s ezeket ez által abba a helyzetbe juttatni, hogy minél több gyermek fölé nyujthassák ki áldást hozó karjaikat.

Közeledik a téli munkaszünet, melynek idejét célszerüen fel lehet használni kisebbszerü mulatságok rendezésére. Régi tapasztalásból tudjuk, hogy az ilyen mulatságok kedvesek a nép előtt s szivesen látogatja azokat, előmozditva ez által azoknak nem csak erkölcsi, hanem egyuttal anyagi sikerét is.

Az alatt a tizennégy év alatt, hogy lapunkat szerkesztve az erdészeti és vadászati altiszti és szolga személyzet szolgálatába szegődtünk, különféle alkalmakból kifolyólag volt alkalmunk tapasztalni, hogy az erdészeti személyzet által saját külön jótékony céljaira rendezett táncmulatságok nem csak erkölcsi, de anyagi tekintetben is különösen sikerültek s a tiszta jövedelem 50—159 korona közt váltakozott.

Vegyük már most, hogy csak ötven helyen sikerülne az ország minden vidékén ilyen mulatságokat rendezni és ezek jövedelme átlagosan 100 koronát tenne ki, ez már magában véve évenkint 5000 korona tiszta bevételt jelentene, vagyis annyit, a mennyi elegendő lenne tiz erdészeti vagy vadászati altiszti gyermeknek a felállitandó internátusban való elhelyezéséhez.

Vajjon nem döbben meg örömrepesve a szive minden egyes kartársnak, ha látja, hogy ugy szólván semmi áldozattal, sőt még ő maga is mulatozva ennyi ártatlan gyermeknek adhatja meg azt, a mi legfőbb kincse s mit a gonosz sors tölük elvont, az iskolai nevelés jótéteményét?

Milyen jóleső tudat lehet az, ha majd elmondhatjuk, hogy ime: a saját erőnkből és buzgólkodásunkból tartunk fel és neveltetünk egy pár gyermeket és azok valamikor hálás szivvel fognak megemlékezni azokról, kik öket minden kényszer nélkül, saját jóindulatukból, emberbaráti szeretetből tették emberekké!

Ez azonban még csak kezdete annak a moz-

TÁRCZA

Coup-double — medvére!

Irta: *Spiess A. R.* százados.

Szürke felhők vonulnak el erdő-mező felett és reggelenkint szinte dermesztő a hideg. Mintha kihalt volna, mely csendben nyugszik előttünk a a messze táj, eszünkbe juttatva a hideg őszt, mely egész valójában beköszöntött. De csakhamar oszaldozni kezd a sürü felhő-tömeg s a szaggatott felhő-foszlányokon keresztül utat tör magának itt is, ott is az ég gyönyörü kék szine. A távoli keleten már pirkadni kezd s nemsokára a nap aranysugaraitól végkép szétfoszlik a köd s az egész természet teljes pompájában ragyog. Biborszinben tündökölnek óriás alpeseink kevély csucsai, melyeknek recézett szirtjei őrtornyokhoz hasonólan urajlák a messzi vidéket. De itt a völgyben a füszálak még briillánsok módjára ezerféle pompás tüzben csillognak. A közeli erdő pedig a legváltozatosabb szinpompában diszlik. Barna szint öltött a cserfa lombja, s vöröset a bükk lombozata, mig a sudar nyir elsárgult levelei már a legkisebb légáramiatra is lehullanak. A többi bokorféle is letette nedvdus zöld szinét s a legkülönfélébb szinárnyalatokban pompáznak.

Siri csend honol ég és föld között, csupán csak az aláhulló tölgy- és bükkmakk, no meg a szajkó elvétve hallatszó cserregése zavarják meg az erdő csendes nyugalmát. Nem hallani turbékolást csicsergést és madárdalt, mint szép tavaszi reggeleken. Elvonultak vig dalosaink, vagy némán készülődnek a tovább vonulásra.

A szajkók csapatosan huzódnak le a felsőbb övekből, hogy a bükk- és mogyoróállabokban a teriteti asztalról kivegyék részüket. De a medve, vaddisznó

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

galomnak, a melyet ezen a téren inditani szándékozunk s a melyről még lapunk jövő számában irunk.

(Foyt. köv.)

Erdészeti birtokpolitika.

(A Magyarország után.)

II.

E lapok f. évi november 2-iki számában közzétett első ilyen cimü közleményemet azzal fejeztem be, hogy céltudatos helyes birtokpolitikát kell követnünk a kivándorlás csökkentése céljából.

E tekintetben a földmüvelési kormány legtöbbet tehet, és pedig segithet a saját hatáskörében; a törvényhozás utján és társadalmi uton.

Saját hatáskörében sokat tehet a kormány az állami erdővásárlások lehető kiterjesztésével.

Belátom, hogy általánosságban az állam minden eladó erdőt össze nem vásárolhat, ott azonban, a hol sürgető vagy nyilvánvaló közérdek megköveteli, nem térhet ki ez elől.

Vannak vidékek, melyeket az elkopárosodás veszélye teljes végromlással fenyeget, vagy a hol a nép megélhetése és megmaradása tisztán csak az erdőhöz van kötve, az erdő pedig magába lévén, pusztul s a kivándorlás éppen e miatt ölt nagy mérvet.

Ily esetekben feltétlen szükséges az állami beavatkozás.

Amint jelenlegi nagy miniszterünket általánosan ismerjük, a kormányban ez időszerint meg is van a készség minden ily közérdekü vállalkozásra, és hogy ez a készség sikerrel is jár, bizonyitják a kincstár legujabb erdővásárlásai.

Ez uton azonban mindent el nem érhetni, mert ha sikerülne is több-kevesebb erdőt igy összevásárolnia az államnak, még mindig megoldatlan volna az előbb felállitott programm második pontja, hogy t. i. a felaprózott s kis terjedelmü erdőcskék egyesittesenek.

Itt már csak a törvényhozás segithet. Végre is elérkezett az ideje annak, hogy törvény alkottassék az ily kis erdőterületek kisajátitásáról.

Szerintem a kisajátitási jog s egyben a kötelezettség a községeknek, mint erkölcsi testületeknek volna megadandó, hogy a határukban levő, mondjuk 500 kat. kisebb erdőterületeket joguk és kötelességük legyen kisajátitani. Ide soroznám a közbirtokossági és volt urbéres közbirtokossági erdőket és legelőket is kiterjedésükre való tekintet nélkül azon alapon, mert az arányrészek egyenkint kisebbek a fent megállapitott 500 kat. holdnál. Kötelesek volnának azonban a községek az igy tulajdonukká vált területekből a községi lakosok állatállományának megfelelő legelöket (ligetes legelőket) tartani fel. A községeknek a kisajátitáshoz szükséges pénzt az állam közvetitse, jótállása folytán hosszu lejáratu, olcsó kölcsönre vehetnék fel.

Ezzel egy csapásra volna megoldva az apró erdők egyesitésének, — és a mindinkább jobban égető közös legeltetésnek — a kérdése, továbbá megszünnének a volt urbéres közbirtokosságok, lehetetlen szervezésükkel együtt.

Hogy mennyivel előnyösebb volna, ha mindenütt a községeknek, mint erkölcsi testületeknek a tulajdonába mennének át a volt urbéres és a közbirtokossági erdők és legelők, arról itt hosszas volna szólni, annyit azonban felemlitek, hogy legalább nem szántogatnák el jobbról és balról a birtokostársak a közlegelő területét,

---

és a rőtvad is gyülekezik az előhegységekben„ hogy kivegyék a lakmározásból a magukét. Valóban éjjelenkint nagyon élénk sürgés-forgás megy végbe a bükkerdőben. Egyre lehet hallani a bükkmakk ropogtatását, melynek jóizü magvát egy konda vaddisznó ugyancsak mohón fogyasztja.

Maczkó kománk sem marad el a lakomáról; nehéz léptei alatt csak ugy recseg-ropog a száraz galy ugy hogy a közelben pihenő őz-család riasztva menekül előle a távolba.

Hiuz, farkas és a sunyi vörös frakkos sem hiányzik a bankettről; de ezeket nem a tölgy- vagy bükkmakk vonzza ide. Ezeknél egy-egy süldő malac, őzgida vagy egy nyul képezi az étlap főeledelét.

Mindenütt élet és élénk sürgés-forgás nyilvánul, a hol az összes erdő apró és nagy vad számára teritett asztallal vár.

De a hiuz! Bizony mindig felizgatott, valahányszor a csapájára akadtam. Mert a mai napig sem dicsekedhetem azzal, hogy a fajtájából csak egyet is teritékre hoztam volna, noha unos-untig követtem csapáját, sőt két izben — igaz, csak mint tovasuhanó árnyékot — láttam is. Egyszer pedig pár másodpercnyire szemtől-szembe is állottunk egymással, akárcsak két márványszobor, ámde tulsötét volt arra, hogy a kellő pillanatban cserkészkarabélyommal üdvözölhettem volna.

*

Sok esőzés és borus nap után ujból szép napos meleg idő következett, s miután sejtettem, hogy egy rég ismert hiuz gereznáját a Cibin hegység délnek fekvő lejtőin fogja száritgatni, elhatároztam, hogy egy kis vadászkirándulást teszek.

Négy snájdig ebemmel és három emberrel tavaly október hó 20-án utnak indultam. Késő este, már nagyon is előrehaladt szürkületben érkeztünk fel a nagyon szellős vadászkunyhóba, mely legalább éjszakára a felkerekedett hideg szél ellen oltalmat biztositott. A másnap kora reggel megejtett cserkészetem eredménytelenül végződött, mert egy villámgyorsan előttem a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

azf eloglalt területek visszacsatoltatnának. Mégis csak több rend volna a legelők használatában, kezelésében, a legelő és erdő szolgáltatta közjövedelemnek elszámolásában, felhasználásában, erdőápolási, védelmi és őrzési teendők ellátásában, annyival inkább, mert a községek igy a kisajátitás folytán nagyobbára tekintélyesebb birtokhoz jutnának.

Végül társadalmi uton is volna teendője a kormánynak. Az előbbiekben elmondott segitség után is maradnának még mindig tekintélyes erdőterületek magánkézen, melyeket sem az állam össze nem vásárolhatna, sem a községek ki nem sajátithatnak. Ezekkel is kellene valamit csinálni, mert habár nem is valamely sürgős közérdek parancsolná is ezt, de a rendszerinti tulhasználat folytán beálló csökkenése az általános termelési képességeknek is elég fontos közérdek ahhoz, hogy ezen erdöket is kivegyük a magánkézből.

Fentebb bizonyitgattam, hogy ma már a rendszeres erdögazdaság nem megvetendő foglalkozás. Előnye az erdőgazdaságnak, hogy állandó, egyenletes és biztos jövedelmet szolgáltat s ez a jövedelem nincs kitéve sem az időjárás változatos szeszélyének, sem áringadozásnak.

Nincs vállalkozás, miben biztosabb elhelyezést nyerhet a tőke, mint éppen a rendszeres erdőgazdaságba fektetve. ez a befektetés örök lejáratu, semmiféle pénzügyi válság meg nem ingathatja; le nem jár; fel nem mondható; a birtokos tehát csak vagynosodhat.

Ha ez igy van, a földmivelésügyi kormány irányitsa a tőkések figyelmét a rendszeres erdőgazdaságra s szervezzen egy országos erdőgazdasági részvénytársaságot, mely erdőterületek összevásárlásával, jókarba hozásával, értékes erdők nevelésével s azok rendszeres használatával foglalkozzon s részvényeseinek az osztalékot a birtokába vett erdők szolgáltatta jövedelméből fizesse.

Ez a társulat aztán összevásárolhat az országban minden eladó erdőt, sőt kedvező birtokvételeknél, ha a mezőgazdasági földeket parcellázva cserélgeti, telepit stb., sok erdőt szerezhet egészen ingyen, nyereség fejében.

Hogy ilyen társulat sokkal élénkebben mozoghat, mint maga az állam és ha azoktól a hasznos befektetésektől sem riad vissza, melyek csak a jövőben kamatoznak, ugy — a mellett, hogy részvényeseinek állandó és jó pénzügyi eredményeket biztosithat, — munkálkodása határozottan közérdekü, mert az általános termelőképesség emelésével a kereskedelem és ipar fejlődésére való közvetett hatásával az ország közvagyonosodását, a nép jólétét mozditja elő.

Ha az erdőtörvény megalkotása óta az erdészet terén ez a fentebb vázolt birtokpolitika követtetett volna, ma már legalább az alap meg volna teremtve, amin az ország erdőgazdasága nagygyá fejlődhet, izmosodhat. Bár kesereghetnénk a mult idők mulasztásain, látva az erdők és az erdőterületek rohamos kizsarolását, kifosztását s szétforgácsolását, mégis jobb, ha nem kesergünk, hanem okulunk a multon.

Még ma sem késtünk el, csak meg kell kezdeni az öntudatos tevékenységet az erdőterületek egyesitése és kötött kézbe való juttatása érdekében.

El kell indulni s aztán majd haladunk előre!

Elek István.

---

vágásban tova rohanó jó őzbakot elhibáztam. Ennek végeztével megreggeliztünk s utána egy kis hajtásra szántam el magamat. Hector és Burkus nevü két nagy disznós ebeimet, nem messzire egy váltótól egy-egy fához kikötöttük, hogy élénk csaholásukkal az esetleg arra menekülő vad kitörését megakadályozzák, mig én leereszkedtem a sziklás oldalon, hogy az ottani kényszerváltót elálljam. Embereim most a két kisebb ebet és pedig egy tacskót és egy foxterrier-szukát eleresztették; ezek kevésbbé voltak kitéve annak, hogy a kietlen sziklás területen, a hajtás hevében leguruljanak.

Számitásom szerint éppen még 3/4 órányi időm volt a hajtás megkezdéséig. Állásomon kényelmesen elhelyezkedtem; ledobtam köpönyegemet s ismétlő karabélyomat egy sziklához támasztva, éppen egy vajas zsemlye elfogyastásához láttam. Friss szellő kerekedett a völgyből s a lehullott, elsárgult leveleket végig seperte a sziklás oldalon.

A csipős szél arra késztetett, hogy a köpönyegemet térdeimre huzzam. Éppen a vajas zsemlye maradványait majszoltam a számban, midőn tekintetem önkénytelenül a tajtékzó Cibin folyóra s azon keresztül a ritkás állabu bükkfiatalosra esett, midőn alattam halk roppanást hallok,

Minthogy a meredek lejtő miatt oda nem volt jó kilátásom s máskülönben is azt hittem, hogy a neszt a szél okozza, a dolognak nem tulajdonitottam nagyobb fontosságot, hanem táskámban kotorászni kezdtem abban a hitben, hogy a már elfogyasztott vajas zsemlye párját megtalálom.

De ime egy kavics-darab gurul a mélységbe! Na ennek bizonyára más oka lesz! s valóban. Éppen annyi időm volt csak, hogy a táskában való kotorászást félbe hagyva, ismétlő karabélyom után nyulhattam, a mikor is egy hatalmas medve alattam balfelöl megjelent egy szikla párkányzaton.

Egy pillanat müve volt a karabélyt archoz kapni s már eldördült a lövés, s a talált medve hanyatt vágódva, éktelen bőgéssel legurult a meredek oldalon.

Minthogy állásomról nem vehettem ki, hogy a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hasznos tudnivalók.

Melyik burgonya a legalkalmasbb a főzésre és vetőmagul?

Ha a vetőmag megválogatásánál tartunk és uj burgonyával állunk szemben, akkor arra is legyünk tekintettel, hogy melyik burgonya alkalmas a főzésre, sőt néha maga a faj nem elég garancia, mert megtörténhetik, hogy a legkitünőbb faj sem sikerül ugy, mint kellene. Az ok a talajra, a fejlődés közben való kedvezőtlen idöjárásra, a gumók degenerálódására vagy fagyos vermekre vezethető vissza. az ily burgonyát megjavitani nem lehet és legjobb azt feletetni, mielőtt még esetleg romlásnak is indulna, de vetőmagul semmi esetre se használjuk. A főzésre és vetőmagnak nem alkalmas burgonyát felismerhetjük, ha szétvágjuk és két vágott felületét egymáshoz dörzsöljük, Ha a burgonya jó, akkor a dörzsölés után a két vágott felülete még eléggé tapad egymáshoz sszéleiken fehér hab mutatkozik. Viznek még nyomás alatt sem szabad belőle kiszivárogni, mert különben vizenyős és a főzés alkalmával is vizenyős marad, de meg kellemetlen izü is. A jó burgonya husának szine fehér vagy sárgás legyen. A sötétebb sárgás szinezetüről némely előitéletes és avatatlan gazdaasszony azt tarija, hogy nem jó a főzésre. Ez azonban nem áll, mert ha a sárga burgonya nem vizenyős és megfelelő faju, akkor bizonyos célokra felhasználva bizony tul tesz a lisztes fehér burgonyán, a mely a főzésnél mindjárt meglisztesedik. fölreped és széthull. A legfőbb dolog a burgonya minőségének elbirálásakor az, hogy vágott felüteteinek összedörzsölése alkalmával habozzék és akkor biztosak lehetünk felőle, hogy jó, akár sárga faju legyen.

Az alma.

Hosszabb időre legjobban oly módon tartható el, hogy egy hordóba, vagy ládába alul egy réteg tőzegport teszünk, erre egy ily réteg almát rakunk, melyre ismét tőzegpor kerül; ezt tesszük mindaddig, mig a hordó meg nem telik. Legfelül egy réteg tőzeget teszünk. Ezen módon tett el télire egy láda almát Rossigno francia kertész 1903. év őszén. A láda almát 1904. év októberig egy fütetlen helyiségben hagyta ugy, hogy az alma az 1904. évi nagy hidegnek is ki volt téve. Midön a ládát kinyitották, az alma egészen ép volt, a legkevesebbet se veszitett értékéből és a fagytól se szenvedett.

Méhek itatása.

Mindig fontos, hogy tiszta és friss ivóvizhez jussanak a méhek. A fórró nyári hónapok alatt azonban napjában többször is meg kel nézni az itató vályut és benne a vizet felfrissiteni. Hogy a vályuban lévő vizbe bele ne fuladjanak, helyezzünk el benne mohát vagy zsuppot, hogy arra rászállhassanak a méhek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Madarak, mint féregpusztitók. Rörig tanár megállapitja, hogy a legkisebb madarak táplálkozási szükséglete a legnagyobb. Innen van azután, hogy százezrével pusztitják a petéket, a pondrókat stb. Össze is számlálta, hogy 8 apró madár három nap alatt 20,000 petét evett meg. Azonban előzetes tevékenységet is fejtenek ki. Az ő éles tájékozottságukkal

---

lőtt vad hová gurult, kénytelen voltam pár lépést előre tenni, hogy a hegyoldalra jobb kilátásom legyen. S tényleg a szikla és fatörzsek között meg is láttam egy medve első testrészét, s abban a hitben, hogy ez nyilván a megsebzett medve, hirtelen még egy golyót röpitettem bele, mire a nehéz test alomfa és sziklatörmelékkel egyetemben a mélységbe zuhant. Anélkül hogy tovább valamit láttam volna, a leguruló tömeg nagy zuhanásából bizonyosra vettem, hogy ebből a nagy esésből még a legerősebb medve sem kerülhet ki élve.

Ügyemet biztosnak tudva, leültem vadászszékemre s most már nyugodtan elköthettem második vajas zsemlémet. A mint itt üldögélve még egyszer átgondolom a csak imént lezajlott jelenetet, lövés dörejét hallom s utána »Móric« és »Kity« nevü kis ebeim élénk csaholását. Nyif-nyaf, nyif-nyaf hangzott a lehető legélénkebb ütembem s vigan ment a hajsza erdőn-szikián keresztül egyenesen állásom felé . . .

A karabélyt felkapva, reményteljesen vártam a közeledő vadat. De hiába. Egy kiálló nagy sziklafal a hajszának más irányt adott s egy sziklahasadékon keresztül tomboló ütemben eltávozott előlem az annyira várva-várt vad. A hiuz volt!

Szent Hubert, neked igazad van! Medvét és hiuzt. egy rövid félóra alatt puskacső elé kapni, mégis csak sok lett volna a jóból!

Ebeim élénk, de mind távolabbról hallatszó koncertjét figyelmesen hallgatva, bevártam ebeim megérkeztét, hogy velük a legurult medve után induljunk

Félóra mulva megjöttek embereim s most már a széles vérnyomot követve, leereszkedtünk a lejtőn. Alig szálltunk le mintegy 25—30 lépésnyire, midőn az árokban megpillantottam a medve sötét tömegét s igy a mélyen alattam álló egyik emberemnek felülről biztosan megjelölhettem a helyet, a hol a medve fekszik.

— Csakhogy itt kettő fekszik! — kiáltja vissza s hirtelen eltünik az árokban. Én is gyorsan a helyszinén termettem s rendkivüli örömmel megállapithattam, hogy alig 10 lépésnyi távolságban egymástól két

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

már akkor is megkörnyékezik a féregágyat, amikor az ember még csak nem is seiti és sokszor elpusztitják a kártevőt, mielőtt az még képes lett volna ártalmas utjára indulni. Végül melegen ajánlja az emlitett tanár a gazdáknak, hogy kiméljék a varjut, mely ellen mindig nagy ellenszenvvel viseltetünk. Annak bebizonyitására, hogy ez az állat milyen hasznos fölolvassa, egy földbirtokos levelét, amelyből kitünik, hogy amióta birtokain varju-koloniák telepedtek le, eltünt a cserebogár amely eddig idönként lényeges kárt tett.

Uj emlős állat Afrikában. Nagy föltünést keltett nemrég nemcsak a tudósok között, hanem a nagyközönség körében is az okapi vagyis a zebra-alaku zsiráf feltalálása. Most ujabb hir érkezik Afrika belsejéből, mely szerint ott egy disznó alaku állatot fedeztek fel. Meinertzhagen angol tisztnek sikerült a bennszülöttektől, akik »elguia« néven nevezik az illető állatot, egy koponyát és az állat bőrét megszerezni s azt a londoni muzeumnak megküldötte.

Londonban Oldfield Tamás zoológus megvizsgálta és uj emlős állatnak mondja ezt az állatot, a melyet a felfedezője után »Hylochoerus Meinertzhagend«-nek nevezett el. Az illető sertésfaj különbözik a házi sertéstől, valamint az állatkertekben mutogatott bütykös sertéstől, a Phacochoerus aethiopicustól. Feje gömbölyübb, rövidebb, mint a többi sertésfajé. Agyara vizszintes állásu, csupán a vége kissé hajlott. A fogazatában is eltérés van. A házi disznónak 44 foga van, a bütykös sertésnek 34 és az uj sertésnek 36 foga van. A zápfogai nem gumósak, hanem redősek, tehát inkább növényevő, mint mindenevő. Ilyformán azt hiszi Oldfield, hogy az ujonnan felfedezett sertés, mely külsőleg hasonlit a vaddisznóhoz, őse a disznófajnak. Teste sürü fekete hosszu sertével van boritva; nyakán és hátán nincsen sörényszerü serte, sem farkán nincsen bojt. A londoni állatkert felkérte Meinertzhagent, hogy ez ujonnan felfedezett állatból szerezzen be egy élő példányt és szállittassa Londonba.

Táviró-oszlopok üvegből. Érdekes kisérlet hire érkezik Németországból. Általánosan ismert dolog, hogy a táviró- és telefonhuzatok tartására faoszlopokat használnak. A faanyag azonban ugy a földbe rejtett, mint a szabad levegőben levő részén, a különféle külső behatásoktól rendkivül sokat szenved. Igy első sorban a nedvesség igen gyorsan előidézi a faoszlopok korhadását, azután a szu-félék is nagyon veszélyeztetik ezeknek a tartósságát, miért is az oszlopok ellentálló képességét különböző anyagokkal, leginkább kékgálicoldattal való telités által igyekeztek fokozni. A célnak azoban ez az óvó rendszabály sem felelt meg teljesen mert a külső behatások egyike vagy másika bizonyos idő elteltével mégis csak éreztett pusztitó hatását. Emiatt aztán egytdőben a faoszlopokat vascsövekkel helyettesitették. Ez az ujitás azonban, egyéb hátrányain kivül, már csak azért sem vált be, mert a vasanyag rendkivül sok áramot vont el a tuiajdonképeni céljától ugy hogy ujból vissza kellett térni a faoszlopok használatához, mint amelyek az adott körülmények között mindeddig még a legjobbnak bizonyultak. A faanyag azonban hovatovább mind drágább lesz és ez a körülmény egy német mérnököt arra késztetett, hogy a faoszlopokat üvegoszlopokkal pótolja. Erre a célra durva anyagból készült vastag üvegcsöveket használt, amelyeknek belső szövetét drótháló képezi. Ezek az oszlopok feltétlenül tisztábbak és könnyebben kezelhetők, de olcsóbbak is, mint az eddigi faoszlopok, azonkivül pedig az időjárás viszontagságaival, valamint egyéb külső behatásokkal szemben érzéketlenebbek is. Egy-egy üvegoszlop ára a szokásos 5—7 méternyi hosszuságban, alig 2 márkába kerülne, ugy hogy a praktikus német az uj találmányt egyéb célokra is ki akarja használni. Igy például hajóárbocoknak, zászló-

---

medve fekszik egy kapitális és egy gyengébb. Mindkettő mozdulatlanul és élettelenül feküdt az árokban, sziklák és bokrok közé beékelve. Hát ezen persze változtatni nem lehetett, mert én ugyan teljesen öntudatlanul két medvére coup-doublet csináltam. Bizonyára nem remélt s majdnem hihetetlen vadász eredmény, — mely ugy látszik ugy történt, hogy én az első medvére tett lövésem után tévedésben a másodikat, — abban a hitben, hogy ez a megsebzett, mely görcsösen kapaszkodik a sziklába, — az elsőnek tartottam. Tényleg pedig ugy volt, hogy az első golyóval az anyamedvét, mert az volt, kifogástalanul lapockán lőttem, mire az legurult, mig a körülbelül 11 hónapos bocs tanácstalanul állott a tőszomszédságban álló másik szlklán.

Bizony kár, hogy nem volt sejtelmem arról, hogy a medve-mama a bocsával együtt volt kapaszkodóban, mert akkor csupán csak a vén anyamedvét lőttem volna le, mig bocsát négy ebem és embereim segitségével élve megkeritettük volna.

Igy azonban a coup-double csupán csak egy pár másodperc müve volt, mely idő alatt bizony nem lehetett abban a sziklás és bokros vadonban a vad kiléte felől hosszadalmasan töprenkedni, hanem villámgyorsan cselekedni kellett. Látni, lőni és eltünni egy pillanat volt. Ez volt tehát az oka a tévedésnek.

Örömöm azonban nem volt csekély, mert hiszen egészen váratlanul kiegészitettem, sőt egygyel tul is léptem az általam elejtett medvék tucatját.

Amily gyorsan és könnyen csináltam a coup-doublet. épp oly nehezen ment azután a medvéknek hazaszállitása. Magunk nem voltunk képesek őket az árokból kivonszolni s igy még parasztokat kellett requirálni, kiknek segitségével a zsákmányt a kocsikra rakhattuk.

Már esteledni kezdett, mikor érdekes zsákmányommal a községbe érkeztem, a hol a parasztok tömegesen vártak, mert mindenki kiváncsi volt a medvékre. Késő estve volt, mire elvégeztük a gereznák lefejtését a medvék testéről. (A V. L. után.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

rudaknak, jelzőpóznáknak, sőt a háztartásban ruhaszáritó fogasoknak is. Rövid idő mulva majd kiderül, hogy a találmány mennyire válik be a gyakorlati életben.

HIŔEK

Eltüut határrendőr. Orsovárol jelentik: Az orsovai m. királyi határszéli rendőrkapitányság egyik legodaadóbb és legtehetségesebb közrendőre: Duska György, tiz nap óta nyomtalanul eltünt. E hónap 6-án elindult a Bakna-völgyébe, mely Magyarország és Románia között van. Az utasitás szerint négy nap mulva kellett volna visszaérkeznie, azonban máig semmi életjelt nem adott magáról. Azt hiszik, hogy román hirhedt csobánok kezeibe került. Ez a föltevés annyival is inkább is valószinü, mert három-négy héttel ezelőtt husz szarvasmarhát akartak romániából a határon átcsempészni, a mely alkalommal a csempészeket elfogták és a dugárut Orsován árverésen eladták. Valószinünek tartják, hogy ebből az esetből kifolyólag, bosszuból tették Duska Györgyöt ártalmatlaná. Duska György, mint másodéves jogász csapott föl határőré, mert más állást nem tudott kapni. Az eltünt határszéli rendőr sorsa iránt nagy a részvét. Megfoghatatlannak tartják, hogy Duskát, kinek 10-én kellet volna megérkeznie fölebbvalói nem kerestették.

Részeg ember öngyilkossága, Debreceni tudósitónk táviratozza: A közeli Sóstótelepen Szepesi József vincellér részegen tért haza, mire a felesége megszidta. Szepesi dühében rárohant a feleségére, de tizenkilenc éves fia az anyja védelmére kelt. A részeg ember ekkor a fiát agyonszurta és a feleségét, is annyira összeszurkálta, hogy a szerencsétlen asszony haldoklik. A gyilkost a csendőrök a lakásán letartóztatták.

Megégett öregasszony. A borgó-besztercei fürészgyár közelében, mint tudósitónk irja, a minap borzalmas szerencsétlenség történt. Özvegy Halaszta Jánosné, egy hetven éves oláh parasztasszony nemrég eladta marháit, a melyekért ezernyolcszáz forintot kapott. Fia egyre követelte a marhák árát az öregasszonytól, s e miatt örökös volt közöttük a civódás. Ez az öreg asszonyt annyira elkeseritette, hogy unokáit, egy kilenc és egy tizennégy éves kis leányt lefektetve előbb a a szénapajtát, azután a házat is magára gyujtotta. Mire a közelben lévő fürésztelepi munkások a tüzet észrevették, az öregasszony már szénné égett, a két kis leányt azonban sikerült a lángokból kimenteni.

Cigányok garázdálkodása. Nagyszebenből jelentik: A Nagyszeben-szerdahelyi országuton cigányok többszörös rablást követtek el. Két aszszonytól, akik a szerdahelyi nagy vásárra utaztak, elszedték áruikat. Tanaszie Györgyöt Ecsellő tájékán baltacsapásokkal megölték. A csendőrség megerősitését kérték.

Szerkesztői üzenetek.

Kiss Dénes urnak, Jósikatelep. Bizony a szegény embert a sors hányja-veti s olyan a helyzete, mint az üldözött vadé, mely helyét sehol sem találja, de hát ilyen az élet s megadással kell türnünk viszontagságait is. Uj állomásán sok szerencsét kivánunk! Előfizetése junius végéig volt rendezve s igy az év végéig még 4 korona jár. Igyekezzék azon a vidéken lapunknak több hivet is szerezni. **Skultéty József** urnak, Óhegy. Legyen szives értesiteni, hogy Garzsik Artur hivünk hová költözött, hogy neki a visszaérkezett lapot elküldhessük.

A kiadóhivatal postája.

Farkas Izsák urnak, Vurpod. A cimet kiigazitottuk. Legyen szives értesiteni, hogy Gross kartársunk még mindig Vurpodon lakik-e, vagy pedig másfelé költözött. **Somossi Ferenc** urnak, Temesvár. Tekintettel közölt közleményeire, készséggel várakozunk. **Kiss István** urnak, Türje. Minket bosszant legjobban, hogy lapunk két hónap óta oly késedelmesen jelenhetett csak meg, minek az oka uj nyomdába való átmenetelünk s ennek sok nehézségekkel járó berendezése volt. Most már annyira jutottunk, hogy lassacskán belejövünk a rendes kerékvágásba, addig azonban ugy az Ön, mint többi összes olvasóink szives türelmét kérjük. **Rusz György** urnak, Borbátviz. Udvözöljük hiveink körében! Az előfizetést jövő hó 1-től jegyeztük be s igy az jövő évi februàr végéig szól.

Vadőr!

24 évben, nőtlen, ki jelenleg nagyóbb vadak (szarvas, őz, stb.) őrzése és tenyésztésével meg van bizva s ki a magyar, német, és román nyelveket irásban is birja, valamint a medve nyomozásban és a ragadozók irtásában teljesen jártas, nagyobb uradalomban megfelelő állást keres!

Teljes cim:
Szőllősy József.
uradami vadász
(Donya telep) u. p. Kudsir (Hunyad-megye.)

1—5

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

„VADŐR“
cimü Hönig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Lakás változás.

Széles és nagykörü ismeretségem folytán ezen az uton hozom tudomására az érdeklődöknek, hogy uj állomásom következtében lakásom már nem Alsólendva, hanem

Esztergom, Angyal-utca 10. sz.
Kelemen István.

Állást keres

22 éves fiatalember, ki az erdőőri szakvizsgát egy év mulva letenné. Elfogad erdőlegényi állást is. Beszél magyarul, tótul és németül. Kivánatra fényképet is küld. Szives megkeresések az alábbi cimre küldendők:

Szászko András, Cziffer, Pozsony m.
3—5.

Állást keres

keres 27 éves nös férfi, egy gyermek atyja, ki az erdészeti vagy vadászati pályára érez magában hivatást. Jó lövő. Érdeklődők forduljanak az Erdészeti Ujság szerkesztőségéhez, mely az illető cimet kőzli.

5—5

Erdőőr kerestetik
Béldi Tivadar
bodolai háromszékmegyei gazdaságához.

Pályázhatnak olyanok, akik eddigi mükődésüről, erélyes és becsületes maguktartásáról, s egy helyen való hosszabb szolgálatukról megfelelő bizonyitványokat tudnak felmutatni, mely bizonyitványok vagy azok másolatai a fizetési feltételekkel együtt fenntnevezett cimére küldendők.

Gőzfürdő a szobában!
Száz és száz orvos korszakot alkotónak jelentette ki az egészségápolás terén.

A legsajátabb értékben óvakodjék értéktelen utánzatoktól.

Közismert dolog, hogy
reuma, csuz, köszvény
ellen az egyedüli biztos hatásu szer a hőfürdők (gőz- és hőlégfürdők) rendszeres használata. A »Sanitas« szobagőzfürdő készülékkel otthon lakásának bármely szobájában a **leghatásosabb gőz- és hőlégfürdőt** készitheti bárki, 5 perc alatt 5 fillér költséggel! A lakásban a kényelem netovább;a. **Kipróbált biztos hatásu szer** nátha, torokfájás, bélrenyheség, idegesség, álmatianság stb. eseteiben. **Nélkülözhetetlen minden egészséges embernek is.** Használat után teljesen összehajtható és valamely szekrény mögé állitható.

Prospektus ingyen és bérmentve!

Förstner Aladár
a „Sanitas“ szobagőzfürdő-készülék egyedüli gyártója
Budapest, VII., Alsó erdősor 30.
TELEFON 97—51.

A legsajátabb értékben óvakodjék értéktelen utánzatoktól.

BURGER FRIGYES
gyógyáru és illatszer üzlete
Kolozsvár, Mátyás király-tér 10
Vásárol a legmagasabb napi áron: Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet gyökeret és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott HIENTZ JOZSEF könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre 4
Negyed évre 2

Pénzküldemények:
a Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
Podhradszky Emil.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint.

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. november 28.** **48. szám.**

Az internátus kérdéséhez.

(Folytatás és vége.)

Az erdészeti és vadászati altiszteknek most, a midőn a kezdeményezést a legmagasabb fórum, maga a földmivelésügyi m. kir. ministerium vette a kezébe, meg kell ragadnia minden alkalmat, a hol ezt a gyönyörü és annyira áldásos eszmét támogatni és előre vinni lehet. Nem szabad egyetlen egy altisztnek vagy szolgának sem visszamaradnia, hanem egyesült erővel kell sikra szállanunk, hogy a tervbe vett internátusok mentül nagyobb mértékben gyakorolhassák emberbaráti müködésüket.

Ebben az áldásos munkálkodásban mi magunk sem akarunk hátramaradni, hanem abból oroszlánrészt küvetelünk magunknak s hogy itt sikereket érhessünk el, most nagy szabásu mozgalmat inditunk.

Elhatároztuk ugyanis, hogy lapunk tiszta jövedelmének tekintélyes részét, — abban az esetben, ha ilyen lesz — az internátusok, illetőleg az erdészeti és vadászati altieszek és szolgák gyermekeinek nevelésére fogjuk szánni.

Lapunk mostani előfizetőinek, — és sajnos kivált rendes, pontos előfizetőinek — száma oly csakély, hogy az azok által fizetett előfizetési dijak csak alig fedezik a nyomdai, póstai szétküldési és egyéb ezzel kapcsolatos költségeket s igy hogy mi is hozzájárulhassunk filléreinkkel az internátusi intézmény fejlesztéséhez és minél nagyobb felvirágoztatásahoz, elhatároztuk, hogy a lapunk fenntartásához feltétlenül szükséges 600 előfizetőn tul jelentkező minden uj előfizető után, vagyis az ez által befizetett előfizetési dijból az internátusok céljaira 12·5 százalékot, tehát $^1/_8$-ad részt fogunk adományozni és az igy mutatkozó összeget minden évnegyed végén vagy a földmivelésügyi m. kir. ministériumnak, vagy pedig az Országos Erdészeti Egyesület pénztárának illetékes helyre való juttatás végett beküldeni.

Az igy befolyt összegek azután mint az Erdészeti Ujság által tett alapitvány vagy hozzájárulás cimén lennének kezelendők, nyilvános tanubizonyságául annak, hogy erre a lapot egyedül és kizárólag az erdészeti és vadászati altiszti és szolga személyzet áldozatkészsége és pártolása képesitette.

Ennek a célnak az elérésében szép és nemes szerep jut lapunk mostani olvasóinak, kiknek módjukban áll a környékbeli azokat a kartársaiakt, kik ezt még eddig bármi oknál fogva nem tették meg, lapunknak előfizetésére buzditani s őket a közös célt szolgáló eszmének megnyerni. A lap előfizetése oly csekély, hogy azt minden egyes kartárs nagyobb megerőltetés nélnélkül elviselheti, kivált ha azt negyedévi csekély

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

részletekben törleszti s nem hisszük, hogy ezt a jelentéktelen terhet tekintettel arra, hogy ez által nagyban hozzájárulhat az internátusok céljának s ez által vagy a saját, vagy kartársai gyermekei nevelésének előmozditásához kellő megmagyarázása után minden egyes kartárs szivesen hozzá nem járulna.

Most tehát mi is azt mondjuk lapunk összes tisztelt olvasóinak, mit az Üdvözitő mondott utra bocsátott tanitványainak: »Menjetek és tanitsatok minden népcket!« Igen, tisztelt olvasóink, menjetek és tanitsátok az azt még nem ismerő kartársaitokat a szoros összetartásra, az egymás iránt való szeretetre és egymásnak kölcsönös támogatására. Ha ezen a téren mindenki megteszi buzgón az ő kötelességét, az áldásos eredmény nem fog elmaradni.

Nem akarunk azonban csak ennél a buzditásnál megmaradni, hanem nem sajnálva a tekintélyes költséget, magunk részéről is mindent megteszünk, hogy előfizetőink számát gyarapitsuk s ezért az összes kincstári erdőhatóságokhoz állami erdőhivatalokhoz, kincstári, járási és közalapitványi erdőgondnokságokhoz, nemkülönben az ismert összes magán uradalmi erdészeti hivatalokhoz az alábbi felhivást intézzük:

Tekintetes Cim!

Azt hiszem, teljesen felesleges vázolnom és részleteznem azokat a viszonyokat, a melyek az erdészeti és vadászati altiszti szolga személyzet gyzrmekeinek iskoláztatásánál tapasztalhatók, kivált ott, hol a szülök emberlakta helyektől távol, az erdők vadonjában kénytelenek lakni és nehéz szolgálatukat teljesiteni. Az ilyen szerencsétlen sorsban lévő szülök gyermekei legnagyobb részben kénytelenek az iskolai neveltetést teljesen nélkülözni és csak a mindig hiányos házi nevelésre szoritkozni.

Ezek a viszonyok ismeretesek a tekintetes Cim előtt is, de felköltötték a figyelmet a legmagasabb kőrökben is s ennek köszönhető, hogy most már a földmivelésügyi m. kir. ministérium is behatóbban szándékozik foglalkozni az erdészeti altisztek és szolgák gyermekeinek iskoláztatásával s azok részére internátusokat szándékozik felállitani.

A földmivelésügyi kormánynak ez a terve nem szorul mások dicséretére, hanem az önmagát dicséri, de sajnos, kivitelében alig nyerhet olyan terjedelmet, jótékonysága keretébe az összes erdészeti aliszti és szolga személyzet iskolaköteles és a jótékonyságra reá szoruló gyermekeket felölelhesse, hanem első sorban nyilván csak a kincstári erdőknél alkalmazottak fognak annak áldásaiban — s azok sem valamennyien — részesülni, holott erre nagyon reá lesznek utalva a községi, közbirtokossági, magán uradalmi alkalmazottak gyermekeinek nem százai, hanem talán ezrei is.

A jó eszmét felkarolva s hogy csekély erőmből magam is hozzájáruljak jótékonyságának kiterjesztéséhez elhatároztam, hogy szerény irodalmi munkálkodásom gyümölcsének, — ha ilyen lesz, — egy részét magam is a nemes célra szente-

TÁRCZA

Az elátkozott ház.

— Bolondság az egész! — mondá Barnes. — Természetes, hogy ebben a házban is haltak meg emberek, éppen ugy, mint más házakban. És a kisértetek . . .? Azokban én nem hiszek. — Tölts még egy csésze teát. Meagle.

— Laster és White jöttek rá legelőször, — mondá Meagle, aki a »Három száll toll«-hoz czimzett korcsmában barátai között elnökölt. A két másiknak a csészéjét teletöltötte erős teával egészen csordultig s mosolyogva mondá: Én, a magam részéről határozottan hiszek a természetfölötti dolgokban.

— Mint afféle ideges ember, — veté oda Laster, White közbeszólt: A nagybátyám gyakran beszélte, hogy ő már látott is szellemeket.

— Igen, az ember mindig másoktól hallja az ilyen meséket, — nevetett Barnes.

— S mégis itt van a szomszédban egy ház. Az egészet kiadnák bérbe talán még jó szóért is, még se kell senkinek se. Mert, ha egy család még olyan rövid ideig lakott is benne, abból a családból mindig meghalt valaki. Az utolsó lakó tizenöt évvel ezelőtt halt meg benne.

— Az ugyan elég régen volt, — mondá Barnes.

— Fogadjunk hát husz koronába, hogy te, akárhogy beszélsz is, még se mernél egy éjszakát ott tölteni!

— Én ugyan nem hiszek sem a szellemekben, sem semmiféle természetfölötti dologban, de azért nem lennék meg egyedül ijyen helyen, — válaszolta Barnes.

— Hát ahhoz mif szóltok, hogy vacsora után

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

lem. Elhatároztam ugyanis, hogy abban az esetben, ha lapom, az Erdészeti Ujság előfizetőinek száma a lap fenntartására szükséges hatszázat felül haladja, a fölös szám előfizetési dijának 12·5 százalékát, vagyis minden 8 K évi előfizetésből 1 koronát az erdészeti és vadászati altiszti és szolga személyzet gyermekei iskoláztatásának céljaira forditandom.

Hazánkban az erdészeti és vadászati altiszti és szolga személyzet száma a huszezret meghaladja s ha ennek csak fele lép be lapom pártolóinak számába, ez évi 10,000 koronát jelent, vagyis olyan összeget, a mely 50 gyermek iskoláztatására elegendő.

Nem áltatom magamat vérmes reményekkel s nem bizom a sikerben, mert évtizedet meghaladó tapasztalataim igazolták, hogy a legnemesebb törekvések is megtörtek a hivatottak közönyén, mégis legalább saját megnyugtatásomra nem mulaszthatom el a tekintetes Cimhez azzal a kéréssel fordulni, hogy alantas személyzetét lapom, az Erdészeti Ujság előfizetésére buzditani s ha ez arra megnyerhető nem lesz, annak egy példányára legalább hivatala részére előfizetni kegyeskedjék. Ha csak az ezerre menő magán erdészeti uradalom járul hozzá lapom előfizetéséhez, már ez is elegendő lesz egy pár gyermek iskoláztatásának lehetővé tételéhez.

Egyben értesitem, hogy az üres állásokra kiirt pályázatoknak lapomban való közlése esetén a hirdetési dij 25 százalékát bocsátom a fentebb vázolt célra, miért is kérem ilyen hirdetményeknek lapomban való közlését.

Kiváló tisztelettel

Podhradszky Emil,
az »Erdészeti Ujság«
szerkesztője és kiadója.

Arról, hogy ez a felhivásunk miłyen eredménynyel járt, mihamarább értesiteni fogjuk tisztelt olvasóinkat, de addig is kérjük, hogy lapunk terjesztésére a saját körükben minden lehetőt kövessenek el.

December a vadászatban.

Nagyban folynak ebben a hönapban a vadászmulatságok, természetesen csak ott, a hol az egész évben óvták, gondozták a vadat azért, hogy most igazi jó vadászat essék nyulakra és fácánokra. Azok a területek, a hol a nyulat már augusztusban lőtték, persze hogy nem szereznek sok mulatságot, de ez nem is kivánható olyan területtől, a hol a vadat a szezón kezdetétől a kapuzárásig sanyargatják. Ez a hónap az utolsó igazi vadász hónap, a mikor a vadat kedvünk szerint lőhetjük. Most lehet a nyulakat és a fácánokat is a legjobban értékesiteni. De az, a ki területét, vadját igazán szereti, azért óvatos, előrelátó legyen, mert a tulságos lelövés esetleg a jövő évi mulatság hátrányára, a vadállomány kárára történnék. Ugy kell az idei lelövést eszközölni, hogy jusson is, maradjon is. A területhez arányitva hagyni kell olyan helyeket, a hol egy-

---

menjünk oda mind a négyen? — kérdé Meagle.

— Kérdezzük meg a korcsmárost, mit tanácsol? — mondá Laster.

— Előhivták a korcsmárost s nekiestek, hogy mondja meg igaz lelkére, mit tud a házról. A felelet kielégitő volt. A korcsmáros ugyanis nagy bőbeszédüséggel azt adta elő, hogy holdvilágos éjjeleken halálfejek lógnak ki az ablakokból s más efféléket is beszélt össze-vissza.

— Igazán jó mulatság volna az uraknak, — mondá, — s próbára tehetnék a bátorságukat. — Hanem meglehet ám az is, hogy holnap reggel mind a négyüket halva találják meg abban a házban.

— Ki halt meg ott utoljára? — tudakozta Barnes.

— Valami szegény vándorlegény. Két koronát igértek neki s másnap reggel a lépcső karfáján találták felakasztva.

— Vagy öngyilkos volt, vagy őrült!

— Igen ezt állapitották meg róla hivatalosan is — mondá a korcsmáros, — de én biztositom az urakat, hogy mikor ebből a korcsmából elment, egészen épelméjü volt. Én ezer koronáért sem hálnék abban a házban.

Mikor erre a fiatalemberek készülődni kezdtek, a korcsmáros még egy párszor elmondta azt a nézetét.

— Tulajdonképpen furcsa dolog is, — mondá White, mikor már kinn voltak az uton, — hogy az ember feláldozza az éjjeli pihenését csak azért, hogy Barnes elhigyje, hogy vannak szellemek.

— Célunk jó, — mondá Meagle, — és a sejtelmem azt mondja, hogy nem hiába fáradunk.

Az éj sötét volt. A hold csak ritka időközönként bukkant ki a sürü felhök alól. Az ut sürü giz-gaz között vezetett a ház felé s néha olyan rossz volt, hogy a fiatalemberek budácsoltak rajta. De végre Meagle kalauzolása mellett mégis csak elérték a házat.

Kis ház volt s egészen befolyta falait a vadrepkény, a bejáratot meg sürü gyom takarta.

— Hátul kell egy ablaknak lenni, azon bemász-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

általán nem vadászunk. Ezekről a helyekről a többi területek is megtelnek nyulakkal. Ez is egy titka a nyul elszaporodásának.

Fácánosokban, kivált nagyobb kiterjedésü erdöknél csakis a gondos etetéssel lehet a fácánokat összetartani. Ha ezt elmulasztják, a fácánok szétszóródnak. Főképp az idén, mert az őszi vetések a folytonos esőzések folytán későre maradtak, s a fácánok az apró parcellákon elszórt buzaszemeket, nagy szeretettel szedegetik össze.

A foglyok lelövési ideje ebben a hónapban befejeződik. A nyul-vadászaton még lönek annyit, a mennyit, de vigyázni kell ezekre a kedvelt madarainkra, mert most vannak a pusztulásnak legjobban kitéve. Ha nagy hó van, már messziről észre lehet őket venni. Sok olyan puskás van, a kinek az okoz örömet, ha az összehuzódó csapat közzé lőhet és a csapat fele ott marad, a másik felét meg addig üldözi szánkóról, mig az utolsót is le nem lőtte.

A hol egy kis bokor, vagy határszéleken fasor van, ugyszólva naponta meg kell nézni ezeket a helyeket, mert a hurkozás már nálunk is divatban van. A hurkokat össze kell szedni, a hurkozókkal, a vadorzók eme legveszedelmesebb fajtájával pedig alaposan el kell bánni. A vonuló ölyveket, solyomokat pusztitani kell, mert ezek is megtizedelik foglyainkat.

Lehetőleg gondoskodjunk etető helyekről, még pedig olyanokról, a hol a fogolynak egyuttal védelme is van. Némelyek rőzsét szoktak kitenni, ugy hogy az lazán legyen összerakva. Ez alatt kapják azután szerény kis rostaalji-eleségüket. Mások a már többször emlitett etetőt készitik, a mi tulajdonképpen négy létrából áll, de a létrafogak olyan sürüen vannak felszegezve, hogy csak egy fogoly térhessen be. Az egyik fog kivül, a másik belül van felszegezve. A létra hossza egy és fél méter, szélessége pedig 70—80 centiméter legyen. Ezekből négyet végükkel összeerősitünk, a tetejére egy pár rudat teszünk, erre pedig kórót. Ez meg óvja a foglyokat az ellenségtől. Ilyen etetők alatt igen célszerü a foglyokat etetni.

A hol a fővad lövésére külön engedély van, a bikákat, kivált pedig a gyöngébb, rosszul fejlődött bikákat ki kell lőni. A tehénállományt is apasztani kell, mert a degeneráció már is nagyon érezhető. Jobb lenne ha kevesebb fővadat ejtenénk el, de jobbakat, mert ugy járunk, mint a külföldiek, a hol sok a fővad, de értéktelen.

Azok, a kiknek disznós területeik vannak, nagyon megkönnyithetik vadászatukat, ha az ott lévő állományt etetik. Igy nem kell az öreg feketéknek élelem keresése miatt elkóborolniok s megmaradnak a területeken. A vadászat sikere igy biztosabb.

A duvadakat mindenféle eszközökkel pusztitani kell. Ha nagyon esik a hó, ha csuf, zimankós idő van, meg kel keresni a róka-kotorékokat. Iyenkor leginkább otthon vannak, s legeredményesebben bánhatunk el velük. A legrosszabb esetben be kell őket füstölni. A borzok jól meghizott állapotban vannak téli tanyájukon, de ne engedjük, hogy a tavaszt megérjék és akkorára lesoványodott testüket a fácán-, fogoly-, szalonka-, császármadár-, fajd-tojásokon erősitgessék. Ezek az alattomos állatok sok kárt tesznek a mi kedves madaraink fészkeiben. Kiméletlenül pusztitani kell tehát őket, mert bár nem husevők, de egy-egy tavaszi borzból csak ugy dül a tojás, ha alkalmunk van orrával lefelé forditani.

Az orvvadászok, tőrözők és más ragadozóktól óvjuk területeinket, hogy a jövő szezonban örömünk teljék a hasznos vadban.

Fónagy József.

---

hatunk, — mondá Laster, — miközben tanakodva álltak a bezárt rácsajtó előtt.

— Az ablakon keresztül? — kérdé Meagle. — Bolondság. Hát nem találnánk méltóbb bejáratot? Hol a csengő? — és addig-addig tapogatott a sötétben, mig egyszer csak bántóan éles csengetyüszó hallatszott a kihalt házban.

— Ne gyerekeskedj, — mondá Barnes mintegy önkéntelenül.

— A szellemek cselédjei alszanak. Szemtelenség pedig bennünket itt a sötétben várakoztatni! S ujra meghuzta a csengőt, de egyuttal megnyomta a kilincset is. Megbotlott s ijedtében nagyot kiáltott, csaknem bebukott az ajtón.

— Hisz nyitva van az ajtó, — mondá szokatlanul nyers hangon.

— Én határozottan tudom, hogy az elébb nem volt nyitva, — mondá Laster.

— Bolondság! — kiáltott rájuk Meagle. — Gyujts gyertyát és tedd be az ajtót, mert itt légvonat van.

— Hiszen be van téve, — mondá White s bámulva fordult meg. — Meagle zavarba jött. — Ki csukta be az ajót? — s kérdően nézett társaira.

— Én léptem be utolsónak, de én nem tettem be, hozzá se nyultam.

Meagle válaszolni akart, de elnyelte a szót. A helyett inkább a gyertyára forditotta minden figyelmét s elővigyázatosan bevilágitotta az előszoba minden zugát. Árnyak huzódtak végig a falakon és a szögletekből susogás hallatszott. Az előszoba végén lépcsőhöz értek s felmentek az emeletre.

— Csak lassan s vigyázva, — figyelmeztette Meagle a többit s odamutatott, ahol a lépcsőn hiányzott a karfa. Mindannyian kiváncsian néztek le a mélybe.

— Bizonyosan itt akasztotta fel magát a vándorló legény, — magyarázta Meagle.

— Neked nagyon kellemetlen magyarázataid vannak, — válaszolá White. Ez a ház a te meséid nélkül is eléggé borzalmas. Keressünk ki már valami

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hasznos tudnivalók.

Sérült állatok gyógyitása.

Sokszor megesik hogy az állat esés, ütés, döfés, miatt megsérül és testén nyilt seb keletkezik, az afféle seb, ha tisztán és jöl kezeljük, hamar meggyógyul, ellenben sokáig tart és el is mérgesedik. Sokan a sebet bagólével, ilyen kezelés mellett aztán ne csodálkozzunk, ha a seb elüszkösödik. Fő a tisztaság. A sebet a sérülés után azonnal mossuk ki tiszta hideg vizzel. Kimosás után kenjük be karbolos olajjal és kössük be tiszta vászonruhával. Mig hegedni nem kezd, naponta mossuk meg vizzel s utána kössük be karbolos olajjal.

A lovak vállbénasága.

Ezt a betegséget előidézi heves lökődés, az izmok huzódása, a félrelépésnél keletkező zuzódás, lejtön lefelé való lovaglásкor, puha talajon való gyorsfordulásnál, esetleg meghülés folytán is stb. Ha a béna lovak állanak, akkor kissé előre helyezik csuklóikat. Mozgás közben egyforma bénaság figyelhető meg. Csak ha meghülés folytán keletkezett (reumatikus vállbénaság,) javul meg az állatok fokozódó izzadása közben. A váll dagad, tapintásra meleg, megérintésnél az állatok fájdalmat éreznek. Ha gyógyitani akarjuk a betegséget, legjobb az állatokat nyugodtan pihenni hagyni. Amig gyuladás van, agyagkenéssel stb. hütjük a gyuladást. Később oszlató bedörzsölést alkalmazunk. A reumatikus vállbénaság sokszor erősebb izzadás folytán és borogatás után eltünik.

Penészes takarmányok s azok megjavitása.

A takarmányok, ha nem teljesen kiszáradt állapotban hordatnak be a pajtába vagy padlásra, avagy rakatnak el egyéb helyre, ugy később, a levegőből rárakodó gombák folytán megpenészednek. A penészes takarmány ártalmas s igy attól a lehetőségig óvakodnunk kell. Elkerülhetjük ezt azáltal, ha az eltartandó takarmányt óvjuk a megázástól. Ha azonban a penészedés már megtörtént volna és az csak kisebb mérvü, ugy porolással s szellőztetéssel, valamint forgatással a penészesedést csökkenthetjük és veszélyességét elvehetjük olyannyira, hogy bátran feletethetjük. Erősen penészes, már nem javítható takarmányt feletetni nem szabad.

KÜLÖNFÉLÉK.

A Nagy-Oceán átlagos mélysége. Ismeretes, hogy nagyfelületü viz hullámainak gyorsasága arányban van a viz mélységével, ugy, hogy a hullámgyorsaságából ki lehet számitani a viz mélységét. Néha megtörténik, hogy földrengések hatalmas hullámzásokat okoznak a tengeren, amelyek az Oceán egész terjedelmén végigvonulnak. Ilyen nagymérvü hullámzást 1896-ban, junius 15-én észleltek a japáni földrengés alkalmával. Ez alkalommal a Csendes Nagy-Oceán hullámait Haváii szigeten, Honolulu tengerparti városban és San-Salito város partjain Amerikában (San Francisco város mellett) az önmüködő tengeri árammérők pontosan jelezték. A lökési erő középpontja az északi szélesség 39° és keleti hosszuság 144° 30' alatt volt, körülbelül 240 kilométernyire Miyako japán városától. A lökés junius 15-én 7 óra 32½ perckor estefelé keletkezett. Ezt a lökést Honolulúban 7 óra 37

---

zugot, ahol megihatjuk a viskinket s rágyujthatunk pipáinkra.

Kinyitottak egy ajtót s egy kis szobába értek. Meagle lecsepegtette a kályha párkányára a gyertyát s oda ragasztotta. Leültek a padlóra s White elővette a kulacsot.

— Na, hát nem szamárság ez? — mondá, — elfelejtettem vizet is hozni.

— Hát rendelünk, ha nincs, — mondá Meagle s megrántotta a csengetyüt.

— Bolond vagy! — kiáltott rá Barnes élesen.

Meagle elnevette magát. Meg akartalak győzni, — mondá tréfásan, — hogy a konyhában lesz legalább egy szellem aki kiszolgál.

Barnes intett neki, hogy hallgasson.

— Nem volna jó már ezt a bolodságot abbahagyni és hazamenni? — kérdé.

— Nem hiszek ugyan a szellemekben, de valóban ugy tünik fel nekem, mintha lépteket hallanék.

Szavait elnyomta a többinek a nevetése.

— Hamar megváltozott a meggyőződésed.

Rágyujtottak, elökerült a zsebből a kártya is és csakhamar az egész ház visszhangzott nevetésüktől, tréfáiktól.

— Az üres szobák mindig azt a hitet keltik bennem, hogy nekem csengő hangon van, mégis . . .

A szó a torkán akadt, mert a gyertya hirtelen kialudt s ő ütést érzett a fején. A többiek ijedten ugrottak föl a földről.

Meagle elnevette magát. — A gyertya volt, — mondá — nem jól ragasztottam oda.

Ujra meggyujtották.

— Miről is kezdtem beszélni az előbb?

— Hallgass, — kiálltott rá White, — komolyan mondom, hogy most egészen tisztán hallottam, hogy valaki nevetett.

— Nekem elég volt a tréfából, — mondá Barnes — gyerünk haza.

— Menj, ha tetszik! Mi kijátszuk a partit.

Barnes visszaült a hetyére.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

perckor már megérezték a hullámverésekben, amelyek hat pecr után legnagyobb magasságot értek el, dacára, hogy semmiféle szél vagy vihar nem volt. Honolulu az északi széllesség 21° 5¹ foka alatt fekszik és a földrengés lőkési helyétől 5800 klm. távolságnyira. A hullám gyorsasága eszerint 225 méter volt mp.-kint. Ennélfogva a Nagy-Oceán átlagos mélysége az illető két hely Japán és Honolulu között 4360 méter. A nagy-Oceán mélységét mérőeszközökkel is megmérték, még pedig a távirdai kábelek lerakásakor és azt tapasztalták, hogy Japán és Amerika között nagyou változatos a mélység, sőt néhol még több mint 4360 méter a tenger mélysége. mtndazonáltal ez a méret az átlagos mélységnek felel meg. A földrengés által keletkezett hullámokat San-Salitoban hajnali 1 óra 50 perckor észlelték az erre szolgáló önmüködő készülékek. A lökés központjától 8800 klm. távolságnyira fekszik San-Salitó. A hullámgyorsaság 200 méter volt másodpercenkint. Ennélfogva Honolulu és San-Salito között a Csendes-Oceán átlagosan 5100 méter mélységü. Hasonló méréseket tettek a perui földrengéskor, a mely Arica városából 1868-ban augusztus 13-án keletkezett és a hullámok a Nagy-Oceánon Mattoni szigetekhez értek. Ez alkalommal a számitások után kitünt, hogy Dél-Amerika irányában a Csendes-Oceán 4200 méter mélységü. A szimodai földrengéskor, mely Japánban 1854-ben december 23-án történt a hullámjelzések Kaliforniában vétettek fel, ezekből pedig az tünik ki, hogy a Nagy-Oceán Kalifornia és Japán között 4000 méter mélységü. Ezek szerint a régi észleletek nem sokban ütnek el az ujabb megfigyelésektől. A legujabb kábel-mérések különösen Japán és Kina között majdnem 8000 méter mélységet jeleztek, mindazonáltal a Nagy-Oceán mélysége átlagosan véve nem sokkal több 4000 méternél.

Havasi gyopár védelme. Nemcsak Svájcban, hanem Bajorországban is az elöljáróság hirdető-táblákon adja tudtul a turistáknak, hogy a hegyek oldalán termő hófehérke, vagy hegyi gyopár növényt tilos gyökerestől kiszedni. Ezt a tilalmat azért bocsájtották ki, mert nehány évtized óta annyira megfogyott a hegyi vidék tipikus növénye, hogy néhol már nem is találni, a turisták mind kiszaggatták. Nehogy teljesen elpusztuljon az Alpok növénydisze, büntetés terhe alatt meg van tiltva kiásása, sőt a virág szedését is korlátozzák, amennyiben eladását megszigoritották. Ilyenformán a turisták jelvénye se lesz többet valódi gyopár, hanem bársonyból készült utánzat.

HIREK

FIGYELMEZTETÉS!

Lapunk mai számához mindazoknál, kik előfezetésüket az év végéig még nem rendezték, utalványlapokat csatolunk s kérjük őket, hogy tartozásukat jövő hó 15-ig okvetlenül beküldeni sziveskedjenek, mert ekkor nekünk is le kell számolnunk a lap anyagi részét kezelő hitelszövetkezettel. Reméljük, hogy nehéz helyzetünket megszivlelve, az idén egyetlen olvasónk sem fog háttralékban maradni.

Lapunk melléklete. Mai számunkhoz csatolva találja a szives olvasó Auffenberg József budapesti cég hirdetményét, a melyre itt külön is felhivjuk figyelmét.

— Adj ki, White.

— Nini. Ez meg alszik, — mondá Meagle bámulva. — Hohó öreg. Ébredj fel s adj ki.

Laster megfogta az alvónak a karját s megrázta. Először csak gyöngén, de azután egyre erősebben. De White meg se mozdult.

— Ez már nem is természetes álom — mondá Barnes szorongva.

— Szamárság, mondá Meagle nyersen. — Laster, te fogd meg a lábait én meg a fejét. Barnes majd világit. No Laster. Nem hallod!

Laster már nem hallotta. Egész hosszában kinyujtózkodott s éppen olyan mélyen aludt, mint White. Szó se volt arról, hogy fel birják kelteni.

— Menjünk innen! — mondá Meagle, — de sietve.

Barnes tétovázott.

— Barátáinkat csak nem hagyjuk itt a . . .

Még be sem végezte, amit mondani akart. Meagle összeesett a kályha mellett s eldölt, mint egy darab fa.

Barnesnek elakadt a lélékzete. Odakinn susogó hangokat hallott, melyek egyre erösödtek.

— Ki van itt, — kiáltotta. — Mind, ahányan csak vagytok, hadd lássalak benneteket.

— Folytonosan kacagott s kiabált.

Mikor Barnes a szobából kilépett, Meagle felemelkedett a padlóról s feszülten hallgatta annak erős határozott lépéseit, majd kacagását és kiabálását.

— Istenem, — Laster, — susogta azután csendesen, — kelj föl! Ugy látszik, ezt a szerencsétlent őrületbe kergettük.

Semmi felelet.

— Nem hallod, — ismételte. — Most már hagyd abba a bolondozást. A dolog nagyon komolyra fordult!

Megdöbbent s alvó társai fölé hajolt. Csak ugy reszketett az izgatottságtól s magában beszélt:

— Miattam tehettek, amit akartok, engem ugyan meg nem ijesztetek.

Pár pillanatig élesen figyelte az alvókat. Még

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Fölébredt a koporsóban. Párisból táviratoznak: Egy kis leányt akartak eltemetni a lillei temetőben, a mikor egy váratlan esemény örömre változtatta a gyászt. Kopogás hallatszott a koporsóban, a mire gyorsan levették a födelét. A leányka élt és kiderült, hogy csak hosszu ájulás lepte meg. A minbp a kis leányt baleset érte; az a helyi vonat, a melyen ült, összeütközött. Az ijedségtől elájult s holtnak hitték.

Szerkesztői üzenetek.

M. M. urnak Arra nézve, hogy az erdőőrök cime a jövőben erdőaltiszt, eddig semmiféle határozott utasirás nincs, hanem hogy az utóbbi cimzés a helyes, nyilván kiviláglik a földmivelés ügyi ministerium minden rendelkezéséből, mert ezekben ujabb időben soha sem emlit többé erdőőröket vagy erdőlegényeket és segéderdőőröket, hanem mindig az »erdőaltiszt« vagy »szolga« jelzésekkel él, miből nyilvánvaló. hogy az eddigi erdőőrök és főerdőőrök teljes jeggal használhatják, sőt egyenesen meg is követelhetik az »erdőaltiszt« cimzést. Erről egyébként rövidesen kimeritő közleményt irok, Téged pedig külön levélben is értesitelek. Itt a dolgot csak a közérdek szempontjából közlöm. **Faur Traján** urnak, Ausel. A küldött levelezőlap tartalmát azonnal közöltem a sebesvölgyi havasi kartársakkal. **Hintz Pál** urnak, Kreszulya. A kérdéses könyveket az O. E. E. titkári hfvatalánál megrendeltük. **Hertl László** urnak, Veselény. Üdvözöljük hiveink sorában. Bár példáját többen is követnék!

A kiadóhivatal postája.

Kiss Imre urnak, Mezőlivádia. A 2 korona előfizetési dijat nyugtázzuk. A cimet megfelelően kiigazitottuk. **Molnár József** urnak Kápolnakmonóstor. Mi a lapunkból nem fényes üzletet akarunk csinálni, hanem célunk a kartársak érdekeinek szolgálása s ezért mindenkinek küldjük a lapot mindaddig, még azt ő maga be nem szünteti s tesszük ezt abban a reményben, hogy utólag mindenki becsülettel megfizet. Sajnos, hogy nagyon sokan vannak olyanok, kiknél ebben a tekintetben csatódtunk, de ezek véleményünk szerint nem is érdemesek arra, hogy tisztességes testületünk tagjai legyenek.. **Szücs Miklós** urnak, Szaplonca. A hiányzó mult évi számokat legnagyobb sajnálatunkra már nem tudjuk megküldeni, de a f. évből hiányzókat küldjük Legcélszerübb minden elmaradt számot a postán reklamálni. **Lázár Vince** urnak, Botfej. Lapunk a következő számtól már rendesen fog megjelennni s igy azt hisszük, hogy annak továbbra is hive marad. **Krébesz Géza** urnak, Kövesmocsár. A 8 koronát köszönettel vettük.

Szám.17625/907.

Pályázati hirdetmény.

Brassó szab. kir. város Ósánc-Zaizoni erdőgondnokságánál egy II. osztályu erdőőri állás kerül betöltésre.

Évi fizetés 500 korona; igény a városi szervezeti szabályrendelet 116 §-ában meghatározott pótlékra (ötödéves pótlék) 100 korona lakbér vagy természetbeni lakás és ruházat, 12 korona csizmaátalány és 24 ürméter bükkdorongfa.

A kinevezés egy évre ideiglenesen történik, a melyre kielégitő szolgálattétel után a véglegesités következik.

Az erdőőri szakvizsgát letett pályázók felhivatnak, hogy sajátkezüleg irt pályázati kérvényüket nyelvismereteik fölemlitése mellett, egy erkölcsi, egy szolgálati valamint egy főorvosi bizonyitványokkal felszerelve a városi erdőhivatalnál Brassóban legkésőb 1907 évi december hö 1-ig nyujtsák be.

Brassó, 1907. november hó 7-én.

A városi tanács.

---

csak lélekzetvétel se látszott. A csend a házban, borzalmas volt. Hirtelen felkapta a gyertyát s kiszaladt vele a szobából. Mintha lépteket hallott volna. A folyóson végigszaladt a lépcsőház ajtajáig. Lenn a lépcső nyikorgott.

— Barnes, — kiáltotta, — hol vagy?

Most már reszketet félelmében s ugy tapogatózott tovább. A szél eloltotta a gyertyáját.

Amint a lépcsőhöz ért, ugy vette észre a sötétben, mintha valaki a sarokban ülne összekuporodva.

— Barnes, — susogta, — Barnes.

Egy kis kerek ablakon szürkés fény vetődött be a lépcsőházba s ennél az elröppenő világosságnál egy mozdulatlan alak körvonalait pillantotta meg. Meagle ott maradt, mintha gyökeret vertek volna a lábai. A szemeit rámeresztette arra az alakra.

— Barnes! Az Istenre kérlek, te vagy ott?

Hangját visszaverték a falak, de az a test meg se moccant.

Alant azonban kinyilt a lépcsőhöz vezető ajtó ...

Lépések közeledtek. Üldözők jönnek, megakarják őt fognt. Magánkivül szaladni kezd. A fejével kemény tárgyba ütközött . . .

Most meg ugy érzi, hogy repül, elhagyja a földet s belekerül a végtelenségbe . . .

Mikor Laster másnap reggel felébredt, a nap besütött egészen a szoba közepébe. White ott ült mellette.

— Hol vannak a többiek? — kérdé!

— Bizonyosan elmentek, — mondá White — jól elaludhattunk.

Laster kilépett a folyosóra; White utánna. A zajra felemelkedett a folyosó szegletéből egy alak, aki ugy látszik, ott aludt.

— Aludtam én, vagy mi? — kérdi Barnes — s dörzsölgette a szemeit.

— Különös helyet választottál a pihenésre, — mondá neki Laster szemrehányóan s odamutatott a leszakadt karfára. — Ha még egy lépést teszek, ugyan hol feküdnék most?

Oda lépett maga is egészen a leszakadt karfáig s lenézett a mélységbe. — Egyszerre elsikoltotta magát, mire társai melléje ugrottak s ott szinte kővé váltan s kétségbeesve látták, hogy barátjuk teste holtan fekszik lenn a lépcsőház fenekén . . .

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

„VADOR“
cimü Hönig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Lakás változás.

Széles és nagykörü ismeretségem folytán ezen az uton hozom tudomására az érdeklődöknek, hogy uj állomásom következtében lakásom már nem Alsólendva, hanem

Esztergom, Angyal-utca 10. sz.
Kelemen István.

Állást keres

22 éves fiatalember, ki az erdőőri szakvizsgát egy év mulva letenné. Elfogad erdőlegényi állást is. Beszél magyarul, tótul és németül. Kivánatra fényképet is küld. Szives megkeresések az alábbi cimre küldendők:

Szászko András, Cziffer, Pozsony m. 4—5.

Vadőr!

24 évben, nőtlen, ki jelenleg nagyóbb vadak (szarvas' őz, stb.) őrzése és tenyésztésével meg van bizva s ki a magyar, német, és román nyelveket irásban is birja, valamint a medve nyomozásban és a ragadozók irtásában teljesen jártas, nagyobb uradalomban megfelelő állást keres!

Teljes cim:
Szőllősy József.
uradami vadász.
(Donya telep) u. p. Kudsir (Hunyad-megye.)

2—5

Erdőőr kerestetik

Béldi Tivadar

bodolai háromszékmegyei gazdaságához.

Pályázhatnak olyanok, akik eddigi mükődésüről, erélyes és becsületes maguktartásáról, s egy helyen való hosszabb szolgálatukról megfelelő bizonyitványokat tudnak felmutatni, mely bizonyitványok vagy azok másolatai a fizetési feltételekkel együtt fenntnevezett cimére küldendők.

Gőzfürdő a szobában!

Száz és száz orvos korszakot alkotónak jelentette ki az egészségápolás terén.

A legsajátabb értékben óvakodjék értéktelen utánzatoktól.

Közismert dolog, hogy

reuma, csuz, köszvény

ellen az egyedüli biztos hatásu szer a hőfürdők (gőz- és hőlégfürdők) rendszeres használata. A »Sanitas« szobagőzfürdő készülékkel otthon lakásának bármely szobájában a **leghatásosabb gőz- és hőlégfürdőt** készitheti bárki, 5 perc alatt 5 fillér költséggel! A lakásban a kényelem netovább;a. **Kipróbált biztos hatásu szer** nátha, torokfájás, bélrenyheség, idegesség, álmatlanság stb. eseteiben. **Nélkülözhetetlen minden egészséges embernek is.** Használat után teljesen összehajtható és valamely szekrény mögé állitható.

Prospektus ingyen és bérmentve!

Förstner Aladár

a **„Sanitas“** szobagőzfürdő-készülék egyedüli gyártója

Budapest, VII., Alsó erdősor 30.

TELEFON 97—51.

A legsajátabb értékben óvakodjék értéktelen utánzatoktól.

BURGER FRIGYES

gyógyáru és illatszer üzlete

Kolozsvár, Mátyás király-tér 10

Vásárol a legmagasabb napi áron: Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet gyökeret és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott **HIENTZ JOZSEF** könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 »
Negyed évre . . . . . 2 »

Pénzküldemények:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
Podhradszky Emil.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. december 5.** **49. szám.**

Nehéz küzdelem.

Mult hónap hetedik napján mult el tizenhárom éve annak, hogy első izben ragadtunk tollat kezünkbe abból a célból, hogy azzal a hazai összes erdészeti és vadászati altisztek és szolgák érdekeit szolgáljuk s meginditottuk »Erdőőr« cimen mostani lapunk elődjét

A meginditott lap első cikke *Világosságot!* cim alatt jelent meg s abban reámutattunk arra, hogy a tisztviselők közt számosan akadtak, kik ezt a vállalkozásunkat — bár annak céljait és eme célok elérésében követendő eljárásunkat még nem is ismerték — kárhoztatták és irányában ellenséges indulattal viseltettek s ezert szükségesnek tartottuk az eszménk ellen törőknek emlékezetükbe hozni az Üdvözitő következő szavait:

»A gyertyát is nem azért gyujtják meg, hogy elrejtsék a véka alá. hanem hogy a gyertyatartóra tegyék és fényljék mindeneknek kik a házban vagynak!« [Máté evangélioma, V. rész 15 vers.]

Igen, mi azért gyujtottuk meg a gyertyát, hogy az fényljék mindeneknek, a kik a házban vagynak, tudniillik, hogy szövétneke legyen a hazában élő összes erdészeti és vadászati altiszteknek és szolgáknak, világosságot gyujtva azok elméjében s felébresztve bennük az addig bizon mélyen alvó érdeklődést saját dolgaik irányában.

Hosszu tizenhárom év mult el, hogy az általunk gyujtott világosság küzd a régi korszak sötétségével s a küzdelem kimenetele még most is kétséges, mert minden jó igyekezetünk megtörik a sötétség lovagjainak ellenállásán és azoknak a közönyösségén. kik már megszokták a sötétséget s szemeik kerülik a fénysugárt.

Tizenhárom hosszu éven át folytatott munkálkodásunk tanubizonyságot tehet a mellett, hogy az erdészeti és vadászati altiszti és szolga személyzet jogait védve és követelve, soha sem nyultunk mások jogaihoz, sőt fennen hirdettük a hatóságok, a föllebbvalók iránt való tisztelet és engedelmesség szükséges, elengedhetetlen voltát; mindig apostolai voltunk a tiszta és jó erkölcsnek s minden cselekedetünkben, minden sor irásunkban csak a tiszta hazaszeretetnek, a saját szakszeretetének a hirdetői voltunk, igyekezve ezen kivül olvasóink látókörét terjeszteni, tudásukat gyarapitani.

Azt hittük, hogy kitüzött célunknak ilyen kitartó és hüséges szolgálása mellett elismerés lesz a jutalmunk s hogy megnyerjük mindazoknak a támogatását, a kik javáért munkálkodtunk s a kiknek érdekeit minden kitelhető eszközökkel előmozditani igyekeztünk és igyekezünk ma is.

Csalódás az ember sorsa s ezt a sorsunkat eddig mi sem kerülhettük el.

Igaz, hogy számosan vannak kartársaink közt olyanok, kik belátva kitüzött céljaink nemes és szükséges voltát, már kezdetkor segitségünkre

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

siettek és ezek közül többen hüséggel kitartottak kitüzött lobogónk mellett, de sajnos, sokkal nagyobb a száma azoknak, kiknek szemük nem birta sokáig a világosságot, hanem cserbe hagyva azt a zászlót, a melynek ideig-óráig hivei voltak, ismét visszabujtak a sötétség odujába.

Ha végig pillantunk a sötétség ellen vivott háborunk csataterén, szomoruan látjuk azt a rettenetes pusztitást, a melyet az ellenségünk harcosaink sorában tett. Látjuk a derekasan, lelkesülten küzdők kicsiny csapatját és az elesettek és kidültek nagy táborát, mert nagy az utbbiaknak a száma; jóval felülhaladja az ezret s a mi a legsajnosabb, ezek kőzt sokan voltak olyanok is, kik nem csak maguk futottak meg gyáván a csatatérről, de magukkal ragadták még hadipénztárunk egy részét is. Értjük az utóbbiak alatt az olyanokat, a kik hosszu időn át járatták a lapunkat, a nélkül, hogy eszükbe jutott volna, hogy azt bizony sem a nyomda nem nyomta ingyen, sem a posta nem szállitotta dijtalanul. Az összeg, melyet ilyen módon szökevényeink egyenesen kiloptak pénztárunkból, a tizenhárom év alatt sok ezer koronára rug.

Az év végének közeledtével jó hadvezérhez illően mindig szemlét tartunk az az évi harcosaink fölött. Ennek a szemlének most van az ideje s megdöbbenve látjuk, hogy ennek az évnek folyamán ismét meghaladja a százat azok száma, kik részben elestek harcunk mezején, részben pedig — és ismét utiköltségül vive magunknak az előfizetési dijat — gyáván megszöktek vagy eltagadták magukat a jogos követelését kereső hitelező előtt. Pedig a legnagyobb ütközet, mely legjobban megszokta ritkitani a küzdők sorait, most, az év végén van küszöbön s mi aggódó szemmel tekintünk az akkori eredmény elé. Nem csoda! Kétszáz olyan harcosunk van még, a kiktől várjuk kötelességük hüséges teljesitését s valahányszor leirjuk neveiket a cimszalagra, mindig aggódva kérdezzük önmagunktól, vajjon ez, vagy amaz fog ismét hütlenül elhagyni.

Mély és nagy sebeket üt szivünkön egy-egy ilyen hütlen elhagyás s nem is annyira azt a pénzt sajnáljuk, a mit elvesztettünk, mint inkább azt, hogy hitünkben és bizalmunkban ismét csalódnunk kellett:

Ilyen nehéz küzdelem mellett vajjon lehetséges lenne-e azt tovább folytatni s nem kellene-e inkább visszavonulni a sokkal kényelmesebb pihenés ölébe?

Nem, és ezerszer nem!

Az a szeretet, a mellyel nem csak az arra érdemes, hanem az érdemetlen kartársakon csüngünk, az az igazi lelkesedés, a mellyel érdekeiket mindenkor szolgáljuk, nem engedik kiejteni kezünkből a kitüzött lobogót. Nekünk nem szabad gyáván elhagynunk azt a kicsiny, de derék és igaz lelkesedéstől lángoló csapatot, mely hüségesen kitart mellettünk s kész támogatni nehéz küzdelmünkben akár végleges elbukásunkig, akár pedig addig, a mig zászlónk diadalmaskodni fog.

Biztat egyébként a remény, hogy ez a kisded csapat ujból meg fog növekedni; a kidölt

TÁRCZA

Puma-vadászat Amerikában.

A Yellowstone-Parkot, ezt a pompás, a természeti szépségekben szinte kimerithetetlen ligetet, az amerikaiak tudvalevőleg nemzeti parkká és egyuttal a teljes szigorusággal végrehajtott vadásztörvény védelme alatt a ritkább amerikai vadfélék mentsvárává tették.

Az utóbbi időben azonban a park már nem felel meg vad védelmi céljának, mert egy óvatos, de rettenetes ellenség borzasztó pusztitást visz véghez különösen az apróbb vadakban és általában a fiatalabb vadállományban. Ez az ellenség a már-már kiveszettnek hitt puma, a macskafajhoz tartozó ez a gyönyörü állat, amelynek egy-egy éjjeli látogatását rendesen 4—6, sőt több vad pusztulása jelzi.

A puma tudniillik nem fogyasztja el áldozatait, hanem csupán azok vérét szivja ki.

Azok a bevándorlottak, akik a puma által lakott területeken állattenyésztéssel foglalkoznak, nem győznek eléggé panaszkodni, hogy a pumák évenként átlag az állatállományuk egyötödét elpusztitják, sőt egyes tenyésztőket a vérengző vadállatok az idők folyamán teljesen tönkre is juttattak.

A hatóságok dijakat tüztek ki a puma irtására, ám mindez nem sokat használt. Az elővigyázatos, rendkivül ügyes és óvatos állat majdnem minden esetben el tud menekülni üldözői elől. A lehető legritkább esetben fordul elő, hogy egy-egy cowboy a zsákmányolás közben lepje meg ezt a rendszerint 1—2 méter hosszu, hatalmas macskafélét, amint áldozatainak vérét szivja és akkor egy jól irányzott lövéssel leteritse. Az állatállományhoz végbevitt pusztitást

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

és gyáván megszökött harcosok hézagait uj és uj küzdők fogják betölteni, sőt biztat a remény, hogy még azok is, kik eddig hütlenül elhagytak, belátva megtévelyedésük helytelen voltát, ismét visszatérnek táborunkba.

Fődolog az, hogy azok, kik eddig hüséggel velünk voltak, nem csak a jövőben is kitartsanak, hanem hogy igaz lelkesedésüket többi bajtársaik szivébe is átplántálni s mint jó toborzók, kisded csapatunk részére megnyerni igyekezzenek. Csak igy leszünk képesek kibirni nehéz küzdelmünket, mely mindig annyival lesz könnyebb, a mennyivel többen igyekeznek abban részt venni. A vállak szaporodásával megoszlik az azokra eső teher s a nagy sereg játszva kifogja vivni azt, a mi a kicsinynek szinte lehetetlen.

A fakereskedelem.

A magyar pénzpiac immár szünőfélben lévő feszültsége a faüzletben okozta a legnagyobb kárt. Az októberi ultimó elkövetkeztével egymás után nagy cégek bukásáról számolt be a hir és a mikor a nemzetközi pénzpiac helyzete is egyre sulyosbodott, válságba sodortattak oly cégek is, a miknek üzleti alapját mindenki szilárdnak és biztosnak hitte. A magyar fakereskedelem és faipar általános válságáról ugyan nem lehet szó, mert az egészséges üzleti alapokon nyugvó vállalatok sulyos megpróbáltatások árán ugyan, de diadalmasan kerültek ki a nehéz pénzviszonyokból; mégis tanulságos a részleges válság okaival foglalkozni, mert az eredmény ujabb bizonyitéka a szertelen spekuláció veszedelmeinek és beteges hitelviszonyainak.

Hogy tisztán megitélhessük a helyzetet, az 1904. évre kell visszamennünk. Ennek az évnek konjunkturái különösen kedvezően hatottak a faüzlet viszonyaira. Az 1904. évi nagy szárazság folytán beállott vizhiány fölöttébb megnehezitette a nyersanyagoknak az erdőből való kiszállitását. A vizhiány miatt azokon a vidékeken, a melyek vizgyüjtő gátakkal kellőképp el nem látott folyók mentén feküsznek, a tél folyamán ledöntött famennyiség nagy része az erdei partokon maradt. Igy például a Maros völgyére dülő nagy erdőségek termékei, — melyek pedig minden évben nagy részét teszik a Tiszára s innen az Alföldre és a Délvidékre kerülő famennyiségnek — a vizhiány miatt majdnem teljesen elmaradtak a tiszai fapiacról. Minthogy pegig Ausztria és Németország felöl a kereslet rendkivül megélénkült, másrészt a megélénkült vállalkozó és épitkező kedv folytán a belső fogyasztás is fokozottabb követelésekkel lépett föl, a vizhiány miatt előállt áruhiány a fa árát hirtelenül mesésen felzsöktette. Különösen szembentünő volt ez a tiszai faüzletben, a hol a máramarosi kincstári erdőtermékek árverésénél a faárak a kincstári árszabás tételeit ötven százalékkal felülmulták.

Komoly szakemberek előre látták, hogy a hirtelen áremelkedésnek káros visszahatása előbb-utób elkövetkezik, a rövidlátó spekulánsok azonban csak a szédületes áremelkedést, s a faüzlet mesés jövedelmezőségét látták, Ennek hatása alatt hamarosan konzorciumok keletkeztek nagy erdővételekre és nagyarányu faipari vállalatok alapitására. Az 1904. évben kilenc lyen nagyobb arányu faipari vállalat keletkezett. Az alapitáshoz szükséges tőkét a fővárosi bankok hitelezték, a mit annál szivesebben tettek, mert az év vége felé a tutajozás fönnakadása, de különösen Bécs fokozott

---

többnyire csak akkor veszik észre, amikor a vérengző állat ungon-berken tul van. Az egyes emberek küzdelme a puma ellen emiatt céltalan is, de sikertelen is. A vadászexpediciók pedig sokba kerülnek, veszedelmesek és rendkivül időtrablók, miért is a kormány által kitüzött dijak éppenséggel nem felelnek meg a célnak.

Mind a mellett egy vakmerő és szenvedélyes vadász ember néhány év óta életcéljává tette, hogy a pumákat kiirtsa. John Goff ez, Amerika egyik legismertebb vadásza, aki már husz esztendeje járja az amerikai rengeteg erdőségeket, de különösen Montana Colorado és Wyening államokban minden talpalatnyi helyet ismer. A gyakorlott vadász szolgálatait még Roosevelt elnök is igénybe szokta venni, amikor Coloradóban vadászgat.

John Goff már évek óta azzal foglalkozik, hogy hatalmas vérebeit betanitja a pumavadászatra. Hosszadalmas, fárasztó munka volt ez azon a területen, ahol számos más vad vezeti tévutra a kutyák szimatját. Goff-nek azonban sikerült vérebjeit ugy szoktatni, hogy csupán a pumákat tekintsék ellenségüknek.

Maga a puma-vadászat rendkivül érdekes és minden vadász-szenvedély kielégitésére alkalmas, mert éppenséggel nem hiányzik belőle az életveszélyes izgalom. Órákig sőt napokon keresztül kell a bátor vadásznak a rengeteg embernemlátta részeiben barangolnia, szinte hihetetlen sürüségeken áthatolnia, hogy a vérebek által üzött vadat végre puskavégre kaphassa. Ez rendszerint olyankor következik be, amikor a puma vérebek elől a fákra menekül. Egy hatalmas dörrenés szakitja meg ilyenkor a rengeteg egyenletes zaját, a halálra sebzett vad sziszegve, köpködve bukik alá a fáról, mig a vérebek, lihegve, felborzolt szőrrel, de tiszteletteljes távolban körülveszik a kinjában fetrengő vadat, amelyet merev tekintetükkel szakadatlanul figyelnek, hogy azután alkalmas pillanatban rárohanhassanak. Szemközt nem merik megtámadni a rettentő erejü vadállatot, amelynek egyetlen csapása elegendő arra, hogy egy-egy támadojával végezzen. Hanem azu-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kereslete folytán még további áremelkedésre nyilt kilátás s az üzlet a délafrikai kivitelre is nagymértékben spekulált.

Az 1905. év tavaszán ugyan lanyhulás állt be, mert Oroszország és Svédország erős kinálata az árakra nagy nyomást gyakorolt és a délafrikai tulhajtott spekuláció is deruttal végződvén, az odaszánt fatömegeket másfelé kellett elhelyezni, mindazáltal az üzleti kedv nem lankadt. Csakhamar kitünt, hogy Amerika sokkal kevesebb fa importálására lesz képes, mint az előző évben és kitünt az is, hogy a német ipar ujabb nagyarányu fellendülése folytán az állam nem lehet el a magyar faimport nélkül. Csakugyan az élénk kereslet folytán egész éven át különösen puhafából igen nagy tömeget szállitottunk a német birodalomba. Fokozta az üzleti kedvet, hogy az uj olasz szerződés fáinknak Olaszországba való kivitelére ismét vámmentességet biztositott és hogy az uj német kereskedelmi és vámszerződésben a fürészelt áru tervbe vett nagyobb vémtételét sikerült leszállitani. Minthogy pedig az amerikai rendkivüli ipari vállalkozás az ottani puhafatermelést az 1906. év folyamán is egészben lekötötte, másrészt a középtengeri kivitelünk is emelkedett, a magyarországi faárak, az építösztrájk ellenére, állandóan igen magas szinvonalon állottak. Minden jel arra mutatott tehát, hogy a magyar faüzlet virágzásának fénykorába jutott és igy részére a hitel ugyszólván korlátlanná lett. Pedig az 1906. év végén a komoly szakemberek már közeli időre jósolták a visszahatást.

Ekkor ugyanis már megállapitható volt. hogy a német piacok fatermékeinek részére aligha tarthatók meg, noha az uj kereskedelmi szerződésben a fürészelt áru nagyobb vámtételét sikerült leszállitani. Németország a fürészelt áru vámtétele helyett fölemelte a nyersanyag behozatali vámtételét s ezzel elérte voltaképpeni célját, mert a kétféle áru régi vámaránya (1:4.) ezzel annyira megrosszabodott (1:6.), hogy ezt a magyar fürésztelepek el nem birják.

Az 1906, év végén nyilt dolog volt a komoly szakemberek előtt az is, hogy az itteni állandóan szertelen nagy árak miatt némely faipari termékünk részéről fontos külső piacokat veszitettünk el. Igy például Franciaország majdnem teljesen megszünt dongafatermékeink piaca lenni, fürészelt árunkat pedig Angliából lassankint a svéd és orosz áru szoritotta ki. Középtengeri relációnkat is károsodás érte azzal, hogy Görögország, saját fürésztelepeinek védelmére fürészelt áruink beviteli vámját fölemelte.

Mindazáltal a faárak a legutolsó időkig megtatották nagyságukat. Ennek valódi oka azonban már nem a kereslet és kinálat egészséges viszonyából származik, hanem csakis abból, hogy az erdőségek vételére alakult konzorcinmok annak idején oly nagy árakat licitáltak egymásra és az ujonnan alapittatott faipari vállalatokban tapasztalt munkáshiány miatt oly nagy munkabéreket kénytelenek fizetni, hogy e nagymértékü termelőköltség folytán a nagy árakat többé le nem szállithatták.

Az állandóan nagy árakra spekuláló és majdnem kizárólag csak hitelre támaszkodó vállalatokat ebben a kényszerhelyzetben érte a pénzpiac feszültségétől megrettent bankok hitelmegvonása. Természetes, hogy e vállalatoknak azonnal össze kellett omlaniok, mert hiszen az igen nagy faárak mellett is üzemükből utóbb már csak a bankoknak és munkásoknak volt haszna; ezt a helyzetet pedig jórészt önmaguk idézték elő azzal, hogy a busás üzleti nyereség reményében a megvett erdőségekbe és vállalatokba oly tőkéket fektettek és egymás között a munkásokért folytatott versengéssel oly munkabéreket okoztak, hogy e nagy termelőköltségek az árak leszálitásával nem engedték többé a kedvező üzleti konjunktorák hihasználását. (Bp. H.)

---

tán, ha a puma csak kissé is féloldalt forditja a fejét abban a pillanatban nyilgyors szökéssel rajta terem az egyik véreb és fogait a vad nyakszirtjébe mélyeszti. Egy gondolatnyi idó alatt a többi véreb is körülveszi a küzködő vadat amelylyel azonban most már könnyüszerrel elbirnak

Ám néha nem ilyen sima a puma-vadászat lefolyása. Különösen akkor, ha az állat nagy és kifejlett, a lövés után a vadásznak rendszerint fékeznie kell a vérebek harcoló kedvét nehogy tulkorán megismerkedjenek a hatalmas macska karmaival és fogaival. Ilyenkor a vadásznak a késsel kell végeznie, minthogy a vergődő vadat körülálló kutyák a biztos lövést megakadályozzák.

A hatalmas vadászkést a jobbjában tartva a vadász feszülten figyel arra a kedvező pillanatra, amikor a vadállatot megközelitheti. Hidegvér, bátorság és biztos kéz, ez a három kellék szükséges a vadászkés kezeléséhez. Egy ugrás a kellő pillanatban, egy erőteljes szurás az állat nyakába, majd villámgyors visszaugrás és a küzdelemnek néhány masodperc alatt vége van.

Hanem jaj az ügyetlennek, akinek a szurása nem eléggé biztos vagy nem eléggé erőteljes. Azt a puma egyetlen csapással leteriti és a másik pillanatban a vadász, a vadállat és vérebek véres egyvelegben hemperegnek a földön és a küzdelem befejezése sokszor nagyon tragikus.

A World Magazine közli, hogy Roosevelt elnök már több izben letette ezt a vadászvizsgát, amikor a kisérő vadászok nem győzték eléggé bámulni az elnök nyugalmát, ügyességét és határozottságát a veszedelmes küzdelem idején, holott rendes körülmények között a vadász csak évek hosszu gyakorlata után merészkedhetik a kinjában vergődő vadállat közelébe.

Roosevelt elnöknek egyébként is igen nagy vadászszerencséje volt mindeddig a puma-vadászatokon mert az eddig elejtett pumák közül a legnagyobbat az ő fegyvere teritette le. Pompásan kifejlett példány volt ez, mellső lábaitól a farkbojtig 14 lábnyi hosszu, sulya pedig 227 fontnyi volt. Az elnök még ma is büszkén mutogatja gyönyörü vadásztrofeái között ennek a szörnyállatnak szokatlan nagy koponyáját.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hasznos tudnivalók.

A só hatása az állatok szervezetére.

Az állati test nélkülözhetetlen tápanyaga a só. A takarmányt izletesebbé teszi s igy a kevésbbé finom tápszerek is jól etethetők vele. A gyomorba jutva, az emésztést előmozditja, nemkülönben elősegiti a kiüritést, valamint sietteti a zsirlerakodást. Látnivaló, hogy ennyi előny mellett menynyire ajánlatos bőven használata, különösen pedig olyan takarmányoknál, melyek nehezen emészthetők. A sózást többféleképpen végzik, aszerint, hogy milyen állatnemről van szó. Szarvasmarhánél többnyire nincs állandóan a só az állat előtt, hanem időszakonkint — egy-két hétnyi időközben — adunk egy-két marokkal. A juhoknál már darab sót szoktak könnyen hozzáférhető helyen elhelyezni, hogy a juhok álal bármikor nyalható legyen. A sózósnak ez a módja sokkal helyesebb s szarvasmarhánál is célszerübb. ha állandóan a jászolban tartunk egy darab kősót és ugy helyezzük azt el, hogy két-két állat közzé essen egy-egy darab. Az egyszerre nagyobb mennyiségben adott sónak maró hatása van és az állatok nem egyszer ellene szegülnek a sok só ellen s csak nagy erőszakkal lehet velük lenyeletni. Sertések és lovak a takarmány közzé keverten kapják a sót. Sóból egy-egy számos marhára egy évre körülbelül 12 kilógramot, mig egy fiatal növendékállatra 1—2 kilógrammot számithatunk. Porsózásnál naponta egy marhára 5 grammtól 30 grammig szoktak venni.

KÜLÖNFÉLÉK.

Milyen a nagy hideg? Az igazi nagy hidegről, amilyenben nekünk szerencsére nincs részünk, a sarki utazók némely följegyzése ad fogalmat.

Barrenst hollandust expediciójának naplója jelzi, hogy az 1596 és1597 közötti télen a sarkvidéken a viz, melyben a fehérneműjöket mosták, a ruhával együtt elválaszhatatlan és a tüznél fölnem olvasztható tömeggé állott össze. Grönlandban 1631-ben akkora hideget tapasztaltak, hogy az emberek kezén megrepedezett a bör, mintha ostorral verték volna össze, s a hideg a sziklákat is megrepesztette.

Parry irja, hogy mikor a jégbefagyott hajójuk fütött belsejének ajtaja kinyilt, a rögtön alakuló gőzfelhő jégkárpittal vonta be a deszkafalat; a kenyeret és a hust baltával sem tudták vágni. Kane expediciójának tagjai állandóan felhőbe burkoltan jártak, melyet testők párája okozott. Ha valaki a sapkáját megemelte, a fejéről annyi pára emelkedet föl, mint egy forróvizes fazékból. A szempillájok rendesen összefagyott.

Az 1775— 1776. évi angol sarki expedició —58 fok hideget irt le, a Franklin-féle expedició —72 fokot Celziusz szerint.

Nanzen irja, hogy —38 fok hidegben a viz a ruhán azonnal jéggé fagy, és aztán rögtön a száraz érzését kelti.

A föld leghidegebb helye, eddigi észlelerek szerint, Verkojanszk, Kelet-Szibériában, a hol többször volt —69 fokos hideg. A Matocskinszár tengerszoros partján a legnagyobb hőmérséklet 15 fok, a legalacsonyabb —70 fok; igaz, hogy az utóbbi harminc év alatt ilyen csupán egyszer fordult elő. Verkojanszk vidékén állandóan vagy tizezer ember él, de ily hideget csak azért tudnak elviselni, mert tél idején majdnem szélcsend van és a levegő igen száraz. A viharok tavasszal kezdődnek, nyáron délután 30 fok meleg is van, éjszaka meg sokszor fagy. Nincs is ott fa, csak fü a rénszarvasnak, nyulnak. Ezzel a két állattal táplálkozik ott az ember.

Már szeptember elején beáll a hideg, októberben és kitart májusig. A tél középhőmérséklete —48 fok Celziuszi Szfagasztirban már —38 fok, Usztjanszkban —34 fok. Azon a tájon a hó szinte felhőtlen égből hull alá.

Jóval délibb fekvésü a Bajkál-tó és mégis rendes szánutra használhatja föl télen a szibériai vasutvonal. A hóval fedett végtelen jégtükör ilyenkor gyönyörü képet tár a szem elé, a mint a napsugarai a hósivatagon tündökölnek. A tó középtáján vendéglő van, a mely sokáig használható, mert a harminc fokos hideg is tartós. de már vasut lerakásra nem alkalmas a Bajkal-tó jege, rianásai vannak. 1904. februárjában is sok vasutas és szállitott katona alatt leszakadt a 34.900 négyszógkilóméter kiterjedésü jégtükőr.

1904 márciusában 300 főből álló angol katonacsapat ugyancsak érezte, milyen hideg ország Tibet. Örökös hó és jég környezte őket, a tisztek sátraikat sziklaoduban verték föl és csak szörmezsákban, szorosan egymás mellé fekve tudtak aludni, a kezüket, lábukat meg hosszu pokrócokba kellett gönygyölniök. Reggel a teát trágya tüzével főzték és ha nem tüzeltek bőven, jégkéreg képződött a forralni való vizen. Hajnalban jéghidegen metsző szél szokott kerekedni, mely finom homokot szórt a levegőbe, onnan a légzőcsőbe, a ruha redőin át a testre, a mi olyan hatást okoz, mintha vérszopó állat csipne. A kinek zsebében érctárgy volt, égette mint a parázs, s fegyvert kézbe fogni nem lehetett.

Raujutsinkyi herceg tigrisvadászata. Tudvalevőleg a tigrisvadászat eddigelé a legveszedelmesebb foglalkozás volt. Nemcsak nagy bátorság, hanem el-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szántság is kellett hozzá, ha a tigrist meg akarták közeliteni. Most mindennek vége. A modern Nimrod a legnagyobb kényelemmel, a legnagyobb biztonsággal ejti el a legveszedelmesebb fenevadat. Ezt a furcsa vadászati berendezést legujabban, mint kalkutai lapok irják, Indiában Makaraja Raujisinkyi herceg megvalószenvedélyes vadász, csakhogy a kényelmet még jobban szereti, no meg a biztonságot. Ezért nagy költséggel mesés berendezésü kocsit készitetett A kocsinak három terme van, a legdiszesebb berendezéssel, amelyet egy herceg bökezüsége megengedhet. Az egyik étkező terem, a másik olvasó-terem, a harmadik, a kőzépső a fegyver-terem. A kocsi tetején vasrácscsal körülvett magaslat van, melyről a közelgő tigrist figyelik meg. A fegyverterem mindkét oldalán három köralaku ablak van, melyen keresztül a támadó tigrist le lehet lőni. A kocsi két féle szerkezetü. Ha akarják kereken tovább huzható, vagy a lecsavarható kerekek helyett négy lábra állitható. Ebben a vadászkocsiban indult el Raujitsinkyi herceg tigis-vadászatra. A kocsit négy elefánt huzta ki arra a helyre, ahol a tigris tanyázni sitotta. Az indiai hirek szerint a herceg rendkivül szokott. Ezután mindenki eltávozott, csak a herceg és két szolgája maradt a kocsiban. Az egyik szolga az élelmezéssel foglalkozott, a másik a fegyvereket hozta rendbe. A herceg hetekig várt a tigrisre. Ez kezdetben a kocsitól elriadt. De később, amikor a szolgákat a kocsi tetején meglátta. vérszomjas vágygyal közelitette meg a sürü bozót között álló kocsit. A kalkutai lapok szerint a harmadik vagy a negyedik lövés után a tigris holtan terült el. A lövésre a távolban felállitott őrszem jelt adott és két bátor indus elefánton megjelent a tigris mellett, hogy ezt a herceg palotájába vigye. Ily kényelmes vadászattal a herceg már több tigrist ejtett el.

Vissza a természethez. Sidneyből irják: A Tahitiról vikszatérő matrózok érdekes dolgokat beszélnek egy ott élő emberről, aki magát természetes embernen nevezi. Igazi neve Darling E. W. s két évvel ezelőtt a Aamford-lelandi egyetem tanára volt Amerikában. Most Tahitira menekült, s csakis gyümölcscsel meg növényfélével táplálkozik. Egyedüli ruházata egyszerü vászonöltöny. Barlangban a lakása s napjában huszszor fürdik a tengerben. Főbb életszabályai, a melyeket tiz pontban foglalt össze, a következők: Menekülj a füstös, piszkos városból, szabaditsd meg magad a kisértésektől. Szoktasd testedet a hideg vizhez és a napsugárhoz, hogy egészségesen alhassál a szabadban. A mig csak lehet, élj a szabad ég alatt.

HIREK

Ujitás a hadseregben. Az orosz-japán háboruban tapasztalták, hogy a modern gyorstüzelő puska óriás tüzében a legügyesebben vezetett lovasság is csak nagyon ritkán bir az ellenséggel rohamban, vagy kézi tusában harcolni. Az angol-bur háboruban pedig megmutatták a burok, hogy a biztosan lövő lovascsapat csodát tud mivelni. E tapasztalatokon okulva hadvezetőségünk elrendelte, hogy a lovasságot alapossabban és jobban képezzék ki a céllövésben, a gyalogsági harcban s tüzerejének fokozására valamennyi lovashadosztályhoz gépfegyver-osztályt osztanak be. Arról iz beszélnek, hogy japán példa szerint mindenik gyalogos-zászlóaljnak két-három gépfegyvert adnak. Azt is tervezik, hogy a lovashadosztályhoz kerékpározó századot osztanak be és az országuton a földeritést, a hirszerzést, parancs, vagy jelentéstovábbitását a zajtalanul közlekedő gyorskerékpározóra bizzák hogy ezzel a lovasság terhes szolgálatán könnyitsenek. Ezt az uj intézményt még nem próbálták ki; valószinü hogy a jövő évi magyarországi hadgyakorlaton föllállitanak egy efajta kerékpározó-századot és csak a gyakorlat után dőntenek róla véglegesen.

Falu — gyermek nélkül. A baranyamegyei Nagyharsány községben, mint onnan jelentik, alig van gyermek, mert a nép még az egy gyermekrendszerrel is szakitott. A harmadfélezer lakosu községben mindössze tizennyolc gyermek van és két esztendő óta egyetlenegy sem született. A politikai és egyházi hatóságok mindent elkövetnek, hogy a népet bünéről fölvilágositsák, de minden fáradozásuk eredménytelen volt.

Borzalmas testvérgyilkosságról ad hirt tordai tudositónk. A tordamegyei Szkerisora-Lezesti községben Gráf Alexandra nevü oláhlegény kötőtüvel sziven szurta őcscsét, Juont s aztán, hogy kegyetlen tettét elpalástolja, felakasztotta egy fára. Az eset részletei a következők:

A két Gráf-testvér anyjuk után elég csinos vagyonkát örökölt, melyből 6—6000 korona jutott egyikőkre. A nagyobbik fiu, Alexandra már évekkel azelőtt megkapta a pénzét s dorbézoló természetü lévén, azt csakhamar el is költötte. Öcscsét, ki még csak huszonhároméves volt, most erőnek erejével arra akarta rábirni, hogy mondjon le az ő javára örökségéről. Juon persze semmiképen sem volt erre hajlandó, a miért a bátyja elhatározta, hogy megöli öcscsét és igy szerzi meg az örökséget. Tervét a napokban végre is hajtotta Utánna lopódzott öcscsének, a mikor ez az erdőbe ment tehenet legeltetni s ott hátulról megtámadta, a földre teperte s egy kötőtüvel sziven szurta. Mikor meggyőződött róla, hogy öcscse meghalt, hurkot vetett a nyakába s az erdő egyik fájára felakasztotta. Ott találták meg a járókelők, akik öngyilkosnak tartották s levágták. A boncolás azonban kideritette, hogy Gráf Juon nem lett öngyilkos, hanem gyilkosság áldozata. A csendőrök meg is inditották a nyomozást, melynek eredményeképpen Gráf Alexandrát letartoztatták. A gyilkos testvér beismerte véres tettét.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szerkesztői üzenetek.

Garay István urnak, Leánykut. Előléptetéséhez tiszta szivből gratulálunk! A cimet helyesbitettük. **Hegedüs István** urnak, Torjánc. Az erdőőri szakiskolákba való felvételre a hirdetmény minden év május-junius havában szokott lapunkban is megjelenni melyben az összes követelmények felsorolva vannak. Pályázhatnak 17—35 éves életkorig olyanok is, kik nem voltak katonák. **Kántor Benedek** urnak, Bulcs. A kérdéses könyvet eladásra kinálja Orosz János (lakik: Bustyaháza, Máramaros megye). Szíveskedjék egyenesen hozzá fordulni. **Horváth József** urnak, Kisszállás. A Bedő-féle »Erdőőr« cimü tankönyvet megrendelheti az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. Ára 6) korona.

A kiadóhivatal postája.

Rusz György urnak, Borbátviz. Háromszor 2 koronába ötször 3 koronába kerül. **Grellneth Ferenc** urnak, Batira. A cim változását későn jelentette be, de azért a hiányzó számokat elküldtük. **Wáncse Tivadar** urnak, Karbunár. **Pelencei József** urnak, Csehi. Az elmaradt számokat utána küldtük. **Bujna Mihály** urnak, O. Láposbánya. **Vámos Imre** urnak, Mezőhegyes. **Schneller Lipót** urnak, Miszla. **Tornyos Ferenc** urnak Hrustin. A cimeket kiigazitottuk. **Pechtol János** urnak, F. Szivágy. Mostantól kezdve lapunk már rendesen fog megjelenni, mert az eddigi technikai akadályokat sikerült leküzdenünk. Igy azt hisszük hogy többé panaszra nem lesz ok. **Rigan Sámuel** urnak, Alsódiós. **Székely Ferenc** urnak, Magyarsáros. Elhatározásukat felette sajnáljuk, kivált most, midőn mindenkinek nem kilépni, de még uj hiveket is szerezni lenne hivatása. **Gaál György** urnak, Felsüeőr. Az előfizetési dijat most is köszönettel vettük.

Pályázati hirdetmények.

PÁLYÁZAT ERDŐŐRI ÁLLÁSRA. A vojlovici (Torontál megye) gör. kel. zárdánál megüresedett 700 K évi fizetéssel, természetbeni lakással, 400 □-öl kert, 2 kat. hold szántóföld és 2 öl tüzifa mellékilletményekkel javadalmazott külön erdőőri állasra pályázatot hirdetek.

Folyamodóktól megkivántatnak a törvényes kellékek. Az állás 1908. évi január hó 1-én elfoglalandó.

A kellő okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvények folyó évi december hó 22-éig az alulirott m. kir. állami erdőhivatalhoz benyujtandók.

Ujvidék, 1907. évi november hó 23-án.

M. kir. állami erdőhivatal.

Pályázati hirdetmény. Báró Jósika Sámuel ur Ő excellenciája csákigorbói hitbizományi uradalmában egy erdőőri állásra pályázatot hirdetek. Az erdőőr javadalmazása: 600 K készpénz havi előleges részletekben, szabad lakás házi kerttel, fütés és 1 marhának a borjával együtt való téli és nyári tartása, az általa feljelentett erdei kihágásokból 10%. Egy évi sikeres szolgálat után véglegesitve lesz, amikor is még 1 darab marhának a borjával való téli és nyári tartásához lesz joga.

Pályázhatnak oly egyének, akik az 1879. évi XXXI. t.-c. 37-ik §-ában előirt képesitéssel birnak és az oláh nyelvet is beszélik. Pályázati kérések kellőképpen felszerelve báró Jósika Sámuel ur Ő nagyméltóságához cimezve, sajátkezüleg irva, az alulirott erdőgondnoksághoz Csákigorbóra legkésőbb december hó 10-éig küldendők be. Az állás 1908. év január hó 1-én elfoglalandó.

Csákigorbó, 1907. november 13-án.

Báró Jósika hitbizományi uradalom erdőgondnoksága.

Pályázati hirdetmény. 4599/1907. sz. — Alulirott m. kir. főerdőhivatal kerületében három I. oszt. erdőaltiszti (főerdőőri), továbbá egy II. oszt. erdőaltiszti, egy I. oszt. erdőlegényi és két II. oszt. segéderdőőri, előléptetés esetén négy II. oszt. erdőaltiszti (erdőőri), esetleg egy II. oszt. erdőlegényi és két II. oszt. segéderdőőri állásra pályázat nyittatik.

A I. oszl. altiszti állással 900 K évi fizetés és 200 K személyi pótlék, a II. oszt. altiszti állással 600 K fizetés és 100 K személyi pótlék, mindkettőre nézve természetbeni lakás vagy annak hiányában törvényszerü lakbér és lakbérpótlék, valamint egyéb rendszeresitett illetmények, az erdőlegényi és segéderdőőri állással 500 K, illetve 400 K évi szegődménydij, természetbeni lakás vagy ennek hiányában törvényszerü lakbér és egyéb rendszeresitett mellékilletménkek vannak összekötve.

Altiszti (főerdőőri és erdőőri) állásra pályázók az 1879. évi XXXI. t.-c. 37. §-ában követelt szakvizsga letételét, az államerdészeti szolgálatba ujonnan belépni kivánó ezenfelül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállitott bizonyitványnyal, továbbá életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, végül eddigi szolgálatukat és annak eredményét, nemkülönben a hivatalos magvar nyelvnek szóban és irásban való teljes birását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg ir kérvényüket előljáró hatóságaik, esetleg az illető járás politikai hatósága utján folyó évi december hó 10-ig alólirott főerdőhivatalnál nyujtsák be.

Lippa, 1907. november hó 13-án.

M. kir. főerdőhivatal.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

„VADOR“
cimü Hönig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Állást keres

erdőaltiszti szakvizsgát tett 23 éves nőtlen fiatalember lehetőleg olyan helyen, hol irodai teendőkben is segédkeznék, esetleg uradalomnál is. Állását 1908. évi január 10—15-ike közt foglalhatná el. Kivánatra fényképet is küld. Cime megtudható a lap szerkesztőségénél.
1—5.

Állást keres

22 éves fiatalember, ki az erdőőri szakvizsgát egy év mulva letenné. Elfogad erdőlegényi állást is. Beszél magyarul, tótul és németül. Kivánatra fényképet is küld. Szives megkeresések az alábbi cimre küldendők:

Szászko András, Cziffer, Pozsony m.
5—5.

Vadőr!

24 évben, nőtlen, ki jelenleg nagyóbb vadak (szarvas' őz, stb.) őrzése és tenyésztésével meg van bizva s ki a magyar, német, és román nyelveket irásban is birja, valamint a medve nyomozásban és a ragadozók irtásában teljesen jártas, nagyobb uradalomban megfelelő állást keres!

Teljes cim:
Szőllősy József.
uradami vadász.
(Donya [illegible]telep) u. p. Kudsir (Hunyad-megye.)
3—5.

Erdőőr kerestetik

Béldi Tivadar

bodolai háromszékmegyei gazdaságához.

Pályázhatnak olyanok, akik eddigi mükődésükről, erélyes és becsületes maguktartásáról, s egy helyen való hosszabb szolgálatukról megfelelő bizonyitványokat tudnak felmutatni, mely bizonyitványok vagy azok másolatai a fizetési feltételekkel együtt fenntnevezett cimére küldendők.

Gőzfürdő a szobában!

Száz és száz orvos korszakot alkotónak jelentette ki az egészségápolás terén.

A legsajátabb értékben óvakodjék értéktelen utánzatoktól.

Közismert dolog, hogy

reuma, csuz, köszvény

ellen az egyedüli biztos hatásu szer a hőfürdők (gőz- és hőlégfürdők) rendszeres használata. A »Sanitas« szobagőzfürdő készülékkel otthon lakásának bármely szobájában a **leghatásosabb gőz- és hőlégfürdőt** készitheti bárki, 5 perc alatt 5 fillér költséggel! A lakásban a kényelem netovább;a. **Kipróbált biztos hatásu szer** nátha, torokfájás, bélrenyheség, idegesség, álmatlanság stb. eseteiben. **Nélkülözhetetlen minden egészséges embernek is.** Használat után teljesen összehajtható és valamely szekrény mögé állitható.

Prospektus ingyen és bérmentve!

Förstner Aladár

a **„Sanitas“** szobagőzfürdő-készülék egyedüli gyártója

Budapest, VII., Alsó erdősor 30.

TELEFON 97—51.

A legsajátabb értékben óvakodjék értéktelen utánzatoktól.

BURGER FRIGYES

gyógyáru és illatszer üzlete

Kolozsvár, Mátyás király-tér 10

Vásárol a legmagasabb napi áron: Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet gyökeret és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott HIENTZ JOZSEF könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 »
Negyed évre . . . . . 2 »

Pénzküldemények:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
Podhradszky Emil.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. december 12.** **50. szám.**

A létminimum.

(Levél a szerkesztőhöz.)

A napokban került kezembe »A Polgár« cimü lap folyó évi szeptember hó 4-iki száma s böngészve benne, megragadta a figyelmemet az a levél, melyet Kabai János ir a komárommegyei Ete községből a nevezett lap szerkesztőségéhez s mely levelében reámutat azokra az okokra a melyek öt édes hazájának elhagyására és az Amerikába való kivándorlásra késztik.

Ez a levél fölötte érdekes, miért is azt itt közlöm egész terjedelmében, hogy azután tartalmára nézve megtegyem a saját észrevételeimet, egyuttal pedig okát adjam annak is, hogy miért találtam szükségesnek ezt a levelet a lapunkat olvasó tisztelt kartársaimmal is közölni.

Kabai János levele a következőkép hangzik:

Mélyen Tisztelt Szerkesztő Ur!

Az ujságok nem hiába hangoztatják, hogy Magyarországon kevés a munkás. Mert a 31-én induló »Pannonia« hajóra már többen vagyunk 1500-nál. És mi ennek az oka? Többektől megkérdeztem, hogy miért vándorolnak ki Amerikába s a felelet mindig az volt, hogy idehaza nincs munka. Én éppen igy vagyok. Az ember csak nyáron kell, télen nem kap semmi munkát. Például az elmult télen egész április derekáig nem kapott a mi környékünkön senki munkát. És ez keseriti el a munkás embert annyira, hogy itt hagyja a hazáját. Nálunk az a baj, hogy minden drága, csak a szegény ember munkáját fizetik olcsón. Például az Etével határos Vasdinye állami birtokon a télen egy korona napszámot fizettek, mikor térdig érő hóban trágyát hordtunk a szöllőbe. A másik héten nem áltunk be, hanem egy korona husz fillért követeltünk. Az állam hivatalnokai akkor inkább hozattak más megyéből munkásokat mintsem a környékbeli népnek megadták volna a követelését. Például van egy épkézláb embernek hat hóeapra 360 korona fizetése, havonkint 60 kiló buza, 6 liter pálinka, 6 kiló só s naponta egy pakli pipadohány illetménye.

Az államnak kellene a munkást pártolni és roszszabbul bánik velük, mint a falusi parasztgazdák. Noha ezek is azt szeretnék, ha az ember azért dolgozna a mit megeszik, de most milyen drága minden Magyarországon, nem képes a munkásember megélni és ruházkodni. Azt mondják a munkaadók, ezelőtt 80 filléért is dolgoztak nekik nyáron. Igen, de azt nem számitják, hogy ezelőtt egy pár csizmát adtak 6—8 koronáért, most meg 16—18 korona, egy kiló kenyérliszt ezelőtt 8—10 évvel 14—16 fillér volt, most 28—30. Most tessék kiszámitani bárkinek, hogy egy koronából hogy birjon megélni egy munkás ember. S azért vándorol ki minden épkézláb ember.

Mire a földbirtokosok észre veszik magukat, akkor csak maguk lesznek. Az adót tudják emelni, de a kié a legnehezebb munka és akinek véres verejtékéből uraskodnak, azt még annnyira sem becsülik, mint a kutyájukat.

Jól van. Csak uralkodjanak és hozzák a törvényeket majd egyszer csak arra ébrednek, hogy maguknak kell dolgozniok.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Felkérem a tisztelt szerkesztő urat, sziveskedjék A Polgárban ezt a pár sort szóról-szóra közzétenni és maradok

hazafiui tisztelettel

1907. augusztus 30.

Kabai János.

Ete, Komárommegye, most Fiume.

Ime Kabai János honfitársunk levele, a melyben arról panaszkodik, hogy hazánkban már nem lehet megélni, mert kevés a munkabér s azért kénytelen kivándorolni Amerikába, honnan boldogság int feléje. [Bizon talán ő is kiábrándulva és ugy lehet a konzulátus által nyujtott utiköltséggel tér vissza azokkal az ezrekkel, kiket amerikai rossz sorsuk visszakergetett a hütlenül elhagyot közös édesanyjuk bebelére. [A szerkesztő.]

Ismerem a komárommegyei viszonyokat s igy tudom azt, hogy ott egy szorgalmas munkásember éven át játszva keres többet 600 koronánál s tudva azt is. hogy a napszámosok nejei és felserdültebb gyermekei szintén segédkeznek a keresetben, bátran állithatom, hogy egy munkás pár keresete az 1000 koronát megütheti. Pedig az általuk végzett munkához semmiféle előtanulmány, semmiféle képesités, de még csak drága szerszám sem szükséges és mégis azon panaszkodnak, hogy munkájuk után nem képesek megélni.

Mit szóljanak már most ehez a járási és kerületi erdőőrök, kiknek legnagyobb részénél az évi jövedelem 500—600 korona s mellékfoglalkozást nem üzhetvén, mert azt nemcsak minden idejüket, nem csak nappalukat, de éjjelüket is igénybe vevő terhes és felelősségteljes szolgálatuk nem engedi, hanem ezen felül még szolgálati szabályzatuk is tiltja, ebből a parányi jövedelemből kénytelenek sokszor nagy számu családjukkal élni és a munkás embernél sokkal drágábban ruházkodni.

Erről hallgatnak a napilapok, de nem emlékeznek meg róla — a mi saját külön lapunkat kivéve — még az erdészeti ügyekkel foglalkozó szaklápok sem.

Nem törödik a mi ügyeinkkel, bajainkkal senki, most csak a napszámosokkal és cselédekkel foglalkoznak s hoznak részükre üdvös törvényeket.

Az erdészeti altisztek és szolgák dolgaival egyedül csak a mi lapunk, az Erdészeti Ujság foglalkozik s nem az ő buzgóságán mulik, hogy bajainkról szélesebb körben nem nyerhetnek tudomást, hanem a mi közönyösségünkön és hanyagságunkon.

Kabai János csekély keresete miatt elvitorlázott Amerikába s ezt hirül adja egy sok ezrek által olvasott napilapban. Bizony ha mindazok az erdőőrök és szolgák kiknek keresete kisebb a Kabaiénál, annak példáját követné, megtöltenék a legnagyobb személyszállító hajót s elutazásukról mégis alig tudna a világ, mert hiszen ki törödik ma az erdőőrök sorsával.

Nem is csoda, ha nem törödnek velünk, mikor mi magunk sem törödünk saját bajainkkal s nem igyekezünk azoknak orvoslására. Egyedüli reménységünk csak a mult évi emlékiratban van,

TÁRCZA

A puska.

(A Budapesti Hirlap után.)

Irta: **Bársony István.**

Aki figyelemmel kiséri, hogy hány olyan balesetről adnak hirt a lapok, a melynek okozója közvetetlenül valami lövőfegyver, közvetve pedig annak az ügyetlensége, felületessége, léhasága, puskával, pisztolylyal bánni nem tudása, sőt esetleg gonosz könnyelmüsége, aki azt a végzetes lövőfegyvert akarva vagy akaratlanul elsütötte: az elhiszi, hogy minden sport között a vadászat az, amely a legtöbb alkalmát rejti magában a kiszámithatatlan szerencsétlenségnek.

A lőfegyver egyáltalában misztikus és végzetes eszköz, amelynek tulajdonképpen soha sem volna szabad vakon hinnünk. A legkisebb gondatlanság a kezelésében, és kész a legnagyobb szerencsétlenség, amit egész életünk vezeklésével sem tehetünk többé jová. És növeli ezt a sötét titokzatosságot az is, hogy a leghiggadtabb komoly óvatosség sem biztositja az embert egy némely olyan fegyverbaleset ellen, aminek ő maga valósággal sehogy sem oka, mégis megesik, illetőleg megeshetik vele.

A puska vagy a pisztoly például szétrobbanhat a kezében, amikor elsüti. Igaz, hogy előrelátó és gondos körültekintéssel az ilyesmit a legtöbb vadász ember kikerüli; mert ha kellőképpen ügyel, nehogy valami ócska lim-lomot, vagy egyébképpen megbizhatatlan készitményü puskát (pisztolyt) sütögessen el, és e mellett még a jó minőségü fegyverhez is csak bele való és jól készitett töltést használ: akkor emberi számitás szerint nincs mitől tartania. Csakhogy hányan kénytelenek vele, hogy olyan töltést használjanak, amit

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

melynek elintézése késik, nyilván azért, mert országos érdekek tartják lekötve a magas kormány figyelmét és munkásságát. Pedig de nehéz az éhesnek a várakozás! Itt bizony nem sokat használ bármily üres biztatás, még az sem, ha azt mondják a nótázóval:

»Lesz még cigány lakadalom,
Lesz még kalács az asztalon«!

Nekünk bizony nem igen jut eszünkben a kalács„ bár csak a mindennapi kenyér ne maradna ki, hanem legalább ebből tellenék elegendő.

Nem esem azonban kétségbe s hiszem, hogy egykor majd nekünk is felvirad, de hogy ez az »egykor« minél előbb legyen, ahhoz elsősorban az szükséges, hogy mi magunk az eddiginél jobban törödjünk magunkkal és saját dolgainkkal. Végre valahára be kell látnunk, hogy igy szétforgácsolva nem érhetünk célt, hanem ha sorsunk javitását óhajtjuk, a legnagyobb összetartásra van szükségünk, kivált pedig szükségünk van arra, hogy legyen egy hüséges szószólonk, ki bajainkat tárgyalja mindaddig mig azok orvoslást nem nyernek. Ilyen szószólónk nekünk az Erdészeti Ujság, a melyet kötelességünk minden erőnkből támogatni és terjeszteni, hogy azt igy hatalmassá téve, nagyobb sullyal vethesse latba kivánalmainkat.

Közelednek a karácsonyi ünnepek, melyek majd alkalmat nyujtanak a kartársak találkozására. Meg kell ragadni ezt az alkalmat s igyekeznünk kell ekkor azokat a kartársakat, kik még eddig távol tartották magukat küzdelmünktől, buzditani lapunk mint egyedüli hüséges szószólónk pártolására. Minden olvasótársam igyekezzék csak egy uj előfizetőt szerezni. s ezt hasonlóra buzditani s ekkor majd meglátják, hogy hamarosan szép eredményeket fogunk kivivni.

Egy kerületi erdőőr.

A kincstári altisztek egyenruhája.

Az ebben az ügyben beérkező jegyzőkönyveket sorban fogjuk közölni. Most az Ungváron felvett jegyzőkönyvet közöljük az alábbiakban:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Ungváron, 1907. évi november hó 24-én a tótsóvári m. kir. erdőhivatal erd. altisztjei által az egyenruha megváltoztatása ügyében hozott jegyzőkönyvi határozat tárgyalása alkalmával.

Jelen vannak:

Magdó Márton, Sznoha Vilmos, Firustál József, Bertóthy Zsigmond, Pécskai Demeter, Fenyvesi Béla, Martinovich Mátyás, Jákim István, Papp Lajos. ifj. Gajdos István, Riczkó Géza, Horny Gusztáv, ifj. Kárpa István, Miskolczi János, Kovács Béla, és Sztanek Gyula.

Az egybegyültek az értekezlet vezetésére elnökül, Magdó Mártont, és jegyzőül Sznoha Vilmost választják meg.

Elnök javasolja, kogy a tótsóváriak jegyzőkőnyve pontonkint tárgyaltassék s azután az értekezlet mondja ki határozatát: elfogadja-e vagy sem.

---

nem magok készitettek? (Golyós puskáinkba csakis ilyen töltés kerül; igaz, hogy ezekkel és ezek miatt, ha a puska anyaga kifogástalan, szerencsétlenség jóformán soha sem történik, olyan megbizhatók.) Ha aztán az, aki a töltéseinket készitette, felületes vagy szórakozott volt és sörét helyett is puskaport tett a töltés hüvelybe; vagy olyan hibásan mérte a legkisebb mértéktöbbletet is erősen megboszuló füstnélküli puskaport, hogy annak a feszitő erejét a puskáink csöve esetleg meg nem birja: akkor elkövefkezik a katasztrófa, minden különben kifogástalan óvatosságunk mellett is. Tudok rá esetet (jó barátommal történt), hogy a vadonatuj drilling (háromcsövü puska, amelynek egyik csöve goiyós), az első próbalövésre szétrobbant. Pedig ismert külföldi cég készitménye volt és magam is gondolkodás nétkül lőttem volna vele. Ennek a puskának a roncsait érdemes volna megnéznie minden vadászembernek. A cső alsó negyedrésze, a sörétes balcsővel együtt, sőt a lakatszerkezettel együtt teljesen szétszakadt; a barátom balkarjának alsó részét egy vasszilánk horzsolta; de ez csak ütésszerüen történt, oldalvást, ugy, hogy szerencsére nem hatott a csontra, csak az izomzatra, a mit ugy összepotyolt mint a szakácsnő a rostélyost; hónapokig tartott, amig ez a kar ismét elfogadható emberi testréssé vált. A cső egy acéldarabja átverte a barátom mögött levö virágház deszkafedelét; s a dörej és a légnyomás oly hatással volt egy jó erőben levő uriemberre, aki a barátom mellett állott, hogx hanyattvágódott tőle. (Mellesleg mondva nem én voltam.)

Ebben az esetben ártatlant ért a baj, mert csakugyan senki sem sejtheti előre, hogy mikor jár igy. De ha még a legnagyobb óvatosság sem tökéletes biztositék: csak annál komolyabb kötelességünk, hogy legalább az olyan veszedelmet igyekezzünk elkerülni, a minek korrekt magunktartásával igazán elejét vehetjük.

Mily felháborodással hallunk vagy olvasunk az olyan esetekről, amikor valaki puska vagy pisztoly tisztogatása közben okoz szerencsétlenséget, mert nem győződött meg előbb, hogy üres-e az a lövőeszköz.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Bövebb eszmecsere után az értekezlet kimondja, hogy a jegyzőkönyvnek 1—6. pontjaiban foglaltakat magáévá nem teszi azon oknál fogva, mert az egyenruhának erdöben való célszerübb használhatóságát szem elöl tévesztik. Az egyeruha változtatását az értekezlet maga is kivánatosnak tartja, de a változtatásnál egyedül a célszerüségi szempontot tekinti. E tekintetben pegig az értekezletet indokoltnak véli, hogy a gyakorlatban célszerütlennek bizonyult magas, merev gallérzsinórzat, a csekély tartossággal biró és az erdő átlag szinébe kevéssé beleolvadó barnaszin, végül a törékeny daróc kelme jövőben kényelmesebb szabásu, lehajtott gallérral biró szürke (vadgalamb szinü) avagy zöldes drapp jó minőségü lóden posztóju ruhával cseréltetnék fel, sima gömbölyü felületü csont avagy bőrgombokkal, — a ruházatot puha merev kalap egészitené ki megfelelő jelvénnyel.

Az értekezlet az 5. pont IV. tétele alatti javaslattal nem ért egyet azon okból, mert szakvizsgával nem biró erdőlegények és segéderdőőrök között oly sok mindenféle exisztentiáju egyének vannak, kiknél az egyenruha viselésének megengedése csakis az altiszti testület tekintélyének rovására történne, miért is az egyenruha viselését csupán a szakvizsgázottak részére megengedni véli kérelmezni. A rangjelzést elegendőnek véli az értekezlet, ha a szakvizsgázott egyének csak 2. osztályba soroztatnának ily cimmel: I. oszt., II. oszt. altiszt s ezen cim használata lenne gyakorolva a hivatalos szolgálatban is az erdőőri cim helyett.

A tótsóváriak jegyzőkönyvének 7. pontjában foglaltakhoz az értekezlet hozzájárul. A 8. pontban javasolt egyenruha átalánynak 120 koronára emelését a mai munkabérek emelkedésével kapcsolatosan emelkedő szövetáruk értékemelkedése, valamint a varratási munkálatokért ftzetendő magasabb dijak is indokolttá teszik, mely okoknál fogva az értekezlet ezen pontban foglaltakhoz szintén hozzájárul.

Nem mulaszthatja el továbbá az értekezlet kifejezésre jutatni azt is, hogy a jelenlegi egyenruha lehordására a nagyméltóságu Miniszter urnál 2. évi határ idő engedélyezése kérelmeztessék.

Végül az értekezlet megbizza az elnökséget, hogy ezen határozatunkról a tótsóváriak végrehajtó b.zottságát értesitse, egyben pedig egy eredeti jegyzőkönyv csatolása mellett az ungvári tekintetes m. kir. főerdőhivatalt az ügy pártolására kérje fel.

Több tárgy nem lévén, elnök az értekezletet bezárja s a jegyzőkönyy hitelesitésére Fenyvesi Béla és Pécskai Demeter kéretik fei.

K. m. f,

Magdó Márton elnök. *Sznoha Vilmos* jegyző.

Hitelesitették:

Pécskai Demeter s. k.
Fenyvesi Béla s. k.

Hasznos tudnivalók.

A téli gyümölcs eltartása.

A téli gyümölcs eltartásánál első szabály, hogy csakis kellően megérett, vagyis barna, illetve fekete magvu gyümölcsöket szabad a fáról lehető kiméletesen leszedni. A szedésnél az ember

---

Csak babrál vele tudatlanul, járatlanul, ügyetlenül és egyszerre elsül a kezében a kapanyél is. Mily jogos a méltatlankodásunk, ha arról értesülünk, hogy gonosz vagy buta tréfából eredő gondatlanság okoz ilyen fegyverrel emberhalált, A mikor ostoba emberek, vagy tapasztalatlan gyermekek ráfogják valakire a puskát vagy a pisztolyt s ijesztgetik, hogy: no most meglőlek, azután csakugyan meglövik a szerencsétlent. Hiába sápitozik a tettes a szörnyü eset után, hogy: iszen azt hittem nincs megtöltve, és hiába vágnánk olvasatlan huszonötöt arra, aki az ilyen veszedelmes szerszámot szükség nélkül is töltve tartja s olyan helyen hagyja, ahol avatatlan kéz is hozzányulhat; a katasztrófát meg nem történtté tennünk már nem lehet.

Pedig mindezt a laikus-kéz okozta szerencsétlenséget mégis csak enyhébben kell megitélni, mintha ugyaneféle veszedelmet vadászember okoz, akinek a puskával való bánás minden csinja-binjának teljes és tökéletes tudása: kutyakötelessége. Az olyan ember, a ki magát vadásznak tartja s a ki valósággal az is, minden inkorrektséggel sokkal erősebb szemrehányásra szolgál rá, mint a laikus. Mert az ilyen még azzal sem védekezhetik, hogy ezt vagy azt nem tudta.

Micsoda beszéd volna az vadászembertől, hogy ö nem tudta, tőltve van-e az a puska, ami véletlenül (!) elsül a kezében? Hát nézze meg, győződjék meg róla. s csak azután célozgasson vele, ha éppen kedve tartja. De akkor se ugy, hogy arra irányitsa, a merre valakit ijesztgethet vele. És aztán hogyan sülhet el valamire való vadászember kezében a puska véletlenül? Ezt a véletlent én nem ösmerem, el nem fogadom, meg nem türöm. Egyetlenegy esetet kivéve, amiről igazán csak az Isten tehet. Hogyha tudniillik a puska szerkezetében történik valami olyan hiba, aminél fogva a puska könnyen elsülhet, egyik pillanatról a másikra. Az anyag gyarlósága, romlása, kopása lehet oka ilyen fogyatkozásnak, a vadász hibáján és előzetes tudtán kivül is. De ha ez ember egyébképpen nem vét a leglényegesebb puskakezelési szabályok ellen, még ily esetben sem történik baj.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nem lehet eléggé óvatos. Például arra is ügyelni kell, hogy a szedők ujján a körmöket előzetesen jó rövidre levágassuk, mert különösen a szedők hüvelykujjain levő köröm félholdalaku sérülést szokott kivált a nagyobb fajta gyümölcs héján okozni, ami viszont rövid időn belül rothadást eredményez.

A gyümölcs leszedésénél, szállitásánál kiméletes bánásmódra ügyeljünk és soha se engedjünk többet, mint legfeljebb 2 sor almát vagy körtét tenni egymásra. A gondos átválogatás is elengedhetetlen, mert csak a minden tekintetben kifogástalan gyümölcsöt érdemes eltenni. Egy hibás száz épet is elronthat.

A gyümölcseltartó helyiség első sorban sötét legyen, mert a napfény tulgyorsan megérlelné a gyümölcsöt; továbbá jól szellőztethető és a mi fő: hüvös is legyen, mert a meleg fonnyasztó és rothasztó hatásu. Ez okból a gyümölcsöt is lehült állapotban, reggel rakjuk a kamrába.

Ha a falak elég vastagok s a padlás jó meleg, ugy fütés nélkül is fagymentesen marad a kamra. A hőmérséklet szellőzéssel meglehetősen szabályozható, ha hüvös időjásás esetén délben, meleg időjárás esetén pedig kora reggel szellőztetünk.

Az almát szárával felfelé, a körtét oldalt fektetve rácsos polcokra, illetve állványokra helyezzük olyformán, hogy sehol sem érintsék egymást.

Az igy telerakott kamrát elsötétitjük és bekénezzük. Ezután két, esetleg három hetenként lehetőleg száraz, hüvös, de azért fagymentes időben szellőztetünk, a hibásokat átválogatjuk és ujból kénezünk.

A gyümölcskamra minden nyilására tüll is alkalmazandó, hogy a gyümölcsökből netán előbuvó almamoly bábjaiból fejlődő lepkék tavaszszal ki nem szabadulhatván, tovább ne szaporodhassanak.

Kicsiben ládában, hordóban száraz homok, fürészpor, gabona, stb. kőzzé is elrétegezhetjük téli gyümölcsünket, csak arra vigyázzunk, hogy a lehető szigoruan kiválogatott ép gyümölcsök sehol sem érinkezhessenek egymással. A láda vagy hordó száraz, hüvös, de azért fagymentes helyen tartandó.

Erdélyben, kivált oláh vidékeken a nép szénaboglya belsejében széna, sarju közzé elrétegezve is kitünően el tudja tartani téli gyümolcsét.

KÜLÖNFÉLÉK.

A hátráló tenger. A Földközi tengerről már régen konstantálták, hogy mindinkább kisebbedik, azaz hogy vize mindjobban visszavonul eredeti partjától. Ujabban evvel a jelenséggel ismét behatóbban foglalkoznak, különösen az olasz tudósok, a kik meg vannak győződve róla, hogy évtizedek, vagy meglehet, egy-két évszázad mulva Velence sem lesz már: a lagunák városa. A viz inen is hátrálni fog, csak ugy, mint visszavonult Adria városától, a mely egykor forgalmas kikötő volt, ma pedig husz mérföldnyire van a tengertől. Strabo idejében Ravenna is kikötő volt, mig most

---

Első alaptörvény, amit egy pillanatra sem szabad feledni, vagy könnyelmüen mellőzni, hogy: a puskának csövét soha sem tartsuk ember felé. Soha! Egyáltalában ne tartsuk ugy, hogy kárt tehessünk vele.

Aki ez ellen soha sem vét, máris biztositja mind önmagát, mind embertársait az ilyen gondatlanságokozta szörnyüségek ellen. Önmagát a rettentő lelkifurdalás ellen, embertársait az ártatlanul elszenvedendő kinok vagy éppen az elpusztulás ellen.

Mert, — ismétlem — a puska borzasztó és nagyon veszedelmes eszköz a könnyelmü kézben. Hisz egyetlen egy szem hitvány fogolysörét, ami alig nagyobb a kőleskásánál, halált okozhat, ha puha testrészen át belsőnk nemesebb szervei egyikébe jut. Teszem azt: a szemünkön vagy a halántékunkon át az agyunkba: vagy ha a gégefőt üti át, vagy ha a bordánk között becsuszik a szivünkbe, tüdőnkbe.

Ám, ha csak a szemevilágát veszti is valaki a könnyelmüségünk miatt; vagy egyáltalában igy vagy ugy megsinyli s miattunk, az ügyetlenségünk és szellességünk miatt ártatlan embervér folyik: minő gyötrelmes gondolat ez?

Egy szem piciny sörét is okozhat ilyesmit. Hát még a golyó! A mai napság már igazán rettenetes a golyó, amely olyan távolságban is öl, hogy annyira meg sem látjuk a szerencsétlen embert, akit esetleg agyonlőttünk.

(Folytatása következik.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

jó messze esik a viztől. 1804 táján a Pó torkolata mellett két kilóméternyire ment vissza a tenger árja. A középkorban Piza is nagyforgalmu tengerparti város volt. Ez érdekes valósággal szemben figyelmet érdemel az a körülmény, a melyről a minap emlékeztünk meg, s a melyet főleg a norvég természettudósok fedeztek föl, hogy t. i. az Északi- és Keleti tengereken meg előre nyomul a viz árja és olyan helyen, a hol még a mult században falu volt, ma már halászbárka siklik tovább a hullámokon.

Méteres rák. A »Scientific American« irja, hogy a newyorki akváriumban csodanagyságu rákot mutogattak. Nemcsak a közönség nézte ámulattal a hatalmas állatot, hanem a tudósok is el voltak vele telve. Newjerseyből hozták a halászok. Három centiméter hiján egy méter hosszu és 17 kilógramm sulyu volt. A hosszu ut azonban megviselte, mert Newyorkban csak három napig élt. Jelenleg kipreparálva a newyorki muzeumban látható. Az illető muzeumnak ez a második óriási rákja. A másik rákot a japáni tengerben fogták és a pókalaku rákok közzé tartozik. Az európai pókráknak tányérnagyságu teste van; a Japánban fogott rák akkora, mint egy kocsikerék. Első kaszaalaku ollós lába három méter és hatvan centiméter hosszu. Az egész földkerekségén még eddig nem fogtak nagyobbat.

Uj törpe népfaj. Az afrikai Kamerun hegység erdőségében a német gyarmat szomszédságában — a »Deutsches Kolonialblat«-ban olvassuk — bakuelle néptörzshöz tartozó törpe emberfajt fedeztek fel. A törpék egyszerü fa-sátrakban élnek, vadászattal és halászattal foglalkoznak. Bőrük világosabb mint a többi négerfajoké. Személdökük erősen ki van fejlődve, mellük és végtagjaik erősen szőrösek, orruk lapos, nagy orlyukakkal. Ami rendkivül feltünő rajtuk, válluk fölfelé hajlik, nyakuk pedig igen rövid. Testmagasságuk 1.52 — 1.54 méter között váltakozik. A legkissebb kifejlődött férfi 1.47 méter, mig a nők között a legkisebb 1.32 méter magasságu. A németgyarmaton cserekereskedéssel, mezei terményeket vásárolnak állati bőrökért. A nők nagyon megkedvelték a különféle szinü kendőket, melyeket a német kereskedők Kamerunban forgalomba hoztak. Beszédüket a kameruniak alig értik meg.

A vadállatok és az éghajlat. Körülbelül 30 éve annak, hogy Hagenbeck megkisérlette exotikus forró égővi állatokat az európai éghajlathoz hozzászoktatni. Kisérleteivel igen szép eredményeket ért el. Igy például egy szerfölött hideg télen a giraffok istállójának hömérsékletét, bár egész nap fütöttek, lehetetlen volt 4 foknál magasabbra emelni. Az állatoknak az áttelelés azonban korántsem ártott meg, mert a hidegebb hőmérséklet folytán hosszabb szórt eresztettek, mely a test melegvesztesége ellen megvédte őket. Hasonlö alkalmazkodó képességet gyakran figyeltek már me gaz állatokon. Két évvel ezelőtt Hagenbeck október havában 2 fiatal struccmadarat kapott Afrikából, melyeknek egy faólat rendezett be lakhelyül. A struccok egész télen ál a szabadban tartózkodtak s bár a hőmérő néha 10 fokra is szállott a fagypont alá, a hideg legkevésbé sem ártott meg nekik, sőt élvezettel hemperegtek a hóban, egészen megerősödtek s hatalmas, sürü tollazatot kaptak, mely megvédte öket a hideg ellen. Ez azt mutatja hogy Erópában is lehetséges volna struccokat tenyészteni, akár csak Afrikában. Hasonló kedvező eredményt ért el Hagenbeck gazellák antyloppok, zebrák, kenguruk és más forró égővi állatokkal is, még az oroszlánok és a tigrisek is elég jól türtek Észak-Németország zord éghajlatát. A tigrisek egész vigan sétáltak a hóban, anélkül, hogy az egészségükre káros lett volna. Egy Indiából hozatott leopárd annyira megkedvelte a hidegret, hogy a nap legnagyobb részét télen is a szabadban töltötte. Sokkal meplepőbb azonban az a körülmény, hogy még az emberarcu majmok is eléggé érzéketlenekké válnak a hideg iránt, jóllehet, hazájukban átlag 26—28 fok meleg van. Két orangután is egy déli oldalán nyitott kocsiban telelt ki egészségesen. Marabuk és ibiszek 5 fok hideg mellett sem szenvedtek, kakaduk és arak pedig 8 fok hideget is elviseltek. Ezekből látható, hogy a forró éghajlathoz szokott állatok is igen könnyen aklimatizálódnak az eurúpai éghajlathoz s hogy azok az állatok, melyek mint az Hagenbecknél szokás, a szabadban tartatnak sokkal egészségesebbek, mint azok, melyeket mesterséges klimában tartanak. Ez az eredmény nemcsak az állatkereskedelem szempontjából jelentős, hanem természettudományi szempontból is, mert általa megdől az a régi felfogás, hogy a vadállatok hazájuk éghajlatától elszokni nem képesek.

HIREK

Az utolsó pásztoróra. Egy hunyadmegyei községben, Rusor a neve összezuzott koponyával, halva találták az utcán Sztencsik Sztanu cigánylegényt. Szép fekete fiu volt szegény, aki szeme tüzes kacsintásával nem egy falubeli menyecskének és leánynak volt vesztére. A falu legényei nagyon haragudtak ezért a ciyánylegényre, aki amellett hires verekedő is volt, nem ijedt meg egy-két legénytől. Nem is mert belekötni senki, de az éjjel mégis bosszut álltak rajta a falu legényei: meglesték, amikor a pásztoróráról távozott és fejszével agyonverték. A csendőrség most keresi, kik voltak a kegyetlen bosszuállók.

A tréfa. Dévaról borzalmas eset hirét kapjuk. Ó-Sebeshely községben Trufás Juon parasztgazda pincéje tele volt almával és a gazda az almát nagyon féltvén, éjjelenkint két felnőtt fiával őriztette a pincét. Egy éjjel Miklós fián volt a sor, ki bundába burkolva aludt a pince mellett. Egyszerre csak arra ébredt,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hogy valaki a pince ajtaját kinyitja. Erre hirtelen baltával nekiment a vélt tolvajnak és agyonütötte. Kiderült, hogy Trufás másik fia, Vazul volt az, ki meg akarta tréfálni testvérét, hogy annak őrzése mellett almát lophat. A testvérgyilkost letartóztatták.

Százkilenc esztendős magyar asszony. Bécsből irják: Lusztig Adolf kereskedelmi ügynök itteni lakásán egy nagyon érdekes matróna él, az ügynök édesanyja, Lusztig Katalin aki ma töltötte be százkilencedik esztendejét. A ritka kort ért asszony magyar születésü; 1798 december 2-án született Szerdahelyen; apja szegény kereskedő volt. Anyai nagyanyja száztizenhárom évet és apai nagyanyja száztiz esztendőt élt. Testvérei közül egyik kilencven, a másik kilencvenegy esztendős korában halt meg. Lusztig Katalinnal nem történtek nagy események, bár sok gond és bánat érte. Tizennyolc éves volt a mikor Tabon férjhez ment egy szabómesterhez. Ebből a házasságából tiz gyermeke született, akik közül még négy él. Legidősebbik leánya, aki most nyolcvanöt esztendős, Budapesten lakik, legidősebb fia hetvenhét éves, legifjabb gyermeke Lusztig Adolf, akinél lakik. Hetvenöt évi házasság után meghalt a férje, aki maga is százötéves volt. Azóta szegényes viszonyok kőzt Tabon éldegélt a matrona és esernyőkészitéssel foglalkozott. Csak három évvel ezelőtt hagyta abba mesterségét s azóta gyermekei gondoskodtak róla. Az idén tavaszszal költözködött Bécsbe a fiához. Még most is élénk, jókedvü. Az ösrégi időkből történeteket szokott elmesélni unokáinak és gyakran megesik, hogy százéves magyar nótákat énekel nekik. Szemüveget nem visel s egész nap tesz-vesz a ház körül, varrogat és fehérnemüt javitgat. Annyira jó a szeme, hogy még most is maga füz be a tübe. Mai születésnapjára magyarországi rokonai közül többen fölkeresték.

Képzelt milliók. Aradról irják, hogy ott a napokban meghalt Pomuc Demeter negyvennyolcas honvédkáplár, aki váltig azt hitte. hogy milliomos. Mind haláláig abban a meggyőződésben élt, hogy megkapja bátyjának, Pomuc, orosz generálisnak milliós hagyatékát. A belügyminiszter egyszer már elintézte az ügyet azzal a kijelentéssel, hogy a vélt kincs sohasem volt a generális birtokában, de az öreg azért rendületlenül bizott igazságában. Néhány héttel a halála előtt, amikor érezte az aggkor győngeségét, elment dr. Mülek Lajos aradi közjegyzőhöz, aki előtt végrendeletét hitelesitette Ebben öt millió koronát hagyott a feleségének.

Elfogott rablóvezér. Szatmárnémetiből jelentik: Három község csendőrsége formális hajtóvadászat után elfogta Szabó György terepi lakost, aki augusztusban a bucsuról jövet meggyilkolta Fedurka Juont. Szabó ekkor elbujdosott és hat tagból álló bandát szervezve az egész Avast rettegésben tartotta. Fényes nappal betörtek a szomszédos községekbe. A csendőrségnek sikerült Szabót elfogni, de társai az erdőkben nyomtalanul eltüntek; most keresik őket. Szabót a szatmári ügyészségre szállitották.

A dinamit áldozata. Aradról jelentik nekünk, hogy az aradmegyei Csucson, az állami kőbányában egy munkás kezében fölrobbant a dinamit, mielőtt a munkás a sziklarobbantáshoz foghatott volna. A szerencsétlen ember meghalt és a mellette álló munkáscsoportból is egy munkás életét vesztette. Heten megsebesültek. Aaz aradi ügyészség vizsgálatot rendelt el.

Elfogott házasságszédelgő. A brassói rendőrség, mint tudositónk jelenti, letartóztatta Lichtenstein Ernő országszerte körözött csalót. Legutóbb Szabadkán eljegyezte egy uri család leányát és az esküvő oapján a hozománynyal megszökött.

Karácsony a tengeren. Az Osztrák Lloyd-társaság Thália pompás szalongőzösével, december 21-én, fényes ünnepségekkel egybekötött luxusutazást rendez. A nagy fényüzéssel berendezett hajó Triesztből indul és utjában az Adriai és Földközi tenger legszebb pontjait keresi föl. Részletes prospektus a Központ Menetjegyirodában (Budapest. Vigadó-tér 1.) kapható

Szerkesztői üzenetek.

Keresztes István urnak Kürpod, Megdöbbenéssel vettük a hirt, hogy Gross kartársunk is megnnva a folytonos küzködést, Amerikába vitorlázott. Igaz, hogy meglehetős nagy hátralékát most már törülhetjük, de azért félretéve minden keserüséget, tiszta szivből kivánjuk, hogy ott megtalálja boldogulását. **Dobál Ferenc** urnak, Hrusková. Szuchár József. Kollega László, Pittner György és Szászik Ignác kartársak csatiakozását örömmel fogadtuk s valamennyinek megküldjük lapunk mutatványszámát is abban a reményben, hogy belátva annak szükséges és hasznos voltát, előfizetőink sorába lépnek. **Kiss István** urnak Türje. Örvendünk fáradozása sikerének. Az uj előfizetőnek ujévig ingyen küldjük a lapot.

A kiadóhivatal postája.

Vass József urnak, M. Apáti. Mi a lehetőség szerint minden beérkező kérdésre válaszolunk s ha ezt Önnel szemben eddig nem tettük, annak oka csak az lehet, hogy levelét meg nem kaptuk. Sziveskedjék kérdését megismételni. **Schuller Traugott** urnak Sz. Régen. Elismerjük, hogy lapunk az utóbbi időben nagyon rendetlenül jelent meg, de ismételve közöltük, hogy ennek uj nyomdánk berendezése volt az oka. Most már meglehetősen rendbe jöttünk s lassacskán visszatérhetünk a régi kerékvágásba. Azt hisszük, hogy ezt méltányolva lemond feltett szándékáról s továbbva is hivünk marad, **Ferjanc András** urnak, Tótpelsöc. Nem tudná közölni, hogy Janda Gusztáv kartársunk hová költözött? **Dobó Imre** urnak, A Kabol. A 6 koronát köszönettel nyugtázzuk. **Schuller Antal** urnak, Borsa. A küldeményt most is köszönettel vettük. Bár a még hátralévő 200 is követné példáját!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Pályázati hirdetmények.

1166 ikt. sz.
1907.

Tótpelsőc elöljáróságától.

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett itteni községi erdőőri állásra pályázatot hirdetünk s felhivjuk mindazokat akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kereszt levéllel, erkölcsi és szolgálati valamint orvosi bizonyitvánnyal és erdőőri képesitő okmánnyal felszerelt kérvényeiket f. évi december hó 26-áig alulirott községi elöljárósághoz nyujtsák be.

A magyar és tót nyelv ismerete megkivántatik.

Az erdőőri javadalmazás: 480 K fizetés 100 K lakbér 30 K földváltság, összesen 610 K és négyszer ismétlődő 50—50 K ötödéves korpótlék havi előleges részletekben a zólyomi m. kir adóhivatalból, továbbá 24 ürköbméter tüzifa a vágásban kiadva és az erdőőr által feljelentett kihágásokból beszedett kárdijak negyedrésze.

Tótpelsöc, Zólyom m. 1907. évi dec. hó 4-én.

Szalontay, jegyző. **Pisko János,** biró.

„VADOR"
cimü Hőnig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

BURGER FRIGYES
gyógyáru és illatszer üzlete
Kolozsvár, Mátyás király-tér 10

Vásárol a legmagasabb napi áron: Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet gyökeret és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Állást keres

erdőaltiszti szakvizsgát tett 23 éves nőtlen fiatalember lehetőleg olyan helyen, hol irodai teendőkben is segédkeznék, esetleg uradalomnál is. Állását 1908. évi január 10—15-ike közt foglalhatná el. Kivánatra fényképet is küld. Cime megtudható a lap szerkesztőségénél.
2—5.

Állást keres

22 éves fiatalember, ki az erdőőri szakvizsgát egy év mulva letenné. Elfogad erdőlegényi állást is. Beszél magyarul, tótul és németül. Kivánatra fényképet is küld. Szives megkeresések az alábbi cimre küldendők:

Szászko András, Cziffer, Pozsony m.
5—5.

Vadőr!

24 évben, nőtlen, ki jelenleg nagyóbb vadak (szarvas' őz, stb.) őrzése és tenyésztésével meg van bizva s ki a magyar, német, és román nyelveket irásban is birja, valamint a medve nyomozásban és a ragadozók irtásában teljesen jártas, nagyobb uradalomban megfelelő állást keres!

Teljes cim:
Szőllősy József.
uradami vadász.
(Donya telep) u. p. Kudsir (Hunyad-megye.)
3—4.

Erdőőr kerestetik

Béldi Tivadar

bodolai háromszékmegyei gazdaságához.

Pályázhatnak olyanok, akik eddigi mükődésükről, erélyes és becsületes maguktartásáról, s egy helyen való hosszabb szolgálatukról megfelelő bizonyitványokat tudnak felmutatni, mely bizonyitványok vagy azok másolatai a fizetési feltételekkel együtt fenntnevezett cimére küldendők.

Nyomatott HIENTZ JOZSEF könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre 4
Negyed évre 2

Pénzküldemények:
a Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
Podhradszky Emil.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. december 19.** **51. szám.**

Összetartás.

Az emberi társadalomnak fő alapja az összetartás. Az emberiség legrégibb idejében az emberek magukra hagyatva, egymagukban s legföllebb a szorosan vett családjukkal barangolták be a világot s nem évszázadok, hanem talán évezredek kellettek ahhoz, hogy szükségét érezzék a társas életnek és együtt működésnek. Az első szövetkezések inditó oka az önvédelem, a hatalmasabbakká lett egyesek ellen való védekezésben egymásnak a támogatása volt, mig a nép szaporulatával a könnyebb megélhetés kényszeritette az embereket a társulásra s ma már alig tudjuk elképzelni, hogy miként lenne lehetséges a társadalomból kiközösitve s magára hagyatva valakinek megélni.

Olyan ember, ki összes életszükségletét a saját erejéből, egymaga lenne képes előállitani, ma már alig képzelhető s nincs is olyan talán sehol a világon, ki vagy egyben, vagy másban ne lenne más embertársai segitségére utalva.

Igy van ez az élet tág mezején, de nem elég csak az itt való szoros összetartás, hanem szükségünk van arra saját külön hivatásunk terén is.

Az olyan embereknek. kik egy és ugyanazon céiok elérésében fáradoznak, kiknek müködési terə ugyanaz hivatásuk keretén belül még fokozottabb mértékben kell összetartrniok, mint azoknak, a kik csak közönséges, mindennapi életviszonyok közt élnek, mert mig az utóbbiaknál az összetartás csak a saját személyük érdeke, addig az előbbiek összetartása közös, néha nagyon fontos érdekeket van hivatva előmozditani.

Nagyobb érdekek, nehezebb szolgálati viszonyok erősebb összetartást kivánnak, mint az alárendeltebb minőségüek.

Nem lehet tagadni, hogy ha valamely téren, akkor az erdészet terén legnagyobb szüksége van az annak szolgálatában állóknak a szoros összetartásra és a legteljesebb egyetértésben való együttmüködésére. Szüksége van erre az erdészeti személyzetnek kivált azért, mert tagjai közül számosan jóformán teljesen ki vannak zárva az emberi társadalomból s szolgálatuk távol az emberlakta vidékektől, az erdők rengetegében való élésre kényszeriti.

Az ilyen távolhelyekre kivetettek valóban minden tekintetben egymásra vannak utalva. Társalogni alig tudnak mással, mint sorsuk osztályosával, csak ezzel vigadhatnak vagy bánkódhatnak, csak ennek a támogatására, segitségére vannak ufalva, ha valamiben hiányt szenvednek. Ezek azonban az erdészeti személyzet életének csak kisebb bajai; sokkal nagyobbak azok, a melyek a szolgálat terén mutatkoznak.

Az erdők védelme, tenyésztése, kihasználása mind olyan fontos teendők, a melyeknél az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

azokban fáradozóknak a legnagyobb összetartásra, közös és együttes erővel való munkálkodásra van szükségük s a melyeknél a széthuzás, az egyenetlenkedés gyakran pár óra alatt hosszu idők munkájának gyümölcsét képes egy csapással tönkretenni.

Sajnos. hogy az ilyen szolgálati összetartás szükségét sokan nem akarják ismerni, hanem különféle befolyások következtében éppen az azzal ellenkező álláspontra helyezkednek s emberi gyarlóságukban gyakran csak azért, hogy társuknak kellemetlenséget okozzanak, még a közös érdekeket is, a melyeket pedig egyaránt lennének kötelesek szolgálni, szem elől tévesztik, kárba sodorva ezáltal szolgálat adójukat s aláásva testületük tekintélyét.

Hallottunk olyan esetről is, hol az egyik erdészeti altiszt egyenesen felbiztatta a parasztokat, hogy a kartérsának őrizetére bizott erdőben kárt okozzanak csak azért, hogy ennek kellemetlenséget okozzhasson s ily módon őt szomszédságából eltávolithassa. Ismerünk eseteket, melyekben a közös házban lakó altisztek dacára annak, hogy messze környéken más embertársuk nem lakott, egymással folytonos háboruskodásban éltek, becsmérelték, sértegették egymást, sőt nem ritkán tettlegességre is vetemedtek s panaszaikkal, besugásaikkal, vádaskodásaikkal nem csak főnökük fejét fájditották, hanem még a biróságnak is dolgot adtak.

Számtalan fegyelmi ügy tehetne tanubizonyságot arról, hogy alapját az egyik kartársnak a másik ellen való s nem ritkán, sőt a legtöbb esetben egyenesen minden komoly alapot nélkülöző vádaskodás képezte, sok dolgot és bosszuságot szerezve ezáltal a fegyelmi ügyet intéző tisztviselőknek, de az azt elrendelő tisztviselőknek is.

Nem mondjuk mi azt, hogy a vádaskodás semmiféle esetben sem jogosult, sőt hangoztatjuk annak nem csak szükségességét, hanem kötelező voltát is olyan eseteknél, ha azt látjuk, hogy valamelyik kartársunk szolgálati kötelességeit elhanyagolva s hüségét megszegve egyenesen kárt okoz a szolgálatadónak, vagy pedig ha társadalmi viselkedése olyan, hogy ellenkezik az emberi tisztességgel s szégyent hoz nem csak az illetőre, hanem a többi kartársakra, sőt egész testületre is.

Ilyen, de csakis ilyen esetekben s akkor is csak a legsulyosabbakban van helye a vád emelésének, enyhébb esetekben azonban csak a magáról megfelejtkezett kartárs komoly megintésére lenne szabad szoritkozni.

Nagy hiba az is, hogy az alaptalan vádaskodások és besugások csak a legritkább esetekben lesznek érdemük szerint megtorolva. Szerintünk az alaptalanul és rosszakaratulag vádaskodókat mindig ugyanazzal a büntetéssel kellene sujtani, a melyet a vádolt a vád beigazolása esetén megérdemelt és kapott volna.

Némi vigasztalást nyujthat, hogy a besugás és vádaskodás rendszerint csak a miveletlenebb, a durvább erkölcsü emberek sajátsága s miután ezeknek eddig elég nagy serege napról-napra

TÁRCZA

A puska.

(A Budapesti Hirlap után.)

Irta: **Bársony István.**

(Folytatás és vége.)

Az immár régi jelzővel emlegethető expreszgolyós puskákba akkora golyó kellett, mint az ember kisujjának a fele. Jó erős férfi kisujját értem. Az ilyen ólomdarab pozdorjáva zuzná az emberi test legerősebb csontját is. Hisz medvét vagy akár oroszlánt lehet vele lőni. A mai ismétlőpuskák pedig, a Mauzerek és Mannliker- Schönauerek, még sokkalta veszedelmesebbek. Mert expanziv-golyóval is lőhetünk vemásik ellen való s nem ritkán, sőt a legtöbb esetben egyenesen minden komoly alapot nélkülöző vádaskodás képezte, sok dolgot és bosszuságot szerezve ezáltal a fegyelmi ügyet intéző tisztviselőknek, de az azt elrendelő tisztviselőknek is.

Nem mondjuk mi azt, hogy a vádaskodás semmiféle esetben sem jogosult, sőt hangoztatjuk annak nem csak szükségességét, hanem kötelező voltát is olyan eseteknél, ha azt látjuk, hogy valamelyik kartársunk szolgálati kötelességeit elhanyagolva s hüségét megszegve egyenesen kárt okoz a szolgálatadónak, vagy pedig ha társadalmi viselkedése olyan, hogy ellenkezik az emberi tisztességgel s szégyent hoz nem csak az illetőre, hanem a többi kartársakra, sőt egész testületre is.

Ilyen, de csakis ilyen esetekben s akkor is csak a legsulyosabbakban van helye a vád emelésének, enyhébb esetekben azonban csak a magáról megfelejtkezett kartárs komoly megintésére lenne szabad szoritkozni.

Nagy hiba az is, hogy az alaptalan vádaskodások és besugások csak a legritkább esetekben lesznek érdemük szerint megtorolva. Szerintünk az alaptalanul és rosszakaratulag vádaskodókat mindig ugyanazzal a büntetéssel kellene sujtani, a melyet a vádolt a vád beigazolása esetén megérdemelt és kapott volna.

Némi vigasztalást nyujthat, hogy a besugás és vádaskodás rendszerint csak a miveletlenebb, a durvább erkölcsü emberek sajátsága s miután ezeknek eddig elég nagy serege napról-napra

ők, s a legujabb tizenegy milliméteres kallberüekbe szintén akkora golyó való, mint az erős expreszbe; az ilyen golyó azután, ha testet ér, szétnyilik, mint a rózsa és akkora sebet üt, hogy az összefogott öt ujjunkat könnyen beledughatjuk. Ilyen kapun gyorsan beoson a halál. És ha csak eddig volna. De a távolság. ameddig ezek a mai golyóspuskák vissznek: szinte kiszámithatatlan. A legujabb, négy gram füstnélküli puskaporral töltött, s ennek az elbirásához alkalmazoft puskák hat kilóméternyire visznek. Hatezer méternyire! Ez több, mint háromnegyed tötdrajzi mérföld. Jóval több mint a mi Andrássy-utunk egész hossza; kétszer véve. Ha pedig egész-golyó van ebben a puskában, akkor átűt egy negyedméter vastagságu fenyőfát és megöli azt, aki a fa mögött van. Ha tiz embert szorosan egymás mögé állitanánk, mind a tizet keresztüllőné egyetlen egy golyó.

Nem segit itt más, csak a legmesszebb menő óvatosság. Sőt néha még az sem. Ha például ezzel a rettentő fegyverrel rálövök arra a szarvasra, amely egy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

apad és igy a sokkal miveltebb s igy szelidebb erkölcsü uj nemzedék foglalja el bár lassan, de biztosan az előbbiek által vesztett tért.

Mi már évek hosszu sora óta hangoztatjuk az összetartás szükségességét s mindig arra törekedtünk, hogy ezt ugy z erdészeti, mint a vadászati altiszti személyzetnél megteremtsük, de sajnos, ezt mindig nagyobb igyekezettel, mintsem eredménnyel tehettük, mert szózatunk kiálltó szó maradt a pusztában, melyet csak kevesen hallgattak meg, mig a legnagyobb rész süket maradt és csak néha-néha nyilnak meg a nagy tömeg némelyikének fülei, hogy meghallják az összetartásra való hivásunkat s kövessék az ennek elérésére kitüzött zászlónkat, pedig tudniok kellene a még most siketeknek, hogy nagyobb célokat szoros összetartás nélkül soha elérni nem fognak.

December hónapja a vadászatban.

(A Magyar Erdész után.)

Hazai éghajlati viszonyaink és a természet örök törvényeinél fogva, ezen hideg, komor hónapban a nagy mindenség is elszenderül, az egész természet jóformán téli álmába merül. A folyamokat jég-kéreg, a a hegyeket, a téreket rendszerint hóleppel boritja, vagy nyirkos vastag köd szállja meg.

Minden oly csöndes, néma, hogy ha a havon nem látnók a nyúl, róka, nyest nyomait s a falvak közelébe húzódott citromszinü sármányokat, cinkéket, varjakat, hajlandók lennénk hinni, hogy a növényzet megszüntével kihalt éghajlatunk alatt az állatvilág is.

Némely állatnak még a szine is átalakul, ez által is védelmet keresve a ragadozók ellen. Ez időtájban a menyét is elveti nyári barna szőrméjét, hófehérre változik; a havasi nyúl (Lepus variabilis), a hófajdok is már fehér szinezetüek, mi roppant előnyükre válik, mert a héja, ölyv, csonttörő harács (Heliäctos osssifragus), róka, vadmacska stb., nem veszik észre őket oly hamar és ekként a menekülésre alkalom nyilik.

Legnagyob változás van az éneklő madarak között, ezek helyét most mások pótolják, úgy hogy a völgyek és térek szárnyas világát, kik elköltöztek, egészen más hangú és tollazatu alakok töltik be. Nagy számmal jelentkeznek a pirók, fenyves- és húros rigók lenikék, harkályok, kivált a tarka harkály, a zöld küllő, néha egy-egy nagy fekete harkály is odahagyva a fenyvest, látogatást tesz az aljakban és kertekben, hol bokrokban és keritès közt vigan sürgölödik a kis ökörszem is, mit sem tőrődve a hideggel.

Befagyott tavakról nyilt folyókra megy a tőke- és kercekacsa.

A fogoly cserjés helyekre vonul, s helységek, források, szalmakazlak és baromállások körül keresi hitvány eledelét; ily helyeken hálóval vagy lószőrhurokkal fogja rendszerint a paraszt. A fogás módja igen egyszerü. Észrevéve az emlifett helyeken a foglyok megjelenését, a tüskék, bokrok közt itt ott búzát vagy kölest kell elszórni, a bokrok ágacskáit pedig több helyen összekötözni úgy, hogy köztük kis nyilások, melyeken a fogoly átbujhassék, maradjanak; ezen lyukakra mindenütt egy vagy két lóször-hurkot kell kötni, melyhez mindenkor eleven ló farkából vett néhány szálat összefonván, ezt oly gömbölyü fára tekerjük fel, minő nagynak a hurkot kivánjuk, ez aztán egy jó ideig forró vizben tartandó s kivétel után is, mig

---

szikla előtt áll: a golyó átütheti a szarvast és a mögötte levő szikláról visszapattanhat s agyonvághat valakit, aki éppen a lövésemmel ellenkező irányban volt tőlem száz lépésnyire. Ha pedig a golyó egyenesen a sziklát éri, a nélkül. hogy előbb a nagy állattest akadálya az erejét csökkentené: akkor meg ez a veszedelem éppenséggel megvan. Az acélgolyó nem fröccsen szét a sziklán, mint az ólom, hanem ha a követ rézsutosan éri, lesiklik róla, és zugva-bugva, sivitve, a halál dalát dudolva indul neki szörnyü sebességgel bizonytalan utjának, akár ezer méternyire és ott öl, ahol eközben ölnivalót talál.

A ki tehát méltó akar lenni arra, hogy ne csak puskásnak, hanem valóságos vadásznak is tartsák a hozzáértök: az vigyázzon a puskájára, de nagyon!

Vigyázzon minden egyébre is ezenkivül, amire még vigyáznia lehet s ennélfogva kell is..

Szükség nélkül a puskáját soha se töltse meg. (A töltetlen puska az egyetlen, amely el nem sülhet.)

De még ennél is elsőbb alaptörvény, amit ujra, meg ujra ismétlek, hogy: ember felé tartani puskát soha sem szabad. Sem tőltött puskát, sem üreset.

A ki erre folytonosan ügyel, igazán csak akkor okozhat bajt, ha a pokol minden ördöge összeesküszik ellene és ráadásul még az Isten is elhagyja. Ha például a legnagyobb óvatosság mellett is ugy botlik meg és ugy esik el, hogy már nem ura többé annak sem, ami a puskájával történik. De ez már csak olyan lehetőség, a minő az, hogy a templom mellett elhaladván, a fejünkre zuhan fölülről a kereszt.

Ha magunkban vadászunk is, ugy viseljük magunkat puskával a kezünkben, mintha körös-körül emberek volnának. Meg kell szoknunk, a vérünkké kell annak válnia, hogy mindig résen legyünk.

Társaságban a vadászat kezdete előtt soha se töltsünk; szünetek idején, (tehát például hajtás után), a töltést a puskából rögtön kivegyük.

Vaktában, szelesen, kockázatosan soha se lövöldözzünk.

A bokor rezdülését, vagy valamely kétes, esetleg

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tökéletesen kiszárad, néhány napig a gömbölyü fán hagyandó. Az igy készült hurkot se szél, sem eső könnyen meg nem rontja. Ily módon készült lószőr hurokkal fogják nálunk a felvidéken a télen át tömegesen lehozott fenyves- és húros-rigókat. Természetesen a foglyok hurokkal való fogását, csak — orvvadász szenvedélyét másképpen ki nem elégithetné — paraszt és tanyások gyakorolják; nemcsak az orvvadászat, hanem a nagymérvü állatkinzás miatt is, ha tetten érnek, msgérdemlik a leghathatósabb testi fenyitéket, mi őket e galád szenvedélyüktől egyedül hivatott kijózanitani.

Természetesen a földet takaró hólepel, valamint a friss hóesés is egy rendes útmutatóul szolgál a vadásznak arra nézve, hogy kik, hogy és miképpen látogatják hivatlanul is a területetét, s nemcsak a kártevők irtására ad útmutatást, hanem a vad tartózkodási helyét és a vadnem felismerését is megtanitja.

A vaddisznó vadászata folyik, de egyuttal e hónapban be is fejeződik, mert már görgetni (búgni:) kezdenek.

A kocák csoportokban tartózkodnak együtt, csak a kanok hevernek külön; sürü gazban, hol mohhal, haraszttal s avarral bélelt meleg vackot készitenek maguknak. A fiatal sutaszarvasok is falkásan járnak s a nagy hideg miatt sürüséget keresnek. Meddők, borjak lőhetők.

Az őz elrugja a borját s a bakkal sürü gazban bujkál. A meddő és borju örömest jár ki uj vágásokba.

A nagy nyulvadászatok is most folynak, sok helyen a végén végleg be is fejezik.

A nyul szél és hófuvatagok ellen délnek eső helyen választja fekvését.

A fácán- és fogolyvadászatok e hóval befejeződnek, utóbbi a törvény, előbbi a célszerüség értelmében,

Hajtövadászatók alkalmával különös figyelemmel kell lenni a hajtásba kerülő ragadozókra is; kimélet nélkül lövendők.

Tiszta, hideg időben sokszor lehet hallani a kopó csaholását s a vadász el-elgondolkozik, vajjon ki járhat itt most erre vadászni kopóval? Csalódás, mert a róka koma vadászik, kutyamódra ugatva, kopóként hajtja a nyulat.

A farkas, ha erdei vadat nem kerithet fogára, a juhaklokat látogatja meg; friss havon nyoma elárulja s holdvilágos éjeken dög mellett könnyebben megejtheti.

E hó a társasvadászatok ideje, amidőn már a mulatságra is sulyt lehet fektetni, de ennek zártával a megmaradt törzsvad védelme, óvása és gondozása kell hogy képezze a vadász főteendőjét.

Sajnos, ez a mulatság az idén elhasztandó, illetve minden oly erdésznek, aki a vadállományának a sorsát szivén viseli — kötelessége is elhalasztani. Az elmult kettős tél, valamint az utána következett zord időjárás az apróvad állományának alaposan betette az ajtót. Megsinyli ezt minden vad, de különösen az apróvad. A sokat emlegetett nyul, amelyik az összes apróvad fajták közt a legszaporább, és amelyet ideális gondolkozásu emberek, — de . . . akik, a vadhoz mit sem értenek, — még csak nem is oly régen »közélelmezési cikk«-nek akartak kinevezni; manapság már oda jutott, hogy különleges csemege gyanánt szerepel a legelőkelőbb éttermek válogatott étlapjain.

Ennek a szegény állatnak mindenki ellensége és ha olyan szapora nem lenne, manapság már hirmondója sem akadna. Üzi, kergeti, fogja, vadászsza mindenki, tenyésztésével még rendezett uradalmak is csak annyiban törődnek, hogy az előre kötött »schluss« mennyisége csütörtököt ne mondjon.

Manapság a nyulállomány silányságát a pályaudvarokon üres táskákkal visszatérő stüssik szomoru ábrázatjai igazolják legjobban. Hiába itt mindenféle vadászfortély és lövészeti tudomány, ha nincs misa, akkor

---

szinfoltot soha se tartsunk elégnek arra, hogy ott vadat sejtvén, odalőjjünk. Ebben történik a legtöbb könnyelmüség Az ilyen bizonytalansággal járó türelmetlenség okozza a leghihetetlenebb szencsétlenségek sorozatát. Hisz ahhoz, hogy kivánatosan eredményes lövést tehessünk, mindenekelőtt meg kell győződnünk róla, hogy csakugyan vadra, még pedig olyan vadra sütjük-e a puskánkat, amit lőnünk szabad és amit lőni csakugyan akarunk is.-Avagy nem történhetik-e meg a szeles vadászszal, hogy a bokrok közt mozgó vőrhenyes szinfoltot róka bundájának hiszi, s aztán szerencsés (!) lövése után kisül, hogy tiltott időben őz-sutát lőtt?! Örökre hitelét veszti az ilyen szeles, mohó, türelmetlen puskás, aki nem méltó többé a vadász névre, ami elvégre is sok tudást, helyes magatartást és mindenekfölött kifogástalan fegyelmezettséget foglal össze.

Más a vadász és más a céllövő vagy még lejebb: a puskás.

Puskás mindenki lehet, aki puskát vesz a kezébe. A céllövő már több, mert annak legalább lőnie kell tudnia. De aki már jól, vagy elég jól lő is, még nem vadász. Az még csak mesterember; és ha kitünő lövő legfeljebb olyan müvésze a lövésnek, amilyen a késhajigáló zsonglőr az ő fizikai ügyességének. Azt, ami a vadászatban igazán szép és férfiasan nemes, csak a valóságos vadászban találjuk meg, aki ösmeri és szereti a természetet; aki a vadat nemcsak pusztitja, hanem óvja is; aki tehát már ennélfogva is megtanulja az igazi vadász tudnivalóit; megszokja egyszersmind az önmérsékletet, ami lemondásra kényszeriti, s ezzel szilárd alapját veti meg benne a tudatos, nyugodt fegyelemnek.

Egy ösmert és különben jó vadász hirében levő uriember pár évvel ezelőtt erdei hajtásban beledurrantott a barátja vöröses bokavédőjébe, mert azt hitte, hogy róka mozog a bokorban. Mentsége az volt, hogy a barátja elhagyta a helyét, a nélkül, hogy őt figyelmeztette volna. Kétségtelenül egyike ez a legnagyobb hibáknak; (mondhatnók vadászszempontból

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

már igazán nem lehet semmit sem tenni. Az az, hogy lehet, biz' sőt kell is, még pedig sürgősen! Nem kell banket sem anket! Beköszöntött a tél. Be kell szüntetni a nyulvadászatot egy-két hónapra, de hamar, mert ha sokat késedelmezün, és annak az egy pár viharedzelt öreg nyulnak sem adunk kegyelmet, akkor jövőre már némely területeken azt is el lehet dönteni hogy az üregi vagy az óriási belga nyul választassék-e ki tenyészanyagnak!

Amint az időjárás, illetve a tél szigoruvá válik, nem csak hogy etetni kell a vadat, hanem ezen etetést hatványozni is kell és e gondoskodásunk közepette — nem szabad elfejejtkeznünk ez időszerint a vad legnagyobb ellenségéről sem — a lesipuskásról.

A lesipuskást, a vadorzót, ilyenkor nemcsek a semmittevés, hanem, az e hónapra eső ünnepek is fokozottabb mértékben ráutalják az orvadászatra; már csak azért is, mivel a nagy tél következtében, a nagy hóállások, a friss hóesések mind kezére játszanak, hogy nagyobb fáradtság és utánjárás nélkül friss pecsenyéhez juthasson. De a friss hóeséseket a vadász is értékesitheti a saját hasznára, hogy ez uton hamarább nyomába kerülhessen vadjai legnagyobb ellenségének — az orvvadásznak, ki által némely időben a személy biztonsága is veszélyeztetve van.

E nagy munkában ne felejtkezzünk meg a ragadozókról sem és ha tömegesen jelentkeznének, a szokásos pusztitáson kivül a mérgezést is alkalmazhatjuk!

(Kő.)

Hasznos tudnivalók.

A gyümölcsfák téli gondozásáról.

Igen sok kellemetlenségtől s a legtöbb esetben jelentékeny kártól kiméljük meg magunkat azon esetben, ha a gyümölcsfáinkat már ősszel jól megtakaritva bemeszeljük, mert ezáltal számtalan mennyiségü rovart pusztitunk el. A gyümölcsfák nemcsak a mohától, hanem az egyes elhalt kéregrészletektől is megtisztitandók, mert mentől simább valamely fa törzse. annál kevesebb alkalom kinálkozik a rovarok szaporodására. A gyümölcsfák takaritása erre a célra szolgáló drótkefékkel történik. Az elhalt kéregrészletek kézzel, vagy késsel való letisztogatásától őrizkedjünk, mert ezáltal sokszor bévághatunk a fa héjába, ami mindenesetre káros. Leghelyesebben ugy járhatunk el, nedves időjárást várunk be, mig ezen elhalt fás részletek megpuhulnak s akkor erös drótkefével a fa egész törzsét ledörzsöljük. Igy könnyen, minden nagyobb nehézség nélkül keresztülvihető a fa tisztogatása. A letisztogatott fa ágai azután mésztejjel bemeszelendők. További teendők közzé tartozik arról gondoskodni hogy a gyümölcsfák talaja körös-körül felásassék azon célból hogy igy a téli nedvesség jobban behatolhasson a talajba. Ilyenkor gondoskodunk a gyümölcsfák trágyázásáról is, melyet vagy istállótrágyával, vagy mütrágyákkal eszközölhetünk. Ha istálló trágyával trágyázunk, azt a felásott talajra teregetjük ki, mert igy annak értékes anyagai bemosódnak a tél folyamán a talajba a fagyökerekhez s tavasszal a talaj kellő kiszáradás után egyszerü gereblyével elegyengethető s a felesleges, elnem korhadt

---

bünnek is) de azért vajjon igazán fegyelmezett vadász-e az, aki a nélkül lődöz valahová, hogy bizonyosan tudná, mire lő?!

Egyikök nagyobb botlást követett el, mint a másik: Hisz' ha valaki arra hivatkoznék, hogy őt illuzió tévesztette meg, mert csakugyan rókát látott; azaz: azt hitte, hogy igazán rókát lát; hát még ez sem elég. Aki vadász, az ne hallucináljon és ne ringassa magát illuziókba. Annak nincsen joga beteges, ideges elváltozásokra, érzéki csalódásokra, vagy legalább is arra, hogy efélék okán kövessen el olyat, ami elvégre mégis inkorrektség.

Ennek a hónapnak az első felében történt, hogy Pöstyén határában, vaddisznóvadászaton, egy budapesti fiatalembert egy belga ur expreszgolyóval keresztüllőtt. Csak a két combját járta át a golyó s azt is szerencsésen, mert csontot nem tört; de ha egy araszszal följebb hatolt volna a testbe: biztos halál a vége, a legkinosabbjából, minthogy a hasrészeket szakgatta volna össze.

A belga ur azzal védekezett, hogy a puskája előbb sült el, semmint ő akarta. Meglehet. De ha egy pillanatig sem tartotta volna ember felé, akkor még igy sem lett volna baj a véletlen elsülésből.

Vadászatközben, amikor a puskának töltve kell lennie, a vigyázat és óvatosság soha se szüneteljen. De még akkor se, amikor pihenés vagy szünet következik.

Nincs nyugtalanitóbb és visszataszitóbb látvány, mintha a vadász ugy pihen, hogy a tenyerét a puskája csövének a szájára teszi, vagy éppen rákönyököl. Az hogy nincs megtöltve, nem felelet. Hisz még mindenki azt hitte, aki ily módon bénává lőtte magát, hogy nem volt megtöltve a puskája.

Hogyan tartsuk, hordjuk, vigyük tehát a puskánkat olyankor, amikor nem vadászunk, illetve szünetelünk? Ha nincs gyakorlott puskahordozónk, aki a vállára támasztja és fölfelé tartott csővel hozza utánunk a töltetlen puskát, akkor magunknak kell vinnünk a fegyverünket. Ilyenkor bizony jó a szij a puskán,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szalma összegyüjtve, eltávolitható, Ha a mütrágyákat alkalmazzuk, azokat tavasszal kell a még elnem gereblyézett talajra elszórni s csak ezután begereblyézni. A mütrágyák öszi alkalmazása nem tanácsos, mert azok amugy is elég gyorsan hatnak.

Az ugorka hatása a sárgadinyére.

Határozott termesztési és kisérleti adatok bizonyit ják, hogy a sárgadinye ugorka vagy tők közelében — amint mondani szokták — elfajzik, azaz tök- vagy ugorkaizüvé válik. Oka ennek a dinyevirág bibéjére került tök- vagy ugorkavirágpor termékenyitő hatásában van. Ez az elfajzás jelenkezhetik akár az illető virágnak idei gyümölcsén, akár pedig a magvaiból következő esztendőben nevelt dinyenövényen. Tisztafaju sárgadinyéket ez okból csak olyan alkalmas területen leket sikeresen termeszteni, ahonnét nagyobb távolságban — néhány kilométernyire — nem fordul elő tök vagy ugorka. Kisgazdák földjein ez nem vihető ki, erre az adott területi viszonyoknál fogva csak több ezer holdnyi uradal mak vállalkozhatnak eredményesen.

A fogolymadár.

Most van a fogolyvadászat ideje, s mivel a vén és fiatal fogoly husának értéke kőzött nagy a külömbség, hasznos dolog a fiatal fogoly felismerése. A fogoly kora megismerhető a lábáról. A fiatal állat lábán a bőr barnasárga; a vénebbé ezüstszürke, vagy kékes. Altalálában mindenféle szárnyas-vad korának megitélésére alkalmas mód a kitépett toll megvizsgálása. Ha a toll gyenge és még vérrel telt akkor az állat még teljesen fiatal. Minél keményebb a toll, annál öregebb a madár.

---

akárhogy nem divatja is már az angolnak s az angolért rajongónak. A szij nagy kényelem, mert könnyen vihetjük vállunkon a szijon lógó puskát, ugy hogy csöve mindig elől és fölfelé irányitva legyen. Félkezünk folyvást a csövön maradjon, hogy minden pillanatban kormányozhassuk a cső irányát.

Igy senkit sem teszünk idegessé azzal, hogy a puskánk véletlenül nekiszegződik. Mert, ismétlem, semmit sem ér az a mentegetőzés, hogy: 'iszen nincs megtöltve! Hátha mégis benne maradt a töltés? Gyarló ember tévedhet, és ezt ösztönszerüleg érezzük amikor joggal riadozunk a véletlen meglövetés veszedelme ellen.

Senkit sincs jogunk nyugtalanitani helytelen puskatartásunkkal. Tehát ugy tartsuk a puskát, hogy ne is félhessen tőle senki se.

Fegyelem, vasfegyelem, lankadatlan óvatosság, a vadász kötelessége. Ha vadász vagy: Vigyázz a puskádra!

KÜLÖNFÉLÉK.

Miért világit némely állat szeme a sötétben? Sok állat szemében a fényfelfogó ideghártya (retina) szines fényvisszaverő réteg (tapetum) van. Ezen szines kárpit által visszavert fény okozza, hogy némely állat, pl. macskafélék, kérődzők, különösen pedig az éjjeli ragadozók (macska, oroszlán, tigris, párduc, róka, hiéna) szeme a sötétben villog; a világosságnak tehát az az oka, hogy a szem a leggyérebb világitásnál is összegyüjti a fénysugarakat s ezeket a szem fenekén lévő, most emlitett szines kárpit visszaveri. Az egypatások és kérődzők szemében a szines kárpit kékes-zöldes a husevőknél pedig aranysárgás szinü. A kutyáé pl. közepén aranyzöld, a szélén pedig kék, néha pedig fehéres, sőt egyes esetekben acélkék és fémesen csillogó; a macskáé aranysárgán ragyogó, szélein azonban kékes; a lóé zöldeskék, szélein azurkék, de nem fémfényü: a szarvasmarháé zöldeskék, a közepén vörösben játszó árnyalattal, ugyan ilyen a kecske, továbbá az öz és juh szemében. A fényvisszaverő kárpit müködése révén a fényinger hatása erősödik, amennyiben az általa visszavert fénysugarak másodszor is érik az ideghártyában levő fényfogó pálcikákat és csapokat.

A vihar erejéről. A délvidéken mostanában mindenütt nagy viharok voltak és sokszor olvastunk rendkivüli erejéről. Fákat csavar ki tövestől, a házakról lesodorja a tetőt, sőt egy alkalommal a Karszton még a vasuti kocsikat is felforgatta. Azonban még ebből nem tudnánk teljes mértékben fogalmat alkotni a viharpusztitó, romboló erejéről, ha pontos számadatokkal be nem mutatnánk, hogy milyen erő szükséges a vihar ezen munkálkodásához.

Egy egyszerü számitás bizonyitja, hogy a m. k. államvasutak személyszállitó kocsiját csak akkor lehetséges felforditani, ha legnagyobb felületére 285 mm. nyomást gyakorolunk. Tehát ha ilyen kocsit a szélroham felborit, akkor a szél nyomásának is ekkora erővel kell birnia. Innen kiszámithatjuk, hogy milyen hatalmas nyomást képes gyakorolni egy nyolc mértföld területü szélroham. Amerikában egy forgószél fölboritotta a gyors vonat lokomotivját. Ennek, számitások szerint. 10 mm. nyomást kellett tenni, a mig erre képes volt, még pedig a gép minden négyzetméteréhez külön számitva. Még szörnyübb a »Tornado« nevü Közép- és Délamerikában dühöngő orkán. Előfordul néha, hogy oly könnyen emelt fel egy-egy fát, mint a pelyhet és madár gyanánt repitette a levegőben kilométernyi távolságokra. Egy villaszerü épületet, melyet erős fakeritès vett körül, egész földterülettel együtt fölszakitott és több mint száz méternyire dobott el egy forgószéltölcsér. Galvestoneban egyszer egy lámpavasat dugóhuzó formájuvá sodort össze a szél, a mi még szelid

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

elbánás és csekély erő a többiekhez képest. Nálunk Erdélyben a Nemere nevü szél csak 15—18 métert rohan egy perc alatt, az Egyesült Államokban 70—90 métert. Ez természetes haladás, hiszen Amerika a szédületes gyorsaság hazája! A legnagyobb rohamát a szélsebbességnek mégis India mutatta be. A »Taifun« 150 métert haladt egy percben. Ez éppen nyolcszoros gyorsvonat-sebesség.

Különösen költö madarak. A legtöbb madár miként ismeretes, tojását a fészekben saját testének a melegével költi ki, vagyis ráül s ugy melengeti. Az Indiai-tenger és a Csendes-Oceán szigetén élő nagylábu tyukok kőzött legujabban olyanokat figyeltek meg amelyek nem ülnek rá a tojásra, hanem a kitojt tojást vagy a nap melegére bizzák, vagy olyan helyre rakják, ahol meleg képződik. Celebes-szigetén élő baltacsőrü tyuk a homokba tojja tojásait, szépen befedi azokat homokkal s aztán nem törődik velük. A meleg homok a tojásokat kikőlti, éppugy, mint Afrikában a struc-tojásokat. Igaz, hogy a struc, ha az esték hüvösek, felkeresi a fészkét és óvatosan a tojásokra guggol. A baltacsörü tyuk azonban nem keresi fel fészkét, mivel ott álandóan meleg a homok, A kikelt fiókák a homokból bujnak elő és pihetolluk rövid ideig marad meg, jóformán csak addig, mig kikerülnek a tojásból, azután toll fedi testüket. Bismarck szigetén tartózkodó baltacsőrü tyuk egyik rokona, a vulkán-tyuk (Magspodius eremita) tojásait a vulkán meleg hamujába rejti és ennek melegére bizza kiköltését. Uj-Guineában és Uj-Waleszben él a halmot épitő tyuk (Magapodius tumulus) a mely csapatosan kapar össze száraz leveleket, mohát és harasztot, valamint egyéb növényi törmeléket, néha 2—3 méter magasságig és ha a halom elkészült, akkor a tojók kis vermeket kaparnak benne, és ebbe tojják tojásaikat, egymástól elkülönitve. A korhadó levelek valamint a többi törmelékek rothadni kezdenek, miáltal meleg fejlődik ki és ez költi ki a tojásokat. Időnként a tojók felkeresik a halmot és ha tulságos a meleg, akkor a rothadó leveleket szétkapargatják a tojásokról, nehogy a fejlődő csibék a tojásokban megfulladjanak. Mindeme költési szokások a gyikok költésére vallanak és mint őseredeti szokást a gyikmadaraktól örökölték.

HIREK

Kérelem! Lapunk jövő számával bcfejezést nyer annak évfolyama s ekkor véglegesen le kell számolnunk ugy a nyonmdai, mint egyéb kötelezettségeinkre nézve. Kérjük ennélfogva mindazokat, kik még a folyó évre hátralékban vannak, hogy tartozásaikat lehetőleg még az év vége előtt kiegyenliteni sziveskedjenek. Az ehhez szükséges postautalványokat már előzőleg megküldtük. Az előfizetésnek a jövő évre való megujitásához szükséges postautalványokat lapunk jövő számához fogjuk mellékelni s már most kérjük hiveinket, hogy előfizetéseiket lehetőleg a jövő hó közepéig küldjék be.

Az uj földesur. Máramarosszigeti tudósitónk irja: Schőnberg Donáld német báró, a kinek Máramaros vármegyében, a Verhovinán nagy uradalmai vannak. eddig Bereznek község vadászteuületét használta. A báró ezért ellenszolgáltatásként legelőt adott a falunak, a hol a lakósság évente egy koronáért a marháját legeltette. Mivel hire kelt nemrég, hogy Schönberg Donáld a legelőt a községtől elvonja s ekként Bereznek községgel kötött — és csak három év mulva lejaró — szerződést egyodalulag fölbontja, a községi képviselőtestület megbizásából Kuruc Mihály biró, Varga Vaszily és Kuruc István bizalmiférfiak fölkeresték a bárót, hogy elhatározásának megmásitására birják. Megemlitették, hogy a községnek legelője nincs s abban az esetben, ha a legelőt a községtől elvonja, az állat tenyésztést a vidéken tönkreteszi s a lakósságot koldus botra juttatja. A földies ur azt felelte a küldöttségnek, hogy ő a szerződést felbontja és vadászterületért legelőt nem ad — még pedig azért, mert a vadorzók az összes vadakat ellövik elöle. A lakósságnak pedig azt a tanácsot adja, hogy ölje le állatjait s akkor legelőre nem lesz szüksége. A báró válaszát több száz főnyi tömeg várta a községházán. A választ Kuruc Mihály községi biró és két társa hozta a gazdáknak, a kik erre nagyon fölháborodtak. Nyomban gyülést tartottak s elhatátározták, hogy a ki az uradalomban munkát vállal, három korona pénzbüntetésre itéli a község. A fölizgatott emberek még avval is fenyegetőztek, hogy a ki uradalomtól kaszálót bérel, megőlik és termését, házát felgyujtják. A gyülésnek ezt a harcias határozatát Kuruc Mihály községi biró a falu dobosával kidoboltatta. Az eset tudomására jutott a máramarosi kir. ügyészségnek, a mely Kuruc Mihály biró és két társa ellen kik a népet az emlitett határozathozatalra birták, megindították a nyomozást.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Eljegyzés. Szabó Zoltán kartársunk, püspöki uradalmi erdőaltiszt a Bars megyei Lutillán eljegyezte magának leendő hitvestársul Drapcsat Terus kisasszonyt Károlyvölgyről. Az ifju jegyespárnak kötendő frigyükhöz őszinte szivből kivánunk szerencsét!

Szerkesztői üzenetek.

Körmöci Illés urnak, Csába. Arról, hogy ki lett a liptóujvári m. kir. erdőőri szakiskolához intézeti erdőőrré kinevezve, még eddig nem értesültünk, de majd utánna nézünk s ha megtudjuk, értesiteni fogjuk. **Rübl Róbert** urnak, Técső. Bizony sajnálatos dolog, hogy a járási kartársak irányában olyan nagy a szükkeblüség. Azokat az erdei alapokat talán lehetne növelni is; most, hogy a faárak annyira felszöktek., indokolt lenne az őrzési dijak emelése is.

A kiadóhivatal postája.

Nagy Sándor urnak, Felsőbánya. A cimet megfelelően kigigazitottuk. Beregi József urnak, Láposbánya. A 6 koronát köszönettel vettük. **Breckó József** urnak, Körcsönye. A beküldött 4 koronával előfizetése a jövő évi március hó végeig van rendezve. **Fardiás Károly** urnak, Uj-Moldova· Mai számunkat már uj cimére kapja.

Pályázati hirdetmények.

2414/1907. előlj. sz. Nagydisznódi 2. sz. erdőszolgai őrjárás erdőszolgai állás betöltésére ezennel pályázat kihirdettetik. Az állás havonkénti 30 korona készpénzfizetés, 2 holdnyi rét haszonélvezet, 12 ürméter tüzifa és 2 darab szarvasmarha szabad legeltetéssel évenként összekötve van. Pályázni óhajtók kellően felszerelt kérvényei nagydisznódi elöljáróságnál 1907. évi december hó végeig benyujtandók.

Állást keres

erdőaltiszti szakvizsgát tett 23 éves nőtlen fiatalember lehetőleg olyan helyen, hol irodai teendőkben is segédkeznék, esetleg uradalomnál is. Állását 1908. évi január 10—15-ike közt foglalhatná el. Kivánatra fényképet is küld. Cime megtudható a lap szerkesztőségénél.

3—5.

Vadőr!

24 évben, nőtlen, ki jelenleg nagyóbb vadak (szarvas, őz, stb.) őrzése és tenyésztésével meg van bizva s ki a magyar, német, és román nyelveket irásban is birja, valamint a medve nyomozásban és a ragadozók irtásában teljesen jártas, nagyobb uradalomban megfelelő állást keres!

Teljes cim:
Szőllősy József.
uradami vadász.
(Donya telep) u. p. Kudsir (Hunyad-megye.)

4—4.

„VADOR"
cimü Hönig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

Erdőőr kerestetik

Béldi Tivadar

bodolai háromszékmegyei gazdaságához.

Pályázhatnak olyanok, akik eddigi mükődésükről, erélyes és becsületes maguktartásáról, s egy helyen való hosszabb szolgálatukról megfelelő bizonyitványokat tudnak felmutatni, mely bizonyitványok vagy azok másolatai a fizetési feltételekkel együtt fenntnevezett cimére küldendők.

BURGER FRIGYES

gyógyáru és illatszer üzlete

Kolozsvár, Mátyás király-tér 10

Vásárol a legmagasabb napi áron: Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet gyökeret és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott HIENTZ JOZSEF könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre 4
Negyed évre 2

Pénzküldemények:
a »Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövetkezet« címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó:
Podhradszky Emil.

Hirdetési dijak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fil. Ajánlkozásoknál, eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fil. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt dijak egyezség szerint

XI. évfolyam. **Szászsebes, 1907. december 26.** **52. szám.**

Kapuzáráskor.

Lapunk mai számával véget ér annak XI-ik évfolyama s a jövő év kezdetével megindul a XII-ik évfolyam s Isten segedelmével teljesiteni fogja kötelességét az erdészeti és vadászati altiszti és szolgaszemélyzet érdekeinek szolgálatában, a mint hogy azt eddig is minden tőle kitelhető igyekezettel és erővel megtenni igyekezett.

Visszapillantást vetve a most muló évben kifejtett munkálkodásunkra, megelégedéssel állithatjuk, hogy az nem volt teljesen eredménytelen, mert — egyebet nem emlitvén — ez az év érlelte meg bennünk az erdészeti és vadászati altiszti gyermekek iskoláztatásának internátusok felállitásával való megkönnyitését s ime az általunk először hangoztatott eszme testet kezd ölteni és már csak rövid idő kérdése ilyen internátusok felállitása.

Igy lassacskán haladva, apránkint elfogjuk érhetni mindazokat a célokat, a melyek elérését magunk elé tüztünk. Akadnak talán sokan, kik a végcél felé haladásunkat lassunak fogják tartani, de hát a nagy épületek emeléséhez idő kell s téglát téglára rakva, óvatosan, vigyázva lehet azokat szilárdan felépiteni. Nagy, hatalmas épület az erdészeti és vadászati altiszti és szolga személyzet végleges boldogulása is és bizony hosszu idő, nagy türelem és kitartás kell annak felépiléséhez.

Lapunk volt az, mely ennek a hatalmas épületnek felépitésére vállalkozott, de hogy ennek a föladatának sikeresen megfelelhessen, sok segitő társra van szüséde s ezeket csak azokban találhatja, kik erkölcsi és anyagi támogatásban részesitik s ezek munkatársai és előfizetői.

Ezt tudva, ismételten azzal a kéréssel fordulunk az összes erdészeti és vadászati altisztekhez és szolgákhoz, hogy nehéz feladataink teljesitéséhez segitségünkre siessenek.

Ne hadjanak el eddigi hiveink, hanem hüségesen tartsanak ki továbbra is mellettünk, azok pedig, kik akár hamis jelszavak, akár más körülmények befolyása alatt eddig távol tartották magukat, siessenek mostani hiveinkhez csatlakozni, és azok számát növelni. Az áldozat, mit erre hozniok kell, annyira csekély, hogy azt nem csak a biztos eredmény, hanem még annak a reménye is megéri.

Fájdalommal kell megemlékeznünk arról is, hogy tisztelt olvasóink körül számosan nagyon megnehezitették munkálkodásunkat azzal, hogy most az év végével még 800 koronányi hátralékos követelésünk van.

Részint a régi tartozások, részint az uj előfizetések beküldésének megkönnyitésére most ismét becimzett utalványlapokat csatolunk azok lapjához, kiknek cimszalagján vagy a már lejárt vagy a legközelebbi napokban lejáró előfizetésük

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

feljegyezve van s kérjük, hogy ezek felhasználásával és hivatkozva a cimszalagra jegyzett nyilvántartási számra előfizetéseiket a jövő hó közepéig beküldeni sziveskedjenek.

A még mindig csekély számu előfizetőnk mögött bezárjuk a XI. évfolyam kapuját, de egyuttal kinyitjuk a XII-ik évfolyamét.

Vajha minél többen jönnének be ezen régi és uj hiveink!

A szeretet ünnepén.

A szeretet ünnepét üli az egész keresztény világ most, midön ezeket a sorokat irjuk.

Ünnepeljük annak az istenembernek születése emlékét, ki nem csak maga szeretett, hanem lángszavával az egész emberiség szivébe is szeretetet igyekezett beoltani, jól tudva azt, hogy egyedül a kölcsönös szeretet az, mely boldogsághoz és boldoguláshoz vezet.

»Szeresd felebarátodat mint önmagadat!« Ez volt az alapelve annak a tanitásnak, mely hivatva volt az emberiséget büneitől megváltani, s üdvöziteni.

A szeretet tana az is, melyet mi lapunkban immár tizenhárom hosszu évet meghaladó időn át hirdetünk hazánk erdészeti és vadászati altisztjeinek és szolgáinak, azoknak kik hallják, de azoknak is, kiknem akarják meghallgatni szavunkat.

Most a szeretet szent ünnepén is csak azt hirdetjük, a mit eddig is mindig hirdettünk: a szeretetet.

Szeressétek elsősorban mindnyájunk kozös édes anyját, szeressétek a hazát, mert ez az, a melynek ölén ringott bölcsőtök, mely egész életeteken át hüséges emlőin táplál és a melynek ölén majd egykor, midön lelketek elszáll az örök üdvösség honába, porhüvelyetek megpihenést és örök nyugalmat fog találni.

Szeressétek szakmátokat, a melynek szolgálatába önként szegődtetek. Ne legyen az szemeitek elött csak olyan, mint a fejős tehén, mely csak arra jó, hogy megadja nektek a mindennapi kenyeret, akár megérdemeltétek azt tőle, akár nem. Legyen nektek a ti szakmátok szerelmes mátkátok, a melyért készek legyetek nem csak kényelmeteket, hanem ha a szükség ugy hozná magával, legdrágább kincseiteket, sőt még életeteket is feláldozni. Ne feledjétek, hogy szakmátok felvirágzása a ti boldogulástokat, annak dicsősége a ti dicsőségteket jelenti.

Szeressétek föllebbvalóitokat s ne lássátok azokban csak rideg parancsolóitokat, szigoru ellenőrzőiteket. Minden cselekedeteknél az a tudat vezéreljen, hogy ők is szeretnek titeket, jóindulatu atyáitok ők, kiknek néha rideg szava mögött is a szerető sziv rejtőzik. Soha ne tévesszétek szemeitek elöl azt a szent igazságot, hogy a szeretet csak viszont szeretetet szülhet. A föllebbvalóitok iránt való ragaszkodásnak, szófogadásnak soha se legyen rugója a félelem, hanem mindig csak a tiszta gyermeki szeretet.

TÁRCZA

A Mundy Gazsi „röptelenjei.“

Mutatvány Bársony István »Vadász történetek« cimü müvéből.

Mundy Gazsi álnév. De ez a történet leleplezi őt, akárhogyan takargassuk is a pseudonim-takaróval. Egy egész megye fog ráismerni. Abban a megyében ő a legnagyobb imposztor, és ha valami hallatlan bolondságnak megy hire, aminek a szerzőjét egyelőre nem tudni bizonysággal: mindenki Mundy Gazsira gondol rögtön.

Ennyi elég tán az általános bemutatásból. A részleteken is hadd essünk át. Kis zömök ember, már-már őszbe vegyült vöröses-szőke fej, apró savószinü szem, örökké ravaszul mosolygó száj, a mely szakadatlanul füstöl, kissé gacsos lábszár és kétszázezer anekdota egy nagy buksi kobakban, amiről azt tartja Mundy Gazsi, hogy ez az ő feje. Ez »Ő.«

A hol Mundy Gazsi lakik, a Sziporkás mocsár hosszu, ingoványos partján, nincs ott vad semmi, még tán annál is kevesebb. Hanem van megyeszerte jó kis vinkó, ami mellett el lehet üldögélni és lehet anekdotázni vadásznyelven mesélni, amit a német »jägerlatein«-nak mond.

Ebben sincs több olyan mester az egész megyében, mint Mundy Gazsi, aki nagyon misztikus arccal állitott be néhány nappal ezelőtt a kompániájához.

Köréje csoportosultak azok, akik ki merték tenni magukat valami megtréfáltatásnak, mert erre ő mellette el kell készülni állandóan.

— Mi lelt, Gazsi? — kérdezte nagyhangon Karatyty, az urasági irnok. Megjöttek-e már a »röptelenek?«

Akik hallották, a markukba nevettek. Ez az egy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szeressétek bajtársaitokat ugy, mint az édes testvért kell és szokás szeretni, mert hiszen testvéreitek ők, nem csak azért, mert egy közös édesanyának, szeretett hazánknak vagytok gyermekei, de testvérek vagytok foglalkozástokban, hivatástokban is.

A gyülölködés elválaszt egyymástól, a szeretet összeforraszt. A szeretet közel hozza egymáshoz sziveiteket, egygyé lesztek benne s erőtök, hatalmatok növekedni fog. Az egymás iránt való szeretet felébreszti irányotokban föllebbvalóitok, összes embertársaitok becsülését s azok szivesen fognak közremunkálkodni abban, hogy megtaláljátok boldogulástokat.

Szeressétek összes embertársaitokat hogy általuk viszontszerettessetek s ez meg fogja teremni nektek földi boldogulástokat.

A szeretetből kel ki az élet csirája s a szeretet tartja fenn az életet.

Igy, örökös és folytonos szeretetben élve, szeretve mindeneket és szeretve mindenektől könnyebb lesz elviselnetek az élet minden baját nyomoruságát, szerető társatok vigasztaló szava enyhiteni fogja annak keserüségeit.

A karácsonyi szent ünnepeken mindenki siet szeretettjét ajándékokkal megörvendeztetni. Mi kik titeket annyira szeretünk, karácsonyi ajándékul küldjük nektek szeretetünket s kérve a Mindenhatót, hogy azt, mit a boldoguláshoz egyedül vezetőt kiirthatatlanul oltsa bele sziveitekbe, kivánunk nektek

»Boldog karácsonyi ünnepeket és Ujévet!«

A puskapor történetéből.

A németek egyik büszkesége, hogy a haladásnak. de még inkább a rombolásnak egyik legjelentősebb eszközét, a puskaport, német ember Schwarc Bertalan freibergi szerzetetes találta föl. Ezt a hitet azonban sokszor kétségbe vonták, sőt az ujabb kutatás egészen meg is döntötte. A Természettudományi Közlöny legutóbbi számában Szathmáry László nagy gonddal összegyüjtötte mindazt, ami hiteleset a puskapor történetének legelejéről, vagy legalább is Európában való első szerepléséről tudunk.

Romocki azt állitotta, hogy a XII. század végén a kinaiak a salétromtartalmu puskaport ismerték s 1232-ben a mongol hadjáratban használták is. Lessing azonban a kinai iratokban sehol sem találta nyomát, hogy a salétromot a távol Keleten puskaporkészitésre alkalmazták volna. Az arabok sem ismerték. Az a porszerü keverék, amelyet készitettek, nem a harc célját szolgálta. Renad és Favé a szent-pétervári könyvtárak egyikében fölfedezett ugyan egy arab kéziralot, a melyben bizonyos puskaporszerü keverékről is szó van, de a kézirat sok hibájához csatlakozik az is, hogy a korát helytelenül állapitották meg. Éppen igy értéktelen e tekintetben az Oppert Gusztáv által az indiai Sukranitiból hozott leirás is, a melyben a fegyvernemekről és a puskaporról vannak feljegyzések. Ez a kézirat is sokkal későbbi eredetü, minl a hogy Oppert megállapitotta. Gnttmann Oszkár angol kémikus a puskaporra vonatkozó legrégibb irott emlékek közzé a következő okmányokat sorolja:

---

gyönge oldala volt Gazsi ak. A »röptelen«. Egyszer azért a huncutságért, amit ő elkövetett másokkal emberére akadt. Valami átutazó ornitologussal került a vitába, akit mindenképen le akart csepülni s nevetségessé szeretett volna tenni. Az ornitologus úgy tett mintha nem venné észre, hogy csúfságba járnak vele. Komoly maradt és elkezdett Gazsinak, aki szenvedélyes vadász, előadást tartani arról, hogy micsoda uj csodákat produkált az idei madárvándorlás. Hogy olyan is történt, ami még eddig sohasem: patagoniai röptelenek mutatkoztak a tavaszszal az Aldunán. Itt is maradtak, itt költenek. Aki látni akarja őket, menjen el a loki vizére, messziről észreveheti a tuzoknyi nagy madarakat a nádas szélében.

Gazsi elszédült. Lázasan kezdte kérdezgetni a loki környék adatait meg azt, hogy hogyan juthatna ő leghamarabb oda. Be is vallotta, hogy biz ő patagoniai röptelent szeretne lőni.

De márt ekkor szembe kacagta az ornitologus. Megmagyarázta neki, hogy iszen azért röptelen a röptelen, mert röpülni nem tud. Hogyan vándorolhatott volna tehát hozzánk a levegőtengeren keresztül!

Gazsin mulatott akkor az egész kompánia. És ezt nem felejtette ő el. Aki a »röpteleneket« emlegette előtte, az el lehetett készülve rá, hogy keservesen megkeserüli; annak meg nem bocsátott; azt akárhogy is, de megtréfálta.

És most ez az ostoba Karatyty bele mert kötni a »röptelen«-nel! No várj!

Szeliden nézett Gazsi a kérdezőskődő ember szeme közé, s hogy a többiek is hallják, azt mondta neki:

— Már pedig én most is azt állitom, édes öcsém, hogy fogadok veled egy hordó friss cskpolásu sörbe: annyi »röptelent« szállitok neked még ma, a hány krigli sör abból a hordóból kitelik.

Az ostoba irnok kapott az ajánlaton. Neki csak a »röptelen« akadt meg csöndes elméje boronájába. Sietett, nehogy visszavonhassa Gazsi az ajánlatát.

— Itt a kezem, nem disznóláb!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1. Egy kincstári számla III. Edvárd angol király uralkodzsa idejéből, 1344—1347. keltezéssel, valamint egy elszámolás az 1345—49. esztendőből, E számlák mindegyikében föl van véve a puskapornak, valamint a gyártására felhasznált kénnek és salétromnak ára is. A puskaport a királyi ágyuk számára rendelték meg

1. Aken városában szintén őriznek számlát 1346-ból, melyben egy vaságyu kiadását jegyezték föl, továbbá olvasható a salétrom ára is, a melyből az ágyuhoz puskaport készitettek.

3. Határozottan emliti a puskaport egy, a tournay-i levéltárban őrzött kézirat, mely szerint Pierre de Bruges, 1346-ban, Doornikban, Tournay mellett, a városi tanács jelenlétében egy ágyut próbált ki.

4. Egy másik legrégibb emlék Észak-Olaszországból 1347—48. esztendőkből származik. Ezen kézirat értelmébeu Hugonino di Chatillon mester Monferrato számára négy bronzágyut készit, a melyek mindegyike 20 kilógrammot nyomott és puskaporral megtöltve nagy vasnyillakkal felszerelt ólomgolyót lőtt ki. Az ágyuk kipróbálása Aoszta völgyében történt 1347-ben.

5. Az ötödik emlék szintén számla, a mely Riboult vár hadvezetőségének szól, és 1342-ből származik. Ezen irás szerint 30 márkába került egy font puskapor. a melylyel a várban egy ágyuból nyilakat lőttek ki. A nyil fából készült, de vaspántok erősitették, és a végén rézkorong volt.

6 A párisi nemzeti könyvtárban őrzött kézirat szerint Camaray város öt vas- és öt fémágyut vásárolt 1342-ben, hogy magát a környékbeli ellenséggel szemben megvédelmezze. A salétromot és ként Marel Estienne szállitotta, de oly csekély mennyiségben, hogy egy ágyura alig három font puskapor jutott.

Sajnos, ez okmányok kőzül egyik sem nyujt világos képet arról, hogy milyen szerkezete volt az akkoriban használatos nyilszóró ágyuknak. De fölfedeztek Oxfordban egy 1336-ról származó kéziratot. a melyen egy ily ágyu szerkezete is le vaa rajzolva, Guttmann Oszkár e kéziiat idejét 1326-ra teszi. A munkát, a melynek cime De officis regum, Millemete Valter irta és jelenleg az oxfordi egyetemi könyvtárban van. Föltünő szép és gazdag illusztrációk diszitik.

E munka nem foglalkozik semmit sem a puskapor készitésével, hanem a királyok tulajdonságait és kötelességeit tárgyalja. Minthogy II. Edvárd angol király arcképét is közli, valószinű, hogy az ő uralkodásának legelején keletkezett. Egyébként minden jel arra mutat, hogy II. Edvárd ajándékba kapta. Nagyon finoman és gazdagon van diszitve; a diszitések készitése egy esztendőnél is több időt vehetett igénybe. Az ilyen finom diszitések rajzolása Angliában az akkori viszonyok között csak a nyári hónapokban volt lehetséges, s igy a munka 1325-ből származhatik.

Ezen emlékekből annyi bizonyosan megállapitható, hogy a puskapor teszifő erejének fölismerése 1313—1325. esztendők közé esik, mert e század harmincas évei után az már eléggé el volt terjedve. Schwarc Bertalan emlékszobrán, Freiburgban a puskapor főtalálásának idejét 1353-ra tették. Ez, mint Guttmann Oszkár kimutatja, egészen helytelen.

Hasznos tudnivalók.

A takarmánytök eltartása.

A takarmánytök (disznótöknek is hivják) eltartásánál a következőket kell szem előtt tartani. Eltartásra csak érett állapotban levő tők való. Ha egész készletünk nem érett, az éretleneket külön kell választanunk, hogy az éretteket szárazon eltarthassuk. Az

---

— Magam is annak tartom, felelt Gazsi és flegmatikusan fogadta el a nyújtott kezet.

Akkor jutott eszébe az irnoknak valami. Ohó, iszen »röptelen« a macska is meg a sündisznó is, ohó, ki kell mondani utólagosan, hogy madár legyen, még pedig nem holmi kis csirke, pelyhes házi ruczafiók; hm!

Ezt méltányosnak találta mindenki, maga Gazsi is.

Tehát nem kis liba, se nem egér, se nem eféle, hanem vadmadár, igazi röptelen. (Csak éppen a »patagoniait« nem emlegette senki. Ezt a különös szót alkalmasint el is feledték már azok az urak. Régen járt ott az ornitologus!)

A friss hordó sört csapra verték. Majd kifizefi aki a fogadást elveszti. Leültek a hordó köré s jóizüen iddogáltak. Az irnok iszonyukat nyakalt, arra az eshetőségre gondolva, hogy hátha az a kötélre való Gazsi mégis kijátsza. Akkor legalább kivette légyen a maga részét a saját söréből.

Ugy szólt a fogadás, hogy »még ma«. S a mai nap nagyon is kezdett múlni. A sok dikciózás, anekdotázás közt elröpült az idő s még csak néhány perc hiányzott, hogy éjfél legyen.

Karatyty már nem állhatta meg, hogy egyre ne csúfolódjék. Minden megjegyzésének valami vonatkozása volt a fizetendő sörre. A nevetők lassankint átpártoltak az ő részére, mert Mundy Gazsi szemmelláthatólag elpuhult, elszontyolódott, mint aki a vereségét érzi.

Mikor azután holtrafáradt unalmas lassusággal kezdte ütni a nagy falióra az éjfélt: egyet ugrott Gazsi s rohant veszettül kifelé a házból.

A cimborák azt hitték, hogy szökik s utána kiabáltak: ohó, ez nem járja!

Karatyty lázongott s imparlamentáris kifejezésekkel birálta ezt a különös eljárást.

De mielőtt a tizenkettediket elkongta volna a vén óra: beugrott az ajtón valaki.

Egy kisérteti alak, akinek nem volt feje. Az első pillanatban legalább nem látszott semmiféle fej sem,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ilyenformán kiválogatott tököket összerakjuk és tengerikóróval vagy szalmával betakarjuk. Az éretlen és megsérült tökökkel pedig ugy járunk el, hogy ha azokat 2—3 hét alatt nem tudnók feletetni, hogy felaprózzuk és polyvával vagy törekkel bőven rétegezve elvermeljük. Minthogy pedig a tök nagy viztartalmu és nyomás alatt sok levet ereszt, azért a verem alját jó bőven be kell almozni. Felül vastagon befedjük földdel. ezt a földréteget, ha leülepszik vagy hasadékok támadnak benne, ki kell egésziteni, hogy a tök ilyenformán lehetőleg el legyen zárva a külső levegőtől.

Az ilyenformán eltartott takarmánytök romlatlan marad pár hónapig és jó és egészséges takarmányul szolgál, különösen fejős tehenek kedvelik.

Megjegyezzük azonban, hogy a penészes és romlott tököt el kel választani az egészségestől. A romlott hátrányára van a többi jónak. Csak komposztra való. magvait összeszedhetjük és a baromfiaknak adhatjuk; szivesen fogyasztják. A tökmagot másként is értékesithetjük. Finom olajat lehet belőle nyerni, a melyet sok helyen (pl. oláhoknál) zsir helyett használnak.

Röviden szólunk még a másik két tőkfajról: a főzeléknek való vagy sárga tökről és a sütni való vagy uri tökről. Ez knek eltartását illetőleg a következőket kell tudni.

A főzeléknek való (sárga) tököt zölden szedik, de akkor, amikor husa már keveset megkeményedett. Miután alaposan jól megtörülték, bemeszelik és árnyékos szellős helyen megszáritják. Azután száraz hüvös pincébe rakják. Elál az tavaszig romlatlanul és pompás főzeléket szolgáltat.

A sütni való tököt nem kell igy félteni a fagytól és dértől, sőt jó, ha megcsipi a dér, mert édesebb izt kap. Azért sok helyen a háztetőn, padláson rakják el, miközben ügyelnek arra, hogy elegendő levegő férhessen hozzá.

A sertés etetése télen.

Az a téves nézet uralkodik, hogy a tenyészsertésnek a hideg téli időszakban nincs szüksége különös etetési módra. Azt gondoljuk, hogy helyesen járunk el, ha a tenyészsertésnek ugyanazt a takarmányt adjuk mint a hizódisznónak. Elfelejtjük azt, hogy a tenyészsertés a takarmány tekintetében változatosságra szorul. Erötakarmányt csak nagyon keveset adjunk a kocának, mert attól tulkövérré válik, a mi a fiatalok kifejlődésére hátrányosan hat.

Nem akarjuk azonban azt mondani, hogy ne adjunk egyáltalában tengerit, azonban ne legyen az főtakarmány. Kevés tengeri és egyéb magtakarmány meleget állit elő és ez szükséges az állat jólérzéséhez. különben fennakad a táplálás. A tenyészsertés főtápláléka vér- és izomképző anyagokból álljon, mint buzakorpa, zabdara, forrásban levő vizzel leöntve és a helyes hőmérsékre lehütve.

A répa, töktakarmány szerzi a változatosságot. Minél jobban közeledik a sertés a szüléshez, annál több változatosságról kell gondoskodnunk a takarmányozás tekintetében. Minden sertés, a mely állandóan csak egy és ugyanazon takarmányt kapta, rosszullétben szenved, amely fokozódik, minél jobban közeledik a szülés pillanata, sőt lázas izgatotságba megy át, mely oka annak, hogy az állat fiatalait megeszi. A konyhahulladék, moslék jó, csakhogy ne legyen tulságos vizes és télen feltétlenül fel kell melegiteni, mert különben káros hatásu lesz. Egyáltalán minden takarmányt adjunk felmelegitve télen az állatnak, az istálló is legyen meleg, a fekhely száraz, elegendő szalma legyen benne időnként ásónyi földet fahamuval, sóval, kénnel és fa-szénnel keverve adjunk a disznónak. Az igy nevelt sertés egészséges fog maradni és erős malacot szül.

---

hanem látszott ahelyett valami szertelen vergődése kivehetetlen formáju, egymásba gabalyodott csudalényeknek, mintha száz nyakuk lett volna, úgy nyujtogattak erre-arra valamit, ami hasonlitott az első percben a tegergő kigyóhoz.

— No nesze, itt a »röptelenek«, dormögte egy mélységes basszushang és a különös állatgyüjteményt, amely egy zsineggel volt összekötve, lekapta Gazsi a fejéről. Legalább is három tucat fiók vadruca volt, olyan, amelyik még nem tudott röpülni.

Akkor nőtt javában az idei költésü vadrucák szárnytolla s aki a mocsarakat járta, százával fogdoshatta össze a fiókrucát, ha volt egy erre a célra betanitott cseh vizslája.

Gazsi ezt cselekedte s eleven zsákmányával épp akkor érkezett meg amikor olyan misztikusnak találta őt az irnok. A »röpetelen«-eket egyelőre a pincegadorban helyezte volt el, mert úgyis az volt a szándéka hogy melepi velök a kompániát.

Hogy teljes legyen a meglepetés, obban ugyancsak segitett neki Karatyty.

— —

KÜLÖNFÉLÉK.

Puszta-e ami Alföidünk? A puszta szó, a melylyel többnyire helytelenül élnek, egyik jelentése szerint olyan alföldi térség, amely nagy kiterjedésében sik és rajta még kisebb halmot sem találunk. Ilyennek lehet is nevezni a mi magyar Alföldünk sok részét, a melyről már Petőfi irta: »Mostan igazán puszta án a puszta . . .«

A pusztának azonban van másik, inkább földrajzi jelentése is, amely a német Steppé-nek felel meg. E szóval jelzik azokat a nagykiterjedésü területeket, a melyek Oroszországban a szarmata alföld déli részén fekszenek, részben a Fekete-tenger, részben meg a Kaspi-tó körül. E puszták megegyeznek abban, hogy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nagy kiterjedésü, beláthatatlan térségükön fát nem találunk, hanem csupán fünemü növényt. A fátlanság okát a talaj szárazságában kell keresnünk, mert tudnivaló, hogy a lombos fának rendkivül sok vizre van szüksége. Ami magyar Alföldünket azonban a külországi irók tévedésből nevezik steppé-nek, mivel a magyar Alföldön jelenleg nem csak fát találunk, de sok helyütt egész, nagy kiterjedésü erdőt, mint például Irsa és Pilis között Pestmegyében. Ugyanis homokos talaját kitünően sikerült megkötni akácfával, amely ma jól tenyészik mindenütt. Hogy pedig magyar Alföldünk azelőtt sem volt fátlan Steppe, bizonyithatja némely sajátos elnevezés. Igen sok oly falvat ismerünk az Alföldön, amelynek nevében ott a fa.

Egyáltalán magyar Alföldünkön otthonos mind az a fa, amely lapályos területen jól tenyészik, mint például a nyir, éger, kocsányos tölgy, nyárfa, füzfa stb. Az egykori szép erdőket barbár kezek kipusztitották ugyan, de azért a szép Alföld még sem puszta, sem steppe, mint némely külföldi tudós irja.

A méhek életéből. Egy jeles német természettudós, Buttel-Reepens, ki a méheket alapos tanulmány tárgyává tette, az mondta, hogy ezeknél a kis állatoknál a királynéjukhoz való ragaszkodás hihetetlen módon ki van fejlődve. A táplálékhiányban szenvedő kasban mindig a királyné hal el legkésőbben, mert az éhségtől haldokló méhek még mindig táplálják a királynét. Buttel egy királynét és több más munkásméhet vékoey sodronyból készült skatulyába tett s nagyon kevés eleséget adott nekik. Két nap mulva a méhek nagyon el voltak bágyadva, négy nap multán pedig csek két méh élt és az ötödik napon már csak egyetlenegy, mig a királyné jó erőben futkosott ideoda. A legutolsó méh már oly gyönge volt, hogy a féloldalára dölt, de mikor a királyné hozzámént s táplálékot kért tőle, a szegény haldokló méh végső erőlködéssel annyira vitte, hogy ormányát a királynéhoz tehesse s megetethesse. Erre a munkásméh kimult, mig a királynén még mindig nem látszott nyoma a bágyadtságnak.

A vapiti. Ez a furcsa nevü állat az éazakamerikai erdőségek koronás királya, s a mi nemes szarvasunknak rokona. Testre és agancsra nézve sokkal hatalmasabb európai rokonánál. Teljesen kifejlődve két méter hosszu, s magassága megüti a másfél métert is. Nem ritkaság az olyan példány sem, amely 150 centiméter magas és husz águ, huszonöt kilogramos agancsot hordoz fején. A mindinkább satnyuló német szarvasfaj javitására a német főurak néhány vapitit hozattak Amerikából. Egy időben valóságos vapiti-láz támadt a német vadászok között, s egy-két sikerült ivadék csak még jobban föllelkesitette a vadtenyésztőket. A vapiti azonban csak rövid ideig volt jó hatással a szarvasállományra, s a keresztezett ivadék között aránylag oly kevés volt a jó példány, hogy a német agancs-kiállitások a vapiti és a vapiti-keresztezésü szarvasok agancsát kizárták.

Nálunk Magyarországon Hohenlohe Kraft Keresztély herceg, a vadászat ismert és annyi sokat áldozó barátja javorinai vadászterületén, 1898 tavaszán tizennyolc vapiti-bikát és negyvenkét vapiti-tehenet bocsátott szabadon. Ezeket az állatokat a herceg egyenesen Észak-Amerikából hozatta. Most a javorinai vadászterületen a vapiti-állomány harmincnyolc bikából és kilencvenhat tehénből áll. Kivülök van még tőbb keresztezett példány is. Az első vapiti-bika az idén került teritékre. A ritka vadat Schönborn Artur gróf lőtte. Az érdekes vadnak hiteles méretei a következők: Kora 9 év; sulya 279 kilogram, feltörve 220 kilogram a bal agancsszár hossza 135, a jobb agancsszáré 123 centiméter, az agancs szélessége 121 centiméter, a rózsa kőrmérete 27 centiméter. A bika nem tiszta vapiti, hanem keresztezés volt.

HIREK

2000 korona jutalom. Megemlékeztünk mi is lapunkban arról a rettenetes cselekedetről, melynek Szókolyán (Hont megye) Baumann Károly uradalmi erdővéd lett az áldozata, kit eddig ismeretlen gonosztevő dinamittal ölt meg. Mint most értesülünk, a nyomozás nagyobb sikere érdekében Aerstorpf Henrik gróf, a szerencsétlen áldozat gazdája 2000 korona jutalmat tüzött ki annak, aki a bíróságot a tettes nyomára vezeti,

Leégett fürésztelep. Frimm Jónás körmendi fürésztelepén, mint nekünk jelentik, tüz ütött ki, mely komoly veszedelemmel fenyegette a közelében lévő vasuti állomást is. A tüz állitólag a gépház kéményéből eredt és ugy a gépház, mint a fürészház teljesen leégett. A nyersanyagot és készletet sikerült megmenteni. A kár 40,000 korona.

Ingyen gyümölcscsemeték. A földmivelésügyiminiszter felhivást iutézett a kisbirtokosokhoz, hogy amennyiben ingyen gyümölcsfacsemetére lenne szükségük, 50 darabig jelentsék be a községek előljáróságaihoz. A facsemetékért egyedül a szállitási dijakat kell majd megfizetni.

Munkások szerencsétlensége. Véres szerencsétlenség hirét táviratozza tudósitónk Máramarosszigetről. A Szaplonca község határában levő Vereshegy forrás melletti erdőségből Sajovits Jakab huszti erdővállalkozó költségkimélés céljából harminc munkást azon az iparvasuton akart hazaszállitani, amely csupán a fa szállitására van berendezve. Amikor a vonat a lejtős pályára ért, az apró vaskocsik óriási sebességgel rohantak lefelé s mivel Sajovits a féket kezelni nem tudta, kiugrottak a sinből és egy mély árokba zuhantak. A kisiklásnak borzalmas következ-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ményei lettek. Barcseka László tizenötéves munkásfiunak egy lezuhanó kocsi lemetszette a fejét, a munkások közül pedig huszan sulyosan, a többiek könnyebben megsérültek. Kinek a keze, kinek a lába tört el. A szerencsétlenség helyén borzalmas jajveszékelés hallatszott. A sebesülteknek az első segitséget Weisz Emil hosszumezői orvos nyujtotta, aki négy órán át kötözte be a sebeket. A szerencsétlenség helyére nyomban kiszállott Bencsik János vizsgálóbiró, aki Sajovits Jakabot letartóztatta.

Egy kisleány tragédiája, Bernből a következő megható történetet irják: Bellinzonában, egy ezerötszáz méteres hegy lábánál van Haupt lelkész lakóháza. A pap tiz éves leánykája a minap a hegyen, egy szakadék szélén játszott a bábujával. Játszás közben elejtette a bábut, s az apró jószág leesett a mélységbe. a leányka ismerte az utat és lement, s mikor a bábut megtalálta, elindult fölfelé. Egy helyen azonban elakadt: az ut nagyon meredek volt s nem tudott felkapaszkodni. A szegény gyermek bizonyára kiabált sigitségért, de nem hallotta senki sem szavát. Közben beesteledett, s a fáradt és csüggedt gyermek elaludt egy sziklapárkányon. Többet föl sem ébredt. Másnap reggel megfagyva találtak rá. Ott ült még a hol elaludt. A bábuját erösen magához szoritotta, bizonyosan azért, hogy a hidegtől óvja.

Veszettség áldozata. Szatmárból jelentik lapunknak, hogy a város határában levő Somoskeői tanyán még az összel megharapta egy veszett macska Berki Ferenc béresgazda László nevü 13 éves fiát. A hatóság a fiut másnap felküldötte a budapesti Pasteur-intézetbe, honnan 20 nap mulva mint gyógyultat bocsájtották haza. Azóta nem is volt semmi baja, de a mult csütörtökön ki tört rajta a veszettség. Éppen téglát hordott az épületfélben levő Szentiványi-féle palota tetejére, midön elérte borzasztó sorsa, dühöngeni kezdett, s téglákat hajigálta az ácsok felé, de eközben egyensulyt vesztett és az emeletes ház tetejéről lezuhant egy téglarakás közzé, a hol agyonzuzta magát.

Pusztitó robbanás. Palermóból táviratozzák: A Lateráni-uton egy fegyverkereskedésben puskapor-robbanás történt, minek következtében a ház összeomlott, A robbanás oly óriási dörrenéssel járt, hogy az egész város megremegett. A ház körül lévő házak ablakai bezúzódtak. A szerencsétlenség helyére tüzoltók és katonaság vonult ki. A halottak száma eddig huszonöt, a sebesülteké száz.

Gyikosság a pusztán. A Dunapenteléhez tartozó Dunadülő-pusztán Franyó György odavaló gazda kegyetlen módon meggyilkolta sógorát, Horváth Józsefet, a ki hugának védelmére kelt. Franyó György folytonos viszálykodásban élt családjával. Feleségét és gyermekeit ütötte verte s többször megesett, hogy a garázda ember bántalmazása elől az asszony gyermekeivel együtt a szomszédba menekült s ott töltötte az éjszakát. Fanyó tegnap is durván rátámadt feleségére s apró gyermekeire, a kiket kegyetlenül elvert és kikergetett a sötét, fagyos éjszakába. Ezt megtudta az asszony sógora Horváth József. Fölkereste Franyót hogy kérdőre vonja. Franyó azonban feleletˊ helyet lekapta a falon függő fegyverét s fejbe sujtotta Horváthot. A dühöngő ember arután még több ütést mért szerencsétlen áldozatára, a ki pár percnyi vonaglás után meghalt. A gyikos gazdát a csendőrség letartóztatta.

A templomrablók. Székesfehérvárról irják, már hosszabb idő óta ismeretlen gonosztevők sorra járják a templomokat és kifosztják a perselyeket. A közelmultban a Szent-Ferenc rendiek templomába törtek be éjnek idején s a perselyeket elvitték a betörők. Kevéssel utóbb a székesegyházban garázdálkodtak a betörők s munkájuk itt is sikerrel járt. Tegnap ismét a Ferencrendiek templomába fosztották ki a perselyeket, A rendőrség nyomozásának még eddig nincs eredménye.

Szerkesztői üzenetek.

Cake-Walk urnak. A hozzánk való jövetelének hirét meglepetéssel vettük tudomásul, mert ilyen hamar nem vártuk. Valami jó hireket nem közölhetne velünk? **Hü előfizetőnek.** Azt, hogy a másik szaklapot is járatja, csak dicsérni lehet; bár mindenki igy tenne, a kinek módja van hozzá. Hogy ott nem találja az altisztek érdekeinek olyan mérvü szolgálását, a milyet óhajtana, az csak természetes dolog, melyet előre tudtunk s éppen ezert kellene mindenkinek a mi lapunkat pártolni, melyuek ebben a tekintetben nincsen mása.

A kiadóhivatal postája.

Pemffy János urnak, Tiszolc. Azt hisszük, hogy most már rendesen kapja a lapot. Régi igéretének teljesitését még mindig hiába várjuk. — **Benke Ignác** urnak, Petrozsény. Kivánsága szerint cselekedtünk. Volt ott egy Jobb Antal nevü olvasónk, ki bizony még csak jó sem volt, mert nagyobb hátralék hátrahagyásával ellépett. Nem tudná velünk lakhelyét közölni? **Kiss Mihály** erdőőr urnak, Beszterce. A lapról való lemondását sajnálattal vettük tudomásul, de elvárjuk, hogy a fenmaradt 3 K. tatozását beküldi. **Sarkadi József** nrnak, Kaluger. A 4 koronát köszönettel vettük.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Pályázati hirdetmények.

Pályázati hirdetmény. Gyöngyös város tanácsa részéről a város tulajdonát képező pusztabenei (mátrafüredi) nagy erdőnél lemondás és elhalálozás folytán megüresedett két erdőőri állásra pályázat hirdettetik.

Pályázóktól megkivántatik a magyar állampolgárság, fedhetlen előélet, legalább 24, de 36 évnél nem magasabb életkor, ép szellemi és testi erő, az erdőőri szakvizsga letétele, születési kivonat és orvosi bizonyitvány.

A pályázók sajátkezüleg irt kérvényeiket 1907 december 31-ig adják be Gyöngyös város polgármesteri hivatalához, a később beérkezett kérvények figyelembe nem vétetnek. Mindkét erdőőri állás 1908 április 1-én lesz elfoglalandó.

Ezen erdőőri állással egybekötött javadalmazás a természetbeni lakáson kivül évi 600 korona, 80 korona talpalló illetmény, 12 méter kemény tüzifa fuvarral.

Gyöngyösön, 1907 november 23-án tartott tanács ülésbői.

Rábel h. poigármester.

Torda-Aranyos vármegye területén az állami kezelésbe vett erdőknél a torockói járási erőőri állás betöltésére pályázat hirdettetik.

Az erdőőr évi fizetése 400 K, lakpénz 60 K, lótartási átalánya 100 K. Pályázhat azon magyar állampolgár ki:

A) Feddhetlen élctü

B) 24 évesnél nem fiatalabb, 35 évesnél nem idősebb.

C) A szakvizsgát letette.

D) Ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett, hibátlan beszélő-, látó-, és hallóképességgel bir.

A kellően hiteles okmányokkal felszerelt és sajátkezűleg irt folyamódványok 1908. évi január hó 31-ig a tordai m. kir. állami erdőhivatalnál adandók be.

Torda, 1907. évi december hó 4-én

Ercsényi Béla
m. kir erdőtanácsos.

Állást keres

erdőaltiszti szakvizsgát tett 23 éves nőtlen fiatalember lehetőleg olyan helyen, hol irodai teendőkben is segédkeznék, esetleg uradalomnál is. Állását 1908. évi január 10—15-ike közt foglalhatná el. Kivánatra fényképet is küld. Cime megtudható a lap szerkesztőségénél.

4—5.

Vadőr!

24 évben, nőtlen, ki jelenleg nagyóbb vadak (szarvas, őz, stb.) őrzése és tenyésztésével meg van bizva s ki a magyar, német, és román nyelveket irásban is birja, valamint a medve nyomozásban és a ragadozók irtásában teljesen jártas, nagyobb uradalomban megfelelő állást keres!

Teljes cim:
Szőllősy József.
uradami vadász.

(Donya telep) u. p. Kudsir (Hunyad-megye.)

4—4.

„VADOR"
cimü Hónig-féle tankönyvet bármely mennyiségben megvesz lapunk szerkesztősége.

BURGER FRIGYES
gyógyáru és illatszer üzlete
Kolozsvár, Mátyás király-tér 10

Vásárol a legmagasabb napi áron: Anyarozsot, ezerjófüvet nadragulya levelet gyökeret és minden másnemü gyógyfüveket. Felvilágositással szivesen szolgál.

Nyomatott HIENTZ JOZSEF könyvnyomdájában Szászsebesen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.